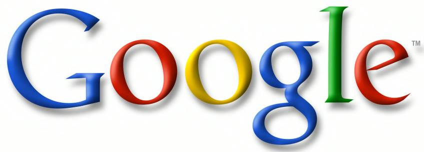
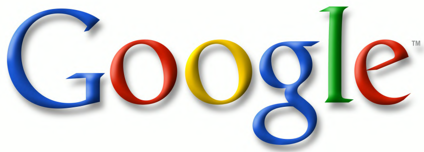
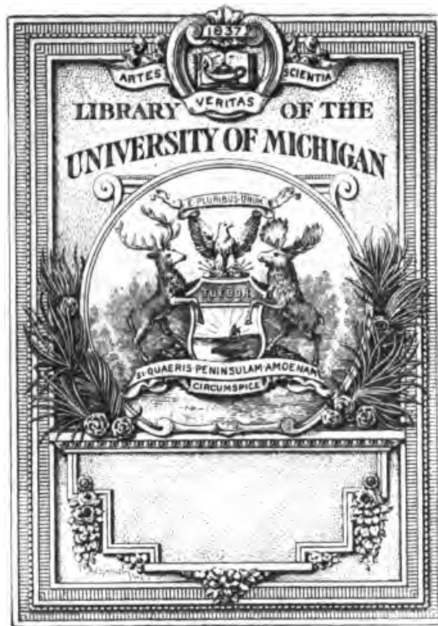

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

DE GEDICHTEN

VAN CONSTANTIJN HUYGENS.

VIII.

DE GEDICHTEN

VAN

CONSTANTIJN HUYGENS,

NAAR ZIJN HANDSCHRIFT UITGEGEVEN

DOOR

DR. J. A. WORP.

ACHTSTE DEEL. 1671—1687.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1898.

STOOMDRUKKERIJ VAN J. B. WOLTERS.

ENGLISH CHRISTMAS [1]).

Den heiligsten van all' de dagen
Dien oyt de Menschen rijsen sagen,
Den dagh doe God ter aerde quam
En 's werelds misdaed op hem nam,
Sien ick in Engeland gedencken
Met over brassen, over schencken,
Met Mom en Dans en Kamerspel,
Met all' de Vastenavond Hel.
Wel hoe, Gemannen is dat Christmis?
Mij dunckt het is de heele Christ mis.

Lond. $\frac{5}{15}$ Ian.

ENGELSCHE WET.

De Mans in Engeland zijn Meesters van de Wijven
Haer erffelicke goed, maer sij, schijnt, van haer' lijven:
Des isser oock geen Land daer 'tVrou-volck soo gerust
Syn kostelixte goed verhandelt als 'them lust.

eod.

BESLYCKT LONDEN [2]).

Oud Londen is door 't Vier geloutert als metael,
En 'tscheelt van dat het was niet anders als fijn Stael
Van afgesleten Lood: maer, als wij 'tseggen moeten,
Wat is een' schoone Vrouw met stinckend-vuijle voeten?

eod.

(KUNST OM KUNST) [3]).

Ick sweer by dese Kaers die 'ck in mijn' handen houw,
Sprack Wouter tot sijn Vrouw,
'k Heb al den nacht gedroomt dat ghij mij deser dagen
Twee hoornen hebt doen dragen.
'k Sweer, sei-sij, bij het Brood dat gh' hier voor oogen siet,
't En is de waerheit niet.
Eet dan dat Brood, seij hij: neen, sprack sij, gaet ghij voren
En eet uw' Kaers eerst op, want ghij hebt eerst gesworen.

ibid. $\frac{7}{17}$ Ian.

---

[1]) Ook in het afschr. van andere hand.
vs. 8 *Hel* afschr.: *stel*
[2]) K. b., II, 490. — Zie ook blz. 10.
[3]) K. b., II, 490. Zonder titel in het HS.

Hij segght, het magh wel zijn, maer heeft het schoon vergeten.
Heet dat vergeten schoon? mij dunckt het leelick is.
Ib. 24. Ian.

WRAECKGIERIGE TRIJN [1]).

Trijn had den Schouth geklaegt, sij was van Dirck verkracht,
Somtyds een' heelen dagh, veeltijds een' ganschen nacht.
Soo dickmaels? sei de Schout, wat lusten u te swijgen?
Ghij hadt hem over lang gehangen konnen krijgen.
'Kliet hem begaen, sei Trijn, op dat hij eens gevatt
Syn' welverdienden loon moght krijgen op een rad.
eod.

ONKEUR [2]).

Ick weet niet wat een Geck van beiden beter dé':
Den overdrincker delft en vult sijn' eigen zee,
Daer in hij endelick versuijpen moet en stranden;
Den overeter graeft sijn' Grafsté met sijn' tanden.
eod.

SLOCKSPIJSEN [3]).

Der Vraten Magen zijn recht wandelende Graven,
Daer allerleij gediert doorgaens in werdt begraven,
Tot dat de Graven selfs geraken in haer Graf
En voeden daer Gediert dat haer noijt voetsel gaf.
Geraken sij 'r wat vroegh, sij hebben 't danck te weten
Aen een klein Engelands gebreckjen, Overeten.
eod.

AEN IAN DEN VLOECKER [4]).

De Duijvel hael' mij, Ian, is schier uw derde Woord:
Uw vloecken, schijnt, en is tot noch toe niet verhoort.
Maer of de Geck eens voort quam,
En dat hij u bij 'twoord nam:
Ick wil oock vloecken, Ian, de Duijvel hael' mij niet,
Voor uwen Swanen-sang waer dat een droevigh lied.
eod.

(ENGELSCH HERT) [5]).

Hoe komt, een Engelsch man soo onschouw voor den bast is?
Om datter sterven slechts en anders niet aen vast is.
Ib. 25. Ian.

---

[1]) K. b., II, 492.
[2]) K. b., II, 492.
[3]) K. b., II, 493.
Bij vs. 6 in marg.: Surfet.
vs. 5 *'r* K. b.: *'t*
[4]) K. b., II, 493.
vs. 5 *Ick wil oock* K. b.: *'k Wil oock eens*
[5]) K. b., II, 491. Zonder titel in het HS.

(AEN EEN ENGELSCHMAN) [1]).

Tom, houdt uw' handen t'huijs, en wacht u voorden bast,
Daer's niet den hals alleen maer oock de dood aen vast.

eod.

AEN DRONCKEN TEUN [2]).

Antoni, vochte Vriend, maeckt eens een eind van natten,
En leert der luyden wijsheit vatten
Die d'eerste Tael ten deele viel,
Haer spreeckwoord seght, Gods geest bemint een' drooge ziel.

eod.

(MAEGHDOM) [3]).

Moy' Anne wouw philosopheren,
En van de Leden-snijders leeren,
Wat Maegdom was, en waer hij lei.
Ick gaf haer kort bericht, en sei;
Hoor, Anne, gaet in uw Geweten,
Ghij kunt het nergens wisser weten,
Want Maegdom, tuschen ons geseit,
Is een' onnoosel', onversleten,
Onkundigh' ongebesightheit.

Ib. 26. Ian.

RAEDSEL [4]).

Trijn weet een Raedsel uijt te geven
Daer veel' verstandighe voor sneven:
Sy seght, Ick had, Ian heeft gehadt,
En beide zijn wij 'tquijt, wat 's dat?

eod.

DIE SOECKT EN VINDT NIET [5]).

Nel klaegd' haer Maegdom was verloren.
Ick seide, laet ons om doen hooren
En soecken of hij ergens is.
Neen, sei se, dat is t'ongewis,
Leert ghij niet beters in uw' Boecken?
Ick ben hem quyt geraeckt met soecken:
En deser dagen socht hem een,
En docht, hij had hem bij een been:

---

1) K. b., II, 492. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 492.
Bij vs. 4 in marg.: Spiritus Sanctus amat siccam animam. Dict. Hebr.
3) K. b., II, 492. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 487.
Bij vs. 4 in marg.: Haer maegdom.
5) K. b., II, 491.

Maer, goede Knecht, hij was bedrogen;
Het vogeltje was lang ontvlogen.

eod.

MARE LIBERUM [1]).

Schoon Engeland de zee alleenigh kost behouwen,
't En seght niet: Recht en is op geen geweld te bouwen.
Goed hebben, is 't niet al, maer hoem'er aen geraeckt,
En of een Meester is, of maer den Meester maeckt.

Ib. 27. Ian.

VINNIGH SCHOUW-SPEL TE LONDEN [2]).

Ick schroom voor d'Engelschen haer spel met stael of stock;
Het volck slaet en verscheurt malkanderen om 'tjock.

eod.

NIEW PARIJS [3]).

Besocht ick nu Parijs, ick schrickte voor 'tgesicht.
Het isser net bij daegh, by doncker ist'er licht.

eod.

VOORSORGH [4]).

Ghy hebt schoon' handen, Truij; maer sullen wij gaen eten,
Soo waschtse als ick de mijn'.
'Ksie wel hoe schoon sij zijn,
Maer hoese schoon zijn, Truij, dat dien ick oock te weten.

eod.

NEEL [5]).

Neel is niet sot, naer ick het vat,
Men moet haer all' haer' eere schencken;
Sy leeft niet sonder achterdencken;
Maer aende voor-sorg hapert wat.

eod.

PAPIERE VRIENDEN [6]).

Wat light ghy en bedilt de menighte van Boecken,
Die 'k lang vergadert heb, en meer en meer doe soecken?
't Zijn doode vrienden, Ian, van reden, van verstand,
Van alle wetenschap, van alle Tael en Land,
Die sich tot mijn gerief op allerhande vragen
Of als Berichteren, of als Getuijgen dragen,
En passen op mijn oogh, geef icks' een wenckje slechts,

---

1) K. b., II, 493.
2) K. b., II, 493.
3) K. b., II, 493.
4) K. b., II, 493.
5) K. b., II, 493, met den titel: *Neels klein gebreck.*
6) K. b., II, 493, met den titel: *Mijn Boeck-schat.*
vs. 3 *Ian* K. b.: *Neef*

Als d'onderdanigste van mijn' gebroodde Knechts.
Maer zijn sij niet te veel om t'samen te doorlesen?
Ontwijffelick te veel; en soud't mijn meening wesen
Al wat geschreven is en wat geschreven wordt
Door en door heen te sien, mijn leven viel te kort.
Maer, Ian, ghij zijt mijn vriend en and're sonder ende:
Neemt dat ick duijsenden en meer daer neffens kende,
Waer 't mij niet heughelick met lust en vrijicheit
Bij een' of meer te gaen om reden en bescheid;
En sou dat noodeloos of overtolligh heeten,
Kost ick niet even juijst al weten wat sij weten?

Ib. $\frac{18}{28}$. Ian.

AEN MYN' KINDEREN [1]).

Een schuld-brief in papier, raecktgh' hem te dikwils aen,
Kan licht bemeuselen en slijten en vergaen.
Gedenckt dit, Kinderen, en soo ghij op uw' Vrienden,
In tijden van gebreck, uw leven ijet verdienden,
En meldt de weldaed niet te dickwils; mettter tijd
Vuijlt en bemeuselt sij, en gaet haer' luijster quijt.

Lond. $\frac{19}{29}$ Ian.

GESONTHEDEN [2]).

Elck doe den Heer bescheid, (sprack een wijs Man in 'tmidden
Van dronckaerts, die de Prins sijn' welvaerd by den wijn
Quanswijs behertigden) 'kwil voor die welvaerd bidden,
Daer ghij soo geern op drinckt, en drincken op de mijn'.

eod.

BEDDE-WIJSHEIT [3]).

Claes kan Latijn uijt ouw' Poeten
En wil ons daer uijt leeren weten,
Dat, als men op de reden lett,
Matrassen maken beter Bedt
Dan Tycken, bol van dons en veeren,
Daer in niet goeds en is te leeren:
Ia scheldtse, met vermetenheit,
Voor Bedden van onwetenheit,
En weet de saeck dus vast te maken,
Om dat die wijse dichters spraken
Non jacet in molli, etc.
Weet ghij de rest niet, raedter na.

ib. 30. Ian.

---

vs. 13 *Ian* K. b.: *Neef* — vs. 18 *wat* K. b.: *dat*

1) K. b., II, 474.

2) K. b., II, 474.

3) K. b., II, 474.

Bij vs. 10 in marg.: veneranda scientia lecto.

vs. 5 *Tycken bol van* K. b.: *bolle Tijcken* — vs. 10 *die* K. b.: *de*

IANS VOORSORGH [1]).

Ian twijffelt aen sijn wijfs weldragen,
En tuchttse nu en dan met slagen.
Altoos, de quae naem gaet haer na,
'T zij waer of niet, hij slaeter ná.

eod.

DROOMEN EN ONTWAKEN [2]).

Wij liggen al den Nacht en slaven in 'tbeleid
Van ydelheden, verr van alle red'lickheid,
En arme Waerheit light daer onder; en dat 's Droomen:
Met worstelen nochtans bestaet sij op te komen,
En, krijghts' haer' handen los, sij valt de Logen aen:
Die weert sich; en dat raeckt van kijven schier aen 'tslaen:
In dat gerucht en kan 't de Rust niet langer herden;
En dat heet, Wacker werden.

Lond. 1. Feb.

OUDERDOM [3]).

Raedt: dat ick niet en heb, en wouw 'k niet dat ick had;
En hoop het evenwel te krijgen: wat is dat?

Ib. 3. Feb.

VAN HUYBERT BOECKMAN [4]).

Wat mooght ghij na geleertheit soecken
In Huijberts hoofd? daer isser geen:
Hij heeft heel' uytgelesen Boecken,
Half uijtgelesene niet een.

Ib. 5. Feb.

LUIJE DIRCK [5]).

Dirck houdt onmaetigh veel van wat laet op te zijn:
Dat's 's avonds mijn manier, maer 's mergens is het sijn'.

eod.

SPOTTERS GRAFSCHRIFT [6]).

Hier light die om Gods Woord noijt wouw ter Kercke gaen.
Magh ick de ronde waerheit seggen,
Hij died'er levendigh noch sitten wouw, noch staen,
Behoort'er doot niet in te leggen.

eod.

---

1) K. b., II, 475.
2) K. b., II, 475.
vs. 8 K. b.: *Sy moet ten oogen uyt, en dat heet, wacker werden.*
3) K. b., II, 475.
4) K. b., II, 475.
5) K. b., II, 475.
vs. 2 *het* K. b.: *'t de*
6) K. b., II, 475.

GAUWE IAN [1]).

Ian leest wel swart op wit, dat heeft men hem gewesen:
Waer 'twit op swart, God weet of 't Ian sou konnen lesen.

eod.

MISVERSTAND [2]).

Agnietjen, onse Clop, had vierichlyck gebeen
Op beid' haer Knijen bloot, en op een' blauwen Steen,
Dat Neeltjen, haer Masseur, voor geen dozijn van dagen
In 'thylick-bed geraeckt, ten eersten kind moght dragen.
De Kouw beving haer' Buijck, en roerde daer een' pijn
Daer s' ongerust in vreesd' of 't wel een kind moght zijn:
Doe liets' haer bidden staen, en sprack, noch ongeruster,
Gh' hebt m' emmers wel verstaen, o Heer, ick meen mijn Suster.

eod.

GEBLANCKETTE NEEL [3]).

't Is waer, seght lichte Neel, ick deck mijn bruijne vel
Met Witsel wat gemengt met Roodsel: doe 'k niet wel?
Ghy deckt uw' bruijnen aers, oft anders niet behoorden,
Met kostelicke zijd' en kostelicker koorden,
Met allerhande verw van Stoffen over hoop,
Die u pas eigen is als mijne mij, bij koop:
Wat ghij beneden doet, magh ick 't niet boven willen,
Houdt ghij mijn Aensicht niet soo goed schier als uw' Billen?

Ib. 9. Feb.

9e. FEBR. 1671. VERJAERING VAN CONINGH CARELS MOORD [4]).

Was 'theden dat de Son haer' straelen sagh bedwelmen
Door grouwel van een' Schelm en [meer dozijne] Schelmen?
Was 't heden dats' een' Bijl drij Croonen in een' slagh
Met een geheilight Hoofd onmenschlick vellen sagh?
O uyt den Almanach, vervloeckste dagh der dagen,
Begraeft u inden nacht, en past noijt weer aen 'tdaghen;
En gaet, ghij, Sprockelmaend, den negensten soo quijt,
En schrickelt soo twee mael en schrickt soo voor altijd.

Lond. 9. Feb.

---

1) K. b., II, 475.

2) K. b., II, 475.

vs. 2 *beid' haer* K. b.: *beide* — vs. 3 *voor* K. b.: *sint* — vs. 6 *vreesd'* K. b.: *werd'*

3) K. b., II, 476.

vs. 3 *bruijnen aers* K. b.: *bruyne poort*

4) K. b., II, 466, met den titel: *Op den* 9 *Febr.* 1671. *Verjaringh van Koningh Karel des eersten Moord.*

vs. 2 *meer dozijne* niet in het HS.; er is daar eenige ruimte opengelaten. — vs. 6 *en past noijt weer aen 't* K. b.: *fast nemmer weer te*

AEN IAN [1]).

Neemt het niet qualick, Ian, al noem ick u een' Lichtmis;
Ick meen't soo qualick niet
Als 't meestendeel bediedt:
'K Wil seggen, dat ghij veel wilt spreken, en spreeckt licht mis.

Ib. 10. Feb.

IN DIEM ANNIVERSARIUM REGICIDIJ ANGLICANI, NUBILUM ET PLUVIOSUM.

Miramur sine sole diem quo Regia et insons
Carnifici populo victima caesa fuit?
Qui facit hoc, Coeli pudor est, quod criminis ille,
Ille fuit testis non sine sole dies.

Ib. 10. Feb.

(KLAES AEN SIJN' NAEYER) [2]).

Claes hiet sijn' kale Broeck vernaeijen:
Daer hongen een paer Hosen aen
Tot op en door de leste draeijen
Gehackelt en vergaen.
De Snijder schrickte voorde Sletten
En seid', hij wister meer geen' Mouwen aen te setten.
Geen' Mouwen meer? sei Claes; 'tis wel, en laet dat staen
En setter mij alleen een niew paer hosen aen.

Ib. 11. Feb.

(AEN EEN' QUISTER) [3]).

Naer ick u sie uw geld ontuchtelick vergieten,
Soo haest ghij naer het eind, en hebt bijkans gedaen:
Maer hebt gh' uw' Ouderen haer' meening wel verstaen?
Sij hieten u haer Goed genieten, niet vernieten.

eod.

(ONRAED) [4]).

Ian wil syn wambas doen verstellen:
Wat magh hy toch de Snijders quellen?
Men sieter soo veel' lappen aen,
Men sieter geen meer lappen aen.

eod.

---

[1]) K. b., II, 467, met den titel: *Aen Frans.*
vs. 1 *Ian* K. b.: *Frans*
[2]) K. b., II, 467. Zonder titel in het HS.
[3]) K. b., II, 467. Zonder titel in het HS.
[4]) K. b., II, 471. Zonder titel in het HS.

SOLDAETSCHAP [1]).

Hoe loos is onse Ian! een goed en stout Soldaet
Bewijst hij tastelijck dat niet wel t'samen gaet:
Want, seght hij, van der jeugd heeftm' hem soo onderwesen,
Dat goe luij kinderen niet stout en moeten wesen.
Ib. 14. Feb.

AEN NEEL [2]).

Sitt zedigh en gedeckt; ick twijffel wat ick sie;
Neel, waerd'er 'tVel niet voor, ick sagh uw' bloote knie.
eod.

IN LONDINUM LUTOSUM, LUTETIÂ PRIDEM EXPURGATÂ [3]).

Causa rei dudum ambiguae clarissima tandem est.
Dum', penitus purgata, lutum Lutetia nescit,
Gallica nec Batauo concedit cura nitori,
Ne pereat male magnificum, Lutetia, nomen,
Tota luto grauis et gaudens affectat amatque
Altera Londinum populis Lutetia dici.
Lond. Feb.

IANS PHILOSOPHIE [4]).

Bekent, of Ians Scherpsinnicheden
Niet en bestaen in ronde reden.
Wat is de wind een lichte Geck!
(Soo spreeckt hij) waeyt hij in mijn' neck,
Soo haest en kan ick mij niet draeijen,
Of voel hem in mijn backhuijs waeijen.
Lond. 7. Mart.

DANCKBAER GEBED [5]).

Soo danck ick God, (God danck) in als voortaen,
En, na lang overleggen,
En vind niet meer te seggen,
Als, doet mij, lieve Heer, soogh' altoos hebt gedaen.
Ib. 9. Mart.

---

[1]) K. b., II, 471.
vs. 1 *Ian* K. b.: *Floor*
[2]) K. b., II, 471.
[3]) „The pavement was detestable; all foreigners of London cried shame upon it. The drainage was so bad that in rainy weather the gutters soon became torrents," zegt Macaulay, *History of England. Tauchnitz*, I, 354.
vs. 1 eerst: *Paret, et ignoti capio mijsteria facti.*
[4]) K. b., II, 471.
[5]) K. b., II, 472.

YEMANDS GRAFSCHRIFT [1]).

Hoort, edle, schoone, wijse en rijcke,
Geen lijck is deses lijcks gelijcke.
Waer dese Sarck een Diamant;
Waer d'aerde Goud Guineas Sand
Daer [Amarill'] in is gelegen;
En waeren 't Peerlen, al den reghen
Van tranen diem'er over stort,
Met beider Indien meerder gaven;
Noch quaem de kostlickheit te kort,
Noch laegh hier grooter Schat begraven.

Ib. eod.

(SUYCKER IN GAL) [2]).

Iooxel al te sterck te klouwen,
Eindight eewigh in berouwen,
En dat overtroetelt werdt,
Heet ick, dat verhoetelt werdt.
Vreest den nasmaeck van de lusten,
Die ghij al te vierigh blusten;
't Straft sijn selven eer men 't weet;
Soet werdt suer en lief werdt leed.

Ib. 13. Mart.

(SUS EN SOO) [3]).

Wij sien, na 'twerck dat wij beleiden,
Een ding, een doen twee seer verscheiden:
Dunckt u dat duijster om verstaen?
Ghy blaest de Kaers uijt, en 'tvier aen.

ib. 13. Mart.

DUEL [4]).

Van veel' onvoorsichtigheden,
Daer de Menschen mis in treden,
Staeter eene schoon voor aen,
Die ick noijt en kan verstaen:
Datmen om een anders falen,
Dat maer hij en most betalen,
Eigen ziel en lichaem waeght
En 'tgevaer ten offer draeght.

---

[1]) K. b., II, 472.
vs. 5 *Amarill'* niet in het HS.; er is daar eene ruimte opengelaten.
[2]) K. b., II, 473. Zonder titel in het HS.
vs. 2 *Eindight eewigh in* K. b.: *Eindt in onlust en*
[3]) K. b., II, 474.
vs. 2 K. b.: *Twee dingen eens en*
[4]) K. b., II, 473, met den titel: *Duellen.*

Heeft u Hand of Tong geslagen,
Laets'er schand' en schá voor dragen;
Daer is Rechter voor en Recht;
Mij de wraeck, heeft Hy geseght
Diese sulcken heeft bevolen
Diense t'onrecht werdt ontstolen
Met de dolste dieverij
Die schier te bedencken zij;
Daer de Rechter op 'tschavot gaet,
En geschapen, als een sot, staet
Selfs te lyden, meer als vriend,
Wat syn vijand heeft verdient.
Luckt het beter, en vermoort hij,
God, die 'tstraffen sal, verstoort hij,
Schuldiger als die daer leit.
Siet wat een' voorsichticheit!

Ib. 15. Mart.

AVOND-BEGRAEFFENIS [1]).

Waerom besteden wij de daghen,
Om lijcken naer haer graf te dragen?
Is sterven niet s' Nachts nagebuer,
En yeders dood sijn' avont uer?

Ib. 15. Mart.

DEMENTIJ [2]).

Dirck, zijt ghij soo ontstelt, om datm' u eens hiet liegen,
En wiltgh' er om te veld, als of 't een logen waer?
Hoe maeckt ghij 't met Gods woord, dat niet en kan bedriegen?
Daer heett ghij, eens voor al, geboren Logenaer.

Lond. 15. Mart.

HEET LONDENS VIER [3]).

Heel Londen heeft gebrandt en nu noch brandt heel Londen.
Beschuldight Frans noch Duijtsch; ick heb het ondervonden
Wie dat men 't wijten kan:
Half Venus, half haer Man.

Ib. 21. Mart.

AEN IAN [4]).

Voor een laetdunckend geck heb ick u lang gekent;
En dat en deert mij niet; ick bender aen gewent:

vs. 16 *schier te* K. b.: *in ons*
[1]) K. b., II, 474.
[2]) K. b., II, 479.
Bij vs. 4 in marg.: Ps. 116. 12.
[3]) K. b., II, 480, met den titel: *Londens Vyer.*
[4]) K. b., II, 480.

Maer als ghij onderdaeghs vol Brandewijn of Seck waert,
En woudt mij met geweld doen suijpen sonder dorst,
Dat Paerd noch Esel wil, doe wenscht' ick uijt de borst,
Voor een laetdunckend, Ian, datgh' een laetdrinckend geck waert.

Ib. 22. Mart.

TE GAST GAEN [1]).

Wat lightmen soo en loopt elck naer een anders haerd?
Is 't wel den halven danck, den halven ootmoed waerd?
Wat voordeel halen wij te Gast? ten aller besten
Elck voor syn deel wat stancks om teel-land mé te mesten.

Ib. 23. Mart.

'T SELVE [2]).

Te gast gaen? neen, ick toch: 'ten geeft mij niet als t'eten;
Dat vind ick t'mijnent oock: en eet'er kort of lang,
En eet'er wat mij lust, en drinck'er sonder dwang,
En hebber God alleen, geen' Menschen danck te weten.

Ib. 24. Mart.

AEN EEN' TROUW-SIECKE [3]).

Ia Ia, Manmachtighe, komt het soo nauw met u;
En scheelt het u soo veel, flus hijlicken, of nu?
Na dat ick u begrijp, korts mocht ghij wel een' vrouw zijn,
Maer mogelijck getrouwt wat langer als getrouw zijn.

Ib. 26. Mart.

ETEN [4]).

Ten eten nooden wij malkanderen; wat 's dat?
Dat is, wij hoeven elck wat stoppens in een gat,
Daer 't datelijck verquijlt en soo verschiet van wesen,
Dat wat het is en schijnt niet, wat het was, te wesen,
En die het by geval te rugge komen sagh,
Sou walgen van 'tgesicht den naesten halven dagh.
Noch is 't maer in een Mond en 'tmalen van de tanden;
Van daer versinckt het, en de Pot van allerhanden
Ontfanght en koockt het op en maeckt'er soo wat af
Dat Menschen neusen schijnt geschapen tot een straf.
En werden wij genoodt tot sulcken vuijl vermaken?
Wegh met de Beulingen; ick maghse niet sien maken.

---

[1]) K. b., II, 480.
vs. 1 *soo* K. b.: *graegh* — vs. 4 *stancks* K. b.: *vuyls*
[2]) K. b., II, 481, met den titel: *Uyt-etery*.
vs. 1 K. b.: *Ick ga te gast; maer noo*
[3]) K. b., II, 481.
[4]) K. b., II, 481.
vs. 11 *genoodt* K. b.: *gevoedt*

Laet Beesten inde weij dat morssen nacht en dagh,
Het spijt mij dat ick oyt schoon' Ioffrouw eten sagh.

Ib. $\frac{17}{27}$ Mart.

TYDIGH BEROUW [1]).

Wacht niet uw' misdaed met den Hemel af te kerven,
Tot dat uw' besigheit sal wesen, niet als sterven:
't Is laet tot God gekeert, wanneer sich Vrouw of Man
Van sieckte nauwelijck in 'tbedde keeren kan.

Ib. 15. Apr.

REDELIJCK ROEMEN [2]).

Dirck, pocht ghij met uw springen,
Als van seer groote dingen?
Wat 's twintich voet? ick heb 't in lange niet begost;
En nam wel eens soo verr te springen: *Als ick kost.*

Ib. $\frac{18}{28}$ Apr.

(ARMEN WENSCH) [3]).

Mij seid' een Bedelaer, ghij seght wel, rijcke Heeren,
God geeft een mensch al kou na kleeren:
En 't magh wel wesen; maer ick wouw
Dat God mij kleeren gaev na kou.

eod.

(KINDER-WERCK) [4]).

Elf moye kinderen heeft Henrick bij sijn wijf.
En 'twijf roemt, 'tis haer werck, en Henrick stoft, 'tis sijn werck:
Maer 'tpocchen loopt ten eind; sij heeft het twaelfd' in 'tlijf.
Tot noch toe was 't wat deeghs, nu werdt het al dozijn werck.

Ib. 25. Apr.

OP EEN GERAEMTE, AEN EEN' SCHOONE [5]).

De Kleeren doen 't u, Tryn, het sachte vel en spieren
Dat gh' onder menighe de schoonste heett en zijt:
Maer die zijn voor de Mot en dese voorde pieren,
En dat kan korteling geschiên, of metter tyd.
't Zij laet, of korteling, dan sult ghij dit dingh wesen,
Dit Cabinet-stuck, Trijn, siet en hersiet het vrij,
Lett wat een liefflickheit van leden en van wesen:
't En is geen logen, maer uw' eigen Schilderij.

---

vs. 14 K. b.: *'t Is spijtigh dat men*

[1]) K. b., II, 481.

[2]) K. b., II, 494.

[3]) K. b., II, 494. Zonder titel in het HS.

[4]) K. b., II, 495. Zonder titel in het HS.

vs. 3 *twaelfd'* het HS. heeft: *elfd* — vs. 4 *was 't* K. b.: *was*

[5]) K. b., II, 495.

En, sal ick verder gaen: wanneer ick in gedachten
Van kleeren, vleesch en vel uw' ydelheit ontklee,
Siet wat gh' eerbiedicheit van mij hebt te verwachten:
Mijn soete pronckertje, ghij zijt dit dingh alree.

Ib. $\frac{18}{28}$ Apr.

AEN VRUCHTELOOSEN DIRCK.

Ghij light en doet en doet, maer al uw doen is hol doen;
Voldoen en seght niet, Dirck; ghij moet uw vrouwtje vol doen.

Ib. $\frac{20}{30}$ Apr.

(VAN MAEY) [1].

Daer loopt een kindje byde wegh
Dat Maijke by haer Man heeft:
Soo segt de wereld: maer ick segh,
Wie weet of 't Maij 'er van heeft.

eod.

(VAN MY) [2].

Myn even-naesten als mijn selven te beminnen?
Ick weet, het is de helft van 's Heeren groot bevel:
Maer hoe bestae ick van mijn selven te beginnen?
'k Bemin mijn selven niet; ick ken mij al te wel.

eod.

(KLOECKE KLAES) [3].

Claes is een Krijgsman als sijn Vaer;
Sij vreesen bey niet als 'tgevaer.

Ib. 2. May.

(LUYE ANDRIES) [4].

Gedaen werck, seght Andries, is 'tsoetst van sijn behagen,
En daer 's goed rusten op. Dat kan ick wel verdragen:
Maer werck door andere gedaen verstaet Andries;
Self wercken, segt de guijt, is rust en tyd-verlies.

Ib. 7. May.

GRAFSCHRIFT [5].

Om Wimmenum in 'tkort met al sijn werck te loven,
Hier light hij onder 'tsand, te Wassenaer sijn' Hoven.

Ib. 10. May.

---

[1]) K. b., II, 495. Zonder titel in het HS.

[2]) K. b., II, 495. Zonder titel in het HS.

[3]) K. b., II, 495. Zonder titel in het HS.

[4]) K. b., II, 480. Zonder titel in het HS.

[5]) Zie dl. VI, 237. — Den 22sten Sept. 1669 was Wimmenum in Den Haag gestorven en den 26sten met groote pracht in de Groote Kerk begraven. (Vgl. *De Hollandtse Mercurius*, voor 1669, blz. 140.)

DIEREN EED [1]).

Dirck most een' Eed doen, of het ging hem aen het lijf,
En 'tsmaeckte na de Galg, kost hij se niet ontsweeren:
Soo nam hij 't op het scherpste, en sei, Siet daer, Mijn' Heeren,
't Is onwaerachtigh, of de Duijvel hael' mijn Wijf.

Ib. 14. May.

Tu me donnes la main, et, je ne sçaij pourquoij [2]).
Si je touche à ton bras, tu t'armes de ta manche.
Badine, peus tu bien, sans te moquer de moij,
Me prester la coignée et m'en oster le manche.

(VAN KLAES) [3]).

Claes werpt een' hand vol sands op 'tminste dat hij schrijft.
'kHouw van dien overvloed: 'tis 't best dat hij bedrijft:
Wat hij te voorschijn brenght uyt sijn' versufte gaven,
Met als 'tgeboren is soo dient het diep begraven.

Ib. 16. May.

(NIET VOOR YET) [4]).

Ian badm' om hondert Pond te leen, als waer ick mal,
En sei, 'twas nietmetal voor luyden van vermogen:
Ian, sei 'k, is 'tnietmetal, ick ben u wel gewogen,
Daer 's dat ghij van mij eischt; en gaf hem nietmetal.

eod.

AKEN [5]).

Reinier is met sijn' stramme leden
Naer Akens baden toe gereden;
Daer heeft hij Geld en Sael en Peerd
In alle vrolickheit verteert.
Siet wat de wateren vermogen,
Hij is te Peerd na 'tbad getogen,
En op syn' voeten weer gekeert.

Ib. 17. May.

(ERF VOOR AELMOES) [6]).

Iob dreigt syn' wulpsen soon syn' erffenis t'ontmaken
Den armen te geval, dien 't beter strecken sal.
Den armen? segt mon Fils, soo kont ghij u vermaken
En mij mé: maeckt mij 'tgoed; ick heb toch nietmetal.

eod.

---

1) K. b., II, 481.
2) Het versje heeft geen jaartal, maar den datum: 15. Maij.
vs. 2 *touche*? Het woord is onduidelijk.
3) K. b., II, 481. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *sands* K. b.: *sand* — vs. 3 *hij* K. b.: *Klaes*
4) K. b., II, 481. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 480, met den titel: *Krachtige Baden.*
6) K. b., II, 480. Zonder titel in het HS.

(KLAES AENNEMER) [1].

Claes heeft een rijck mans Huijs te bouwen ondernomen,
En isser met een' Bors vol Croonen af gekomen,
En, voor een Calis, aen een moij stuck goeds geraeckt.
Heeft hier de Man het Huijs, of 't Huijs den man gemaeckt?

Lond. 17. May.

GELIJCK OP [2].

Heb ick te veel gepraett en langer als 'tbehoort,
Vergeeft het mij, seij Iob, 'ksal beter leeren leven,
En korter webben weven.
Iob, seid' ik, laten wij malkanderen vergeven,
Ghij hebt mij niet gestoort;
Hebt ghij heel veel geklapt, ick heb heel niet gehoort.

eod.

(NA MEN 'T NEEMT) [3].

Ick stiet een' Vent om veer: hij vraegd', en had gelijck,
Of ick het meend' in ernst? Ia, seid' ick, degelijck.
Soo, seid' hij, dan is 't wel: om 'tjock soud 't mij vervelen;
Ick bouw niet van sulck spelen.

eod.

(ONNEUSWIJSE PIER) [4].

Pier was sijn' rooden Neus schier quijt geraeckt in 'tvechten:
Noch hooptemen de sné met vel aen vel te hechten;
Mits hij sijn drincken liet. Neen, seid' hij, sulcken straf
Is mij mijn Neus niet waerd; en ruckten hem voort af.

Ib. 18. Maij.

AEN NEEL [5].

'k Sie dat ghij groot en klein verbeent met uw gekakel,
En dat ghij hoopen volcks alleen aen 'tswijgen krijght:
Maer, Neel, hoe komt men selfs te swijgen als ghij swijght?
Is 'tniet dat ijeder een verstomt staet van 't Mirakel.

eod.

(WEERSLAGH) [6].

Noyt Vader, seght Andries, ellendigh als ick ben
Met u, mijn booser Soon dan ick ter wereld ken.
Mon Pere, seght Mon Fils, bedenckt u eens wat nader,
Hoe, meent ghij, was 'tgestelt met mijn' goe Grootevader?

eod.

---

1) K. b., II, 460. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 460.
3) K. b., II, 461. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 461. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 461.
6) K. b., II, 461. Zonder titel in het HS.

(AEN JAN) [1]).

Ian raeckt' een' goe tand quijt: ick meend' of 't in de Krijgh was.
Neen, seid' hij, over mael en op een' rijpe vijgh.
Iae, seid' ick, overmael en in den tanden-krijgh?
Soo weet ick dat die tand noch rijper als die vijgh was.

eod.

(GOEDE VERTROOSTINGH) [2]).

Mijn oude schuldenaer begost wat swack te werden,
En dé mij twijffelen hoe lang hij 'twel moght herden:
Soo maend' ick hem: hij sprack, vreest niet; maer hebt geduld.
Mijn leven stierf ick noyt noch in een anders schuld.

Eod.

GEVANGEN SCHULDENAER [3]).

'k Riep aen een' Traelie, Dirck, hoe drommel, komt ghij daer?
('t Was op de Voorhofs Poort) Ia, seid' hij, is 'tniet waer?
Hier sitt ick en verrott om een' onnoosle logen.
'K had van een' somme Gelds, wat boven mijn vermogen,
Betaling toegeseght, en heb het niet voldaen.
Is 't niet een' schoone saeck, om in de Boey te gaen?

Eod.

(BEET OM BEET) [4]).

Claes gaf syn boose Wijf een Been, om aen te knagen;
Vleesch gunden hij haer niet: het wijf, in plaets van klagen,
Verhaelden hem wat niews, wat herder als dat Been:
Van mijn' drij kinderen, sei 't Vercken, isser een,
Dat ick gedragen heb, maer niet van u gedragen:
Nu hebben w' elck een Been; laet elck aen 't sijne knagen.

eod.

(ENGELAND) [5]).

Daer's niet in Engeland, of 'tis voor goed te houwen,
Op sommighe Mans naer, en menighte van Vrouwen.

eod.

OP HET STELEN VAN DES CONINGHS KROON DOOR ... BLOOD [6]).

Die diefsche Moordenaer maeckt groot gerucht in 'tland:
Maer, heb ick 't wel onthouwen,

1) K. b., II, 461. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 461. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 461.
vs. 4 *wat* K. b.: *vry*
4) K. b , II, 497. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 497. Zonder titel in het HS.
6) K. b., II, 497; daar staat in den titel: *N. Blood.*
Thomas Blood (1618—1680), die officier was geweest in het leger van Cromwell, stal de kroon en de kroonjuweelen in den Tower, na den bewaker Edwards gebonden en gewond te hebben. Met zijne makkers en zijn buit was hij reeds buiten den Tower,

Dat noyt en sal verouwen,
't Is d'eerste schelm niet die de Croon heeft aengerandt.

Ib. 21. May.

(VERSCHEIDEN OORBER) [1]).

De Rijcke wandelen om eetlust te begaen;
De Bedlaers wandelen om hongers-noot t'ontgaen.

Ib. 27. Maij.

(ONWISSE BORGH-TOCHT) [2]).

Dirck biedt mij voor mijn geld sijn' ziel tot onderpand,
Maer 'tis te lichten quant:
Ick soeck een ander pand;
Dat eerste dunckt mij niets te seker in syn' hand.

Ib. eod. 27.

(TRIJNS VERSCHOONINGH) [3]).

Maenachtigh, seid' ick eens, maenachtigh zijt ghij, Trijn:
Dat heet ick, los, als ghij, en wispeltuer te zijn.
Maenachtigh, sei de prij, soo heet ick onwaerachtigh;
Ghij spelt een E. te veel, ick ben maer wat Manachtigh.

Ib. 1. Iun.

KUNDIGEN OUDERDOM [4]).

Daer verreist een heele sleep
Ionge Ioffertjens en Heeren:
Maer men meent, sij sullen t'scheep
Zedigh liggen in haer' kleeren.
Bestemoer, die 'tseker vatt,
Houdt sich niet te vreên met meenen:
Kleeren? seght sij, wat helpt dat?
Kleeren zijn geen' Molesteenen.

Ib. 5. Iun.

ONTWAECK [5]).

Waer was ick daer, en wie en wat?
Waer ben ick nu, en wat en wie?
Welck is de waerheit, dit of dat,
Of dat ick sagh, of dat ick sie?
Ick kom van droomen, dat 's gewis,
Nu gaen ick waecken, soo ick meen,

---

toen hij gevangen werd genomen. Hij waarschuwde den Koning voor eene samenzweering tegen zijn leven en kreeg niet alleen vergiffenis en een landgoed in Ierland, maar verwierf zich zelfs de gunst van Karel II.

1) K. b., II, 494. Zonder titel in het HS.

2) K. b., II, 494. Zonder titel in het HS.

vs. 4 *dunckt mij niets te* eerst: *vrees ick, is niet*

3) K. b., II, 497. Zonder titel in het HS.

4) K. b., II, 496.

5) K. b., II, 496.

Maer daer het een als 'tander is,
Welck is het sekerste van tween?

Ib. eod.

ANDRIESENS ARCHJE [1]).

Ick straften ernstelick Andries, den lichten laccher,
Van dat hij vroegh en laet in 'tHoerhuijs lagh en liep:
Hij loegh mij uyt, en sei, wat dat ick keef of riep,
Hij lagh'er niet en liep; hij lieper maer en lagh'er.

Prope Hampton Court. 10. Iun.

DIRCK [2]).

Dirck light en loopt bij lichte Claer,
En wil 't niet hooren als wij 'tseggen;
Want, seght hij, 'twaer een Toovenaer,
Die zeffens loopen kost en leggen.

Ibid.

HOOFSCH ONRECHT [3]).

't Hof wil bekeken zijn in hooge Feesterijen;
En 'tvolck dat kijcken wil en wil het Hof niet lijen;
Of 'tkost niewsgierighe veel stooten en veel slaen.
Om 'tkijcken niettemin werdt d'ydelheit gedaen.
Verstoot den armen dan, en doet de rijcke wijcken;
Als niemand kijcken quam, hoe soud het Hof staen kijcken!

Ibid.

AD ERASMUM.

O rosor lepide, o rosor non dente canino,
Gratior arrosis quam quos arrodere nolles,
Rodere ridendo quemuis, non laedere, solers.
Dictus Erasmus eras, quia nempe futurus eras mus.

Lond. 13. Iun.

Kwouw je myn hart saegt Ian [4]).
Ick mé, sei de man.

RAEDSEL [5]).

Claes, hebt ghij wel geleert in Duijtsch of in Latijn,
Wat elckeen werden wil, en niemand en wil zijn?

Lond. 14. Iun.

---

1) K. b., II, 496.
2) K. b., II, 495, met den titel: *Dircks Ontlegh.*
3) K. b., II, 496.
4) Het versje is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als het vorige, dus bij de Lat. gedichten.
5) K. b., II, 496.
Bij vs. 2 in marg.: Oud.

(TIJDIGH VREESEN) [1].

Mij dunckt, de Man sprack wel en waer,
Die dus het vonnis wees:
't Is beter vrees met geen gevaer,
Als met gevaer geen' vrees.

Ib. eod.

Who euer heard a thing so strange [2]?
A Maid, a Ladij and a Man
In two hours at the new Exchange
Bought an Ear-iron and a Fan.

$\frac{5}{15}$ of Iune.

(TWEE TE VREDEN) [3].

De doove prijst het sien, de Blinde prijst het hooren:
Want d'eene hoort door 't Oogh, en d'ander siet door d'Ooren.

Ib. 19. Iun.

BOEREN VRYAGIE [4].

Siet hoe het groene hout light aen het vier en pist.
Dat houtje ben ick self, Trijn, of ghij 'tniet en wist:
Soo doet mij 't Minnevier mijn' bitt're tranen storten,
En om u schreiende mijn jonge leven korten.
Dit sprack een Boeren knecht. 'kweet niet van wiem' of waer
Een reden hooren sou die redelicker waer.

Ibid. 24. Iun.

(JANS WENSCH) [5].

Ian, sei sijn boose wijf, ghij klaegt dat ick u plaeg:
Maer 'tis soo niet gemeent, al heb ick mijn' gebreken;
Soo ghij mijn Hert kost sien, ghij soudt heel anders spreken.
Uw Hert, sei Ian, uw Hert? 'kwouw seker dat ick 'tsaegh.

Ib. 25. Iun.

(GOED-DUNCKERS) [6].

Die veel' in and're sien, in haer niet een gebreck,
Zijn voor een ander wijs, en voor haer selven geck.

Ib. 26. Iun.

(VERDEELDE KERCKEN) [7].

De grillen zijn soo veel, die elck om 'tseerst wil loven,
En yder in sijn' Kerck verheffen voorde best',

---

[1]) K. b., II, 497. Zonder titel in het HS.
[2]) Het HS. is bij de Fransche gedichten.
[3]) K. b., II, 497. Zonder titel in het HS.
[4]) K. b., II, 497.
vs. 6 *redelicker* K. b.: *reden-rijcker*
[5]) K. b., II, 459. Het HS. heeft geen titel.
[6]) K. b., II, 459. Zonder titel in het HS.
[7]) K. b., II, 460.

Dat een met reden seid' in een verwerde nest,
Heer, meerdert ons Geloof, en mindert ons' Gelooven.

Ib. 30. Iun.

(VIA ET VERITAS) [1]).

Daer is geen dolen aen; weest niet bekommert, Vromen;
De wegh ten Hemel is ten Hemel af gekomen.

Ib. 1. Iul.

(TEGEN DE VLOYEN) [2]).

Hoort na Ians wijsen raed
Wanneer ghij slapen gaet:
Ian doet sijn' Kaers uijt, Ian sluijt vensteren en blinden.
Soo, seght hij, weten hem de vloijen niet te vinden.

eod.

IN ANTIQUORUM CODICUM MANUSCRIPTORUM INGENTEM COPIAM IN CONFLAGRATIONE PALATIJ LAURENTIANI ESCURIALIS IRREPARABILI DAMNO CONSUMPTAM [3]).

Hoc placuit superis? iterum Laurentius arsit?
Bis fuit in diuo corpore flamma nocens?
Hei mihi! non isthic Coeli stetit ira: reuixit
Ille: quod hic perijt non dabit ulla dies.
Momento cinis est longi labor improbus aeui,
Nox grauis aeternas obruit una faces.
Tecta fleant alij; nos te preciosa supellex,
Te, manuum nuper mille vetusta manus.
Restaurantur opes opibus. Si, clade nefandâ,
Cum scriptis ardent saecula, quid superest?

Lond. 5. Iul.

IN ARCEM LUPARAM [4]).

1.

Quanti quanta Domus Domini! cum dixeris, Hospes,
Quanti quantilla est! dicere malueris.

2.

Hacce triumphator Dominus qui regnat in Arce
Sic Terrae Dominos vincit, ut illa domos.

---

1) K. b., II, 460. Zonder titel in het HS.

2) K. b., II, 460. Zonder titel in het HS.

3) Den 7den Juni ontstond er brand in het Escuriaal, dat voor het grootste deel verwoest werd. Ook de bibliotheek, die vooral beroemd was door hare Arabische manuscripten, verbrandde.

4) In 1660 was Lodewijk IV begonnen met het restaureeren van de Louvre; de galérie d'Apollon, die verbrand was, werd herbouwd door Levau, de oostelijke gevel, naar den kant van St.-Germain-l'Auxerrois, gebouwd door Claude Perrault.

3.

Te dignam, Ludouice, domum qui condere velles,
Credo nihil majus, nil potuisse minus.

4.

Accipe quod vix est capias: nec Regibus impar
Regem habitatorem non capit ista domus.

5.

Magna foris, intus major (quis credere possit?)
Autorem Dominum non capit Aula suum.

6.

Ipsam si video, nihil hac augustius Aula est:
Ipsum si video te, Ludouice, casa est.

7.

Regia posteritas, Ludouici animanda triumphis,
Haec quoque te doceant marmora, quantus erat.

8.

Semper in hac regnent Honor et Victoria tecum,
Majori, Regum maxime, digne domo.

9.

Hoc tibi tu parta statuis de Pace trophaeum?
Quae, Ludouice, dabunt saecula, pluris erunt.

10.

Haec ut marmoreis, ita Vivis fulta columnis
Possit in aeternum Regia stare Domus.

11.

Ut minor hac antiqua fuit, sic vestra, Nepotes,
Me non inuito, fabrica major erit.

12.

Majestas habet hic dignam se Gallica sedem.
Se penes aeternam faxit habere deus.

13.

Pulchrior in terris non est hac Regia: Regem
Quae manet in Coelis, unica major erit.

14. EX PERSONA REGIS.

Dum crescit domus ista, mei creuere triumphi:
Venturi faelix temporis omen habet.

15.

Regia Borbonidum series, me digna, Nepotum,
Hoc non vile mei pignus et instar habe.

16. VOTUM REGIS.

Da, Deus, hunc videant faelicia Regna meorum
Nec Dominum tibi, nec displicuisse domum.
Lond. Iul. [1]).

LAETDUNCKENT WEET-NIET [2]).

Ick wilde dat ick wist wat Henrick niet en kan.
Soo sprack ick; en hij nam 't tot sijner eer, goed Man.
Ick meende 't anders om; en docht, van soo veel saken
Die Henrick niet en kan waer een schoon boeck te maken;
En waer dat Boeck gemaeckt, en dat ick 'tBoeck wel kost,
Soo waer ick rijckelick versekert vanden kost.
Ib. 11. Iul.

(REDELICKE BEKOMMERINGH) [3]).

Ick lev' altoos in schrick van Gecken en van Wijsen:
'k Vrees dat ick dees' mishaegh en d'andere mij prijsen.
Ib. 12. Iul.

KEESENS KEUR [4]).

Den armen hoopt op Geld en heeft vermaeck in 'thopen;
De rijcke leeft in vrees voor Cassen, toe of open,
Daer dief en Vyer aen magh. Dat 's niet een ding, seght Kees,
Wegh met de loode Hoop, 'khoud 't met [de] goude vrees.
Ib. 13. Iul.

MERGEN [5]).

Dat gist'ren Mergen hiet, sal mergen Gist'ren wesen;
En heden is 't Van daegh. Andries, ghij hebt gelesen
Al wat 'er leesbaer is in Griecksch en in Latijn;
Ey lieve, leert mij eens, wanneer sal 't Mergen zijn?
Lond. 15. Iul.

ONBESORGDE WAERSEGGER [6]).

Claes is al zeventich, en Almanackt voor waer .
Des Werelds jongsten dagh op noch eens tachtich jaer.
Light ijemand op de wacht om Claes te heeten liegen,
Hy neemt het ruijm genoegh, en sal hem wel bedriegen.
Ib. 16. Iul.

---

[1]) De datum staat boven aan het blad, waarop de 16 versjes geschreven zijn.
[2]) K. b., II, 460, met den titel: *Hein Weet-niet.*
vs. 4 *waer* K. b.: *maer*
[3]) K. b., II, 460. Zonder titel in het HS.
[4]) K. b., II, 460.
vs. 4 *de* niet in het HS.
[5]) K. b., II, 441.
[6]) K. b., II, 441.

(GROOT KLEIN VERSCHIL) [1]).

Het scheelt seer veel, hoe dat de woorden loopen,
Op geld te hopen of geld op te hoopen.

eod.

Hoe hebben Koningen ter wereld weinigh Vrinden?
Om dat sij haers gelijck ter wereld weinigh vinden.

eod.

(VAN JANS KLAPPEI) [2]).

Twaelf groote Wonderen heeft Hercules gedaen.
Soo Ian syn' Huijsvrouws Tong gekregen hadd' aen 'tstaen,
Geen wonderlicker feit hadd' Hercules begaen.

eod.

(MOY EN ONLIEFFELICK) [3]).

Men prijst uw aensicht, Nel, gelyck wij 'tprijsen moeten:
Maer weest niet al te fier, gh' hebt Oxelen en Voeten.

eod.

AEN KAELE ANDRIES [4]).

Ghy hadt wel eer een dingh dat voorhoofd hiet, Andries;
Nu ist'er soo beroijt van watter stond en wies,
En sulck' eenparicheit van voren tot den neck toe,
Dat, kost ghij noch een neus, twee oogen en een mond,
Als dobbele Ian gat, bestellen in dat rond,
Uw' ooren hoorden pas een' anderhalven geck toe.

eod.

(BESORGHDE KLAER) [5]).

De Vallende sieckte, de swaerste van allen,
Heeft Claertje doen tuijmelen vier of vijf jaer,
En evenwel heeftse noyt buijlen gevallen,
Soo sorgen de jonge Doctoren voor Claer.

eod.

(MANNEN VOORDEEL) [6]).

De vrouw moet na den man, niet dese na haer heeten.
Waer komt dat recht van daen?

---

[1]) K. b., II, 441. Zonder titel in het HS.
vs. 2 *hopen of geld* K. b.: *hopen, Ian, of veel geld*
[2]) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.
vs. 3 *wonderlicker feit* eerst: *grooter wonderwerck*
[3]) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.
[4]) K. b., II, 498.
Bij vs. 5 in marg.: Ianus bifrons.
vs. 2 *ist'er* K. b.: *isset*
[5]) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.
[6]) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.

De vrouwen moeten weten,
Quaem 'tlicht niet uijt de Son, daer waer geen inde Maen.
eod.

AEN OUDE DIRCK DE VERWER [1]).

Dirck, is de Verwerij uw' neering? slaet eens gá:
Uw Haer was swart geboren;
Nu wordt het wit geschoren:
Dirck, zyt ghij vande kunst, verwt dat Natuer eens ná.
eod.

AEN HEER BETWEET [2]).

Hoe ick mijn' redenen belegg en overlegg,
Ghij staet en schudt uw hoofd op alles wat ick segg.
Dat schudden komt mij voor, als of ghij socht te weten
Hoe vol uw' Kruijck noch is, uw' Herssens uytgesleten,
Of noch wat overigh. Maer siet toe, wijse Heer,
Ghij schudt uw Haer van 'thoofd, en hebt'es weinigh meer.
eod.

AEN LEES-GIERIGHE IAN [3]).

Uw lesen neemt geen end. Noyt zijt ghij sat van leeren:
Maer of 'toock al gedijdt
Daer ghij soo graegh in bijtt?
Ian, die veel eten derft moet konnen wel verteeren.
eod.

(KEUR VAN LACCHEN) [4]).

Phlip hoetelt ons met veel lam Sneldicht byden Wijn,
En meent, wij lacchen om haer' lieve kluchtigheden:
Maer wij belacchens', en wij lacchens' uijt met reden:
Het scheelt veel, Kluchtigh, of Belacchelick te zijn.
Ib. 17. Iul.

(AEN TIJS) [5]).

De Wijse noemen u een Geck, de Gecken, wijs.
Leght eens hand over hert; wat dunckt u selver, Tijs?
eod.

AFWESEN.

Hoe verder Neel van Huijs hoe Ian haer meer bemint,
Hoe verder van sijn vier hoe Ian sich heeter vindt.
eod.

---

vs. 4 *waer* K. b.: *waer's*
1) K. b., II, 499.
2) K. b., II, 499.
3) K. b., II, 499, met den titel: *Aen overlesen Jan.*
4) K. b., II, 499. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.

(AEN ANDRIES) [1]).

Rijck werden of geleert, Andries, daer hoort Verstand toe:
't Is wel uw' gading: maer, zijt ghyder wel de Man toe?

eod.

(DIRCK VRYE VRYER) [2]).

Dirck houdt het met de ruijmt', Neel, Ann' en Pieternel
Past hij met beurten op: En seght, hij heeft gelesen,
Twee Meesters tsamen wel te dienen, kan niet wesen,
Maer drij Meesterssen wel.

Ibid. 18. Iul.

(GELIJCK EN ONGELIJCK) [3]).

De Haeren van mijn hoofd, seij Claes, zijn niet om tellen:
Ons' oock niet, spraken twee syn' pockighe gesellen:
En 'twierde licht gelooft;
Sij 'n haddens geen op 'thoofd.

eod.

(AEN PIETERNEL) [4]).

Al roepen sij wat luijd, en denckt niet dats' in nood zijn,
De Vrijers, Pieternel, of geern te Grave gaen.
't Is soo te seggen, Iae; maer sus is 't te verstaen.
Sy willen wel voor u wat sterven, maer niet doot zijn.

eod.

(STERVEN) [5]).

Wat light ghij mij en vraeght wat sterven in heeft, Ian?
Wacht, tot dat ick het eens geproeft heb, en vraeght dan.

eod.

(NACHT) [6]).

De Nacht is weduwe van onsen Gister-dagh.
Soo dunckt mij dats' in ernst het rouw-kleed dragen magh.

eod.

(AEN DIRCK) [7]).

Wat light ghij mij en prijst? Dirck, is 't om mij te wijsen
Hoe ick u prijsen moet om recht voor recht te doen?
Vriend, wringht u daer de schoen,
Ey lieve, scheidt uijt prijsen.

eod.

---

1) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 501. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
6) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
7) K. b., II, 496. Zonder titel in het HS.

(NIEWE VAN) [1].

Neel kreegh een' dicken buijck, bij nacht, van Ian haer Man:
Soo docht sij; maer 'twas mis; het was een and're Ian.
Die goe Man doolden oock, en docht dat Neel sijn Wijf was.
Doe 'tkind te voorschijn quam, 'khoor datter groot gekijf was,
Of 't Bastaert heeten most. Neel had het wel gekregen,
Of 't van een' vreemden was; die meende 't me ter degen.
Ick laet het scheiden by de wijste luij van 't land:
Ick doopte 'tkind altoos, Ian Iansz Misverstand.

eod.

(WIJSE VERSCHOONINGH) [2].

Natuer en lydt geen leeg: daer derft Reinier mé proncken,
En, seght hij, ben ick vol, ick ben natuerlyck droncken.

eod.

(KEUR) [3].

't Is soet, voor 't Vaderland te sterven, seim' een Heer;
(Wil hyd'er sich af roemen,
Hij magh sijn selven noemen,)
Maer lang voor 't Vaderland te leven, acht ick meer.

eod.

(RAED VOOR BRAND) [4].

Dirck, zijt ghij van die gasten,
Die 't malle Minne-vier niet weten uijt te vasten?
Dit raed ick u voor 'tbest;
Krijght niet als een jong Wijf in 'tbedd. Probatum est.

Ib. 19. Iul.

(NIEWSGIERIGE FRITS) [5].

Frits vraeght mij nu en dan, Wat isser niews van Waerde?
Niews? segg ick, wat een' vraegh, daer is niets niew op aerde.
Laest had hij sich bedocht, en had des' antwoord ree;
Ist soo op d' Aerd gestelt, wat isser niews op Zee?

eod.

(NEELS VERDEELINGH) [6].

Neel meent, het half gesagh en is haer niet t'ontseggen;
En soo men 't tegenspreeckt, dus weet sy 't te beleggen:
Wat reden soud' het zijn, dat een staegh onder laegh?
Ten minsten elck sijn' beurt; 's nachts ick, en Ian bij daegh.

Ib. 20. Iul.

---

1) K. b., II, 501. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 501. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 501. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 499. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
vs. 3 *ree* het HS. heeft: *reede*
6) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.

(RECKELICKE PIETERNEL) [1]).

De Roomsche Pieternel trouwt onsen geusen Claes;
Sij inde Bijbel-stof onkundigh, en hij baes,
Soo soecktse geen gerucht van heilige krackeelen.
Sy wil mégaende zijn, en om in geene deelen
Het huijs t'ontrustighen, sij schenckt Ian 'theel geschil:
Een puntjen houdt sij 'r uijt; dat vanden vrijen Wil.

Eod.

(AEN JAN) [2]).

Jan krijght geen' kinderen die hem gelijcken.
Het rechte vonnis is seer licht te strijcken,
En blind is hij die 't niet en siet:
De Koeckoecks wijf gelijckt hem niet.

Ib. 23. Iul.

(DOEN EN SWIJGEN) [3]).

Mij vraegden een Barbier,
Hoe 'k mij wouw scheeren laten;
'K Sey, op een' niew' Manier,
Knap wegh, en sonder praten.

Eod.

(PIETERS KEUR) [4]).

Ick vraegde Pieter buer, waer of hij meest af hiew,
Of van een' bruijne Vrouw, of van een' blanck' en roode:
Meest, seid' hij, van een' vrouw gelijck de Fransche mode,
Die wordt van oud weer niew.

Eod.

(AEN DIRCK) [5]).

Wat waer men beter quijt, of alle de Doctoren,
Of all' de Honden, Dirck? Laet uwe wijsheit hooren;
Ick vraegh het ernstelick, en dits' er mijn sin van:
De Honden hielmen best: want van een eerlick man
Waer licht in hoogen nood een niew Doctoor te maken;
Maer, sonder Hond, hoe soum' aen niewe honden raken?

Ib. 24. Iul.

HOROLOGIEN [6]).

Orlogien, meestendeel, zijn wel te recht gedoopt.
Men voert'er Oorlogh mé, na 'tgoed light en verloopt,

---

1) K. b., II, 500. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 499. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 498. Zonder titel in het HS.
6) K. b., II, 501.

Gestadigh niew krackeel van stellen en herstellen,
Van ongewis vermaeck voor een versekert quellen.
En als men t'enden is
Is 'tweer en weerom mis.
Een dieder op vertrouwt werdt all' uer eens bedrogen.
Orlogien schijnen half Oorlogen, half Oor-logen.

Lond. 24. Iul.

(OP EEN' BIBEL) [1]).

Goe mannen, hoort,
Dit 's 't heiligh Woord
Dat God aen alle luij sendt:
Een woord soo veel als duijsend.

eod.

(WELDAED SONDER DANCK) [2]).

Hoe noemt gh' uw Vader, Ian, een Vreck, een Gierigaerd?
Hij is, altoos voor u, van d'allermildsten aerd.
Want hoe hij minder geeft en meer spaert al sijn leven,
Hoe hij u meerder past te laten en te geven.

Ib. 25. Iul.

LANG LEVEN [3]).

Oud, balling, sieck en arm, noch soeckt de Mensch niet t'enden:
Is 'tmog'lick datmen noo wil scheiden van ellenden!

eod.

KEUR [4]).

Ick vraegd' een' droncken Waerd,
In 'tpraten by den haerd,
Wat hadt ghij liever, Aert,
Of op een kreupel paerd
Een' Somer-dagh te hincken,
Of dat ghij op der aerd
In 'tslyck getuijmelt waert,
En 'tbackhuijs vol vergaert,
Uw selven soudt verstincken?
Heer, seid hij, metter vaert,
Als had hij 't mij gespaert,
'K Had liever eens te drincken.

eod.

[1]) K. b., II, 502. Zonder titel in het HS.
[2]) K. b., II, 502. Zonder titel in het HS.
[3]) K. b., II, 502.
[4]) K. b., II, 502.

(TROUW OM BAET) [1].

Sij zijn maer Schaduwen, die rycke Luyden volgen
Soo lang haer' sonne schijnt. Werdt eens het Weer verbolgen,
En schijnt de Son niet meer;
Wegh, schaduw, met den Heer.

eod.

(AEN DE WAERSEGGERS) [2].

't Is al van 'tgeck met u, ghij etende propheten:
Ghij hoort of alle ding, of niet met al te weten.

eod.

VERSLAPEN TIJD [3].

Mijn kind'ren, laet u die less geven:
Hoe langer slaep, hoe korter leven.

eod.

(GRIET PESTVRY) [4].

Hoe woedt de Pest in straet en stegen,
En noyt en heeftse Griet gekregen?
De Pest is Pest; soo is Griet mé,
't Een Mes houdt 'tander inde schee.

eod.

(NOYT YET) [5].

Dat over is, is wegh, dat komen sal, noch niet:
Wat is 'et, arme Mensch, 'tpunt dat u overschiet?

eod.

GRAFSCHRIFT VAN EEN KLAPPEI [6].

Hier light sij die geen ding aen 'tswijgen konde krijgen,
Als de beleefde dood, en nu alleen beleeft.
S'heeft soo oneindelick al sprekende geleeft,
Dats', of se schoon in 'tgraf voor altyd heeft te swijgen,
Noijt soo veel swijgen kan als s' hier gesproken heeft.

eod.

(VASTE GISSINGH) [7].

Most yeder quaed oogh wegh en yeder boose hand,
Wat sagh men handeloos' en blinde luy in 'tland!

eod.

---

1) K. b., II, 502. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 502. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 502.
4) K. b., II, 503. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *Hoe* K. b.: *Al* — vs. 2 *En* K. b.: *Noch*
5) K. b., II, 503. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *noch* K. b.: *is*
6) K. b., II, 503.
Bij vs. 4 in marg.: Ab Hispano.
7) K. b., II, 503. Zonder titel in het HS.

OP DE SCHILDERIJ VAN CLAERTJE KLAPS [1]).

Waer voor is lof en loon, die dese schilder krijght?
Dit dingh gelijckt haer niet, Claer de Klappei; het swijght.
eod.

OP DE SCHILDERIJ VAN MOYE MAEY [2]).

Dit hoofd gelijckt u soo, en is, als ghij, soo fraeij,
't En is geen' schilderij, het is uw spiegel, Maey.
eod.

AEN IAN OP SYN CONTREFEITSEL [3]).

Houdt mij ten besten, Ian,
'kWeet niet meer als ick kan:
'k Sagh niet dat ghij dit waert, van ond'ren, noch van boven:
Maer, nu 't de Schilder sweert, behoor ick 't te gelooven.
eod.

AEN CLAES LANG-NEUS [4]).

De gaten van uw' Neus staen soo verr van uw' ooren;
Ick weet niet, als ghij niest, Claes, of ghij 't al kont hooren.
eod.

AEN EEN GEBLANKETTE [5]).

Waer zijt ghij, Pieternel? doet eens dat Masker af;
'kWouw wel het kind eens sien dat God uw' Moeder gaf.
eod.

AENDE SELVE [6]).

Die u sal schilderen, hij magh'er neerstigh by zijn,
't En sal noijt principael, noijt anders als Copij zijn.
eod.

AEN EEN' VRIEND [7]).

Vertrouwt mij uw geheim, en houdt het wel vertrouwt,
En onafscheidelick als aen mijn hert getrouwt.
'K heb 't menigh jaer geweest, en ben 't noch, stille weter:
Kent ghij mij van soo lang, mistrouwer, en niet beter?
Ib. 26. Iul.

(BLINDE MIN) [8]).

Betoovert Mannevolck, hoe komt men al sijn sin
Aan vaetsche vodderij te hangen, en noch min?
Het kostelixt van al, daeraen w' ons soo vergapen,
Of 't ijemand met een' tang van Straet wel op sou rapen?
Ib. 29. Iul.

---

1) K. b., II, 503.
2) K. b., II, 504.
3) K. b., II, 504.
4) K. b., II, 505.
5) K. b., II, 505.
6) K. b., II, 505.
7) K. b., II, 505.
8) K. b., II, 505. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *men* K. b.: *ghy* — *sijn* K. b.: *uw* — vs. 3 *w' ons soo* K. b.: *gh' u loopt*

(LOOS BEROUW) [1].

Meldt gh' all' uw' Sonden, en beklaegts', als 't t'einden 'tjaer is,
En meentse weer te doen: verr zyt ghij van 'tberouwen
Dat God vereischt; ghij maeckt niet als een' Inventaris
Van vuijle Meubelen, maer die ghij wilt behouwen.

Ib. 30. Iul.

(JAN WAEN-BAES) [2].

Trijn seght haer Ian is Baes, en moet altoos Baes blijven:
Maer, valter wat te kijven,
Hij moeter onder deur, want sij soeckt geen geraes:
En noch blijft Ian al Baes.

Ib. eod.

(DIRCKS WENSCH) [3].

Dirck, seid' ick, dat gaet wel; 'kheb menighmael geseght,
Dirck blijft al vrolick, en is noch den oude knecht.
Hij gaf mij dit bescheid; 'tis waer alsoo ghij seght, maer
'K wouw dat het logen, vriend, en ick de jonge knecht waer.

Ib. $\frac{21}{31}$ Iul.

(KLAES BESTRUYFT) [4].

De saeck is af gemaeckt;
Claes en sijn pockigh wijf, door goe luij tuschen beiden,
Zijn echteloos gescheiden.
Soo is hij van de Hoer geraeckt; ja toch, geraeckt.

Ib. 1. Aug.

GRAFSCHRIFT VAN EEN ADVOCAET [5].

Een Uerwerck dat lang heeft geslagen en gewesen,
(Een man die machtigh heeft geschreven en gepleitt)
Is onder desen Steen in 'tdoncker wegh geleit,
En nu, door ongebruijck, tot roest en rot verwesen.
Hoe 't aen den stilstand quam van Wijsen en van Slaen,
Is in een woord geseght, 't en kost niet langer gaen,
Sijn Veer en Snaer was af, en niet weer op gewonden,
Door onkund en gebreck van luyden die 'tverstonden.

eod.

---

1) K. b., II, 505. Zondertitel in het HS.
2) K. b., II, 505. Zonder titel in het HS.
vs. 3 *sij* K. b.: *Jan*
3) K. b., II, 505. Zonder titel in het HS.
vs. 4 *vriend en ick* K. b.: *en ick noch*
4) K. b., II, 504. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 504.

AEN EEN YDELE IOFFROUW [1]).

Ghij mooght uw arme vleesch wel cieren als een pop;
'tIs tegenwoordigh op, en mogelick korts op:
Hoe dat het binnen 's jaers sal zijn, is niet te weten,
Of mog'lick op de Been, of mog'lick op gegeten.

eod.

(GROOTER HOOP, SLECHTER KOOP) [2]).

Dirck, segtmen, heefter drij, en werdt daer uyt geacht
Een Landsknecht in het veld van meesterlicke macht:
Maer Dircks bekentenis light averecht daertegen;
'tIs, seght hij, min noch meer met sijn bestel gelegen
Als daer 't veel' knechten d'een op d'and're laten staen,
En in 'tgemeen versuijm geen werck en werdt gedaen.

Ib. 2. Aug.

(BEESTELICKE REDELICKHEIT) [3]).

Waerom eet Harmen niet, als and're, dat hij borst?
Den honger verght het niet, 'tis tegen Hermans borst.
Waerom en drinck ick niet onmenschelicke togen,
Als die mij Herman verght? 'tis boven mijn vermogen
En tegen heugh en meugh; dat is, ick heb geen' dorst.
Wat breeckt sich ijemand 'thoofd met mij te liggen moeyen?
Waer sietmen mij voor aen? vermagh ick meer als Koeijen?

eod.

VISITEN [4]).

Visiten op een' Lijst, is 't vuijlste tydverdrijven
Dat oyt ter wereld quam uijt hoofden vande Wijven.
Klappeyen, blyft bij huijs, daer valt genoegh te doen,
Spaert Tong, en Tand, en Lip, en Kaeck en Koets en Schoen,
Tot dat den Oorber kom': 'tvoeght Rocken en 'tvoeght Broecken
Om boodschappen te gaen, geen' boodschappen te soecken.

eod.

TOT GOD [5]).

Ick lyd' aen Oor en Oogh; en, waeren bei genesen,
Mij dunckt, geluckiger en kost geen Mensche wesen:
Maer, Heer, ghij kent mijn nutst: veel beter mis ick bei,
Dan dat ick, wel van bei genesen, nooder schei.

Lond. 3. Aug.

---

1) K. b., II, 504.
2) K. b., II, 504. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 503. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 503.
vs. 6 *geen'* K. b.: *niet*
5) K. b., II, 507.

CROMWELS HOOFD OP WESTMUNSTER SAEL-TOREN [1]).

Dit hoofd wouw 'topperhoofd van alle hoofden leven.
Hier is het half geluckt, daer schort niet aen als 'tLeven.

eod.

IN LONGA NEGOTIORUM TAEDIA, QUIBUS IN BRITANNIA DETINEOR [2]).

Insula, de latis, quas vel rota Solis in omni
Orbe, vel immenso circuit unda sinu;
Longior es quam lata tamen, me judice: certe
Longior es mihi quam, terra Britanna, velim.

Lond. 3. Aug.

ENGELAND.

Men kan 't met recht geen Eng land heeten:
't Volck isser wijd en ruijm geseten.
Veel fraeyer noemtmen 't Engel land.
Maer 'twoord is dobbel van verstand'.
Daer zijn twee soorten van die Geesten.
Daer zijnder diemen niet en vreest, en
Daer zijn der diemen noode siet.
Ick denck wel wat, maer segg het niet.

Ib. 5. Aug.

(MISVERSTAND) [3]).

Ghij light mij op het lijf als lood, 'k kan 'tniet verdragen,
Sei Griet, op zij van Dirck in een' gehuerden wagen:
Als lood? sei Dirck; te nacht en klaegde ghij soo niet,
Of ick u lastigh viel. Wat seght ghij, Fielt? riep Griet;
Houdt Hoeren sulcken tael; ick ben een' Vrouw met eeren.
Ia, Ia, sei Dirçk, komt hier, verklaert voor dese Heeren,
Waer sliept ghij desen nacht? Waer? sei sij, te Schiedam.
Siet of ick liegh, sey Dirck, en ick te Rotterdam.

eod.

MIS-MEDELIJDEN [4]).

Beklagen wy den Man, die na 't Schavot toe treedt?
Hij gaet maer sterven; en soo doen wij alle uren.
Daer in verschillen wij; hy, de verwesen, weet,

---

[1]) K. b., II, 508.
In 1660 waren de lijken van Cromwell, Bradshaw en Ireton opgegraven, naar Tyburn gesleept, aan galgen opgehangen en onder de galg begraven.

[2]) Den 6den Nov. 1670 was H. in het gevolg van den Prins naar Engeland vertrokken (vgl. *De Hollandtze Mercurius*, voor 1670, blz. 132). Willem III keerde den 23sten Jan. 1671 terug; H. bleef achter en kwam eerst den 11den Oct. weer in Den Haag. Hem was opgedragen, om van Karel II de sommen terug te vragen, die de Oranje's van de Stuart's hadden te vorderen. (Vgl. Fruin's *Bijdragen voor Vaderl. Gesch.*, 3*de Reeks*, X, blz. 186—196.)

[3]) K. b., II, 506. Zonder titel in het HS.

[4]) K. b., II, 506.
vs. 1 *den* K. b.: *dien* — vs. 3 *hy*, *de verwesen* het HS. heeft: *die verwesene*

Hoe korts hij sterven sal, en hoe het kort sal duren:
En wij en weten 't niet; soo is die Man sijn' pijn
Gerustelick getroost, om datse sal beginnen
En einden t'eener stond. Wie weet dat vande sijn'?
Daer is meer onderscheid; hij sterft met volle sinnen:
Wie is daer seker van? hij sterft in vol berouw,
In 'tmidden van der syn' en and're veel' gebeden.
Wie isser die die gunst niet geern uytkoopen souw?
Hij sluijt syn' Rekening met een Godsaligh Heden,
Hy sterft aendachtelick, en spoedigh, en gereedt.
Beklagen wy den Man die na 'tSchavot toe treedt?

Ib. 7. Aug.

(WAENWIJSE) [1]).

Ick noem geen' wetenschap, of strax roept seker heer,
'K ben van de Kunst. 'tis waer, hij isser van, en veer.

Ib. eod.

(BEKNOPTE MEDICIJN) [2]).

Dit 's kort om lesen;
Past op uw' mond,
All' die wilt wesen
Oud en gesond.

Ib. 8. Aug.

NEL IN EEN DRAEG-STOEL [3]).

Soo teer is Nels gemoed; sij doet niet als beklagen
Arm' halsen, die om geld haer voeren langs de Straet.
Goed vrouwtje! Siet hoe verr haer medelyden gaet,
Sy draeght self liever Mans dan dat de Mans haer dragen.

Eod.

EEN HOSE [4]).

Ick stond te goeder naem; daer magh ick mij van roemen.
Sints is hij mij ontleent
Door vrouwelick gebeent,
En soo ick werd genoemt en wilmen mij niet noemen,
't En zij men dobbel noem'. 't Is wonder hoe 't zijn kan,
Een' argert man en vrouw, 'tpaer argert vrouw noch man.

Ib. 10. Aug.

---

vs. 14 *den* K. b.: *dien*
1) K. b., II, 456. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 456. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 457.
vs. 4 *self* K. b.: *selfs*
4) K. b., II, 457.
vs. 1 *te* K. b.: *ter*

TABACKERIJE [1]).

't Is wonder hoe de Werlds koocketten velerhand zijn!
Hier is 'tgebraed niet gaer, of 'tmoet tot asch gebrandt zijn,
En noch en eetmen 'tniet: men quijlt sich droogh in smoock,
Men wordt self schoorsteen, en men voedt sich vanden roock.
De maegh werdt misgedeelt; 'tgeld lever en 'tquelt longer.
Men leeft van nietmet all, en sterft van dorst en honger.

Ib. 13. Aug.

AD PAULUM.

De libris si, Paule, tuis quod sentio dicam,
Non relego, si quos perlegi, saepe relego.

Lond. $\frac{3}{13}$ Aug.

Si qua fortuito legi tua Carmina casu,
Invitus relego, Paule, relego libens.

14. Aug.

SLEPENDE ROCKEN [2]).

Van al 'tgevogelte zijn vrouwen lichtst om vangen.
Men heeft maer op haer steert te treden, sy zijn vast,
En, soo m' haer na de Mans, soo sietm' haer steert verlangen.
Ick wist niet wat die steert beteeckende: dit was't.

Ib. 16. Aug.

NOCH [3]).

De Duijvel had in 't eerst de Vrouw vast by de hand.
Nu heeft hij s' aen den hiel ijet sijns gelyck geplant:
En 'tis het recht gewaed, daer mede sij haer venten,
Van allerleij Gewormt, en Slangen en Serpenten.

eod.

NOCH [4]).

Wat seght ghij nu van 'tvolck, die met drij ellen Stof
Meer als haer' hielen lengd gaen swieren door het stof?
Zijn 't noch al licht' en loss' en leck're, luye hoeren?
Sy doen vuijl Meissens werck, sij veghen alle vloeren.

eod.

NOCH [5]).

Dat kan m' haer niet onthouwen;
't Is loos gedrocht, de vrouwen:
Sij vonden niet voor uyt, en 'tspeet haer meestendeel:
Soo boeten sij de schá met een lang achterdeel.

eod.

---

1) K. b., II, 457.
2) K. b., II, 457.
3) K. b., II, 457.
vs. 2 *gelyck* K. b.: *gelijcks*
4) K. b., II, 457.
vs. 2 *hielen* K. b.: *heele* — vs. 4 *alle* K. b.: *onse*
5) K. b., II, 457.

NOCH [1]).

Waer henen, mijn gekrulde pop,
Om Visch te koopen aen de Mart?
Soo besight desen schoonen start,
En setter Korf of Emmer op:
't Sal staen gelijck de groote schepen
Die kleine Booten na haer slepen.

eod.

NOCH [2]).

Mijn Pachter, bij geval in Stadt,
Riep, o goe Landheer, wat is dat.
Eij lieve Landheer, seghtme, wat,
Wat hangt die Ioffer anner gat?
Wat soud'er hangen, sei 'ck, Ian gat,
Een staert-stuck, dat se niet en had
Doe s' in haer Moertjes darmen sat,
Dat voertse nu gelijck een' Schat,
Dat ghij te landwaert niet en vatt.
Ia, seid' hij, bij gans Galg en Rad,
En sleeptse daer soo mé langs 'tpad,
Door dick en dun, en droogh en nat?
Hoor, lieve Landheer, 'ksegtje plat,
'k Houd 't met men Koe en met men Kat.

Eod.

IAN WIJVE-SMIJTER [3]).

Sijn luije Wijf, seght Ian, is innerlick genegen
Om wercks genoegh te doen: maer 'tschort haer aen vermaen:
't Is met haer min noch meer als met een Keij gelegen:
Begeertmen 't Vier daer uijt, men moet het 'er uijt slaen.

Ib. $\frac{7}{17}$ August.

BOUW-KONST [4]).

Dirck, pronckt ghij met uw Huijs als met een deftigh werck?
Laet sien eens, is 'toock Fraey, Gemackelick en Sterck?
Fraey, heet ick, als een mensch, dien hadt ghij na te Apen,
Of, wilt ghij oock, een Beest; dat 's allerweegh recht-schapen:
Al 'tenckel midden in, al 'tdobbel aen weerzij;
Soo zijn Gods schepselen, de redenloos' en wij.

---

1) K. b., II, 458.
vs. 4 *of* K. b.: *en*
2) K. b., II, 458.
vs. 11 *En* (?) Het woord is onduidelijk. — vs. 13 *'ksegtje* K. b.: *'k seghje*
3) K. b., II, 506.
4) K. b., II, 507, met den titel: *Bouw-konst in dryen.*
vs. 2 *Fraey* eerst: *Schoon*

'tGemackelick past net, gelijck de Schee 't Geweer doet,
Als 'tal te ruijm niet slopt en 'tal te nau niet zeer doet,
Gelijck de Schildpad woont en 'tSleckjen in sijn' Kluijs,
Niet grooter, ijeder een, niet kleiner als sijn Huijs.
Sterck noem ick dick en dicht van boven en ter zijden,
Om Regen en om Wind gerustelick te lijden,
Om, sonder 'tplaesteren van alle daegh weer aen
D'een op den and'ren lap, sijn' jaeren uyt te staen.
Gebreeckt hier een van drij, 'ten is geen Huijs ter eeren,
En ick vergeeft, voor eens; maer ghij moet beter leeren.

Ib. eod.

AEN DIRCK [1]).

Dirck, hebt ghij soo veel tyds beleeft,
En blijft ghij altyds onbeleeft?

Ib. 18. Aug.

TEGEN 'TDROOMEN [2]).

'kWouw droomen droomen waer, en dat 'er noyt geen Droomen
In Menschen herssenen aen 'tgaen en waer' gekomen.
De Nacht is voor de Rust, de Rust is voorden Nacht,
En ick heb all' mijn' Rust in onrust doorgebracht.
Slaep, seghtm' en Dood is een: die doodt wil zijn, moet sterven,
Die slaept moet sijn gedacht, die doodt is, 'tleven derven.
'kHeb slapende gedocht dat rijm noch reden heeft.
Wat 's dat voor sterven? 'kheb mijn selven overleeft.

eod.

(MILDE KLAES) [3]).

Claes, arm en oud Soldaet, spreeckt van Mildadicheit
Als van sijn' eigen' Deughd, niet sonder grond, en seit,
Wat pocchen rijcke Lien met veel en mild te geven?
Van daegh en neem ick maer vijf stuijvers voor mijn leven.

eod.

OP MIJN SOONS UER-WERCK [4]).

Het slingeren is oud, en met den tyd geboren;
Maer 'teven slingeren geboren inder tijd.
Lett op die evenheit, soo wie ghij Christen zijt,
Daer is een onderwijs van waerden uijt te hooren.
Beginnen wel te doen, en laten dat versterven,
Gaet endelick tot niet: maer die den even gang

---

1) K. b., II, 507, met den titel: *Aen Wilm.*
vs. 1 *Dirck* K. b.: *Wilm*
2) K. b., II, 507, met den titel: *Ontwaeck.*
3) K. b., II, 507. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 479, met den titel: *Op het selve werck.*

Van weldoen blyft begaen voor al sijn leven lang,
En tot het End uijt houdt, die sal de Croon beerven.

Lond. $\frac{9}{19}$ Aug.

AEN HEM SELF [1]).

Soon, die, door Gods beleid, de kloecke vinder zijt
Van deser gangen onbeweegelick bewegen,
Hoe 'swerelds slingeren u gaen mogh', mé of tegen,
Hebt haer' eenparicheit voor oogen t'aller tyd.
Hebt ghij het swacke werck, in 'tschudden vande baren,
Tot ongevoel gebracht van alles wat het lydt,
Gedenckt, wat u toe staet in alle wedervaren,
Die door des Heeren Geest vol Redens krachten zijt.
Stelt vond en Vinder, Geest en Raderen te samen;
't Waer jammer dat het Werck den Meester sou beschamen.

eod.

OP HET SELVE WERCK [2]).

Lett op dit gins en weer, dit buijten en dit binnen,
Dit ongerust geswier van einden en beginnen.
Soo gaen uw' uren, Mensch, de snipp'ren van uw' tyd,
In al uw ydel doen, tot dat ghij t'einde zijt.

eod.

GLASEN HULP NIEW [3]).

Is alle dingen oud, en werdter niet geboren,
Gedacht, geseght, gemaeckt, dat niet en was te voren,
Kom, laet hem antwoorden die 'tenckel hebben wil;
Waer door sagh Cicero, en hoe was Cesars Brill?

eod.

BESTE MODE [4]).

't Volmaeckste kleedsel is van Mannen naeckte huijd
Dat, sonder ongemack, naest aen het schepsel sluijt.
't Waer wel, en 'twaer niet wel, dat Vrouwen 'toock soo stelden;
Ick weet de reden wel, maer meense niet te melden.

eod.

(SUYVERE TAEL) [5]).

'k Wouw datmen Pissen seid', in plaets van, Water maecken.
't Is Duijtsch, en drooger Duijtsch. Oock, soo men daer ontrent

---

1) K. b., II, 479, met den titel: *Aen mijnen Soon op sijn' Uer-werck.*
2) K. b., II, 479, met den titel: *Noch.*
vs. 2 *einden* K. b.: *einde*
3) K. b., II, 508, met den titel: *Glasen hulp.*
vs. 4 *Kom* K. b.: *Komt*
4) K. b., II, 508.
5) K. b., II, 508. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *in plaets van* K. b.: *en niet meer*

In plaets van 'toude woord, ter plaetse wel bekent,
Sou melden wat men maeckt, wie souder niet af braken?

Ib. 20. Aug.

ONREDEN [1]).

Hoe komt het Koren dier? door Drooght' en Misgewas.
Maer, Rijck man, Weinigh Koorn is Koorn als 'tVele was.
Hoe derft ghij 't Broer of Vriend, in hoogen nood verweig'ren,
Of, daer hij 'thebben moet, ten hoogsten prijs toe steig'ren.
Om dat hij 's weinig heeft gesoldert en ghij veel,
Schropt gh' hem den buydel uyt, of worght hem by de Keel?
Of saeght gh' hem liever doodt als dat ghij hem geriefde?
En hielpt hem kosteloos, en heet dat Christen liefde!

Ib. 21. Aug.

BLOO IAN [2]).

Ian loopt vroegh uijt den Stryd, dwers door verwijt en schanden,
En redekavelt stijf,
Syn' voeten zijn niet min verbonden als sijn' handen
Ten dienste van sijn lijf.
Maer, Ian, niet averecht, seid' eener. Averecht?
Sy gaen gelyck mijn neus, riep Ian; is dat niet recht?

Ib. 22. Aug.

NOCH [3]).

Ick vluchte niet, sei Ian; ick liep maer na 'tquartier,
Om met der haest te seggen,
Men hoefde noch in 'tVeld een dusend man drij, vier,
Of men soud' onder leggen.

Eod.

NOCH [4]).

Het wasser heel van 'tmal, sei Ian, in ons gevecht:
De vyand spaerde noch den Meester noch den Knecht;
't Ging al in spaenderen: en als men 't eens sou lesen
In 's Lands Historien, en zijn wel onderrecht,
Daer 'tal vermoort wouw zyn, most een de wijste wesen.

Eod.

NOCH [5]).

Ian spaert sijn lieve lijf daer 't andere verspillen,
En weert sich doorgaens met sijn' Hielen en sijn' Billen:

---

[1]) K. b., II, 508.
vs. 4 *ten* K. b.: *tot* — vs. 5 *'s* K. b.: *'t* — vs. 8 *kosteloos* K. b.: *troosteloos*
[2]) K. b., II, 509.
[3]) K. b., II, 509.
vs. 4 K. b.: *Of onder sou men leggen.*
[4]) K. b., II, 509.
vs. 3 *sou* K. b.: *most*
[5]) K. b., II, 509.

Want, seght hij wijsselick,
De Dood is ijsselick,
En met de dood' is niets, met blood' yets uijt te rechten;
Daer moet wat blijven om voor 'tVaderland te vechten.

Eod.

NOCH [1]).

Als 't aen de Man sal gaen, segt Ian, ick moet bekennen,
Mijn hert wil achterwaerts, 'k en kan 't het niet ontwennen:
Maer als ick oock mijn eer daer tegen voor sal staen,
Ick ben geen slecht Soldaet als 'taen de Vrouw sal gaen.

Eod.

NOCH [2]).

Ian quam geloopen uyt den Slagh,
En riep aen d'eerste die hij sagh,
Ick gaf mij moedigh op de post,
En proefde wie mij volgen kost.
Maer siet, daer was geen volgen aen,
Ick scheen te vliegen, sij te gaen.
Sy winnen 'tmoglick in den Stryd,
Maer in 'tWel loopen zijn sij 't quijt.

Ib. $\frac{18}{28}$ Aug.

NOCH [3]).

Ian is van slecht Soldaet, door vrienden, geld en Magen,
Tot op den hoogsten trap gekuijpt, gekruijt, gedragen.
't Is seldsaem, hoe het hoogh en 'tlaege t'samen staet:
Ian is al Coronel, en noch al slecht Soldaet.

eod.

(TRIJN GEWAERSCHOUWT) [4]).

Trijn, zijt gh' uw Eertje quijt, en is het Ian sijn werck?
En gaet gh' hem roepen voor den Rechter of de Kerck?
Siet voor u; men sal daer niet vragen naer de reden,
Waerom 't Ian heeft gedaen; maer, waerom Trijn geleden.

Eod.

(VERLIESJE) [5]).

Nel is haer Eertje quijt bij een moij, jeugdigh Heertje,
En 'tschijnt een groot verlies, na dat haer Nel gelaett:
Maer, als men 't wel bevroedt, 't en is maer 'thalve quaed:
Daer schortte wat: 't en was haer Eer niet; maer haer Eertje.

Eod.

---

[1]) K. b., II, 510.
vs. 2 *kan 't* K. b.: *kan*
[2]) K. b., II, 510.
[3]) K. b., II, 510.
[4]) K. b., II, 510. Zonder titel in het HS.
[5]) K. b., II, 501. Zonder titel in het HS.

AD VOSSIUM [1]).

Virgilium, bone Vossi, ego non admirer, et uni
Omnes non cupiam cedere Virgilio?
En ego, quod merear, stupidissimus opto vocari,
Si non perpetuus sit meus ille stupor.
Quod si pauca viro tetigi non digna, fateri
Virgilio prohibes cedere Virgilium?

Lond. $\frac{13}{23}$ Aug.

ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI SAEPIUS ME AD COENAM VOCANTI [2]).

Unum uni Batavum bis ter succumbere culpae,
Grande, importunum quis neget esse nefas?
Hinc pudet, et, quid agam Batavus, vel saepe vocatus,
Ambigo. tu contra tendis, et usque vocas.
Ergo pudor valeat: si non licet esse modesto,
Quando jubes, Praesul magne, molestus ero.

Ib. $\frac{14}{24}$ Aug.

OP MIJN VERJAEREN DEN 4.EN SEPTEMBER 1671 [3]).

Noch eens September, Heer!
Hoe staet'er lang geschreven
In 't Boeck van mijn lang leven,
Noch eens en dan niet meer!
Ick bedel om geen' dagen,
Naer dat ghij 'r mij soo veel,
Soo goede, voor mijn deel,
In 'tleven hebt verdragen.
Om een gunst bid ick seer;
Leert mij mij soo bereiden,
Als of ick stond te scheiden,
Met een noch, en niet meer.

Ib. $\frac{16}{26}$ Aug.

AENDEN SCHERMMEESTER [4]).

Ghij hebt den naem verkregen
Van een goed vinnigh Vechter, Claes;
Maer 'tis maer poppegoedje, Baes,
Met poppen aen den deghen.

eod. 26.

---

1) Isaak Vossius (1618—1689), een zoon van Gerardus, leefde lang in Zweden ten tijde van koningin Christina, en sedert 1670 in Engeland. In 1673 werd hij begiftigd met de prebende van kanunnik te Windsor.

2) Gilbert Sheldon (1598—1677) werd in 1636 aalmoezenier van Karel I, was later een tijd lang gevangen, werd in 1660 bisschop van Londen en in 1663 aartsbisschop van Canterbury. Hij was bekend door zijne groote milddadigheid.

3) K. b., II, 512.

4) K. b., II, 510, met den titel: *Aen eenen Scherm-meester.*

SCHERM-KONST [1]).

Soon, zijt ghij geen Soldaet,
Die op uw' vijand gaet,
En moet hem sien te breken
Met houwen en met steken,
Gedenckt aen mijnen raed,
En hoed'er 'twoord op slaet;
Sy dient de menschen niet, de rappe konst van Schermen,
Dies' anders besigen als om sich te beschermen.
Ib. eod. 26. Aug.

MISROEM [2]).

Dirck, houdt ghij 'tvoor een' konst, uw praten tuschen 'tspelen,
Siet hoe ons' oordeelen, het uw' en 'tmijne, schelen.
Ick houd 't voor een gebreck, en voor een seker merck
Van blinde door-gewoont' en Papegaeijen werck.
Uw' vingers doen den dienst, en weten 't niet: uw' sinnen
En geven haer geen' hulp: want, souden die beginnen,
En soecken binnen u, wat vinger hoe en waer
Wat niews doen hooren moght en op wat Band of Snaer,
Ghij hadt'er halswerck aen; en kost ghij van u krijgen
Dat hoorens waerdigh waer, ten minsten soudt ghij swijgen.
Ib. 28. Aug.

KEEL EN SNAER [3]).

Het ruchtigh ingewand van beesten dat het dwingen
Van onse vingeren soo lieffelijck doet singen
Schijnt lydelick te zijn; maer, Trijntjen, als ghij roert,
En uyt die blancke borst een hemelsch toontjen voert
Dat all' mijn' sinnen raeckt, dan roep ick uijt, Och armen,
Bij vochte levende, wat zijn doo' drooge darmen!
eod.

(SUYNIGE ARENT) [4]).

'K Sagh Arent op een duyt staen dingen om een Soo
Van scharretjens of soo,
Daer niet veel etens an is:
Nu weet ick op een' duijt wat Arent voor een Man is.
eod.

---

1) K. b., II, 510.
2) K. b., II, 511, met den titel: *Misroem, aen een Meester Luytenist.*
vs. 1 *houdt* K. b.: *roemt*
3) K. b., II, 511.
vs. 6 *doo'* K. b.: *soo*
4) K. b., II, 508. Zonder titel in het HS.

(VOORSICHTIGE THOMAS) [1].

Light Tom van Oxford laet te bedd
En kort sijn' dagen, om sijn' nachten te verlangen;
Ick weet bij na wel wat hem lett;
Het spreeckwoord van sijn land heet, Vroegh op, half gehangen.

eod.

HOPMAN DIRCK [2].

Sy liegen 't, die verklaren
Dat Dirck geen hert en heeft.
In allerley gevaren
Gevoelt hij dat het leeft,
En, als de Popel-blaren,
Van 'tminste windje beeft.

Ib. (29.) Aug.

AD LENAM.

Viuere ni cessas ut adhuc, anus improba, vivis;
Errabis toto, cum cessas viuere, Coelo.

Ib. 30. Aug.

AERNHEMS [3].

Uw' streken zijn ondeckt; ghij meent ons te verbeenen
Met menigh Diamant
Aen d'een' en d'ander hand:
Maer, Ian, wacht voorden Schouth; ghij speelt met valsche steenen.

Lond. ult. (31) Aug.

IN *πάρεργα* MEA PEREGRINA. LONDINI 1°. SEPT. 1671 [4].

Dum peregre detentus et inter spemque metumque
Saepe rei bene jam gestae, male saepe gerendae,
Distrahor, et varijs misere me torqueo curis,
Consolatrices isthaec mihi vespere sero,
Mane nouo noctuque nouem cecinere Sorores.
Si mihi quis dubitas non displicuisse Britannas,
His mihi cum solis rem scito fuisse Puellis.

---

[1]) K. b., II, 509. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *Oxford* K. b.: *Londen*

[2]) K. b., II, 509.
Het versje heeft den datum 19 Aug., maar staat onder het vorige.

[3]) K. b., II, 442, met den titel: *Aernhemsche blinck.*

[4]) Na zijn verblijf in Frankrijk (1661—1665) was H. van plan de Latijnsche gedichten, die hij in die jaren geschreven had, uit te geven onder den titel *Πάρεργα peregrina*. Hij heeft echter dat plan niet volvoerd. Hier doelt hij op de versjes in Engeland geschreven.

(HOOGH GERECHT) [1]).

Met valsche steenen allerhand,
In Ringen van slecht Goud geplant,
Met valsche Steenen in 'tverkeeren
En dobbelen met rijcke Heeren
Had Hans soo grooten Goed vergaert,
Dat onlangs Schepenen het Swaerd
Sijn' fielterij betalen deden.
Hans is hoogh vanden steen gesneden.

Ib. 1. Sept.

(NIEWS) [2]).

't Is jock, al seggen 't wijse lieden:
Daer kan seer wel wat niews geschieden
Dat noijt en was: hier is 'tbescheid,
Hans heeft van daegh eens waer geseit.

eod.

AEN TUIJSCHER WILM [3]).

Ghij zijt een Speler, Wilm: maer van een Dobbelaer
Gaet u den hoogen roem niets te rechtvaerdigh naer.
Ghij hebt uw Huijs vertuijscht, uw' Tuijnen en uw Boomen,
Van hondert zijt gh' op thien, van thien op een gekomen.
Ghij waert in zij gehoost, nu gaet gh' in blootе schenckelen;
Wilm, heet dat, dobbelen? 'tgelijckt wat beter, enckelen.

eod.

AEN RIJCKEN DIRCK [4]).

Hebt gh' eene Dochter, Dirck, en daer drij Sonen bij?
Ghij zijt soo rijck als ick.
Hoe waer ick in mijn schick,
Daer ghij het zijt als ick, waer ick soo rijck als ghij!

eod.

HALSEN [5]).

't Morw vrouwen Borsten-tuijgh is Mannen Poppegoed.
Haer dunckt van niet dat leeft de handeling soo soet.
De Prijen mercken 't en belacchen 't, dat sij kraecken,
Dat vellen-vodderij Mans kan tot kind'ren maecken,

---

1) K. b., II, 448. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 448. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 449.
4) K. b., II, 446.
5) K. b., II, 446, met den titel: *Borsten.*
vs. 1 K. b.: *Der Vrouwen halsen zijn der* — vs. 3 *belacchen 't, dat sij kraecken* K. b.: *sy lacchen met malkand'ren* — vs. 4 K. b.: *Dat velle vodden Mans in Kinderen verand'ren*

Maer houden wel de waer op fieren hoogen prijs.
Wat zijn de Mannen sot, wat zijn de vrouwen wijs!

Ib. 2. Sept.

NOCH OP MIJNEN 4.EN SEPTEMBER [1]).

Van daegh was 't, dat ick in dit leven werdt gesonden,
Onnoosel schepsel, in 'tgedrang van alle sonden.
Ick schreide jammerlick: waerom, en wist ick niet.
Maer had ick alles wat hier zedert is geschiet,
En ick beleven most, omstandelick geweten,
Ten minsten had ick bei des' Oogen uijt gekreten.

Ib. 3. Sept.

NOCH [2]).

Met desen dageraed viel Zuijlichem aen 'tleven.
Al had hij 't niet gedaen, wat waerd'er aen bedreven?

Eod.

LONDENS GEBRECK [3]).

Te Londen is te koop al wat in and're Landen
Ter wereld wordt verkocht en niet verkocht en wordt.
Alleenlick komender wat dusenden te kort
Van ellen goed sterck Lint tot Vrouwen Cousse banden.

Eod.

TRIJNS MISBOUW [4]).

De Deur in 'tHoeckje, Trijn, in plaets van midden in?
Waer op is dat gebouwt en hoe quam 't u in 't sin?
Wat denckt ghij, slechte sloor, dat menschen niet en weten
Hoe ghij getimmert zijt, of hebt ghij 'tself vergeten?
Hoor, yeder paer weerzijds, en al dat enckel is
Moet recht in 'tmidden staen, of al den bras is mis.

Eod.

AEN NEEL [5]).

Ick weet wat van u, Neel; maer of men mij al persten,
'k Sal 't heelen in mijn hert, 'ten salder niet af bersten.
Soo leert de wijse man: maer, merckt, hij leert'er bij,
Bewaert het woord by u tot dat het tydigh zij.

Eod.

---

vs. 5 *Maer* K. b.: *Vast* — *wel* K. b.: *sy*

[1]) K. b., II, 447, waar *Noch* in den titel is weggelaten.

[2]) K. b., II, 447.

[3]) K. b., II, 447.

[4]) K. b., II, 447.

vs. 2 *in 't* het HS. heeft: *in*

[5]) K. b., II, 447.

Bij vs. 3 in marg.: Eccles. 19. 10. Ibid. 22. 13.

(GERUCHT MET VREUGHD) [1]).

Dirck soeckt een' tweede vrouw die wel en geeren sing,
En sing tot allemans Teorb' of Clavecing.
Hij seght, soo lang sij singt, en sals' altoos niet praten,
Dat Neel, sijn' eerste, selfs niet slapende kon laten.

Eod.

(VAST GOED) [2]).

Schoon haer en helder singen,
Verganckelicke dingen,
En is niet op te staen,
Seght Claes, en daer's wat aen.
Maer, klappen en wel spreken
En sal noyt Vrouw gebreken.

Eod.

(TRIJN KLAPS) [3]).

Trijns hand gaet op de Luijt, als oft sij gaende sprong.
't En komt haer van niet vreemds, sij leert het van haer tong.

Eod.

GROEN ENGELAND [4]).

Daer is geen groener land als Engeland te wenschen;
Of neemt het na 'tgewasch, of neemt het na de Menschen.

eod.

TWEE CONINGEN [5]).

De Coningh op 't Tooneel, die 's avonds 'tkleed uijt schiet,
En legt de Croon daer heen daer om hij Coningh hiet,
En was hij 'tniet soo wel als een' van d' allergrootste,
Die Coningh scheen in ernst, en God maer naer en bootste
In 'tgroote Camerspel, de Wereld? gaet aen 'tgraf,
En siet wat heefter d'een of d'ander meerder af.
Elck heeft sijn' rol gespeelt. de groote was het banger,
De kleine kommerloos, d'een korter, d'ander langer.
Sy liggen beid' in 't end en rusten van haer werck,
D'een onder Marmer-dack, den and're sonder serck,
Een ongevoeligh scheel; en d'een vergaet in 'tleste,
En d'andere verstuijft. wie heeft van beiden 'tbeste?
Bei waeren Schaduwen met kleeren, en nu bloot,
De groote grooter doe en nu al even groot.

Eod.

---

1) K. b., II, 447. Zonder titel in het HS.
vs. 4 *selfs* K. b.: *self*
2) K. b., II, 449. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 449. Zonder titel in het HS.
In marg.: Ecclesiast. 19. 10.
4) K. b., II, 449.
5) K. b., II, 449, met den titel: *Twee Koningen avond.*
vs. 14 *groote* K. b.: *grootste*

(DOBBEL GEWIN) [1]).

Dirck raest na d' Exter jaght met Netten, Roers en Bogen,
En loopt syn' schoenen door, op klei en harden steen,
Sijn' nagelen aen stuck, sijn' voeten schier in tween.
Wat brengt hij thuijs in 'tend? met Exters, Exteroogen.

4. Sept.

VAN MIJ [2]).

Die van den arbeid weet die 'k seer lang heb gedaen,
En siet'er 'tbij-spel bij, sal nauwelick verstaen
Waer ick den tijd uijt vond, om soo veel by te spelen:
Die op het by-spel oock, by stucken en by heelen,
Eerst en omstandigh lett, sal twijff'len meer als oot
Hoe mij op soo veel wercks soo veel tyds overschoot.
Ick selver doold'er in, self weet ick niet te vinden
Hoe 'k in de groote Ploegh soo veel van 'tmijn versinden.
God weet het: Hem zij lof, die mij gegeven heeft
Dat noijt geen levend mensch min ledigh heeft geleeft.

Ib. 5. Sept.

AEN NELL [3]).

Sou 'k van uw aensicht, Nell, yet seggen t'sijner eer,
Soo most ick het eerst schellen,
Gelyck w' Ajuijnen pellen,
En krijgender eerst af het masker en dan 'tsmeer.

Eod.

FORTIFICATIE [4]).

Wij maken Steden sterck met holl' en bolle wercken,
Met voll' en drooge gracht: wat winnen wij met stercken?
Men wint se, hoe sij zijn. kan de verweerder wat,
D'aenlegger kan wat meer: dat scheelt als Rat en Kat.
Mij dunckt, het gaeter mé, als of goe spijsen leij'en
Gesloten na de konst in backsel van Pasteijen:
Goed' honger breeckter door: jae sterckte voorde borst
Lockt Krijchslien aen, om d'eer, als lecker' lien de Korst.

eod.

TRIJN OM EEN ZEER SEER VERLEGEN [5]).

Trijn, die niet geerne na gespoort is of verspiet,
Beklaegde dat haer Claes een toeval heeft gekregen
Die Negen oogen heet; oh, segt sij met verdriet,
Hij sagh te veel met twee, wat sal hij nu met negen!

eod.

---

1) K. b., II, 450. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 450.
3) K. b., II, 450.
4) K. b., II, 447.
5) K. b., II, 448, met den titel: *Trijn verlegen.*

AEN EEN' SLECHTEN DICHTER [1]).

Vriend, besight ghij oock sand op wat ghij hebt geschreven?
Ey tast soo wat diep toe: 'tis waerdigh lang te leven:
Deckt en versorght het wel, om of de scherpe locht,
Die 't niet verdragen kan, sijn glans af eten moght.

eod.

NIEWE LANDMETING [2]).

Kent gh' Archimedes wel, de groote Grieksche Meter?
Wat soudt ghij seggen, Claes, kost ick het noch wat beter?
Hoe wist ghij sonder hulp van Passer en Compas
Welck van veel' Landen op uw' Caert het grootste was?
Dus kan ick 't, heelt mijn' konst voor alleman en pleeghtse;
Snydt ijeder uyt het blad, all' hoeckjens om, en weeghtse.
Een Coningh leerd' ick 't met drij Croonen op een hooft,
En hij nam 't danckelick en heeft den greep gelooft.

eod.

EEN KNECHTS AFSCHEID [3]).

Wilm, nu ghij van mij gaet,
Gedenckt aen desen raed:
Spreeckt weinigh in 'tgemein:
Soo sal men niet vernemen,
Waer voor men u moet nemen
Voor groot Geck, of voor klein.

eod.

(AEN PIER) [4]).

Ghij zyt een groote Geck, en wilt'er niet voor strecken:
Die 'tminst bekennen, Pier, dat zijn de grootste Gecken.

eod.

FRANSCHE MODE TE LONDEN [5]).

Een levend Franschman heet een Hond in Engeland.
En wat een' Franschman droomt, tot d'aller sotste vonden
Terstond niet naer te doen waer Londen groote schand.
Siet eens wat vreemder volck, sy dragen sich als Honden.

eod.

(FATSOEN GOED KOOP) [6]).

Een Sneldicht kost mij niet: het Rijm valt inde Reden,
Eer ick het wachten derv; in min als weinigh treden

---

1) K. b., II, 448.
2) K. b., II, 448.
3) K. b., II, 446.
vs. 6 *groot Geck, of voor* K. b.: *groote Geck, of*
4) K. b., II, 444. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 446.
vs. 4 *dragen* K. b.: *kleeden*
6) K. b., II, 442. Zonder titel in het HS.

De Reden in het Rijm. het moeyelixt is mij,
Waer ick aen stof geraeck die 'tsneldicht waerdigh zij.
Lond. 6. Sept.

PASSER [1]).

Van d'oude vonden was de Passer schier geen vond,
En weinigh ded' hij die hem vond, of niet en vond:
Wat vinden koster aen een passer zijn? hy wasser,
En alle schepsel met twee beenen was een passer.
eod.

Wat hadmen aen een vrouw, indien wy 'tseggen dorsten,
Als 'tmalle schepsel niet geborst waer en geborsten?
eod.

(AEN AGNIET OP DE DRY WAEROMMEN) [2]).

Vermaeck, Profyt en Eer zijn d'eenige drij saken
Daerm' alle ding om doet: 't Profyt volgt op 'tVermaken
Uijt uw licht ambacht licht: maer daer het derde, d'Eer,
't Geselschap niet en volght, valt al 'tgoed werck om veer.
Dus preeckten ick Agniet. sy liet sich niet beklemmen:
'k Pas op de derde niet; 'kwin 't, sei sij, met twee stemmen.
Ib. 7. Sept.

(AFREKENINGH) [3]).

Mijn Snijer sei mij laest, hem quam veel gelds van mij.
Van selfs? sei 'k, dat komt wel te pas; soo ben ick vrij.
eod.

EEN GEHANGEN [4]).

Ian had sin in stil weer, en als 'tbegost te waeijen
Soo schudden hij den kop en vloeckten op den Wind.
Noch hangt hem die gril aen; ick merck 't hier aen sijn swaeijen,
Als 'top een stormen gaet, dat hij 'tniet goed en vindt.
eod.

NOCH [5]).

Dit 's Pieters Kerckhof, om op 't cierlixte te spreken.
Hier raeckt' hij van een' Leer, by half sprong en half val.
't En was 'thoogh vallen niet, dat hem den hals dé breken:
't Was een klein misverstand; hij sprong op niemendal.
eod.

---

1) K. b., II, 442.
2) K. b., II, 441. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 441. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 445.
5) K. b., II, 445.

OP 'TVIJVERBERGS SCHAVOT [1]).

Ick sagh een niew schavot voor 't Haegsche Raedhuijs rechten,
Om een' misdadiger na Rechten op te rechten.
Ick sagh het weer om veer, met als 't Recht was geschiet,
Om dat het leelick inde weegh stond: en dit niet?

Eod.

(WERCK EN WEER-WERCK) [2]).

Mijn beestige Barbier weet met sijn' malle grepen,
Van zeep en weer-zeep, schrab en weerschrap soo te slepen,
Eer dat de tweede wang ten halven is voldaen,
Is 'tniewe stoppel-haer van d'eerste weer aen 'tgaen.

eod.

ENGELSCHE WANDELING [3]).

'k Was vijf en zeventich, en trad vermakelijck
Van Canterberghs hoog Hof langs heen den droogen Dijck
Die Londens schoone Teems sluijt en verciert in 'tZuijen,
In 'tZuijen dicht besett met Bogaerden en Kruijen,
Ten Noorden met droogh Hout, verwesen tot de Saegh,
Of doorde Saegh versneen, meer als m' oijt tsamen saegh,
Soo dat daer, quaem het Vier (God schutt' het) weer t'ontsteken
Een' tweede niewe Stadt van Londen in sou steken.
In die bedenckingen vond ick mij achter rugg
Den, anders langen, wegh tot groote Londen-brugg.
Daer over; of daer door (het is een' Straet vol Huijsen,
Vol winckels, sterck gevest op een en achtien sluijsen)
Wend' ick ter slincker hand, en wandelde West aen,
Tot dat ick, met gemack en sonder overgaen,
Door lange Londens Bosch aen Charing Cross geraeckte,
Daer ick mijn' Huijsing vond en desen omloop staeckte,
Schier minder moed' als nu. Die 't kan, beroeme sich,
En dancke God, met mij, op vijf en zeventich.

Ibid. 8. Sept.

(KLAERS GESTOF) [4]).

Nell heet haer' Man haer Hert, en 'tis een Hert met hoornen;
Niet, segt sij, van den slagh die daer in Struijck en Doornen

---

1) K. b., II, 445, met den titel: *Op schoone Vijverberghs vuyl Schavot.*

2) K. b., II, 446. Zonder titel in het HS.

Bij vs. 2 in marg.: Mart. (VII, 83).

3) K. b., II, 444, met den titel: *Proef-treden.*

vs. 1 *vijf en* K. b.: *in de* — vs. 15 *aen Charing Cross* K. b.: *tot in Whitehall* — vs. 16 *mijn' Huijsing vond* K. b.: *al staende rust'* — vs. 18 *op vijf en* K. b.: *oock in de*

4) K. b., II, 444. Zonder titel in het HS.

vs. 1 *Nell* K. b.: *Klaer*

Verwarren met haer' Kop: 'tis een veel schooner hoofd
Daervan 'tontsichtbaer Hout al 'tsichtbare verdooft.
't En valt niet, als het wild, 'tstaet tegen lange jaren
En werdt noch alle jaer verrijckt met niewe paren.
Denckt wat een' heerlickheit, en of oijt braver Beest
In 's Gravenhager Bosch als mijn Man is geweest.

eod.

(NETTE NEL) [1].

Wy stonden om 'tLampet, daer elck sijn' handen wies,
Behalven Pieternel; die sei, dat was te vies;
Haer' handen waeren schoon; wat souder aen gebreken?
Sij haeldese noyt 's nachts van onder uijt haer' deken.

eod.

AD QUENDAM.

Omnia qui nescis, vis nil nescire videri.
Omnia si scires, discas nil scire fateri.

Ib. 8. Sept.

OP EEN GEBLANCKETTE [2].

Men hiet mij inde Kerck een' Ioffer eere biên:
Maer ick en groet geen' Verw, dat moetmen mij vergeven.
Al d'eere die haer komt en schouw ick niet te geven;
Maer, vrienden, sei 'ck, waer is s'? ick wouwse geern eens sien.

eod.

NOCH [3].

Waer is dat Pottje, Neel, daer uijt ghij desen mergen
Dit backhuijs hebt gesmeert?
Gh' hebt mij geen eer te vergen,
Als ick dat Pottien eer, heb ick u ruijm geeert.

eod.

NOCH [4].

Het is om haer Vermaeck, seght Anne, dat s' haer' Kaken
Met rood en wit versiet.
De kreng en lieght het niet;
S' is niet te wel gemaeckt, sij wil haer wat vermaken.

eod.

NOCH [5].

Trijn scheen seer geerne rijp, en daerom wilse blosen,
Gelijck rijp' Appelen en Kerssen doen en roosen:

---

1) K. b., II, 444. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 444.
3) K. b., II, 442.
4) K. b., II, 443.
5) K. b., II, 443.

En seght, 'tis even goed
Waer mé s' haer blosen doet,
Of uijt haer eigen Bloed,
Of uijt haer' eigen doosen.

eod.

NOCH [1]).

Ann' en blanckett haer niet; en, die het soo gènaemt heit,
Heeft Ann' en Annens kunst veel ongelijx gedaen:
Sy roodt haer' Koontjens maer: wat is daer aen begaen?
Sy besight maer de verw van schaemt' aen onbeschaemtheit.

Ibid. 9. Sept.

PHIJLLIS FUCATA.

Empto rubore Phijllis inficit genas:
Color pudoris Phijllidi impudentiae est.

Ib. 9. Sept.

OP IANS GEBOUW [2]).

Ghij bidt mij uw niew Huijs te komen overleggen,
En mijn gevoelen, Ian, op alles uijt te seggen.
Laetdunckend Architect, 'ksal komen, denckt het vrij,
En seggen wat ick sie; weest ghyder maer niet bij.

Ib. 10. Sept.

OP HET EENTYDIGH STERVEN VAN DRIJ BEKENDE [3]).

Drij vrienden, wel bejaert, maer die het minder waeren
Dan ick ben, zijn gelijck dit leven uyt gevaren.
Hoe moet ick 'tnemen, Heer, wien hebt ghij liever, mij,
Die gh' in dit leven spaert, of die verloste drij?
Oh, laet mij niet bestaen het vonnis uijt te wijsen,
Maer dwee en danckbaerlick all' uw' bestiering prijsen.

eod.

AEN RIJMER IEROEN [4]).

'kSend u mijn' Dichten niet, al soudt ghij mij bepruijlen:
Ick vrees ghij mocht mij doen
Als ick u dé, Ieroen,
En senden waer voor waer; want ick en wil niet ruijlen.

eod.

---

[1]) K. b., II, 443.

[2]) K. b., II, 443.

[3]) K. b., II, 443.

Twee van de drie waren David van Baerle (1595—1671), een broeder van H.'s Susanna, en Hugues de Lionne (vgl. dl. VII, 2, 3); beiden stierven den 1sten Sept. (*Dagb.* 76).

[4]) K. b., II, 443.

vs. 4 *want* eerst: *en* — *want ick en wil niet* K. b.: *en my lust niet te*

MISTIMMER [1]).

't Wel passen vanden Heer in klein of groot Gebouw,
Is dat ick, voor 'tGemack, den besten regel houw.
Eer Claes sich dit Paleis heeft derven onderwinden,
Heeft hij 't in sijn vernuft niet anders moeten vinden.
(Waer is de Geck? ick hoop, hij staet hier niet dicht bij)
'tHuijs past en voegt hem net; het is soo sot als hij.

eod.

NOCH [2]).

Wat dunckt u van mijn Huijs, is 'tniet wat goeds? sei Harmen,
En zijnder betere? spreeckt rustigh Ia of Neen.
Ick dorst niet, voor sijn' Neus. Mij luste schier te karmen;
Ick sucht' en seid' alleen, Arm Goud en Hout en Steen!

eod.

UERWERCKERS [3]).

Siet gh' all' die werckjens wel die in dien winckel hangen?
Dat zijn al siecken in dat Gasthuijs, die verlangen
Dat Doctor Lap verschijn' en ijeder half of heel
Aen d'oude gangen help en alle breucken heel'.
Als 'tlang gefutselt is, soo schijnen sij genesen.
Maer eer de Maend om komt, sal 'teven 'tselve wesen,
En dan weer 't Gasthuijs in, en weer niew ongeval.
Wat een' quacksalverij, wat Kostelicker Mal!

eod.

UERWERCKEN.

Horlogien zijn veeltyds moij dingeties voor d'oogen,
Voor d'ooren meestendeel bedriegerij: Oor-logen.

eod.

NEELS PERRUIJCK [4]).

Neel deckt haer roestigh hoofd met d'aller blondste Haeren
Die op de Haer-merckt laest om geld te krijgen waeren:
Nu werd'se lichtelick voor helder blond gevrijt,
Waers' over ijeder oogh een' rosse wijnbrauw quijt.

Ib. 13. Sept.

(RIJM-DWANGH) [5]).

'k Sagh gisteren van Ian een Sneldicht onder allen,
Een weinigh beter dan sijn dagelix gelijm;
De sin was redelyck, het slot wel uijtgevallen:
Maer 'twas Ians reden niet die 'tuijt vond; 'twas de Rijm.

eod.

---

1) K. b., II, 445, met den titel: *Het Ey als 't Hoen.*
2) K. b., II, 445.
3) K. b., II, 445.
4) K. b., II, 446, met den titel: *Rosse Neel.*
5) K. b., II, 446. Zonder titel in het HS.

MOUCHES [1]).

Die plaester-pleckjens, Kees, al heetse 'tvrouw-volck Vliegen,
En laet u niet bedriegen.
Sij hebben geen verstand van vliegen, maer van liegen.
't En schaedt niet, seij de Boer, die 'ck die vermaningh gaf;
't Zijn leckere gewenten,
Ick trecker voordeel af,
Sy doen mij dencken aen Boeckweyde-koeck met krenten.

Lond. 13. Sept.

PERRUIJCKEN [2]).

Ick heb het lang besocht dat Menschen niet en deugen,
En al haer handel hinckt van leugen en bedroch:
Dat was der Tongen werck. maer 'tgrootst gebracker noch;
Sij waeren niet te vreen, of 'theele hoofd was leugen.

Ib. 15. Sept.

NOCH [3]).

De pronckers, eerst van 't Hof, en nu van all' de Stadt
Ontleenen 't Vrouwe-volck haer' eigen' Haeren-schat:
De swaricheit is klein, mits dats' haer niet met eenen
De wort'len van dat Haer, haer krullen, af en leenen.

eod.

NOCH [4]).

Ghij zijt heel kort van geld, en besight het heel sparigh.
Uw sot hoofd is vol haers, en koopt ghij noch Haer toe?
Wat gaet u over, Dirck? wij waren u lang moe,
Altyd al even kael, en altyd even haerigh.

Ib. 16. Sept.

NOCH [5]).

De Menschen houden sich veel kloecker als de Beest:
Dat 's reden: maer, als God, en is niet om verdragen.
Sy plegen 't evenwel, siet hoe sy derven klagen,
Mijn hoofd stond soo niet wel, 'thad beter dus geweest.

eod.

NOCH [6]).

Ghij siet'er jonger uyt met dit gekrulde blond.
Wat waer 't een' fraeye kunst als 'tallesins soo stond!
Maer 't is schijn en bedrogh: ghij weet het self, mijn' Heeren,
't En helpt u niet om jong een' ouden top te scheeren.

eod.

---

1) K. b., II, 450.
2) K. b., II, 451.
vs. 3 *Dat* K. b.: *Dan 't* — *maer 't* K. b.: *Het*
3) K. b., II, 451.
4) K. b., II, 451.
5) K. b., II, 451.
6) K. b., II, 451.

NOCH [1]).

Hoe proncken ons' gekrulde Heeren
Met ander Lien ontleende veeren!
Quam ijder vogel eens om 'tsijn,
Hoe soud het met die pronckers zijn?
Ib. 17. Sept.

AEN EEN' PRUIJLSTER [2]).

Moij Meissje, vander jeugd met soo veel soets gezegent,
Ghij doet u selfs te cort met suer sien: weet ghij niet,
Wat onderscheit daer is, en hoeder 'tWeer uijt siet,
In Somer Sonneschijn en als het stormt en regent?
Lond. 17. Sept.

(LIEVEN ARBEID) [3]).

Die 't Ambacht wel verstaet daer van hij leven moet,
En die 't, niet wel alleen, maer wel en geerne doet,
Beleeft het grootst geluck dat ijemand kan begeeren.
Hij spoedt, en spoedt met vreugd, hij wint, en wint met eeren.
O aller staeten staet, daer voordeel gaet met lust,
En lof en danck met beid', en wercken self is rust!
Ib. 18. Sept.

OVERLANG LEVEN [4]).

Bejaerde Lieden, die om noch meer levens wenschen,
Zijn meer als Kinderen, dat 's Kinderen en Menschen.
Op blijven, is van jongs der kinderen vermaeck;
En blijvens' op, wat dan? sy waggelen van vaeck.
Ouw' Lieden waggelen soo wel als jonge kind'ren;
Gehoor, Gesicht en Smaeck en alle dingen mind'ren,
De voeten stooten aen, en d'een is al in 't Graf,
En dat 's haer leste vaeck: noch is 't haer als een' straf
Te moeten scheiden en niet langer op te blijven,
Als waerder veel en veel meer wonders te bedrijven
Als watter lang gesien, en lang bedreven is.
Hoe tast de menschlickheit tot op haer einde mis!
Hem danck ick die mij lang en wel zijn heeft gegeven,
Ick waggel van geen vaeck en heb lang op gebleven.
Is rustens uer voor deur? mijn Rol is afgedaen,
God roep' als 't hem gevalt, 'kwil wel te bedde gaen.
Ib. 20. Sept.

---

1) K. b., II, 451.
2) K. b., II, 451.
3) K. b., II, 462. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 462.

GELD [1]).

Sij hadden groot gelijck de stichters van 'twoord, Geld.
't En is niet anders als in 'tkort geseght, Geweld.

eod.

SCHEEPSIECKTE [2]).

Hoe vaert gh' in 't vaeren, Ian? wat segt gh', al min of meer sieck?
Verbloemt uw' swackheit niet; die zee-sieck is, is seer sieck.

eod.

VOOR EN TEGENSPOED [3]).

Men voelt den voorwind niet; het magh soo lustigh waeijen,
Als mast en spriet verdraegh': bestaet maer eens te draeyen,
Die selfste wind werdt storm, en 'tschip wil over zij,
En holler loopt de zee, en zeesieck werden wij.
Soo lang als voorspoed duert, duert Menschen ongevoelen.
Begint de minste buij van tegenspoed te woelen,
Het ongevoel verdwijnt; het klagen komt te veld,
Het quade werdt bepruijlt, het goede nauw gemelt.
Ondanckbaer op de gunst, onduldigh op de straffen?
De honden weten meer: wij konnen niet als baffen.

Ib. eod.

ENGELSCHE HOUWELYCKEN [4]).

't Heet *Wedding* over zee, Trouw tuschen Mans en Wijven;
Het woord in onse spraeck
Beduydt de heele saeck:
't Is tien om een gewedt, of 't Trouw is en sal blijven.

eod.

AFREKENING [5]).

Ghij wilt dat ick 't u breng: maer, heb ick wel gehoort,
Ghij hadt mij toegeseght een vat wijns te bestellen.
Soo lang en hebt ghij mij om brengen niet te quellen;
'k Sal 't u wel brengen, Dirck, brengt mij dat vat maer voort.

Ib. $\frac{11}{21}$ Sept.

DRINCK-WIJSEN [6]).

Soo 't mij een Franschman brengt, hij brengt mij niet met al:
Dat 's van de geck. heeft mij een Engelsch toegedroncken,
Mij komter oock niet van: en ick moet sitten proncken
Tot hij gedroncken heeft, en dancken hem: dat 's mal.
Drinckt *mir ein Teutscher zu*, hij doet mij oock eens schencken:
Dat 's recht toedrincken, Maets; al 'tander maer toedencken.

Ib. eod.

---

1) K. b., II, 462.
2) K. b., II, 462.
3) K. b., II, 462.
4) K. b., II, 463.
5) K. b., II, 463.
6) K. b., II, 452.

MISBIDDEN [1]).

Ghij prevelt daer wat heen
En meent ghij hebt gebeen.
Ick seght u van te voren,
Ian, dat zijn geen' Gebeên;
Dat bidden gaet verloren,
En is van geen bediedt;
Ghij wilt, God sal u hooren,
En hoort u selven niet.

Ib. 22. Sept.

TEGEN DIRCK TEGEN [2]).

Betweter, wat ick weet, ghij weet het altijd beter.
Hoe spreeck ick altyd mis, en heb ick noyt gelijck?
Laet sien; ick sal u eens ontgaen, is 'tmogelijck:
God is goed boven al. wat seght ghij nu, Betweter?

eod.

(JAN AEN SIJN WIJF) [3]).

't Is heel goed, wijf, seght Ian, dat ghij m' op straet ontgaet:
Maer dat gh' u selven oock ontgaen derft, dat 's heel quaed.

eod.

(AEN DIRCK) [4]).

Uw vrouw, die soete ziel, daer van gh' u soo beroemt,
En die ghij, Coninghs wijs, de Goedertieren' noemt,
Kijft, hoor ick, vroegh en laet: Dirck, heet dat goedertieren,
Soo kan ick geen goed Duytsch: ick weet geen quader tieren.

eod.

AEN IAN DEN HOLLEN POEET [5]).

Uw Dichten, uyterlick, schijnt wat te wesen, Ian:
Maer, neem ick 'er den glans van schoone woorden van,
Soo komt sijn Ondeugd uijt. 't Latijn is fraey om hooren;
Maer dat vermaeck en gaet niet dieper als mijn' ooren.
Vraeght d' ongeletterde, wat vanden inhoud is,
En meent wat sonderlings te leeren, hij tast mis.
Maer Goud is altyd Goud, hoe dat wij 't oock verkoken,
Quicksilver vlieght daer heen, en is maer af te roocken.
Ian, daer hoort goed fatsoen tot Dichten, en goe stof.
Treck ick het eerst' hier af, wat blyft voor 't tweede? Stof.

Ib. 23. Sept.

1) K. b., II, 452, met den titel: *Misbidder.*
vs. 1 *prevelt* K. b.: *preutelt*
2) K. b., II, 452.
3) K. b., II, 452. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 458. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 459.
vs. 3 *'t Latijn* K. b.: *Latijn*

(GELIJCK OP) [1]).

Mijn volck pruijlt als ick kijv, en dit is ons geschil.
Mij dunckt, ick heb gelijck. want, doen sij haer believen,
Sy hooren oock somtyds haer' Meester te gerieven,
En laten mij met vred' eens seggen wat ick wil.

eod.

SNELDICHT [2]).

Dirck, soo ghij Sneldicht dicht,
Lett waer de konst in light:
Dit hoort'er tot een Sneldicht;
't Moet snel zijn, dicht en wel dicht.

eod.

(ONREDEN) [3]).

Teun segt, de redenen van syn beseten Wijf
Haer dagelix bedrijf,
Haer hersseloos gekijf,
Zijn kaele Bedelaers, sij hebben niet om 'tlijf.

Ibid. 25. Sept.

AENDEN CONINGH VAN GROOT BRITTEN [4]).

Drij-Croonigh Opperhoofd, hoe komen uw' manieren
Tot mij, onwaerdigh mij, soo meer als goedertieren?
Die ons van verre saegh, hij vraegde lichtelick,
Wie Coningh waere, Ghij, groot Heerscher, of klein Ick?

eod.

AEN ADRIAEN DEN RIJMER [5]).

Wat mooght ghij mij 'thoofd liggen breken
Om vonnis van uw Dicht te spreken?
Daer zijn twee dingen, Adriaen,
Die geenssins tsamen konnen gaen,
Daer is geen leven in mijn Herssen,
Of geen geest in uw' malle verssen.

eod.

---

1) K. b., II, 459. Zonder titel in het HS.

2) K. b., II, 459.

3) K. b., II, 452. Zonder titel in het HS.

4) K. b., II, 452.

Karel II schijnt H. gaarne te hebben mogen lijden. Toen H. den Koning in partibus in 1654 te Spa ontmoet had, schreef hij den 3den Aug. aan Amalia von Solms, dat hij „m' honore en particulier d'une bonté dont je me reconnois tres indigne (*Lettres françaises*), en die vriendelijkheid blijkt meermalen uit H.'s brieven. Zie ook het op blz. 35 aangehaalde artikel in de *Bijdr. voor Vaderl. Gesch.*

vs. 4 *waere, Ghij* K. b.: *waer, of ghy*

5) K. b., II, 453.

HOOFDBREKERIJ [1]).

Trijn klaegd' haer Man, dat m' alle weken
Met manen quam haer 'thoofd te breken.
Hij mommelde soo wat, en sprack,
'k Wouw datmen 'teens te deghe brack.

eod.

(QUAED GOED DUYTSCH) [2]).

Men leght en loopt. dat 's Duijtsche spraeck.
Welck is het vreemdst, 'tWoord of de saeck?
Men kan niet sotter seggen;
Wij loopen en wij leggen.

Ib. eod.

(HEILIGHEIT) [3]).

Een niewen Heilige weer inden Almanack,
En isser altyd weer een plaetsje veil en veiligh?
Hoe gaet dit, Vrienden; wist de Man niet wat hij sprack,
Die nagelaten heeft dat God alleen is heiligh?

Lond. 26. Sept.

WAERSCHOUWING AEN EEN VRIEND [4]).

Staet niet te vast op al het seggen
Dat Dichters u te voren leggen.
Daer is te machtigen verschil
Van Dicht tot Ondicht, lieve man:
In Ondicht segtm' al wat men wil,
In Dicht somtyds al wat men kan.

eod.

D'ALMANACKER [5]).

De Menschen steken al vol logens vander Wiegh.
Soo liegens' altemael die seggen dat ick liegh.

Eod.

VAN IANS VAN [6]).

Ian Iansz, vraegd' ick laest, hebt ghij geen Ed'le Van
Die uw Heer Vader droegh?
'K heb, seid' hij, een boos Wyf, daer waer ick geerne van;
Is dat niet vans genoegh?

Ibid. 27. Sept.

---

[1]) K. b., II, 449.
[2]) K. b., II, 459. Zonder titel in het HS.
[3]) K. b., II, 453. Zonder titel in het HS.
Bij vs. 4 in marg.: Apoc. 15. 4.
[4]) K. b., II, 453, met den titel: *Rijmdwangh.*
[5]) K. b., II, 453.
[6]) K. b., II, 453.

(LOGEN-VERWIJT) [1]).

Met als m' hem liegen heet, wil Dirck sijn selven rechten,
En campen Lijf om Lijf met die 'them heeft gedaen.
Maer tuyght de Bijbel hem de selve schand niet aen?
't Is wonder, soeckt hij niet met God den Heer te vechten.

eod.

SONDAGH [2]).

Is Aller heiligen soo sonderlicken Feest?
Van Eener heiligen, Gods rust-dagh houd' ick meest.

eod.

SCHULDIGE CLAES [3]).

Claes over hoofd in schuld beklaeght sich van 'tgetier
Van swarte geesten, die om 'thaere komen spreken:
En seght, wat Almanack schreef oijt in weinigh' weken
Maen-dagen sonder end, en niet een Vrij-dagh schier.

eod.

(ENGELSCHE NEL) [4]).

Dirck malde wat met Nell, en 'twas wel met haer wil;
Nochtans en deed se niet als roepen, Still, Ian, Still.
Maer Ian kost meer als Duijtsch, en hiels' al bij haer pack:
Nel was van Londen, en 'twas Engelsch datse sprack.

eod.

(BRUYDEGOM ANTONY) [5]).

Antonij, seid' ick, trouwt gh' een wijf van zestich jaer,
En kost ghij dat niet derven?
Neen, seid' hij, 'kwouwse noch thien jaeren ouder waer;
S'heeft Geld, en heeft geen' erven.

eod.

(NIEWE MODE) [6]).

Willm socht een' andren slagh van Huijsvrouw dan hij had
Die dickwils op hem sat
En dicht den goeden knecht met drooge Vuijsten touwde.
De tweede die hij trouwde,
Sloegh met de Sleutelraex, op 'tminst eens alle dagh:
Dat was een and're slagh.

eod.

---

[1]) K. b., II, 453. Zonder titel in het HS.
Bij vs. 3 in marg: Rom. 3. 4.
[2]) K. b., II, 453.
[3]) K. b., II, 454.
[4]) K. b., II, 454. Zonder titel in het HS.
vs. 1 *Dirck* K. b.: *Jan*
[5]) K. b., II, 454. Zonder titel in het HS.
[6]) K. b., II, 454. Zonder titel in het HS.

TEGEN 'TSCHAVOT [1]).

'K Had menigh jaer gepreeckt de Zee-straet vanden Haegh
Na Scheveninger Strand, daer ick wat naems af draegh:
Maer 'twouw niet in de man. 'kmost uyt den Lande wesen,
En was 'tvier Iaeren lang: doe werdt de saeck gepresen
En bij der hand gevatt, en 'tlight'er, soo 'k vertrouw,
Noch tot arm Schevenings noch tot schoon Haegs berouw.
'K heb over lang gepleit voor 'tOrgel in Gods kercken,
Ten besten van 'tgemeen, en socht het uijt te wercken:
Maer 'twierd om verr gepreeckt, voor vuijle ketterij:
Daer lachten ick wat om, en sweegh: wat schade 't mij?
Weer most ick uijt het Land, en bender uijt gekomen.
De Ketterij behaeght, de swacke zijn bekomen,
Men gunt het Orgel plaets, men roepter om ras, ras,
En daer het is van ouds, en daer het noijt en was.
'K Heb nu en dan getracht het vuijl Schavot te vellen,
Met redenen soo goed, als qualick t'overtellen.
Geburen, die het raeckt, en wijse lieden meer,
Verfoeijent neffens mij, en wenschen 'tding om veer.
't En gaet niet. Moet ick weer te Land uyt balling loopen,
En isser soo weerom wat redlickheits te hopen?
Neen, neen, ter Wereld uijt, en wesen eerst een Lijck:
Dan salm' eens seggen, Toch, die goe Man had gelijck.

Ib. eod.

PERRUIJCK [2]).

Die met een anders Haer haer' sotten kop gerieven,
Sij kammen lichtelijck twee Gecken of twee Dieven.

Ib. 27. Sept.

(EIGEN BAET) [3]).

'K en kan 't niet weigeren, segt Pieternel, aen Heeren
Van aensien en gesach, die vreughd van mij begeeren.
Sij kan 't niet weigeren, 'tis waer: maer vatt het wel:
Die sij 't niet weigeren en kan, heet Pieternel.

Ib. eod.

AD ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM [4]).

Ecce, vale dictum venio; si credere possis
Fraudis et offensae bisque quaterque reo.
Crede tamen; semel hoc Batauus non mentior hospes:
Non rediturum, hodie, maxime Praesul, habes.

---

1) K. b., II, 454, met den titel: *Prophetie.*

vs. 7. H.'s werk *Gebruyck en onghebruyck van 't orgel* had in 1641, 1659 en 1660 het licht gezien.

2) K. b., II, 456.

3) K. b., II, 455. Zonder titel in het HS.

4) Zie blz. 43.

Si bene te novi, tua te clementia dicet
Participem culpae, si qua sit, esse meae.
Scilicet, offendi, sed magno autore; modestus
Sponte meâ, per te si licuisset, eram.
Non licuit: sumus ergo pares; peccauimus ambo:
Si veniam tibi das, jam mihi spero datam.

Lond. 21. Sept. / 1. Octob.

MODE [1]).

En haest u niet met prijsen
Van alle Fransche Wijsen:
Al heetmense de Wijs,
De Wijs is selden wijs.

Ib. 2. Octob.

PEDANTEN [2]).

't Is onuijtsprekelick, hoe Gecken een vervelen,
Die, met haer' herssenen in letteren verbrodt,
't Woord voeren waerse zijn, en voeren 't sonder slot.
Wat waert ghij liever, Dirck, (mij soud' het machtigh schelen)
Een ongeleert Wijs man, of een geleerde Sot?

Ib. eod.

(JAN DE MISBOUWER) [3]).

Ian seght vol kaeckelick, men heeft voortaen in Boecken
Geen' goe patroonen van wel timmeren te soecken,
Men sie sijn niew Gebouw, en nemer dat voor aen.
Ick neem' het averechts, en danck hem voor 't vermaen.
Want, soo men Boecken vindt, als daer de Geck aen wenden,
Ick soeck'er liever geen, mij moght'er oock een schenden.

Ib. eod.

(DIRCK DE SCHILDER) [4]).

Dit 's van Dircks kladderij. Hij noemtse Schilderijen:
Dat 's boven mijn verstand; soo moet ick het wel lijen:
Maer, seght ghij die de Konst tot inden grond toe kent,
Heeft Dirck sijn' hand aen 't werck, of heeft hij 'twerck geschent?

Ib. 3. Oct.

(DE SELVE) [5]).

Dirck heeft een' Schilderij na Annas hoofd gemaeckt,
En meent hij heeft het onverbeterlick geraeckt,

---

1) K. b., II, 455.
2) K. b., II, 455.
3) K. b, II, 455. Zonder titel in het HS.
4) K. b., II, 455. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 456. Zonder titel in het HS.

En roemt, daer is geen werck by 'tsijn te vergelijcken.
't Is waer, men sagh noijt stuck het leven min gelijcken.

Ib. 4. Octo.

(JANS ONSCHULD) [1].

'k Kan 't niet gebeteren, seght Ian, ick heb een wijf,
Dat boos en slordigh is, en hesselick van wesen.
Ick kan 't niet beteren; 'tis boven mijn bedrijf:
Kost ick se beteren, sij sou haest beter wesen.

Eod.

GEMAECKTEN ROUW [2].

Uw' hooge klachten, Ian,
Gelijcken wel hoogh roemen.
't Leed dat men noemen kan
En is geen Leed te noemen.

Eod.

(WISSE TROOST) [3].

Claes heeft sijn eene Been verloren in het Veld,
En is gansch niet ont-stelt.
Hij weet de schae te boeten,
Want hij treedt op een Stelt,
En sal voortaen niet meer gequelt zijn met kouw' voeten.

Navigans domum 7. Octob.

NOCH WISSE TROOST [4].

Ian is een Voet quijt: wat schaedt dat?
Hij neemt de schá schier voor gewin:
Hij heefter lang pijn in gehadt;
Nu is 't een' Exteroog te min.

Ib. 8. Octob.

(NIEWE NEEL) [5].

De boose Neel, die stal, en schrapte noijt haer' schoot mis,
En stadigh overtradt een ijeder Thienth' Gebod,
Heeft heden haer quaed hoofd verloren op 'tSchavot.
Nu is 't een' goede vrouw; 't is jammer datse doot is.

eod.

Wat lightm' en hangt aen boose Vrouwen?
Dat is een' vruchteloose straf:
Sy blijven boos tot dat sij kouwen:
Haer dient niet beter als, kop af.

eod.

---

1) K. b., II, 456. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 456.
3) K. b., II, 456.
vs. 3 *weet* K. b.: *meent*
4) K. b., II, 456, met den titel: *Noch*.
vs. 1 *Ian* K. a.: *Klaes*
5) K. b., II, 463. Zonder titel in het HS.

OOGENTROOST AENDE VROUW VAN ST. ANNELAND [1]).

Als 't op een sterven gaet, sietm' het Gesicht eerst breken:
En dat, die zestich jaer en thien meer heeft geleeft,
Of sterft, of sterven gaet, en lydt geen tegenspreken.
Is 'tvreemd of buijtens tijds dat hem 'tgesicht begeeft?
Maer dien het stervende begeeft, verliesen 't hooren
't Gevoel en Smaeck en Reuck, en sterven daerop heen:
Ghij leeft, en hebt van vijf maer eenen sin verloren;
Bedenckt uw voordeel eens; het is noch vier om een.
Twee halve ben ick quijt, en leev niet ongeruster
Dan doen ick van de Vijf bedient was in 'tgeheel:
God hebbe lof van als; komt met mij, lieve Suster,
En danckt Hem voor 'tverlies van maer een vijfde deel.
Wat klagen blinde Lien, die 'twerden op haer' dagen?
Wat dunckt haer datter meer sienswaerdigh sal geschien
Dan watter is geschiet en sij soo dickmael sagen?
En zijnse noijt siens sat? wat soecken oude Lien?
Die wel vergadert heeft, moet op 'tvergadert teeren;
Of sijn vergaderen is moeyte sonder vrucht:
En, wil hij dagh op dagh 'tvergaderde vermeeren,
Soo kiest hij sorg voor rust, en onrust voor genucht.
Teert wel en danckelick op wat gh' in soo veel dagen
Ter wereld hebt gesien; 'ten is geen' kleine Som.
Dat voordeel hebben sij, de blinde die eens sagen;
Voor uijt en siense niet, maer heel wel achter om.
En neemt, ghij saeght voor uijt, het sou soo weinigh duren
Bij 'tgeen verloopen is, al wat ghij hadt te sien,
Dat, die u d'oude nam en schonck de niewe uren
Soud u oneindelick verlies en schade bien.
Nu hebben ghij en ick een' menighte van jaeren
Met uijtsien and'ren veel haer uijtsien overleeft;

---

[1]) K. b., II, 517. Ook in klad, met den datum 9. Octob.

Geertruyd Huygens, sedert 1660 weduwe van Philips Doublet heer van St. Annaland (vgl. dl. III, 336), werd blind. Den 20sten Dec. 1672 schreef H. aan Lady Swann (vgl. dl. VI, 275): Sister of St. Anneland, whose good eye is covered with a cataracte, so that now she has no use at all of neither, and beares this affliction with a most incomparable wisdom and patience. (De brief is bij de *Prosa Anglica*, N°. XLVIII der MSS.)

vs. 9 H. leed in dezen tijd aan ooren en oogen; zie blz. 34.

vs. 2 *jaer en thien meer* klad: *en thien jaeren* — vs. 5 *'t hooren* K. b.: *Hooren* — vs. 6 *'t Gevoel* klad en K. b.: *Gevoel* — vs. 9 *ben ick quijt* K. b.: *mis ick schier* — vs. 10 *was* klad: *werd* — vs. 12 *Hem* klad: *God* — vs. 13—29 niet in het klad, maar in plaats daarvan:

Hoe vele missen geern daer vele soo om wenschen,
Hoe vele zijnder 'tsien van ydelheden moe!
Ia dag'lix is de werld half vol van blinde Menschen;
'k Wil seggen nachtelick en half all' oogen toe.

vs. 29 *Nu* klad: *Wij* — vs. 30 *and'ren veel* klad: *and're lien*

Wij hebben 'tal besien, en zijn ruijm wel ervaren
Wat dese Wereld siens en niet siens waerdigh heeft.
Het insien rest alleen, daer door wij ons gewennen
Ons selven te doorsien en al wat in ons is,
Waer doorw' ootmoedelick voor God alleen bekennen
Waerw' in verlegen zijn om sijn' vergiffenis.
Dit Insien is soo nut en eischt soo langen stade,
En is een' oeffening daer steeds soo veel aen schort,
Dat, waeren wij in 'twerck met insien vroegh en spade,
Wij quamen alle daegh weer niewe stae te kort.
Siet wat een tydverdrijf voor menschen sonder oogen,
Siet wat het besicheits den besichsten verweckt,
En of 't wel inder daed een' saeck is van medoogen,
't Gesichte quijt te zijn dat hier niet toe en streckt.
Neemt mijn' eenvoudighe vermaningen in 'tgoede;
'tZijn spruijten van een oud door-Broederlick gemoed:
Ick weet het, en danck God, het is ten overvloede,
En beter seid' ick u, doet, Suster, soo ghij doet.

In Zee, niet verr van onse Strand,
In 's Conings Iacht van Engeland.
10. Octob.

OP EEN VRIENDS COMPTOIR [1]).

Uw' beste Kamer t' Amsterdam,
Daer ick noyt geeren in en quam,
Is een moij dingh vol Marmersteenen:
Maer die verkouden mij mijn' beenen:
Vol Schilderijen oock: maer, Man,
Daer eett of drincktmen weinigh van.
Gunt m' eens een' Beitel met een' Hamer;
Ick weeter wel een' beter Kamer.

Voor Schevening in 's Conings Iacht.
10. Octob.

(VOOR MR. DIRCK) [2]).

Scheert nu en dan de geck, ghij sult voor een' verstrecken:
Met Meester Dirck, Barbier, heeft het een' beter' sin.
Hij werdt voor wijs en vroed gerekent: niettemin
Eer 'tjaer ten einde gaet, wat scheert de Geck al Gecken!

Ibid. eod.

---

vs. 49 Den 11den Oct. keerde H. uit Engeland terug, waar hij bijna een jaar had vertoefd. (Zie blz. 35.)

vs. 33 klad: *Maer 't insien rest'er noch*

[1]) K. b., II, 463.

vs. 8 *weeter* K. b.: *weet hier*

[2]) K. b., II, 470. Zonder titel in het HS.

vs. 4 *de Geck* eerst: *hij niet* als in K. b.

KNIGHTHOOD [1]).

De groote Coning van drij overzeesche Croonen,
Knijght Manvolck met sijn' hand om deugden mé te loonen.
Kost Carel 'tvrouw-volck nu, in plaets van knijghten, Knechten,
Wat souder Meissjes, die moe Meissjes zijn, om vechten.
Ib. eod.

(PIETERNELS SPIJT) [2]).

Ia wel, seght Pieternel, 'tis om sijn' sin te missen,
Dat Mannen altyd baes 's Lands saken na haer' kop
Alleen beredderen, en vrouwen siender op;
Om niet meer als een klein verschilletje van pissen.
Hag. 15. Oct.

GRAF-SCHRIFT VAN ... BISSCHOP OVERLEDEN 6. NOV. 1671 [3]).

Hier light de Teeckenaer, daer s' alle nevens saten,
Die 't na hem dorsten doen, als mindere Prelaten.
Soo seggen wij met recht en sonder over-gunst,
De kunst van Bischop maeckt' hem Bischop vande kunst.
eod. 6. Nou.

(DIRCKS GERIJM) [4]).

Dircks Dichten komen uijt in een aensienlyck stuck
En voor staet op het Boeck: Het is den lesten Druck.
Hoe? gingh 'er and're voor? soo wierd' het licht genomen:
Maer 'tis waerachtiger, daer salder geen meer komen.
eod.

(FRANS VAN SIJN DOCHTER) [5]).

Ick sie wel, onse Pieternel,
Seght blinde Dirck, en sal niet wijcken
Voor Moeder-lief en haers gelijcken.
Dirck siet wel, en Dirck siet niet wel.
19. Nou.

---

1) K. b., II, 470.

2) K. b., II, 471. Zonder titel in het HS.
vs. 4 *niet meer* K. b.: *meer niet* — *pissen* K. b.: .....

3) K. b., II, 471.
Den 12den Maart 1648 werd Johan de Bisschop van Amsterdam op 20jarigen leeftijd als jurist te Leiden ingeschreven. In 1653 trouwde hij Anna van Baerle, eene dochter van den Amsterdamschen professor. Johan de Bisschop was niet alleen een bekend advocaat in den Haag, maar ook een uitstekend kunstenaar. H. teekende zijn dood in het Dagboek aan, met de bijvoeging: suo merito amicus meus. — Zie ook dl. VII, 108.

4) K. b., II, 465. Zonder titel in het HS.

5) K. b., II, 465. Zonder titel in het HS.
vs. 2 en 4 *Dirck* K. b.: *Frans*

(NEELS VAST GELUCK)[1].

Geluckigh waerse die 't voor geld
Of van den Hemel kon verwerven,
Dat Neel haer selven heeft bestelt;
In 'teerste Craembed niet te sterven.

24. Nou.

(TEGEN FIERE NEEL)[2].

Ick maeck veel wercks, Claer, van uw singen:
Maer 'tkan mij tot geen' Liefde dwingen.
Gelooft mij, daer en is niet van:
Mijn hert en laet sich niet bespringen
Van licht verganckelicke dingen:
Werd ick verlieft, 'tis vanden man
Die die fraey' Liedjens maken kan.

eod.

DAGELIX MIRAKEL[3].

God maeckte Water Wijn: is 't niet een' sotte vraeg,
Hoe 't die hand doenlick was, die 'tnoch doet alle daegh?
Het wonder is als 'twas, deselve Macht en Zegen
Bestelt ons dagelix Wijn over Wijn, van Regen.

27. Nou.

(LOSSE WAERHEIT)[4].

Ia alsoowaer, 'tis waer, seght Herman, en 'tis mis.
Ick weet dat, alsoowaer, niet al soo waer en is.

eod.

God maeckte water wijn, is 'twonder dat veel honderden[5])
Die 'tsagen op de Feest het wonderwerck verwonderden?
Neen: maer groot wonder is 't, dat die het daglix sien
Ten dienste van haer' Tong, haer' Keel, haer Maegh geschien
Bot sonder wondren staen, in 'tminste niet verlegen
Hoe God treckt warmen wijn door 'thout uijt koelen regen.

10. Dec.

(WONDER OVER WONDER)[6].

De doode quam 'tGraf uyt, op Gods almachtigh dagen,
En 'tgeeft ons noch den schrick dien 't allen gaf die 'tsagen:

---

1) K. b., II, 465. Zonder titel in het HS.

2) K. b., II, 465. Zonder titel in het HS.

3) K. b., II, 464.

4) K. b., II, 482. Zonder titel in het HS.

vs. 2 K. b.: *'k Weet dat sijn*

5) K. b., II, 464, met den titel: *Het selve.*

In marg.: August.

6) K. b., II, 458. Zonder titel in het HS.

In marg.: Magis mirum est nasci quae non sunt quam resurgere quae fuerunt. Aqua in viam quotidie vertit. August.

Maer sien wij 'twonderwerck niet alle daegh weer aen,
Daer een niew kind verschijnt? Laet ons wel overslaen,
Of 'tmeer Mirakels is het Schepsel dat eens ijet was
Te doen herwesen, of doen wesen dat eerst niet was.

11. Dec.

IAN DE WYVE-SMIJTER [1]).

Ian, vecht ghij met uw Wijf? dat is een Misslagh, vriend:
Soo sprack ick: maer, sei Ian, Ick weet best wat haer dient,
En sij wist wel, waerom de Roe lang in de pis lagh;
Soo gaf ick haer soo maer een' vuijst, en 'twas geen Misslagh.

eod.

(AEN FLOOR) [2]).

Hoe waert ghij gist'ren soo beschaemt,
Ian, daer ghij uijt het Hoerhuijs quaemt?
'tEn isser niet fraey uijt te komen:
Maer meer ontsagh van meer verwijt
Had u behooren te doen schroomen
Doe ghyder in gekomen zijt.

16. Dec.

GERECHTIGE DROEFHEIT [3]).

Al 's Menschen treuren hier beneden,
Seid' een wijs man, met groote reden,
Is maer een' vruchteloose leur,
't En zij men om sijn' sonden treur'.

17. Dec.

AEN EEN' PREDIKER [4]).

Ick ken u, Broeder, van den Stoel,
Daer om en kan my al 'tgewoel
Noch van uw' Tong, noch van uw' Armen
Noch Hert, noch herssenen verwarmen.
Wilt ghij mij stichten dat het klemt,
Ghij moet mij met u leven preken:
'k Word met geen' woorden overstemt:
Die niet en brandt kan niet ontsteken.

eod.

WAENWIJS, WAENRIJCK [5]).

Ian is half wijs, en meent al dat hij 'theel is,
Heeft weinigh Gelds, en meent al dat het veel is.

---

1) K. b., II, 464.
2) K. b., II, 464. Zonder titel in het HS.
vs. 2 *Ian* K. b.: *Floor*
3) K. b., II, 465.
4) K. b., II, 465.
5) K. b. II, 466.

Mijn goede Ian, geneert gh' u op die wijs,
Ontwijffelick ghij werdt noijt Rijck noch Wijs.
Weest inden Haegh, en meent ghij zijt te Romen;
'kVerseker u, ghij sulter noijt niet komen.

18. Dec.

STOVEN [1]).

'K soud 't Fransche kaeckelaers noch Engelsche niet raeyen
Hollandsche Ioffertjens te last'ren, soo sij doen,
Met seggen, dat sij meest haer' blancke billen braeyen
Op Stoven, die alleen wat warmen Cous en Schoen.
Dat volck is bits en spits: ick laet mij lichter paeijen:
De soeters seggen mij; en ick, goed knecht, gelooft,
Haer vleesch is niet gebraen, 'ten is maer wat gestooft.

eod.

(ARGE BOTMUYL) [2]).

Ian schimpt op ijder een, en dat hij seght is Lomp:
Hoe is het mogelick? soo scherpen Mes soo plomp!

19. Dec.

GEBROECKTE VROUWEN [3]).

Een' Broeck met een' Stoof! dat en gaet niet soo 'tsouw.
Dus seid' ick onnoosel, en meende, met reden.
Maer een' Stoof sonder Broeck, sprack een' mondige Vrouw,
Waer qualick te lijden voor ysere Leden.
Versien wij den aers met een Masker beneden
't Is tegen de hitte, niet tegen de kouw.

24. Dec.

(KLAER JOCK) [4]).

Dirck geeft voor waerheit uijt dat in der Lappen Land
De kouw soo meester is van alle vier en brand,
Dat kaerssen tot blanck ijs bevriesen; en haer' vlammen
In geele klompjens Goud verstijven en verstrammen.
Veel' hel'dre logenen veilt Dirck voor niemendal:
Maer des' is, ick bekent, de helderste van al.

eod.

(KERCK-GANGH) [5]).

'K Sagh ouden Adriaen voor heupe-kreupel aen,
Soo schockelt hij langs straet met waggelende Leden:

---

1) K. b., II, 466.
vs. 4 *wat warmen* eerst: *verwarmen* als in K. b.
2) K. b., II, 466. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 466.
In marg.: Anapaesti.
vs. 5 *wij den aers* K. b.: *w'ons gestel*
4) K. b., II, 470. Zonder titel in het HS.
5) K. b., II, 441. Zonder titel in het HS.

Maer op mijn ondersoeck geeft hij een' beter reden,
En seght, met eenen voet in 'tgraf te moeten gaen,
Den anderen daer uijt, maeckt ongelijcke treden.

24. Dec.

(VROUWEN LES) [1].

Trijn light haer' Man en quelt met vragen naer den staet
Van 's Lands gemeene saeck van buijten en van binnen,
En of het Vrede blijft, of na den Oorlogh gaet:
Maer hij, seer wijsselick, en antwoordt niet als, Spinnen.

28. Dec.

(DIRCKS VERDUYTSCHINGH) [2].

Dirck was sijn' boose Moer ontvallen aen de Pest:
Daer haelden hem sijn Vaer een stiefmoer voor in 'tnest;
Die hoord' hij noemen sijn' Noverca by de Klercken,
En sei, dat 's goed Latijn, het is mij een niew Vercken.

eod.

(KOSTELICKE EER) [3].

Uw Huijs, mijn goede vriend, is kostelick en kuijs;
Daer legh ick thuijs in, en ick heb 't u danck te weten;
Maer al te dieren danck van wel een Gouden Cruijs,
Die 'k aen uw' Boden schenck, om niet onmild te heeten.
Is dat thuijs liggen, vriend, veel beter laegh ick thuijs.

2. Ian.

OVER DES HEEREN AVONDMAEL [4].

Ick heb geen Bruijloft-kleed, wat doen ick op uw' Feest,
Genadigh Bruydegom, en waer soud' ick 't oock halen?
Ia, siet, ick hebber een, en segg het onbevreest,
Daer ick 't niet machtigh was, hebt ghij soo goed geweest
En woudt het met uw Bloed, uw diere Bloed, betalen.

3. Ian. Coenae Dom.

NIET VOOR WAT, WAT VOOR NIET [5].

Het soet Pinceelen-werck bemin ick van der Ieugd,
En houd' het in den Mensch de nutste Konst en Deugd:
't Verganckelicke beeld der schepselen te vesten
Soo dat het met de werld bestaen kan tot den lesten,
En thoonen Kinderen, na menigh hondert jaer,
Haer Over, Over, en Ver-over Grootevaer,

---

1) K. b., II, 463. Zonder titel in het HS.
2) K. b., II, 464. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 464. Zonder titel in het HS.
Bij vs. 3 in marg.: Cruijsgulden.
4) K. b., II, 464.
vs. 2 *'t oock* K. b.: *het*
5) K. b., II, 467.

En thoonen mij de Werld haer' Landen en haer' Steden
Die 'tnoijt en is mijn lot gevallen te betreden.
Der Schilders loghenen en droomen bijden dagh
Zijn oock moy' dingetjens die 'k geerne lyden magh,
En, meer als lyden, veel en overveel kan achten:
Maer noijt en heeftmer mij mijn' Bors om sien verkrachten:
De reden is; ick voel mijn' yverigsten Lust
Van 'tghen' ick lang besit allengskens uytgeblust,
En vind mijn ooghe soo verbystert door gewoonheit,
Als of het waer ontooght tot ongevoel van Schoonheit.
Maer brengt my in den Schat van Vrienden wel versien,
En gunt mij daer somtyds met verscher oog te sien
Wat ick voorhenen sagh en meer wensch te genaken,
Daer voel ick niewe Vreugd, onafgeteert Vermaken
Onafgesleten Lust op all' mijn' Sinnen slaen;
En, dat noch beter raeckt, daer 's geen betalen aen,
De Sackjens blijven toe, ick sie voor nietmetallen
Wat thuijs geld gelden sou. Waer 't niet dolhuijslijck mallen,
Geld spillen binnens huijs voor watmen niet en siet,
In plaets van 't buijten wel te sien, en geven niet?

6. Ian.

FAILLIEN [1]).

Daerm' eertyds Huijcken sagh, is nu d'aeloude dracht,
De Hoere-loererij van Faillen ingebracht.
De Mode stelt het soo, en 'theet een kleed met eeren:
't Magh wesen; maer ick vrees dat Faillen veel failleren.

8. Ian.

(AEN GRIET) [2]).

Griet, sloeght gh' uw' eersten man op d'een of d'ander zij,
En des' op alle beij? dat 's een slagh arger, Prij.

9. Ian.

(DIRCK IN 'T ERFHUYS) [3]).

Een rijck wijf is gaen liggen sterven,
En Dirck, al statigh in den rouw,
Om met meer anderen te erven,
Komt uijt den hoofde van sijn' Vrouw.
Sou 'k 't met Madame niet verkerven
Indien ick sei, siet voor u, Maets,
Die vent komt uijt een' boose plaets?

15. Ian.

---

1) K. b., II, 468.
vs. 4 *vrees* het HS. heeft: *vreesen*
2) K. b., II, 468. Zonder titel in het HS.
3) K. b., II, 468. Zonder titel in het HS.

DRIJ VERLEGENE [1]).

Daer 't kind verlegen is, denckt en bedenckt te degen,
Wie isser meer verlegen;
De Minn in haer bewint,
De Moeder of het Kind?

SPITSCHE ANDRIES [2]).

't Was Winter, en Andries in 'tbont:
Siet wat een Meesterlycke Vond;
Ick had hem eens te gast genoodt:
Sints noemt hij sich, mijn Bontgenoot.

25. Ian.

COETSEN [3]).

Een huijsman sagh mij, kloeck ter been,
Gesond van Sinnen en van Le'en,
In een twee-paerden-Coets besluijten,
Om waer te reisen? verr na buijten?
Neen, langs een anderhalve straet
Daer m' over klaere klinckaert gaet:
En sei, met reden, watte gecken,
Twee Beesten om een' Beest te trecken?

29. Ian.

AEN DINGENDE GRIET [4]).

Thien gulden op een Huijs van drij en veertich Duijst?
Dat 's al te nauw gepluijst.
Komt, laet ons overdencken
Hoe verr 't uw voordeel waer, hoe verr het u kan krencken;
Op al te weinigh is 't te grooten afslagh, Griet,
Op al te veel is 't niet.

2. Feb.

FORCEPS.

Nescio cui primae tribuatur forcipis usus:
Hoc scio, ferratas non habuisse manus.

Febr. extemporan(eum).

---

[1]) K. b., II, 468. Het versje is niet gedateerd, maar staat tusschen dat van 15 en van 25 Jan.

[2]) K. b., II, 469.

[3]) K. b., II, 469.

[4]) K. b., II, 469.

vs. 4 *waer* K. b.: *was*

GRAFSCHRIFT VAN EENEN ALCHIJMISTIGEN DANSMEESTER ROOMS-GESINT GEWERDEN, IN MEENINGE DAT DE TRANSSUBSTANTIATIE TE BEWIJSEN WAS EX LAPIDE PHILOSOPHORUM, ENDE ZEDERT VANDE RELIGIE GESTORVEN[1]).

Hier light hij, die sijn' Bors vol, met sijn' voeten, kreegh,
En, met sijn' handen aen den Blaesbalck, weder leegh.
In 'tblasen wierd hij suf, en raeckt' in 'tpad van Roomen,
Als waer het Mis-verstand best pasten op syn' droomen:
Hij giste, kostmen daer God maken van wat broods,
Ten minsten kostmender Goud maken van wat loods.
Doe 't Goud niet aen en gingh, en alle Croesen misten,
Verliet hij 't Mis-brood oock, en stierf een wijser Christen.

12. Feb.

VAN GRIET DOODSIECK[2]).

Men sprack van Grietje *sal volatile* te geven.
Wat? *sal volatile*, riep Herman, aen mijn' Griet?
Ey lieve, geeft haer goed *Sal fixum*, moetse leven;
Sij was m' alree te vlugh; en fix met allen niet.

13. Feb.

BAET VOOR EER[3]).

Hoe ijdel is de roem van Eeren, en hoe vals!
Twee treden in 'tgevecht, en spelen hals om hals:
Met eeren (na de werld) want met gelijcke wapen.
Hoe is 't met Staten en met Coninghen geschapen?
Twee treden in 't gevecht; oock met gelijcke Macht?
Geenssins: met alle man weerzyds bij een gebracht;
Hoe ongelijcker sterckt', hoe liever; na de Kroonen
Die elck te spillen heeft om Vechters mé te loonen,
Al waer veil Menschen-vlees te huer valt of te koop.
En dan bedriegerij en listen over hoop,
Met d'een den anderen verraderlick te nijpen
Van voren, soo het schijnt, en by den rugg te grijpen.
Ick vraeg het wijse lien, wat reden en wat Recht
Maeckt onrecht goed in 'tgroot, en quaed in 'tklein gevecht?

14. Feb.

LICHTE IANS BIECHT[4]).

Ick vraegde twijffeligh, bekent, wat zijt ghij, Ian.
Vande Religie? jae, seid' hij, heel daer van.

eod.

---

1) K. b., II, 469.
vs. 2 *weder* eerst: *licht en* als in K. b.
2) K. b., II, 469, met den titel: *Hermans voorsorgh.*
vs. 5 *was* K. b.: *is*
3) K. b., II, 470.
vs. 3 *want* K. b.: *als* — vs. 9 *veil* K. b.: *veel*
4) K. b., II, 470.

STERVEN [1]).

Doodt zijn en is niet meer als een quaed leven derven,
Om in der eewicheit een beter te beerven:
'tZijn maer de pijnen van doodt worden die 'tbederven,
Soo schrickt de vrome niet voor doodt zijn, maer voor sterven.
22. Feb.

TRIJNS VOORDACHT [2]).

Daer werdt een houwelijck geschickt van Wilm en Trijn,
Maer Trijn en luystert niet; Wilm singt haer al te fyn.
eod.

GULIELMO HENRICO PRINCIPE AURIACO EXERCITUUM FOEDERATI BELGIJ DESIGNATO IMPERATORE [3]).

Desierat Coeli longus fauor; omnis in uno
Riuus Arausiaci sanguinis aruerat.
Orba Ducum imperio superis Respublica reddant
Supplicat extinctos qui sibi reddat Avos.
Nascitur: ecce Virum, respondent Fata, jubentque,
Quem modo vix Puerum vidimus, esse Virum.
Acclamant Bataui, acclamat cum gentibus Echo,
Euge, datum Votis omnibus ecce Ducem.
Omine concordi quid non sperare docemur?
Una Patrum et Populi vox fuit, una Dei.

IN EFFIGIEM PRINCIPIS [4]).

Quisquis in hac artem Tabula laudârit, et ipsum
Dixerit Heroem quam bene muta refert!
Audiat e vivi labris quae gratia fandi,
Quam juuenes inter nil juuenile fluat,
Quae grauitas, quae cordatae constantia mentis,
Quantus consilio, quantus ad arma vigor;
Dicet, abi Pictor; nihil hac in imagine veri est,
Lapsus es; Henrici non habet instar Avi.

VAN CLAERTJE LICHTHIEL [5]).

't Is wonder om verhalen;
Men woegh sijn wijf in schalen,
En ick self stonder bij,

---

[1]) K. b., II, 516.

[2]) K. b., II, 515.

vs. 1 en 2 *Wilm* K. b.: *Klaes*

[3]) Het vers heeft geen datum. Den 25sten Februari deed de Prins den eed als Kapitein-Generaal.

[4]) Het vers is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als het vorige.

[5]) K. b., II, 478, met den titel: *Agnietje Lichthiel in de Waegh.*

vs. 2 *sijn wijf* K. b.: *Agniet*

Om 'twedspel te betalen.
Men raedde mij, wedt vrij,
Tien Pond en kan niet falen;
En de verbrudste prij
Kost geen drij Asen halen.

25. Feb.

IN DE COMEDIE [1]).

Wie is die Coningin, die trotse Majesteit,
Die uijt haer goud gewaed soo groote dingen seit?
Wacht maer een' uer of twee, en monsterts' uijt die kleeren,
Ghij sult de kleuter nau met een gesicht vereeren.
Siet, blinde vrijertjens, dus gaet het met het goed
Daer van u 'tuijterlick soo sot versuchten doet.
Ontkleedts' in uw gedacht van spieren en van vellen
Die s' uw' onnooselheit soo schoon voor oogen stellen:
Wat, meent ghij, sitter in? een rammelend geraemt,
Daer voor ghij schricken soudt waer dat ghij 't tegen quaemt.
Wilt ghij genesen zijn, gebruijckt goe wijse Brillen
Om met verstand te sien door Borsten en door Billen.
'k Weet dat ghij seggen sult, wegh met de Tooverij,
De schoonste Ioffrouw is een leelick ding, als wij.

eod.

OP DE VERBRANDE DRUCKERIJ VANDEN H.E SCHEPEN BLAEU [2]).

Doe Coper en Papier tot kool en Asch besweeck,
En geen geweld en hielp, wat datmen goot en hoosde;
Stond yeder een vermoeyt om 'theete vier en bloosde;
Daer wasser een alleen die 'r blaeu op stond en keeck.
Beklaeghlick een alleen, daer all' de werelds Rijcken
Deel dragen in uw Schá, van 'tWesten verr in 'tOost.
Kan soo gemeene rouw yet geven t'uwen troost,
Ghij sult niet lang alleen blaeu op 'tverlies staen kijcken.

28. Feb.

SCHEPEN IAN [3]).

Ian Ia-broer inden Schepen-stoel
Neemt gheen Vermaken in 'tgewoel
Van duijst're Boecken door te lesen
Om Rechts geleerd te leeren wesen,

---

[1]) K. b., II, 515.

[2]) K. b., II, 515.

De beroemde drukkerij van Blaeu achter de Nieuwe Kerk te Amsterdam, waar de bekende atlassen werden gedrukt, was den 22sten Febr. afgebrand. Dr. Joan Blaeu († 1673) was in 1651 schepen en raad van Amsterdam.

[3]) K. b., II, 514.

Hij wijst, naer alle stemmen gaen;
Want, seght hij, vander jonckheit aen
Heeft m' hem geleert te moeten prijsen
Al wat de Heeren willen wijsen.

eod.

NOCH [1]).

Ian in den Schepen-stoel! Ian Rechter van de Stadt!
Ian, inde Rechten pas ervaren als mijn' Kat!
Wee, zeid' ick, Borgeren, wee, Weduwen en Weesen.
Maer men berichte mij; sij hebben niet te vreesen;
De Rechtsgeleerden zijn 't; daer gaet men 't Vonnis halen,
Dat Wees en Weduwen slechts hebben te betalen.
Doe hiel ick mij vernoeght, en seider niet meer van,
Dan dat mijn' Kat soo licht een Schepen waer als Ian.

eod.

OP DEN 23. FEBR. 1672 [2]).

Ghij, die dit werck (met schijn van reden en geweld)
En aller Vromen hoop soo lang hebt uytgestelt;
Telt, soo ghij tellen kont, het groot getal der Menschen
Die tot nu toe vergeefs naer desen uytslagh wenschen,
En loopen nu als dol van vreugde langs de Stadt:
Soo vele vijanden hebt gh' al dien tyd gehadt:
Hoe lang sij 't sullen zijn, staet yeder t'overleggen;
God weet het, en de tijd sal 't metter tijd wel seggen.

29. Feb.

IAN DE QUAEDSPREKER [3]).

Daer wordt van Ians welsprekentheit
Aen alle kanten veel geseit;
Maer, naer ick hoore, Ians welspreken
Loopt meest op alle mans gebreken,
Soo dat men wel magh seggen, Ian
Is een seer wel quaed sprekend Man.

21. Mart.

BLOO DIRCK [4]).

Sy mogen 't met haer lijf bekoopen,
Al dien 't perijckel lust te loopen;
Dirck meent, het is de kloeckste man,
Die 't aller kloeckst ontloopen kan.

eod.

---

1) K. b., II, 514.
2) Zie blz. 76.
3) K. b., II, 514.
4) K. b., II, 514.

DUELLEN [1]).

Laet Christelick bewegen
All' ondeugd overwegen;
Laet elck sich onderrechten
Met reden en met rechten;
Men endight noyt ter degen
Geschillen met den Degen;
All' diese soo beslechten
Zijn boosen of zijn slechten.

22. Mart.

MENSCHEN ONKUNDE [2]).

De grootste wetenschap die menschen sich vermeten
Is 'tallerminste deel van 'tgeen sij niet en weten.

1. Apr.

OP 'S MENSCHEN WANDEL VOOR GOD VAN D. S. SIMONIDES [3]).

Doorwandelt, Christenen, dit wandel-werck met vlyt;
'T Is weer beginnens waerd als ghij ten einde zijt.
Verveelt het uw gesicht, ick sal 't u leeren lesen
Soo datgh'er van gevoedt en noijt versaedt sult wesen:
Leest dese Blad'ren eerst, en dan Simonides;
Syn Leven en sijn Boeck zijn al de selve Les.

8. Apr.

AEN DIRCK [4]).

Dirck, vraegd' ick, hebt ghij niet meer voorraeds van verstand
Dan dat u een quaed Wyfs paer handen overmant?
'k Neem dats' u altemet wat krabbelen, wat nood ist?
Wat nood? sei Dirck, het zijn thien Naglen aen mijn Dood kist.

25. Apr.

AEN CLAES [5]).

Claes, hebt ghij wel een' gouden Ring
Sien blincken in de snuijt van een beslobbert vercken?
'.t Is een aenmerckens waerdigh ding:
Ey lett eens op uw Wijfs schoon aensicht en haer' wercken.

28. Apr.

---

[1]) K. b., II, 515, met den titel: *Kampvechterij.*
vs. 4 *boosen of zijn* K. b.: *boose Lien of*
[2]) K. b., II, 516.
[3]) K. b., II, 516.
Zie dl. VII, 327.
vs. 1 *-werck* K. b.: *-pad*
[4]) K. b., II, 516.
[5]) Bij vs. 2 in marg.: Prou. 11. 22.

AD NIC. HEINSIUM [1]).

Quas Furstenbergio duplici pro munere grates,
Heinsiade, dudum debeo multiplices,
Reddere quod cesso; non est ignauia, non est
Ingenui torpor nescius officij:
Succumbunt oneri vires; nec Praesule summo
Digna valent vietae prodere verba manus.
Perstringunt oculos tantae virtutis in uno
Splendor et ingenij gloria tanta viro.
Heinsi, noster amor; miserere fatentis amici,
Musarumque diu segnis ad arma senis;
Interpone tuas operas, succurre potenti
Eloquio et quâ ter maximus arte vales,
Siue libet vincto versum pede, siue soluto
Legibus et quali Tullius ore loqui.
Elige quâ placeas; nullâ non dote placebis,
Nulla patrocinio non erit apta meo.
Redde Viro grates Batavas, de pectore natas
Nempe meo, Batauo pectore, candidulas.
Adde (quod ex imis testor manare medullis)
Ni Patrios turbent arma nefanda lares,
Me Paderae fontes, me Principis ora stupendi
Visurum propero praecipitique pede,
Cuius in his Venerem libris amplector, adoro,
Horreoque et Veterum duco cuique parem.
En erit illa dies, quâ felicissimus hospes
Castalio possim fonte leuare sitim?
Scilicet ut toto me flumine Furstenbergj
Proluam, et excelsi persequar oris epos?
Si quid ab obscura sperari nocte futuri
Dispensata Dei numine Fata sinunt,
Ibimus, Heinsiade; modo non invitus eunti,
Vel pede, vel calamo, proximus ire pares.
Elige nunc etiam, calamo an pede junctus amico
Malueris comes, an non comes esse viae.
Nempe tuâ quâvis operâ, quâcumque sub umbra

---

[1]) Ook in klad en in afschrift van andere hand; het laatste is op de Leidsche Bibliotheek. Het gedicht is gedrukt in Santenius' *Deliciae poëticae. Fasciculi* VIII. *Lvgdvni Batavorvm apvd Abrahamvm et Ianvm Honkoop.* CIↃ IↃ CC XCVI, blz. 325, met den titel: *Nicolao Heinsio Constantinvs Hvgenivs de Zvlichem S.*

vs. 1 Fürstenberg, zie blz. 86.

vs. 1 *Furstenbergio* Santenius: *Ferdinando* — vs. 6 in het klad eerst: *Digna valent trepidae* — *vietae* afschr. en Sant.: *lassae* — vs. 15 *placeas* afschr. en Sant.: *placeat* — vs. 17 *grates Batavas* Sant.: *Hollandas grates* — vs. 18 *Batauo* Sant.: *Hollando* — vs. 28 *persequar* afschr. en Sant.: *prosequar*

Sacratam Musis tutus adibo Domum.
Si te praesentem nec tu nec Epistola praestat,
Aegide me qualicumque Poeta tegam.
Aegide quâ censes? quâ nil monstrosius aetas
Vidit apud Batavos prisca, nec ista videt.
Codice nimirum quo me vernaculus autor
Liuori expositum non bene sanus eo;
Codice, qui libris immani mole molestis
Sacra novem triplicat nomina Pieridum.
Hoc umbone puta, frontemque oculosque pudentes
Muniam, et obducto vertice congrediar.
Accipe qua discas, addam, quam prodigus illas
Aureolas in me dilapidâris opes,
Accipe, et obserua quam cui tua munera dones
Non poterat nostrâ vilior esse manus.
Magne Vir, hoc tanti est, quicum commercia nectas
Nosse, cui pandas limen amicitiae:
Doctior es multis, nemo te: disce quid ex me
Proficias; iam te doctior esse potes;
Doctior, ingemino, quia cautior, et male sparso
Rumori posthac fidere difficilis.
His propere dictis, Heinsi, vestigia porro
In Patriam retro versa repente feram.
Scilicet absentes leuius censoria tangit
Virgula praesentes quam solet illa reos.
Barbarus est Paderae sermo tuus, exterus, inquis,
Extera et in ventos irrita verba dabis.
Esto: librum dedero, quem Furstenbergius, olim
Omnia qui legit, non legat ipse velim.
Barbarus ut fuerim, jam non ingratus habebor,
Omnia qui nequeam, si volo, pene dedi.
Dum loquor, affertur dirus de Milite rumor

---

vs. 36 *Sacratam Musis* afschr. en Sant.: *Furstenbergiacam* — vs. 40 *Batavos* Sant.: *Belgas* — In plaats van vs. 61—70 eerst in het klad:

Barbarus est, Paderae, sermo, quo tot mihi nugas
Effudisse diu garrula Musa dedit.
Hoc illi solo, si nil magis obstet inepti,
Non dubie in noto crimine displiceam.
Ergo quid expectas? videor dubitare videri
An Batauus magis an Westphalus esse velim?
Non ego, non dubito; quin si rationibus unquam
In Batauis natum contulit esse meis,
Nunc opus hac latebra est, ne Furstembergius, olim
Omnia qui legit, me quoque forte legat.
Ambigit hic aliquis quae me vesania tandem
Suadeat hoc ipsum quod volo nolle legi?

vs. 62 *Extera* klad en Sant.: *Extero* — vs. 64 *non* klad: *ne*

Proxima quo Patriae finibus arva tremunt.
Obmutesco, silent, trepidant fugiuntque Camoenae:
Non queo, non libet his addere plura. Vale.

IV. Id. (10) Iun. fun. [1]).

SPAED BEROUW [2]).

Ick weet niet of Andries de Bruyd t'oud of te jong is,
Te geck, of oock te wijs: hij wouwse geern ontslaen.
Maer, seght sij, 'tknoopje wordt met tanden niet ontdaen,
Dat met een touwtien is gebonden als een Tong is.

27. Iun.

AEN CLAES QUIST [3]).

Claes, wilt ghij leven soo ghij leeft,
En blyven geven soo ghij geeft,
En blijven teeren sonder winnen,
Al hebt ghij veel min als vijf sinnen,
Leert des' acht syllaben verstaen;
Ghij sult niet ver gaen, maer vergaen.

1. Iul.

OP HET KLOECK VERWEEREN DER STEDE AERDENBURGH TEGEN DE FRANSCHEN [4]).

Waeckt op, flauw Holland, en ghij lauwe land-besorgers,
Om onbesweken deugd voor desen hoogh geacht:
Herschept den ouden moed, vertrouwt des Heeren macht,
En siet wat die vermagh alleen met Aerd en Borgers.

3. Iul.

Prendre dans un jour la Lorraine [5]),
La Comté dans une semaine,
Et scavoir réduire en un mois
La Hollande aux derniers abois:
Quand après de tels coups on suit sa destinée
Pour conquerir l'Europe il ne faut qu'une année.

August.

---

vs. 69 *silent, trepidant fugiuntque* afschr. en Sant.: *nihil nostris cum Marte* — vs. 70 *queo* afschr. en Sant.: *volo*

1) Het afschr. heeft den datum: IX Iunij.

2) Ook in afschrift van andere hand, met den titel.

3) Ook in afschrift van andere hand.

vs. 5 *des' acht* afschr.: *seven*

4) Den 26sten Juni sloegen 165 burgers en 75 soldaten den aanval van Fransche troepen op de stad af. Zelfs de vrouwen streden dapper mee. Den daarop volgenden nacht, bij een tweeden storm, namen de Aardenburgers, geholpen door eenige troepen uit Sluis en Vlissingen, meer dan 600 Franschen gevangen. (Vgl. Valkenier, *'t Verwerd Europa*, 1742, I, 729—731.)

5) Het versje is afgedrukt bij Schinkel, *Nadere bijzonderheden betrekkelijk Constantyn Huygens en zijne familie, alsmede eenige door hem vervaardigde doch onuitgegeven dichtstukjes*, 1851, blz. 74. Het HS. is niet gevonden.

GEVONDEN MAEGSCHAP.

Dirck noemt den Prins sijn neef van over hondert jaeren.
Geckt met dien Adel niet; Dirck is een loose loer,
En soo verr gaet het vast, dat Dircks vrouw Grootemoer,
En 's Princen Grootemoer twee Grootemoeders waeren.

11. 7b. (Sept.)

AD NICOL. HEINSIUM EPISTOLIUM [1]).

Ad Paderae fontes quid agit meus Heinsius? ecquid
Furstenbergensi non grauis hospes Hero
Adsidet, ac doctis auidam sermonibus aurem
Implet, et impleri sentit amatque suam?
Ecquid apud magnum non dedignatur Amicum
Et nostri leuiter nominis esse memor?
An nihili sumus absentes, nec quae sit habenda
Obliti ratio suppetit Hugenij?
Ille quidem senio et sibi vim facit et pedes ad vos
Ignotum pedibus non pede tentat iter.
Claudis, ecce, malis pedibus: non qualibus, Heinsi,
Non, Furstenbergi, qualibus ire soles,
Qualibus hunc orbem solitus percurrere tandem
Vester et ad Coeli sidera scandit honor.
Sed Batauis, sed cum Patriâ languentibus, eheu!
Indignis Patriâ se lacerante modis.
Addite, quod strictis miserae mucronibus instat
Conjuratorum foedus utrimque furor,
Conjuratorum (pudeat Diademata) Regum,
Cui male perdendae par foret una manus.
Has inter populi Patrumque animique procellas
Quae vacet aut faueat Musa miserta mihi?
Nulla fauet; lyra conticuit, flentesque Camoenae
Afflictum trepide deseruere senem.
Quod potui en nugas senij simul atque juuentae
Uno terribili Codice composui,

Het versje is eene vertaling van het Latijnsche distichon:

Una dies Lotharos, Burgundos hebdomas una,
Una domat Batavos Luna; quid annus erit?

Het staat boven de vertaling geschreven. Het Latijnsche versje is, met een paar varianten (vs. 2 *domat* — *tulit*; *annus erit* — *anno feres*), afgedrukt bij Valkenier, *'t Verwerd Europa*, 1742, I, 658. Toen Lodewijk XIV in het laatst van Juni zijn hoofdkwartier te Zeist had opgeslagen, werden „hem onder anderen in Banquet-Letteren op tafel voorgestelt dese superbe Versen".

[1]) In 2 HSS.; één daarvan is op de Leidsche Bibl. Het gedicht is gedrukt bij Santenius, *Deliciae poëticae*, 328.

vs. 15 *Batavis* Sant.: *Patriis* — vs. 17 *miserae* Sant.: *misere*

Ut semel hic cessem doctos obtundere. De me
Nempe nihil posthac quod timeatis erit.
Nunc quoque, ne dicar falsi reus, et noua vestris
Auribus insultet garrulitas, taceo.

21. Octob. [1])

ONSCHULD.

Ian, seght men, schiet met scherp op sijn' geburen vogels;
Dat liegen sij, seght Ian; ick schiet met ronde Kogels.

27. Oct.

AEN IOFF.W LOUISE CORNELIA NOTÉ, MET MIJN BOECK [2]).

Kees Knol, hier zijn mijn' Korenbloemen,
Beproeft eens of gh'er smaeck in vindt:
Al mooght ghij dit met eeren noemen
In groot gewicht een hand vol wind,
Van een ding derv ick mij beroemen,
't Is wit papier en swarten Int.

29. Oct.

AEN MEVR. SYPESTEIN. MET HET SELVE [3]).

Acht mijn present niet al te licht;
Het is een saeck van groot gewicht.

eod.

AEN IOFF. M. CASEMBROOT. MET HET SELVE [4]).

De Dichter van dit lompe werck
Gingh geerne met een' huijck te kerck
Van wat verdraeghelick te rijmen:
Soo heeft hij 't in moij leer doen lijmen
Van voor en achter trots vergult.
Hier is het oude woord vervult:
Siet en doorsiet veel' Haegsche Heeren:
Wat maeckt den man? alleen de kleeren.

31. Oct.

AENDEN PREDICANT SIMONIDES. MET HET SELVE [5]).

Wat dunckt Simonides?
Verdien ick niet de less

---

[1]) Het andere HS. heeft den datum: 10. Cal. Nov. (= 23 Oct.).

[2]) Ook in afschrift van andere hand.

Cornelia Noté was in 1691 in dienst bij Mevr. Putman voor *f* 300, kost en kleeren. (Vgl. *Journalen van Constantyn Huygens Jr.* in de *Werken v. h. Hist. Gen.*, *Nieuwe Reeks*, N⁰. 23, blz. 506). Zij was dus zeker juffrouw van gezelschap. – Er is hier sprake van een exemplaar der *Korenbloemen* (1672).

vs. 5 *derv* afschr.: *magh*

[3]) Ook in afschrift van andere hand.

Zie dl. VI, 229.

vs. 1 *present* afschr.: *geschenck*

[4]) Zie dl. IV, 134.

[5]) Ook in afschriften van andere hand.

Die 'k eertyds van hem hoorden
Dat over ydle woorden
Elckeen te wachten zij?
'K vrees jae: en stell hem vrij
Met dese twee paer snoeren
Mijn' mallen mond te snoeren,
En werpen 't ydle Boeck
Te schimlen in een' hoeck.

4. Nou.

AENDEN PREDICANT VOLLENHOVE MET HET SELVE [1]).

Waer henen, Boeck van als? wat derft ghij u beloven?
Een groote Welkom, en veel dancks van Vollenhoven?
Ick vrees, uw' hoop is los, en all' uw' gissing vals:
Tot Vollenhoven is te vollen Hof van als.

eod. 4. Nou.

GRAFSCHRIFT VAN MIJN LIEVE KINDS KINDJE SUSANNE CONSTANCE DOUBLET, OVERLEDEN 11. NOV. 1672 [2]).

Dat hier light, was een mensch, daer in des Heeren hand
Handvollen over hoop van gaven had geplant:
Vernuft en wetenschap en overvloed van reden,
Bevallicheit in schoon' en recht geschapen Leden,
Beleefde vreugd' en deugd, en ongemeen verstand
Van soete besicheit en sondeloose zeden,
En al wat in een mensch te wenschen was, in maer
Een aenvang van een mensch, een kind van negen jaer.

12. Nou.

OP HET SELVE.

Hier light een kind in 't nat gesmoort.
't Gelyckt een van die ongevallen
Daerm' alle daegh te veel af hoort.
Maer 'ten gelyckt het niet met allen;
't Heeft heel een averechts bediedt:
Het kind en is in 'twater niet,
Maer 'twater is in 'tkind gevallen.

eod.

Bij vs. 4 in marg.: Math. 12. 36.

vs. 4 *Dat* afschr.: *Wat*

1) Vgl. dl. VII, 153.

2) Het vers is gedrukt bij A. D. Schinkel, *Nadere bijzonderheden betrekkelijk Constantyn Huygens en zijne familie, alsmede eenige door hem vervaardigde doch onuitgegeven dichtstukjes*, 1851, blz. 68.

Susanne Constance Doublet was het oudste kind van H.'s eenige dochter Geertruyd, die in 1660 gehuwd was met Philips Doublet. Het meisje was den 5den Juli 1663 geboren (vgl. *Dagboek*, Bijl. H) en schijnt verdronken te zijn.

vs. 7 *in maer* bij Schinkel: *en maer*

AENDE MOEDER [1]).

God haelt uw' kinderen soo dicht als hijs' u sendt:
Dit 's nu de derde reis; werdt ghy 't noch niet gewent?

eod.

AD EPISCOPUM PADERBORNENSEM CUM POESI MEA BELGICA [2]).

Suscipe, summe Virûm, sedes ubi fata quietas
Ostendunt Musis, si patiare, meis,
Suscipe perculsas: fugiunt lituosque Tubasque
Duraque virgineis auribus arma virûm.
Serua turbato profugam cum vate catervam.
Heinsiadae longe laudibus inferior,
Inferiora peto: si non licet hospitis esse
Exulis ad Paderam sufficit esse loco.
Nempe cui tecum dederis consuescere tali
Quis non in portu naufragus esse velit?

14. Nou.

Flos de flore satus jacet hic sub marmore, virtus [3])
Ipsa sub humani pulchro velamine vultus.

DUEL.

Teun won het gisteren met vuijsten tegen Pieter,
Die 't gaf, en stond versett gelijk een klocke-gieter.
Lang had ick het gehoort, nu weet ick 't voor gewis,
Dat onse Pieter Teuns geslagen vijand is.

16. Nou.

AEN TRIJN.

Wiltgh' u 'tgenesen, Trijn,
Van Buijckpijn onderwinden;
Geen beter medicijn
Als wat veel onder-winden.

17. Nou.

---

[1]) Twee andere kinderen waren al vroeger gestorven (vgl. *Dagboek*, t. a. p.).
Onder het versje staat: Perdidisti tot mala, si nondum misera esse didicisti. Sen. ad Helv. matr. c. 3. Unum habet assidua infelicitas boni, quod quos saepe vexat, nouissime indurat. Ibid. c. 2.

[2]) In 2 HSS.; 1 daarvan is in de collectie Diederichs op de Amsterd. Universiteits Bibl. en heeft als datum: Nou. — Het vers is gedrukt bij Santenius, *Deliciae poëticae*, 330, met den titel: *Ad Ferdinandvm*, *Episcopvm* caet.
Ferdinand von Fürstenberg (1626—1683) werd in 1661 bisschop van Paderborn, in 1678 van Munster. Hij was geleerde en dichter en beschermde kunsten en wetenschappen. Nic. Heinsius was een groot vriend van hem.
vs. 7 *licet* eerst: *dabis*

[3]) De versregels zijn niet gedateerd, maar staan onder het vorige vers.

BACKERS WETT.

Die tot den Backer wil betalen,
Magh tot den Backer wel bet halen:
Maer eerst den Kerfstock wel voldoen,
En dan den Broodkorf weer vol doen.

23. Nou.

AEN CLAES DICHTER.

De Reden is het werck datm' aen malkandren rijmt:
Soo is het Rijm het Lijm daermé wij 't t'samen hechten.
Claes, Redenloose Claes, magh ick u onderrechten?
Uw dichten heet ick Lijm met Lijm aen Lijm gelijmt.

24. Nou.

OP DEN WEGH NA DEN HEMEL LANGS DE HELL, BESCHREVEN DOOR D. S. SIMONIDES [1]).

Ten Hemel langs de Hell? die Leer luijdt wonderbaer:
Hier, echter, werdt sij wis en waer bewesen: maer,
Voor-schrijven en voor-doen zijn verr en wijd verscheiden.
Geraeghe Christenen, die licht met een van beiden
Niet te versaeden zijt, soeckt ghij de volle less?
Doorleest dit voorschrift eerst, en dan Simonides.

30. Nou.

ONSCHICK.

Dirck persten ons den Buijck vol niewen Rhijnschen Most,
En voedden ons daertoe met schralen Borgers kost.
Wij seiden binnens monds, dit voeght niet bij malkander,
Te wijnigh is het een, te weinigh is het ander.

2. Decemb.

FRANS VRIJ-AL.

Frans vrijdt in 'thondert, niet by dagen, maer by schoften,
Al waer een kansje valt. Moy' meissies, siet wat toe.
Het kost hem aen Papier, behalven 'tschrijven toe,
Een Boeck 's jaers, en een pint klaer bloed aen Trouwbeloften.

5. Dec.

OP DE ZIELTOCHTEN EN ZEDE-SANGEN VAN HIERONYMUS SWEERTS [2]).

Ick, die, de ziel-sucht ongewent
Soo David-lijck te hooren singen,

---

[1]) Zie over Simonides, dl. VII, 327.

Het jaartal onder het versje is niet duidelijk leesbaar; het kan ook 1673 zijn.

[2]) Gedrukt vóór *Innerlycke Ziel-tochten op 't H. Avontmaal en andere voorvallende gelegentheden; nevens eenige stichtelycke Zede-zangen, die op d'aangenaamste Voizen der Psalmen en andere Liederen gepast zijn. Door Hieronymus Sweerts.* (Vignet) *T'Amsterdam Gedrukt by Hieronymus Sweerts*, enz., 1673. *Met Privilegie.*

Hieronymus Sweerts, geb. 1629 te Amsterdam, was boekverkooper in zijne geboortestad. Hij heeft stichtelijke gedichten uitgegeven en, onder het pseudoniem Jeroen Jeroense, „Koddige en ernstige opschriften" bijeengebracht.

Eerbiede, Sweerts, uw' eerstelingen
Als Psalmen van 'tniew Testament,
Beklaegh' in 'tBoeck niet, nu 't gemein is,
En elck ter goeder uer bekent,
Dan dat soo·grooten werck soo klein is,
En 'teerste Dicht soo dicht aen 'tend.

13. Decemb.

MET MIJN BOECK AEN IOFF.W ..... DIE MIJ EEN PRESENT VAN SCHELPEN IN MIJN' COETS HAD DOEN LEGGEN [1]).

Uw kostelick bedrogh, en waerder waer, voorseker,
Als dien, eens Benjamin oock aengepackten Beker,
Betael ick met een swaer gewasch uijt mijnen Hof,
Maer binnen gestoffeert met lichter stof als Stof.
Die schael en hangt niet recht: belieft u dat in 'twegen
De Tong in 'thuysjen stae? ghij sultse licht bewegen
Met van uw' goede gunst soo veel ghij missen kont;
Leest datter niet en voeght als offer beter stond
En maeckt medoogen voort wat meester van uw oordeel,
Met weer een niew bedrogh raeck ick twee mael in 'tvoordeel.

30. Dec.

DIRCKS ONSCHULD [2]).

Wat leght ghij sonder end het vrouwvolck achter aen
En rekelt, vraeghde Ian, Dirck hebt ghij noijt gedaen?
En zijn uw' driften min bedaert als die van honden,
Die na de vrijsters niet en rasen als bij stonden?
Wel, weet ghij niet, sey Dirck, dat onse vrijsters, Ian,
Altijd soo vrijigh zijn als die maer nu en dan?

GELUCKSALIGH NIEWE JAER 1673 [3]).

Geluckiger Niew jaer wensch ick mijn' mede-menschen,
Dan 't vorighe is geweest,
En 't naeste werdt gevreest:
Veel saligher Niew jaer en derv ick niemand wenschen.

SCHAE-BAET [4]).

Claes magh geen' Coetsen sien; soo spijt hem d'ondersteeck
Van sijn' schoenmakerij, en, daer hij stadigh keeck
Naer al dat over wiel voorbij sijn' Winckel rolde
En sagh hij nu niet op, al waer 't een' Coets die holde:

---

1) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. als titel schreef: *Met mijn' Corenbloemen; Aen een te beleefde Vriendinne, die mij onverwacht een present* enz. De stippeltjes in den titel staan in het HS.

2) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

3) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

4) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

Dat neerstigh neersien op sijn werck van muijl of schoen
Vergoedt hem half de schae die hem de Coetsen doen.

LANG-LEGGERS ONSCHULD [1]).

Die doorslaept heel den nacht vaert voor wind sonder wenden,
Die stucx gewijs ontwaeckt, stopt nu en dan sijn Tij,
En light als en laveert van d'een op d'ander' zij:
Hoe wilmense de reis op een' uer doen volenden?

RAED VAN TIENEN [2]).

'K Heb een' Vergadering van twintigh halve gecken
Sien smeden een besluijt van reden en verstand,
En heb mij sints ontwent lichtvaerdelick te gecken
Met wat ick niet en kend als aenden buijten-kant.
Oock docht ick, en 't was waer, van veertigh gecken heel
En is geen' hoop in 't minst, dat s' ijet van waerde wijsen;
Maer twintigh gecken half maeckt in 'tgeheel thien wijsen,
En, om wat goeds te doen, is dat niet red'lick veel?

TRIJNS VLOECK [3]).

Niet een haer op mijn hoofd en heefter aen gedocht,
Soo sweert Trijn door de banck, en die Trijn soo gelooft,
Wil soo bedrogen zijn, want alles ondersocht,
D'ouw' Toovenaers en heeft niet een haer op haer hoofd.

AVERECHT SCHOON [4]).

Ick raesden op mijn' Cock om eten,
't Was middagh, en 't en wasser niet;
Hij had het, seid' hij, schoon vergeten:
't Is wat schoons, sulck schoon schoon te heeten,
Mij dunckt het beter, leelick hiet.

AEN EIGHENHOORIGHE TEUN [5]).

Teun staet gh' en luijstert naer uw' woorden?
Dat 's goed: ick wouw niet dat ghij 't liet:
't Waer jammer datse niemand hoorden,
Maer als ghij 'tdoet hoeft ghy mij niet.

---

1) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
2) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
3) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
4) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
5) Alleen in 2 afschriften van andere hand; boven één schreef H. zelf den titel. Het versje is niet gedateerd.

BRUIJLOFTS GEDICHT [1]).

Daer de Bruijgom Pieter hiet
En sijn alderliefste Celij,
Schreef ick voor een Bruijloftslied,
'K hoop het waschen sal als ried
't Groene bed vol Pietercelij.

KLEIN-GROOT VERSCHILL [2]).

Op een woord averechts, dat's buijten toon, genomen
Besluijt men dickwils mis:
't Scheelt op den Molen veel of een *eerst* is gekomen
Of *eerst* gekomen is.

RECHT MEESTERSCHAP [3]).

Dirck, magh ick u een woord vermanen van uw Luijt?
Ick sie, ghij brenghtse tot een redelick geluijd,
Met snelle vingeren en zenuwen die trillen:
Maer, overvleidt u niet; dien hooghmoed kan ick stillen,
En seggen u in ernst, Al 't goed dat ick daer hoor,
En daer uw hand mé pronckt, schreef haer een ander voor.
Bedenckt nu eens, fijn man, is 't niet een schoon bedrijven,
Te konnen lesen en niet eene letter schrijven?
Dirck, wilt ghij meester zijn, en ben ick waerd gelooft,
Leert uw' hand lesen, maer uijt letters van uw hoofd.

VAN MILDE IAN [4]).

Jan sal mij, seght hij, bij een Codicil bedencken,
Voor al mijn dienen, al mijn leenen en mijn schencken:
Maer, naer ick wel bedenck hoe nood' hij scheidt van 't sijn,
Sal dat bedencken licht niet als bedancken zijn.
Neen, seght hij, 't Codicil sal vast gaen; mits ick lever'
't Klein zegel-blad papier: hoopt wat van sulcken gever.

OVERLAST [5]).

Frans vilde mij mijn Oor met sijn onstelde Luijt,
Terwijl ick stond en wenscht', O Hemel waer 't eens uijt!
Met sprong sijn Quint aen tween, en Frans riep om een ander:
Soet, seid' ick, 't is verboon, twee Quinten na malkander.

---

[1]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
[2]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum. Bij vs. 3 in marg.: modo. — vs. 4: primus.
[3]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
[4]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
[5]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

SWACK-STERCK [1]).

Men doet mij ongelijck, seght Hopman Hans, 't is waer,
Ick heb een' hoop slecht volcks; maer 't maeckt een brave schaer.
Die 't soo niet en begrijpt, lett op mijn Paerds staert maer;
Hoe sterck is heel die staert, hoe swack is ijeder haer.

KORTE AFSLAGH [2]).

Men eischte meester Dirck sijn eenigh rijcke kind:
'K sal sien, seij Meester Dirck, en meester Dirck was blind.

MISTIJDING [3]).

Eergistren hadden wij een Stadt in van belang,
Met achtien hondert man geslagen, en noch grover.
Die vreughd en duert ons niet als een paer daghen lang:
Eergistren was de Stadt, nu is de tijding over.

GECK GELUCK [4]).

Ian, seghtmen, speelt den geck, om aenden kost te raken,
En heeft geest noch verstand om ijemand te vermaken.
Ick segg heel averechts, Ian is een geestigh man,
Die van een ambacht leeft dat hij niet wel en kan.

EIGEN ONKENNIS [5]).

Dirck meent hij weet het al wat menschen weten kunnen.
Die eere soud ick hem van goeder meening gunnen:
Maer sijn alweten heeft een leelick groot gebrek;
Hij weet niet dat hij heet en is een groote geck.

MOEDERLIJCKE REDEN [6]).

Ick vraegd' hoe light ghij soo en baert op Magdaleen
Uw moije dochtertje, Trijn, sult ghij noijt bedaren?
Neen, sei sij, neen, ick baer met al te groote re'en,
En, had sij niet gebaert, ick sou soo seer niet baren.

VUIJLE NEEL [7]).

Vuijl en bekladt, gelijck haer wercken,
Is 't al dat Neel heeft om en aen.
Soo is het tweesins te verstaen,
Neel, gaet ghij met die Huijck ter kercken?

---

1) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
2) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
3) Alleen in 2 afschriften van nndere hand. Hct versje heeft geen datum.
4) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
5) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
6) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
7) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

DIRCK GEWAERSCHOUWT [1]).

Dirck, zijt gh' een Hoveling geworden, weest het wel,
En leert rechtsinnigh lesen,
En lett wel hoe ick spel,
Nu moet gh' hof-aerdigh, Dirck, en niet hoovaerdigh wesen.

INSTAR LATINI MEI [2]).

Claes randde Claertjen aen daer s' in een stoel op 't pad
Dicht toe gedoken sat.
Claer hiel haer gram en sprack, wat hebt ghij m' hier te moeijen,
Hoe wist ghij dat ick 'twas? Ah, zeid hij, vraeght ghij dat?
Schoon' moordenaer's, ick heb mijn wonden voelen bloeijen.

LAET LOOPEN [3]).

Thijs, is uw wyf op 'tpad, en gaet ghij ondernemen
Na 'tVercken te vernemen?
Dat gaet, als of de Beul ter Stadt uijt waer gerocht,
En of de Dief hem socht.

23. Feb.

OUDE ANDRIES [4]).

Iong, gingh Andries heel recht, oud buckt hij, en gaet krom,
Dat's noch een rechten, noch een hoogen Ouderdom.

eod.

NEUSWIJSHEIT [5]).

Was 't dit niet daer eertyds Democritus om loegh?
Veel' zijnder al te wijs, en niemant is 'tgenoegh.

eod.

PIERS WENSCH [6]).

Pier wenscht sijn Annas Doot;
Soo werdt hem nagegeven;
Maer dat en ded' ick noot;
Ick wenschse maer, seijt Pier, gerust in 'teewigh leven.

24. Feb.

---

1) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

2) Alleen in 3 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum. Zie *Phyllis agnita. Ex Hispanis*, dl. II, 242, en ook dl. IV, 159.

3) Ook in afschrift van andere hand, met den titel: *Aen Thijs.*

4) Ook in afschrift van andere hand.
vs. 1 *en gaet* afschr.: *laegh en*

5) Bij vs. 2 in marg.: Plessis.

6) Ook in 2 afschriften van andere hand, met den titel: *Van Pier.*
vs. 1 *Annas* afschr.: *Anna* — vs. 4 *'teeuwigh* afschr.: *'t ander*

VAN IAN ALTEGEN.

Ick ben soo bang voor Ian sijn eewigh tegenspreken,
Het minst van sijn' gebreken,
Dat als hij komt en vraeght, wat dagh is 't, of wat tij?
'k Segg' maer, soo 't u belieft; soo houdt hij 'tstaeg met mij.
eod.

KORTSTE WEGH.

Dirck, wilt ghij eens de gunst van yeder een verwerven,
'kWeet u geen beter raed, als eerst te liggen sterven.
eod.

AEN MALLE IAN.

Wilt ghij wijs werden, Ian, lett op mijn onderwijs;
Indien ghij swijgen kont, zyt gh' al half wegen wijs.
eod.

Siet hoew' ons' ijdelheit sien breken en verneeren,
Met waer wij dagelyx mé omgaen en verkeeren.
Weet, schoonste Ioffertjens, 'tis noodigh dat ghij 'tweett,
En dickmaels aen gedenckt: mijn neus heeft meer gevallen
In 'tkostelicke vuijl van Koey' en Paerde-stallen
Als inden Amber van (met oorlof) uw Secreet.
26. Feb.

AEN LOSSE CLAES.

Claes, hebt gh' hier soo gesorght van heden af voor morgen,
Van gisteren voor nu, en weinigh op gedaen;
Hoe, meent ghij, sal het u in 'tander leven gaen,
Daer m' u soo weinigh voor, soo selden heeft sien sorgen?
eod.

DRINCKEN DOODT.

'k Ontsie de nuchtere, die altyd bij haer' sinnen,
Met reden eindigen en met verstand beginnen:
De dronckaerts vrees ick niet; met een paer stoopen wijn
Kan ick haer meester zijn.
28. Feb.

AEN IJEMAND [1]).

Bekende Logenaer, bij mij zijn geen' secreten,
Of seer gerustelyck wil icks' u laten weten.
Want gaetse, soo 't u lust, trompetten over al;
Daer is geen levend Mensch die u gelooven sal.
5. Mart.

---

[1]) Ook in afschr. van andere hand.
vs. 3 *Want gaetse* afschr.: *Gaet ghijse*

EIGEN BIECHT.

Laet spaeren, seght Andries, die land en Geld en waer heit;
Tot sijnent weet hij niet te spaeren als de Waerheit.

eod.

DIRCKS VERBODEN KLACHT [1]).

'k Ben overschatt, seyt Dirck, en met drijdobble Ro'en
By alle mijns gelyck onwaerdelijck geslagen:
Dat straffen sij die 't sien, dat weten sij die 't doen,
En menigh droevigh jaer verdraegh ick nu die plagen.
Nu 'k langer niet en kan, en wete waer noch wie
De vrome vriend wil zijn die mij sijn' voorspraeck bie',
Herdubbelt men den last en seght, *Ghij mooght niet klagen.*
Een woord, om Gods wil dan, en laet een Christen vragen,
Wie soud men 't in Algier of Tripoli doen dragen?

11. Mart.

REDELIJCK BERICHT.

Vier jonge Ioffertiens geleidd' ick langs de Straet
Van een' voorneme Stadt die in Europa staet:
Waer henen, riep het volck, met soo veel Geiten, Heer?
Veel, lieve kinderen? daer hoorter noch veel meer,
Veel meer oneindelick, sprack ick met styve koonen,
Bij 'tgrouwelick getal van Bocken die hier woonen.

eod.

MAET [2]).

Onthael ick wijse li'en op Pannekoeck en Wafel
En yet meer, 'ksiese licht te vreden met mijn' Tafel.
Indien sij 't niet en zijn, voor veeler sotten keel,
Soo weinigh als 'er is, en iss'er maer te veel.

eod.

AENDE KLOCKSTELLER.

Raedt, isser voor mijn Uerwerck raed?
Het gaet te vroegh en staet te laet.

12. Mart.

AEN WILHEM.

Uw lamme Luyt-spel, Wilm, verselschapt ghij soo dicht
Met grouwelyck vertreck van mond en van gesicht,
Dat ick u niet en kenn als 'tuijt is, hoe ick 't wende;
En ken ick u in 'tlest, 'kwild' ick u niet en kende.

13. Mart.

---

[1]) vs. 9 *men 't* eerst: *'t mij*
[2]) Ook in afschr. van andere hand.
vs. 1 *en* afschr.: *of*

OOGENTROOST.

En laet u met een hoop van ydelheit niet asen,
Uw' oogen, Bestemoer, vervallen als uw vel,
Daer helpt geen plaesteren meer aen: bedenckt u wel,
Ghij saeght noijt oude kerck met heel' en held're glasen.

eod.

AEN SCHEPEN IAN.

Ick ken een' Schepen, (Ian, kent ghij der oock niet een?)
Die al 't profytelixt voor 'tbillijxt keurt en 't waerste:
De Tong in 't Goud-gewicht en kan het niet alleen;
Sijn' luijstert al soo naer, en hanght altoos na 'tswaerste.

24. Mart.

OP ANDRIES.

Ick lachte met Andries in 't praten by de Vier;
Hy nam het op het Mes; ick scheen sijn zeer te raken.
Scheert ghij den geck met mij? sprack hij met bitse kaecken:
Neen, zeid' ick, malle Pier;
Dat 's 'twerck van uw' Barbier.

28. Mart.

OVER DES HEEREN AVONDMAEL [1]).

Tot dijner heughenis hebt gh' ons dit voorgeschreven,
Almachtigh Middelaer, doegh' uijt het stervend leven
En van 'tvervloeckte Hout, daer ghij voor ons aen hingt
En uijt de koude Rots ten hoogen Hemel gingt.
Wel moght ghij 't seggen, Heer, dus sult ghij mijner heugen:
Ghij saeght medoogentlick op 't machteloos vermeugen
Van dijne Leerlingen: de kloeckste weecken eerst,
Als 't op den nood aen quam, en elck vergat om 't zeerst
Hoe hij gewaerschouwt was, getroost en onderwesen.
Elf blevender nochtans van velen uijtgelesen
Die daer eendrachtelyck van aller zielen plicht
Het voorbeeld mosten zijn, en doen 't in dijn gesicht
Ter eewigh' heughenis. Sij deden 't naer dijn voordoen,
En wij naer 't haer. O God, geeft dat wij 't door en door doen
En hechten meer ons hert aen Dij, ons Levens Brood,
Als aen des' heilige doodverwe van Dijn Dood,
En sulcx getuijgen, niet ter loops in volle kercken,
Maer in 'tvoornemen van voll' aendacht, woord en wercken.

---

[1]) Het vers is niet gedateerd.
Bij vs. 1 in marg.: Εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 1. Cor. 11. 24, 25.

EIGHEN UERWERCK [1]).

Wy tasten onsen Pols, als 't hapert hier of gins:
Maer, soo w' hem tasten met wat min haests en meer sins,
Wij souden voelen dat elck klopje van die Ader
Een treedjen is na 'tgraf, en 'tsterven soo veel nader.
Slaet daer wat Koortsighs toe, soo stappen Pols en wij
Den dagelyxen draf vrij spoediger voorbij.
Wijs waer hij, die hier uijt sijn' aendacht wat gewende
Aen dat heel seker en onseker ding, sijn Ende.
Uer-wercken maecken wij, maer 'tis geen wedergae;
Daer isser geen van all dat soo vast wijs' en slae.

TUSCHEN EEN KORSELE SIECKE ENDE SIJN DOCTOR [2]).

Ghij seght mij, Eet wat: maer ick kan niet eten, Geck;
En als ick eten kost had ick u niet gebreck:
Leert mijn' Maegh hongeren, sij sal mij leeren eten.
Dat gheen van beid' en kan, wat hebt ghij 't ons te heeten?
Ick ben sieck. Weest niet sieck, seght ghij. wat een gebod!
Die 't heeten kost en doen geschien was Mensch en God.

MAGDALEENS WAERDE [3]).

Trijn veilde voor goe' waer haer moije Magdaleen,
Geladen, onverhoeds, met wat jong vleesch en been:
Waerom niet? sy bedroogh geen levend mensche, dochth'er,
Sy veilde Magdaleen voor een vol-maeckte Dochter.

1. Maij.

IANS VERNUFT.

Ian besight geen papier daer 'tyeder om bemint;
Ick soude derven wedden,
Dus heeft het Ian versint:
De saeck is wereldlick, sij sal haer selven redden.

6. May.

WAER-RIJM [4]).

Hier segg ick altijd waer,
Ian raeckt' aen slechte waer;
Want Ian en nam niet waer
Van wie, of hoe sij waer,
Van Holland, of van waer.
Een slechte geck voorwaer.

Maij.

---

1) Het versje is niet gedateerd; het staat op hetzelfde blad als het vorige.
2) Het versje is niet gedateerd; het staat op hetzelfde blad als de beide vorigen.
3) Ook in afschr. van andere hand, met den titel: *Van Magdaleen.*
4) Het versje is doorgeschrapt.

A MAD. DE STERRENBURG [1]).

Ie vous paije d'un son, vous me paijez d'une ombre,
Cela s'accorde au nombre,
Mais l'inegalité
Paroist grande de l'une à l'autre qualité.

Mon son passe et perit, dès qu'on l'a senti naistre,
Il est, et cesse d'estre
Dans le mesme moment,
Et ne sçait on si c'est ou de l'air ou du vent.

Vostre ombre durera tant que le monde dure,
Et tant que de peinture
Memoire et mention
Restera du Midij jusqu'au Septentrion.

Que je vous paije bien! quand je seraij sous terre
Et forcé de me taire,
Vous ne tiendrez plus rien,
Qu'un peu de souuenir de ce pauure entretien.

Quand vous ne serez plus, ceste excellente image
Passera d'aage en aage
Pour autre original.
Que je pers au marché, que vous me paijez mal!

Mais, Madame, apres tout la partie est bien faicte,
Vous semblez satisfaicte
Et je m'en trouue bien.
Vous vous donnez, je troque et je ne donne rien.

Hag. 20. May.

SUR LE PORTRAICT [2]).

Pere et Mere ont donné la vie à ceste belle;
Mais vie perissante et sujette à mourir.
Sa merueilleuse soeur, ne le voulant souffrir,
D'une immortelle main l'a rendue immortelle.

---

[1]) Anna van Aerssen, dochter van Johan van Aerssen, drossaard der baronie van Breda, was de tweede vrouw van Pieter van Wassenaar Sterrenburg (1624—1668), kolonel der garde en gouverneur van Willemstad. Hare zuster Jeanne van Aerssen schilderde zeer goed; H. prijst haar talent meermalen in zijne brieven. Haar leven werd door tering bedreigd (vgl. brief van 26 Juli 1674 aan Prinses Louise van de Paltz; *Lettres françaises*). In 1682 ging Jeanne met hare zuster te Utrecht wonen. (Brief van H. van 7 Mei 1682 aan haar beiden; t. a. p.)

[2]) Het versje staat in het HS. tusschen de coupletten van het vorige gedicht; het slaat dus op het portret en is vóór of op den 20sten Mei geschreven. Het portret was zoo goed, dat men het meermalen voor een Netscher hield. (Brief aan Louise van de Paltz, t. a. p.)

SUR LE PORTRAICT [1]).

Cesse de te flatter, Nature, du merite
D'auoir seule produit ce chef d'oeuure esclattant,
Puis que tu vois icij que la noble conduitte
Du Pinceau d'une Fille en a sceu faire autant.

25. May.

AEN I. NOTÉ [2]).

Kees knol, mij luste wel te weten,
Waerom de Musen Musen heeten.
Men dooptse soo; maer 'tis quae tael:
't Zijn negen Muijsen; ruijgh of kael,
Dat weet ick niet soo nauw te schatten.
Ghij sult het onderscheit wel vatten;
Gedenckt u noch maer vande Cat
Die haer Madame had gevatt.
Nu, by die Muijsen heet de Pater
Signor Apollo, en 'tis een Cater.
Wat dunckt u, was de Cat soo rap,
Hoe varen sy by 't Caterschap?

4. Iun. [3])

IAN TEGEN.

Ians tegen-woordicheit valt mij soo swaer te dragen,
Dat, als hem lust te vragen,
Wat weer is 't, en hoe laet? ick antwoord, sonder meer,
Al soo ghij wilt, mijn Heer.

8. Iun.

Ite bonis velis qua vos bona causa triumphum [4])
Securos sperare jubet; cedentibus insta
Victor Eqves, victor Trompi, bis uterque duorum;
Tertia non dubiam spondet victoria palmam,
Nec numero fortes fas est majore moueri.
Pluris erit, plures paucis, quam vincere paucos
Pluribus: hanc iterum vobis acquirite laudem.
Altera conjunctos inflet (si gloria) Reges
Gloria deterior, duplicem de Classe Bataua
Simplice victricem nunquam sine laude pudenda

---

1) Het versje staat op hetzelfde blad als dat van 20 Mei en doelt dus op hetzelfde.

2) Ook in afschr. van andere hand, met den titel: *Ioff.w Cornelia Noté.* — Zie blz. 84.

3) Die datum staat boven aan het blad; onder het versje staat slechts de maand.

4) Het HS. heeft alleen het jaartal.

Den 7den en den 12den Juni hadden De Ruyter en Tromp slag geleverd tegen de Engelsche en Fransche vloot bij Schooneveld.

vs. 1 *velis* eerst: *auibus*

Fama feret. si te dicet perijsse, quod absit,
Oppressum numero, certe, pugnasse, triumphi
Instar erit, nulloque decor delebilis aeuo.

MAETICHEIT.

Ghij light en vraegt en vraegt, Andries, en maeckt mij moe
Met vragen wat ick doe, daermede ick oude leden
Gesond en jeugdigh houw: 'tis waer het heeft een' reden;
Maer, wilt ghij wijser zijn, vraegt wat ick niet en doe.

15. Iun.

NIET ALS NOODWEER.

Mijn' Sonen, hoort; ick laet en heet u leeren schermen:
Maer al uw schermen moet niet meer zijn als beschermen.

18. Iun.

De Classe victa qui triumphauit bene [1]),
Melius triumphat de fugatis Classibus.
Tace, vetustas: nemo victorem semel,
Nos Herculem bis vidimus contra duos.

24. Iun.

OP (HET) ANTWOORD (VAN CORNELIA NOTÉ) [2]).

Daer was niet netters uijt te pluijsen,
Als dat van 'tWoordje, Muijs, komt muijsen.
Kees knol, ghij hebt het recht gera'en,
En onse Tael veel goeds gedaen.
Siet wat een geestigh overleggen;
Men hoeft voortaen niet meer te seggen,
Gelijck een Boer seght aen een' Boer;
Maer, met beleeftheit, Muyst je Moer.

6. Iul.

AEN IOFF. MAR. MAGDALENA PERGENS MET MIJN' CORENBLOEMEN [3]).

Schrickt van dit Monster niet: is 'tgrouwsaem van gewicht,
Van aensien en van lijf, 'tis in sijn selven licht.

---

vs. 12 *certe, pugnasse* eerst: *jam, non vicisse*

[1]) Ook in klad met den datum en in een brief aan Chièze van 27 Juni (*Lettres françaises*).

vs. 1 *triumphauit* klad: *triumpharunt* — vs. 2 *triumphat* klad: *triumphant*

[2]) Het versje, onder dat van 4 Juni (blz. 98) geschreven, heeft tot titel: *Op haer antwoord.*

[3]) Maria Magdalena Pergens was eene dochter van Jan P. Zij huwde in Dec. 1682 den graaf de St. Pol (*Dagb.*, 86) en woonde in 1695 te Utrecht. (Vgl. *Journalen van Constantyn Huygens Jr.* in de *Werken van het Hist. Gen.*, *Nieuwe Reeks*, N^{0}. 25, blz. 536.)

Volgens een brief aan haar van 30 Juli had zij H. om de *Tryntje Cornelisz* gevraagd (*Lettres françaises*).

Moij meisjen, isser ijet te vinden in een hoeckje
Wat lesens waerdigh zij, soo is 't maer een klein boeckje,
En hangt ghij'r somtyds uw' schoon' oogen aen te kost,
't Sal lichtelijck soo haest gedaen zijn als begost.

29. Iul.

VAN NYDIGHE IAN.

Ian, die syn backhuijs meest soo suer staet als Azijn,
Hoe komt hij nu soo wit en minnelyck te zijn?
Voorseker salder ijet geschieden of geschiedt zijn,
Daer boosen om verblydt en vromen in verdriet zijn.

31. Iul.

PRINCEN LESS.

Het feilen van 't Gemeen, bij dat van groote Heeren,
Scheelt soo oneindelick als hier by staet te leeren.
Een scheurtjen in slecht Glas geeft weinigh schad' of schand,
Maer 'tminste stippeltje bederft een' Diamant.

eod.

AEN LOUW DEN STOUTEN OVERSETTER.

Uw' Oversetting, Louw,
Gelyckt een' vrouw te bijster
Die 'k noode noemen sou
(Het is een' soete vrijster)
Men vindt se schoon, en prijst h'er:
Maer s'heet soo wat ontrouw.

Hag. 26. Sept.

Albane, disce regulam, si sanus es:
Injuriam, errorem, dolum, fraudem, nefas,
Quod non vetas, vetare cum possis, jubes.

19. Oct.

CLAES IN DE KELDER.

Claes heeft een machtigh Huijs gebouwt tot inde lucht,
En treckter, voor sijn hoofd, noch nut af noch genucht:
't Huijs blinckt tot onder 'tdack met inboel aller waerden;
Hij selver, als de Mol, woont op het diepst in d'aerde,
Soo veel als levendigh begraven onder 'twerck:
Wat light'er op sijn Graf een kostelicke serck!

21. Oct.

VANDEN SELVEN.

Claes, seid' ick, uw gebouw is op end op soo helder;
Wat light gh' u en versuft in een verdufte kelder?

Ick moet toch, seid' hij, haest aen 't onderaerdsch gewoon;
Van hier begin ick vast, en maeck het mij gewoon.

eod.

OVERSETTINGHE [1]).

De Duyvel hael' de vent die d' Uren eerst bedocht,
En die ons d' eerst in Stadt den Sonnewijser brocht,
En ons den heelen dagh in brockelingen spliste.
Toen ick een Jonge was, was dese buyck 'tgewiste
Van alle Wijser-werck; Als die om eten sprack,
Was 't altoos etens tijd, mits daer geen kost gebrack.
Nu, isser kost of niet, het moet de Son believen,
Of daer's geen eten aen: men wil de Stad gerieven
Met Wijsers over hoop; maer siet eens hoet'er gaet,
De menschen kruypen swart van honger langs de straet.

25. Oct.

OP IAN.

Mijn seggen en Ians singen
Zijn seer verscheiden dingen:
Ian meent, hij singt Musieck;
Ick segg, hij singt my sieck.

6. Nou.

SIET TOE [2]).

De menschen moeten sich weerzijds met haer' gebreken
Verdragen: jae, noch meer,
Beminnen, spreeckt de Heer.
Een yeder zij verdacht, die dat derft tegenspreken,
Hoe suer 'them op kan breken.

20. Nou.

DOMI SAPE [3]).

Wat light het volck en pluijst elck aen een anders zeeren?
Hoort, Vrouwen, en hoort, Heeren;
Lust ijemand wat gepluijs,
De beste vinden werck, en halswerck binnen 's huijs.

eod.

---

[1]) Boven het versje staan 9 Lat. versregels met het opschrift: 'Ρῆσις *Parasiti. Fragmentum ex Bis compressa Plauti, siue* Βοιωτία *Antiphanis, quam Plautus Latinam fecerit.* Een afschrift van andere hand heeft den bovenstaanden titel.

Het Lat. fragment is o. a. gedrukt in de Plautus-uitgave van Gronovius, 1760, dl. II, 477.

[2]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. den titel schreef: *Waerschouwing aen ijemand.*

Bij vs. 3 in marg. in het afschr.: Luc. 6. 27. 35.

[3]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Math.* VII. 3. 4.

DE MATTIACI GEORGARCHONTOMACHIA BATAVI TESTIMONIUM [1]).

Tanti erat, infami quassam trepidasse tumultu
Messopolin, tanti tota inciuilibus armis
Valacria et Procerum foede violata potestas.
Absque ferum lijmphata nefas impune patrasset
Turba, virûm an pecudum, (dubium est quo nomine signes)
Nobilis, Autoptae in cerebro, sine luce perisset
Embrijo; qui nunc in lucem facundulus infans
Prodijt, et visu Patriae turpissima, lectu
Pulchra, mihi auditu longe gratissima fecit.
Multa Patri certe, multa obstetricibus, hoc de
Tam facili partu, debetur gratia Musis.

Hag. 24. Nou.

MAGDALEEN DE BRUIJT.

Maey trouwde Madeleen, haer lichte dochter, uyt,
En 'twas de soetste Bruijd en de volmaeckste, docht h'er,
Die oijt ter kercke quam: En, 'twas waer, seid' een Guijt,
'S Had alle mans geweest een' vriendelycke dochter,
Soo was 't geen wonder oock, was s' een' vol-maeckte Bruijd.

18. Nou.

Impia gens ergo et quâ nil immanius ulla [2]),
Perfidius nihil ulla tulit, vel Punica, tellus,
Migrat, et a nostris subito se Arisque focisque
Proripit; unde truces animos pauor occupat, unde
Victrices trepidare stupet Sol ipse cohortes?
  Vix collato pari placuit sibi Roma triumpho:
Scipio Arausiades, quassâ Carthagine, plus quam
Annibalem, procul a Patria, pernicibus armis
Extorquet Patriae, et partis male cedere cogit,
Instantique, fugae probrum praeferre, ruinae.
Dicite, cuius habet tantas absentia vires,
Quid poterit, quid non, tanti praesentia Turni?

9. Dec.

---

[1]) Ook in klad met den titel: *De Mattiaci Autoptae Georgarchontomachia Batavi lectoris Testimonium.*

De *Georgarchontomachia* van Petrus Johannes Beronicius zag in 1673 voor het eerst het licht. In het heldendicht wordt een inval der Walchersche boeren in Middelburg in het jaar 1672 beschreven. Latere uitgaven zijn bezorgd door P. Rabus, die ook eene vertaling gaf.

Beronicius improviseerde met het grootste gemak Latijnsche verzen, maar was een jammerlijke dronkaard.

[2]) In 't laatst van 1673 verlieten de Franschen de Nederlandsche vestingen, die zij bezet hadden.

vs. 1 *quassam* klad: *motam* — vs. 11 *partu* klad: *Musis* — *Musis* klad: *partu*

OP D. GRASWINCKELS TWEEDE DEEL VANDE OPPERSTE MACHT [1]).

Het Heele ging voor uijt, nu volght dat Heel in deelen;
Was 't Heele veel in een, meer is dat veel in veelen.
Dus sluyt Graswinckels Pen 'tgeens' over lang begost,
Met d' Oppermachten na, te speuren uijt haer' gronden.
Wat waer het nu een' Pen, die soo nasporen kost
Graswinckels Oppermacht in wat oijt menschen konden!

15. Dec.

LITHOTOMIAE PARUM FELICIS EXCUSATIO [2]).

Quae sarcinis leuare vesicas solet,
Et embrijones execare saxeos,
Laudata laeto saepe successu manus,
Id si semel non praestitit, veniam negas,
Seuere censor? unus error calculi est.

19. Dec.

AENDEN H.E ARNOUT VAN OVERBEECK MET MIJN' CORENBLOEMEN [3]).

Ghij die mijn' vodden tot in Indien gebrocht
En daer, al zeilende, wat deegs hebt uijtgesocht
Dat noyt daer in en was: is 'tgoedje van uw' gading,
En wilt gh'er noch eens heen, hier 's niewe ballast-lading:
Gaet en vertiertse daer, en draeght u als mijn Tolck,
In 'twarm Batavia, en vraeght dan 'tswarte volck,
Of oijt ontrent haer' Cust (de Zee-koe uijt genomen)
Een monster als dit Boeck te voorschijn is gekomen,
En of m' oijt onder haer een' sotten snapper von,
Die in soo veel papiers soo weinigh seggen kon.

23. Dec.

---

1) Andere titel: *Op het tweede deel van wylen des Heeren Dirck Graswinckels geleerde nasporing.* — Het versje is gedrukt voor de *Speciale Beschryvingh van het Gebruyck, ofte Daadelijke Bezitting van Opperste Macht, der .... Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt: Over verscheyde saecken, soo van Politie, Rechten als Militie, etc. Door Mr. Dirck Graswinckel....* (Vignet) *In 's Gravenhage, By Johannes Tongerloo....* 1674. *Met Privilegie voor* 15. *jaren.*

Zie over het eerste deel van het werk, dl. VII, 108.

vs. 1 *dat* Grasw.: *het* — vs. 4 *d' Oppermachten* Grasw.: *d' Oppermacht recht*

2) Ook in klad met den datum.

vs. 5 *unus* klad: *nil nisi*

3) Ook in afschriften van andere hand.

Aernout van Overbeke (1632—1674) werd geboren te Leiden, studeerde daar in de rechten en was van 1668—1672 raad van justitie in Indië. Hij heeft verzen geschreven en eene Psalmberijming uitgegeven. (Vgl. over hem, *Oud-Holland*, I, 1883, blz. 257—267.) Overbeke had een gedicht geschreven op de *Blyde Inkomst* van den Stadhouder en dit aan H. voorgezongen, die hem nu zijn bundel aanbood (t. a. p., 264, 265, en Overbeke's *Rym-wercken*, 1678, blz. 33 en 88).

vs. 9 *of m' oijt onder haer een* 1 afschr.: *ofmen onder haer oyt*

'T Oubollige Tooneel daer wij den geck op spelen [1]),
En houden ons voor wijs', wie soud' het niet vervelen,
Als 't rechte wijsheit waer die ons in 'therte sat?
Wij weten het bedrogh, en worden 't wijs noch sat.
'T zijn Menschen inden schijn, en inder daet of Apen,
Of Ezels, of sulck goed, daeraen wij ons vergapen.
'T zijn maskers, in een woord. Daer wil ick tegen gaen:
Hoe tegen? jae door heen; en dus soo vatt ick 'taen.

* * *

NATUERLIJCK BERICHT [2]).

Wat maeckt ghij daer alleen in 't doncker met u beiden?
Riep Claes aen een jong paer; sij loeghen eens, en seiden,
Ghij zijt te haestigh, Claes, wij wetender niet van,
't Moet negen maenden zijn eer 't ijemand seggen kan.

NIEW JAER, TEN EINDE VAN 1673 [3]).

Is seventich en drij ten end,
En zijn w' al reeds aen Vier belend?
Hoe loopt de tijd! hoe wil hij loopen?
Ick wil niet vreesen sonder hopen:
O God, behoedt ons maer voor 't Wee
Van noch eens seventich en twee.
ult. anni (31 Dec.).

TÉ-DRONCKAERTS.

In jongen en in Ouden
Is een gemeen gebreck,
Om middelmaet te houden
Zijn s' all' al veel Té geck.
eod.

ALCOVEN [4]).

Alcovens hoorde mij mijn huijsman byster loven
Voor soet en warm gemack;
Hy viel mij toe, en sprack,
Calcovens? Landheer, ja sij zijn soo warm als stoven.
1. Ian.

---

1) Het fragment is niet gedateerd.

2) Alleen in 2 afschriften van andere hand; boven het ééne schreef H. den titel. Het versje heeft geen datum.

3) Ook in afschr. van andere hand, met den titel: *Niew Iaer* 1674.

4) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 2 *soet en* afschr.: *bijster*

NYDIGHE ANDRIES [1]).

Hoe komt Andries dus wel te vreden,
Datmen soo selden aen hem siet?
Van duijsent een weet ick de reden:
Daer sal ijet ergens zijn geschiet
Tot eenigh eerlick mans verdriet.

2. Ian.

SCHULD EN ONSCHULD [2]).

Werdt Stadt of Staet gelaeckt, ick heb het niet gedaen,
En in 't Pasquillen-gild en moet men mij niet soecken.
Een' oneer tyght men mij met groote reden aen;
Blauw' Boeckjens schrijv ick noijt, maer somtyds blauwe Boecken.

6. Ian.

DIRCKS ONSCHULD.

Dirck seght, sijn wijfjen schijnt wat sonderlings te wesen
Van maexel en van dracht, van haer, en vell en wesen,
Een stuck weegs uijt de hand: van byds en is sij 't niet.
En daerom, seght hij, isset
Dat hij se geerne misset,
En datm' hem meestendeel soo verre van haer siet.

eod.

VAN DIRCK [3]).

Dirck wilde geern een puntigh man zijn;
Dat segh ick dat hij niet en kan zijn,
't En is niet datmen 't hem misgunt;
Maer beter deckten hij dien pot toe,
Want, puntigh, dunckt mij, komt van punt,
En daer is domme Dirck te bot toe.

8. Ian.

CLAESENS VERSCHOONING [4]).

Claes heeft een' Buerman, soo hij meent,
Die hem sijn' eijeren ontleent,
Oock wel syn' hoenderen met eenen,
Soo sachtjes datse niet en steenen,

---

1) Ook in afschr. van andere hand.
Bij vs. 3 in marg.: Hier voor een diergelijck.
vs. 2 *Datmen soo* afschr.: *Datm' emmers*

2) Ook in afschriften van andere hand.
vs. 4 *somtyds* 1 afschr.: *veeltijds*

3) Ook in afschrift van andere hand, waarboven H. als titel schreef: *Van domme Dirck.*

4) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Claes tegen de Schrift.*

Het hock uijt licht, tot sijn gerief.
'k Heb dan mijn' even naesten lief;
Maer, seght hij, mijn' oneven naesten
Daer kan ick mij niet mé verhaesten.

eod.

RAED [1]).

Hebt menschen met haer leemten lief;
Dat's Christelyck, en groot gerief.

eod.

IAN DE SWIJGER.

Of Ian in vrolick of bedruckt geselschap kom',
Hij sitter van begin ten einde stil en stom.
't Is quaed te seggen of 't een' sott' of wijse wijz is.
Ian is wijs, is hij sot, Ian is sot, soo hij wijs is.

9. Ian.

GRAFSCHRIFT VAN D. IOANNES GEORGIUS GOETHALS [2]).

Hier rust die goede hals, die moede hals, daer door
Het zaligh Woord soo soet, soo diep ging in 'tgehoor.
Goed' halsen binnen Delf, denckt aen sijn onderwijsen,
Hoe kloeck het was, hoe mals, hoe krachtigh en hoe koel:
Ghij sult'er weinighe sien klimmen op uw' Stoel,
Die u met harden kost soo liefflijck sullen spijsen.

14. Ian.

STEEN-SNEDE [3]).

Men heeft een korsel man een' harden steen ontruckt,
En 'tis niet wel vergaen: de vent is overleden;
Maer m' heeft sijn goede Vrouw een korsel man ontsneden,
Veel harder als syn steen, en soo is 't wel geluckt.

16. Ian.

HY EN SIJ.

Waerom men, Hij, segt van een man,
Daer weet ick niet veel redens van,
Maer schepselen soo sacht als Sij,
Die heeten wij niet qualick, Sij.

eod.

---

vs. 7 *Maer, seght hij* afschr.: *Segt Claes*, *maer*

[1]) vs. 1 *leemten* eerst: *fouten*

[2]) Vgl. dl. IV, 56, 57. — Goethals was den 24sten Dec. 1673 gestorven.

[3]) Ook in afschr. van andere hand, met den titel: *Van ijemand.*

CORTS [1]).

Doctoren, segt, waer komt de naem van Corts van daen?
Ick derv 'er dus na gissen,
Al siet men 't dickwils missen,
Dat, als de Corts verschijnt is 't corts met ons gedaen.
eod. 16.

OVERLYDEN.

Sou niet de wortel zijn van 'twoord van, Overlijden,
Dat, die gestorven is, is over alle lyden?
eod.

DIRCKS GESANG [2]).

Dircks singen luydt gelyck een grendel die verroest is,
Ick twijffel nu en dan, of 't een benauwden hoest is,
Of Oss of Esel-sang: Ick vrees hij heeft sijn keel
Met harst gestreken als den strijck-stock van sijn Veel.
17. Ian.

NOO GENOODT [3]).

Een goed stuck weeghs van hier woont Claes, en noodt 'er Gasten,
De wegh is diep, en smal, in 't Veen, en heel niet deeghs:
Is dat een goed stuck weeghs?
Wie sou niet liever vasten.
19. Ian.

I PAZZI FANNO LE FESTE, I SAVI LE MANGIANO [4]).

Phlip sendt sijn voddigh Dicht, in een aensienlijck stuck,
En op sijn eigen Buijl, de wereld door in Druck.
De Gecken geven 'tmael, dat heb ick lang geweten;
Maer 'kweet niet oft altyd de wijse zijn die 't eten.
eod.

FRANSCHE WREEDHEIT [5]).

De sleur van Vranckrijck sleurt heel Neerland achter haer,
Met alle jaer, op 'tminst, drij, vier niew' Aeperijen;
Die lyden wij verslaefd', als sleeptem' ons bij 'thaer;
En klaeght ghij, voor wat niews, van Fransche Tyrannijen?
21. Ian.

---

1) Ook in afschr. van andere hand.
vs. 4 *verschijnt* afschr.: *wat duert*
2) Ook in afschr. van andere hand.
vs. 3 *-sang* afschr.: *-klanck*
3) Ook in afschr. van andere hand, waar H. als titel boven schreef: *Van Claes.*
4) Ook in afschr. van andere hand, waar H. boven schreef: *Op Phlips Gedichten.*
5) Ook in afschr. van andere hand, waar H. boven schreef: *Mode kracht.*

AEN ME VROUW BRASSER [1]).

Truij, maeckt gh' u self vervaert
Voor sterven inde Maert?
Hoe derft ghij de secreten
Des Hemels willen weten?
Dit hebt ghij selfs verdacht
Of 'tis u aengebracht.
Siet voor u een van beiden,
Of, sonder u te scheiden
Siet voor u, bey te gaer:
Het zij, of zij niet waer;
Een van u tween wil God zijn,
En God wil niet bespott zijn.

24. Ian.

AEN DE VROUWE BRASSER [2]).

Moy Amsterdammer Beeld,
Wat light g' u in en beeldt?
Wat Geest heeft u gegeven
Het einde van uw Leven
Te weten, eer het komt,
Als hadt ghij 't opgesomt,
En Cijffers-wijs geteekent,
Als wel en wis bereeckent
Ter somme van een Slot?
Onnoosele, vreest God,
En wacht u voor 't vermeten
Van dat geheim te weten,
En denckt eens, wistmen 't vast,
Wat saten wij in last.
Soud 't niet het selve wesen
Als daer een mensch, verwesen,
Sit naerden Beul en wacht;

---

[1]) Het versje is gedrukt bij A. D. Schinkel, *Nadere bijzonderheden betrekkelijk Constantyn Huygens en zijne familie, alsmede eenige door hem vervaardigde doch onuitgegeven dichtstukjes....* 1851, blz. 68. — Ook in afschr. van andere hand, waar H. boven schreef: *Tegen een malle voorinbeelding. Aen* enz.

Trui Brasser wordt eene enkele maal genoemd in de Journalen van H. junior (dl. I, 90).

Bij vs. 12 in marg.: Gal. 6. 7.

[2]) Gedrukt bij Schinkel, t. a. p., 69, met den titel: *Aen de selve.*— Ook in afschrift van andere hand.

vs. 14 *Wat* Schinkel: *Hoe* — *in last* Schinkel: *belast* — vs. 16 *mensch* Schinkel: *man*

En denckt, nu is 't al Acht,
Flus voor den noen, om Elven
Ben ick niet meer mijn selven,
Dan ligh ick sonder kop,
Of slinger in een strop?
Wat dunckt u, fleur van vrouwen,
Hoe soud' het ons berouwen,
Ons eigen Beul te zijn,
En met Gal en Azijn,
Gal en Azijn van Sterven,
Ons leven te bederven!
Wat dunckt u? is 'tniet best
Ons onbekende lest
Met zalighe gedachten
Gerustigh af te wachten?
Is 't niet een beter voet
Te willen, als men moet,
En, als God roept, tot God gaen,
Als eens 's daeghs na 't Schavot gaen?

Hag. 30. Ianuar. uno spir(itu).
decumbens.

AENDE SELVE [1]).

Hoe Truijtje, moij Malloot,
Voorseght gh' uw' eigen doot,
En moet dat seker wesen
Als of ghij 't hadt gelesen
In 's Hemels duijster Boeck?
Gedooght, dat ick u soeck
Den Doolhof uijt te halen.
Licht kreeght ghij, door dat malen
Een Iuffer op den hals,
Die in goed suijver Wals
Geheeten wordt, Sottise.
Siet om; mij dunckt, ick sie se
Niet verre van uw' Deur:
En magh icker mé deur,
En, derv' ick u berechten
Als sprack ick tot mijn' knechten,
En sloegh haer op den beck,
Van nu af zijt gh' al .....

eod. spir(itu).

[1]) Afgedrukt bij Schinkel, t. a. p., 71.

AEN IOFF.W NOTÉ [1]).

Kees, die noijt op en houdt van schrijven
Laet je die soete vrouw soo drijven,
En rijm je se niet uijt haer schrick,
En moeten 't brodders doen, als ick?

eod. spir(itu).

IN ORATIONEM. SPANHEMIJ HABITAM 8. FEBR. 1674. CUM ABDICARET SE RECTORATU ACADEMICO [2]).

Disce, cui datur hoc satiari melle meraco,
Quantâ plus tumeam sorte beatus ego:
Auribus haec vidi cum fulmine dissertantem
Qualem nunc oculis audio Spanhemium.
Spanhemium certe, nisi quod, Phoenice renato,
Leida stupens reducem credidit esse Patrem.

Sic cogitauit, scripsit, et locutus est
Summo virorum par Patri Spanheimius.
Decide, lector; de tribus quid maximum,
Ego inter aeque summa nil definio.

Febr.

Andries derft monsteren met sijn besnott, bepeerelt,
Bediamantte wijf, 'tzij tegen wien het zij:
'k Gunn u die monstering, Andries, en monstert vrij,
Uw scheele prij is recht een monster in de weereldt.

10. Feb.

TRUIJS BERICHT [3]).

Truij, vraeghd' ick, is uw man wat korsel en wat kijvigh,
Te quistigh, of te deun, of niet van sessen klaer?
Neen, sei de prij, alleen hij valt mij wat t'aflijvigh,
Soo wenscht' ick dat hij eens te deeg aflijvigh waer.

15. Feb.

---

1) Afgedrukt bij Schinkel, t. a. p, 71; het versje heeft daar geen titel, maar den datum: 1 Febr. — Zie blz. 84.

vs. 1 *noijt* Schinkel: *niet*

2) Het versje is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als het volgende.

Frederik Spanheim (1632—1701), een zoon van den vroeger genoemden (vgl. dl. III, 295), werd in 1655 professor in de theologie te Heidelberg en in 1670 te Leiden. Sedert 1672 was hij ook bibliothecaris. Hij was een hevig tegenstander van de leer van Cartesius.

3) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Van Truij.*

ONNUTTE BESIGHEIT [1]).

Ian is u ongelyck geschiet in doen of spreken
Dat's over. Moeyt u niet aen leed met leed te wreken.
Wij hebben wercks genoegh met watter nu geschiedt,
En naer geschieden sal, al quellen wij ons niet
Met watter gisteren geschiedde. sorght voor morgen,
't Is een sot tydverdrijf voor gisteren te sorgen.

16. Feb.

VERGEVENS VOORDEEL.

Hoort, Henrick, hoe ick reken,
Bestaet ghij u te wreken
Van wie u heeft misdaen,
Met als ghij hebt gedaen
Zijt ghij maer haers gelijcken
Die u verongelycken:
Maer, soo ghij haer vergeeft,
Siet wat dat eers in heeft,
En hoe gh' u hebt verheven:
't Is Princen-werck, Vergeven.

17. Feb.

MIS-MILDHEIT [2]).

Ick heet den man niet mild
Die al sijn goed verspilt.
Ick weet het van een' ouden,
Hoe grootelix het schilt,
Geld konnen geven, of geen geld te konnen houden.

18. Feb.

DANSSERS ONSCHULD [3]).

Sat smult sich d'Ovricheit, en suijpt sich vol met eenen,
Tot last van Hoofd en Maegh, uijt wilde Vrede-vreughd.
Warm danst sich 'tjonghe Volck, tot lust van Long en Beenen.
Is springen sulcken sond, en brassen sulcken deughd?

E VERNACULO [4]).

Pacis Britannae gaudio rapti Patres
Vino cibisque largiter se ingurgitant,

---

[1]) Het versje heeft in het HS. geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Voorwaerd uijt.*

[2]) Ook in afschrift van andere hand, waarboven H. schreef: *Mildheit.*

Bij vs. 3 in marg.: Mentitur prodigus liberalem; cum plurimum intersit, utrum quis dare sciat, an seruare nesciat. non voco ego liberalem pecuniae suae iratum. Sen. ep. 120.

[3]) Het versje is niet gedateerd.

Den 19den Febr. was de vrede met Engeland tot stand gekomen.

[4]) In 2 HSS. — Zie het vorige versje.

vs. 1 *rapti* 1 HS. eerst eveneens, dan: *elati* — vs. 2 één HS.: *Capiti atque ventri noxijs vino et Cibis*

Capitique ventriculoque multum noxijs.
Iuuenta Pulmoni graues ac Tibijs
Calet ad choreas. Ergo tam foedum, rogo,
Saltare crimen, tanta virtus crapula est?

18. Mart.

TAND VERLIES [1]).

Een Kies 's nachts uijtgedroomt beduydt ons van te voren,
Van een goed vriends verlies eer lang te sullen hooren:
Heel vast weet ick dat niet: maer heel vast, dat een kies,
Ontvallen 's nachts of daegs, is een goed vriends verlies.

19. Apr.

AEN EEN VIESE VRIEND [2]).

Begeert ghij niet te sien als lieden naer uw' sin,
Soo treckt ter wereld uijt, ghij dienter geensins in.

19. Iun.

REDEN UYT RIJM.

Trijn wenscht haer' man in 't Garnisoen.
Wat schort haer dan? S' had gaern een soen.
Had nu de Stier de Koe van doen!
Maer die is schier al moe van doen.

25. Iun.

AD N. HEINSIUM, CUM NOVO DIPLOMATE GRAEVIJ, PROFESSORIS ULTRAJECTINI [3]).

Nil superest grauius quod Graeuius horreat, Heinsi,
Invidiâ tandem frustra frendente triumphet.
Fallor enim et fallo, nisi murus aheneus hic est.

25. Iun.

---

vs. 3 één HS.: *Multum usque noctem largiter se ingurgitant* — vs. 4 één HS.: *Graues Iuuentus pedibus ac Pulmonibus* — vs. 5 *tam foedam rogo* 1 HS. eerst: *quid? tantum rogo* dan: *tantum quaerimus*

1) Het versje heeft in het HS. geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Droomen ijdel.*

2) Ook in afschr. van andere hand, met den titel: *Aen een Vriend.*

3) Johannes Georgius Graevius (1632—1703), werd in 1658 professor te Deventer, in 1662 te Utrecht. Hij was een beroemd philoloog en een groot vriend van Nic. Heinsius.
Men schijnt in dezen tijd van Graevius verteld te hebben, dat hij tegen den Prins was en een vurig aanhanger van de leer van Descartes, en er bestond vrees, dat hij zijn ontslag als professer zou krijgen. Heinsius was echter zijne voorspraak o. a. bij H. en zijn oudsten zoon en door hun toedoen werd aan Graevius namens den Prins een „diploma" toegezonden, „quo meae fortunae in tutum collocantur", schrijft Graevius den 8sten Juli aan Constantyn Huygens Jr. (De brief bevindt zich op het Rijksarchief.) Zie over deze zaak ook Burman's *Sylloge*, IV, 256—273.

BUYTEN DELFT [1]).

Ian, sietgh' het poortjen wel dat naer het Galg-veld gaet,
Hoe veel te nauw het is om elckeen te gerieven?
't Was meesterlyck bedocht bij kloecke luij van Staet:
Daer kan geen groote door, 'tis maer voor kleine Dieven.
3. Iul. curru Bredam vehens.

DROOMEN [2]).

Wat haest heb ick na Bedd? daer moet ick liggen droomen.
Dat's aengeboren quael, die 'k noyt en sal ontkomen.
En droom ick dan wat soets, en swemm ick in vermaeck,
Hoe hoogh en val ick niet door 'tscheuren vande vaeck!
Hoe verr zijn, hebben, en, niet hebben, van malkand'ren,
Hoe droevigh sietmen 'tlyf in schaduwe verandren,
Hoe beter waer het, noijt geseten aen 't Bancket
Als spottelijck met wind daeruijt en af gesett!
Of droom ick dan wat suers, van hangen en van moorden,
Van vuijler grouwelen dan een oijt wacker hoorden,
Van honger, en geen brood, van angst, en geen ontsett,
En dat den ganschen nacht, wat haest heb ick na bedd?
eod.

AEN ABRAHAM.

Weest kluchtigh, Abraham, en speelt dan vrij de geck:
Want siet, wij hebbender geen' statighe gebreck,
En (sonder yemand in 't bijsonder te bekruijsen)
Daer sitter maer te veel in menighte Stadhuijsen.
16. Iul.

IN EFFIGIEM IOANNIS SECUNDI NUPER ACQUISITAM [3]).

Ergo meus, Ciuis meus, es, cui nostra secundum
Non dedit Haga, cui patria nulla dabit;

---

[1]) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Galgh-poortie*.
Zie dl. VII, 52.

[2]) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven 2 afschriften van andere hand schreef H. het boven genoemde opschrift.
vs. 9 *Of* afschriften: *En*

[3]) Janus Secundus, de beroemde Latijnsche dichter, werd in 1511 te 's Gravenhage geboren. Hij studeerde in de rechten, was een tijd lang secretaris van den Spaanschen kardinaal Joannes Tavera, later van George van Egmond te Utrecht, en werd benoemd tot secretaris van Karel V, maar stierf, voordat hij dat ambt aanvaardde, in Sept. 1536. Hij is beroemd geworden door zijne Latijnsche gedichten en muntte tevens uit in beeldhouwen en boetseeren. H. stelde Secundus zeer hoog. (Zie zijne autobiographie in de *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap*, dl. XVIII, 1897, blz. 85.)
vs. 2 *cui* eerst: *parem*

Ergo ego quem toties optaui cernere vultum,
Saecula si vivam, in saecula possideo!
Ingredere, ingredere, o nostrum decus, huc ubi gemmâ
Charior, et certe non grauis Hospes eris.
Inuenies, sed parte sui meliore, Secundum
Non nuper nostros incoluisse lares.
Quoque diu cultu te sum veneratus, eodem
Usque tuus cultu lector et hospes ero.
Sin piget Hugenijs tantum consortibus uti,
Turbaque te socio non bene digna sumus;
Nicoleon praestabo Patrem, miraberis ipsum
Ipse tuâ vivum cominus arte Senem.
Accedent Grudij et Marij venerabilis umbra,
Totus et hic iterum Ternio plenus erit.
Proxima in amplexum ruet, aut ruitura videtur
Vatis amatoris Iulia sculpta sui.
Denique ter ternae venient ad foedera Musae
Postremusque sacri pars quotacumque chori
Hugenius, qui vobiscum, si dicere fas est,
Solo se statuit corpore posse mori.

* * *

Augusto.

DRIJ MENSCHEN LEED [1]).

De Minn' heeft Annens kind verlegen;
So isser 1. 2. 3. verlegen.

15. Aug.

OP LIEGER IAN [2]).

Heb ick Ian heeten liegen?
Ick Ian, die van der wiegen
De grootste lieger heet
Daerm' af te spreken weet,
Of emmer af sal weten?
Soud' ick 'them, die 't soo wel en willigh doet, noch heeten?

eod.

---

vs. 13 Nicolaus Everardus († 1532), de vader van Janus Secundus, was een bekend rechtsgeleerde. — vs. 15 Nicolaus Grudius († 1571) en Hadrianus Marius († 1568) waren broeders van Janus Secundus; beide hebben Latijnsche gedichten geschreven. — vs. 18 Het 1ste boek *Elegiae* van den dichter is *Julia* getiteld.

[1]) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Kind verlegen.*

[2]) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Ontkenningh.*

DIRCK EN SYN' VROUW [1]).

Dirck seght, hij heeft den br. van 'twijf:
Dat's 'teerste woord van sijn gekijf;
'tWijf heeft den Br. niet vanden bloed,
En 'tspyt haer dat sij 't seggen moet.

18. Aug.

11. AUG. 1674 [2]).

Als ick het werck ter deghen overslae;
Wat hebben wij bevochten? eer en scha.

eod.

PEISTEREN [3]).

Mijn' Voerman leerd' ick Duitsch, en seid' hem, het hiet, peisteren,
Datm' onder wegen doet, en geenssins, pleisteren.
Heer, seid' hij, met verlof, j'hebt averechts gelesen;
Ick heb een' zeere keel; die moet gepleistert wesen.

25. Aug.

BOECKEN.

'k Neem geen geselschap mé, ten wandel, in mijn' koets:
Ick leerder niettemin, soo nu soo dan, wat goeds.
Van wie? van doode luij, die mij meer voordeels geven,
En gunnen na haer dood als menighe die leven.

26. ejusd.

Hoe licht bedanck ick God, hoe licht vereer ik hem [4])
Met woorden en gebaer, met handen en met stem,
Ia met het binnenste van een gemoed vol woelens
Van innerlijck berouw, vol droeffelick gevoelens
Van sonden over lang en onlangs weer begaen!

AEN GIERIGHE GRIET [5]).

Griet, ghy sijt oud, en lang naer desen
En sult ghy Griet niet konnen wesen:
Noch wilt ghy dat m' u, sonder end,
Geschencken by geschencken send'.

---

1) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. het boven genoemde opschrift.

vs. 2 *'teerste woord* 1 afschr.: *'t eerst en 'tlest*

2) In het HS. heeft het versje geen opschrift. H. plaatste den titel boven een afschr. van andere hand.

Het versje doelt op den slag bij Senef.

3) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven genoemden titel, boven een ander afschr.: *Voermans leer.*

vs. 1 *seid' hem, het* 1 afschr.: *en sey, 't*

4) Het fragment is niet gedateerd.

5) Het blad is afgescheurd, zoodat de eerste 4 regels maar gedeeltelijk leesbaar zijn. Doch er zijn een paar afschriften van andere hand; boven het eene schreef H. den titel: *Aen oude Griet.*

Maer waer toe sal ick goed vergieten,
Daer ghij niet van en kondt genieten?
Ick wil u wel wat geven, Griet;
Maer aen uw' grage neven niet.

6. Sept.

HULP VOOR AENDACHT [1]).

Ontgaet u, in Gods huijs, het stevighe gehoor,
En loopter een gerucht van ijdelheden door,
Soo datgh' u, stucks gewijs, nu aen die ydelheden,
Dan aen het Geestelick, uw' aendacht voelt besteden;
Daer 's raed toe, wie ghij zijt: volght mij, en beeldt u in
Dat u die Prediker in 't uijterst dood-bedd vinn'
En alle sijn bericht van bidden en van preken
Uw hert alleen belang', dat nu bestaet te breken,
En maent uw' moede ziel te scheiden eer sij scheidt,
Te scheiden, vol berouws van alle menschlickheit.
Daer is geen twijffel aen; steltgh' u maer staegh te vooren,
Die man siet dat ick sterf, en wil mij noch doen hooren,
Soo lang ick hooren kan, al wat ick hooren moet
Tot rust en vrede van mijn ongerust gemoed;
Noch vaeck, noch overloop van ydele gedachten
En sullen, soo sy doen, uw' aendacht meer verkrachten.
Bedenckt, ghij die daer licht mijn' less te licht bespott:
Of gh' oijt verwesen mensch saeght slapen op 'tschavott?

9. Sept.

AENDE SON.

Wat hebt ghij weghs gedaen, o Post-Kaers vanden dagh,
(Als m' uw' doorluchticheit soo doncker noemen magh)
Wat hebt ghij weghs gedaen, terwijl ick uw' schoon' uren
Soo sot verquansselt heb met ydel wispelturen!
Wat had ick weghs gedaen, had ick mijn' sinnen maer
Aen u alleen besteedt, aen u, soo warm, soo klaer,
Soo sterck, soo minnelick, soo besigh en soo spoedigh,
Soo voedsaem, soo gesond, soo prachtigh, en soo moedigh,
Als een hooghhertigh Vorst, dien 'tvolck al d'eere geeft
Van 'twedspel vande baen die hij beloopen heeft?
Wat had ick noch meer weghs gedaen, en meer bedreven,
Had ick de groote hand die u soo hoogh verheven
En ons geschoncken heeft, alleenigh overdacht,
Die u, soo grooten Yet, uijt niet heeft voortgebracht!
En schijnt ghij noch op mij, die u soo weinigh eer bie?
En lydt die Schepper mij, die aller Heeren Heer, die

[1]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.
vs. 17 *te licht* afschr.: *te ras*

Mij soo onachtsaem en mij soo ondanckbaer siet?
Wat straf verdien ick, en wat straf verdien ick niet?

Hofwijck 16. Sept.

PLANTREGEL [1]).

Wilt gh' u te deeg geneeren
Met Appelen en Peeren,
Setts' in een' open locht:
Het woord is wel bedocht;
Sou 't Goed rijp en gesont zijn,
Soo moet het wel geSont zijn.

Ib. eod.

GELDBODE [2]).

Dirck mijn Renten-besteller
Wordt hoe langer hoe feller:
En van 'tlaest dat hij bracht
Nam hij dobbele vracht,
Dat's van 't vijftich een' schelling;
Is dat slechte bestelling?

Ibid. 17. Sept.

IN POLYGRAPHIAN MAR. ANNAE DE SCHILDERE [3]).

Qui, quot in hac Tabula populorum scripta recenses,
Tot Tabulae populos incubuisse putas;
Accipe quod stupeas, lector bone, singula fecit
Unius Batauae virginis una manus.

20. Sept.

DIRCK VAN ANNE [4]).

Dirck spreeckt beleefdelijck van Anne, sijn Laudaet,
Die nergens liever is als met de praet op straet:
't Is, seght hij, in der daed mijn welbeminde Huijsvrouw,
Maer, met een' letter meer, waer 'tmijn beminder T'huijs-vrouw.

ult. (30) Sept.

VOORSICHTIGE IAN [5]).

Ian kreegh een' lichten scheut en liep verr van 'tgevecht:
Met reden: want hij seght,

---

[1]) Ook in afschriften van andere hand, het eene met den titel: *Gesontheit.*
vs. 2 *en* 1 afschr.: *en met* — vs. 3 *Setts'* ander afschr.: *Plants'*

[2]) In het HS. heeft het versje geen titel, maar H. schreef den boven staanden titel boven een afschrift van andere hand.
vs. 6 afschr.: *Swaere en slechte bestelling.*

[3]) Zie dl. VII, 190.

[4]) Het versje heeft in het HS. geen titel. Boven een afschrift van andere hand schreef H. den boven staanden titel, boven een ander afschr.: *Dirck van syn wijf.*

[5]) In het HS. heeft het versje geen titel. Boven een afschrift van andere hand schreef H. den boven staanden titel, boven een ander afschr.: *Ians vlucht.*

Had ick soo hard niet aengeloopen
Ick had nog harder aengeloopen.

6. Oct.

WAERSCHOUWING [1]).

Zijt ghij wijs, Nederland, soo werdt allengskens wijser.
Der Franschen Goud is meer te vreesen als haer IJser.

10. Oct.

S.T IORIS [2]).

S.t Ioris wonderwerck in 'tsteken vanden draeck,
Heet bij de wijste lien een ongebeurde saeck.
S.t Ioris, weest te vreen, mistrouw ick dan de saeck me;
Ick heb 't van u geleert, en steeck er oock den draeck me.

10. Oct.

DOODS VREES [3]).

Die voor de dood schrickt, raeckt daer hij niet soeckt te wesen:
Want die voor sterven vreest, sterft alle daegh van vreesen.

12. Octob.

BLOO IORIS [4]).

Doe 't op een vechten quam, kroop Ioris om een hoeck,
En leij een eij in 't veld (met oorlof, in syn' Broeck)
Mij dunckt, men magh met reden seggen,
Daer liet het Ioris leelick leggen.

eod.

HAESTIGHE AGNIET [5]).

Volkomen vryster quam Agniet
Ten houwelyck met onse Piet:
Het woord is wel genomen;
Sy isser vol gekomen.

eod.

ARME DIRCK [6]).

Dirck, seghtm', is een volslagen knecht:
't Is niet onredelick geseght;
Want, naer ick arme Dirck hoor klagen,
Hy krijght eens 'sdaeghs syn huijt vol slagen.

eod.

---

[1]) Den titel schreef H. boven een afschr. van ander hand.
[2]) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *S.t Ioris fabel.*
vs. 3 *weest te vreen* eerst: *met verlof*
[3]) Ook in afschriften van andere hand.
vs. 1 *Die voor de dood schrickt* 2 afschr.: *Schrickt voor de Dood, ghij — hij* 2 afschr.: *ghij*
[4]) Ook in afschriften van andere hand.
vs. 2 *met oorlof* 1 afschr.: *van duysent*
[5]) Ook in afschriften van andere hand; boven één daarvan schreef H.: *Vuijlbruyd.*
[6]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Groote Dirck.*

TRIJNS CAUTIE.

Trijn pleitte en Trijn verloor 't, en onversien van geld
Kon 't Vonnis niet voldoen: Partije viel haer quellick
En eischte dat haer dan een' Cautie werd' gestelt:
Een Coussje, sei sij, kom, ick weter een, die stell ick.

17. Oct.

Agricolam bene vicini te nominat Uxor,
Quando vicini tam bonus agri — cola es.

4. Nou.

Vitae indiuiduo si necti, nubere, nexu est,
Certe indiuiduum tu, sed, Amice, vagum es.

eod.

IN REDITUM PRINCIPIS A FELICISSIMA EXPEDITIONE [1]).

Post Patriâ vim depulsam procul oppositâ vi,
Et subducta graui colla Bataua jugo,
Ecce comes reduci, quassâ Carthagine, Ciues,
Quanta venit nostro gloria Scipiadae!
Addite, quod fusis redit hostibus et confusis:
Ulla satis tanto gratia digna duce est?
Vicimus oppressi; prima haec victoria: major
Altera, quod saluo vicimus Auriaco:
Maxima, quod Coeli pretioso cura pepercit
Sanguini et illaesum praestitit hocce caput.
Ilicet, incerti cadat ut cadet alea Belli;
Nunquam non, Illo sospite, vicerimus.

IN NATALEM PRINCIPIS.

Altera post Idus ridens Aurora Nouembres
Extulit auratum candida tota caput.
Splendeat in tenebris quâ nil felicius ortum
Vidimus, et noctem nesciat ista dies,
Qua virtus, quâ magnorum rediuiua Parentum
Gloria, quâ Patriae est ipsa renata salus.

Nou.

---

[1]) Het vers is niet gedateerd, maar is misschien in Nov. 1674 geschreven. Den 9den toch van die maand werd de Prins met grooten luister in den Haag ontvangen na den veldtocht, waarin de slag van Senef en het innemen van Grave de belangrijkste feiten zijn.

vs. 2 *subducta* and. lezing: *releuata*

AD PYRAMIDEM PR. MAURICIJ XIV. NOV. 1674. NATALI PRINCIPIS MEI [1]).

Non secus Auriacae surgunt ad sidera lauri.
Sic hodie nati surgunt ad sidera palmae.
Salue laeta dies tantae virtutis origo.
Ecce diem, Batauis quâ non felicior orta est.
Splendeat in tenebris quâ nil augustius ortum
Vidimus, et noctem nesciat ista dies.

Scauez vous bien, Philis, ce que de vostre grace [2]),
Non pas de mon audace,
I'aij veu de glorieux
Plus qu'objet qui jamais parust deuant mes ijeux?

Vous croijez le sçauoir; mais ie doibs vous l'apprendre;
Et de me le defendre
Ce n'est plus vostre faict;
Car, pour n'en parler point, j'en suis trop satisfaict.

Ie vous aij veue, en fin, notez, ie vous aij veue,
En deux mots, toute nue.
Regardez si ie ments,
Et s'il est rien plus vraij que mes raisonnemens.

La douce extremité de ce cuir admirable
Est elle comparable,
Ou ne l'est elle pas,
A tout le demeurant que vous cachez là bas?

Vous n'oseriez nier, qu'une belle lizierre
Marque la piece entiere
Pareille, pour le moins,
Et que l'eschantillon vault plus que dix tesmoins.

I'aij donc veu tout, Philis, car ie scaij de science
Qu'une mesme influence
A doué ce beau corps
Dessous comme dessus d'un merveilleux dehors.

---

1) Het versje staat op hetzelfde blad als het vorige.

Joan Maurits van Nassau had ter eere van de inneming van Grave eene piramide vóór zijn huis opgericht. Op den verjaardag van Willem III werden „'s avonts al om de Vierwercken aengestoken, en stont de Piramide van de Heer Prins Maurits in 't licht" (*Hollandtze Mercurius*, voor 1674, blz. 232).

vs. 1 *surgunt* eerst: *scandunt* — *lauri* eerst: *laudes* — vs. 3 *laeta* eerst: *augusta* — vs. 4 *Batauis* eerst: *Bataui* — vs. 5 *Splendeat* andere lezingen: *Luceat* en *Fulgeat*

2) Ook in klad.

vs. 4 klad: *Plus que chose qui soit sous la voute des Cieux?* — vs. 9 *en fin* klad: *Philis* — vs. 12 klad: *Et si rien est*

Encor n'est-ce pas tout, ie veux remplir ma page:
I'en aij veu dauantage;
I'en aij veu plus que tout,
Plus que tout, dis-je, et chose encor plus de mon goust.

C'est vostre Coeur, Philis, ce Coeur si debonnaire,
Qui, pour me satisfaire,
A sceu vous obliger
A quoy le mien jamais n'eust pû vous engager.

Que rendraij-ie à ce Coeur, moij qui n'aij rien à rendre,
Quand ie voudroij me vendre,
Le prix que ie vaudrois
Ne pouuant approcher de ce que ie vous doibs?

Aijez donc la bonté de vous tenir contente
D'un fol, qui vous presente
Un pauure Grand merci;
Car c'est tout ce qu'il peut, Philis; et le voijci.

19. Dec. [1]

Quand ie vous croij partout de Roses et de Lis [2]),
Me l'osez vous nier, et n'en faire que rire?
Prenez bien garde à vous, que ie ne vienne à dire,
Vous en auez menti par la Gorge, Philis.

Pour quoij soustenez vous que je vous loue à tort?
Cessons de contester, et faisons fin d'affaire.
Il n'est rien de plus court; pour prouuer le contraire,
Produisez toute piece, et nous serons d'accord.

28. (Dec.)

AEN BOECKRIJCKE DIRCK.

Ghij hebt veel' Boecken, Dirck: maer, wat ick soeck,
Ick vinder niet een uijtgelesen Boeck.

ult. Anni (31 Dec.)

---

1) Dien datum heeft het klad, het net: Ian. 1675.

2) Ook in klad, dat den datum heeft. Onder het eerste couplet staat daar de datum: 26. Dec.

In plaats van het 2de couplet schreef H. eerst:

Que si vous persistez à traicter de neant
Toutes mes veritez: il reste peu d'affaire.
Pour en venir à bout, prouuez moij le contraire,
Produisez ce qui reste et j'en seraij content.

27. Dec.

OP EEN BOECK [1]).

Ick weet niet wie dit boeck gespogen of gerijmt heit,
Maer 'tis voor seker een gerijmde ongerijmtheit.

6. Ian.

24. IAN. 1675. A M.LE DE BREDERODE [2]).

Ne vous effraijez pas de ce monstre de Liure,
Quoij que plus gros et lourd qu'un Registre d'Estat:
Il ne debite point ma folie à la livre,
Ce n'est qu'au petit grain, ou, peut estre, au carat.

Aussi n'estce qu'un plat de viande si creuse,
Un hachis si menu, si souuent decouppé,
Que si vous en tastez sur le soir, fort doubteuse,
Vous ne sçaurez, la nuict, si vous auez souppé.

Mais, si vous m'en croijez, n'endurez pas la peine
D'un si pauure entretien, pour faire beaucoup mieux.
Renuoijez moij mon monstre, et soijez bien certaine,
Qu'il n'est rien de si peu digne de vos beaux yeux.

Que si vous n'aijmez pas que l'auteur vous en priue,
A vous, Belle, le choix: gardez l'en son entier,
Ou mettez l'en morceaux, pour quand parfois arriue
Qu'on cerche moins du bon que du mauuais papier.

16. Ian.

AEN IAN.

Wat light ghe en vraegt naer reden, Ian?
Ghij vraeght toch na geen' reden, Man.

19. Ian.

VROUWEN VOORDEEL [3]).

De loos' almogentheit van Vrouwtjens op ons Mans
Bestaet in reden, en goe reden naer mijn oordeel:

---

[1]) Ook in afschr. van andere hand; H. schreef er als titel boven: *Op ijemands dichten.*

[2]) Hedwig Agnes gravin van Brederode was eene dochter van Johan Wolphert († 1655) en van zijne tweede vrouw, Louisa Christina gravin van Solms. Na den dood van haren broeder Walraven († 1679) kwam zij in het bezit der heerlijke goederen van haren vader. Zij is den 7den Dec. 1684 ongehuwd gestorven (*Dagb.* 87); haar neef Carel Emilius, graaf van Dohna, was haar „Erfgenaem, onder Beneficie van Inventaris". (Vgl. Meulman, *Catalogus van Tractaten*, *Pamfletten*, enz., N°. 6128.) H. noemde haar „Genere, Formâ et Ingenio Clarissima Batavarum" (*Dagb.*, t. a. p.).
De datum in den titel is zeker die van het zenden van het boek.
Onder couplet 3 stond: 4. Ian., maar dit is doorgeschrapt.

[3]) vs. 1 *almogentheit* eerst: *hooghmogentheit* — vs. 2 eerst: *En schijnt niet vreemd maer seer natuerlijck in mijn oordeel*

Van jongs aen hebben sij te deel de beste kans:
Lett op het goedjen eens, 'tsitt altyd op sijn voordeel.

23. Ian.

IAN UYT DEN ROUW [1]).

Ian is ten einde van sijn' rouw,
Die 't nu een jaer is dat hij draeght.
Waerom vraeght Ian weer na geen vrouw?
Om dat hij na geen' vrouw en vraeght.

1. Feb.

IN RECTORATUM MAGNIFICUM D. I. FREDER. BÖKELMANNI. AD PRINCIPEM [2]).

De Rectore Bokelmanno, invictissime Rector
Belgarum, quanta est gratia, tota tua est:
Nil supra debere potest Academia; fecit
Nempe Virum virtus propria Magnificum.

8. Feb.

VROUWEN VERDRIET [3]).

De Mans zijn meesters van 's Lands opperste gebied:
Het vrouvolck isser af, en staeter op en siet.
Wat magh de reden zijn? 'tis om sijn sin te missen;
Om dat juijst man en vrouw niet eveneens en pissen.

12. Feb.

TRIJNS GEBED.

Trijn doet 's mergens in haer bed
Dit voorsichtighe gebed:
Wilt mij, Heer, een' man verleenen,
Is 't mij saligh, en, met eenen.
Trouwens, Heer, ghij zijt de Man
Die 't mij saligh maken kan.

19. Febr.

ALLEEN TE VREEN [4]).

Met velerleij genaden
Heeft God mij overladen:

---

vs. 3 *te deel* eerst: *voor haer*

[1]) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Koele Weduwenaer*.

[2]) Johannes Fredericus Böckelmann († 1681) kwam in 1670 van Heidelberg, waar hij professor in de rechten was, naar Leiden.

[3]) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Vrouwen klacht*.

vs. 3 *Wat magh de reden zijn?* 2 afschr.: *Waerom toch, seit Agniet?*

[4]) Ook in afschr. van andere hand; H. schreef er den boven staanden titel bij.

Ick danck hem sonderling voor een,
Ick ben noyt moeyelick, alleen.

eod.

AEN DIRCK [1]).

Hebtgh' een zeer beentje, Dirck, en lost ghij nu een steentje?
Het schijnt, uw tydverdrijf is niet als Steentje beentje.

21. Feb.

VAN NEEL [2]).

Neel sprack mij van een paer, ick wist niet wiens, moy' memme,
Met zeise m' op sijn Hoofs, je parle de moij mesme.

eod.

KLOECKE DIRCK [3]).

Quae tongen soecken Dirck sijn goeden naem te schenden,
Als waer hij in 'tgevecht wat spoedighjes in 'twenden:
Soo nauw en neem ick 'tniet, maer dus spreeck ick 'er van,
Wanneer Dirck niet en slaept, is Dirck een wacker man.

26. Feb.

SERENISSIMO GULIELMO HENRICO VICTORI 'Επινίκιον [4]).

Caesareas Aquilas, et conspirantis Iberi
Et Batavûm sub te socios pugnasse Leones,
Nulli Nassauidum est, nulli, dum saecula currunt,
Auriaco delatus honos. At celsior illo,
Victrices Adolescenti cessisse cohortes,
Ter profligatas duplices per caerula Classes,
Infando deturbatum conamine Gallum,
Et Patriae procul extortos a faucibus hostes.
Quid viridi pulchre spretum Diadema juuentae,
Supplicibusque dari Princeps fugisse Sicambris,
Et populi praelata quies, et publica rebus
Commoda privatis? Certe, ter maximus iste est,
Iste triumphorum, de te, Gulielme, triumphus.
Scilicet, invictum late Terrâque Marique
Solus eras qui, te major, te vincere posses.

6. Mart.

---

[1]) Ook in afschr. van andere hand met den boven staanden titel, door H. geschreven.

[2]) Ook in afschr. van andere hand; H. schreef er den titel boven.

[3]) Ook in 2 afschriften van andere hand; boven het eene schreef H. den boven staanden titel, boven het andere: *Dirck.*

[4]) Ook in klad, dat den datum heeft.

vs. 6 *profligatas* klad: *profligatae* — vs. 7 *deturbatum* klad: *deturbatus* — *Gallum* klad: *Gallus* — vs. 8 *extortos* klad: *extorti*

ONGELIJCK PAER [1]).

Een Seven voor een Een met een Een naer een Seven!
Soo averechtsen Trouw kan geen goed Hijlick geven.

AEN MIJNE KINDEREN [2]).

Mijn' allerliefste, in allen staet
Gedenckt aen dese leer;
Geluckigh is dien niemand haet,
Die niemand haet, noch meer.

NEELS VUIJL [3]).

Neel speelt de Hoer, dat elck een weet:
Soo is 't dan geen secreet.
Ick weet niet hoe men 'theet:
Dit weet ick wel, 't stinckt als 't Secreet.

26. Mart.

DIRCKS OVERLEGH [4]).

Dirck, vrolick en vrijpostigh Reiser,
Randt Coningen en Vorsten aen;
En seght, hoe soud' ick 't niet bestaen,
Een Cat siet toch wel op een Keiser;
En sien sij weer op mij, wat's dat?
Een Keiser siet wel op een' Cat.

30. Mart.

GRAFSCHRIFT IN VOORRAED [5]).

't Iuweeltje dat hier leght,
Hiet, en hiet wel te recht,
Marie Alleentie Pergens,
Want sulck en vond men nergens.

1. Apr.

MENS IPSA [6]).

Een ding van Vleesch en Been en is bij mij geen Mens;
'Khebt in Latijn geleert, de rechte Mens is Mens.

eod.

---

[1]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum. In marg.: 71. 17.
[2]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.
[3]) vs. 4 *'t stinckt* het HS. heeft: *het stinckt*
[4]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. als titel schreef: *Dirck*.
[5]) Zie blz. 99.
[6]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. als titel schreef: *Mens*.

AD SER.MUM PRINCIPEM UT IN MORBO SUI NOSTRIQUE MEMORIAM HABEAT [1]).

Dia Deûm soboles, Patriae spes una superstes;
Parce tibi Patriaeque: hac tecum tota laborat
Totâ affecta lue est. votis concurrere nostris
Ipse velis, quam sollicitis ad sidera palmis
Poscimus, ut per te liceat sperare salutem.
Conspireat Medicina, tui custodia, focus
Perpes, et ingrati prudens patientia lecti.
Praesta quam debes operam Populoque tibique:
Fac Medicas tibi posse manus nobisque mederi;
Ut quod agunt bis agant. Quid enim iuuat addere verbis
Verba? tuus non es, noster, Respublica, nos es.

STRAF NA WAERDE [2]).

Pier maeckt syn werck van handigh nemen,
Maer huijsbraeck, seght hij, breeckt den kop,
En, soo wij by de keel vernemen,
Op breecken breeckt te leelick op.

10. Apr.

HOOGDUIJTSCHE BELEEFTHEIT.

Daer wordt geen danck verdient van armen of van krancken,
Indien 't Hooghduytschen zijn, die gh' inden nood bedenckt.
Wat vriendschap ghij haer doet, wat gifte ghij haer schenckt,
Sy keeren 'tblad recht om, en doen sich seer bedancken.

1. May.

CLAESSIE GESCHILDERT.

Men gaet Claes schilderen van 'thaer af tot den schoen;
En 'tis een Reus ontrent ter hoogde van een Kannetje.
't Moet wel gelijcken: want wat valter aen te doen,
Als kinder-schooltjens werck, van Mannetje na Mannetje?

4. Maij.

SLECHTE MATHIJS [3]).

Het volck bedrieght mij, seght onnoosele Mathijs,
En maecken mij wat wijs.
Klaeght daer niet over, Bloed, 't en zijn geen' kleine saecken,
Een geck wat wijs te maecken.

---

[1]) Het HS. heeft alleen het jaartal.
In April kreeg Willem III de kinderpokken; den 19den van die maand kon hij echter weer uitgaan.

[2]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. als titel schreef: *Pier Gaudief.*

[3]) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

DIRCKS OVER-ROEM [1]).

Dirck pocht veel van 't goed chier
Dat hij sijn' vrienden aen dé:
Maer, naer men 't mij vermaende,
En was het maer goed schier.

SUUM CUIQUE [2]).

Trijn is voor Wijn,
Pier voor goed Bier:
Schenckt elck het sijn:
Keur maeckt goed chier.

OUDE ONBELEEFTHEIT [3]).

Die onbeschofte vent, die oude Adriaen
Maeckt mij twee dingen kond die 'k noijt en heb gelesen,
En die 'k noch qualick weet hoe t'samen konnen gaen,
Dat een heel onbeleeft en heel beleeft kan wesen.

OP EEN UYTNEMENT GESCHRIFT [4]).

Hier in is niet een woord of 'tkon uytstekend wesen,
'T en waer het onder syns gelijcken wierdt gelesen.

3. Iun.

GICHT [5]).

Men seght mij datter bij Doctoren staet geschreven,
Dat Gicht een teecken is van 's menschen langer leven.
Vraeght ijemand na bewijs, ick maeck een regel klaer,
En krijgh de Gicht aen boord ontrent mijn tachtich jaer.

5. Iun.

AENDEN H.E VAN MAESDAM, OP EENIGHE VERSTELLINGEN BIJ MIJ GEDAEN IN SIJNE DICHTEN [6]).

'k Hebb hier en daer wat aengetast,
Maer 'tgaet niet dieper als de bast:
Aen 't heiligh binnenste der saken
Vervoorder ick mij niet te raken;

---

1) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

2) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

3) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het versje heeft geen datum.

4) Ook in afschrift van andere hand.

Bij vs. 2 in marg. van het afschr.: Sen.

5) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 3 *een* afschr.: *den*

6) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Aen een Heer, op eenighe herstellingen bij mij 'tsyner begeerte gedaen in sijne Dichten.*

Zie over Frederik van Dorp, dl. IV, 131. In 1670 is hij baljuw en dijkgraaf van Rijnland geworden. In 1675 en 1679 heeft hij een bundel gedichten uitgegeven.

Ick eer en lov' het in mijn hert,
Soo als 'tdoor u gepredickt werdt.
Doen ick u nu en dan gedencken
Aen onse Moer-tael niet te krencken,
Ghij siet, al 'tgeen ick mij bemoe,
En raeckt niet, wat ghij seght, maer hoe.
Laet icker mij te veel in voorstaen,
'K houd' altoos Reden aen mijn Oor staen,
Die seght, 'tis winst, vermaeck en eer,
Als ick van leeren beter leer.

22. Iun. te bedde.

BLOO IAN.

Ian wil sijn ongemack wel weten
En bloode looper heeten.
Hij seght, hy houdt het met den Bijbel, daer men leest,
Geluckigh is de man die altyd is bevreest.

23. Iun.

CLAVICYMBALO INSCRIBENDUM.

Tacebo dum loquere; dum loquor tace.

25. Iun.

Abite, qui praepostero voto mihi,
Vitae, quod aiunt, longioris augures,
Podagrae dolores, vel joco, imprecamini:
Arbitrij si sit mihi, certe dies
Longis malisque praeferam breues bonos.

27. Iun.

CLAES GETROUWT [1]).

Neel komt met kind ter kerck, en 'tis in alle monden.
Claes kent den Vader niet, en trouwts' al even wel,
Of om haer' dicke Beurs, of om haer gladde vel.
Soo heefter Claes geen been, maer beenen in gevonden.

1. Iul.

Parva sub Auriaco, socijs animata Batauis [2]),
Magnam Gallorum fudit Ibera manum.
Creditur ad Galli cantum tremuisse Leonem;
Sed Batavus vel Iber non fuit ille Leo.

4. Iul.

---

vs. 9 *'tgeen* afschr.: *wat*

Onder het versje staat: Caedimus, inque vicem praebemus crura sagittis.

1) Ook in 2 afschriften van andere hand; boven het eene schreef H. den boven staanden titel, boven het andere: *Van Neel en Claes.*

2) Waarschijnlijk doelt het versje op de schermutselingen der Spaansche troepen met de Franschen in de buurt van St. Truyen, waarbij de vijand veel volk verloor. (Vgl. *Hollandtze Mercurius*, voor 1675, blz. 134, 135.)

GRAFSCHRIFT VAN .... HUIJSSENS TEN DERDEN WEDUWE [1]).

Hier light een drijmael Vrouw met all' haer' Mans begraven;
Den eersten, Heer alleen, de laeste twee, bey Graven.
Colinsplate 18. Iul.

GRAFSCHRIFT [2]).

Dit's 't Graf van Louw de logenaer.
En schroomt het niet te naken,
Uijt vreese van sijn kaken;
Hij lieght hier niet, hij light 'er maer.
Ib. eod.

NOCH HUIJSSENS [3]).

Hier liggh ick met drij Mans, die m'elck haer trouwe gaven:
Twee hebben mij beGraeft, ick hebber drij begraven.
Ib. eod.

EIUSDEM [4]).

Hussia hoc tumulo est, non uni juncta Marito:
Viva duos habuit, mortua tres comites.
Ib. eod.

MARTIALIS L. I. EP. 29 [5]).

't En is geen Gistren-wijn daer droncke Dirck na stinckt:
Hij sit van 's avonds af tot aenden dagh en drinckt.
nau(igans) prope Goesiam. 19. Iul.

IN I. SWAMMERDAMMIJ EPHEMERI VITAM [6]).

Si bene miramur de magnis magna docentes,
Pluris hic esto, ducens maxima de minimis.
13. Aug.

---

[1]) De stippeltjes in den titel staan in het HS. Het versje is doorgeschrapt; H. schreef er bij: falsum.

[2]) vs. 1 *'t* niet in het HS.

[3]) Het versje is doorgeschrapt.

vs. 1 *haer trouwe* eerst: *niew' namen*

[4]) Het HS. is bij de Korenbloemen; het versje is doorgeschrapt.

[5]) Lees 28. Boven een afschrift van andere hand schreef H.: *Van Dirck.* Boven een ander afschr. staat: *Droncke Dirck.*

[6]) De beroemde natuuronderzoeker (1637—1680) gaf in 1675 te Amsterdam uit *Ephemeri vita Of afbeeldingh van 's menschen leven, Vertoont in de Wonderbaarelijke en nooijt gehoorde Historie van het vliegent ende een-dagh-levent haft of oever-aas.... t' Amsterdam, By Abraham Wolfgang, Boeckverkooper.....* 1675.

H.'s versje is daarin niet opgenomen.

DEN AENDACHTIGHEN LESER SALUIJT [1]).

Hier woont in 'topen Huijs een open Hert, voor Vrinden;
Die sullender noijt een van twee gegrendelt vinden.
Maer, soo se met haer drij, of vieren, zijn op 'tmeest,
En soo s'er een, twee, drij, vier daghen zijn geweest,
Ick bidd haer (met verlof,) mijn landrust niet te stooren,
Maer dats' een yeder gaen vernachten daer sij hooren,
En wachten mijn besoeck ten hoogsten met mijn tween.
Dit had ick allerliefst dats' oock tot mijnent de'en.

I. V. B. V. H. Soest 26. Aug.

VAN AGNIET EN HAER DOCHTER [2]).

Bijslapen, riep Agniet (en streedt haer' dochter aen)
You vuijle lichtekoij, hoe dorst je 't stick bestaen?
Ye doolt al, en ije bent verabbeseert, seij 't Hoertje;
'tWas gien bijslapens werck, bijwaeckens was het, Moertje.

Naerden 26. Aug.

AD AMICUM [3]).

En regulas, amice, Grammatices novae;
Qui Matris est Frater tuae, male Avunculum
Nepos vocabis: rectius voces Avum;
Quia, scilicet, colossicae molis virum.
Matris Parentem, perpusillulum senem,
Docte loqueris, si voces Avunculum.

26. Oct.

AD AMICULUM.

Avus vocari postulas nepotuli,
Homuncionum homuncio pusillime;
At tu puelli es non Avus, sed Avunculus.

27. Oct.

OP HET STILLE WEDER VANDEN BIDDAGH 6.EN NOV. 1675.
NAER VELER DAGEN STORM [4]).

De Donder, Blixem, Storm van winden allerhand
Zijn grouwelick geweest in Oogen en in Ooren:
Van daegh is 't schielijck still: Bidt neerstigh, Vaderland;
'tSchijnt dat den Hemel swijght, om uw gebed te hooren.

6. Nou.

---

[1]) Het versje doelt op Jacoba Victoria Bartolotti van den Heuvel (vgl. dl. VII, 278).

[2]) In het HS. heeft het versje geen titel; boven een afschrift van andere hand schreef H. het boven staande opschrift.

[3]) vs. 1 *novae* eerst: *novas*

[4]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Op een' Biddagh.*
Een hevige storm, die den 4den en 5den Nov. woedde, vernietigde verscheidene dijken en veroorzaakte geweldige overstroomingen in Noord-Holland en Overijsel. (Vgl. *De Hollandtze Mercurius* voor 1675, blz. 228—230.)

IN MALACIAM AB INGENTI TEMPESTATE SUBORTAM DIE PRECUM PUBLICARUM. EX VERNACULO MEO [1]).

Tonitruorum, fulminum et furentium,
Aquiloniorum lurida vi turbinum,
Oculos et aures perculit dirus fragor.
Hodie suborta est blanda Coelorum quies:
Propera precari, Patria, en silet deus,
Quasi sic tuas attentus audiat preces.

7. Nou.

TEGEN PIETER [2]).

De konstigste Musieck heet Pieter, lollen,
En maeckt maer blaetingen van 'tsoetste lied.
'k Geev 't sijn' onkunde toe; die doet hem hollen:
Wist Pieter wat hij segt, hij seij soo niet.

7. Nou.

HOLLANDIAE SOLATIUM, GRAVI TEMPESTATE CIRCA PLENILUNIUM NOVEMB. CIƆIƆCLXXV PASSIM INUNDATAE [3]).

Iniquitate Gentis infestae diu
Dureque pressa, et quidquid invadentium
Rabies nefanda militum victrix potest
Experta, tristis Terra; jam clade alterâ
Concussa luges: Gallicae quod relliquum
Fecere flammae, fluctuum irruentium
Vorat vorago: arsisse ceu parum foret,
Hodie natandum est in, tuis quae lachrimis
Increscit, unda: mergitur Salo Solum
Super furente; novalium spes occidit;
Potu salito, fluctuat siccâ siti
Pecus peremptum. O Patria, o quo caederis,
Quo non flagello! Parcius luge tamen.
Fons ipse cladis prima consolatio est
Grauiora passae: nempe, quae nos hactenus
Exercuerunt flagra, sanguineae manus
Mortalium inflixere: nunc Coelum tonat,
Venti loquuntur, fulminum vis, grandinum
Procella cogunt velle tranquillum Mare,

---

[1]) Zie het vorige versje.

vs. 2 *lurida* (het woord is onduidelijk) eerst: *maximâ* dan: *grandinis* and. lez.: *flammea* — vs. 4 *suborta* eerst: *repente* — vs. 6 *Quasi* and. lez.: *Ut*

[2]) In het HS. zonder titel. Boven een afschr. van andere hand schreef H. den boven staanden titel, boven een ander afschr.: *Op Adam.*

vs. 1 en 4 *Pieter* 1 afschr.: *Adam*

[3]) Bij vs. 26 in marg.: Dixitque Dauid ad Prophetam; Incidamus, obsecro, in manum domini, quia multae miserationes eius, in manum hominis ne incidam. 2. Sam. 24. 14. 1. Chron. 21. 13.

Quod, absque Fatorum impetu, nollet magis.
His acquiesce, si sapis, Ciuis meus;
Nil terreum intercessit, humanum nihil:
Tactus superne, de tribus gaude malis
Minimo feriri, et hac spei fiduciâ
Submitte supplex colla, dum, quae vulnerat,
Sanet miserta: Incidimus in manum Dei.

16. Nou.

Disce nihil modo non sperare, Batavia; quâ nunc [1])
Plecteris, infelix Terra, Dei manus est.

IANS RECHTSGELEERTHEIT [2]).

Siet waer op lichte Ian sijn' ontucht weet te bouwen:
'k Heb, seght hij, oock somtyds van Rechten wat gehoort,
Van misdaed en van straf; maer, naer ick heb onthouwen,
Doot steken is verboôn; maer levend, is geen' moord.

28. Dec.

NIEW JAER.

Noch eens ten einde 'toud' en voor aen 't niewe jaer,
En tell ick tachentich op negen maenden naer!
Waer zijn die zeventich en negen jaeren henen?
Als niewe droomen elck verschenen en verdwenen,
En nu de volle som maer eenen ouden droom.
Wanneer sal 't einde zijn? hoe lang staet d'oude Boom
Op taeije wortelen en weert sich onder allen
Die 's daeghs by dusenden rond om hem neder vallen?
Hoe lang en wanckelt mijn' onafgesleten kracht
Niet meer als and'ren meest ter halver weghe placht?
Ghij weet het, Heer, alleen, en houdt het mij verborgen.
Laet die onkunde mij tot meer en meerder sorgen
Gedijen, om een eind, 't zij noch verr of nae bij,
O goedertieren God, dat dij gevalligh zij.

1. Ian.

MEMORIE. AEN DEN BEROEMDEN HEERE DE HEEM [3]).

Ick wacht maer een' Roos van die hand,
Die 'r soo veel' heerlijcke geplant,
En 'tsoetste Groen en 'tschoonste Blosen
Van maer verganckelicke Roosen
Heeft aende haere soo besteedt,

---

[1]) Het versje is niet gedateerd, maar staat onder het vorige.

[2]) Zonder titel in het HS. Boven een afschrift van andere hand schreef H. den boven staanden titel, boven een ander afschr.: *Jans verschoon.*

[3]) Ook in afschriften van andere hand.
De schilder Jan Davidsz de Heem (1606—± 1683) was geboren te Utrecht en stierf te Antwerpen, waar hij zich in 1672 gevestigd had.

Dat geene van vergaen en weet.
Magh mij die gunste wedervaren
Voor 'tuijterst einde mijner jaeren,
Onseker, maer nochtans gewiss,
Dat niet verr vande hand en is;
Heem sonder weergae, 'ksal 't erkennen,
Met mijn' gedachten te gewennen
Aen 'tghen' ick lang van herten doe,
En eeren u hoe langer, hoe

12. Ian. Constanter.

VERSUS VIII. FEB. 1676 [1]).

Magnifico quisquis succedere Böckelmanno
Occipis, et magni munus obire loci;
Nullus eris; nisi te, qualem perspeximus illum,
Naturae fecit gratia magnificum.

13. Ian.

DIMIDIUM FACTI.

Ite, graues Caduciferi, data plena potestas,
Quo jubet, et plenae Pacis inite vias.
Vox populi (vox saepe Dei) praesaga futuri,
Convenietur, ubi convenietur, ait.

14. Ian.

Aerea victores Bataui cum Naue subacta
Cepimus et nostrum Tormenta adhibemus in usum.
Nescio obaeratos quae rodat cura; quod ad nos,
Saepe diuque velim sic simus in aere alieno.

1. Feb.

IN CONCENTUS MUSICOS ACADEMIAE SOLENNITATE MIXTOS IIX. FEB. 76.

Discite, cur vestris hodie se Musica sacris
Ingerat, et blandum regnet in Aede melos:
Unica, significant, quâ semper salua Lijcei
Et tua, Lugdunum, res erit, Harmonia est.

7. Feb.

IN CONCENTUS MUSICOS ACADEMIAE SOLENNITATI MIXTOS.

Arrigite huc aurem, quibus est Academia cordi,
Quique sacrum divae Pacis amatis opus.
Quae tonat hic Musas inter sublimis amicas
Musica, et omnigeno chromate pulchra placet,
Vos quoque, docta Patrum et Iuuenum generosa corona,

vs. 7 *gunste* 2 afschr.: *gunst eens* — vs. 8 *mijner* 1 afschr.: *van mijn*

1) Zie blz. 123.

Talibus addictos admonet esse modis.
Dicite solertes ultro citroque quod ultro
Saepius accensi flamma dat ingenij:
Concurrant vario contra se pulpita plausu,
Fervescant sacri, non sine lite, loci:
Musicus is lepor est, et, si concordia discors
Desinat esse, nihil languida laudis habet.
Ut tamen unisonis nunquam non Cantio chordis
Clauditur, et pugnam terminat alta quies;
Vestra quoque in blandam coeant acerrima pacem
Proelia: erit vere Musicus iste chorus;
Musicus, ut Coeli, ut Coelorum Sidera, ut omnis
Harmonicis rerum Machina mota modis.
Sursum, coelestes animi; nec origine quisquam
Fecerit indignum quod sciat esse suâ.
Omnia ut in Coelis, sed saluâ pace, moventur,
Vos quoque, sed saluâ pace, mouere docent.

Febr.

IAN OP DE LOOP [1]).

Ian liep verstandigh uijt den strijd,
Veel liever d'Eer als 'tLeven quijt:
Noch kreegh hij, loopend', op sijn kop
Een' douw of twee, en seij daer op,
Had ick soo hard niet aengeloopen,
Ick had al harder aengeloopen.

13. Febr.

EEN KLOPS GEBED [2]).

Ons' Anne, kloecke Klop, bad op haer knyen (te weten
Met beide bloote knijen op blauwen steen geseten)
Soo ging haer het Gebed ter herten voor Ma soeur,
Die met een' jongen haen gepaert was van haer' keur.
Sy bad om kinderen van dat gezegent paertie,
Want daer en quam 'er geen, en 'twas al over 'tJaertje.
'tWas in haer hert soo heet, en, daer sij sat, soo koel,
Dats' inden armen Buijck een ongewoon gewoel
Van krimpingen vernam, die schenen daer te leven.
Daer mé viel de Malloot aen 'tzitteren en beven,
En riep Amij, Amij! ick bid niet een woord meer,
Gh' hebt m' emmers wel verstaen; ick meen mijn' Suster, Heer.

14. Feb.

[1]) Het HS. heeft geen titel. Bovenstaand opschrift schreef H. boven een afschrift van andere hand.

[2]) Het HS. heeft geen titel. H. schreef boven staanden titel boven een afschrift van andere hand.

VAN ANNE [1]).

Wat magh 't quaed Volck in alle straten
Op Annes Maegdom leggen praten!
Ick hou voor seker en gewis,
Dat Anne maeght geboren is.

17. Feb.

SLECHTE HENRICK [2]).

Om 'tbuijten-schoon van Vrouwen te beoogen,
Daer toe heeft Henrick twee goed' Oogen:
Om 'tbinnen-schoon te vatten bij 'tgehoor,
Daertoe en heeft hij niet een oor.

eod.

ANDRIES VOORSICHTIGH [3]).

Andries doet wijsselick: sijn huijsvrouw is voll pijn:
Daer will hij drij doctoren,
Ten minsten, over hooren.
Voor seker sullens' hem verklaeren in Latijn,
Dat selden uijt haer' mond is,
Dat sijn wijf niet gesond is.

25. Feb.

DICHT-KONST.

Het heele Wesen daer de Dicht-konst in bestaet,
Is maer ontmoetinge van Reden, Rijm en Maet.
Gedichten sonder Maet gaen kreupel, ongerijmde
Zijn woorden dicht aen een gebracht, maer niet gelijmde.
Nu zij d'er Maet en Rijm; daer ick geen Reden vind,
Acht ick het beste dicht min als een handvol Wind.

29. Feb.

AEN DIRCK [4]).

Dirck, is uw' dochter houwbaer?
Soo is sij qualick houwbaer.

1. Mart.

Ian par trop de bonté ne gaigne que du mal,
Son hospitalité l'envoije à l'hospital.

1. Mart.

On m'a dit tout de bon, et non pas en raillant,
Que Pierre a force bien, mais fort peu de vaillant.

eod.

---

1) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand.

2) H. schreef den titel boven een afschrift van andere hand.

3) H. schreef den titel boven een afschrift van andere hand, boven een ander: *Doctoren bericht.*

Bij vs. 2 in marg. van het afschr. schreef H.: Moliere.

vs. 4 *in* afschr.: *in 't*

4) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Siet toe.*

Les dessous des fendues [1])
Sont choses defendues.

OP EEN ONBEWEEGLYCKE EN STILZWIJGENDE WEIGERINGE MIJ TEGENS GEWOONTE EN VERDIENSTE BEJEGENT. MART. 1676 [2]).

Als my die groote Vorst soo lief hadd als ick hem,
Mijn tachtigjarige Grootvaderlycke stem
Hadd sijn' eel hert geroert; of voeght mij dit — van mij
Mijn vijftichjaerighe getrouwe slavernij.

Maer niet en heeft geroert: 'k heb aen een deur geklopt,
Die steen of ijser was; en, van de stoep geschopt,
Als een stout Bedelaer, heb in mismoedicheit
Geswolghen een verstockt stilzwijgen, voor bescheit.

Wat seght gh' er toe, mijn hert? ghy seght, gelyck ick segg,
Dat ick de blinde schuld op jonge onkunde legg:
Want, wist men wie ick ben, en wat ick heb gedaen,
Men hadd mijn smeecken wel met redens ondergaen.

Wat doen wy meer, mijn hert? wy wenschen, ick en ghy,
Dat die hoog-waerde Vorst lang, lang geluckigh sy,
En dat hem, oud als ick, voor 't goede dat hij doet
Geen jonghe onkundiger ondanckbaerheit ontmoet'.

11. Mart.

ON-KEUR [3]).

Men leert mij, ick moet prijsen
All wat de Heeren wijsen:
'tBevel is goed, en ick voldoe 't;
Niet dat ick 't willen wil, maer moet.

17. Mart.

IN I. WIERTIJ PIA COLLOQUIA DEI ET ANIMAE [4]).

Wiertius, hanc inter vexantem saecula litem
Argutus poterat, maluit esse pius.

---

1) Op hetzelfde blad als de twee vorige versjes.

2) Het HS. is niet gevonden, maar het vers is naar een HS. afgedrukt bij A. D. Schinkel, *Geschied- en Letterkundige Bijdragen*, 1850, bl. 35, en bij Jorissen, *Constantin Huygens*, blz. 398. Ook in afschrift van andere hand.

H. had in den laatsten tijd er telkens bij den Prins op aangedrongen, dat deze zijn zoon Lodewijk, den drost van Gorinchem, zou helpen en door bemiddeling van eenige afgevaardigden de partijen weer tot elkander zou brengen. (Zie blz. 137.) Zeker doelt dit vers op eene weigering van den Prins, om aan dat verzoek te voldoen.

vs. 5 is zeker door Schinkel verkeerd overgeschreven.

3) Ook in afschr. van andere hand, met den boven staanden titel.

4) Joan Wierts was raad van den Prins en sedert 1650 lid van den Raad van Brabant; van het laatste college was hij van 1689—1692 president. Hij was gehuwd met Anna Katharina Jordaans; toen zijne vrouw in 1676 stierf, schreef Wierts een *Gesprek der ziele met Godt.* (Vgl. *J. Vollenhoves Poëzy*, 1686, blz. 287.)

Hac operâ, quaecumque animos in vepribus istis
Spina videbatur laedere, facta Rosa est.
Discite, in arcanis Scioli Coelestibus, huius
Exemplo, quanti scire sit, et sapere.

26. Mart.

EEN HAESTIGHE HOROLOGIE.

Ick weet niet of ghij 't van mijn Uer-werck wel verstaet:
Het slaet te vroegh, en 'twijst te laet.

30. Mart.

MET EEN SILVER PALET GESCHONCKEN AEN GEERTJE PIETERS DIENSTMAEGHT, SCHILDERSCHE [1]).

't En moght niet minder zijn voor Geertje Pieters hand,
Niew' eere van ons land:
En gaet sy rysende soo s' onlangs is geresen,
Sal 't haest Goud moeten wesen.

31. Mart.

TRIJN BETAELT [2]).

Trijn dorst den Doctors hand haer' Pols niet laten raken,
Als door haer hemds-mouw: uijt fijn' eerbaerheit, soo 'tscheen.
De Doctor lagh 'er noch sijn' Mantel over heen,
En seid, een linnen Pols voeght een Doctoor van laken.

14. Apr.

Distingue, Iudex, et quid intersit vide [3]),
Peccârit imprudentiâ an dolo reus.
Dignissimum poenâ dolum, dignissimam
Veniâ bonorum constat imprudentiam:
Hoc summa rerum norma nos, Ratio, docet,
Hoc fas ubique et omnium jus gentium est,
Hoc ipse sanxit judicum judex Deus.

Goesius haec cum Collegis ut ponderet aequâ
Lance, rogat Pater et supplicat Hugenius.

XI. Cal. Maij (= 21 Apr.)

---

[1]) Geertje Pieters was de dienstmaagd der bloemenschilderes Maria van Oosterwijk, die haar onderwezen had. Zij woonde te Delft.

[2]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

[3]) Lodewijk H. (vgl. dl. II, 228) was in 1672 drost van Gorinchem geworden. Hij maakte zich echter aan machtsoverschrijding schuldig, wat aanleiding gaf tot een proces en schorsing in zijn ambt. Bij vonnis, door het hof van Holland den 3den Juli 1676 gewezen, is Lodewijk H. in zijn ambt hersteld, maar veroordeeld tot het teruggeven van vele door hem opgelegde boetes, het betalen van *f* 6000 en de kosten. Zie *Bericht van den Hove van Hollant, wegens de Sententie, gewesen jegens den Drost van Gornichem, nevens een korte Memorye op de selve Sententie. Anno* 1676, blz. 13.

vs. 8 Willem Goes, heer van Boekhorst (1611—1686), een bekend rechtsgeleerde, werd in 1674 lid van het Hof van Holland. Hij was gehuwd met eene dochter van Daniel Heinsius.

DE PAULO ET UXORE.

Quaero, bene an male conveniat cum Conjuge Paulo:
Moliri res ille suas amat, illa moliri.

28. Apr.

QUAERITUR.

Incidit in male moratos improuida virtus
Hugenij, in coecas ut fera lapsa plagas.
Incidit, et quos esse probos non improbus ipse
Credidit, atque animum vultui habere parem,
His ducibusque et Iudicibus quodcumque placeret,
Officij normam censuit esse sui.
His ducibusque et Iudicibus si forte quid actum,
Quod melius monito non placuisset agi,
Quam, quaero, meruisse potest sub Iudice poenam,
Quem facit alterius, non sua, culpa reum?

2. Maij.

DIRCKS VOORRAED [1]).

Dirck heeft een kleine Schuer met Torfs genoegh voor thien jaer,
Daer, seght hij, is geen sien naer;
En 'tis een klaere saeck;
Mits dat alleen de brand niet inden Torf en raeck'.

13. Maij.

ANNES VRYAGIE [2]).

Moy Anne, die Ians vrijster hiet,
En was het noijt; en dit's 'tbediedt,
Sy vryden hem, en hij haer niet.

21. May.

Een Stijfster is een vrouw die stijft [3]),
Een Kijfster is een' vrouw die kijft,
Een vrijster is een meyt die vrydt.
Dit moet Neel hooren, of 't haer spijt.
Tot vrijen sien ick haer geen' kans,

OP MIJNE WERCKEN AEN YEMANT VEREERT.

Die niet en wil bedrogen wesen,
Lese alle Boecken eerst; dan desen.

27. May.

1) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

2) H. schreef den titel boven een afschrift van andere hand; boven een ander afschr. staat: *Van Anne.*

3) Het fragment, dat niet gedateerd is, staat onder het vorige versje.

NOCH [1]).

Die met sijn' tijd verlegen sitt,
Lees' alle Boecken eerst: dan dit.

27. May.

ANNENS GEPRIJS [2]).

Wat pass ick op der eer die mij moij Anne geeft,
Die toch niet als een' Iut, een' Sloor en een' Laudaet is.
Daer kan niet komen van die selver niet en heeft;
Al mijn genoegen is *laudari a laudatis*.

27. Maij.

Si forte, lecto affixus atque insomniâ
Vexatus aeger, versibus me exerceo
Conpaginandis, quae vel aetatem ferant,
Vel sint ferendo: nemo negligentiam
Velit hoc vocare; supina diligentia est.

Burae 18. Iul.

OP MIJN 80.e VERJAEREN 4.en SEPT. 1676 [3]).

Wat magh de meening zijn van Vrienden en Verwanten,
Die mij van alle kanten,
Als een' voorneme Maer
T'huijs brengen het verloop van viermael twintich Iaer?

Mijn' Schepper heb ick lof te singen en te spreken,
Die mij vier duijsend Weken
En wat daer boven gaet
Sijn licht gegonnen heeft, en noch genieten laet.

Maer wordt'er wel bedocht wat mij de menschen praeten,
Die sich soo fijn gelaeten,
Als braght mij haer gedruijs
Een' ongehoopten hoop van weeld' en welvaert t'huys?

En komt het niemand voor, dat, als de Dagh ten end is
De Nacht dicht daer ontrent is,
En dat geen' Avond-uer,
In 't scheiden vande Son, van vreugd is of van duer?

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.
2) Het opschrift schreef H. boven een afschr. van andere hand.
3) De eerste 24 versregels komen ook in klad voor. Het gedicht is niet gedateerd. Ook in afschriften van andere hand.

En wenscht men mij geluck met dat ick 'tleven derven
En noch eer lang moet sterven,
Als seij m' een' Dief in spot,
Geluck, verwesen man, men wacht u op 't Schavot?

Verheught u, veeghe bloed, ghij sult niet langer leven
Als om den Geest te geven.
Wat dunckt ons vanden bloed;
Soud' hij die Vrienden oock bedancken voor de groet?

Nu doe ick 't evenwel, o Vrienden en Geburen,
Die mij mijn' leste uren
Soo minnelyck vermelt,
En mij mijn' Oorber wel en wiss voor ooghen stelt.

Ghij doet recht Vrienden-plicht: ghij leert mij met uw wenschen
't Ghen' allen slagh van Menschen,
Men laet stock-oude staen,
Gedurigh door het hoofd en door het hert moet gaen:

Ghij leert mij 's Coninghs less aendachtigh t'overleggen,
En alle daegh eens seggen,
Hoe naer is nu mijn end,
En maeckt mij God, mijn God, mijn uijterste bekent;

En helpt mij 't Overigh aen Hem en mij besteden:
Aen Hem in mijn' Gebeden,
Aen mij in 'toverslagh,
Boetvaerdigh overslagh van desen langen dagh.

Dus blyv' ick u verplicht, of onbekende Vrinden,
Of die mij lang beminden;
Iae, soo gh' onvrienden zijt
Die mij den tijd vermaent van scheiden uijt den Tijd.

Weest welkom met de Maer; ick grouwse niet te hooren;
't Is in mijn oude Ooren
Noch niew, noch vreemd geluijd:
De Dood-klock heb ick lang mijn selven voor geluijdt,

En hoordese noyt noo; selfs als ick mij dit leven
Niet moeylick vond beleven,
En veelen van mijn' slagh
Bij mijne Welvaert niet of slecht gezegent sagh.

Bij vs. 36 in marg.: Ps. 39. 5.

vs. 19 *spot* klad: *'t kot* — vs. 21 klad: *Geluck, en veel gelucks*; — vs. 23 *bloed* klad: *dief* — vs. 24 *de groet* klad: *'tgerief*

Want, waerop hadde sich dat Wel-zijn te verlaten?
Op onbewogen Staet en
Op Schoon Weer sonder Storm,
Op daghen even net gegoten in een' vorm?

Ghij weet het, groote God: ick magh's mij niet beroemen,
Maer Eeck en Suijcker noemen,
Al wat mijn Lijf en Ziel
Van spoed en tegenspoed van jongs ten deele viel.

En houdt het nu noch op, dat heiligh Bitter? neen het:
Schoon, Vrienden, dat ghij meenet,
Gesonden Ouderdom
Is 't uijterste geluck en aller heilen Som.

Gesonden Ouderdom in droevighe gedachten,
En altoos vrees of klachten,
Is een' benauwde Vreughd.
Wien streelde dat geluck in 'tgroenste van sijn' jeughd?

Wie word niet moe gesucht, wien kan het lang behagen
Of om geleden slagen,
Of om te lijden slagh,
Gesond of ongesond, te lijden, of m' hem sagh?

Wie werd' niet moe gesien Haet en Ondanckbaerheden
Op alle Deughden treden,
Wie werd' niet moe geseit,
Waer sal het einde zijn van Ongerechticheit?

Wie wordt niet moe misdaen, en God, den goedertieren
Doorkenner onser nieren,
Die ons een Herte verght
Dat hij alleen besitt', oneindelick geterght?

Wie werd' niet moe getobt in 't woeste wedervaren
Van winden en van baeren:
Wie haeck' niet na de rust
En onbewogen grond van een' vertrouwde Cust?

Niew' Aerd en Hemelen, 'tsal mij niet langer lusten
Als t' uwent in te rusten,
Als 't Hem gevallen sal
My op syn heiligh hoogh te voeren uijt dit Dal.

Bij vs. 68 in marg.: Ps. 90. 10. — vs. 85: Es. 65. 17. 66. 22. — 2. Pet. 3. 13.

Weest wel gemoedt, mijn' Ziel, de Heere God sal komen,
Al heeft hij u benomen
De kennis van die stond
Die mij den lesten snick sal haelen uijt den mond.

Telt maer op Tachentich: meer hoeft ghij niet te weten:
't Is u voor afgemeten.
Uw tijd en is geen tijd.
Denckt maer all' oogenblick, dat ghij ten einde zijt.

Maer Ghij, almachtigh Heer van Hemel en van Aerde,
Die haere swack' onwaerde
Door en door henen kent,
Maeckts' allen oogenblick genegen tot dat end;

Genegen en bevoeght, vol innerlyck berouwen,
Vol ongeveinst vertrouwen
Op Die voor haer geboett
En haere vuijlen Witt gespoelt heeft in Syn Bloed [1]).

(OP MIJNE WERCKEN AEN YEMANT VEREERT) [2]).

Die wijslijck will geraden zijn,
Lees' alle Boecken eerst, dan 't mijn.

NOCH [3]).

Die een Boeck min voor leest van allen
Is veel te vroegh aen dit gevallen.

15. Sept.

PIETER VAN SYN' SUSTER [4]).

Een vraeghde Pieter by den wijn,
Dat vuijle vercken, is 't uw' Suster, of uw' Sus?
Iae, seid' hij, kent ghij wel Latijn?
Het is mijn' *Sus ter*, jae mijn' ter quaterque *Sus*.

17. Sept.

---

vs. 89: Ps. 50. 3. — vs. 94: Ps. 90. 10. — vs. 95: Ps. 39. 6.

vs. 93 *hoeft* afschr.: *hebt*

[1]) Onder het gedicht staat: Ego me jam ad eum diem compono, qui me hinc evocabit ad tribunal Christi, qui tametsi nulli non venturus est, tamen mihi sane procul abesse non potest. Erasm. contra Huttenum, p. 1356.

[2]) In het HS. heeft het versje geen titel. Zie blz. 139.

Het versje is niet gedateerd, maar staat boven het volgende. — Onder de versregels staat: nunquam.

[3]) Dat opschrift schreef H. boven een afschr. van andere hand.

[4]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

AEN DIRCK TOON-LOOS [1]).

Ghij hebt geen' Oordeel, Dirck; dat is, ghij hebt geen Oor-deel,
En kont den valschen uijt den goeden toon niet hooren.
Gaet laet u sien om geld: ick segg het tot uw voordeel;
All 'tvolck sal loopen naer een' Esel sonder ooren.

Hofw. 20. Sept.

DE ZEE-STRAET.

De wegh van alle vleesch werdt menighmael betreden
Van die 't geern niet en deden:
Veel liever tradens' op dit steen-pad; want het is
De wegh van allen viss.

Ibid. 21. Sept.

Diuisa Gornichemium in partes duas.
Hinc aequa digno Satrapae, Ciui bono,
Ciui erudito, moribus, vitâ probo
Hugeniâque stirpe spectato fauet.
Hinc odit, hinc abhorret, hinc omni probro
Eadem atque eundem iniqua diffamat virum.
Faex ima plebis partium primum regit,
Ingrata, turpis, criminis multi rea;
In altera regnant viri optimi et graues,
Flos ciuitatis, publicae decus rei.
At sana multitudine et suffragijs
Pars victa cedit. esto: quis non mauelit
Paucis bonis placere quam multis malis?

2. Oct.

3. BEELDEN OP HET FRONTISPICE VAN MIJN HUIJS [2]).

Drij vrouwen op uw Huijs? wat konnen die beduijden?
Soo werd ick vroegh en laet gepijnight om bescheit.
Nu stae ick noo ter spraeck aen allerhande luijden;
Hier is 't voor allen eens, en eens voor al geseit.

Geloof en Liefd' en Hoop soud 't eenighsins gelijcken;
En menigh eerlick man waer lichtelyck te vreen,
Drij moije Meissies voor drij Deugden aen te kijcken:
Maer 'tis soo breed niet; dit's de waerheit met de reên.

't Huijs moet Gemackelijck, Sterck en Aensienlyck wesen.
Gebreeckter geen van drij, soo is 't van sesse klaer,
Gebreeckt van drijen een, en is 't niet waerd gepresen,
Als of het sonder feil en onopspreeckbaer waer.

---

[1]) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Aen Dirck.*
vs. 4 *All 't* afschr.: *Het*
[2]) Ook in 2 afschriften van andere hand, met den titel: *Beelden op mijnen gevel.* Vgl. de prenten van H.'s huis vóór en achter dl. IV der *Oeuvres complètes.*

Het Schoon-Aensienelyck-Eenpaerige G'lijckzydigh
Is uijt des Menschen Beeld van lidt tot lidt gehaelt:
Dat daer aen niet gelijckt is tegen Reden strydigh,
En wat daer tegen strydt, is meesterlyck gedwaelt.

Dit seidt de middelste van mijn' drij steene Vrouwen,
En met een Beeld in des', een Passer in die hand,
Thoont hoe de vinder van het eerst geregeld Bouwen
Syn' eerste regelen in dese Leden vand.

De sterckste van mijn' Wijfs beduijdt mijn' hechte muren,
Soo doet haer rechter voet gevestight op een Plint;
En, even als haer schild, kan mijn dicht dack verduren
All' uijterlick geweld, van Hagel-slagh en Wind.

Hoe schilder ick 'tGemack? men sal het licht begrijpen,
Lettm' op het derde Beeld sijn' Schild-padd en syn' Slack,
En hoe dit soete volck haer' Huijsen noch en knijpen,
Noch over-wijd en zijn. Daer in staet al 't Gemack.

Hier is het Raedsel uijt, en ick moe van 'tgeprevel.
Geen' al-weet-gierighaert en legg' mij meer aen boord:
Vraeght ijemand na bescheid van den drij-vrouwen Gevel;
'Kheb mijn' beurt uijt gestaen: d'een segg 't den andren voort.

Hag. 8. Oct.

CLEPSIDRA [1]).

Sic vitae momenta ruunt: properantis arenae
Discite pro fluuio, quanta brevis mora sit.

9. Octob.

TRUIJ ONTSETT [2]).

Truij ging voor desen lang met sulcken Huijck te kercken,
Dats' in de wandeling noch pluijs en hiet noch puijck.
De Huijcken-mode is af: wat een geluck voor 't Vercken!
Daer valt niet een woord meer te seggen op haer' Huijck.

14. Oct.

OP EEN VIOLE [3]).

Wy schieten by wijlen
Om laegh of om hoogh:
Daer vliegen de pijlen,
Hier vlieght de Boogh.

eod.

---

vs. 18 *een Passer* 1 afschr.: *en Passer*

1) De titel is zeer onduidelijk.

2) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 3 *De* afschr.: *Der*

3) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 4 *Hier* afschr.: *En hier*

MANNEPRAET [1]).

Daer wierd een wijf geworght: sal sij dan niet meer spreken?
Seid' een hoop goede Mans, die 't stonden aen en keeken;
Mijn' Heeren, gaet dat vast, ghij hebt meer machts als wij;
Ey lieve, worghter wat van onse vrouwtjes bij.

18. Oct.

WILHMSTADT [2]).

Wilhm had het schoone diep van Helvoet af tot mij
Wel wijsselick beseft, en watter op een' rij
Veel vuijle slijck-gronds lag van Texel tot in 't IJ.
Nu, vreemdeling, seght ghij,
Wat toch de reden zij
Waerom ick min bedij.
Ick stell uw oordeel vrij.
Slaet acht op Land en Locht; gedenckt aen Stroom en Tij;
Waerom is Amsterdam niet Wilhmstadt, en ick zy?

G(eertruiden)Bergh. 26. Oct.

OP DE WIJNSTRAET TOT DORDRECHT.

Ons Hollands eerste Stadt pronckt met een' lange Straet,
Die rijck en heerlijck is, maer slingert in veel' bochten,
Naer d' oude dolingen in 'tbouwen mede broghten,
Soo datm' altoos te Dort niet heel recht uijt en gaet.

Ibi. 26⁰ [3]).

NOCH [4]).

Soo ging het, lang geleden,
Soo gisteren, soo heden,
En 'tis niet sonder reden
In wel bewijnde steden,
Gelijck de Wijn-straet swiert, soo swieren al de leden
Van die haer wijnigh, en niet weinigh en betreden.

G.Berg. 26. Oct.

EPITAPHE D'UN PENDU [5]).

En ce Gibet Henry repose,
Quand le vent cesse, ou qu'il est bas:

---

1) Ook in 2 afschr. van andere hand; boven het eene schreef H. den boven staanden titel, boven het andere: *Requestje.*

2) De heerlijkheid Willemstad was door de Staten van Brabant aan Willem den Zwijger geschonken, die in 1583 de stad liet bouwen en op zijne kosten versterken.

3) Het versje heeft den datum 25⁰, maar staat tusschen het vorige en het volgende.

4) Ook in afschriften van andere hand.

vs. 4 *bewijnde* 2 afschr.: *gewijnde*

5) In 3 HSS.; 1 daarvan is in de collectie Diederichs op de Amsterdamsche Universiteits-Bibliotheek.

Het klad heeft den datum; de volgorde van het klad is hier genomen.

Quand il vente, c'est autre chose:
On dirait qu'il ne s'y plaist pas.

Scarron.

HET SELVE.

Alhier rust Henrick aen een houtjen in een touwtje;
Mits dat het niet en waey', of emmers maer een kouwtje.
Bij ongestuijmigh weer is 't heel een' ander' saeck,
Daer in en vindt hij, schijnt, geen sonderling vermaeck.

IDEM.

Pensilis Henricus placide hac in reste quiescit,
Aere tranquillo quo licet usque frui.
Turbato ventis, ratio est diuersa; videtur
Scilicet hoc ludo non satis ille capi.

DAS SELBIGE.

Henrich ruh't all gemach in dieser Stelle,
Wan der Wind nieder ist, od'r zimlich swach:
Beij ungewitter ist's ein' and're Sach,
Es scheint das ihm das kurtzweil nicht gefälle.

IL MEDESIMO.

In legno e laccio Errico qui riposa,
Se basso è il vento, ò sia che tutto taccia.
Se si leua in tempesta, è altra cosa,
Che questo par che troppo non gli piaccia.

EL MISMO.

En esta horca sossegadamente
Henrico duerme, quando es baxo el viento.
En tiempo de borrasca es otro cuento,
Que de el parece poco se contente.

THE SAME.

Upon this Gibet resteth Henrij,
When the wind ceaseth, or is low.
In stormij weather 'tis not so,
Then seemes he to be vext, not merrij.

Ταὐτό.

Ἥσυχος Ἐῤῥίκος σταυρῷ τε βρόχῳ τ' ἐπὶ εὕδει,
Ἂν γ' ἄνεμος λήγων, ἢ ποτὲ πρᾶος ἔῃ.
Ἐν ζάλῃ οὐχ οὕτως, ἐν τῇδε γὰρ ἄλλο τι πάσχει,
Οὔτε μάλ' εὐφραίνειν τοῦτο τὸν ἄνδρα δοκεῖ.

Aetas parentum peior ut fere fuit
Aetate avorum, nostra ne peior quoque
Non sit parentum, Gallus in quo lemmate
Semel olim abusus otio est, ego septies.

Kal. (1) Nou.

Non loquimur sani, nisi cum ratione loquamur:
Hinc et idem Graecis quod λόγος est λόγος est.

3. Nou.

QUAE TAEL [1]).

Daer λόγος λόγος is, en werdt men niet bedrogen [1]),
Maer onse Tael is valsch, en maeckt van λόγος logen.

4. Nou.

Eia, Patres caduceferi, cessate morari [2]).
Grandis erit dextrae dextera juncta gradus.
Nec semper populi fausto caret omine rumor;
Conueniatis, hic, et conuenietis, ait.

8. Nou.

OP D'AFBEELDING VAN SIMON SIMONIDES [3]).

Dus stond Simonides sijn kloeck eenvoudigh wesen:
Die door en door den Man wil heen sien, moet hem lesen.
Iae lesen: maer, eilaes, waer 'tnoch te doen als 'twas,
Hij waer, hij levendigh, 'tbest datmen van hem las.

9. Nou.

SEPTEMBRI MEO LXXX° [4]).

Hocce bis Hugenius quadragenarius anno,
Quam sibi vult habeas, vix habet ipse fidem.
Quippe cui mens sana vigens in corpore sano
Durat, an hunc aliquis dixerit esse Senem?
Praeteritos vanum est Soles numerare: quid ad me,
Fluminis elapsi copia quae sit aquae?
Dum modo praeteritae superet par copia praesens,
Dum quod eram Iuuenis det Deus esse Seni?
Dat Deus esse Seni quod eram: sit gratia danti;
Dum modo quod non sum det Deus esse Seni;
Sitque Senis melior Iuueni quam vita peracta est,
Ultimaque aeternae prima propinqua dies.

11. Nou.

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.
Bij vs. 1 in marg.: Tael. — Reden.

2) Het versje doelt op de langdurige vredesonderhandelingen te Nijmegen. Zie ook blz. 133.

3) Zie dl. VII, 327.

4) Ook in klad, dat den datum heeft.
vs. 10 *Deus* klad: *simul*

IN EFFIGIEM SIMONIDAE.

Ecce Simon, cuius nil corde modestius olim,
Nil in suggestu doctius ore fuit.

19. Nou.

DE IPSO LUDUS.

Dissimiles similesque duo vixere Simones,
Tam fuit hic magnus quam fuit ille Magus.

eod.

Gallia Grammaticae distinguens tempora spernit
Praeteritum, laudat Praesens et amica Supino est.

21. Nou.

Voetius hic situs est: nihil ultra quaere, viator [1]):
Cuius apud nostros gloria fulsit auos.
Illa viri solo respondet nomine: novit
Omnia, qui legit, Voetius hic situs est.

23. Nou.

EPITAPHIUM VIRI SUMMI G. VOETIJ [2]).

Qui, veri constanter amans, pietatis avitae
Praesidium Spartam credidit esse suam;
Qui Patriae quondam vix e lanugine prima
Praestitit ingenij pene senilis opem;
Cuius par calamo facundia quaerere doctos
Fecit, utri potior debitus esset honor;
Qui de suggestu prope jam morientia verba
Vix expiranti desijt ore loqui,
Caetera victuris mandans in saecula chartis
Bis vegetus nonâ maior Olympiade,
Voetius hic situs est. Nihil ultra posce, viator:
Viventi laudes non placuere suae:
Parce quiescenti, nec manibus esse molestus
Perge: quod hic frustra quaeris, ubique leges.

27. Nou.

OP DE GEDICHTEN VANDEN HEERE VAN MAESDAM [3]).

'SLands welvaert gae te slaen, op 't Cussen en in 'tVeld,
Tot binnen-rust en weer van uijterlick geweld,
Geweld van wapenen, van wateren, van winden,
Vereischte tot nu toe een heel mans onderwinden.
De welgeboren drift van dese vlugge pen
Noemt een vuijl, schadelijck, onadelyck gewen

[1]) Voetius (vgl. dl. IV, 241) was den 1sten Nov. gestorven.
[2]) vs. 7—11 staan aan den kant, zonder aanwijzing, waar zij moeten worden ingevoegd. — vs. 10 *maior* eerst: *functus*
[3]) Zie blz. 127.

Eens mans een enckel werck, en waerschouwt ed'le zielen,
Hoe kostelijcken schatt van uren wij vernielen,
Daer eene besigheit alleen de sinnen slijt.
Lett, edle zielen, op soo deftigen verwijt,
En leert hoe Geestelijck' en geestighe gedachten
Uw' daghen waerdigh zijn, met stucken van uw' nachten,
En rekent, hoe Maesdam voldoet Plicht en Gemoed,
Die 'twerck niet en versuijmt, en 'tbywerck soo wel doet.

27. Nou.

AD LANDMANNUM [1]).

Ut male speràris bene me, vir maxime, tanto
De sene tantillum dicere posse senem,
Pareo speranti. quaeris cur pareo? multis
Praefero quam soli displicuisse tibi.

28. Nou.

AD ILLUSTREM VIRGINEM MARI-IANAM DE SCHILDERE τὴν πολυίστορα [2]).

Ne te commoveat *varium et mutabile semper*
Foemina, quâ sexum labe Poeta notat,
Cum te, disparibus superantem Protea formis,
Esse quod es video, virgo, nec esse statim,
Cum tot te varijs lectori illudere formis,
Quot Metamorphoseis Fabula nulla dedit,
Denique cum Gentes inter quâcumque videri
Orta velis, ortam dextra parata probet;
Dextra, cui totidem respondet lingua loquelis,
Illa quoque omnigenis tota stupenda tropis,
Ut sileam, quantum digitis arguta canoris
Percutias libijci mobile dentis ebur,
Quantaque Melpomene nostris Sirenibus extes,
Quâque modos rapidi Carminis arte regas.
Aio, quod est alijs *varium et mutabile* probro,
Immortale tui nominis esse decus.

29. Nov.

---

1) Vgl. dl. VII, 96.

2) In 3 HSS., 2 daarvan zijn klad, 1 heeft geen titel.
Vgl. dl. VII, 190.
vs. 3 *disparibus* 1 HS.: *infinitis* — vs. 4 *video* 1 HS.: *videam* — vs. 5 *varijs lectori* 1 HS.: *video novis* — *formis* 2 HSS.: *larvis* — vs. 8 *dextra parata probet* 1 HS.: *credere dextra facit* — vs. 9—14 niet in 1 HS. — vs. 10 *tropis* 1 HS. eerst: *modis* — Achter vs. 15 en 16 volgen in 1 HS. de regels: *Quotque cucurrerunt, quot post te saecula current Non habuisse tibi, non habitura parem.* Die regels staan ook in een ander HS. achter het geheele vers; daar staat *Quaeque* voor *Quotque*, *et quae* voor *quot.* Zij worden daar voorafgegaan door: *Addo, tot ingenij semper felicibus ausis Tactus, et immensâ fertilitate tui*, Voor *immensâ* eerst: *omnimoda* — Die 4 versregels komen ook nog afzonderlijk in HS. voor.

AD EANDEM.

Multimodam cum te mirer, multiscia virgo,
Perfectam stupor est omnibus esse modis.

eod.

AEN PAEPSCHEN ANDRIES [1]).

Hoe seght ghij dat, Andries? stoftg' op uw' goede wercken,
En zyns'er voor gekeurt bij Papen of goe lien.
Ick stell mij geen partij: maer, heb ick wel gesien,
Aen de gedruckt' altoos en is het niet te mercken.

29. Nou.

AD IOANNEM WIERTZIUM COLLEGAM [2]).

Quod bipedem tripedi Iambum supponis ïambo,
Quam res exemplo sit male tuta, vide.
Si tibi de geminis tollatur sijllaba Ian Wierts,
Quam monosijllabulo nomine curtus eris!
Desine nominibus, Collega, injurius esse,
Ni curtus curto curtior esse velis.

1. Dec.

AD ..... [3]).

Quid mea me conferre tuis praeconia scriptis
Poscis, et extortae lucis ubique facem?
Vel laudabilis es, vel non laudabilis autor.
Elige: si primum, jam neque laudis eges:
Ipsa sui Virtus pretium est, laus ipsa: quid ad te,
Dici quod nescit nemo, nec ambigitur?
Illaudabilis es? quâ tu fiduciâ ineptae
A mendace petas, improbe, laudis opem?
Desistas moneo. duplex mihi causa monendi est.
Ne tibi vel doctis displiceam, moneo.

1. Dec.

AD WIERTSIUM REPLICATIO.

Laedere, quem proprio rabies armauit ïambo,
Ut mutilus pede jam claudicet, Archilochum;
Graecos ludere Grammaticos, fraudare Latinos,
Improbuli rear an simplicis esse viri?
Decidat Iesuïta Pater, quo vate magistro
Wiertsius ad vatum culmina flexit iter.
Huic ego submitto fasces; hoc judice, si sic
Censeat, ipse mihi Iambus ïambus erit.

4. Dec.

---

1) Een afschr. van andere hand heeft den titel: *Aen Andries.*
vs. 4 *de* afschr.: *uw'*

2) Zie blz. 137.

3) In den titel is de naam niet ingevuld.
vs. 9 *monendi* eerst: *negandi* — vs. 10 *moneo* eerst: *sileo*

CONATUS. AD EUNDEM [1]).

Solutionem maximi, non maximi,
Amiculorum, quando sic olli placet,
Non optimam, quasi optimam, accipio libens:
Modo, jam Lijcambae cautior periculo,
Mox tertium Archilocho suum reddat pedem.

6. Dec.

Παίγνιον πενθήμερον. ANNAE BRUNINGIAE, QUAE KINSCHOTIO FILIO CONDICTA, PATRI MOX DESPONSATA, PESTE INTERIM SUBLATA NEUTRI NUPSIT, EPITAPHIUM [2]).

Quae jacet hic, Nato primum, dein sponsa Parenti,
Excidit ambobus Virgo rivalibus. Utri
Ius viduo flendi potius, decerne, Viator.

7. Dec. (R. Kinschot.)

RESPONSUM HUGENIJ [3]).

Iudice me, Nato: quando Patris esse marita
Non potuit, quae jam coeperat esse Nurus.

7. Decemb.

R. KINSCHOTIJ [4]).

Principe ab incano si dissentire Senatus
Pace parum vestrâ, Dux venerande, licet;
Inter Avum Patruumque loqui si vera Nepoti:
Iudice me, potior causa Parentis erit.
Libera nam poterat, poterat non nubere Nato,
Anna leuis nimium Sponsa, Noverca, Nurus.
Non potuit non esse proci, jam Sponsa Parentis,
Si rediviva foret, certa Noverca sui.

8. Dec.

---

[1]) De titel is onduidelijk geschreven.

[2]) De meeste der nu volgende versjes komen ook in klad voor, met de data; alle, ook die van Kinschot, zijn door H. geschreven. In het klad is de titel van het eerste versje: *Epitaphium Annae Brunynck.*

Roeland van Kinschot (1621—1701) was een zoon van Caspar van Kinschot († 1654) en van Catharina Sweerts de Weert; hij werd in 1654 lid van den Raad van Brabant en in 1673 van den Hoogen Raad. Het geval, waarop hier wordt gedoeld, had plaats met zijn grootvader, Caspar van Kinschot, raad en thesaurier-generaal van Prins Maurits, en één zijner zoons, een oom van Roeland K.

[3]) vs. 1 *Nato* klad eerst: *primo*

H. had eerst het volgende antwoord geschreven, dat alleen in het klad voorkomt:

Inter Avum et Patruum flammis riualibus aegros,
Litem, Kinschoti, quam nec decidere tantus
Tute queas Iudex, mors opportuna diremit.

eod. (7 Dec.)

[4]) Dit vers niet in klad.

HUGENIJ [1]).

Desine, inique Nepos, causam sine lege tueri
Non dignum facinus Patre patrantis Avi.
Non cedo, neque si legem de lege Senator
Dixeris, et toto Codice fultus eas;
Non cedo, neque Pandectis, non cedo Novellis,
Sive quod hoc grauius fulmine fulmen habes.
Fortior est, qui me fortem fortissimus autor,
Per Patruo docte subdita verba, facit.
Consultus legum, et legum consultus amandi,
Condemnavit Avum Grotius. αὐτὸς ἔφα.

eod. 8. Dec.

KINSCHOTIJ [2]).

Inter Avum et Patruum dubiam decidere litem
Degener haud volui, Carmine teste, Nepos.
Perfida, respondi, non cui nubenda Marito,
Utri sit viduo nupta dolenda magis.
Quantum inter Sponsum distabat et inter amicum,
Tantum inter Patruum distat et inter Avum.
Consule Grotiadem, quo non veracior alter
Testis in hac causa, namque oculatus erat.
Irati tibi verba proci, et convicia narrat,
Et male delusus quae probra dictat amor,
Ominaque instantis tantum, et non gaudia, morbi
Cui jus sit flendi pinguius αὐτὸς ἔφα.

9. Dec.

HUGENIJ [3]).

Tempore qui potior Patruus fuit, huius, Amice,
Plorandi primas diximus esse vices.
Sic sentire Senem miraris? amavimus et nos,
Et primas primi sciuimus esse proci.
Pro Sene tu perstas et Avo? pietate Nepotis
Vincat, age, et ploret, non ut Amans, sed Avus.

eodem 9. Dec.

KINSCHOTIJ [4]).

Dum dirimunt litem Natumque interque Parentem,
Ordine converso junior atque senex,
Indefensa nigro jaceo Thaumantia busto

---

[1]) In het klad is de titel: *Ad Kinschotium pro Avo stantem.*
Grotius had een gedicht geschreven met den titel: *Epistola Palladii ad Thavmantiam patri svo nvbentem* (vgl. *Poem.*, 1617, blz. 203).
vs. 1 *inique Nepos* klad eerst: *Kinschoti*

[2]) Niet in klad.

[3]) In het klad is de titel: *Ad eundem.*
In het klad staat onder het versje: Μέχρι δεῦρο.

[4]) Niet in klad.

Non Gnato infelix, non sociata Patri.
Palladio, fateor, facunde plaudit Amico
(Ipsa nec invideo conscia) magnus Hugo.
Si tamen in mundum dent Fata redire Sabinum,
Non tulerit frustra, crede Viator, opem.
Dum tacet, Aonidum dulcissima cura Sororum,
Constantine tuam maxime Posco Manum.

10. Dec. Thaumantia.

HUGENIJ [1]).

Anna, fatebor enim, non est quod mortua speres
De patrocinio, perfida viva, meo.
Quaere cui placeat violati crimen amoris,
Et vitiata prior posteriore fides.
Kinschotys bis amata, tuae quae gloria sortis,
Illâ te patior nunc quoque sorte frui:
Defendant quod amaverunt. Rivalibus umbris
Si, quo floruerant, non datur ore loqui,
Quod petis a Sene defecto, juuenilibus aptum
Kinschotijs, proprie Sparta Nepotis erit.
Opto Senex tamen, ut nihil inclementius addam,
Palladio quod eras, sit tibi Terra, levis.

Eod. 10. Dec.

KINSCHOTIJ [2]).

Speraueram, Vir Nobiliss.e, te Thaumantiae precibus aliquid saltem fuisse daturum, sed spe meâ penitus me excidisse comperio. Erat tamen materia Decano nostri Collegij dignissima, et author, et argumenta Palladij merebantur, ut ibi tu nervos intenderes tuos. Animus itaque est, ad alium me conferre. Clarissimum ergo Heinsium adibo, Thaumantiae nostrae causam, quantâ potero operâ commendaturus, et extorquebo vel ab aegroto patrocinium hactenus indefensae. Si flectere nec illum queo, in auxilium vocabo virum quendam eruditum, qui degit Amstelodami: cuius non occurrit nomen: sed perplacent in scribendo dotes. Praeter tuum et illorum stilum, nullius ego quidem novi, cui haec ardua (ut tibi videtur, nec ego multum repugno) provincia digne demandetur. Et ne me pruriginis vel pertinaciae accuses, in Thaumantiae causa Avi mei integritas, quae apud omnes saeculi sui bonos, nec solum apud Illustr.mos Guilielmum et Mauritium Principes (absit dicto invidia) illibata fuit, versatur, et tantum non patitur, nec ulterius tempora tua morabor. Sed coronidis loco hoc non cuivis Oedipo solvendum opponam, facillime et minimo negotio et nobis et conscijs. nec verbum amplius addam.

Anna duos viduos, neutri sociata, reliquit:
Viva volens Natum, morte coacta Patrem.

11. Dec.

---

1) In het klad is de titel: *Ad Thaumantiam.*

2) Niet in het klad.

HUGENIJ [1]).

Heinsiadas non excludo, nec si quid Amicae
Amstela contulerit vel Patrui vel Avi.
At, si consilio non dedignare senili,
Iam perspecte Seni saepe Poeta, regi,
Tecum habita, et pudeat, cui sit tam larga supellex,
Poscere cujusvis te vel opes vel opem.

11. Dec.

Impare congressu commissa Senecta Iuventae [2])
Hic lassata pedem fixit, et obticuit.

eod.

AD NOBILISSIMUM VIRUM ROLANDUM KINSCHOTIUM SUPREMAE CURIAE SENATOREM ELEGIA IURIDICA [3]).

Lusimus, et fraudantis Avi, Patruique miselle
Fraudati varie lis agitata fuit.
Meque adeo, si quid Manes sentire sepultos
Credimus, ille odit alter, hic alter amat.
Oderit ille, parum refert: non terreor umbris,
Nec facti metuo postulet ulla reum.
Optime Kinschoti, modo te quos garrula fudit
Musa boni constet consuluisse jocos.
Nempe leues perpesse logos et futile Carmen,
Et rerum vacui nomen inane Metri,
Seria, si bene te noui, humanissime rerum,
Hic exponenti verba fauere voles.
Est de stirpe mea, si nescis, mascula proles,
Hugenios inter tertia nata Mares.
Serius huic homini faueas rogo. verius autem,
Huic homini precor, huic obsecro ne faueas.
Iuris eget; stricti juris: jus dicite, strictum
Dicite: nil tollat gratia Iustitiae.
Cogitur ad vestrum perversâ lege tribunal,
Et, jam finitâ lite, bis esse reus.
Quo cogente, putas? quo non prohibente subiuit
Confessus primi fulmina Iudicij;
Fulmina, quae, si defensus pro jure fuisset,

---

[1]) In het klad is de titel: *Ad Kinschotium.*

vs. 6 *cujusvis* klad: *mendicum*

[2]) Den 21sten Febr. 1677 richtte W. Goes een Lat. vers aan Huygens uit naam van Thaumantia. (Zie *Catal. Huygens-tentoonstelling*, N⁰. 764.)

Zie over Willem Goes, blz. 138.

[3]) Ook in afschrift van andere hand.

Ook dit gedicht handelt weer, evenals die op blz. 136, 137, 138 en 143, over de zaak van Lodewijk H.

vs. 6 *facti metuo* afschr.: *metuo facti* — vs. 12 *Hic exponenti* eerst: *Seria prodenti*

Immeritum poterant non ferijsse caput.
Maluit ipse indefensus peccasse videri
Tristia quam lenti taedia ferre Fori.
Iamque satisfactum poenae est, quâ durius ipse,
Ipse probat Iudex nil potuisse dari.
Provocat Ille tamen. quis homo? cui patria jura,
Patria, quam bene commiseris, ipsa vide.
Officium nescire, aut non nescire et abuti,
Et procul a recti deuium abire rota,
Instigantibus indignis autoribus, idem
Error, et infami proxima culpa dolo est.
Tum quid ego ingratos Ciues, et parte nefandos
Dimidiâ, scissâ te, Goricheme, loquar?
Diceris (os hominum!) totis incumbere tota
Viribus, hoc ipsum quo tueare nefas;
Diceris, insano quasi suffragata popello,
Hugenij causam deseruisse tui.
Cum sciat Hugenius, turbâ testante, bonorum
Certior, hoc ulli non placuisse bono,
Nec potuisse quidem, nec enim tam turpia factu
Ausos esse bonis proposuisse malos.
(Haec ferimus proceres? sic lex Cornelia dormit?
Sic ullo tutis non datur esse loco?)
En technas, bone Kinschoti, quibus infima plebes
Gestit honoratum perdere posse virum.
Non qualem titulo mendace calumnia finxit,
Imbuto prauis artibus ingenio,
Sed, procul a vitio, justi et pietatis amantem,
Ingenuum, addo meis moribus, Hugenium.
In quo, si formam spectas, nihil amplius optes,
Siue animi pendas interiora, nihil.
Doctrinâ ditem, linguâ septemplice gnarum
Cum totidem populis congrua verba loqui,
Paene tot in Terris tam non peregrina locutum,
Fecerit ut ciuem credere quamque suum.
Postremo, legum titulis et honoribus auctum,
Et quae plura Patrem commemorare piget.
Fare, age, Kinschoti, tantâ virtute decorum
Barbaries pote sit non amet ipsa caput?
Oderit hunc aliquis, nisi Tigride saeuior, in quem
Tam largâ videat fata benigna manu?
Ecce tamen, sceleratus homo, crudelis, iniquus,
Ut Gorichemus amat spergere liuor, hic est:
Disce fidem populi: quo nil sibi charius olim,
Sustinet his vecors exagitare probris.
Hoc fidae pretium est operae, sic solvere fas est

Praestitae in adversis nomen amicitiae?
Huius ope ad summos evectus, Pictor, honores
Tali denigras, improbe, peniculo?
Talibus, ingrate? sed me compesco: querela
Alterius, vestri non erit illa fori.
Kinschoti venerande, dei vindicta, quod a te
Poscere tot coepi versibus, ecce tribus.
Audiat hoc omnis tecum Collega Senator;
Quae loquar, e vestris fontibus hausta loquar.
Nempe voluntatem peto perpetuam et constantem
Quae dare jus docet et linquere cuique suum.
Curia quae nostros antiquo jure Batauos,
Mattiacosque pari cognitione regit,
Hugenio Multam bene se rata dicere, functa est,
Ipse cui se submiserat, officio.
Paruit ingenue: parentem Curia eodem
Restituit quo submouerat ante loco.
Quid superest, nisi nempe bonum sub Iudice Ciuem
Legitimo partâ velle quiete frui.
Hoc vos velle velim, et turbas, quo causa citato
Definita fuit, nolle ciere novas.
Pellite vexantem Hugenios a limine sacro,
Ut quae (multa licet) Multa fuit, rata sit.
Hoc erit (ut nimijs cessem te obtundere nugis)
Reddere, Kinschoti, et linquere cuique suum.
17. Dec. 't Welck doende etc.

'Επαμφοτερίζοντες [1]).

Cartesius rerum causas excussit, et illi
Clarius omne omni luce Mathema fuit.
Cocceius locuplete penu, sudore stupendo
Collectâ, sese doctior emicuit.
Voetius, a teneris Fidei defensor, ut inter
Mille libros liber, et maximus ipse fuit.
Tres variâ pietate, pari virtute decori,
Fulserunt Patriae sidera quisque suae.
Ergo Cartesius, Cocceius, Voetius, omnis
Affectu mihi vix impare chara Trias.

---

vs. 93 *nimijs cessem* afschr.: *cessem nimijs*

[1]) In 3 HSS., van welke 2 geen titel hebben.

vs. 3 Johannes Coccejus (1603—1669) was de beroemde theol. professor te Franeker. Achter vs. 6 in 1 HS.: *Par mihi Cartesius, par Voetius et Cocceius; Nil cum diuisa relligione rei est.* — vs. 8 *quisque* 1 HS.: *terna* — vs. 9—13 ontbreken in 1 HS.

De sciolis autem, quibus haec tam sacra proterve
Traduci video nomina, scire libet,
Quis non Cartesius (si detur copia), quis non
Cocceius, quis non Voetius esse velit?

18. Dec.

Anne, sentant son beau Mari
Ne faire plus rien qu' à demi,
Au prix des premieres nuictées,
Et que sur bien d'autres brisees
Son desjà degousté Galant
S'en va gaspiller son talent;
Ha dit elle, Anne miserable,
Que le prouerbe est veritable
Et que ton flasque ij est bien peint,
Qui trop embrasse mal estreint.

19. Dec. subito.

A DES BOEFS.

Cessez de crier ou de braire,
Gros Maistres-musiciens aux prez;
Vous m'obligerez de vous taire
Chantant si mal, pour des chastrez.

22. Dec.

NIEW JAER [1]).

't Iaer is een schakel-rad, en all' die schakels, Dagen,
Die om en weer om gaen de gangen die sij plagen.
Een staeter alle daegh ter plaetse daer het stond
Drij hondert zestigh vier te voren. Gaet dat rond,
Waerom was 't gisteren min niewjaers dagh als heden
En waerom mergen meer als over lang geleden?
Voor mij, ick reken, en die rekening is klaer,
Drij hondert zestich vijf niew' jaeren alle jaer.

1. Ian.

DICHT-KONST [2]).

Frits, wilt gh' een Dichter zijn en brengen ons in 'tlicht
Een prijsselyck Gedicht,
Gesloten, hecht en dicht,
Van zenuw en gewricht;
De Regelen zijn licht,
En echter van gewicht:
Stelt u maer voor 'tgesicht,

vs. 11 *autem* 1 HS.: *vero* — *proterve* 1 HS. eerst: *profane* — vs. 13 *si detur copia* 1 HS.: *dic tota Academia*

1) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Niewe Iaer*, 1° *Ian.* 1677.

2) Ook in afschr. van andere hand.

Voor alle wett en plicht
Van ons hoogh Hof-gericht,
Dat gh' u te wachten hebt van twee onhebblickheden,
Van Reden sonder Rijm, en van Rijm sonder Reden.

3. Ian.

Ian kreegh een' schamp-schoot in 't gevecht,
En stelden 't op een loopen.
Wat kond' hij beter doen, goed knecht?
Want, vraeghtmen hem, waerom? hij seght,
Had ick soo hard niet aen geloopen,
Ick had licht harder aengeloopen.

eod.

CLAES TE VREDEN [1]).

Claes broght mij slordigh Dicht te voor
En vraegde mij na lang verhoor,
Of ick oijt sulcke verssen
Sagh komen uijt de perssen:
Ick antwoord', inder waerheit, neen:
Vrij was ick, en Claes wel te vreen.

eod.

CLAES SIJN EERSTE DOODT [2]).

Claes kreegh een Kogel door den kop,
En 'tscheen in 'tstruijck'len vanden klop,
Eer dat sijn' Oogen noch beschoten,
Dat hij de saeck niet wel en nam,
En dats' hem vreemd te voren quam,
Als zijnde noijt meer doot geschoten.

10. Ian.

TROOSTELYCKE T'SAMENSPRAEK [3]).

Ghij noemt mij een quaed wijf, om dat ick wat kan kijven,
(Sprack tot haer goede man de vinnigste aller Wijven)
Saeght ghij mijn Hert, ghij waert haest anders van verstand.
Uw hert sien (sey de man) 'kbelooft u aen mijn' hand,
Sterft maer een oogenblick, ick sal den Doctor halen,
En t'samen sullen wij na dat soet hertje talen:

---

vs. 11 *en* afschr.: *meer*

1) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Misverstand.*

vs. 6 *Claes* als in het afschr.; het HS. heeft: *Ian*

2) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Claes verwondt en verwondert.*

3) Boven een afschrift van andere hand schreef H. den titel: *Man en wijf.*

vs. 2 *de* afschr.: *het*

Vind ick 't dan soo ghij meent; wijf, sal ick seggen, wijf,
Mijn liefste wijfje, waer 't noch levend in uw Lijf!
En ghij sult, hope ick still en zedigh blijven leggen
En laten mij alleen mijn leven eens wat seggen.

5. Feb.

AEN EEN SLECHT POËET [1]).

Ghij telt mij uw' gedichten toe;
Daer ben ick mé verlegen:
Soud ickse siften soo ick doe,
Ghij mostse mij toe wegen.

7. Feb.

Dicentis quoties non est vox congrua dictis [2]),
Me, Landmanne, quidem judice, λανδμανία est.

Feb.

DOODS GELUCK [3]).

Die overlydt, is over lyden.
En vreesen wij noch t'overlyden?

21. Feb.

AEN EENEN OUDEN SIECKEN VRIEND.

Wij gaen te samen in ons tachentichste jaer:
Soo noemt het onse tael, en 'tis ten beiden waer.
Ten beiden evenwel is 't in een' and'ren sin:
Ghij lighter in. God danck, ick gae en staeder in.

21. Feb.

OP HET CONTERFEITSEL VAN CHR. PIERSON, SCHILDER EN POEET [4]).

Dit's Pierson; Hagenaer, van wien ick qualijck weet,
Van wien veel' Kijckers en veel' Lesers niet en weten,
Hoem' hem, doorkeken en doorlesen, hoort te heeten,
Of kloecker Schilder, of vernuftiger Poeet.

7. Mart.

Caia cupit pacem et Caius; sed dispare voto;
Bellandi varie cum sit uterque satur.
Da pacem, domine, in nostris, rogat illa, diebus,
Da pacem in nostris noctibus, ille rogat.

12. Mart.

---

[1]) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Aen ijemand.*

[2]) Zie over Landman, dl. VII, 96.

Onder het versje staat: Di che lieui cagión che crudél guerra. Petrarcha (Canz. 29).

[3]) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Sterven.*

[4]) Christoffel Pierson werd in 1631 in Den Haag geboren, maar heeft het grootste gedeelte van zijn leven te Gouda gewoond, waar hij in 1714 is gestorven. Hij heeft veel uit het Latijn vertaald en ook treurspelen geschreven.

AENDEN HEERE EN VROUWE VAN BENNEBROECK MET MIJN' KORENBLOEMEN [1]).

Gezegent Bedde-paer, diens eendracht ongeschonden,
Altyd soet en gedwee en vredigh is bevonden;
Weeght eerst dit lompe block van Blad'ren inde hand,
En dan sijn binnenst in de schael van uw verstand;
'K weet dat ghij seggen sult, in 'taensicht vanden Dichter,
Noijt quam ons swaerer Boeck te voren, en noijt lichter.
Het vall' u licht of swaer; ick heb mijn' schuld betaelt,
En ghij u 'tongemack selfs opden hals gehaelt.
Soo gh' uw' verwachtingen bedrogen vindt in 'tlesen,
Dit magh wel in een hoeck een Stom stuck huijsraeds wesen,
Of dienen nu en dan voor Peperhuijs-papier,
Of aen den keucken-haerd voor spoedigh Mossel-vier.
Het gae daer mé soo 't gaet, ick sal het noijt beklagen,
Soo 't u magh of gescheurt of ongescheurt behagen;
Ick stell het voor u beij te Recht in boeij en band,
Genae of ongenae getroost, en eer of schand.

ult. (31) Mart.

9. POLTRONS VAN PALMESSONDAGH 1677. AENDE GALGH [2]).

Wij liepen voor het fransch, niet bijten, maer gebas,
Daer 't tijd van staen en slaen, en niet van loopen was:
In 'tloopen stieten wij de schoenen aen dit houtje,
En hier verwerden w' elck in een bijsonder toutje.
Wij hoorden rood te sien van schaemte: maer van schrick
Blijft ons de dood-verw noch aen hangen inden strick.

ult. (30) Apr.

200.e PENNING.

Is 't de twee honderst van mijn' Penningen alleen
Die mij werdt afgeperst, seij Claes, ick ben te vreên.
Legh-penning is slecht geld: laet mij maer, Heeren Staten,
De twee mael honderst van mijn' Guldens of Ducaten.

23. Maij.

---

1) Zie dl. VII, 290.

2) Van het regiment van Van Walenburgh, dat zich in den slag bij Mont-Cassel op Palmzondag (11 April) lafhartig had gedragen, werd van elke compagnie één man gestraft. „Dit Regiment dan tot Sluys in Vlaenderen gekomen zijnde, wierdt in de Kercke geslooten, en nae dat de Lotinge gedaen was, zijn 9 Persoonen, die 't te beurt was gevallen, na 't Leger van sijn Hoogheyt, dat tot Eecklo was gekomen, gevoert en aldaer vervolghens op-gehangen: De rest is tot Sluys het Vaendel weder over 't Hooft gewaeyt, en alsoo eerlijck gemaeckt" (*Hollantse Mercurius*, voor 1677, blz. 46).

HAEGSCHE COETSMAL.

Loopt niet na Schevling meer den mallen wagen sien,
Met minder ongemack en evenveel behagens
Kan u deselve vreugd en vreemdigheit geschien,
In onsen mallen Haeghs veel hondert malle wagens.

eod.

AEN NEUSWIJSE FREDERICK.

Ghij zijt te neuswijs, Freeck,
Hoort hoe ick daer af spreeck,
De wijsen al te neuswijs
Houd ick maer entre deux wijs.

29. Maij.

Gaudia vesicam solvunt, timor emouet alvum.

11. Iun.

AD THESES F. SPANHEMIJ F. PETRUM ROMAE NUNQUAM FUISSE [1]).

Si, quot se Christus credi vult vana creare,
Olim tot potuit Roma creare Petros;
Vix ego, quin Romae fuerit de millibus unus,
Ambigo; si verum est non potuisse, nego.

26. Iun.

siue

Non nego posse Petrum Romae quandoque fuisse,
Sed, de factitijs ni fuit ille, nego.

AD EASDEM.

Difficile est, Petrum Romae quandoque fuisse,
Credere, quem constat ne potuisse quidem.
At cui mille locis Christum persuaseris unum
Esse, nihil porro credere difficile est.

3. Iul.

AEN MIJNE SONEN [2]).

Ick wensch u, kinderen, de gunst van 'tVaderland:
Maer, soo ghij lesen sult, of wisslijck hebt gelesen,
Van Roomens grootste Vorsts wijs vaderlijck verstand,
Na ghij 't sult waerdigh wesen.

6. Jul.

LESS.

Wilt gh' allom welkom zijn en nergens onbemint;
Voeght u na Wijz en Tyd, en blaest noijt tegen wind.

6. Iul.

---

1) Zie blz. 110. — Hij had te Leiden uitgegeven *De ficta profectione Petri Apostoli in urbem Romam deque non una traditionis origine.*

2) In marg.: Augustus nunquam filios suos populo commendauit, ut non adjiceret, si merebuntur. Sueton. in Oct. Aug. c. 16.

A MAD.LE DE BREDERODE [1]).

Tres-humbles baisemains d'un Asne
Qui vient d'arriuer à Viane,
Pour auoir l'honneur de vous veoir.
Si vous daignez le receuoir,
Sa visite sera Françoise,
C'est à dire courte et courtoise;
N'aijant à vous dire en effet
Autre histoire, sinon qu'il est,
Et tousiours se fera connoistre,
Plus que personne le puisse estre,
De tout le fin fond de son coeur
Vostre tres-humble seruiteur.
P. D.
I'auroij mis, tres-obeïssant,
Mais la Rime tijrannisant
Ma pauure Muse embarassée
M'en a detourné la pensée.
Mon malheur le voulant ainsi,
Souffrez que je le mette icij.
Ie suis donc, belle Brederode,
Bien plus en effet qu'à la mode,
Vostre tres, tres obeïssant
Valet et pelerin passant.
Entre Gornichem et Vianen 24.e Iuillet.

OP DE AFBEELDING DER STEDE DELFT, DOOR BEVEL VANDE HOOGHACHTBAERE MAGISTRAET DERSELVE UIJTGEGEVEN [2]).

Eer hebbe 'twijs Gerecht van Delflands opper stadt:
Sij sagense misbruijckt tot schier niet als een padt
Na Rotterdammer Hoofd, of uijtvaert van Delfshaven;
Sij sagens' haestigh volck half blindeling doordraven,
En Delft, langs eene Delft, voor eene straet, begaen;
De schuijt-klock doogde niet een omsien stille staen,
Om Delft omstandelick, van sijn' geboende straten
Ter Gevel-toppen toe, sijn' Weelde sien te laten.
Dus isser in voorsien: staet wat still, Vreemdeling;
Men schenckt het hier in 't rond aen uw' verwondering:

---

1) Zie blz. 122.

2) Het vers is gedrukt onder een platten grond van Delft door J. de Ram. (Vgl. *Catalogus der Huygens-tentoonst.*, N⁰. 408.) In den titel staat daar, in plaats van *Magistraet*: *Heeren Burgemeesters*.

vs. 1 *Gerecht* prent: *gesagh* — vs. 5 *langs eene* prent: *langs d'oude* — vs. 7 *van* prent: *met*

Doordelft het met gemack, en doorkeurt all' sijn' hoecken;
Lang sult ghij, mogelyck, heel Nederland doorsoecken,
Eer ghijder een ontmoet (in omloop sijns gelyck)
Daer Delft in Rijck en Schoon en Over-nett voor wijck'.

18. Aug.

AEN IOFF.W SOPHIE ROEMER MET MIJN BOECK [1]).

Geen Maegdom valt soo swaer, noch geen bekommernis
Als dit pack vuijl papiers voor hand, voor oogh, voor ooren.
Maer als ghij 't hebt begeert seid' ick 't u van te vooren:
Hij klaeght niet redelijck die wel gewaerschouwt is.

4. Sept.

AENDEN HEERE W. VAN HEEMSKERCK, VAN IOFF. OOSTERWYCK EN HAER DIENSTMAEGD, OOCK SCHILDERSCHE [2]).

Ons' aerdighe Vriendinn', de selzam' Oosterwijck,
Bij dien wij geen' gelyck en kennen, haers gelijck,
Doet daeglix wonderen noijt hoogh genoegh te schatten.
Een van die wonderen, by niemand licht te vatten,
Is, dat de Maeghd een' Maegd, een Dienstmaeght heeft gebaert,
En van den vaet-doeck af, van Bessem en van Haerd
Soo schielick aengequeeckt en leeren Oosterwijcken,
Dats' Oosterwijcks Pinceel alleen bestaet te wijcken.
Wat dunckt u, geestigh Vriend, heb ick groot ongelyck,
Die Geertje Pieters noem Geertruijd van Oosterwijck?
Sy is door Oosterwijck al dats' heeft leeren wesen,
Sy is haer eigen Print; of, wilt ghij 't klaerder lesen,
S' is Oosterwijckens Maen: en geeft die sulcken schijn,
Denckt watter in die Son, die 'tlicht geeft, lichts moet zijn.

18. Sept.

SNELDICHT [3]).

Een Sneldicht is wat soets, als 'tscherp gesloten wordt:
Een Sneldicht is wat sots als 't aen dat scherpe schort:
Een Sneldicht, hoord' ick laest uijt een groot man verhalen,
En is dien naem niet waerd, of 'tmoet sijn' Waerd betalen.

21. Sept.

---

1) In den titel van een afschrift van andere hand geeft H. haar de voornamen Antoinette Sophia, in dien van een tweede afschrift noemt hij haar Roomers.

Juffr. Roemer wordt eene enkele maal genoemd in de Journalen van C. Huygens Jr. (I, 128).

2) Willem van Heemskerck (1613—1692) was glasschrijver en dichter; hij heeft o. a. een paar treurspelen uitgegeven.

Maria van Oosterwijk (1630—1693) was eene beroemde bloemenschilderes. Vooral buiten 's lands waren hare schilderijen zeer gezocht.

Zie over Geertje Pieters, blz. 137.

3) Bij een afschr. van andere hand schreef H. in marg. bij vs. 3: Card. du Perron.

AEN EEN LOMPEN EDELMAN [1]).

Uw' Ouders waeren van seer Edelen gemoede:
Ghij meent het oock te zijn, als van denselven Bloede;
Maer dat's de geck gespeelt: want, malle Ioncker Ian,
Noijt vond ick een wijs man
Van all' mijns levens dagen
Om anderluijden deugd sich selven te behagen.

24. Sept.

NACHT-KEUR.

Niet droomen in sijn' slaep, is, doodt zijn: het gebreck
Van droomen al den nacht, is, soo lang geck te wesen.
Seght, Vriend, die soo veel weet, en soo veel hebt gelesen,
Wat wijse man en waer' niet liever doodt als geck?

29. Oct.

BOTMUIJLEN VERRAST.

Geeft Oesters aen mijn Paerd, seij Tom met kouden beck:
(Den haerd was soo besett, hij kon aen 't vier niet raken)
Op stond er een van 'tvier, en weer een tweede geck,
Om 'thongerighe Beest te gaen sien Oesters kraken.
Die plaetsen nam Tom in, en warmde sich gerust.
Met quam de waerd en riep, 't Paerd heeft geen Oesters lust.
Is 'tmogelick, sey Tom, kom, brengtse dan hier binnen,
Dat ick eens proeven magh, of ickse kan ontginnen.

2. Nou.

AD BURGERSDICIJ LEGES XII. TABULARUM [2]).

Ille ego qui coctas amo, pene abstemius, undas
Hactenus, et Bacchi munera posthabeo,
Ecce tuum fio, suavissime legislator,
In tua de castris convolo castra meis.
Applaudam potor potoribus, ebrius Evoë
Vobiscum insanâ nocte dieque canam,
Quumque dedi Leidae non udis legibus olim,
Hic operam, sed sub conditione, dabo:
Conditio est; si vina mihi quocumque propinas

---

1) Onder het versje staat: Quis se prudens ob aliena miratur? Sen. ep. 92.

2) Ook in afschrift van andere hand, waarboven H. den titel schreef: *In Ampliss.i Burgersdicij vinosas leges duodecim Tabularum.*

Mr. Pieter Burgersdijk was een zoon van den hoogleeraar F. P. Burgersdijk (1590—1635). Hij was pensionaris van Leiden, curator der Hoogeschool en heeft zich als staatsman naam gemaakt. Burgersdijk heeft Tafelwetten gedicht in het Latijn en in het Hollandsch voor de gedeputeerden van Leiden in de Staten-Generaal — zij zijn in 1682 uitgegeven — zooals Mauricius in 1725 eene „Wet der twaalf taafelen" dichtte voor de gedeputeerden van Hoorn, Edam, Monikkendam, Medemblik en Purmerend.

Onder het vers staat: Aegri somnium.

vs. 5 *Applaudam* eerst: *Accedam*

Nata loco, quorum par sic ubique sapor
Nectareo melli, quo tu de divite vena
Lectorum lepide proluis ora virûm.
Si nequeas, (certe nequies) nihil egimus ambo;
In mea de castris convola castra tuis.
Ite, lauata gulas praescriptis Lege Falernis,
Sicca meae satis est, tam bene scripta, siti.

2. Nou.

AD COLLEGAM IOANNEM WIERTSIUM [1]).

Parve, nec inuideo, sine me, Collega, propinquos
Hostibus Hulstanos fortis adibis agros.
Durum iter, atque, anni pro tempestate, molestum,
Si sua quod circum littora Scaldis habet.
Tu tamen hoc alacri sanus pede suscipis, ut qui
Commisso nunquam segnis in officio es.
Non dispar fuit et nostri constantia moris,
Dum licuit, quo nunc non licet ire, gradu.
En aliter visum, qui me numerosa valentem
Concessit Patriae vivere lustra, deo.
Scribo jacens quod, Amice, vides; miserere jacentis,
Invasit geminos dira Podagra pedes.
Illa semel salsos inter mihi nota Britannos
Hic quoque nil meritum vexat adorta senem.
Nempe quid? Isne ego sum, Bacchi qui castra secutus
Hinc male moratae perfero flagra gulae?
Isne ego qui Venerem? testes voco quotquot amicos
Neutro foeda mihi nomine vita dedit.
Hos inter, Wiertsi, si te bene novimus, ultro
Tu veri verax astipulator eris.
Nec veterem patieris, iniquâ fraude, sodalem
Supplicij causâ deficiente, premi.
Sic salvus redeas, sic te pater Aeolus, Austro
Aspirante, domum per freta salsa vehat;
Sic non intumeat Scaldis, sic blanda Novembrem
Nesciat, et toto rideat unda mari,
Sic Zephijros habeas comites, sic moenia Dortae
Praevecto, Eurorum flamina, cum fit opus.
Sic validum vegetumque in adhuc vitulantibus annis
Invenias casti pignus utrumque thori:
Sic longum Collega mihi, Collega Brabantis,
Non nisi felices experiare dies.
Uni me totum placet hoc includere voto?
Uno pro multis omnia, dico; Vale.

3. Nou.

---

1) Andere titel: *Amp.mo Collegae Ioanni Wiertsio Zulichemius* εὐπλοεῖν. Zie blz. 136.

AEGRI-SOMNIUM IN EQUULEO. PRID. NON. (4) NOVEMB. CIƆIƆCLXXVII [1]).

Quod fuerim terrae pondus, quo nomine gratus
Nonnullis, spero, melioribus, edere paucis
Constitui, et verbis Orbi narrare Latinis,
Barbarus ille mihi sermo est, ego barbarus illi;
Sed libet audiri Romana potentia qua se
Intulit, et leges populis virtute subactis
Patriae linguam et mores victricibus armis.

CAUTIO [2]).

Garrula res dolor est: hominem si nocte Poetam
Occupet ac totam non vigilare vetet.
Festinate, viri prudentes; quotquot amicâ
Non expunxistis classe Zulichemium.
Aeger, ab insultu tristis podagrae jacet, aegrum
Destituit, pernox qui solet esse, sopor.
Festinate; manus Medicas submittite, quarum,
Si quid in arte valent, omni ope et omni opio,
Cura sit, ut quandoque malus dormitet Homerus,
Et redeat sanae mentis amica quies.
Si perstat vigil esse, novis vos usque novisque
Vexabit crudi ructibus ingenij.
Versibus innumeris invitos obruet, omni
Quod Podagrâ scitis durius esse malum.

6. Nou.

IN CREPIDAS, AMPL.MO BELLIMONTIO, PODAGRÂ DETENTO, EX VETUSTO PILEO SECTAS, ACU FOEMINEÂ CONSUTAS ET MIHI COMMODATE MISSAS [3]).

En ego Sandalium Veneris, licet offerat ipsa,
Et Iovis aurati Crepidas, si copia fiat,
Pro Soleis, venerande, tuis, Collega, recusem.
O mihi prae nulla non opportuna supellex,

---

1) Het versje is doorgeschrapt.

2) Ook in afschrift van andere hand.

vs. 13 *Versibus innumeris invitos obruet* afschr.: *Vilibus invitos obtundet versibus*

3) Het HS. is bij de Korenbloemen. Ook in 2 afschriften van andere hand, waarvan één in den titel *laboranti* heeft in plaats van *detento*.

Mr. Aernoud van Beaumont (geb. 1605), een zoon van den bekenden dichter Simon van B., was raad van den Prins van Oranje en sedert 1634 lid van den raad van Brabant. Hij werd in 1663 president van dat college en stierf den 8sten Juni 1678 na eene operatie (*Dagb.*, 81).

vs. 2 *Et* 1 afschr.: *Vel*

O pedibus composta meis! quo numine Divûm
Ducta, meum ignoti virgo miserata dolorem
Vicit Arachneam praestanti pollice telam?
Illustres Crepidae, non huic ab origine vestra
Servitio votae, generosae stirpis Avorum
Immemores estote, ministerijque superbi;
Cum, quâ parte sita est animi vis enthea nostri,
Et mentis fons ipse bonae et prudentia rectrix,
Obtigit ante omnes vobis venerabile munus,
Totum hominem saluâ custodibus Arce tueri.
Praecipiti, fateor, lapsu cecidistis et alto
Vertice conspicuae prope humi perijstis: at illud
Fortunae ludentis opus solenne, nec ipsa
Talibus haec hominum sors est exempta periclis.
Me spectate; steti rectus vegetusque valensque
Ad summam pede constanti cerebroque senectam.
Heic quasi de Coelo tactus jaceoque querorque,
Quod longis et non semper ridentibus annis
Non licuit, vili sero licuisse Podagrae.
Sic rota nimirum Coeli, sic volvitur ordo
Fatorum: opponat sese cui fabula vulgi
Esse vacat. Vos, dilectae, soletur id inter
Plurima, quod nunc puluereae, mox umbra futurae
Pulveris, ut fiunt summorum corpora Regum,
Ultima sic saltem, magnae datis oscula Matri.

Desino Castoreas ultra vexare Gemellas
Alloquijs, Collega, meis; ne dicere possis,
Iam nimis hoc horis vel iniquae noctis abusum, et
Cum crepidis argutari delira podagra est.

7. Nou. [1])

SUTRICIS LAUS [2]).

Cedite, Gens Galli μεταμορφάζουσα quotannis;
De vobis Batavâ virgo triumphat acu.
Nil illi supra Crepidam: si jusserit, uno
Versus momento Pileus in Crepidam est.

---

vs. 7 *Arachneam* — *telam* afschriften: *Arachnaeum* — *stamen* — vs. 11 *vis* afschriften: *pars* — vs. 25 *opponat* tot vs. 26 *Vos* niet in de afschriften. — vs. 32 *vel iniquae* afschriften: *podagrosae*

1) Onder 1 der afschriften schreef H.: VII.⁰ Novembris nocte dolor nobis haec otia fecit.

2) In 2 HSS., één daarvan is bij de Korenbloemen. Ook in afschrift van andere hand, waarboven H. den titel schreef, die in de HSS. gemist wordt. Het versje is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als het vorige gedicht.

PROTEUS PODAGRA [1]).

Si me Naso ferat mutatas addere formas
Mutatis, nostrasque suis componere nugas,
En metamorphosin, quâ nil veracius olim
Excudit, falsi faber, ingeniosa vetustas.
Inter Aves, inter Pisces terraeque marisque
Falco rapax veniens Podagra est, abiens Testudo.
Si cui fabula non arridet, sentiat opto
Id quod sentio, sensurus quod sentio mecum est.

AD AMICOS [2]).

Dum pedibus careo; quaeso quis doctus adesto,
  Qui vel te audiri, vel patiare legi.

EPITHALAMIUM GUILIELMI HENRICI ARAUSII ET MARIAE EBORACENSIS REGIORUM PRINCIPUM [3]).

Palleat Eos surgens Aurora cubili:
Palleat, aut fusco rubeat pudibunda genarum
Sanguine, tota Rosae radijs submissa Britannae.
Pulchrior adverso de littore, pulchrior Eos
Exit hijperboreos illustratura triones.
Intrat Arausiacos iterum (quanto omine, quantis
Auspicijs, quanto magnarum cardine rerum!)
Diva Britanna thoros, et per vestigia primae
De Patrio Venus orta Mari, Venus altera, Regj
Sanguinis Auriaco mixtum venit aurea rivos.
O Superos inter coelesti copula nexu
Vincta diu, quae tu, quae non tu gaudia utrique

---

1) Alleen in afschr. van andere hand, maar H. schreef er den titel boven. De datum ontbreekt.

2) Slechts in afschr. van andere hand, maar H. schreef zelf den titel. Het versje is niet gedateerd.

3) Ook in klad met den datum en den titel: *Galliae ad auspicatissimas Nuptias Seren.mi Gvilielmi Henrici Arausionum et Mariae Regiae Eboracensium Principis et Pacem consummandam Invitatio*, of *Ab augustis auspicatisque nuptijs Gvilielmi Henrici* caet. *Galliae ad Pacem παραίφασις*.

Het vers is in plano, in 2 kolommen, gedrukt met bovenstaanden titel, zonder adres en met de onderteekening: Constanter. Het is, op bevel van Lodewijk XIV, in het Fransch vertaald en ook in het Engelsch (vgl. Jonckbloet, *Letterkunde*, IV, 88, Noot).

Den 14den Nov. trad Willem III in het huwelijk met Maria Stuart (1662—1695), de oudste dochter van den Hertog van York en Anna Hyde, Hertogin van Clarendon.

vs. 1 *surgens* klad: *cedens* — vs. 2 *fusco* klad: *humili* — vs. 6 *Intrat* klad: *Altera* — *iterum* klad: *intrat* — vs. 8 *vestigia* klad: *felicia* — vs. 9 *De* klad: *Ceu* — *Venus altera* klad: *vestigia* — Achter vs. 10 in het klad: *Ferte Rosas, plenis violas profundite pugnis, Liliaque et nostri flores ante omnia Pomi.* — vs. 12 *Vincta* klad: *Conciliata* — *tu*, *quae non tu* klad: *non demum*

Portendis Patriae, quos de propagine fructus!
Dicite, Londinae Turres, dic, Insula, Ponti
Regia, dic magnae Triados gens singula, et omnes
Unius unitae complexibus Amphitrites,
Dic, Batavum littus, Populi septemplice nexi
Foedere, et unanimi fortes virtute Leones;
Ullane de Coelo vobis illuxerit, ortu
Candidiore, dies; ullum post nubila Solem
Videritis meliore bonis, peiore malignis
Augurio; quo, quos animos acuebat Erinnijs,
Quum Fratres Batavos, Fratres laniare Britannos
Ludus erat, sociaeque ibant in proelia dextrae,
Connubialis amor ligat, aeternoque Hijmenaei
Perpetuam vinclo spondet Concordia Pacem.
En, Batavi Gens una sumus, Gens una Britanni;
Quoque brevi quondam divisit gurgite Terras,
Ut faceret Natura duas, vicinaque tantum
Vicinam Regio summa de rupe videret,
Non iterum haec inter socios iterumque novandae
Area caedis erit: non hoc certamine Classi
Obvia Classis eat. Post quam sibi vela salutem
Regia in occursu, circum sua littora primam
Deberi statuunt; ultro certabitur, utri
Utra fidem prior et fidei sua signâ tonando
Explicet et neutri nociturâ Fulminis irâ.
Applaudent lituique, et quae Nereïdes udâ
Voce, suis modulis, Marium Dij raucius addent,
Ore tubâque, suis: venient ad carbasa Coelo
Excitae volucres: quidquid Natura canori
Educat ad laetas toto ruet aequore Classes.
Tu quid, Gallia, fons Charitum, Virtutis amoenae
Mater, et ingenijs pollens, quibus arbitra morum
Europae, nisi forte diu iam facta, futura es;
Hanc tibi tu Pacis laudem et commercia Gentes
Praeripiant patiere, quibus praescribere leges
Laetitiae et foedi iucunda oblivia Belli
Tradere debueras et rerum exemplar haberi?
Ne fiat, generosa; veni, sociemus amicas
Aeterno, et Batavis antiquo, foedere dextras.
Quid juuat infestis Acies committere signis,
Cognatas Acies, et Fratrum Fratribus arma?
Non es, ne dubita, dubiae virtutis; abunde

vs. 22 *quo* klad: *quâ* — *acuebat* klad: *urebat* — vs. 31 *haec* klad: *hic* — vs. 32 *non hoc* tot vs. 33 *Post quam* niet in druk. — vs. 40 *Coelo* klad: *Coeli* — vs. 42 *laetas* in druk: *socias* — vs. 51 *Aeterno* klad: *Perpetuo*

Quid valeas, animosa, Mari Terraeque probasti.
Quâ mercede placet plebi nil tale merenti,
Agricolis nil tale, domos, armenta, laborum
Praemia et angustae vix sustentacula vitae
Eripi, et, heu, miserûm tradi cum sanguine flammis?
Maxima es Imperio, Terrarum amplissima; longo
Littore, qua Caurum spectas pigrumque Booten,
Oceano praetensa pates; porrectior inde
Paene tuo Libycas Rhodano perfundis arenas;
Itala confinem Tellus, Germanica, et omnis
Baetica suspiciunt; Cerere es distenta, Lijaeo
Dives es; immensa es: nihil est cur stringere ferrum,
Te tantâ contenta, velis: quos arcta domi res
Non alit, ejiciant quaesitum finibus hostem,
Quemque suâ intersit pelli melioribus arvis.
Exulet his demum plagis feralis Enijo,
Impletura suas alibi cum foenore partes.
Quanta, putas, tanti autorem te gloria facti,
Quanta secutura est exemplum gratia, quantum
Instar eris toti, qui se tibi temperat, Orbi,
Deque tuo vultum satagit componere vultu!
Parces nempe tibi: parcet sibi quisque suisque;
Nulla domi caesum Conjux deserta Maritum,
Nulla Patrem Nurus aut Socerum lugebit ademptum
Mortibus assiduas mortes cumulantibus Armis.
Ridebunt laetae segetes, et amoena juuencis
Pascua, et omnis opum securo copia cultu;
Heic ubi nunc Belli rabies furit, heic ubi quavis
Cumque pedem versus moveas oculosque, ruina est.
Quod si fixus amor bellandi fervet, et ima
Non debellandis ardent praecordia flammis;
En age, qui plagas late dominator Eoas
Occupat et nobis semper loca Sancta, Tyrannum
Invadamus; in hunc certe concordibus armis
Accincti properemus: ibi est, ubi Gallica sese
Exhibeat virtus, ubi Belgica mista Britannae
Ambitio; ut quae nos in mutua vulnera ridens
Exagitat, pereat, pereat faex barbara, detque
Hostibus unitis triplices tribus unica poenas.
O, si de tumulo hoc magnis cognoscere Magni
Manibus Henrici detur, neque longus Avorum
Nesciat haec ordo Regum prosperrima quorum

---

vs. 60 *es Imperio* klad: *Regnorum* — vs. 61 *pigrumque Booten* klad: *pigrosque Triones* — vs. 72—84 niet in het klad. — vs. 96 *prosperrima* klad: *felicia*

Extera per Freta vectorum toties totiesque
Lilia Idumaeae inseuit Victoria Palmae!
Quos animos illi, quam fausta Nepotibus addant
Vota, Domi Pacem, peregre sua Bella secutis!
Quam vero grandes animas inopina ferirent
Gaudia, si tanto spectatrices Hymenaeo
Assistant, festasque faces comitentur ad istos
Posteritate suâ Thalamos et nomine dignos!
O Thalami, o precibus nobis sine fine petiti
Mille per expansas Belgarum ad sidera palmas,
Prodeat a vobis, quâ nil felicius optant,
Prodeat, et longo vigeat per saecula tractu
Mascula perpetuos Proles rectura Batavos.

Aeger Hagae. 10. nocte Nouemb.
Coeperam nonâ.

AD COLLEGAM BELLIMONTIUM [1]).

Claudo Collegae claudus Collega salutem,
Quique pedi grauis est desinat esse dolor.
Ut quid agam non ignores, ecce unius aegrae,
Si vacat, ac tanti est, inspice noctis opus.
Arride, si qua nugax arrideo. grandis
Materia heroo Carmine digna fuit.

14. Nou.

OUDERDOM [2]).

Der Menschen ouderdom is als haers levens winter,
Sij dorre bladeren, die noch aen 't tackje staen,
Men vindter die der los af slingeren; men vindter
Die taey, en hard en steech, als noo ter aerde gaen.

De tyd is niettemin verloopen soo hij placht,
Het jaer verstaet geen jock. Het Blad moet van de rijsen.
Een windje, een rijpje van een Coortsje doet het rijsen:
En dan wie min of meer gewaeckt hebt, goeden nacht.

16. Nou.

---

vs. 97 *vectorum* in druk: *victorum* — vs. 102 *tanto* klad: *tanti* — *Hymenaeo* klad: *Hymenaei* — vs. 103 *festasque* klad: *pronubasque* — vs. 105 *nobis sine fine* klad: *decies deciesque* — vs. 107 *a* klad: *e* als in druk. — vs. 108 *vigeat* klad: *duret*

[1]) Het HS. is bij de Korenbloemen, maar heeft geen titel. Van de 2 afschriften van andere hand heeft 1 den boven staanden titel. In 1 afschr. gaat het versje vooraf aan *In crepidas* caet. (zie blz. 166) en heeft denzelfden titel als het langere gedicht.

vs. 4 *inspice* and. lez.: *offero* als in de beide afschriften.

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

Hackt en speckt levervleisch, en wentelt het en keert het
Tot Beuling vulsel naer de Keuckenkonst, en leert het
Soo smaecken als het niet en smaeckten, eer ghij 't sneedt.
Doet kruydjens van *hautgoust* wel dicht daerin gekneedt.
Dit morssen kan den smaeck verscherpen en ververssen:
Soo schelen, na mij dunckt, goed' effen tael en verssen.

17. Nou.

VERHAEL GETROCKEN UIJT DE HISTORIEN VAN SCOTLAND DOOR WIJLEN DEN RIDDER ALEXANDER HUME, SCOTSMAN, GEWESEN HOFMEESTER VANDE VROUWE PRINCESSE ROIJALE VAN ORANGE [1]).

Die tyd heeft, en geen' vaeck, en sonder huijsvrouw light
En wentelt in sijn Bedd, als ick doe, zij bericht,
Hoe Scotser Coningen eenvoudighe Chronijcken
Een saeck verhandelen die weinighe gelijken.
Een die 't was, seggen sij, (mij heugt van tijd noch naem)
Socht naer een' Coningin, hem en sijn Rijck bequaem.
Hij had goe Waer in 'tLand; maer van sijn' ondersaten,
Om redenen van Staet, ontrieden hem sijn' Staten.
Een deftigh oud Prelaet, gemachtight als Gesant,
Wierd statigh afgeschickt door Duijtslands hoogste land.
Daer vielen hem te keur niet min als vier Princessen,
Vier susters in een Hof. De goe Man, na sijn' lessen,
Verklaerde dat de lust sijns Conings niet te seer
Op het schoon aensicht sloegh: hij eischte ijet anders meer.
Hij socht een Deerne, jong, frisch en gesont te trouwen,
En die hij jaerlijx moght een kinderbedd betrouwen,
En Manvolck uijt dat Bedd, tot Erven van sijn' Croon,
Bij tyde van verlies, van d'een' op d'andren Soon.
Dies vond sich hij Gesant met scherpen last verlegen:
Om vast te weten hoe 't allomme was gelegen,
Sulx moije optoyerij van uijterlijck gewaet
Der mannen oogh ontsteelt, en noijt recht sien en laet;
De dames mosten voor sijn' oogen naeckt ontkleedt zijn.
Wat meent hij d' oude Geck, dat w' alle pas gereedt zijn
Te lyden wat hem lust, en ons niet en gevalt?
Loopt daer ghij 't krijgen kont; hier werdt soo niet gemalt.
Dus riep het jonge goed, onstuijmigh in 't beghinne:

---

[1]) De titel was eerst: *Uijt de Historien van Scotland.* Ook in 2 afschriften van andere hand.
Zie over Alexander Hume, dl. III, 315.
vs. 24 *hij d'* afschr.: *den*

En nochtans, preecktem' haer, om Scotsche Coninginne
Te werden, voor een' pronck, die zeer noch leed en doet,
Scheen geen' oneven cans. Elck ging in haer gemoed.
Naer lange talmerij van gins en weder seggen,
Besloot des Vorsten Raed: De Ioffers souden leggen
De neusen in het Bedd, het hinderst in de locht,
Die een oud wijf den Heer te kijcken brengen moght.
In quam hij; en verkoos den klaersten van sijn' Brillen,
Om niet te dolen in soo velerhande Billen.
Daer lagender wat vlack, daer lagender wat steil,
Elck voor sijn interest, als min of meerder veil.
Lang keeck hij en herkeeck: dan een reis, dan noch eentje,
En, om wat meer bescheids, licht' hier en daer een beentje.
In 't einde, moe gekeurt, gaf hij der een' een' lapp
Op haer te kroonen poort, en sprack, Met dese klapp
Sal dese schoonen Aers mijn' Coninginne wesen.
Sy wierd het, en het werck van ijeder een gepresen.
d' Historie luydt wat Scots, als waer 't een speultien: maer,
Of oude Boecken zijn qua' Tuijgen, of s' is waer.
Een' rustighe baesin hield ick de saeck te voren,
Met all' omstandigheit, om rondelijck te hooren,
Als 't haer gebeuren kost, hoe sij 't beleggen souw.
Heer, zei sij, met een sucht; een Conings echte Vrouw?
't Is veel: en wist ick dan dat ick de klap sou krijgen,
Mij dunckt, ick soud 't bestaen en leggen schoon, en swijgen.
Veel' Billen komender met haer gevolgh ten thoon,
Ben ick wel onderricht, voor minder als een' Croon.

17. Nou. noctu un(o) spir(itu).

Wat zijn 't, twee hoofden, Ian en Ioost, in een Caproen?
Lett gh' op die luijden all haer seggen en haer doen;
Soo kan haer 'tspreeckwoord heel niet passen: want de gecken
Haer' hoofden konnen elck maer voor een half verstrecken.

20. Nou.

AENDEN HEER VAN MAESDAM MET EEN BOOMKEN.

Geluck, Heer, met MeVrouw Castanea equina.
Gunt hem een' goed warm bed; dan isser voorts geen sien na:
Of, is 't u noodigh, geeft den Brenger wat gehoor,
Hij is een kundigh, oud, gepromoveert Doctoor.
Ick heb niet een goed woord voor 'tgroot geschenck te vergen:
Uw' Paerden mogen 't mij danck weten schier of mergen.
Voor menschen is het maer, als wereltsche genucht,
Veel schoone bladeren en blommen, sonder vrucht.

eod.

Parce malo denti, quisquis fortasse, meorum [1])
Ante parum clemens arbiter, ista legis.
Quam stillare vides, octogenaria vena est;
Excusentur anus Musa, Poeta senex.

26. Nou.

Si quae vera Poetarum sit notio nescis;
Non auditores tantum nos enthea recti
Pagina, ποιητὰς etiam jubet esse. memento
Hos solos sapere et non insanire Poetas.

eod.

EENSINNIGHEIT.

Ians boose wijf gaf uijt, sij was niet quaed van sinnen,
Al scheen het uijterlijck, sij was heel goed van binnen.
En, seijs' eens, 'kwenschte maer dat ghij mijn hert saeght, Man:
Uw hert? dat wenschten ick van herten mé, seij Ian.

28. Nou.

VANDE POMP IN 'T OUD MAN-HUIJS T' AMSTERDAM [2]).

Tien voet diep twintich mael was t' Amsterdam geboort,
Op dat ouw' Mannen geen soet water moght onbreken,
En 'tbooren ging noch voort.
Dirck leij sijn Oor op 't gat, en riep, houdt op, laet steken,
Wij zijn der deur, ick hoors' aen d' over zij al spreken.

eod.

SUR LES MERCURES GALANTS [3]).

Ie voudroij bien n'auoir pas leu
Ces beaux livres, tant ils m'ont pleu.

3. Dec.

SNELDICHTS EIGENSCHAP.

Sneldichters, leert van mij; sal 'tSneldicht goed zijn;
Soo moet het Scherp en Rond en Sout en Soet zijn.

4. Dec.

---

[1]) In 2 HSS., 1 met den datum 27 Nov.

[2]) Ook in afschriften van andere hand.

Achter de plaats van het Oude Mannenhuis op den Oudezijds Achterburgwal was in 1605 door Pieter Pietersz. Ente in 21 dagen eene put geboord, die 230 voet diep was (vgl. Wagenaar, *Amsterdam*, VIII, 414).

vs. 1 *was* afschr.: *wierd*

[3]) *Le Mercure Galant*, „le prototype des petits journaux" (vgl. E. Hatin, *Les gazettes de Hollande et la presse clandestine .... Paris....* 1865, blz. 16), kwam van 1672—1674 te Parijs uit en verscheen van 1677—1744 op nieuw. De oprichter, de Visé, „en alliant la politique à la littérature, ou, si l'on veut, l'histoire à la fantaisie, avait créé, entre le journal politique et le journal littéraire, un genre mixte" (t. a. p.).

ONBESCHEID.

'T Scheep riep een Ioffer, met een Land-Caert in haer' handen,
Als hadse veel verstand van Custen en van Landen,
Waer zijn wij, man te Roer? Soeckt het op uw Papier,
Naer ick ghis, sei de vent, zijn wij niet verr van hier.

8. (Dec.) [1]

AD PASTOREM ECCLESIAE [2]).

Praeco Dei es? primas inter quas poscere debes,
Posce duas dotes det, *στόμα καὶ σοφίαν*.

24. Dec.

VAN PIETER PATER, CLOCKENIST GEWORDEN [3]).

't HooghMogende bewint, daer wij all onder hooren,
Is maer van 't laeger Huijs, bij Paters op den Toren.
Is hij soo mogend nu als hoogh in sijn beleidt,
Hij is d' hoogmogenste van all hooghmogentheit.
Maer 'tis een ned'righ Man; en echter hoogh te achten,
Als die den hoogen dienst soo ruchtich sal betrachten,
Datm'er af hooren sal. In een Woord al geseit,
Men is hem schuldigh Eer, Gehoor, Gehoorsaemheit,
Diens onderhoorighe zijn all' de hoogste Machten.
Dus praette een prater
Van Pieter Pater.

27. Ian.

NOCH [4]).

Van d'onderste Musijck tot inden hoogsten top
Is Pater g'avanceert: laet het hem niet benijen,
't En is met eene schré niet schielyck te beschrijen,
Men raeckter moeijelijck en bij veel trappen op.

28.°

GRAFSCHRIFT [5]).

De wondere van Eyck wierd in dit Graf gedragen,
Soo wij 't ons' ooren vragen,

---

[1]) Het versje heeft den datum: 8. Nou., maar staat onder dat van 4 Dec.

[2]) Bij vs. 2 in marg.: Luc.

[3]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

Pieter Pater was „Klockestelder van den Haagsen Toren" (vgl. *Koddige en ernstige opschriften*, 1683, II, 80) en tevens organist. Hij schijnt in 1682 te zijn gestorven. (Zie op Mei 1682.)

[4]) Het versje staat onder het vorige.

Ook in afschr. van andere hand.

vs. 2 *g'avanceert* afschr.: *wel geplaetst*

[5]) Ook in afschriften van andere hand. Boven één daarvan schreef H.: *Grafschrift van N. van Eick*, bij een ander voegde hij daaraan de woorden: *treffelijck Violist*, toe.

Ruijm vijftich jaer te vroegh. Tot sijn' volkomen eer
Hoefd' hij der niet een meer:
En 'twaer haer te vergeven
De domme Moordenaers, d'onredelijcke Doot,
Hads' ons maer laten leven,
Doens' hem ter neder schoot,
Dat alle Constenaers verschrickten en vermanden,
Sijn onbegrijpelijck, sijn weergaloos paer handen.

28. Ian.

VAN DIRCK.

Dirck is voor heel goed arms bekent,
En dicht Gedichten sonder end:
Doen ick hem ongelijck als ick hem somtijds heet
Een altyd besighen barmhertige Poeet?

30. Ian.

Qui totum clamore forum conclamat agijrta,
Plebe quidem planus judice, me planus est.

14. Apr.

RIJKE DIRCK [1]).

Dirck, van gering beroep en afkomst geener waerden,
Pronckt in sijn Coets voortaen met min niet als vier paerden.
Soom' hem de reden vraeght: dees brenght hij voorden dagh;
Om dat hij Geldigh is, en dat hij 't ruijm vermagh.
Maer Doen van Konnen, en tot Mogen van Vermogen,
Zijn misgevolgen, die in Rechten niet en dogen.

Apr.

OP YEMANT [2]).

Hoe lang duert uw geduld, achtbaere hoogwyse Rechters,
Hoe lang en walght ghij niet van alle daegh wat slechters,
Wat meer onlydelix te hooren uyt den mond
Die niet als laster braeckt uijt valscher herten grond?
Maeckt u 'tgeboefte quijt, en leert het haer eens schamen
Diens lust is, vrome lien haer vleckeloose namen
Te schenden met een slijck gebaggert uijt den poel
Van nyd en Broederhaets onChristelijck gewoel.

* * *

1) De titel staat boven een afschr. van andere hand.
2) Het fragment heeft alleen het jaartal. Zie blz. 136.
Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. den boven staanden titel schreef.

AENDEN HEERE P. VAN CLEEFF OUD-BORGEMEESTER DER STEDE SCHIEDAM, MET MIJN' CORENBLOEMEN.

Ick hoor u all van verre seggen,
Waer blijv ick met dit lompe Boeck,
Waer sal het staen, waer kan ick 'tleggen,
Waer vind ick sulcken ruijmen hoeck?
Maer, Heer, gedenckt aen uw Versoeck:
Het Spreeckwoord seght van ouden tyden,
En 'tseght de waerheit, in mijn' sin,
De menschen raecken aen geen lyden,
Of helpend'er haer selven in.

16. Iun.

AFSCHEID VANDEN ROOSENDAEL [1]).

Die vanden Roosendael kan scheiden sonder suchten,
En is 'tgesicht van all' syn' wonderen niet waerd.
Maer die aen Princen lust en lasten is vergaert,
Is sijn verkiesen quijt, en plicht gaet voor genuchten.
Vaert wel dan schoon verblijf, groen Hemeltjen op aerd,
Doorluchtighe orgelen van silvere geruchten,
Vaert wel, soet Paradijs, weergaloos Roosendael;
Dit 's wat van u geseght, maer verr van altemael.

Buren $\frac{16}{26}$ Iul.

HVGENIVS HEINSIO S. [2]).

Venit Vianam, cuius hic manum vides,
Ac te videre, si vacat, valde cupit.
Si non vacat, videbit invitum tamen,
Dicturus unum hoc scilicet verbum vetus,
Quam candide sit quamque

Constanter tuus.

AEN TWEE SCHOONEN [3]).

Hier hebt ghij dan het malle Boeck,
Moij meisje, werpt het in een hoeck;
En laet het ongelesen leggen.
Magh icker noch een woord toe seggen,
Mij dunckt, sijn rechte plaets sal zijn
In 'tgroot Menagie-magazijn,
Daer de provisie in bewaert werdt,

1) Zie op 10 Maart 1686.

Den 16den Juli sliep H. op Rozendaal (*Dagb.*, 82).

2) Het versje is gedrukt in Santenius, *Deliciae poëticae*, 189, met het jaartal 1678. Het HS. is niet gevonden.

Den 22sten Juli kwam H. te Vianen en at bij Heinsius (*Dagb.*, 82).

3) Ook in afschr. van andere hand; H. zette daar den titel boven.

vs. 4 *noch* eerst: *doch*

En voorde vrienden niet gespaert werdt,
Van allerhande snuijsterij;
Ick weet daer dicht een hoeckje bij,
Daer nu en dan de damoiselle
Met haer eerwaerdighe Geselle
Verlegen moghten zijn, ter nood,
Om een papiertie, klein of groot.
Soo hoeven sij niet verr te soecken
Waer mé schoone hemmetjens en broecken
Te vrijen van all ongemack:
Sij konnen maer dit lompe pack
(Elck blaedje namentlick in vieren)
Tot die noodwendigheit vertieren.
Als 'top is, sal ick haer noch een
Sien te bestellen met haer tween.
Valt aen dan Ioffertjens, ghij hoeft soo slechte waeren
Tot voor of achterdeel in 'tminste niet te sparen;
Laet sien eens wie daer meer papiers verbrodden kan,
Twee Meissiens, of een Sot, dat's een oud rijmend man.
20. Aug.

SUR LE PORTRAICT DE PHILIPPE DE MARNIX SEIGN.R DE S.TE ALDEGONDE; DU SÇAVANT PINCEAU DE MAD.LE IEANNE D'AERSSEN [1]).

Si le pouuoit sçauoir, le noble de Marnix,
Ce qu'une illustre main a produit son visage,
Que ne diroit il pas, que diroit il? (j'enrage,
De ne pouuoir finir, faute de Rime en ix.)
Mais, je n'enrage plus; grace à S.te Aldegonde:
Il diroit, me voijci la merueille du monde.
Non; j'acheue la Rime, il diroit, le Phenix.

OP MIJN 82.e VERJAEREN [2]).

Moord-jaeren, scheidter uijt, en denckt niet meer aen mij,
Ghij komt voort aen te laet: Hadt ghij 'top mij geladen,
Den aenslagh is gemist, ghij kont mij niet meer schaden;
'K ben all' uw' sevenden en negenden voorbij.
'T is waer, om hondert jaer min een te moeten leven,
Gebrekender nog wel twee negenen in als,
Maer wacht ghij noch soo lang, en brengt mij dan om hals,
Amen, en van nu af is u de moord vergeven.
Hofwijck natali meo (4 Sept.) 82.mo

---

[1]) Het HS. is bij de Korenbloemen; het versje is niet gedateerd. Ook in afschrift van andere hand, bij de Fransche gedichten. — Zie blz. 97.
vs. 1 afschr.: *S'il sçauoit aujourdhuy* — vs. 2 *Ce qu'* eerst: *Comme* als in het afschr.

[2]) Onder het versje staan de woorden: Et nunc quae est expectatio mea; nonne dominus? Ps. 38. 8.

A M. L'AMB.R TEMPLE 22.e SEPT. 1678 [1]).

Ie demande à Vostre excellence
Trois gouttes de vin de Prouence.
Ie l'aij dit si noble et si doux,
Qu'on en enrage parmi nous.
Mais que rien ne vous inquiete,
La quantité sera discrete,
La continuité de graces dans le coeur
De vostre infiniment obligé seruiteur.

IN SYNAXI.

Hic sedeo, hic sedi, ah! quoties indignus et idem!
Tandem, magne Deus, fac sedeam melior.

2. Oct.

DE VITA PROPRIA SERMONUM INTER LIBEROS LIBER PRIMUS [2]).

Quod fuerim Terrae pondus, quam vivere, quam non
Vivere dignus eram, Versu memorare Latino

---

[1]) Sir William Temple (1628—1699), de bekende Engelsche staatsman, was van 1667—1670 gezant in de Nederlanden. In 1675 werd hij één der Engelsche gemachtigden bij de vredesonderhandelingen te Nijmegen. Hij stond op goeden voet met Willem III en heeft onderhandelingen gevoerd voor diens huwelijk met Maria Stuart. Bij de *Lettres françaises* zijn vele brieven aan Temple, die met H. op zeer vriendschappelijken voet stond.

[2]) Het HS. van het gedicht is een afzonderlijk N°. (L) van de collectie der Kon. Akad. Er zijn op verschillende plaatsen vele versregels ingevoegd. H. schreef dan ook den 5den Dec. aan Nic. Heinsius — de brief is op de Leidsche Bibl. — terwijl hij hem het begin en het slot van zijn gedicht toezond: Caput, ecce, et caudam opusculi mitto: quod cum jam excurrerit ad prope CIƆCIƆ. versus, nondum satis absoluisse videor; ita quotidie aliud agenti occurrunt quae omissa nolim. Waarschijnlijk was H. in April 1678 met het 1ste boek bezig; vs. 647—654 zijn nl. met potlood geschreven op een blaadje, waarop een Nederlandsch versje van die maand staat.

Een afschrift van andere hand bevindt zich in de Kon. Bibl. te 's Gravenhage; het mist de opdracht in proza en de aanteekeningen in margine. Een ander afschrift is in het Britsch Museum, Add. Ms. 22954, fol. 2 (vgl. Land in de *Versl. en Meded.*, 1884, blz. 55, en Dr. H. Brugmans, *Verslag van een onderzoek in Engeland naar archivalia*, 41). Dit afschrift is door H. zelf gecorrigeerd en heeft den datum VII Oct. 1678.

Het gedicht is in 1817 voor het eerst uitgegeven door Dr. P. Hofman Peerlkamp, die in 1821 eene *Annotatio in vitam Constantini Hugenii. Harlemi apud Viduam Adriani Loosjes P. F.* deed volgen. In 1817 vertaalde A. Loosjes de *Sermones* in het Nederlandsch. Zie de titels dier uitgaven in de Inleiding, blz. XXV, XXVI.

De tekst van H.'s eigen handschrift is hier afgedrukt, terwijl de varianten van het Haagsche afschrift en van Peerlkamp's uitgave zijn opgenomen.

Voor het gedicht schreef H. de volgende opdracht:

POSTERITATI MEAE MASCULAE.

Scripsit Plinius (L. 14. Praef.), Virgilium Hortorum dotes fugisse, quasi rerum humilitate deterritum. Id ego cuiusmodi sit parum intelligo. Quid enim? qui rem

Fert animus, longumque Metris includere Vitae
Curriculum, heroâ de non Heroe Poësi.
Barbarus ille mihi sermo est, ego barbarus illi,
Et poteram me Belga meis exponere Belgis
Aptius, et quali non infeliciter aiunt
Oblectasse manu et linguâ popularibus Orbem
His quoque non grandis pretij committere chartis
Historiam, Batauisque loqui vernaculus autor:
Sed libet et Vitam et vires expendere eodem
Carmine. Si labor, quam quis fortasse negabit,
Ipse sibi veniam dabit octogesimus uno
Auctior atque uno, qui mox effluxerit, Annus.
Este procul Pindi non nunc mea Numina, Apollo
Delie, ridiculi Fontes, et inepta Caballi
Ungula: nil mihi cum larvis; melioribus uti
Auspicijs operâque monet maturior aetas,
Et, quam scripturio, Vitae prope terminus, et res
Seria, mendacique procul, si quae altera, fuco.
Une Deus, trinum Numen, tibi supplico soli,
Te precor hanc ipsam quam me detexere telam
Passus es, hoc iterum calamo patiare retexi.
Quinquagenarj nondum Patris altera proles
Mascula, cum sexto iam nonagesimus Anno

---

omnem agrestem, ipsam Bucolicam, et quae ad illam vilissima quaeque pertinent, nec timuit, nec dedignatus est Heroïco carmine minutim prosequi, illi graue fuerit operae non nihil ponere in illis Terrae summis ornamentis, de quibus ipsa veritas edixit *οὐδὲ Σολομῶν ὡς ἓν τούτων*; si quis tamen Plinij illud siue judicium, siue obscuram traditionem, non aspernatur, quid ille, obsecro, de me sensurus est prae minimo veterum nullius pretij Poetastro, qui aggressus sim rem rerum omnium vilissimam, me ipsum, et huius inhonorae vitae historiolam Heroïco, si djs placet, metro digerere, Cothurno nimirum exaltare quae nec Socco digna sint? At me certe sollicitum ista res non habet, ut qui haec non luci publicae destinarim, sed solis vobis, et parieti domestico includenda luserim; proinde ut hic nihil juris habeat eruditum vulgus; cuius alioqui dentem quantopere pertimescendum habeam, conscius meae mihi *ἀπαξίας*, non ignoro. Vos itaque solos hic alloquor; atque a solis postulo, ut si me repentem passim, et non usquam pro majestate Carminis assurgentem reperitis, benignos vos censores detis non jam senili Musae, sed, ut hac tantâ aetate, decrepitae et edentulae, cui porro cum humilitate rei quantopere conflictandum fuerit, facile aestimabitis, quo item plus est causae cur tum quoque ignoscatis, si qua *in tenui re Majores pennas nido extendisse videbor* (Hor.). Quidquid huius erit, amate manum amantissimi Parentis, atque, ut in ipso Carmine monui, vobis unice vindicate Opusculum, cuius ad vos solos ratio spectat et argumentum.

Scribo Hagae, currente tertio post
octuagesimum aetatis anno.

Bij vs. 5 in marg.: Plauti dictionis genus non est nostrum emendare, qui illi sane Barbari sumus. I. C. Scal. Poet. lib. VI. c. 11. — vs. 25 Natalis Annus. CIƆIƆXCVI. vs. 1—24 komt ook voor bij den brief aan Heinsius (zie boven). — vs. 8 *linguâ* afschr. en Peerlkamp: *calamo*

Amplior ad finem saecli properaret Erasmi,
Et Caroli invicti, et Guilielmi caede nefandâ
Erepti Patriae Delfis paulo ante Batavis,
Septembreis iuxta Nonas novus incola Mundi
Hagae nascebar: nisi dicere sufficit Hagae,
Infinita dabo quae nulli encomia, nulli
Iure dari constat de magnis Urbibus Urbi;
Hagae, ubi nec Veterum cui Vatum laude Secundus
Coeperat, heu curtae nimium primordia vitae.
  Patrem habui, Matremque ambos, quod dicere pergam,
Non ignobilium natos de Stirpe Parentum:
Quâ virtute, sciunt quibus est modo relliqua mecum
Vita superstitibus; sciuit Respublica, ab ortu
Testibus Auriacis, operâ Patris usa Ministri.
  Anniculum letho iam nunc custodia Coeli
Eripuit, properansque Pater, qui forte per arctos
Ferri cancellos, quibus obsepire Caminos
Mos Matrum est, caput insertum, quod adurere flamma
Coeperat, evulsit, Fratris non voce disertâ
Sed muto monitus nutu lachrimisque puelli.
  Fandi paene potens coepi praecenta biennis
Carmina cantillare; et erant, hoc omine, qui me
Musarum fieri sperarent posse clientem.
Firmauit res ipsa fidem quinquennis in omni
Concentu primus vel eram, καὶ ἔξοχος ἄλλων,
Vel quia tum puero plaudentibus esse videbar.
Barbitus accessit, cuius me saepe peritum
Paucarum hebdomadum audiui fecisse laborem.
Gallicus hinc sermo est, anni, praeeunte Brouarto,
Imbititus spacio; ut quasi jam vernaculus esset.
Sic et ab unguiculis quâvis (nisi cura Parentum
Deficiat) sese sinit ima infantia duci.
Quippe ego, si mihi quid praeter mediocris honorem
Ingenij adscribam, merear vaesanus haberi.
Septennem Citharae totum impendisse biennj

Bij vs. 26 in marg.: Saeculum. — vs. 29: Dies 4. Sept. — vs. 30: Locus. — vs. 35 Parentes. (Vgl. *Fragment eener autobiographie van C. H.* in de *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap*, dl. XVIII, 1897, blz. 2—13.) — vs. 40: Infantiae periculum. (Vgl. *Autob.*, 17.) — vs. 46: Cantillatio. (Vgl. *Autob.*, 17, 18.) — vs. 50: Cantio Musica. (Vgl. *Autob.*, 19.) — vs. 52: Barbitus. (Toen H. 6 jaar was, leerde hij vioolspelen; zie *Autob.*, 22). — vs. 54: Lingua Gallica sub Brouarto. (Over de wijze, waarop H. Fransch leerde, zie *Autob.*, 25—27, en over Brouart, dl. I, 25.) — vs. 60: Cithara. (H. leerde het spelen op de luit van Hieronymus van Someren; vgl. *Autob.*, 27, 28.)

vs. 35 *ambos* afschr. en P.: *puer* — *quos* afschr. en P.: *quod*

Tempus adhuc doleo. Quid enim? quae prima necesse est
Tirones elementa manuductore doceri,
Quâ mercede iuuat toties totiesque molesto
Iamque supervacuo sub praeceptore recudi?
Sufficit una eademque pares ad regula motus.
Exerce digitos dudum sua munera doctos;
Inuenient agiles ipsi, monstrante papijro,
Quos quibus imponas fidibus, quas pollice dextro
Percutias, habitu sensim studioque magistris.
His adolescentem nugis maiora doceri
Commonuit properans decurrere septimus annus.
Tempus erat Latij fines inuisere, et omnes
Quas nisi Romano miseri non discimus Artes
Eloquio comptas: quasi nempe scientia rerum
Heic ubi nec nata est, Romae defossa lateret.
Nec saperet, nisi qui sapiat virtute Latinâ.
Inuasit tamen illa lues, cruciatque premitque
Dura Iuuentutem sub pondere suspirantem.
Scilicet a primis vagitibus unus et alter
Suffecit, quibus Infantem vernacula Mater
Verbula, et his blande sensim garrire doceret:
Et vanus fuit iste labor: nihil hactenus actum est:
Ut probus, ut fortis fiat Puer, Italus esse
Cogitur, et linguae totum se tradere, cuius
Ipsa domi fontem male perdidit Itala tellus.
Et Mos imperium est: huic sese opponere quisquis
Imperio tentat, vano conamine frustra est.
Quid facias? si sic rapidi ruat unda fluenti,
Certe aliqua excusat Sapientem publicus error,
Nec feriunt mala communis conuicia culpae.
Ergo jugum subij, et quo me de carcere, quâ de
Compede non nisi longa dies exsoluere posset,
Dedelio Praeceptori commissus iniui.
Hoc duce, quid *Musam* mihi declinare doceri
Profuit? en ipsam nondum declino, nec omni
Declinaturus videor quâ vixero vitâ.
Quippe rudis tiro et nondum tria sana Latine
Iungere verba potens, coepi insanire pedesque
Metiri digitis et ineptum cudere Carmen.
Quo furor hic tandem venae proruperit, ecce

Bij vs. 70 in marg.: Studia Latina. (Op zijn 8ste jaar begon H. met het Latijn; zie *Autob.*, 31, vlgg.) — vs. 91: Sub Ioanne Dedelio (Vgl. dl. I, 3.) — vs. 95: Poesios elementa. (Zie *Autob.*, 34. Het oudste Lat. versje van H. is van 18 Dec. 1607; vgl. dl. I, 1.)

vs. 95 *Profuit* afschr. en P.: *Proficit*

Patria, quam nugis implebam saepe canoris,
Testis erit, multaeque nimis jactura papijri.
  Nec tamen hisce dies totos insumere, totas
Nec ratio patiebatur male perdere noctes.
Pluris erat Cicero, pluris facundia Saecli
Aurea, quâ veterum tonuerunt ora Quiritum.
His bona paulatim conabar verba Magistris
Effari, et Patriae vitium detergere Linguae.
Et jam Rhetor eram, sine lapsu paene, Latinus.
Innocuos defendebam, patronus egenti,
Infensus latrocinijs, in crimina durus
Orator: laudes etiam atque encomia large
Demonstratiuus, violasque et lilia plenis
Fundebam calathis, quoties cum Quintiliano
Fronte novâ vultum Proteus mutare jubebar,
Omnimodâque puer genium exercere palaestrâ.
  Opportuna sub ista Scholae certamina venit
Suppetias latum oranti quae soluere nodos
Ars docet ingenij et Verum ratione tueri.
Opportunus item qui tum novus aduena Vorstj
Dogmata controuersurus poscebat agona
Publicum Eglizemius, Scotiae famosus athleta.
Trador huic sub Dedelio ductore, virumque
Audio Aristotele grauidum, fortem atque ferocem.
Mensibus hanc aliquot cramben saxique voluti
Taedia perpessus, didici quae discere possit
Qui sese, Molinaee, tibi logicotate, soli
Dedat, et anteferat longis compendia tricis.
  Iamque per abstrusas rerum Coelique Solique
Ducebar causas: quas ut de fonte Stagirae

Bij vs. 104 in marg.: Rhetorica. (H. begon daarmede op zijn 12de jaar; vgl. *Autob.*, 38—40.) — vs. 117: Logica. (H. begon er mede in 1612; zie *Dagb.*, 8.) — vs. 120: Et sub Georgio Eglizemmio. (George Eglisham M. D., die in 1612 in ons land kwam, heeft tegen Vorstius geschreven en hem ook uitgedaagd tot een mondeling dispuut. Hij had vroeger in Frankrijk gewoond en is, naar Engeland teruggekeerd, in 1616 lijfarts van Jacobus geworden. In 1626 moest hij wegens het schrijven van een pamflet uitwijken; hij leefde nog in 1642. Zie over zijn slecht onderwijs de *Autob.*, 95, vlgg.) — vs. 129: Philosophia Physica etc.

vs. 120: Conr. Vorstius (1569—1622) was in 1612 benoemd tot theol. prof. te Leiden, maar heeft, omdat zijne rechtzinnigheid verdacht was, dat ambt nooit bekleed. Jacobus I bemoeide zich bijzonder met deze quaestie. — vs. 127: Pierre du Moulin (1568—1658), de beroemde Fransche theoloog, die van 1593—1598 te Leiden buitengewoon hoogleeraar in de wijsbegeerte is geweest en zijne lessen, die door Grotius werden bijgewoond, opende met eene uitlegging van het *Organon* van Aristoteles. Hij heeft eene groote reeks geschriften nagelaten. In 1596 gaf hij zijne *Elementa Logices* uit, die 13 drukken beleefden.

Purius haurirem, (nondum Cartesius autor
Luce novâ fucum vero detraxerat) alter
Ecce labor sudorque, novum maris aequor arandum;
Pro superi! Latio non inclementius aequor.
Infima cogebar puer ad subsellia labi
Denuo, et in spinis animam cruciare Pelasgis.
Successit currente rotâ labor improbus; et jam
Graeculus audiri, neque et hoc sine Carmine, coepi,
Unde voluptati cedebant taedia; ut illa
Durat at hanc summam non interrupta senectam.
Hisce nouis, quasi munitus puer Icarus alis,
Altius euexi iuuenilem tiro volatum.
Nec sat erat veterum aligero peragrasse Quiritum
Gesta, nec in verbis operam posuisse Latinis:
Extera me Venus exciuit; mouistis Athenae
Atticae, et ut vestro totum me feruidus auro
Proluerem, suasit lepor et facundia gentis.
Interea, ne de medijs neglectior horis
Hora sine fructu, sine cultu lapsa periret;
Arma quoque et gladios et pugnae umbratilis artes
Arripui. Nam solliciti prudentia Patris
Haec fuit, ingenij ut vires formantur agendo,
Corpora non male natorum fas esse doceri
Ingenuos motus et cum ratione decoros;
Ut vel inutilium constet ratioque modusque:
Nempe mihi quorsum Gladij, quo Puluere praegnans
Machina sulphureo, nisi quem defensio ferri
Innocuum, si sic casus ferat, exigat usum.
Militiae nec votus eram, nec deditus; unis
A teneris accingebar sub Apolline Musis.
In Patria tamen assiduis Terrâque Marique
Fumanti Bellis, et in hostem saepe ruenti,
Saepe repellenti infestum victricibus armis
Arma quis ignoret? quis quos Mauritius ingens
Militiae ratione modos legesque Batauis
Praescripsit, Ciuem tulerit nescire Batavum?
Nec sat erat Peditem Patriae formasse Parenti:
Imponendus equo sub Praeceptore videbar,
Qui teneros artus sensim motusque situmque

Bij vs. 133 in marg.: Lingua Graeca. (H. begon daarmede in 1609; zie *Autob.*, 40, vlgg.) — vs. 138: Etiam Poesis. (Vgl. *Autob.*, 52, en *Dagb.*, 8.) — vs. 148: Omnium Armorum usus. (Zie over het onderwijs in het exerceeren en het omgaan met piek en musket, *Dagb.*, 8, en *Autob.*, 106, 107.) — vs. 167: Equitatio. (Reeds in 1609 kreeg H. rijles; in 1613 leerde hij ook een paard zadelen, enz.; vgl. *Dagb.*, 8, en *Autob.*, 49—52.)

vs. 169 *sensim* afschr. en P.: *obiter*

Non inconcinnos blandâ ratione doceret.
Non ut Equûm studio studijs melioribus (ut fit,
Et male prudentum sinit indulgentia Patrum)
Musarumque sacris quicquam decedere posset;
Sed ne ridiculis, a consuetudine praua,
Moribus imbutus, si quando occasio ferret,
Ludibrio fierem paribus male tiro peritis.
  Par Patrem ratio mouit, quâ scire venustum
In choreis variare pedem, gestusque docendum
Corporis egregios cuperet praeitore Magistro.
Scilicet ad mores non haec insania tantum
Non facit ingenuos; sed amorem ludicra recti
Regula conciliat, et non fallentis honesti, et
Ordinis et justi; et, quantum Concordia praestet
Confusis sine lege, docet. Quae gratia nempe
Consona composite salientis ad Organa, tale est
Quod Ratio regit in rebus moderamen agendis.
  Hos inter lusus porro saltuque, leuique,
Non nimis intentâ, luctae vi membra docebar
Exercere, nec hijbernos nescire Batavûm
Ferrato pede per Glaciei strata natatus.
Nec satis hoc itidem Patri, praeuertere cursu
Me veloce pares: motu ingenuo atque decoro
Iussit agi, quâ laude puer praestare ferebar.
  Pluris erat longe, si me meliore natatu
Vectus aquâ sustentassem: nec defuit ille
Tentatus mihi saepe labor, sed semper inanis:
Noluit hoc uno de me Natura mereri:
Siue parum pulmone valens, seu viribus impar,
Spem Patris hoc aeger studio et mea vota fefelli:
Nescio naufragus et summo in discrimine quot me
Eriperem letho stadijs vel passibus, at non
Sex totos lato bene sufficerem Hellesponto,
Quando natatorem Seston Venus ipsa vocaret.
  Deerat adhuc Oculos informatura Poesi
Germane cognata Soror, Pictura; videndi
Simpliciter quam, sed proprie, quis dixerit Artem,
Cuius inexpertos equidem vix censeo totos
Humanos homines; caecos pronuncio, caecos,

Bij vs. 177 in marg.: Saltatio. (Toen H. 5 jaar oud was, leerde hij dansen van zijn vader, die zich daarvoor eene berisping op den hals haalde van den predikant W. Helmichius. In 1613 leerde H. dansen volgens alle regelen der kunst; zie *Autob.*, 21, 107, 108.) — vs. 187: Saltus, Lucta. — vs. 189: Per Glaciem cursus. (H. leerde schaatsenrijden van Dedel; zie *Autob.*, 49.) — vs. 194: Natatio. (Vgl. *Autob.*, 48, 49.) — vs. 204: Pictoria.

Nec Coeli, Maris aut Terrae mage spectatores,
Quam quae demisso pascunt Animalia vultu.
Quae cernunt male discernunt; dimensio pulchrum
Quid faciat, quae, quid rerum proportio, quâ se
Insignem specie faciat Color, aut Status, aut Res,
Quis Tabulae prope putris honor, quâ laude vetustos
Artifices praestare nouis res ipsa reuincat,
Omnia sunt illis tenebrae aut caligo; peritis
Obuia, et hac ipsâ quâ lucet luce diei
Non obscura magis. Non haec nescire suopte
Exemplo poterat longe Pater optimus, ipse
Artis inexpertus; sed quanti scire suorum
Censeret referre, pares quos inter honestosque
Et rerum non ignaros optabat amari.
Hondius hic primus dextram Fratrisque meamque
Erudijt: non ille quidem nostratium Apelles
Praecipuus; sed principijs tironibus aptus
Sic praelibandis, ut qui maiora docerent
Maiores sua non rudibus praecepta Magistri
Instillare leui pueris conamine possent.
Iamque manu non indocili quos Goltzius olim
Aere suo duraturos cum Sole labores
Excudit, Cretâve nigrâ Cretâue rubenti
Vel calamo promptus tam non male reddere coepi,
Ut, si forte Patris jussa, aut Fortuna tulisset,
Huic operam dando, spretis maioribus, Arti,
Crederer in modicis aliquâ cum laude futurus.
Scilicet et Minij studium subtile quod est a
Nomine, et exiguis iam non ignobile punctis,
Cuique suam tandem, non aerea, Pallas olivam
Commodat, aeternâque docet splendere juuentâ
Occiduos olim non longâ aetate colores,
Conatus sensere meos, et forsan amicos
Inter adhuc superant primi vestigia facti.
Haec inter complura, Patri manifesta parerga
Una Senem latuit fallax industria. Ne quid
Otj subriperem penso tum nempe diurno,
Neu minus Historijs Latij Graecisque vacarem,
Noluerat me adscititio indulgere labori.
Subripui tamen, et jucundâ fraude fefelli.

Bij vs. 223 in marg : Calamo. (Dit onderwijs begon in 1611; waarschijnlijk is hier de oudste Hendrik Hondius bedoeld. Zie over zijn onderwijs de *Autob.*, 64, 65.) — vs. 236: Miniaturâ. (In aquarelleeren kreeg H. les van zijn neef Jacob Hoefnagel; vgl. *Autob.*, 65.) — vs. 239: Colore oleato. — vs. 243: Mathesis clam Patre.

vs. 229 Hendrik Goltzius (1558—1616), de beroemde schilder en graveur.

Quique Matheseos a teneris insederat ardor,
Expleui tacitus: fuit haec mihi charta fritillus,
Et Pila et ingenuis a moribus Alea discors.
Noctibus hic ipsis aliquid decidere juuit,
Extensâque die, quas somnus perderet horas
Applicuisse rei propero pede conficiendae.
Confeci: cum jam Numeros Abacumque Logistae
(Quo sine vana Geometriae documenta fuissent
Intempestivusque labor) mihi maximus olim
Tradiderat Clotius facili molimine, paucis
Hebdomadis: Ut jam nec Mercatoriâ prorsus
Me fugeret Ratio Rationum, aut Amstelodami
Insatiabilis in Libris mijsteria Pluti.
Iamque adeo Euclidis commercia clandestina
Cum puero non sustinuit culpare Parentum
Optimus; ut prope, quas pro spreto reddere grates
Mandato nollet, pensaret laude Paternâ,
Fallentemque magis, quam si non falsus, amaret.
Hac aetate mihi quicquam si ducere laudi
Fas erat, illud erat certe, quod maxima Mater
Henrici Colinea suo me amplexa fauore est,
Tum puerum rerumque rudem se visere jussit
Saepius, audiuit, passa est, constanter amauit,
Illa sui sexus dium decus, illa Parentis
Gaspari (quem quis nescit cui Gallia lecta est,
Et Regni pudor aeternus, laniena suorum?)
Filia, bis Conjux geminis orbata Maritis,
Utrique infandâ sublato caede superstes.
Saepius, Illa suo dixi de culmine tanto
Alloquijs contenta meis descenderit, Illa!
Hei quis ego, quid eram? nisi quod, quo tempore longo
Hugenium affectu Patrem dilexerit, huius
Non nihil haeredi voluit debere videri.
D e d e l i u m tandem, cuius quae scribo loquorque
Longis assiduis et amicis debeo curis,

Bij vs. 255 in marg.: Arithmetica sub Samuele Clotio. (De lessen van Samuel Clotius begonnen in Oct. 1609; zie *Dagb.*, 8. Clotius, geb. ongev. in 1580, was de schoonzoon van den bekenden wiskundige Ludolph van Ceulen, die te Leiden onderwijs gaf aan toekomstige ingenieurs. Clotius stond zeer in de gunst van Maurits, die hem het toezicht op zijne bibliotheek opdroeg. Hij is jong gestorven. Zie *Autob.*, 46, 47.) — vs. 259: Ratio mercatoria. — vs. 262: Geometria. — vs. 269: Principis Ludouicae Coliniacae fauor et benevolentia. (Zie ook de *Autob.*, met het verhaal van de opvoering van het Fransche treurspel, waarbij de vorstin tegenwoordig was, blz. 28—31.) — vs. 282: Dedelij discessus. (Dit had den 13den Aug. 1613 plaats; vgl. *Dagb.*, 8.)

vs. 246 *Latij* P.: *Latiis* — vs. 262 *clandestina* als P. Het HS. heeft: *clandestine* afschr.: *clandestini*

Septennis labor absoluit. Sibi redditus ille,
Quod non desierat studium protrudere nostris
Intentus, Lauro insignis promouit ad alti
Culminis, et quo nil dat Patria maius, honorem,
Praesidis in Batauis merito nomenque decusque
Gessit, et ad summae possedit tempora vitae.
Iamque dies aderant, queis me de puluere primo
Mauritio cum Fratre simul maturior aetas
Excibat, mentisque vigor maiora volutans,
Quo dignus Patriâ Ciuis, nec inutilis olim
Sarcina censerer, propius spectare monebat.
Huc aspiranti breuior quae duceret illo
Caesarei via Iuris erat. Accingor, et isti
Iam quoque curriculo contentis viribus insto.
Gratia sit tibi, sancte Senex, tibi docte Zueri,
Quo nihil in Terris nec candidius nec amari
Dignius enixa est Rerum Natura, Senator
Optime, qui puero praeceptor Avunculus ultro
Hanc operam, Vir amice, dabas: tu primus ad alta
Tironem Themidos duxti penetralia, primus
Horridulas illas docuisti evadere spinas.
His praemunitum, quantum res poscere visa est,
Principijs, cum jam vasti, quem Regula Iuris
Occupat e multis Titulum, et qui Nomina Rerum
Singula significat, bene menti impressa sederent,
(Suaserat hoc praeconsulti sapientia Grotj)
Et quae Caesareus potiora Quaternio paucis
Tradidit, imbutus cum succo et sanguine scirem;
A Patrio tandem jussit Pater esse salino
Et prope florentes Batauas invisere Athenas.
Hac in luce pares inter, quo se aemula virtus
Excitat ingenij, totum iucundius annum
Exegi quam quemquam alium vixisse recorder,
Heinsiadae, quae durauit dum vita remansit,
Usus amicitiâ; qualem cum Prole Paternae
Virtutis genijque exerceo digno haerede,
Cuius et hic esto vitae qui terminus idem.
Tum, quae summa fuit Leidam mihi causa videndi

Bij vs. 291 inmarg.: Iuris elementa sub Senatore I. Zuerio Avunculo. (Den 19den Mei 1614 begon H. met de Instituten; vgl. *Dagb.*, 8. Jacob Zuerius was gehuwd met Catharina Hoefnagel, eene zuster van H.'s moeder. In 1610 werd hij lid van den raad van Brabant; in 1629 is hij gestorven.) — vs. 305: In Academiam ingressus. (Den 20sten Mei 1616 werden H. en zijn broeder Maurits te Leiden als student ingeschreven.)

vs. 279 *quo* P.: *quae* — vs. 280 *dilexerit* P.: *dilexerat*

Intentus Legum salebris, constanter adhaesi
Magnis aure Viris, et quarum publica nodos
Lectio mollierat, pleno de rumine mecum
Ipse remandebam; dum, quam finiuerat arcto
Limite in Urbe moram blandi impatientia Patris,
(Ille suorum aegre tantillâ parte carebat)
Sedulitate meâ, quantum pote, protelabam.
Paucos nempe dies qui vixerit, impiger horas
Non paucas potuit paucis vixisse diebus.
Sic properans (semper Musis et Apolline saluo,
Si quid Versiculi raperent, seu Musicus otj
Concentus, Citharaeve sodales inter amatae
Sollicitata fides, volucri seu Barbitus arcu
Tinnula, seu ferreîs crepitantia Cymbala chordis,
Artibus hac pridem adjunctâ nugacibus arte)
Sic properans, jam Fratrę domum ad maiora vocato,
Quem Pater ad Patrios usu formaret honores,
Cuius et haeredem moriens cum laude reliquit,
Solus ego specimen studiorum rite daturus
Quamque breuis labor et sudor profecerat anni,
Restiti; et arte operâque meâ, non ullius, ut fit,
Quo se jure Fidejussor, quâ lege ligatum
Agnoscat, quâ contendat ratione solutum,
Expono Tabulis, quales Academia Valuis
Praefigi iubet, instantis praemissa Duelli
Indicia et laetae currentis ad arma Iuuentae.
Praescriptâ lucente die, certamen iniui,
Concursu Patris et Patrum grandique coronâ
Auditorum et Athletarum turgente Lijcaeo.
Quo plausu res gesta fuit, sine testibus absit
Dicere me de me. Pro res mortalium inanes
Et nihili! vix dum bene sexagesimus anni
Circulus exiuit, de tot mihi testibus unum
In vivis video: populus quid relliquus? Umbra est.
At Swanenburgi saltem si vita superstes,
Ille sui certe quam vix adjutus opellâ
Praesidij, non turbato certamine vultu

---

vs. 343: Disputatio publica de Fidejussoribus. (Vgl. dl. I, 102. H. is echter niet gepromoveerd, maar heeft in het openbaar een dispuut gehouden; zie Dr. J. van der Vliet in *Oud-Holland*, 1896, blz. 129—146.)

vs. 317 In Juli 1616 richtte H. een Lat. gedicht aan D. Heinsius. Het is later door eenige anderen gevolgd. De beide mannen hebben steeds briefwisseling met elkander gehouden. — vs. 356 Cornelis van Swanenburg (1574—1630) was sedert 1597 professor in de rechten te Leiden.

vs. 316 *recorder* afschr. en P.: *recordor* — vs. 351 *res gesta fuit* P.: *rem gesserimus*

Palluerim Lugdunensem quasi Rhetor ad aram,
Ille fateretur venerando candidus ore.
Victor, composito sermone Sodalibus, Urbi,
Ciuibus, et meritis de me Doctoribus aegrâ
Mente vale dixi, et felicia quaeque precatus,
Post epulas, quas ista fere solennia poscunt,
Egressus charâ aeterno mihi nomine Leidâ
Ad Patrios una redij cum Patre penates,
Nec postliminio Matri ingratissimus hospes.
Mox clamosa Fori captans commercia, Leidae
Imbibitam Iuris Iustique fideliter artem
Exercere frequens auditor, imagini et umbris
Hactenus intentus, veris ad seria pugnis
Instruor, et non jam vano certamine pascor.
  Auctior octauo decimus mirabilis Annus
Ibat, ubi, primos non infeliciter ipse
Emensus, monitu barbae subeuntis ephebus
Altius intendi iuuenilibus aethera pennis
Findere, et egressus lictis post terga Batauis
Externos hominum mores inuisere et urbes.
Hanc veniam Pater indulsit; cui conscia honesti
Ambitio non displicuit: Vicina Britannûm
Littora decreuit primo tentamine adiri.
Huc cursus fuit; hic duce *Carletone* Britanno
Ad Patriae Proceres Legato pene perenni, et
Nomine non uno Hugenijs, neque nuper amico,
Littus amoenum adij; queis tum feliciter oris
Maximus Imperio, doctrinâ maior, in alta
Pace Pater Patriae tria solus sceptra tenebat
Unâ fronte triplex gestans diadema *Iacobus*.
Mox ad amica diu grandaeui tecta *Carontis*
Aduena non ingratus eo, exceptusque senili
Amplexu totum veluti cum Patre trimestre
Suauiter exegi; et, tacito velut incremento
Nec perceptibili surgunt molimine Plantae,
Non intellecto sensi me nescius auctu
Difficilis linguae facilem, pro tempore, lexin

Bij vs. 363 in marg.: Leidâ discessus. — vs. 373: Peregrinatio. — vs. 380: In Angliam prima. (Den 7den Juni 1618 vertrok H. naar Engeland; vgl. *Dagb.*, 9.)

vs. 370 Dit duurde echter maar van 22 Aug.—4 Sept. 1617; zie *Dagb.*, 9. — vs. 382. Sir Dudley Carleton, Viscount Dorchester (geb. 1573), een bekend Engelsch diplomaat, volgde in 1616 Winwood als gezant in Den Haag op. — vs. 389. Noël de Caron, heer van Schonewal, werd in 1590 agent, later gezant der Staten aan het Engelsche hof. Hij stierf in Dec. 1624 te Londen.

vs. 363 *et* niet bij P.

Adsciuisse; uti jam Populo nec barbarus esse,
Nec procul a genio Regionis abesse viderer.
Tanti erat in Patria primis elementa figuris
Indagasse rei peregre melius peragendae.
Inchoet hoc studium a libris, praeeunte Magistro,
Cui via discendi breuis ac tutissima cordi est.
Iuuit et Oxonij sacros inuisere colles
(Metkerko duce, Brasserio suaui comite, et qui
Geiniades famae obstruxit cum Laude Paternae)
Et pluteos, Bodleie, tuos, et millibus istis
Millia librorum generosis addita donis,
Regalesque domos, quae, quot Collegia, gratis
Occupat incumbens studijs bene nata Iuuentus.
Woodstochium porro, qui suspirantis *Elizae*
Carcer erat, durâ sceptri potiunte *Mariâ*,
Visere nos et fama loci et vicinia suasit.
Vidimus antiquis nondum consumpta fenestris
Augustae monumenta manus, et flebile Carmen,
Sollicito Carmen miserae de pectore fusum;
Dum sors atra securim, sors minus atra Secures
Promittebat, et in geminas Regale Coronas
Imperium; quo functa supra sexumque virosque
Virgineâ vitam cum Majestate peregit.
Quae de Fonte vetus *Rosamundae* fabula plebi
Narrat, et hisce locis quasi Daëdaleo Labijrintho,
Spreuimus, et quibus ista vacat confundere veris
Non inuidimus: Oxonio sed pone relicto
Windsorium mox et Theobaldi ascendimus Arces,
Regia, Pyramidum et tantum non inuida saxa

Bij vs. 402 in marg.: Excursus Oxonium. — vs. 409: Woodstochium, etc.

vs. 403 De Meetkercke's behoorden in Vlaanderen te huis. De hier bedoelde jongeling is zeker E. M., elders Emericus genoemd, die in 1622 H.'s gedicht *Academiae Oxoniensi perpetuum florere* beantwoordde. (Zie dl. I, 263, 264.) Van E. Meetkerkius zijn drie Lat. gedichten, die hij den 26sten Nov. 1622 aan H. richtte, in het Britsch Museum (vgl. Brugmans, t. a. p., 389.) — Misschien Govert Brasser (vgl. dl. V, 162, en Dr. H. C. Rogge in *Oud-Holland*, 1891, blz. 234). — vs. 404 Zie over De Ghein Jr., dl. III, 160, en *Autob.*, 68, 69. — vs. 405 Sir Thomas Bodley (1544—1613), diplomaat en geleerde, stichtte te Oxford de Bodleyaansche bibliotheek. Hij begon in 1597 met het verzamelen van boeken; in 1605 telde de catalogus reeds 655 bladzijden druk. — vs 410. In 1554 is Elizabeth een tijd lang gevangen gehouden te Woodstock. — vs. 414 Het versje is afgedrukt bij Percy, *Reliques of ancient English Poetry*, 242, bij Peerlkamp, *Annotatio in sermones*, 138, en bij Jorissen, *Constantin Huygens*, 31. — vs. 419 Rosamunda was de geliefde van Hendrik II (1154—1189). Volgens een niet geloofwaardig verhaal zou zij in het labyrinth zijn omgekomen. — vs. 423 Theobalds, het prachtige goed in Essex, was door Jacobus van den graaf van Salisbury gekocht.

vs. 404 *Geiniades* afschr.: *Geinius alter* — vs. 423 *ascendimus* P.: *abscendimus* — vs. 424 *saxa* afschr.: *saxis*

Saxis, Memphi, tuis, certe nec inutile pondus
Indignantis humi, at magnorum habitacula Regum,
Ac Dominis, quam grata, simul tam digna Britannis.
  Londinum reduci subijt novus ardor, ad ipsi
Oxonio non dissimilem, vix inferiorem
Germanam *Cantabrigiam* procurrere. Nactus
Heidonum comitem atque ducem, qui taedia longae
Fallebat sermone viae, sermone diserti
Oris et in rebus Regni Patriaeque periti,
Nomine gaudebam duplici; dum duplice fructu
Quae cuperem attentis oculisque atque auribus hausi.
O mihi non auro contra commercia puro
Chara, nec ex animo vel adhuc expuncta senili!
Quanti erat historiam *Henrici* tam teste fideli
Scire, spei summae Regni decorisque Britanni!
Heu! miserande Puer, quae te Fata aspera Sceptris
Inuidere tuis, primo qui flore juuentae
Iam Marcellus eras? His me humanissimus ille
Congerro Cantabrigiae de tramite recto
Colloquijs, non fraude malâ, seduxit amicum,
Inque *Audleiano* incautum subsistere Castro
(Quanto marmore, Dij superi, quâ mole superbo)
Iussit: ubi hospitio exceptum *Suffolcius* heros,
Quantis non poteram in Batauis et sede Paterna
Officijs deuinciri, deuinxit, et omnes
Intendit neruos, ne qua properantior hospes
Effugerem: tanta est generosi sanguinis ortu
Gratia, tanta est ingeniti compunctio honesti.
Unâ defunctus placidâ cum nocte quiete,
Magnificos inter lecto splendente Tapetes,
Tandem exoranti veniâ vix impetratâ,
Heidono comitante, velut iam prima monebat
Causa viae, Cantabrigiam lustrare citatis
Adproperamus Equis. Ibi ego quibus ardua Tectis
Tota micat, totidem rursus Palatia Regum

Bij vs. 430 in marg.: Cantabrigiam comite Illustri Guil. Heidon Eq. (Sir William Heydon was artillerieofficier en is in 1627 gesneuveld. Hij was een zoon van Sir Christopher Heydon († 1625), die over sterrekunde heeft geschreven. De familie hoorde te huis in Norfolk) — vs. 445: Audleyend.

vs. 438 Henry, Prins van Wales, de oudste zoon van Jacob I, was den 6den Nov. 1612 op 17jarigen leeftijd gestorven. — vs. 447 Thomas Howard, graaf van Suffolk (1561—1626), admiraal, later Lord high-treasurer, is kort na H.'s bezoek gevangen genomen en tot eene hooge boete veroordeeld wegens geldafpersingen. Men zeide, dat zijn fraai goed Audley-End van Spaansch geld was aangelegd.

vs. 425 afschr.: *Saxa tuis, Memphi* — vs. 427 *Ac* afschr. en P.: *At*

Obstupui spectans; et si satis omnibus Otj
Suppetijsset, ad unum omnes ambire parabam
Musarum Charitumque domos, venerandaque sacra.
Sed monuit Ratio rationem denique habendam
Ingenui comitis, longâ qui compede tandem
Exoluendus erat. Libet hic memorare sinistram,
Pugnanti quondam gladio breuiore, recisam
Spectatâ virtute viro; sed fraude malignâ
Oppresso insidijs: quod iter facientibus una
Ille mihi mancus mensâquę sedentibus unâ
Tam lepide texit vitium, ut nisi candidus ipse
Rem retulisset, utrâque manu pollere putassem.
Ferrea succurrit mutilo manus; illius apte
Motibus officium ablatae praestare sinistrae
Usu doctus erat, usuque habitudine partâ.
  Ad Thamesin reduces secessimus, ille meâ non
Maestus amicitiâ, ut prae se, de more, ferebat,
Comis ego comitis tam consuetudine blandâ
Laetus et erectâ et praeclaro stemmate dignâ.
Inde quibus potui officijs ipsumque suosque,
Heidonios hic nempe duos, par nobile Fratrum,
Demerui, utrique in Batauis dum vita superstes,
Turpius ingrati non censens crimine crimen,
Quod (Catulos odisse parum est) odere Leones.
  Nondum plena mihi satias te perspiciendi
Venerat Imperij facies augusta Britanni.
Maxima restabant. Summo innotescere Regum
Hospes, ad-oratamque manum contingere auebam.
Applausit Fortuna fauens: aptissima votis
Horas captandi faciles occasio nata est.
Praediolum ruri Vivarijs fertile plenis
Caronti Regale meo pro tempore vitae
Obtigerat munus; quo se Rex ipse quotannis
Princeps venator, cum venatoribus Aulae
Principibus delassatum prodire solebat.
Prodiit, angustaeque casae triduum Majestas
Includi se passa, mihi et iuuenilibus aurem
Praebuit alloquijs: Citharae quin tendere nervos
(Quanta boni in Batauos Regis clementia!) jussit,

Bij vs. 475 in marg.: Londinum redux. — vs. 490: Bagshot. — vs. 496: Ad Iacobum Regem admissus. (Zie het versje: *Coram Rege Britanniae cithara canturus*, dl. I, 122.)

vs. 480 Sir John Heydon († 1653) was officier en mathematicus. In den burgeroorlog is hij luitenant generaal geweest van de troepen van Karel I. — Zie ook vs. 431.

vs. 471 *Rem retulisset* afschr.: *Indicium fecisset* — vs. 495 *angustaeque* afschr. en P.: *augustaeque*

Applausitque pari nugis candore canoris.
De Burlamachia, quâ multum utebar amicâ,
Stirpe Calandrinae innexâ, nihil addere malo
Quam, si defungar paucis, ingratus haberi.
Tantis tota domus peregrinum obstrinxit amoris
Testibus officijs. Proprio tibi nomine, Caesar
Optime, quam deuinctus eram! quod grandis Amici
Participem faceres, *Spalatorum* Praesulis olim,
Incanâ grauitate Senis, qui tum ore diserto
Italicum sijmmista tibi pascebat ouile.
Noster eras, venerande senex, deliria Romae
Exspueras, sacrâ verae vi lucis adactus:
Noster eras, miserande: quid ad vomitum recidiuo,
Quâ mercede retro labi, portentaque per te
Erroris debellati defendere visum est?
Quae fuit illa tuae ratio praepostera mentis,
Quae fuit, ut nil dissimulem, vaesania, Romae,
Offensae toties nondum diffidere Romae?
Hei mihi, tantum posse senem puerascere, tantum
Caecutire animum coelesti luce coruscum?
Optime *De Dominis*; poenas si forte dedisti
Imprudentiae et erroris Mortalibus aegris,
Mitius aeternum precor experiare tribunal.
Omnibus ex voto tandem laeteque peractis,
Dum Patriam inquiro quâ tempestate reuisam
Tutius, et quânam vectus rate, quo comitatu,
Occurrunt quibus antiquae prouincia Dortae
Ad Synodum mandata fuit, pietate celebres
Doctrinâque viri: his placuit, nec saepe rogatis,
Adsciri Batavum comitem sibi, non alienum
A studijs sacrisque suis, licet impare cultu.
Haec quoque Caronti debetur gratia, de me

Bij vs. 500 in marg.: Amici Londinenses. — vs. 506: M. Antonij de Dominis amicitia et consuetudo. (Marcantonio de Dominis (1566—1624), vroeger bisschop van Spalato, was in 1617 in Engeland gekomen, waar hij protestant en in 1618 deken van Windsor werd. Hij is echter in 1622 naar Rome teruggekeerd, weer katholiek geworden, maar toch door de Inquisitie gevangen genomen en in de gevangenis gestorven.) — vs. 522: In Patriam reditus. (Den 2den Nov. 1618 keerde H. terug; vgl. *Dagb.*, 9.)

vs. 500 Philippe Burlamachi was koopman te Londen en zorgde dikwijls voor het overzenden van brieven voor Caron en Carleton (vgl. Jorissen, 34). Hij was gehuwd met eene zuster der Calandrini's en stierf in 1645, terwijl hij zijne familie in vrij droevige omstandigheden achterliet. Zijne vrouw stierf in 1646. Zie den brief van Caesar Calandrini aan H. van 2 Maart 1648 (Leidsche Bibl.). — vs. 504 Zie over Caesar Calandrini, dl. I, 207.

vs. 502 *defungar* afschr.: *defungor* — vs. 511 *recidiuo* P.: *recidivus* — vs. 517 *tantum posse senem* P.: *posse senem tantum*

Sollicito, donec Patrijs bene sisterer oris.
Nobilis Hospes, amande senex, quas reddere vivo
Non potui dignas meritis, sine post tua fata
Reddere non mecum morituro Carmine grates.

Soluimus a Tamesi, retro cedentibus undis,
Languiduloque mari, flatu tamen usque secundo
Mattiacis nox altera nos aduexit arenis.
Exceptos sermone Patres Urbs magna Latino
Middelburga suis ad littora nostra phaselis
Deduci curauit. Ego non segnius Hagam
Aduolo; ubi laetos, firmos vegetosque Parentes
In sarta tectaque domo, et cum Fratre Sorores
Amplexus, laudem Superis de pectore grato
Accinui; annosoque Patri, pro foenore sortis
Non male depositae, retuli quae vespere largo
Noctibus adsutis auri blandae atque Paternae
Digna videbantur: placuit discrimine functo,
Quâ defunctus erat ausis juuenilibus, Urbis
Historiam percontari, sortemque statumque
Ambagesque alias; et quam vilissimus hospes
Non fueram Genti geniisque audire Britannis.
Me tetigit vulgo non intellecta supinis
Ingenijs, saturisque domi dulcedine longâ
Haga, tuum decus, Haga meum: pulcherrimus Orbis
Qua fulget, nihil est quo se tibi comparet: O flos
Florentis Patriae, liceat florere quietae,
Ignotumque diu summoto Marte furorem
Ignotasque diu Batauis nescire ruinas.

Iam Frater Collega Patri, patiente Senatu,
Coeperat in Procerum calamo feliciter uti
Ordinibus, fessoque seni succurrere; scires
Muneris haeredem, superet modo vita, futurum.
Me vaga Fortunae facies incertaque rerum,
Qua posthac Patriae Ciuis nec inutilis essem,
Nec grauis, in varias circumspectare monebant
Ambiguum partes. Dum labitur Annus, et alter
Incipit ire novus, quâ non mihi gratior ulla
Luxerat orta dies, casu me inopina beatum
Occupat. *Arssenium* (quantum, Respublica, nomen,

Bij vs. 566 in marg.: Iter Venetum, cum Legato Franc. Arssenio Sommeldicio. (De reis begon den 25sten April 1620. Zie het Journaal van H. in de *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap*, XV, 1894, blz. 62—152.)

vs. 562 Den 9den Jan. 1624 is Maurits H. zijn vader als secretaris van den Raad van State opgevolgd.

vs. 546 *adsutis* P.: *adscitis* — vs. 568 *dies* P.: *die*

Quantum, Terra Bataua, tuo de lumine lumen!)
Arssenium Proceres Legati munere et usu
Pro Patria doctum peregrinos ferre labores,
Ad *Venetos* legare Patres hoc Vere parabant;
Foederis aeterni vincturum legibus, ingens
Marce, tuum et nostros septemplice Marte Leones.
Ivit, et egregiâ Iuuenum stipante cateruâ,
Me quoque cum comitem adsciuit, tum rebus agendis
Utibilem fortasse manu linguisque Ministrum.
Ibat ad egressum Maijo cessurus Aprilis,
Cum currente rotâ e Batauis ad moenia vectis
Grandis Agrippinae, aduerso Moguntia Rheno
Nauibus accessa est et Francofurtia Maeno:
Post Heidelbergae clivum et campestria rursus
Et passim nemorosa citis emensa quadrigis,
Per Wirtembergae saltus Rothburgium et almâ
Famosam late Musarum sede Tubingam,
Dutlingam immensi vicinam fontibus Istri
Venimus. (O si quid reliquum properantibus otj
Suppetijsset, ut illa meum recreasset Origo
Fluminis aspectum, soli quod cedere Nilo
Dicitur ambigue et nondum ratione subactâ!)
Heluetiam mox Schaphausam, et rapidum cataracten,
Tum Tigurum, multoque lacum discrimine, multis
Infamem scopulis et multo turbine Waldam
Vidimus; hic, ubi montanos stat Churia Rhaetos
Iure regens Patrio, et prope saxis horrida Spluga,
Coepimus ad Rheni fontes ascendere. Fontes
Magnifici, et, si non mentitur Fama, bicornes;
Vos quoque, si licuisset, ego per saxa niuesque
Quanto animi feruore libens et promptus adissem!
Non licuit. Superandus erat conamine longo,
Duro, difficili, caput inter frigida condens
Nubila Mons. Dum conamur peditesque equitesque
Ardua anhelantes praerupta, angusta viarum
Ereptare, mihi (nolo celare juuentae
Stultitiam, exemplo cuiquam, si forte, futuram)
Accidit, et comiti res non indigna relatu.
Montis erat dorsum, tam praecipitique citoque
Descensu, ut, cum paene gelu crijstallinon esset,
Frigore duratâ noctu niue, figere stanti

Bij vs. 604 in marg.: In monte Spluga descensus praeceps. (Zie ook het *Journaal*, 100, 101.)

vs. 572 *Patria* afschr. en P.: *patrio* — vs. 610 *figere* met P. Het HS. en afschr. hebben: *frigore*

Non sineret glacies erecto corpore plantam.
Cum tamen in vallem breuis hac via, et altera longo
Anfractu peragranda foret; suadentibus ipso
Arssenio, et, quibus innixus de vertice summo
Tutius et sensim descenderat ipse, colonis,
Consideo, socium Lindanâ stirpe, secutus
Magnanimum Iuuenem; sed cui metus ac tremor artus
Concussere noui, modico trepidare tumultu
Insolitos: horum ignarus, qui pone sequebar,
Nec potis attonitum a tergo dignoscere vultum;
Mox ubi me sensi velut actum turbine, et, inquam,
Fulminis instar agi, nec iam calcaria raptum
Sistere, nec nitentem obuersis punctibus ensem,
Sulphureo mihi de tormento exisse videbar,
Iamque nec Icarius nostro par esse volatus,
Sed miseri lapsus Pueri de Sole propinquo.
Sic oculis caliganti vix luminis usu
Relliquo, et in gijros verso vertigine viso
Monte, parum compos mentis, tamen obuia quaeque
Saxa timescebam, et fugere et vitare studebam.
Fugi, vitaui felix, cum rustica turba
Praecipitem ambabus ridens amplectitur ulnis,
Arssenio curante: Equidem ridentibus inquam
Parcius arridens, aliena pericula cautum
Hic faciant, nec amare jocos discrimine amaros.
Elapsi Splugae longis horroribus, almo
Aere Clauennae et Meirae torrentibns undis
Gauisi; te deinde, meo Comane Secundo
Chare lacus, viso cursim, Tellinia Tempe
Ingressi per Morbenias crudelius Alpes
Frigore vexati, Niue concretâ, Niue molli,
Infidâ Glacie, Tonitru inter nubila, densis,
Perpetuâ Eclipsi confuso Sole, pruinis;
Attigimus tandem fessi laetique supremum
Culmen et augusto clarum cognomine *Marci*
Nempe Casam: Casula est aeternis nubibus, omni
Peruia ventorum, Pluuiae Niuiumque procellae.
Hinc non tam facili certe quam fertur Averni
Descensus, tamen est lente descendere coeptum,

Bij vs. 645 in marg.: Casa St. Marco, ditionis Venetae initium. (Zie het *Journaal*, 104, 105.)

vs 616 Een Boelensz van Lynden was onder de jongelieden, die Aerssen vergezelden. (Brief van H. aan zijne ouders van 25 Juni 1620; *Lettres françaises*.)

vs. 631 *cum* P.: *tum* — vs. 639 *Chare* P.: *Clare* — vs. 647 tot 654 komen ook voor op een blaadje papier, waarop een Nederlandsch versje staat (zie blz. 179, Noot). — vs. 649 *lente* fragment: *sensim*

Nec graue quid potuit passis grauiora videri;
Italiam, Italiam jam nunc intrantibus. O quâ
Italiae fessos facies aestiua beauit
Laetitiâ, hijberno nuper torpore rigentes!
Quam pulchro jucunda fuit Cenomania tractu,
Bergoma quam placuit, quam Brixia, quam Veronae
Romanâ tantum, si forte, minor majestas,
Quam tu, vel fremitu surgens Benace Marino,
(His etiam nobis te fluctibus ostentabas,
Quam subita excepit placido pellacia Ponto)
Quam tu, magnifico turgens Vicentia luxu,
Denique quam clarae Patauinae Palladis arces!
Nomina sufficiat strictim tetigisse locorum.
Singula si inspiciam, si quantis se obuia Turmis
Singula Legato dederint, quot singula Signis
Laetitiae aduentum fuerint gratata, quot omnis
Foedere cum Batauis feriundo laeta juuentus,
Quanto publica splenduerint Conuiuia luxu,
Omnia si referam, bis agam, calamo juuenili
Hoc ipsum per iter quod me fecisse, superstes
Gallica testatur post me victura papijrus.
  Iam nos ad Venetas fulgentibus aurea ripis
Praecipiti cijmbâ perduxit Brenta lacunas.
Iamque diem serum tenebris velare paranti
Nocte, Maris magni magnam caput imus ad Urbem.
O Urbem! o de qua quidquid conamur, ineptum est
Dicere, cui vel dedecori sit maxima laudum,
Da veniam de te tali tantâque silenti
Hugenio, et quo te juuenem ferijsse stupore,
Quaeque oculis tenebrae per tantum lumen obortae,
Non es nescia, crede senem non destupuisse.
  Missus ego ad summi Imperij tum Sceptra tenentem
Mente Senem mentoque graui vultuque verendo,
Purpureâ aurato in solio sub veste sedentem,
Accedo patrioque ipsi sermone saluto,
Iamque diem rogo designet, quoque ordine in Urbem
Legatum recipi statuat, quam destinet horam
Publica in illustri facturo verba Senatu:
Ille serenato vultu me amplexus et omne

Bij vs. 669 in marg.: Diarium Itineris Gallice a me conscriptum. — vs. 674: Venetiam appulsus. (Den 13den Juni werd Venetië bereikt; vgl. *Journaal*, 123) — vs. 679: Ouid. 2. Met. 181.

vs. 681 Zie ook het *Journaal*, 124, over H.'s bezoek bij den Doge, Antonio Priolo.

vs. 652 *fessos* fragm.: *nos hic* — vs. 665 *quot* P.: *quod* — vs. 663 Niet in het afschr., noch bij P.

Comiter officium spondens, qui a Regibus, inquit,
Ad Venetos missis solenni more Ministris
Summus habetur honor, summum, confidite, vestro
Deferri placitum est: faciet Respublica, quanto
Vestra sit in pretio hic, quanti noua foedera, quanti
Iam veluti Batauo conterminus Adria Rheno,
Fama sciat, totique sciens enunciet Orbi.
  Impleuit promissa senex. Iam Solis ab ortu
Post biduum egressos Urbem, et cui nomen ab Alga
Coenobio exceptos, augustâ Classe secuta est
Nobilis ac toto collucens purpura Ponto.
Sex decies venit Patrum veneranda corona,
Sex decies aduecta scaphis sub remige duplo
Comiter obuia Legato: dictâque salute,
Quem sibi quisque legit comitem, de more sinistrum
Collocat: ille locus Cymbae depressior, ille
Commodior datur hospitibus, dextram hospitis hospes
Occupat. Hoc tanto comitatu findimus Undam
Remigio, magnamque citi properamus ad Urbem,
Marmoreamque Domum ingressi, quam larga supellex
Publico inaurarat sumptu, quot gratibus actis
Par erat, augustum Procerum demittimus agmen,
Non Fidium sine concentu ac Tibicine multo,
Quodque solet pompis auidum concurrere, vulgo.
  Concilio tandem admissum lux postera vidit
Arssenium, ac Demostheneo Sermone sonorae
Perculit attonitum tantae facundia linguae.
Post breue responsi officium surgente Senatu
Admotos Princeps comites amplexus, in illis
Dignatus memor esse mei primaeque salutis
Allatae, nimiâ mandatum laude peractum
Arssenio, nimis elogio clemente probauit.
  Foederis affecti formis utrimque et abunde
Impletis, pactique rati solennibus actis,
Legatus longo Venetos absoluere sumptu
Hebdomadisque tribus certus non addere quartam,
Ad reditum comites propere jubet esse paratos
Ipse in procinctu. De me scis, Itala tellus,
Itala tellurum tellus et flos et ocelle,
Quanto te gemitu, quot per suspiria, cuius

Bij vs. 697 in marg.: S. Giorgio d'Aliga. (De plechtige intocht had den 16den Juni plaats; zie *Journ.*, 125, 126.) — vs. 721: Venetia discessus. (Den 5den Juli vertrok het gezantschap; vgl. *Journ.*, 133.)

vs. 689 *Comiter* afschr.: *Comitis* — vs. 700 niet in het afschr., noch bij P. — vs. 714 *sonorae* als bij P.; het HS. en afschr. hebben: *sonori*

Vix in vestibulo Coelum gustasse videbar,
Linquendam sensi: de montibus Apennino
Nunc reliquo tantum, quo te, Florentia florens,
Emenso, te Parthenope, te, Roma, videndi
Copia quam facilis quamque opportuna fuisset!
Çedendum fuit imperijs utriusque Parentis,
Arssenijque domum reuocantis paene paternis.
Cessimus heu! veroque mihi nimis omine vates
Egredimur, dixi, Terris, quas nulla videndi est
Causa reuersura; aeternum, Florentia florens,
Parthenope, aeternum, aeternum mihi, Roma, valete.
In Venetis certe, quantum mandata vacare
Et commissa meae siuere negotia curae,
Neglectum nihil est oculo indagare voraci:
Musica perspecta est auide, Pictura, Poesis,
Fana, Fora, Statuae, veteris praecepta Vitruuj
Exemplis firmata novis et marmore vivo;
Insolitâ nobis structurae mole Triremes,
Muranâ Aegijpti cineres fornace fluentes,
Aemula Crystalli Crystallina vitrea vivae
Plana, caua, speculo illa oculisque, haec oribus apta:
Imperij majestatem quibus artibus ingens
Bis sex centenos Respublica rexerit Annos
Non obiter didici, Magno collecta Senatu
Inclusus Proceres inter Suffragia vidi,
Ipsa pilam coeca manus haec in pyxide mersit.
Omnia scrutanti solum Te, candide Veri
Assertor, Seruita Pater, te, maxime Paule,
Amplecti vetitum est; nec juuit Epistola magni
Heinsiadae, longâ tibi consuetudine, longae
Vinculo amicitiae, et sacra per communia chari.
Vis erat haec; blandoque Seni, dum publica tractat,
Arcanis Patriae in curis chartisque sepultus,
Extera displicuit commercia crimen haberi:
Has Fulgentius, ille Viri indiuisus Achates,
Rettulit humanas mandantis nomine voces.
Discedentibus auratos Respublica misit
Arssenio, Arssenidae primogenitoque, mihique

Bij vs. 740 in marg.: Venetiae festinanti obseruata. — vs. 756: Padre Paolo Seruita non visus. (Pietro Sarpi, in 1552 te Venetië geboren, werd geestelijke en verwierf zich niet alleen als theoloog grooten roem, doch ook als historicus, astronoom, bioloog en staatsman. Hij was jaren lang rechtsgeleerd raadsman der republiek Venetië en had een zeer grooten invloed. De beroemde geleerde stond o. a. met Grotius en Vossius in correspondentie. In 1623 is hij gestorven.) — vs. 765: Munera Reip. (Vgl. *Journ.*, 132.)
vs. 745 *firmata* P.: *formata*.

Ordine quosque suo distinctos pondere Torques,
Et Venetum appensos Batavûmque hinc inde Leones,
Foederis, et monumenta rei feliciter actae.
Consolabantur porro non segniter emptae,
Quot poteram, Venetae merces, Crystalla Librique,
Musicaque ad Batauas aures collecta supellex:
Sed nihili spes illa fuit, injuria Fati,
Nil nisi me in Patriam vacuo licuisse referri!
Barbarus hanc segetem rapuit pirata, libellos
Dira meos Tripolis laceras, Algeria chordas?
Iamque per ipsa viae vestigia prima reuersi,
Excepti quibus ante locis et honoribus ysdem,
Nubiferas iterum inuiti conscendimus Alpes;
Morbenijque iterum et Splugae per culmina vecti,
Heluetiosque lacus: tandem campestria nacti
Rauriacis respirantes illabimur oris.
Hic te, Rhene Pater, sumpto duce, pulchra sinistrae
Curribus avecti legimus viridaria ripae.
Magnificos Argentinae praevertere muros
Non valeo, nisi praemonito, si forte meorum
Hic aliquis tentare gradus in Turre stupenda
Audeat; inscendat Cochleas impune quaternas,
Octonas etiam (quibus, ut facit Ardea gijros
Ardua Falconem fugiens, inclusus et ipse,
Liberaque in vacuo glomerans vestigia Coelo,
Ardea gyrando factus vel Falco videbar)
Me non inuito perget conscendere, in unum
Admiraturus coeuntia culmina culmen.
Qui supra Cochleas sine septo surgit in altum
Terribili paries perpendiculo praeruptus
Scanditur insanis: quos insanissimus inter
Ipse manu arripiens clauos uncosue subinde
Prominulos et mox pedibus, quasi fulcra fauentes,
Euado ad summi fastigia culminis: illuc
Grande operae pretium est vitae discrimen adjsse,
Ut pueris placeas et declamatio fias:
Scilicet e summis aplustria tollere malis
Non formidantes Batauos vel nocte, vel ortâ
Tempestate ratem saeue quatientibus undis,
Quis pudor, immotâ vel nubes tangere Turri
Nolle metu! Has nugas procul, o venture meorum
Sanguis, habe. Nam si referam descensus ab illo

Bij vs. 770 in marg.: Iactura rerum coemptarum. — vs. 785: In summam Turrim Argentinensem ascensus temerarius. (Den 27sten Juli; vgl. *Journ.*, 147.)
vs. 790 *Ardua* P.: *Ardea*

Culmine quis fuerit, quantae vertiginis horror
Argentorati fastigia despectanti
Denuo me sine cancellis manuumque pedumque
Subsidio nixum retro vestigia ferre,
Donec ad illustres Cochleas sine labe redirem,
Nec mihi, nec vobis gratam narrauero facti
Historiam, cuius neutri meminisse velimus.
Quod restabat iter laete leuiterque peractum est
Alternis, currente rotâ, vel flumine prono.
Prima super Rheni ripam se Spira sinistram
Obtulit: inde suos nova Francodalia Belgas,
Vangionum caput excelsas Wormatia turres,
Oppenheima suas, Moguntia maior utrâque,
Cuique suo nomen merito est Patris Ara Lijaei,
Quaeque suas. Te, Bonna, Colonia, te, peragratas
Antea, praetercurro breuis. Salue, Neomagum,
Prisca domus Batauûm: Grinnes saluete propinqui,
Et Batauodurum hoc ipso mihi nomine charum,
Trajectum graue, Lugdunique illustre lyceum.
Non vacat in vestris properanti laudibus horas
Ponere: vicina est et curriculo repetenda,
Quâ nihil his oculis vidi formosius, Haga.
Haga, redux ego te video, (sic fabar) Amica,
Delicium, decus, Haga, meum! Plus ipsa vetabant
Gaudia, et excessu implicuit se muta voluptas.
Maxima Patris erat, Matris, Fratrisque Sororumque
In decursa mihi retro vestigia mecum
Currere, et Alpinos recolentem audire labores,
Splendores Venetûm, conuiuia Germanorum,
Vestitus hominum, linguas moresque locorum,
Singula se in medias facile extendentia noctes.
Hoc operae pretium, hoc longarum nempe viarum
A reditu merces; quot quaesitoribus unus
Omnia respondes, totidem ut videaris amicis
Ire viae comes anteactae: quod viuere bis vel
Saepius est, et pro libitu repetita voluptas.
Quin et versiculos equitanti forte, rotâue
Dum vehor, elapsos, summisque e nubibus ortu
Alpigenas auido reducem retulisse Parenti

Bij vs. 830 in marg.: Hagam reditus. (Den 7den Aug. keerde H. in Den Haag terug; vgl. *Journ.*, 152.) — vs. 850: Inscriptio Sepulchri Principis Guilielmi Delphis. (Men vindt het opschrift in de *Beschryving der Stad Delft. Delft*, *Boitet*, 1729, blz. 296.)

vs. 824 *brevis* P.: *brevi* — vs. 829 *curriculo* met P.; het HS. heeft *curricula* — vs. 843 *vel* afschr.: *et*

Munera grata, libens memoro, quo quantulacumque
Sic quoque constaret ratio non desidis otj.
Venerat in mentem Batauis hos forte per annos
Autorem Batavae libertatis *Gulielmum*,
Hic ubi proscriptam fuso cum sanguine vitam
Fuderat immissi dextrâ percussus Iberi,
Vili et inornato nimium jacuisse sepulchro
Hactenus. Id Fisci ut vetus excusasset egestas,
Res Patriae non ferre nouis opulentius auctas.
Hinc modo spectatos augusto marmore Delfos
Non festinus adit, solitus properare, viator.
Gratia sit Patribus, tantis de Manibus omni
Officio sic sollicitis utcumque mereri.
Attulit huic aliquid mea sijmbola Mausolaeo,
Si jactare licet: post Heinsiadas Grotiosque,
Forte minus placitos, meus est qui marmore summo
Aureus ostentat scriptum juuenile character.
Auriaci cineres, quorum mihi sancta Nepotes
Nomina constanti cultu colo, noster ab ipsis
Unguibus in vestrûm laudes sit amabilis ardor.

DE VITA PROPRIA SERMONUM INTER LIBEROS LIB. II.

Talibus aetatem studijs placide peragenti
Obtulit altera maiores occasio curas.
Ampla ministerio visa est Legatio nostro,
Si non grata magis, certe haud ingrata futura.
Sex socios Oratores Respublica, senis
Me comitem submittit ad omni laude supremâ
Majorem, triplici diademate ditem *Iacobum*.
Post hic non longo functi mandata trimestri
In Patriam Legati Equites et munere multo
Concomitante graues, ego non sine Torque rediui.
Pluris erat mihi cum *Thorio* feliciter ictum
Foedus amicitiae; Thorio, quo candidiorem
Terra senem non vidit, ego nil doctius. Heu! quod
Aequore diuisi raro conuiximus, heu! quod
Mors mihi dilectum praeceps inuidit amicum.
Drebbelium vidi tantum, qui fronte Batavum
Agricolam, sermone Sophum Samiumque referret

Bij vs. 1 in marg.: Iter alterum in Angliam cum sex Ordd. Legatis. (Den 23sten Jan. 1621 ging H. als secretaris van het gezantschap naar Londen; vgl. *Dagb.*, 4.) — vs. 9: Reditus. (Op 29 April; vgl. *Dagb.*, 10.) — vs. 11: Raph. Thorij et Corn. Drebbelij amicitia. (Zie over Thorius, dl. I, 237. Cornelis Drebbel leefde van 1572—1634 en stierf te Londen, waar hij vele jaren gewoond heeft. Vgl. over hem de *Autob.* 116—121.)

Et Siculum. Optâram te consuetudine longâ
Uti, magne Senex; sed enim breuis obstitit horae
Momentum, inuitoque alium dilatus in annum es.
  Nec mora longa fuit. Monuit res *Indica* Patres
Et cum vicinis ad Gangem bella Britannis,
Fraternas inter pacem tentare querelas.
Arssenij ante alios prudens facundia rursus
Apta videbatur tantas componere lites.
Mittitur; adscitis *Basso*, *Thulio* et *Ioachimo*;
(*Caronti* hunc successorem Respublica misit)
Me quoque ad hanc operam, quâ pridem parte, vocato.
  Imus, et obstructis glacie Rhenoque Mosâque
Soluimus a patulo *Sceuerinae* littore, et, Euro
Propellente, breui Batauas molimine terras
Effugimus laeti: Mox aduersantibus Euro
Detenti Zephijris; tandem incumbente pruinâ
Fluctibus, ut qui per tenebras timide palpando
Progreditur, vel praetentans vestigia Coecus
Ponit humi mendicus, et hic incertus et illic
Haesitat, ingredimur proreptamusque vicissim,
Atque aestu nimium sufflaminat anchora cursum:
Donec ad effluuium Tamesis tractusque vadosos
Prouecti coecis subito sentimus arenis
Impactam, sabulumque salo miscere carinam:
Stantem vela ratem quatiunt, non apta mouere,
Non efferre vado fixam, non reddere cursum.
Cum Rectore tremunt Socij; nihil ille rogatus
Consilij dat, opis nihil hi; stupor omnibus idem.
Legatis oblata scapha est; si forte per altum
Remigio valeant cuicumque appellere terrae;
Seu Cantj pars illa foret, seu littoris illi
Ad Borean longe oppositi. Iam cistula Chartas
Et mandata vehens cijmbae committitur; illam
Iam prope Legati, Legatosque ipse secutus
Ingredimur, sortem infidam tentare parati:
Cum subito non speratus ferit aethera clamor:

Bij vs. 21 in marg.: Iter Anglicum tertium cum 3. legatis. (De reis begon den 5den Dec. 1621; vgl *Dagb.*, 11.) — vs. 29: Incommoda nauigatio nec sine periculo. (H. heeft deze moeilijke reis, die van 26 Febr. tot 5 Maart duurde, beschreven. Het stuk is door J. H. W. Unger in *Oud-Holland*, XIV, 1896, blz. 199—202, uitgegeven.)

vs. 26 Dirk Bas is meermalen burgemeester van Amsterdam geweest. In 1610 was hij gezant der Staten naar Denemarken. — Hendrik van Tuyl van Serooskerken werd in 1625 lid van den Raad van State. — Albert Joachimi (1560—1654) is jaren lang gezant in Engeland geweest.

vs. 34 *timide* afschr. en P.: *timidi* — vs. 44 *Cum* afschr.: *Perculso*

Exiliunt, plaudunt nautae: natat, ille, Carina,
Intonat; hic, laxate pedem; natat, arripe clavum,
Rector, et errorem meliori corrige flexu:
Arripit, et retro proramque et vela retorquens
Utitur exiguo, qui nos exsoluerat, aestu,
Elapsamque vadis agit in diuersa carinam,
Quaque cavus Ponti Tamesis confusus arenis
Pandit iter tutum, Grauesendae littus, obortâ
Tempestate, petit, quâ si quassata fuisset
Cijmba leuis, vel turgenti foret obruta fluctu,
Vel scopulis illisa, Salo impingente, Britannis.
Pacifico Regi placuit Legatio, cuius
Aurea de labris manabant verba disertis,
Facundusque libens facundum Rhetora Rhetor
Audijt, et placidis nunquam non auribus hausit.
Te tamen, Auri insana fames, infamis habendi
Ardor, et a summo semper sitis altera quaestu,
Te nequijt superare labor fere inutilis Anni;
Alter et alter ad impensos Menses duodenos
Impendendus erat: tanto conamine, tanto
Impetu in aduersam partem pugnauit utrimque
Impiger extremos ardens Mercator ad Indos
Britannus Batauo, Batauus super esse Britanno:
Bis quadragenis memini me assistere in Albâ,
Clamosis toties streperâ congressibus, Aulâ.
Donec, *Iacobo* satagente a parte suorum,
A Batauâ nostris, pacto lis rite dirempta est,
Sartaque fraternas inter concordia Gentes.
Dum tantum molimur opus, lentique Senatus
Taedia lassa diu patientia ferre recusat;
Grandem a Legatis tandem deferre querelam
Missus ego Regi, inuenio, de more, ferarum
Roystonios per agros vestigia coeca prementem.
Admissus reduci, quantum querimonia blandis
Exponi poterat verbis, expono: Benigne
Exceptum Princeps audit patienter, et in me
Leniter innixus Coenaculum obambulat, ultro
Culpam detestans vultu grauiore suorum,
Pollicitus correcturum quae displicuissent.
Dum loquitur, stricto Gladio, quem nobilis illi

Bij vs. 65 in marg.: Arssenij facundia Regi in pretio. — vs. 69: Controuersiae Societatum Indicarum. (Vgl. Jorissen, 95, 96.) — vs. 82: Ad Regem ego conquestum missus.

vs. 79 *satagente* afschr. en P.: *mediante*

Hollandus, nutu monitus, porrexerat Heros,
Prorsum improuise titulo me illustrat Equestri.
Hunc tua, (quam comis!) Gladium mihi dextera dono
Obtulit, o qui tu gladio victor perijsse,
Usurpatoris nunquam subijsse securim
Debueras, Vir summe, fidem Natoque Patrique
Regibus ad summae seruans suspiria vitae.
Londinum remeans angustâ valle sequenti
Carrorum serie subito comprensus obhaesi.
Cum detrusus Equo, lapsus, versoque deorsum
Vertice dependens, jam nunc pedibusque rotisque
Attritus caput aut sensi, aut sentire videbar.
Stare negans, tandem lapsu perculsus Agaso
Substitit, et laturus opem, multo impete, multo
Sudore, implicitum calcaribus extricauit.
Illaesum Deus ex tanto discrimine me cum
Seruasset, restabat Equus: cretaceus illum
Hinc montis paries, hinc Carri pondus onusti,
Sic incluserat, ut non paene solubilis esset.
Extracto insilio gaudens, et nocte diei
In partem assutâ Londinum serus iniui
Et sospes, referens causam feliciter actam.
Tristior eventu mihi se Fortuna probauit
Infensam. Aureolos Iacobos forte ducentos
Sarcinulis miscere meis invitus Amicum
Passus eram; Legatorum, si posceret usus,
Impensae dispensandos, quantum breue Regem
Versus iter duraturum: Proficiscimur orto
Sole domo, cum vix praelonga suburbia Rhedis
Egressos sequitur clamor, de posteriore
Hugenij peram corio cecidisse soluto,
Elapsum famulo, immemori tam dira minati
Tam nuper Domini, si decollasset. At ille
Fecerat: infectum quis redderet, aut quis aduncis
Anglorum manibus tanti potis esse reuelli
Oblatam pretij praedam sperauerit? Hic me

Bij vs. 94 in marg.: Henr. Richius Hollandiae Comes. (Henry Rich, graaf van Holland (1590—1649) was de tweede zoon van Robert Rich, hertog van Warwick. Hij stond zeer in de gunst bij Jacobus I en bekleedde al vroeg hofbetrekkingen. Hij is ook officier en gezant geweest, heeft in den burgeroorlog eene zeer onwaardige rol gespeeld en is den 9den Maart 1649 onthoofd.) — vs. 96: Ornor Equestri dignitate. (Op 27 Oct. 1622 teekende H. in zijn *Dagb.* aan: l'Accollade. Et ab equo lapsus; op 22 Oct.: Diploma equestre. Het is afgedrukt bij Peerlkamp, *Annotatio*, 152, met den datum 7 Oct., en als Bijlage B van het *Dagb.*) — vs. 102: Ab equo detrusus evado feliciter. — vs. 116: Famuli culpâ casus mihi grauis.

vs. 114 *assutâ* P.: *adscita*

Quis dolor innocue sontem cruciauerit, et quot
Egerit insomnes animi concussio noctes,
Insane memorem, et quo non mihi vulnere vulnus
Durius inflictum est refricem nimis ungue cruento.
Sufficiant quae tunc mala sum perpessus. In illis
Hic erat inprimis terror, ne forte pudendae
Intoleranda reum faceret suspicio fraudis,
Quâ, leuis obtentu famuli, coecis alienos
Insidijs tentauissem interuertere nummos.
At tibi, Mens aeterna, cui penitissima rerum
Lucida sunt, tibi perspectum est, quam, liber ab omni
Crimine, sustulerim puras ad sidera palmas,
Quam puras iterum tollo: nec tu mea quenquam
Posteritas patiare velim qui labe nefandâ
Audeat immeriti famam temerasse Parentis.
Dulcia ne fugiam curis ingratus amaris
Immiscere, libens animo calamoque recordor
Plurima amicitiae vinclis usuque recenti
Obuenisse mihi Britonum noua nomina: longo,
Singula si referam, videar sermone molestus:
Nec nimiâ in multis opus est ambagine; solam,
Killigraea domus, si te cito, dixero multas.
Tanti contiguos Hortos vicinaque Tecta
Incoluisse fuit: generosi sanguinis in te
Omnia sic ortum sapiebant; sexus uterque
Tam peregrino comis erat nil tale merenti,
Tantis indignum toties cumulauit uterque
Officijs, ut, vel toto gratissimus aeuo,
Ingratus moriar: tibi tot, Roberte, Nepotum
Nobilium quis dicat Avo, quas dicere laudes
Occipiat tantis Rhetor virtutibus aequas?
Quis sua *Barclaijs* affinibus et *Germanis*
Elogia expediat vincto pede siue soluto?
Sanctalbane Nepos, quantis, te auctore, beata
Stirps *Germana* diu titulis et honoribus aucta est!

Bij vs. 146 in marg.: Amici Londinenses. — vs. 151: Familia Rob. Killigrew Equ. (Sir Robert Killigrew, geb. in 1579, was lid van het parlement. Hij was een kundig en smaakvol man, die echter door zijne wildheid telkens in ongelegenheid kwam. In 1633 is hij gestorven.)

vs. 161 Hoe de familieverhouding was tusschen de Killigrew's, de Barclay's en de Jermyn's, is mij niet bekend. Henry Jermyn, graaf van St. Albans († 1683) schijnt een zwager van Killigrew's vrouw te zijn geweest, volgens het fragment van een HS. van H., dat in het bezit is der firma Martinus Nyhoff.

vs. 145 *fugiam* afschr.: *omittam* P.: *pigeat* — *ingratus* P.: *ingratum in* — vs. 146 *Immiscere* P.: *Commemorare* — vs. 165 *excelsos* afschr.: *Heroes*

Quanta tot excelsos inter par turba sodales
In vili vitio auersas confluxerit aedes,
Longa sit historia: at Londinum dicere totam
Non verear; si totam addo, non mentiar, Aulam.
Quisquis in arte sua solers excelluit, huc se
Contulit; hic cognosse datum est. Te, maxime *Donni*,
Omnibus antefero, divine vir, optime Rhetor,
Prime Poetarum: O, quoties sermonibus illis
Aureolis, quos vel priuatos inter amicos
Vel de suggestu, Praeco facunde, serebas,
Intereram, quo me visus sum nectare pasci!
Te quoque non taceo, mihi quae regnantis Elizae
Consilia, ingenium, Francique procantis amores
Narrabas Matrona memor, mirabilis aevi
Gestorumque Aulae veteris *Throgmortia* testis
Optima, ut Herois merito ac dignissima quondam
Raleghij Conjux: cuius te saepe supremae
Securas vitae voces spretamque securim
Tradentem citra lachrimas, generosa virago,
Audiuisse citra lachrimas vix ipse recordor.
His epulis quas non alias, quam gaudia saepe
Musica, Apollineas quas non adsciuimus artes!
Tota domus concentus erat: pulcherrima Mater,
Mater (adhuc stupeo) duodenae prolis, ab illo
Gutture tam niveo, tam nil mortale sonanti
Quam coeleste Melos Cytharae sociabat, et ipso
Threïcio (dicas) animatis pollice chordis!
Hac cessante, suos Britonum *Lanirius* Orpheus
Si tentare moueretur modulosque manumque,

Bij vs. 170. in Marg.: Donne Decan. S. Pauli. (Vgl. dl. II, 214, en *Autob.*, 57.) — vs. 177: Vidua Gualt. Raleigh Equ. (Bessie Trogmonton, dochter van Sir Nicolaas T., was aan het hof van Elizabeth groot gebracht. Zij heeft van 1603—1616 de gevangenschap van Sir Walter Raleigh (1552—1618) gedeeld. Welke verhalen zij aan H. kon doen, blijkt uit het boven genoemde fragment; zie *De Nederlandsche Spectator*, 1892, blz. 39, 40.) — vs. 187: Mater Killigraea 12. liberorum parens. (Zij heette, volgens den *Dictionary of English biography*, Mary Woodhouse, kwam uit Kimberley en was eene nicht van Sir Francis Bacon. Wanneer die opgave juist is, is Anne Killigrew, die in Juni 1641 verdronk (vgl. dl. III, 1654) misschien eene dochter van haar. Mary Woodhouse had 5 zoons, waaronder den bekenden dramatischen schrijver Thomas Killigrew, en 7 dochters. Zij is later hertrouwd met Sir Thomas Stafford.) — vs. 192: Lanirius musicus. (Nicholas Lanier werd in 1588 te Londen geboren uit eene familie, die van geslacht tot geslacht als musici aan het Engelsche hof was verbonden. Hij was ook musicus en componist, maar tevens schilder en kunstkenner. Lanier volgde de koninklijke familie in de ballingschap en bevond zich o. a. in 1655 in Den Haag en in 1659 te Antwerpen. In 1665 is hij gestorven.)

vs. 177 *Consilia* afschr. en P.: *concilia* — vs. 180 *merito* P.: *merita* — vs. 191 *animatis* met P.; HS. en afschr. hebben: *animato*

Ecce stupor multos, at me suauissimus horror
Tundere, cuique diu possem non esse ferendo.
Scilicet haec Gallis unquam si audita fuerunt,
Siue Italis, ambos coram rubuisse Magistro
Credibile est artesque suas optasse doceri.
Proximus his qui delitijs succedere posset
Gauterius (proh quantus!) erat; quo nomine magnum
Artificem solo satis insignire viderer;
Ni se Gauteriâ maiorem stirpe Britannis
Iudicibus, nec me contradicente, probasset.
Dij superi! quâ vi dextrae, quâ saepe sinistrae
Eripuit mihi me, dubium Chelys illa quid esset,
Enthea, an humanae molimen et impetus artis.
Anser ego hos tantos, quis crederet? inter olores
Qualicumque fui in pretio, ut se forte vicissim
Alternâque scabunt muli prurigine: certe
A tam laudatis non illaudatus abiui.
Drebbelium toto laeti possedimus anno:
Me quoque possedit possessorem, nisi fallor
Non importunum: sic testabatur abunde
Multas ille mihi multis sermonibus horas
Largius impendens quam cui fortassis amico.
Hactenus haec. Rebus Patriae feliciter actis,
Legatos bene gesta domum referenda vocabant.
Sic tandem, leni Zephijro aspirante, Penates
Quisque suos adijt, sibi redditus, et peregrinos
Carbonum fumos Patrio prae cespite spreuit.
  Totus ab hoc orbem Coeli peragrauerat Annus,
Cum mihi grandaevum non immatura Parentem
Mors rapuit, sed acerba tamen: nempe ille coaevus
Esse mihi dignus, nisi debuit esse superstes.
Natales dedit Heida viro Bredana Paternos,
Baxia Maternos et Backia, nec Brederodae
Inficiunda domus. Nil de virtutibus addo
Delecti Senis; has Patres et Patria nôrunt,
Auriacique Duces; quibus a crescente juuenta
Grata ministerij non ullâ labe notati
Praestitit officia ad summam sine fraude senectam.
Donec adesse ratus vitam quae terminet horam,
Quos prope iam quinquagenis bene gesserat annis,

Bij vs. 200 in marg.: Gauterius Citharoedus Gallus. (J. Gaultier heeft later met H. in briefwisseling gestaan; vgl. Jonckbloet et Land, blz. CCVI—CCXI.) — vs. 211: Corn. Drebbel philosophus. — vs. 221: Domum reditus. Obitus Patris. (7 Febr. 1624.)
vs. 225 Zie over de voorouders en over het leven van Christiaan H. de *Autob.*, 2—6.
vs. 222 *Parentem* afschr.: *Parentum* — vs. 227 *inficiunda* P.: *inficianda*

Mauritio primogenito transcripsit honores.
Et Patribus res grata fuit, nec degener haeres.
Enthea vis animae, quantum de carcere, prae te
Iam soluenda, vales! quantum praesaga futuri
Affinis vero es! Medicus dum pernegat, ipse
Eluctantibus e moribundo gutture verbis,
Constantine, diem hinc quartum mihi crede supremum,
Dixit: quartus erat, quo depositum coelesti
Restituit coeleste Patri Pater optimus. O lux
Atra mihi semperque nigro signanda lapillo!
Ille autem vitaeque satur, vitaeque laborum
Pertaesus, Superûm fruitur, sine crimine, Coeli
Incola delitijs, quam quisquam inviderit amens?
  Defuncto qui et quantus honos restabat, abunde
Impleuit Procerum in primis amplissimus Ordo,
Regum Legati sociorum et uterque meorum
Principum in exequijs vivi testatus amorem,
Nassauiaeque Domus flos ipse et multa propago,
Maiorumque Ducum studio comitata caterua,
Totaque praecipuis lugens in ciuibus Haga.
  Si tumuli indignum titulo est, quod in hostis Iberi
Inciderit quondam insidias, fugiente Batauo
Milite desertus, Patriae nec inutilis ille
Exstiterit carcer, facili molimine porro
Quâ clausus fuerat, expugnatâ Neomago;
Altera res bene gesta breui modo digna videtur
Historiâ: Hugenium Patrem florente juuentâ
Intrepidum, multos inter, prudentia magni
Auriaci, aeterno Belgis cultu venerandi,
Legerat; infantem Puerum de fauce leonis
Qui raperet. Diffidenti datus obses Ibero
Mendozae fuerat; qui tum regnantis Elizae
Londinâ versabatur legatus in Aula,
Flissingam captare dolo meditatus, eodem
Decipiendus erat; rubuit deceptus eodem.
Fortiter ereptum Puerum, et trans aequora vectum
Fortius, elapsus magnâ vi pone secutis

Bij vs. 247 in marg.: Funus. (Den 11den Febr. 1624 is Christiaan H. „seer eerlyck begraeven in de Groote Kerk in 's Haege aghter op 't Coor"; *Dagb.*, 6.) — vs. 254: Mandatum Principis Gulielmi a Patre in Anglia strenue peractum. (Op Hooft's verzoek deed H. hem in 1636 het verhaal; zie Hooft's *Brieven*, III, 195—197. Zie ook Hooft's *Nederlandsche Historien*, 1703, blz. 778—781.)

vs. 265 Don Bernardin de Mendoza, staatsman en geschiedschrijver. is eenige jaren Spaansch gezant aan het Engelsche hof geweest.

vs. 235 *degener* afschr. en P.: *inutilis* — *haeres* P.: *heros* — vs. 240 *hinc* P.: *hunc* — vs. 244 *vitaeque satur* P.: *vitaque satur*

Hostibus, Auriacò Genitor stitit: Ille peracti
Muneris egregie egregium, pro tempore, munus
Obtulit et collo appensum gestare coegit.
Proximus heu! longe funus funestius illo
Vidit, et in longo gemitu contabuit Annus.
Mauritium Heroem Coelo, si dicere fas est,
Non tempestivum, nec in ulla aetate futurum,
Mauritium Heroem, qui debuit esse superstes
Omnibus Heroum tumulis, Fata, invida Fata,
Hoc de terrestri, solio meliore locarunt.
Horruit ad cladem, nec erat par Belga ferendae,
Et flendi sibi laesa modum Respublica sero
Fecisset, nisi de cinere hoc novus, alter ab Illo,
Auriacus fausto redijsset sidere Phoenix.
Hic ubi Fraternos sibi clementissimus haeres
Adscisset veteri fixâ mercede Ministros,
Non aversa Domus mihi se, sed plena, negauit.
Indicio est, vultu quod me, *Frederice*, sereno
Siueris esse tuum, simul ac tibi Fata *Tuningum*
Eripuere, virum longo tibi temporis usu
Perspectum priscâque fide. Quae sustulit illum
In Castris grassata lues, te Maxime, lethi
Perpetuum contemptorem, decedere tecto
Nec vel amicorum timor aut persuasio movit.
Sic *Iunio* juuenis Collega admotus, in illa
Compede me vitaeque dies operamque locaui.
Qualis in hac vixi, quali comitata tenore
Me rexit Diuina manus data pensa trahentem
Constanter, frustra hic memorem, vernaculus olim
Autor ego hanc telam non duro Carmine duxi.
Nempe tot in turba rerum Bellique Domique,
Quaeque hominem credas tumulare negotia totum;
Melpomene semper praesens mihi, rarus Apollo
Abfuit; ut nihil aut equiti peditiue faceti, aut
Serij (ut occurrunt rerum subitanea menti),
Exciderit, si quid visum est Epigrammate dignum.
Iste meus furor est; si vis, insania; si vis,
Relliquiarum Otj non aspernabile lucrum.
Testari poterunt quae *Desultoria* dudum

Bij vs. 275 in marg.: Obitus Maurity Principis. (23 April 1625.) — vs. 284: Succedit Princeps Fred. Henricus. — vs. 289: Succedo Tuningio Principi a secretis. (Jan Tuning is blijkbaar de man, die bedoeld wordt in de *Scheepspraet*; zie dl. II, 128. Er is van hem niets anders bekend dan wat H. hier meedeelt.) — vs. 309: Editio Poematum Latinorum et Belgicorum. (*Otia*, 1625.)

vs: 295 Zie over Junius, dl. II, 146; III, 315.

vs. 281 *ferendae* P.: *ferendo*

Momentis nec inutilibus profudimus horis;
Et *Tricena* meis collecta Volumina Belgis.
Quam, sine jactura rerum, subduximus Aulae
Officijs, nullâ parci nihil egimus horâ.
Tu quoque, Posteritas, nisi vani pascimur umbrâ
Nominis, Hugenijs aliquot bene perdere nugis
Et momenta voles, et non odisse Poetam
Res Patriae alternisque tuas, ubi posset, agentem.
Nec Citharam tacuisse quidem quocumque grauati
Pondere, tam non inficior, neque duco pudori,
Ut laudi reputem: Et monuit prudentia, curas
Omne graues mollire Melos. Mihi crede, Iuuentus,
Si quid ab unguiculis docta es vel voce canorâ,
Vel fidium tractare modis, cole et excole primum
Semen, ut in fruticem surgat, fortasse vel arbor
Fiat. erit cum te istius sub tegmine fagi
Vel tristes animi plagas lenire juuabit,
Vel cantare Creatori quas ipse creâris
Voce, manu, Citharâ grato de pectore laudes.
Talia ego in medijs animae solatia Castris
Arma tubasque inter, Patriaeque negotia et Aulae
Mille, mihi applicui; nec opellâ semper inani.
Multa nepotibus hoc, pro me, composta loquetur
Cantio, quâ modulos Regi aptauisse Prophetae
Non inconcinnos, quae vix sibi docta canori
Gallia quid patitur conferri, Gallia fassa est.
Huius adhuc segetis tot laetas colligo spicas,
Tot juuenis cultura Senem delectat aristis,
Ut nihil anteferam. Ignoscet quicumque paternus
Quid sit amor, quae cuique suae sit gratia prolis,
Ipse Pater, didicit, vel fusi Carminis autor.
Altera non raro grauior digressio menti
Oblata est inopina meae. Dum cingimus Urbes
Milite circumvallatas, quaeritque vocatque
Suppetias inclusus Iber, viaque omnis apertis
Inuia Epistolijs, arcanis arte tegendis
Occultas adhibere notas spes ultima suasit.
Res pensi fuit illa mei, nec inutilis autor
Hostiles nullâ non obsidione resolui
Arte meâ, vel fraude dolos; quod in hoste receptum est.

Bij vs. 333 in marg.: Psalmi ad Citharam in castris compositi, Lutetiae editi. (*Pathodia*, 1647. Jonckbloet en Land hebben het werkje weer uitgegeven. Zie ook dl. IV, 341.) — vs. 342: Hostium arcanae literae explicatae.

vs. 318 *tacuisse* afschr.: *omisisse* — *grauati* afschr.: *grauatam* — vs. 337 *juuenis* afschr.: *junior*

Nil accersitus vel ab ipso Gange character
Obfuit, aut fictâ non visus imagine Grijphus:
Cuncta Duci reserata meo, pellucida, plana,
Extricata dedi: quo quas mihi nomine grates
Dixerit et laudes generosum pectus, in ima
Mente repostum habeo grate memor. Optime Princeps,
Humanissime Magnatum, lenissime victor,
Victor perpetue; o tanto tibi quanta voluptas
Tantillo seruire fuit, o suaue laborum
Pondus, ubi Domini est merces in fronte serena!
Coelibis hic vitae ratio constanter amari
Coeperat, et poteram nullum super unius Aulae
Seruity subijsse jugum; nisi nos Fatorum
Rector ab aeterno sociasset foedere sancto,
Clara meum, *Barelaea*, decus; quo munere nullum
Tota mihi poterat Coeli clementia maius
Largiri, nullum. Cognatio, nubilis aetas,
Forma, modestia, supra omnem sapientia sexum,
Virtuti par census opum, virtutis imago
Ipsa, cui nec erat quod quis bene vellet ademptum,
Quodve quis appositum; lapidem quae singula possent,
Me qui, non lapidem, poterant non juncta mouere?
Mouerunt, fateor; nec amantem spreuit amata:
Longus Amicitiae cultus breue nomen Amoris
Induit: hic gemino Magnete reciprocus arsit.
Neutra fuit neutri noua concilianda voluntas
Conciliata diu. Patrio solennia ritu
Publica restabant; Patriâ populoque Deoque
Lege satisfactum est: conuenimus auspice fausto
Numine, cui, quantas illo de munere grates
Debeo, non soluam quot vixero debitor annis.
Soluite qui de ista vivum me stirpe Nepotes
Felicem fecistis Avum. Regnauit in illo
Perpes et ad finem parilis concordia lecto,
Unanimis animis placuerunt omnia utrimque et
Singula, quae poterant vel agenda vel acta placere
Alteri. Utrique emptas placuit, quas nobilis orta

Bij vs. 360 in marg.: Conjugium. (6 April 1627.) — vs. 386: Domus empta. in quâ quinque liberi nati. (Van 1627 tot 1637 woonde H. in de Houtstraat. Hij kocht het huis van Margeretha van Mechelen — zie dl. I, 98, Noot; dl. II, 145, Noot — de moeder van eenige kinderen van Maurits. Zij had het huis sedert 1613 bewoond en verkocht het aan H. voor ruim 14.000 gld. Zie A. J. Servaes van Royen in het *Haagsche Jaarboekje* voor 1897, blz. 30—33.)

vs. 364 Vgl. over Susanna van Baerle, dl. II, 9.

vs. 351 *Grijphus* het HS. heeft: *Grijphes* — vs. 356 *Magnatum* afschr.: *Rectorum* — *lenissime* P.: *leuissime*

Nassauidum pridem Genitrix possederat, Aedes.
Hic Marium laeti quatuor Genitor Genitrixque
Viximus, et totidem bis porro exegimus annos.
Deerat adhuc precibus votisque utriusque Parentum
Fratribus una Soror quatuor. Feliciter illam
Enixa est, o quam grato laetissima partu,
Hei! mihi quam subito sublata Puerpera casu.
Illa quidem vitae lumen Coeleste beata
Aeternamque diem, quam suspirarat, adiuit;
Sed meliore mei mutilum me parte reliquit
Intempestiue quinâ cum Prole Parentem,
Prole Patris nondum curâ sed Matris egenâ.
O anima, o animae virtus, cui saecula retro
Non videre parem; si forte futura videbunt,
Pauca reor visura parem. Non Illa replesse
Pulchrâ posteritate Domum contenta recessit:
Digna superstitibus visa est augustior. Illam
Ingenio meditata suo, quâ parte probatur
Maxime, ad extremum perduxit sedula culmen;
Dum Castris affixus ego mea desero castra,
Et meus ad *Bredam* magno molimine Princeps
Fulminat, et late ejectum profligat Iberum.
Extremum hoc dilecta mihi sacrauit amoris
Mnemosunon pignusque sui: quò cum grege paruo
Et lachrimis commigraui, desertus ab illa
Aeternum mihi deplorandâ compare turtur.
Antierat *Zulichemij*, ditionis avitae
Pijkiadum titulis illustre et nomine Castrum,
Et Castro subjectus ager, nec inubere glebâ,
Sed pingui, facilique, et forti gratus aratro:
Hic ubi, se maior, postquam divortia passus
Vicino properat Rhenus confundere Mosae.
O domus, o mihi Terra situ dilecta venusto,
O de magnifico surgentes Flumine ripae;
Otia quam vellem vobis impendere, et illis
Sollicitae in pratis obliuia ducere vitae!
Absque fores nimius, Vahalis corrosor agelli
Importune mei, et pugnâ contendere tecum

Bij vs. 394 in marg.: Obitus Uxoris. (10 Mei 1637.) — vs. 402: Domus extructa. (Vgl. dl. II, 306.) — vs. 413: Zulichemij acquisitio. (Den 23sten April 1630 kocht H. de heerlijkheid Zuilichem van de familie Pieck. Zie Schinkel, *Bijdrage tot de kennis van het karakter van C. H.*, 7, 8.) — vs. 422: Catull. (Dit is waarschijnlijk eene vergissing van H. Zeker is bedoeld Hor. Sat., II, 6, vs. 62.)

vs. 412 *Aeternum* afschr.: *Aeterne* — vs. 413 tot 430 zijn in het afschr. bijgeschreven door H. zelf.

Cogerer assiduâ, circumventique quotannis
Nullâ non aliquid raperes de Messe coloni.
Discite, posteritas omnis mea, discite tristi
Cautius exemplo mercari et proxima semper
Vicinam fundis agnoscite Flumina pestem.
Tempore non longo praecesserat altera clades.
Quae me sola suo lactauerat ubere Mater
Optima, me solum de senâ prole, Senectae
Cesserat et Fatis; cum nec morientis ocellos
Claudere, nec possem extremis atratus adesse
Funeris officijs; dum Rhenoberga repugnans
Detinet instantem Auriacum, me vincula duri
Aurea seruitij Castris procul esse vetabant.
Hoefnagliae fuit illa domus, de stirpe vetusta,
Nobili, et omnimoda virtutum laude celebri,
Flosculus. O ego quam merito mihi, dulcis Alumna,
Gratulor, o mea prae Fratris quatuorque Sororum
Non adscititio felix infantia succo!
Mater eras, non inficior, iustissima et aeque
Prolis amans, ut amata ipsi dignissima proli;
Fallor ego tamen hic, nisi paulo, bis quasi Mater,
Arctius amplexa es Natum Nutrix et Alumnum:
Nec libet occultis storgen adscribere causis:
Altili et ingenito simul haec in sanguine Vis est.
Dum vitae scopulos inter funestaque luctor
Tempora ploratosque dies, suauissime rerum
Mauriti, sanctum mihi et indelebile nomen,
Proximus occurris, qualem te in limine lethi
Et mea deflentem pro te suspiria vidi,
Tunc quoque sollicitum, quod eras dum vita remansit,
Ne quid adhuc paterer, quo non tibi forte superstes
Durarem, ductorque tui non Funeris essem.
O oculos, o amplexus, o verba tenella,
Ergo te video (nam saepe diuque rogatus
E Castris aderam) morientibus edita labris!
O de non saturo vivendi corpore laete
Migrantem, o animam vitae melioris auentem!
O mihi si talem miserantis gratia Coeli

Bij vs. 431 in marg.: Obitus Matris. (Den 16den Mei 1633 stierf Susanna Hoefnagel op 73jarigen leeftijd.) — vs. 450: Obitus Fratris unici. (24 Sept. 1642. Hij is 47 jaar oud geworden. Zie over hem, dl. I, 3; II, 82.)

vs. 438. Zie over de familie Hoefnagel en over de levensgeschiedenis van H.'s moeder de *Autob.*, 6—13. — vs. 445 Van hare 6 kinderen heeft zij alleen Constantijn gezoogd; t. a. p., 14.

vs. 441 *Sororum* afschr. en P.: *Suorum*

Concedat simili finire coronide Vitam!
Talibus aetatem ventis, si saepe secundis,
Saepius aduersis, laetus lugensque peregi,
Sedulus assiduusque Duci Patriaeque Minister,
Plurima quae in partes hodie partita videmus,
Multaque multorum nunc credita munia curis,
Solus agens: sic me Domino Bellique Domique
(Seu fuit hoc meritum, seu fors fortuna) probaui;
Ut quem sponte Bonis cuperet vel honoribus auctum,
Augeret facilis, si quid daret hora quod hora
Saepe negat. Sic *Dimmerio* successor in istum
Cui nunc praesideo, *Iunio* comitante, Senatum
Assumptus, retuli pretium non vile laboris
Praeteriti. Sic *Zeelhemium*, cedente Toparchâ
Pignus Anu vetulâ, paruo dedit aere redemptum:
Sic socium *Constantinum* simulatque petenti
Constituit Patri; non olim forte futurum,
Sed vix prima semel tironem Castra secutum.
Viderat omni iudicio penetrantius illud
Iudicium, quanto in Pueris ab origine cultu
Ingenuos conatus eram introducere Mores,
Multas nec paterer Linguas nescire nec Artes,
Et semente probe inspectâ dignatus ab illa est
Non vilem sibi vel Patriae promittere messem.
Hoc mihi de cultu si quid licet addere, verbo
Expediam. Natos mea per vestigia duxi.
Quippe mihi, rebar, qui non male cesserat, idem
Ipse meis iterum non esset inutilis ordo,
Sic puerum qui me et Fratrem peruiderit, omnes
Viderit, et minus hic ovo non discrepat ovum.
Plebeis debere Scholis primordia prudens
Non siuit nos nostra Pater: mihi cura meorum
Prima domi et postrema fuit: priuata Magistris
Et praecepta dedi, et per quae compendia duci
Tirones cuperem, quibus a cruciatibus, omni
Quâ nil proficitur, praecisâ ambage, redemptos.
Non fuit in sterili Patrius labor: omnia docti

Bij vs. 473 in marg.: Succedo Erico Dimmerio Principi a Consilijs. (Den 19den Oct. 1630 werd H. door den Prins in zijn Raad opgenomen; zie *Dagb.*, 17.) — 476: Zeelhemij donatio. (Den 17den April 1645 werd aan H. de heerlijkheid Zeelhem door den Prins toegezegd, wanneer de bezitster kwam te overlijden. Den 14den Mei 1647 kreeg hij van Willem II den donatiebrief; zie Schinkel, t. a. p., 19.) — vs. 478 Constantinus Collega mihi adscitus. — vs. 487: Educatio Liberorum.

vs. 474 Vgl. over Junius, dl. II, 146; III, 315.

vs. 480 *semel* afschr.: *modo*

Ocijus, ingenijs sic praeuenere docentes,
Omnibus ut fraeno, nunquam calcaribus ulli
Esset opus: quo profectu res ipsa locuta est.
  Artibus imbutos et linguis, qualibus olim
Ipsus eram, Patriae natali carcere clausos
Non tenui. Peregre missos quae quisque locorum
Viderit, ipse sibi scribat quandoque suisque.
  De Constantino dixi dicenda, silere
Ni foret ingratum, quantum responderit usque
Votis ille meis, quantis excesserit illa
Dotibus erecti et nullis non artibus apti
Ingenij: quam, cum, libitum est, felice Minervâ
Et Musas colit, et cuius non taedeat ipsam
Bilbilin obtinet a Musis Epigramma Latinis.
Adde quod his aegre contentus Apollini Apellem
Miscet, et hac etiam tantum se praestat in Arte
Parrhasium, ut, si non aliorsum Fata vocassent,
Posset in hac etiam summis certare palaestra.
Scilicet hunc Matri puer αὐτοδίδακτος amorem
Debuit, hanc nascens Graphicen a sanguine traxit:
Tanto uterum gestans artis flagrauerat aestu
Ipsa super sexum genio prouecta virilem.
  Proximus a primo, cuius male nomen iniquis
Hexametris, toto vix gloria clauditur Orbe,
Quae dederit, quae credibile est exempla daturum
Vidit Gallia, fons Charitum, virtutis amoenae
Mater, et hoc a me pretiosum pignus adepta
Vindicat. Heu, dilecte Puer, nisi Fata vetarent,
Tecum viuere amem, tecum finire seniles
Hosce dies, tecum quâuis Regione morari.
At tibi, vel sine me, quo quandocumque vocato
Ut bene sit, longe votis melioribus opto.
Plurima ne memorem, tua nempe crepundia, quaeque
Nec satis ipse quidem te digna puto, quantumvis
Magna mihi paribusque meis, qui vilis humique
Repens turba sumus prae te per summa volanti
Aetheris: Ut non enumerem quam Mente Manuque
Musicus excellis; quam judicio penetrasti
Omne quod in crijptis agitat Natura sonoris:
Ut sileam a teneris quam praeceptoribus extans
Mutasti officia, et mox de tirone Magister
Tironum, Siculique senis de nomine nomen

Bij vs. 507 in marg.: Constantinus. (Vgl. dl. III, 112.) — vs. 522: Christianus. (Vgl. dl. III, 113.)

vs. 532 *ne memorem* afschr.: *ut omittam*

Nactus es: Ut sileam quae dudum gratia Cretae
Rubra vel atra tuae est, calamo quam dextera pollens;
(Quippe tuae sunt illa nuces contemptaque merces,
Quam tamen aut casu aut studio sibi si quis adeptam
Sentiat, oblati cumulum non praeferat Auri)
Dum Coeli rota, dum Stellae voluentur et aequi
Inclusae modulo current libraminis Horae;
Dum Saturnium ab aurito, te Vindice, probro
Purum Sidus erit; dum fabula desinet esse,
Quemque reuelasti, Cijcli seruabit honorem,
Viues non nisi cum Stellis delebile nomen.
Tertius hic, *Ludouice*, mihi sine bile vocandus
An venias, dubium est. Tibi, praestantissime, litem
Non moueo: meus es: Patrij candoris et aequi
Improbus est qui te dubie fateatur amantem.
Turbor et incendor, quoties cum Gente maligna,
Ingrata cum Plebe, dies noctesque quietis
Expertem colluctari, sic sentio, ut ipse
Si sentis, miser es. Quis enim ferat omne quod actum est
Ipsis qui vitio vertunt auctoribus actum?
Quisquis es, Hugenium nomen, furiose, fidemque
Aggressus, qui nil meritos fecisse nocentes
Ausus es; ut quid nos nullâ cui fraude notatos
Persequeris, lacerasque meam, mea viscera, Prolem?
Quisquis es, ignosco; nec erit quod vindice tecum
Crimine contendam: si quam, caue Numinis iram.
Tu recti, Ludouice, tenax, contemne malignos,
Fide bonis; crepet inuidiâ cuicumque crepare
Collibitum est; Spartam tu, quam bene nactus es, orna
Sedulus; infames aliquando calumnia buccas
Fraenabit pudibunda; et erit cum crimina de te
Fingere cui licuit, praui falsique ministro,
Crimine confusus proprio te supplice gestu,
Et veniam (si te noui) obtenturus, adibit,
Patratumque nefas iurabit velle redemptum
Sanguine, nec poenam fassus meruisse minorem.
Quam tu indigna tamen tantâ virtute tulisti,
Heu nimium certe duris exercite Fatis!
Post animi tam compositos ad maxima mores,
Artibus excultum, quo vix praestantius ulli
Obtigit, ingenium, post Gallos atque Britannos
Sic aditos, sic extremae Telluris Iberos,

Bij vs. 553 in marg.: Ludouicus. (Vgl. dL II, 228; VIII, 137.)

vs. 564 *ut* P.: *at* — vs. 573 *licuit* P.: *libuit* — vs. 578 tot 591 niet in het afschrift, noch bij P.

Ut civem te cuique suo sermone probaris,
Te tantum, Φίλε παῖ, a se lacerante popello
Discerpi, semperque novis semperque nouandis
Litibus implicito raros sine turbine, raros
De Coelo ridente dies lucere serenos!
Audi, juste Deus, finemque impone labori
Quem quantum meruere boni metuere scelesti.
   Quartus erat non ingenio, non Fratribus ullâ
Dote minor, quin ipse tribus jam vertice toto
Celsior, heu, tristi memorandus voce *Philippus*.
Scilicet hunc tantum terris (quantâ indole, quantis
Principijs, quam provectum!) properantia Fata
Ostensum, mihi bis denum rapuere sub annum,
Cum studio, quo torquemur peregrina videndi
Paene viri, captus, me non prohibente, Boreum
Legatos Patriae laete comitatus ad Axem,
Praecipiti Mariaeburgi mortalia morbo,
Me tam diuiso tristem procul orbe reliquit.
   Ultima tot Fratrum, tot Fratribus unica vere.
Digna *Soror*, mea vita, meo mihi corde *Susanna*
Charior emicuit; quanti Virgo atque Marita
Dicere si aggrediar, vix dum suffecerit aevi
Quod sperem superesse mihi; si postera partem
Saecula rettulerint, partem praesentia, plura
(Ecce Paternus amor) longe referenda relinquent.
Doubleti, generose Gener; si nemo loquatur,
Te certum est nec velle quidem, nec posse silere,
Quali Conjugio, quali sis Matre beatus:
Si sileas tamen, en vivos pretiosula testes
Pignora, de quorum numero, nisi se duo tantum
Digna retraxissent Superi, felicior omni
Orbe Pater non vixisset: gaudete relictis
Contenti laetique tamen; satis est et abunde
Quo Coelo aeternas referatis nomine grates.
Nec stetit hic sors ista quidem, quot quaeque Nepotum
Facta Nurus me fecit Avum, tot Sidera versor
Inter, et illustri recreor, sine nube, Senectâ.
O Puerum *Constantinum Rijckartia* Conjux
Quem dedit, o gemmam! nihil hoc formosius illo

Bij vs. 591 in marg.: Philippus. (Vgl. dl. VI, 314.) — vs. 603: Susanna unica. (Vgl. dl. III, 288.) — vs. 621: Ex illa Constantinulus nepos. (De eenige zoon van Constanstyn Jr. leefde van 1674 tot 1697.)

vs. 609 Philips Doublet (1633—1707) was een zoon van Philips D en H.'s zuster Geertruyd (1599—1680). — vs. 621 Zie over Susanna Ryckaert, dl. VI, 70.

vs. 617 *aeternas* afschr. en P.: *aeternos*

In sexu Natura, nihil mellitius ausa est.
Tum vero, *Ludouice*, tibi quam parua virago
Quam lepidam enixa est Marium *Berckhoutia* mater
Gorcomiam Triadem, Marium fortasse quadrigam
Impletura breui, quo nunc quoque crassula foetu est.
Macte, meus sanguis, nomenque propagine nostrum
Perpetuâ, Patriamque bonis bene Ciuibus auge.
Dum partus retracto meos gentemque feracem
Hugeniam enumero, venit ultro viuida Proles
Altera, et in censu vult non contempta videri.
Quam loquor, et loquor exultans, *Vitaulia* villa est.
Hanc ego sic peperi, ut non Obstetricis egenum
Viderit ulla dies; quanti sit cumque valoris
Praediolum, quam vile, meum est: de Cannabe siccâ
Quercetum feci, Montem multâ Abiete struxi
Conspicuum; Alnetum seui, quod Ligna quotannis
Alternisque foco reddit radicibus: adde
Stillantem liquidis Betulam de vulnere guttis,
Milleque in aeriam subuecta cacumina Sijlvam,
Robore porticibus vivas praestante columnas.
Adde Palatiolum Lacui (quasi Cantharus undae
Immersus, si convivis placet algida Bacchi
Potio) piscoso lacui seseque replenti
Instructum, non mole graui, modicâ atque modestâ
Compositum, quod Hero Solem defendat et imbres.
Hic quasi tu Cochleam videas, vel quadrupes illud
Reptile, quod propriâ sese Testudine tecti
Condit, et arctari vitam nec laxius esse
Sentit, ego coelebs tego me, paruoque Cubili
Incubo, contentus parce splendente salino.
Adde. quid his addam? si cui Vitaulia Tempe
Pernouisse lubet, me consulat. est ubi longo
Hancce meis Batauis absolui stamine telam.
Bisque adeo Villam peperi, nec dicere dicta
Aut vacat aut volupe est. Unum hoc iterare juuabit,
Ne mihi tam charum quisquam de stirpe meorum
Vendibilem externo cuiquam fore credat Agellum:
Hugenios semper dominos agnoscat, et isto
Transeat haeredes inter cum Nomine mando.
Hoc fidei, mea Posteritas, Testator et Autor
Depositum committo tuae: parete, Nepotes;

Bij vs. 624 in marg.: Ludouici plures. — vs. 631 Hofwijck (Vitaulium) extructum. (Vgl. dl. III, 129, 174.)

vs. 625 Lodewijk H. was in 1674 gehuwd met Jacoba Teding van Berkhout († 1711). Zie de namen hunner kinderen in het *Dagb.*, Bijl. D.

Nil graue mandanti Proavo: sic prospera gratis
Omnibus omnia procedant, sic gaudia curis
Mixta leuent animi varios vitaeque labores.
Vitaulj fuit iste scopus: sic viximus. este
Felices quâ parte fui; gaudebitis olim
Exemplo monituque meo bene vivere docti.
  Quo me delitiae, quo me, mea Villa, vocastis,
Quo feror imprudens? Ohe, vitauimus Aulam
Hactenus: aduersi procul in contraria venti
Inuitos reuocant, et clades publica: eundum est
In lachrimas; plangenda dies, quâ maximus Aeuo
Eripitur tandem Princeps meus. Heu Patriae sors
Aspera! si aetatem video, vix Ille senilem
Attigerat; si quot capiti Victoria palmas
Nexuit, annorum multos impleuerat annos.
At mihi quis vultus, quis tum color, omnibus orbo
Cum Patriaeque meoque iterum Patre. Iam Vitaulj
Secessu certe usus erat. Sed in otia condi
Non male de Auriacis meritum prudentia *Nati*
Iam rebus supraque fidem matura gerendis
Non tulit: Imperij compos me vinxit eâdem
Compede, quâ excideram, innati *Gulielmus* amoris
Affectu, fecitque suum, et Constantibus aurem
Consilijs (ut non alijs aliquando dedisset!)
Applicuit; quin ipsa suo stipendia motu
Auxit, et impleto *Zeelhemj* munere donum.
Omnia ridebant; stadij felicis inibam
Curriculum, et poteram *Henrico* non esse videri
Orbatus, qui tam *Gulielmo* utebar amico
Principe, clementi, humano, facilique bonoque.
  At nimium breuis illa fuit Fortuna triennj.
Eheu! postremum Superos Heroa Batauis
Auriacum inuidisse! quid est super, unde, quis illo e
Sanguine pro nobis, pro Libertate resurget?
Sic Populus lamentari, sic flere popellus,
Sic Patres agitari animis, Matresque Nurusque,
Sic Proceres tacito de pectore suspirare:
Cum de viscere Regali Flos exijt, Ille,
Ille, mei Ciues, quo nunc Respublica floret
Florebitque (Deum votis precor annuat) omne
Floribus Auriacis flos immortalis in aevum.
  Infantis Tutelam Aviae, Matrique Britannae

Bij vs. 671 in marg.: Obitus Principis Fr. Henr. (14 Maart 1647.) — vs. 701: Natiuitas Principis Guil. Henrici. (14 Nov. 1650.)

Dissidium genuisse mihi damnabile visum.
Turpius hoc, litem prauis alicunde foueri
Artibus. Occurri medius, verbisque manuque et
Consilijs, quo pax et amor coalescere possent.
Non par gratia utrimque fuit: Ego munere functus
Integritate meâ me involui, conscius aequi
Ipse mihi causaeque bonae constanter adhaesi.
Consorti tandem Imperio concordia creuit;
Nec secus ac bino quondam sub Consule Roma,
Res omnis tractata fuit Tutrice gemellâ.
His Ducibus mecum, quae relliqua turba Senatum
Principis impleuit, veteri quoque munere functa est.

Tempore post aliquo socias Mors ipsa diremit.
Eripuit *Matrem* praeceps, *Auiaeque* onus omne
Pupilli sine dissensu, cum pace reliquit.
Illa meamque operam multis experta fidemque
Non dubiam, et si quid vario sermone valerem,
Saepius excelsas Magnatum misit ad Aulas,
Quorum Bruxellis rebus praefectus Iberis
Caesareus *Leopoldus* erat, mitissimus Heros.
Ille sibi Italico, quod iusserat, ore locutum,
Nescio quo propere affectu permotus, in Aulam
Saepius et solus solum in conclaue vocauit,
Zamponijque chori, quo nil diuinius, una
Participem secum praesenti assistere jussit;
Munus item, partum Musarum nempe suarum,
Obtulit, egregios et non pro Principe Versus.

Nec successori voluit Fortuna *Ioanni*
Austriaco minus acceptum. Concentibus Ille
Perpetuo harmonicis curarum taedia mulcens,
Nec nunquam proprio tentatis pollice chordis,
Gratum habuit munus Patri Regale *Philippo*
Per mare transmissum, Batauo sed milite casu
Exceptum, libros, quos omni Musica quondam
Anglia delectu, *Buckingamio* duce jussa,
Exornauerat. Ille oblata volumina juris

Bij vs. 706 in marg.: Dissidia ob Tutelam. (Vgl. dl. V, 242, 251, 252.) — vs. 719: Obitus Principis Regiae. (3 Jan. 1661.) — vs. 724: Legor ad Leopoldum Austriacum. (Van 8 April tot 22 Juni 1656 was H. te Brussel. Leopold Wilhelm, Aartshertog van Oostenrijk, stierf in 1662 op 48jarigen leeftijd. Van 1647 tot 1656 was hij gouverneur der Spaansche Nederlanden.) — vs. 733: Item ad Ioannem Austriacum. (Juan van Oostenrijk was van 1656—1659 gouverneur der Spaansche Nederlanden. Van 25 Jan. tot 26 Febr. 1657 was H. te Brussel; zie *Dagb.*, 60.)

vs. 729 Zie over Zamponi, dl. VI, 60. — vs. 740 Waarschijnlijk George Villiers, de oudere († 1628), die een tijd lang in Spanje is geweest. (Vgl. dl. II, 143.)

Noluit esse sui, satis exemplaria fassus
Mandato exscribenda suo sibi muneris esse.
Artibus his molles aditus et commoda fandi
Tempora venanti, tuto et bene rebus agendis
Et propere patuere fores. Sic seria ludo
Lucremur: quâcumque valet quis dote, placendum est.
Amplior instabat peregre labor, altera longi
Clausula seruitij. Si, quo prouectior aetas
Isset et annorum cumulum spectasse liceret;
Excusanda fuit vitae prope scena peractae.
Non licuit. Neutram perstans *Amalia* senectae
Iam velut emeritae indulsit rationibus aurem.
Parendum; obsequij quo gloria duxit, eundum
Inuito fuit; inuitis linquenda propinquis
Patria, et alterius res tota domestica curis.
Infantem *Auriacum*, quasi non injuria pridem
Facta satis premeret, quasi Propugnacula Castro
Diruta, *Mauritij* structoris opus mirandum,
Opprobrium leue, contemptus, vis, parua fuissent;
Saeuius aucta nefas et summum criminis ausa est
Ambitio. Quae restabant in Monte vetustae
Arcis relliquiae, nullo munimine Moles,
Gallicus invasit depulso miles herili
Milite, et imperij totas excussit habenas
Infanti Domino: gemuit sub pondere serua
Libertas, gemuere Patres et subdita Plebes
Usurpatori, pro Majestate, molesto.
His tantis turbata malis *Amalia* medendi
Quas poterat meditata vias, non vidit inermi
Pupillo nisi se precibus succurrere posse.
Haec mandanda mihi tandem prouincia visa est.
Terribilem Regem (veniam da, Gallia) Regem
Prosperâ et ad Coelum sublimi sorte ferocem
Cogor adire: adeo: excipior nec fronte serenâ,
Nec torvâ, facili attente, grauiterque benignâ.
Non Regi ingratus peregrino Gallicus ore
Sermo parum peregrinus erat, cum dicerer hospes,
Qui prius huic non intuleram vestigia Terrae.
Non ingratus ego Augustae, non totius Aulae
Principibus, *Condaee* tibi, tibi *Regie Frater*
Unice, nescio quo adjutus rumore secundo,
In pretio vixi: quin *Tellerijs*, *Colbertis*,

Bij vs. 749 in marg.: Item ad Ludouicum XIV. Galliae R. (Vgl. dl. VII, 1.)
vs. 781 Orléans, zie dl. VII, 46.

Et mihi mansuetis sine fraude *Leonibus* ipsis.
His fautoribus, his priuatis usus amicis,
Interea (quae posteritas id credere possit?)
Tantum non totos quatuor sudauimus annos,
Ante mihi quam de domitore Nepote *Philippi*
Ludouico linguâ et calamo victoria parta est.
Nec modo tantae operae te sola *Lutetia*, vel vos
Limpidi *Aquae fontes*, vel *Sangermania*, vel te
Sequana, vel solam voco te, *Versallia*, testem,
Amplior his longe nostri fuit area Circi:
Oceanum *Thamisimque* voco; bis arandus uterque
Bis redarandus uterque fuit; quo justa *Britanni*
Numinis afflatu *Pupilli* fortior esset
Auriaci causa, et partes jam funere rapti
Heu, Patris Aeneae praestaret Avunculus Hector.
Tantae molis erat, quae sciret Principis esse
Gallia, vicini ne nollet Principis esse,
Sed conuicta, malis interuersam artibus Arcem
Redderet, ut priscos indemnis Arausio Fasces
Suspiceret, Dominum Ciuis, Respublica Patrem.
Quis *Caroli* fuerit fauor, et quae gratia, parco
Dicere: res docuit. Adamas Adamante domatur;
Inuicti Reges invictis Regibus, *Illum*
Iste mihi, non vi illatâ, ratione subegit.
Tanti erat, antiquae me consuetudinis usu,
Regibus ignotum non aduenisse Britannis.
Ad Gallos reduci jam non Maris aequor arandum
Sed multae Telluris erat: adeunda fuisti,
Visendumque tuis quid abesset, *Arausio*, muris,
Quid reliqui factum, quas instaurare ruinas,
Quas non expediat, veteri quam reddere formam
Imperio, quas inductis obducere Leges
Legibus, aut prauos sanis compescere Mores.
Hoc iter aggressus *Lugdunum* grande quadrigis
Aduehor: hinc *Rhodani*, quo nil velocius usquam,
Flumine praecipiti *Auriaca* properanter in orâ
Sistor: Ibi me magnifico Peditumque Equitumque
Excipiunt plausu Turmae, lituisque tubisque
Instructae Signisque: omni regione Iuuenta
Nobilis in pulchras ibat collecta phalanges.
Exsultabundae Matres et gaudia fusis

Bij vs. 794 in marg.: Inde bis ad Carolum II. Magnae Britanniae R. (Nl. van 2 Juni tot 1 Oct. 1663 en van 7 Juni tot 11 Oct. 1664.) — vs. 811: Secundo in Angliam reuersus mittor Arausionem. (Zie dl. VII, 82.)

vs. 791 *Sangermania* P.: *Sangermanica* — vs. 811 *multae* P.: *multum*

Testantes lachrimis, Patribus mixtae atque Puellis
Occurrunt et multa meae dant oscula dextrae,
Saepe renitenti, et moderatius obtestanti
Exiliant. frustra: quid enim? quasi Principis umbram
Intuitos, non visi unquam nec forte videndi,
Tum Libertatis felici vindice tutos
Excussique jugi de pondere respirantes
Omnem laetitiae cumulum decuisse putarunt.
Ereptus tandem turbae peruectus in Arcem
Quadrijugis, Procerum alloquijs ingentibus aurem
Praebeo: Nobilium aut Populi non defuit ullus
Officijs Ordo: totas facundia Gentis
Explicuit vires, quo me, nil tale merentem,
Laudibus opprimeret, quas nec vaesania ferret.
Postridie Matronarum veneranda caterua,
Virgineaeque simul Montem ascendere cohortes,
Immensâ, fateor, mihi garrulitate molestae,
Pertaeso laudum ac nihili haec tam vana putanti:
Quippe cui turbata alias Respublica curas
Injiceret. Ciues inter dissensio, lites
Nobilium innumerae, voces, lamenta, querelae,
Ludus erant, quo me multos vexare malorum
Assultus patiebar, et infinita fuisset
Vexantum series, nisi me censore repressa.
Curia, supremâ cui Majestate Senatus
Praesidet, extinctam quo sese vidit, eodem
Momento restauratam pro Principe dixi:
Sic ratio, sic *Tutricis* mandata ferebant.
Restabat Populi vox publica Sacramentum
Diceret, inque fidem Domini jurata rediret
Urbis, et *Urbium*, et *Auriacae* pars optima Gentis.
Dicta dies, Coelo illustri et sine nube, *Coronam*
Exhibuit circa radiantem in culmine Solem,
Hic ubi, me celso in Solio stipante Senatu,
Ingentis turbae solennia verba tonabant,
Ut vetus intenso tremeret clamore *Theatrum*.
Naturae fuit illud opus ludentis, ut ipsi
Novimus, et modice rerum novere periti:
Ludere tum vero Naturae, et in hoc placuisse

Bij vs. 849 in marg.: Curia omnis exauctorata atque illico restaurata. — vs. 854: Populus omnis nouo sacramento publice adactus. — vs. 856: Halo circa Solem. (Vgl. dl. VII, 82.)

vs. 829 *Intuitos* met P. Het HS. heeft: *Intuitis* het afschr. *Intuitus* — vs. 837 *quo* P.: *qui* — vs. 846 *multos* afschr. en P.: *multo* — vs. 847 *Assultus* afschr. en P.: *Auditor*

Articulo, visum est praeferre quod ominis instar;
Quoque Epigrammaticis pruriret vena Poetis.
Puluere sulphureo laetae nox laeta peregit
Lucis opus: sonuere sclopi, confusa per Urbem
Ignibus illustrem plebes, non sicca, cucurrit,
Cum prius immissis facibus Patrumque meâque
Alta manu consumpta pijra est, ubi copula princeps
Artificum in flammis Gulielmus-Amalia fulsit.
Compositis quae iussus eram componere, retro
In Patriam coepi vultumque et vota referre.
Festino tamen ante gradu loca proxima, te *Mons*
Pessule, te, vetus et Romana *Nemausus*, obiui:
Massiliae vidi Phocaeo in littore Portum,
Et muros, *Arelate*, tuos, operisque stupendi
Amphitheatralem solidam, non rudera, molem.
Saxa per Herculea intraui te, parua *Salone*,
Nostradamo sed magna tuo: quin *Staechadas* usque
Excurri, ad Portas nimium bene olentis *Hierae*.
Emenso *Magdalenae* prope nubila monte,
Lustratâque Specu, de quâ quae dicere multi,
Credere pauci audent, ad *Aquas* campestria *Sexti*
Arva rotis et equis peragraui. Hinc moenia porro
Lustraui, cuius prope nomen longius ipsa est,
Carpentoracti. Papalis *Avennio* curtum
Absoluisset iter; (postquam *Legatus* in illâ
Sede *Petri Piscatoris*, quos contulit hospes
Vicino, quos reddiderim vicinus honores,
Ordine narrassem) sed enim Magnete tenaci
Urgebar *Laurae* rursum iuuenilia, rursum
Indagare mei vestigia sancta *Petrarchae*;
Quemque specu plenâ spectaram, protinus alti
Fluminis autorem, siccâ sub rupe viderem
Absorptum (pro Naturae Mijsteria!) Fontem.
Singula scrutanti minus et minus obuia tantae
Causa rei instanti magis et magis ardua visa est.
O subterranei nobis miracula Mundi
Cimmeriam noctem, quantum nescimus inepti
Rerum censores, scioli, super ardua Lijncei
Sidera, in hac caligantes indagine Talpae!
Inuitum tandem *Clausâ* de *Valle* reduxi

Bij vs. 872 in marg.: In Prouinciam et Narbonensem Galliam breuis excursus. (Dit uitstapje duurde van 29 Mei tot 15 Juni 1665; vgl. *Dagb.*, 70.) — vs. 888: Vice legati Pontificij mutua salutatio. — vs. 892: Petrarchae Vallem Clausam secundo perlustro. (Vgl. dl. VII, 83, 86.)

vs. 864 *quod* afschr. en P.: *quid* — vs. 881 *nimium* afschr.: *nimirum*

Obnixumque pedem, et longum, loca dulcia, dixi,
Hugenio posthac nunquam visenda, Valete.
Venerat ergo dies, quae me exilij quadriennis
Pertaesum, tot post fastidia, totque labores,
Mitteret ad Patrios longum exoptata Penates.
Ergo ab *Arausionum* strictis amplexibus aegre
Avulsus, poteram sine multa ambage breuique
Ad Batauos redijsse viâ: sed nempe πάρεργον
Restabat, longique operis non longa coronis.
Flectere me in dextram jussus *Chalonia* quondam
Praedia, *Nassauij* in praesens pulcherrima juris,
Lustraturus, in *Allobrogum* diuertere fines
Cogor, et inspectâ cursim, quam, Carmine claudi
Hexametro nimis indocilem, vitiosa *Grenoblam*
Dictio designat, *Camerinum* porro et *Aquarum*
Sulphureas peruectus aquas, augusta *Lemanni*
Littora, et illustrem sacris accedo *Genevam*,
Vicinumque tuum, Dona generose, *Copetum*.
(*Constantinulus* hic tuus e Baptismate sacro
Obtinuit, memini, nostro de nomine nomen.)
Inde per *Heluetios* saltus, ad splendida *Bernae*
Moenia paulisper digressus, et omnibus illic
Comiter officijs exceptus, singula tecum
Auriaci, non ambiguo tibi sanguine juncti,
Castra Ducis, per *Burgundos* et *Sequana* late
Arva, Domos, infinitas in Montibus Arces,
Aeternas et inexhausto de Fonte *Salinas*,
Oppida, quae latis olim pomoeria fundis
Extendisse docent pulchrae tristesque ruinae,
Immensos Nemorum tractus, Vineta, palustris
Montanique soli quantum non Milvus ab Ortu
Solis ad Occasum praedae venator oberret;
Tecum singula non obiter, Vir amice, peragro:
O mihi non citra moesti suspiria cordis
Saepius adspectam his oculis, si dicere honestum est,
Magnificam rerum stragem, flentesque superbe,
Marmoreis sub ruderibus, sua Fata ruinas!
O Belli furor, o rabies, o *Sequana* Tellus,
Ambiguas experta vices, vincentis *Iberi*
Saepius et victi, neutrâ non sorte nocentes!

Bij vs. 906 in marg.: Arausione discedo (18 Juli 1665). — vs. 913 Iter in Burgundiam. — vs. 918: Chamberij et Aix en Sauoye.

vs. 921 Zie over Dohna, dl. VII, 88. — vs. 922 Vgl. dl. VII, 180.

vs. 905 *visenda* afschr.: *revidenda* — vs. 943 *nocentes* P.: *nocentis*

Tun' vero semper nostris, *Hispania*, damnis
Ditior esse voles? nunquam violata pudebit
Sacra *Monasterj* juratae foedera Pacis?
Omnia peruectis *Dolam* contendere visum est
Auriacos consulturis de Iure Patronos
Auriaco doctos: sed quos fallacis *Iberi*
Infinitis lactabat versutia technis,
Bruxellense nefas, cuius, dum scribimus haec, dat
Non fortasse leues Hosti *Burgundia* poenas.
His quoque confectis, quantum potis, optimus Heros
Ad sua dilectum discessit rura *Copetum*.
Me comitis tam jucundi jactura dolentem
Afflixit: sed enim, gemitu nugatus inani
Quid profecissem? Restabas ultima tandem
Inspicienda mihi, grandis *Vesuntio*, (vero
Da veniam) non tota tui *Vesuntio* juris;
Scilicet *Auriacum* agnoscunt quâcumque Tribunal
Parte tui Cives: *Castri Comes* audit auito
Iure tui Princeps; cuius te nomine praesens
Compello, multamque meo precor ore salutem.
Applausit compellanti formosa, vetusta,
Nobilis Urbs, *Romaeque* olim dominantis amore
Digna diu, nec pauca rei vestigia seruans.
Ingens aestus erat, tostoque Canicula Coelo
Burgundos torrebat agros; cum valle virenti
Inclusam, qua duxit iter, dumisque rubisque
Vallatam pedes intro specum: mirabile dictu,
Obuius intrantem ferijt rigor, obuius horror,
Bruma, Gelu, Glacies, invitâ Aestate December
Perpetuus; nisi forte vices variare placebit
Naturae, ac Hiemes isto feruescere in antro
Et bullire niues. Egressus in aethera sudum
Re verâ si non sensi, sentire videbar
Quod fluuio emergens datus in caldaria Piscis.
Inde, morae impatiens *Belicardi* nomine *Montem*
Appropero; Dominoque loci de more salute
Dicta, *Rauriacos* subeo et veteris *Basileae*
Vitiferos colles; quorum de vertice *Rheni*
Magnificum spectans animo exsultante fluentum,
Euge, Pater, dixi; vel te comitabor euntem
In Patriam, vel me Patriae vitaeque pigebit.
Ergo scaphas humiles binas et vimine junctas,

Bij vs. 968 in marg.: Crijpta glacialis. — vs. 978: Montbeliard.
vs. 944 *Tun'* afschr.: *Tum*

Pone secutus equis, validum praemitto *Brisacum*,
Iuuit enim (post relliquias ingentis *Erasmi*
Hic bene perspectas, et quae monumenta Papijrus
Aurea, Posteritas, tibi conseruauit, amici
Pignus *Amerbachij*; visas et *Frobeniorum*,
Quas vivus, quas et moriens ornauerat, aedes)
Visere, quas et *Friburgi* sub montibus altis
Legerat, a saecli turbis spontaneus exul.
Indicium fecere *Patres*, quos nomen *Iesu*
Collegit socios, Mundo, dubites, an Coelis
Arctius intentos. Portu bene mane *Brisaco*
Soluimus, et pronâ vi fluminis *Argentinam*
Appulsi, magnâ laeti consedimus Urbe;
Urbe diem totum cui nos insumere, blande
Persuasit peregrinantem comitata Iuuentus.
Denuo et hanc monui Turris vitare supremae
Culmina; et abstinuit, nostro perculsa periclo.
  Inde *Palatinas* sensim deuectus in oras
Iuridicae dudum speculatus moenia *Spirae*,
Manhemio te offendo, noui moliminis Urbi,
Intentum, *Ludouice*, tuo. Tu, Regia Proles,
E *Batauis* humilem non dedignatus amicum
Officijs adeo ne me vulgaribus ornes,
Omnem Aciem indigno, Turmis ad Signa vocatis,
Explicitam ostentas (nimirum nuper iniquas
Excierat Belli vicina *Moguntia* causas)
Mox *Heidelbergae* mandas pretiosa roganti,
Spanhemio duce, monstrari Cimelia. Bacchi
Munere postremo Cijmbam dimittis onustam.
Hancce Palatinâ vectus per aprica quadrigâ,
Spanhemio semper duce, *Wormatiae* prope muros
Conscendi tandem (quam constans gratia magni

Bij vs. 987 in marg.: Erasmi vestigia. — vs. 1006: Principem Electorem Palatinum ex itinere saluto. (Karl Ludwig, Keurvorst van den Paltz, was èen zoon van Frederik V van Boheme en Elizabeth. Geboren in 1617 heeft hij velerlei ellende in zijn land gezien. Hij was een uitstekend regent, die o. a. veel voor de wetenschap heeft gedaan. Hij was gehuwd met Charlotte van Hessen en is in 1680 gestorven.)

vs. 990 Bonifacius Amerbach (1495—1562) was professor in de rechten te Bazel en een vriend van Erasmus, evenals Johannes Frobenius (1460—1527), die in dezelfde stad drukker was. — vs. 1013 Ezechiel Spanheim (1629—1710), een zoon van den Leidschen professor Fredericus S. (vgl. dl. III, 295), is de bekende diplomaat en geleerde. In 1656 was hij te Heidelberg gouverneur van den zoon van Karl Ludwig.

vs. 996 *Arctius* afschr. en P.: *Acrius* — vs. 996—1003 werden reeds in 1665 geschreven (vgl. dl. VII, 90). — vs. 1001 *Turris vitare supremae* vroeger: *Summae non visere Turris* — vs. 1002 vroeger: *Horrorem, abstinuitque meo sibi cauta periclo.*

Principis!) et *Rheni* rursum velocibus undis,
Leni remigio *Bacchi* prouectus ad *Aram*,
Arce *Moguntinâ* pariles exceptus honores
Experior. *Francofurtum* digressus amici
Principis in Rheda *Hannauium* procurro. Quid ultra?
Swalbachias per Aquas, vicinaque *Balnea*, ad imis
Impositam penetro *Lahnae* conuallibus Arcem
Nassauiam, et, Salue, dixi, victricis Origo,
Sic etiam veneranda Domûs: O rudera magni
Nominis, haec solis precor infortunia vobis
Eveniant: famae tabulis non ulla vetustas
Exedat *Auriaco* partas in stemmate palmas.
  Ergo *Moguntiaco* veniam de Praesule nactus,
Pergo ad *Agrippinae* antiquis insessa colonis
Arva, salutatâque suo cum Principe, *Bonnâ*,
Mollibus hac etiam verbis exceptus in Aula,
Quod superest festinus iter decurrere nitor.
Inde nimis notis, quam quas exponere curem,
Urbibus a tergo velis remisque relictis,
Pene breui biduo *Zulichemia* Castra reuiso;
Nec mora, dilectam, et quâ nil formosius usquam
His oculis fuerat spectatum, deferor *Hagam*,
Iamque tot annorum lapsu senior, tot agrorum
Circuitu, quâ quaeque sibi Gens dote placeret
Edoctus, multum collibrans singula, tandem
Nempe meos didici non fastidire *Batauos*.
  Hic *Aulae* non ingratus res ordine gestas
Tutrici Auriacae multis ab origine verbis
Expono. Longae Illa operae fidique laboris
Praemia dat magnâ Tutrice et Principe digna,
Nescio an immerito nimium generosa Ministro,
Non exspectanti certe data sancte testor.
  Te quoque, jam rerum a teneris, *Gulielme*, capacem
Perdocui, quam sis late Dominator ab Austro
Ad Boream, quam nobilium possessor Agrorum.
Unde sub aetatem tua te generosa regendi
Ambitio incessit: nandi sine cortice vires
Senserat et stimulos: *Auidâ* Tutrice carendi
Vel prope tempus erat, vel cesserat. Illa laboris

Bij vs. 1020 in marg.: Inde Moguntinum. — vs. 1025: In Comitat. Nassauium excurro. — vs. 1033: Electorem Coloniensem saluto. (Maximilian Heinrich (1621—1688), prins van Beieren, was sedert 1650 aartsbisschop en keurvort van Keulen.) — vs. 1037 Domum redeo.

vs. 1022 Frederik Casimir (1623—1685) was sedert 1641 vorst van Hanau. Hij was gehuwd met Sibylle Christine van Anhalt.

Non satura, ut charo nimium deuota Nepoti,
At cui defuncti, inuito liuore, Parentis
Iam promittebant Ratio et Respublica totum
Imperium, Populo ostendendum censuit: ut, qui
Se regere et rerum sciret momenta suarum,
Spem faceret, Patriae, Belli Pacisque futurum
Sollicitum Curatorem, Patremque Ducemque.
Nec se animi excelsi prudens *Matrona* fefellit.
Post iter ad Consanguineum non grande *Britannum*,
Me comite, emensum (me multis mensibus uno
Principis ad mandata negotia pone relicto
Et post singula non infauste gesta reuerso)
Quantâ vi puerum *Auriacum*, si perdere posset,
Perdere conata est paucorum ingrata pudenda
Nequities, tanto (optarim sine sanguine coeptum!)
Impetu et obsequio, Patrio Gens tota locauit
In solio Patriosque omnes adscripsit honores.
Nec mora, promissi memor obstrictique fauoris,
Zeelhemium sibi sponte meum, neque pressus, adoptat,
Munere functurum, quo sex jam fungitur Annos.
Quam bene, testaris tu, Clementissime, et illum
Quâ semel ornasti, non interrupta voluntas.
Hactenus his magis aut minus infeliciter actis
Ut Fatis placitum et Coelo est, nunc mollia duris,
Nunc aduersa bonis distinguere, tristia laetis,
Ecce valens vegetusque loquor; prouectus ad illam
Quam paucis de mille datur contingere metam.
Nempe nec obstipus gradior, claudusve, tripesve,
Sed quali me saepe Senes testantur amici
Ingressum vidisse gradu feruente juuentâ,
Nunc quoque non alio me circumferre fatentur
Hos artus, hos erectos ad sidera vultus.
Qualis Odoratus fuit, est in naribus idem
Integer; in Lingua Sapor et vis tota palati
Constat; in Attactu Citharae quae mobilis olim
Gratia, non languet; potior, si dicere fas sit,
Quam Iuueni quondam, est, nisi me mea somnia palpant.

Bij vs 1065 in marg.: Cum Principe Guil. Henrico in Angliam profectus ibi cum mandatis relinquor. (Vgl. blz. 35.) — vs. 1070: Ipse ad Reip. gubernaculum evectus. — vs. 1075: Constantinum meum secretarium assumit. (Nl. den 24sten Febr. 1672; vgl. *Dagb.*, 77.) — vs. 1080: Senectae meae status, corporis, morum animique character. — vs. 1083: Ego in hoc statu non solum animi vires auctas, sed corporeum robur, ac studia solita, et honestos actus, nullâ ex parte decreuisse sentio. Franc. Petrarcha de Reb. senil. lib. 8. ep. 2a.

vs. 1057 *ut* afschr. en P.: *et*

Visio ad hanc usque aetatem non indiga vitri,
Lynceâ in admotis acie, minus apta remotis,
Apta tamen telescopijs adjuta pusillis.
Auribus eximie valui, poteramque valere
Hactenus, absque graui quo non exstincta Catarrho
Altera, sed currupta fuit juuenilibus annis.
Importuna mihi clades, quanto aere redemptam,
Quam frustra, quoties te optaui! o quo grauius nil
Infligi poterat Modulorum vulnus amanti!
Nempe Creatoris Figuli subeunda voluntas;
Sic statuit de vase suo. Quid homuncio, quis, quâ
Fronte lutum Autori Domino contendere tentem?
Quin grandes tibi, Magne Deus, quas debeo grates
Offero, qui quod opus noras bene dispensasti:
Compescendus eram, nimiâ fortasse juuentae
Sorte tumens, nimium ventis ad vota secundis.
De reliquis, nil Ventriculo juuenile senili
Est magis; insurgens audaculus omnis edulj
Digerit et genus et speciem; terrestre, marinum,
Et bipes et quadrupes nullo discrimine habentur:
Sumpta tamen non immodice, non omnibus horis.
Prandeo non parce: Coenae breuis est modus, uno,
Ni Pomum placeat, satior, non impleor Ouo.
Non abstemius, ut quondam subeunte juuentâ,
Lacte Senum, Vino fruor ut sitis, aut Medicinae
Iusta iubet ratio; facilis compotor amico
Potanti, modo me juris, quod cedo vicissim,
Siuerit esse mei: neque enim stultescere, nec me
Insanire juuat: si quem vertigine foedâ
Se sibi delectat subducere, Bestia fiat,
Me spectante, licet: quidquid peccauero, tanti
Criminis aut culpae, nemo testabitur unquam
Deprendisse reum; quanto mihi turpe lupanar
Horrori fuit atque odio, quanto Alea pernox
Et bene quaesiti mala dilapidatio nummi,
Tanto, Bacche, tuus furor et pudor usque fuerunt.
Intima ne lateant, animum sine bile maligna
Obtinui, certe praui nil cordis adhaesit.
Qui me irritassit, poterit mouisse, sed ipso
Corruit ille calor, non excandescit in ortu.
Pace mihi nihil est acceptius: audiat omnis
Incola terrarum, quas vel peregrinus adiui
Forte, vel in Patria cum Ciuibus occupo, Pacem

---

vs. 1103 *subeunda* afschr.: *fuit ista* P.: *vult ista*

Omnibus antefero, Pacem colo, defero Pacem
Cuique vel invito: qui me cumque oderit, aut ne
Oderit efficiam, aut certe non odero; lites
Execror, offensam illatam si forte recordor,
(Non soleo) condono libens; inferre cuiquam
Absit ut aggrediar; famoso Carmine Ciuem
Laedere non didici; non, ni sit publicus, hostem
Ludere, cui dolus an virtus imponat, utrimque
Laus eadem, insidijs et aperto marte nocendi
Ius datur. A salibus, fateor, lusuque jocoque
Saepe, sed innocuis, non tempero, siue sodales
Inter et his mecum si qui capiuntur amicos:
Siue quid in mentem veniat quod posteriati
Ingenuae tradat nulli damnosa papijrus.
Horum quot retuli, me collectore, Latinum
Torcular excudisse Libros totidemque Batauis
Ter Batauos extare meis, nec glorior autor,
Nec doleo. Doleat certe pudeatque, bonorum
Si qua laesus honos calamo petulante fuisset.
Non fuit; excutias me, nasutissime Lector;
Non perages hac labe reum; prurigo nocendi
Ridendo procul atra fuit; insania saecli
Cum perstricta mihi est, insanis parcere semper
Tutius et visum est et honestius, ut sua cuique
Vulnera curandi prosit priuata facultas.
Nempe Deum timui et, quantum pote, dia libenter
Iussa capessiui, vetitis absistere amaui.
Omnia sic dixi: quorum cui vana videtur
Mentio, *καυχᾶσθαι* solo me discat in Illo
Quo sine nec valeo quicquam, nec spiro, nec exto.
  Si quid ad historiam refert, quibus usus amicis
Vixerim, in omni Aula quotquot Magnatibus olim
Notus eram, placuisse puto, quod et aequa parique
Omnibus obsequio visa est meruisse voluntas.
Par fuit in reliquis ratio; cuicumque bonorum
Nempe meis uti officijs obuenit, abunde
Usus et ex aequo est; Ciuis, peregrinus, egenus.
Nec fuit ista petax, nec mercenaria virtus:
Quoquo peccarim vitio, corrasor, avarus,
Lucrio, non credo dici meruisse, nec ulli

Bij vs. 1162 in marg.: *Πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.* Hebr. 13. 18. — vs. 1167: Amici.

vs. 1137 niet in het afschr. noch bij P. — vs. 1150 *Ingenuae* afschr. en P.: *ingenue* — vs. 1169 *placuisse puto, quod et* afschr. en P.: *placui, quod in omnes* Het afschr. heeft echter: *quot*

Dictus adhuc vivo, nisi sola calumnia dixit.
Pluris amicitiam feci quam vile peculj
Artibus augendi studium non ingenuis, non
Nobilibus: feci gratis quae vendere vulgo
Praui moris erat, nec adhuc bene desijt esse.
Altera amicorum series et carmine multo
Enarranda foret; ni mirum quotquot in illo
Felicis Patriae micuerunt Sidera Coelo,
Doctrinâ, virtute viri pietate bonisque
Artibus eximij; sed enim quo quisque frequenter
Alloquio me conuenit testabitur ingens
Chartarum cumulus, multique autographa amoris
Indicia, et non pauca mei quoque mutua cultus
Officij interposta, quibus distenta videbis
Posteritas inter pluteos armaria nostros:
Quae si forte Typis quisquam vulgare meorum
Instituat, non obsto equidem; quin hortor, et ipsi
Acceptum Patriae fore non diffido volumen.
Optima amicorum in censu, cui multus adhaesi,
Mortua turba, Libri, est: horum si copia justo
Amplior in pluteos, sensim grandi agmine facto,
Invasit numerosa meos; liuoris acerbi
Non est quod metuam dentes, quasi vana supellex
Gloriolae collecta meae stet inutile pondus
Musaeo graue, nec Domino sub murice notum.
Novimus inter nos nimirum; rarus in illo
Ordine stat quicum raro confabuler Autor.
Objiciunt: Male non vivis te impendis amicis,
Cum vivis liceat. Mutos sepone, loquaces
Conveni, et audire et bona reddere verba paratos,
Hoc volupe, hic vitae fructus. Respondeo, mutos
Praefero non mutis, quianam cum posco, loquuntur,
Si nil posco, silent; nec garrulitate molesti
Obtundunt, miseras quâ vulgo lancinat aures
Vivorum cacoethes et importuna loquendi
Prurigo, sciolorum inprimis praepete linguâ
Quidquid inexpensi in buccam ruit ore vomentum.
Defuncti contra si quae producere jussi
Producunt, scio non de labris nata manuve
Praecipiti, sed cocta diu, verso atque reuerso
Saepe stijlo, ut, si quid demum pro tempore magnis
Mentibus excudi melius potuisset, id omne

Bij vs. 1182 in marg.: Epistolae. (Zie over de rijke schriftelijke nalatenschap van H. de Inleiding.) — vs. 1195: Bibliotheca.

Altera non dubie polijsset cura laborque
Vel quae nox multis cordatior una diebus.
Tantilli res sunt hominum (quis crederet?) ipsae
Elingues Vivis praestant Heroïbus Umbrae.
  Singula ut absoluam, et quasi me depictor ad unguem
Omnibus exponam omnimodis laudisque probrique,
Pro lectore; quis et somni modus in Sene, pergo
Dicere: dormitor fortis quibus arguor, aequos
Censores habeo; neque enim, si nocte soporem
Non interruptâ lentis pulmonibus hausi,
Insomnem transmitto diem: si suppetat otj
Tantillum, quo me vel momentanea somni
Surripiat mihi rapta quies, quis credere possit?
Dormio cum libitum est: nisi mens agitata vel aestu
Febrili, vel quo vigilet concussa dolore.
Quam rarus tamen ille dolor, quam tempore longo
(Vix memini) hos nullus Febrium tremor occupat artus!
Nupera (non sileo) leuis et contempta Podagrae
Mentio me titillauit: sed, si mea retro
Incunabula contemplor, quam dira Parente
Quamque diu passo genitus Podagro Chiragroque
Hactenus immunis tantâ lue me rego, rectus
Ambulo, mortales fortunatissimus inter
Esse pedes videor; quem non Arthritis ineptum
Reddiderit peditem; Renes cui nulla Nephritis
Torserit, exsectus Patri quam Calculus olim
Non dubiam haeredi promittere visa fuisset.
Quin Podagrae tam sera lues portendere longam
Dicta diem, ut, nisi grandaevus jam forte fuissem
(Si qua fides vulgo) praediceret illa futurum.
  Nec sterilis tamen ille dolor nec inutilis olim
Censendus veniet; nec Avum doluisse dolebit
Quae leget haec nonnulla meorum turba Nepotum.
Scilicet ut Lecto me affixit non graue tormen,
Sed Podagrae turgens quidam quasi nuncius humor,
Non potui non esse meus; non otium amicis
Omnibus omne dare, aut vanis impendere somnjs:
Sanior incendens aegrotam insomnia mentem
Addidit ardenti stimulos ad maxima: Festam
Me solo sine Vate, meo sine Carmine lucem
Principis ire mei suspiratosque Hymeneos,
Visa fuit non inferior vel crimine culpa.

Bij vs. 1258 in marg.: Epithalamium Carmen Principi accentum. (Vgl. bl. 168.)
vs. 1233 *quo* met afschr. en P. Het HS. heeft: *quâ* — *concussa* afschr. en P.: *compulsa*

Cum vetus ingenij leuiter tentata facultas
Nescio an Heroum quod post mea tempora duret
Fuderit *Auriaco* Carmen: scio Regibus ipsis
Et Patriae placuisse, et quot lectoribus ullas
Non memini placuisse meas, mala Carmina, nugas.
Ipsa adeo fertur *Majestas* Gallica verbis
Verba Latina suis verti voluisse, meosque
Laudatos nimium, fateor, pernoscere sensus.
Tam non illepido successu turgida Musae
Vena, quod in magno bene cesserat argumento,
In tenui tentare minus dubitauit, et huius
Haec, nimis extensi dudum, sermonis origo est.
O, sine quo non hunc, qualis sit cumque, peregi,
Gloria in excelsis, soli tibi gloria, Coeli
Aeternum Numen, quod humi prostratus adoro.
Annue, quod superest, coelestia suspiranti
Aeternamque diem; tu, quâ me arcesseris horâ,
Fac sequar intrepidus, formidatumque tribunal
Non exhorrescam, fretus te Vindice, nostri
Seruator Diuine, cui sine crimine pro me
Esse reum placuit, pro me sine labe nocentem.
Tandem, chara Trias Fratrum, et non secius illis
Doubleti, dilecte Gener, quartique, *Philippe*,
Quo maestus careo, successor digne *Philippo*,
Si bene sic vixi, docui vos viuere; si sic
Non bene, non doceo: errores exempla mei sint
Ut scopuli vitanda: boni si forte quid actum est,
Utimini; non utimini si a tramite recto
Devius in laeuam delirauisse videbor.
Nil datur hic Vulgo, nil, cui tot caetera, Famae:
Quantillum hoc operae est, solis dico, dedico, solis,
Et, quae de vobis nascetur Mascula, Proli.
Este mei memores hoc saltem pignore postquam
Non ero, si nihil occurret quo forte Paternum
Omnibus agnoscar melius testatus amorem.

Octob. 1)

TEGEN 'TSPEL.

'Khaet allerhande spel van Caerten en van Steenen.
De reden, dunckt mij, staet
Niet qualick op haer' beenen.

vs. 1282 tot 1295 vindt men ook bij den brief van Heinsius (zie blz. 169). — vs. 1283 *Philippe* afschr. en P.: *Philippi* — vs. 1294 *occurret* brief: *occurrit*

1) Eén der afschriften heeft den datum: VII Oct. (Zie blz. 179.)

Ick houw niet van 'tvermaeck, dat daer maer in bestaet,
Dat het mij staegh heel wel, mijn' vriend heel qualick gaet.

1. Nou.

AEN DIRCK.

Dirck draeght sich als een Leew in 'tveld:
Getuijgen hebben 't ons vertelt.
Maer, Dirck, magh ick dat woord wat naerder overleggen?
Met reden is 't, dat Vriend en vyand voor uw vreest;
Want, Dirck doet als een Leew, is min noch meer te seggen,
Als dat gh' een vent zijt als een Beest.

3. Nou.

WOORD HOUDEN [1]).

't Luydt redenloos en onbeleeft,
Een ding te houwen datmen geeft:
Maer niettemin, in goeder trouwen,
Een die sijn woord geeft moet het houwen.

12. Nou.

OP DE GEMAECKTE FONTEIN TEN ROOSENDAEL.

Tot noch toe was 't Gods woord, Gods overvloed, Gods zegen,
De Silvre plassen van dien onderaerdschen Regen
Daer Roosendael in swemt: Nu komt den Eigenaer
En thoont vernuftelijck hoe schoon de wereld waer,
Had yeder een de gaef van 't Schepsel te besteden
Waer toe het dienstigh is: de Menschelycke Reden
En reickte noijt soo verr, ten waer God selver quam
En opende ons 'tverstand en 'tonverstand ontnam.
Hier hebt ghij 't, vreemdeling; komt, helpt den Heer genieten
De vreugden daer hij Vrouw Nature aen heeft gewent,
En vreest niet of u een of beij verlegen lieten;
Sijn water en sijn gunst zijn beide sonder end.

Hag. 29. Nou.

De rycke weelde van dien onderaerdschen Regen [2])
Daer Roosendael in swemt, kon 'tedele gemoed
Des Landheers niet voldoen: God was hem veel te goed,
Om niet voldanckt te zijn; waer mé? met holle woorden

* * *

---

[1]) Boven een afschr. van andere hand plaatste H. den boven staanden titel, boven een ander afschr.: *Houden tweesins.*

vs. 3 *niettemin* afschr.: *evenwel*

[2]) Het fragment is niet gedateerd, maar staat onder het vorige versje. Ook in afschr. van andere hand, waar H. boven schreef: *Op de fontein bij den Heer van Roosendael gesticht.* — Zie blz. 177 en op 10 Maart 1686.

AENDEN HEERE W. VAN HEEMSKERCK MET MIJN' CORENBLOEMEN [1]).

Dingt niet te scherp met mij; ick weet en sie, Heemskerck
D'onvergelijck'licheit van onse Coopmanschappen.
Ghij schenckt uw en Natuers doorluchtighst Meester-werck;
Ick schenck gestolde papp van oude linnen lappen.
Maer uw' beleeftheit weet, die all doet wat hij kan,
En geeft all wat hij heeft, is geen ondanckbaer man.

2. Dec.

OP D. BUIJSEROOS CAMERSPEELTJE VANDE VREDE [2]).

Wat quam'er soet geluyd uijt menigh mond en hert,
Als ijeder keel de Vred', het best van alle dingen,
Soo cierlijck kost besingen
Als s' hier besongen werdt!

ult. (31) Dec.

WISSE WAERHEIT [3]).

Wijstm' een man die niet liegen kan,
Ick wijs u een die vliegen kan.

26. Ian.

OP NEEL [4]).

Tast ijemand Neel haer' oude Memmen aen,
Sij kijft, als om een saeck van groot belangen,
En roept, als waer 't wat jongs, foeij, laet dat staen:
Veel beter riep sij, foey, en laet dat hangen.

21. Feb.

---

[1]) Afgedrukt bij Dr. N. Beets, *Nieuwe verscheidenheden meest op letterkundig gebied. 2de stuk. Haarlem, De Erven F. Bohn.* 1890, blz. 165. Een ander HS. van het versje komt voor in een exemplaar der *Korenbloemen* (1672), thans in het bezit van Dr. A. Beets te Leiden; het heeft den datum 8 Dec.

Zie over Heemskerck, blz. 163.

[2]) Ook in afschrift van andere hand.

Buysero droeg aan H. op *De Triomfeerende Min, Vredespel. Gemengt met Zang- en Snaarenspel, Vliegwerken, en Baletten. Door D. B. t'Amsterdam, By Paulus Matthysz. gedrukt. Voor d'Erfgenaamen van Jacob Lescailje*, enz., 1680. — H.'s versje is daar niet in opgenomen.

Mr. Dirck Buysero (geb. 1644) was de zoon van Laurens B., Raad en Rekenmeester van den Prins. Hij studeerde te Leiden, bezocht Parijs en werd lid der admiraliteit te Rotterdam wegens Zeeland. B. schreef veel voor het tooneel en is de beschermer geweest van Antonides. Zie over hem, *Oud-Holland*, IX, 1891, blz. 7—30, 153—180.

vs. 3 *kost besingen* afschr.: *wist te singen*

[3]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

[4]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

DIRCKS RYMERIJ [1]).

Dircks dicht siet als wat swacks dat los aen een gelijmt waer.
Ick hoopt'er reden in te vinden; maer 'ten rijmt maer.

1. Apr.

AD ARCHIATRUM ALCMARIANUM [2]).

Curasti Autorem; sed eris mihi maior Apollo,
  Aegrius hoc Illo si medicaris opus.
Omne feres punctum, post Vesicam, Caput et Cor,
  Claudos hic etiam si medeare Pedes.

Aprili.

LESSE VAN DEN HEER THEODORE DE MAYERNE OPPER-MEDICIJN VANDE CONINGHEN VAN GROOT BRITTANNIEN [3]).

Houdt beide voeten warm, wilt ghij 't Hoofd wel bevrijden;
Pist dickwils, soo ghij noijt Steen noch Graveel wilt lijden;
Maeckt geenen Oven van uw Slaepmuts, noch een' grond
Vol rauwe Groenten als een Kruijd-hof van uw' Mond:
Laet springen als het komt, al soud 't sich laten hooren:
Past op dit reglement, en dan op geen' Doctoren.

VODDERIJ VOOR EN TEGEN DEN HOUTEN HOF VANDEN HEERE R. VAN HEEMSKERCK [4]).

I.

Pronckt, Heemskerck, met uw Werck; en, sonder u te uijten
Tot eigen yd'len lof, laet kloecke lien besluijten,

---

[1]) H. schreef boven staanden titel boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr : *Dircks gerijm.*

[2]) Aan het versje is het volgende briefje toegevoegd: Arn. Bornio. Cl. Autorem Carminis Eucharistici ad Archiatrum Alcmarianum Amicus candide monendum duxit, de six pedibus hic notatis paulo amplius deliberandum videri, quo, si id suâ interesse existimet, alterâ editiunculâ tersiores exeant. Ook de 5 versregels met de 6 fouten zijn er aan toegevoegd.

Zie over Bornius, dl. VII, 187. Waarschijnlijk had hij Corn. Bontekoe (1647—1685) bezongen, die te Alkmaar geboren was en zich na zijne promotie een tijd lang als dokter in zijne geboorteplaats had gevestigd, om daarna in verschillende steden te praktizeeren en eindelijk te Berlijn lijfarts van den Keurvorst te worden.

[3]) Het versje is niet gedateerd. Ook in afschriften van andere hand.

Sir Theodore de Turquet de Mayerne (1573—1655), genoemd naar zijne geboorteplaats bij Genève, studeerde te Montpellier in de medicijnen en vestigde zich als dokter te Parijs. Later ging hij naar Londen en werd lijfarts van Jacobus I en van Karel I; van den laatsten was hij een vertrouwd vriend. De Mayerne was een zeer beroemd medicus. Hij is gehuwd geweest met Margaretha van Boetzelaer en daarna met Elizabeth Joachimi. H. kan hem aan het hof van Jacobus I ontmoet hebben.

vs. *beide* 1 afschr.: *maer de* — vs. 6 *op dit reglement* afschr.: *maer op dese less*

[4]) Deze versjes zijn niet gedateerd.

Misschien zijn de versjes gericht aan Reynier van Heemskerck, die den 2den Jan.

Die sulcke wondertiens in 't dorr Hout weet te doen,
Wat braght hij, als hij wouw, niet wel te weegh in 't groen?

2.

Behalven dat hier licht wat Hemel-nats door druijpt,
En datter weinigh schutt of schuijlen schijnt te vinden
Des Somers voor de Son, des Winters voor de Winden,
Noijt sagh ick hoepstock Hout bevallijcker verkuijpt.

3.

Die desen Hof geplantt, 'kwill seggen, heeft gebouwt,
'k Vrees dat hij even soo ons arme groen Voorhoutje,
In plaets van sijn schoon Haer, eens 's jaers niew en eens oud,
Veel liever een Perruijck sagh dragen van dorr houtje.

4.

Waer ick tot Boom of Struijck geschapen en geplantt,
Ick sprack, Heer Heemskerck brocht dit kostlijck mall aen stucken.
Wij staen en gaen alleen, spaert uwen Winter-brand,
Wij hoeven geen behulp van recht' of kromme krucken.

5.

Dit dunckt ons van dit Werck: Het staet wel, maer 'ten gaet niet:
Dit vreesen wij d'er af, 'tstaet wel, maer 'ten bestaet niet.

6.

Wat light men en bedilt het Werck van mijn Vermaecken
En laeckt sijn machteloos bestaen voor Weer en Tijd?
't Behaeght mij. daer is 't all: en, als het al verslijtt,
'kWensch dat ick 't thienmael in mijn leven niew magh maecken.

7.

Wie heeft niet vanden Slagh van Heemskerck hooren seggen?
Gibraltar haett dien naem; maer hier 's een and're slagh
Van Heemskerck in de weer; geen slagh van alle dagh,
Maer met een niewe slagh, van ongeplantte Heggen,
En ongewortelt Hout, daer af men dencken magh
Dat heel Gibraltar weer sou schricken, als sij 't sagh,
Als van wat seldsaems van een Heemskercks overleggen.

8.

'Ksie op mijn Werck met geen berouw;
Ick derv 'er 's Winters onder sitte',
Dat ick van geen vreemd Heemskerck houw;
Al waerder niet als ditte;
Hij haelde 'tleven uyt de kouw,
En liet het inde hitte.

1659 op 20jarigen leeftijd als juridisch student te Leiden werd ingeschreven. In de *Journalen* van Constantyn H. den zoon wordt een paar malen melding gemaakt van den philosoof Heemskerck, die den 10den Jan. 1690 stierf (dl. I, 237). Misschien was het deze, die hier door H. wordt geplaagd.

9.

Ce Pourpoint decouppé de Bois sur la chemise
Sal Somers liefflyck sijn. Die 't 's Winters niet en lust,
Kom' by den Tuijnheers Vier, of blijv' by 't sijn in rust.
Daer krimpter al een deel het Houtwerck uijt, ick sie se.

10.

In dese Welfseltjens sal 't 's Winters koeltjens wesen:
Maer, is de Son geresen,
'tSal heel wat anders zijn.
Bewaert 'er liever dan uw' Druijven als uw' Wijn.

11.

Leert van mijn' houte Dreven
De wisseling van 't leven.
Dan treedt m' in 't ruijme Pad,
Dan in een nauwer gat
Van sieckten of van sorgen,
En licht'lijck overmorgen
In ruijmer gang als voor,
Of noch benauwder spoor:
Tot dat wij moe gewandelt
En 'twereldsche verhandelt
Door 't engste pad in 'twyd
Geraecken uijtter Tyd.
Dit 's, sonder meerder Ende,
Het uijterst, en mijn
Ende.

TWEEDERLEY BLIJVEN [1]).

Dirck raeckte mé te Veld, en quam 'er korts om 'tleven:
Waer Dirck niet beter thuijs als in het veld gebleven?

4. Aug.

VOOR TILENUS [2]).

Een' Broeck van Stof ruijm voor twee Broecken,
Een Rust-bed midden in de Boecken,
Met kussentjens van allen slagh,
Om dicht te slapen bijden dagh;

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Dirck misrekent.*

2) Johannes Thielenius (of Tilenus) werd in 1627 geboren te Leiden, waar zijn vader predikant was. Hij studeerde theologie, werd in 1655 predikant te Goes en in 1666 te Middelbnrg. In 1657 trouwde hij met Susanna van Baerle, eene dochter van H.'s zwager David, en later met Arnoudine Simonsdr. van Beaumont. Tilenus was zeer rechtzinnig en zeer Prinsgezind.

Een Hoed van d'aller niewste drachten,
Die loode platen plat verkrachten
Om na de ronde Fransche maet
Stijf stand te houden by de Straet.
Een Huijs om twee drij groote heeren
Met haeren aenhang te logeren,
Versien van Sael en Galerij
En hoopen Camers op een rij:
Daer bij een Tafel, daer den Renschen,
Den Franschen, en, voor leck're menschen,
Den spaenschen niet en wordt gespaert.
Een Tafel, puijck, gelijck de Waerd,
Met volle schotlen en cieraden,
Tot sneew van Suijcker toe, geladen.
Vindt ghij behagen in dit werck,
Soo treedt eens mergen na de kerck,
En hoorter 'tzedigh leven leeren
En nedrigheit in dack en kleeren,
En raedt dan, hebt ghij wat verstands,
Wiens doen is dit? die Predicants.

8. Aug.

BOERTIGH GRAFSCHRIFT VOORDEN H.E VAN MAESDAM, BAILLIEU VAN RYNLAND, SCHILDER EN RIJMER [1]).

Hier light een man, die moe van sitten presideren
Aen 't Officieren viel, Baillieus gewijs, soo 'theet:
Dat oock moe; trachte sich met schild'ren te geneeren;
Dat oock; stierf Officier, en Schilder en Poeet.

AEN DE HEER VOLLENHOVEN [2]).

Mijn Vriendt—e Vollenhoven—e,
't Is niet—e te gelooven—e
Dat ghij niet-e verstaet—e
Hoe vreemt—e dat het staet—e,
Daer ghij so wel—e preeckt—e
Gods woordt—e, dat ghij spreeckt—e
Met staerten—e veel woorden—e
Die Hollandt—e noijt hoorden—e.
Lett eens—e, hoe ghij mist dus—e:
Wat's Iesus—e, wat Christus—e?
Hoe is 't met ons gelegen—e?

---

1) Het versje is niet gedateerd.
Zie over Frederik van Dorp, blz. 127. Hij was den 29sten Aug. gestorven.
2) Ook in afschrift van andere hand, met den titel.
Zie over Vollenhove, dl. VII, 153.

Wij spreken—e te deghen—e,
Soo wij niet beter weten—e.
Wilt ghij ons' Ingeseten—e
Een' niewe taele leeren—e?
Nogh vrouwen—e, noch Heeren—e,
Ben ick—e niet bedroghen—e,
En sullen—e 't gedooghen—e.
Eij laet het u berouwen—e,
En onse sotte vrouwen—e,
Bij u niet onbegrepen—e
Haer' staerten—e na slepen—e,
Op dat ghij niet bedrijft—e
Daer gh' andere om bekijft—e.
Ick segg het u ten besten—e
Als zijnde van de lesten—e
Van uwe vrienden niet—e,
Gelyck ghij hier aen siet—e,
Ghij hebter veel sçavanter—e
Maer geene veel
Constanter—e.

Hofwijck 16. Oct.

Da veniam, Vir amice, joco censoris Amici [1];
Tam bona tam male te dicere non patior.

IN D. HEINSIJ ORATIONES FUNEBRES ET EPICEDIA DE IOS. SCALIGERO [2].

Heinsiadae cum Scaligero qui nouerit olim
Quam fuerit strictae nexus amicitiae,
Nemo, puto, sanus non exclamauerit, Heu quod
Heinsiade viuo debuit ille mori!
Heinsiadae contra quisquis tam grandia verba
Et tam Scaligeri laudibus aequa legat,
Si quid habet genij, cogetur dicere, Certe
Heinsiadae viuo debuit ille mori.

Dec.

---

1) Het versje is niet gedateerd, maar staat onder het vorige.

2) Het boek, waar H. op doelt, was 70 jaren geleden uitgekomen. Het is getiteld: *Danielis Heinsii in obitum V. Illvstr. Iosephi Scaligeri Ivl. Caes. Scaligeri. a Bvrden F. eruditorum Principis orationes dvae. Accedunt Epicedia eiusdem et aliorum: effigies item ac monumentum Scaligeri, et Principum Veronensium aeri incisa.* (Vignet) *Ex Officina Plantiniana Raphelengij.* M.D.C.IX. *Lugd Bat. prostant apud Lud. Elzeuirium et Andream Cloucquium.*

COMPONISTEN LESS [1]).

Ick eisch de Componisten
('k Wouw dat sij 't alle wisten,)
Een fraeij gesang en niew, wat fughs gewijs beleidt,
Het beste Contrapunt, swier en gevolgsaemheit.

9. Jan.

AENDE SELVE [2]).

Hoort Componisten in een woord,
Wat tot uw' Contrapunten hoort.
Mydt Quarten achter een, en Quinten en Octaven,
En all wat daer te seer na smaeckt:
All wat u, buijten dien, vermaeckt,
Dat gunt uw Ooren vrij, en maecktse niet tot Slaven.
Elck heeft sijn sin, dit is de mijn:
'Kwil oor-wijs en niet neuswijs zijn.

eod.

Qui n'aijme Fraix, Peine et Danger,
N'a que faire de voijager.

13. Mart.

KERCK-RAED [3]).

Vriend, valt ghij slaperigh ter Kercke, daer 'tminst past,
En wordt ghij, in 'tgehoor, van sluijmering verrast,
Ick heb een' less daer op, die selden staet te feilen,
En, gunt ghij mij geloof, ick wils' u mede deilen.
Beeldt maer uw selven in, dat die daer staet en sweet
Om u te seggen wat ghij weet en niet en weet,
Aen uw Sieck-bedde sitt, ontboden en gebeden
Om u de hand te bi'en in d'uijterste gebeden;
Denckt dat hij uwe ziel, en uw' alleen, besorght,
En leidt u ernstelijck naer 's Heeren hooghe Borcht,
Daer heen ghij reisen gaet, en nu 'tgeen tyd van veinsen
Noch dobbel sin meer is, helpt u te rugge peinsen
Aen feilen veler-hand; en styft weer uw gemoed

---

[1]) De titel staat boven een afschr. van andere hand. Boven het versje staat het Fransche: *Six qualitez necessaires à la bonne piece de musique instrumentale* (vgl. dl. IV, 152, en dl. VI, 225). Het heeft hier dezelfde lezingen als het 2de HS. (t. a. p., Noot 1) en bovendien in vs. 1 in plaats van *sur Fugue bien conduitte*: *Fugue à peu de redite*

vs. 4 *swier* and. lez.: *Trant*

[2]) Ook in afschrift van andere hand.

vs. 1 *Componisten in* afschr.: *Componist*

[3]) Gedrukt bij A. D. Schinkel, *Nadere bijzonderheden betrekkelijk Constantyn Huygens*, I, 66, waar de datum gemist wordt.

vs. 4 *gunt* Schinkel: *geeft*

In 's grooten Middelaers voor u vergoten bloed,
Voor dien ghij nu eer lang te Rechte moet verschijnen;
In sulcke besigheit sal niet de Slaep verdwijnen
En alle sluijmering van hert en oogh vergaen?
Zijn wij niet willens dom, daer is geen twijffel aen.

5. Apr.

Πατρὸς ἐρήμου [1]).

Hier hebben my verlaten
Mijn' kindren, die wel saten:
Siet my en siet mijn huys:
Noyt woonde Cluysenaer in half soo wijde Cluys.
Die hier van oorsaeck zijn en sal ick 't noyt verwijten.
'k Ly geerne wat sy doen, als sy maer niet en krijten.
Een dingh gebreeckter aen, dat ick wel wenschen sou,
Dat's dat het een wijs mensch alleen goed vinden wouw.

Hofw. 10. Iun.

PAEPE-PREECK [2]).

Mij lust mijn' Leseren een soet Sermoon te schencken.
Op 't kraeyen vanden Haen had Heeroom dit bedencken.
Beminde, sprack hij, siet tot stichting en tot leer
Zijn hier drij punten in: voor eerst merckt dat wel eer
Oock Haenen zijn geweest; oock dat die bij haer leven
Soo kraeyden met den dagh als wij het nu beleven.
Ten derden (en hier op hebt ghij meest acht te slaen)
Dat, die 'tgeboren was, bleef een geboren haen.
Hoe gaet het hedendaeghs? 't moet al Capuijnen werden
Dat Haen was, of uw maegh en soudt niet konnen herden.
Hier op dé Heeroom voort een stichtelyck vermaen
Op soo veel overdaets dat hy der in verwerden;
Maer ick gingh heen, en had mijn maegh vol vanden Haen.

27. Sept.

---

[1]) Afgedrukt bij A. D. Schinkel, *Geschied- en Letterkundige Bijdragen*, blz. 36, en bij Jorissen, *Constantin Huygens*, I, 398. Het HS. van het versje is niet gevonden, wel een afschrift met den titel: *Mijn eensaemheijt*.

Den 29sten Juni teekende H. in zijn Dagboek (blz. 83) aan: Migrat a me familia primogeniti mei. — Misschien is dus de datum fout.

H.'s oudste zoon, Constantyn, had sedert zijn huwelijk (28 Aug. 1668) met Susanna Ryckaert bij hem gewoond in zijn huis op het Plein, waar ook den 5den Febr. 1674 het eenige kind van dit echtpaar geboren was. De niet zeer beminnelijke en kwaadsprekende schoondochter was door het sterven harer moeder Constantia Bartelotti op 30 April 1679 in het bezit van een groot vermogen gekomen en verliet nu met echtgenoot en kind den grijzen dichter, die in zijn *Cluyswerck* op deze zaak terugkomt.

[2]) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 5 *Oock* afschr.: *Er*

SCHOTEL-RIJM.

Wat salmen desen Noen
Aen onse Tafel doen?
Wij sullender ontdoen
Een stuckjen Venesoen
Soo soet als Venus soen,
En een gebraden Hoen,
Met een Salaetje groen:
Meer isser niet van doen.

eod.

TOT HET GRAF VAN IOFF.W MARGARETA TROMP [1]).

Hier light de drooge romp
Van d'oudste lieve Tromp,
Die alle man beschreide,
Behalven sij, die scheide.
't Lijf was te nauwen Cas
Voor sulcken Ziel als 'twas.
Wie s' aenneemt te beschrijven
Sal inden arbeid blyven,
Het zij de kloeckste Penn
Diem' in den Lande kenn'.
Best sal men met beschreijen
Dien soeten naem verbreijen.
Schreyt Iofferen, uw leed
Was noijt soo wel besteedt.

9. Oct.

VANDEN H.R VAN DER HOOLCK [2]).

Wat moetmen schrijven op dit Graf?
Ick weter veel en weinigh af;
Dat 's, dat de goede Stichtse Heer
Lang leefd' en stichtelyck, en viel om veer.

10. Oct.

---

[1]) Ook in afschriften van andere hand.

Margaretha Tromp was eene dochter van Marten Harpertsz. Tromp en zijne tweede vrouw Aeltje Jacobsdr. van Arckenbout. H. teekent haar dood op 4 Oct. in zijn Dagboek (blz. 84) aan en noemt haar: praestantissima puella.

vs. 1 *drooge* 1 afschr.: *doode* — vs. 13 *Iofferen* 2 afschr.: *Ionge Lien*

[2]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Op het Graf van een oud Uytrechts Heer.*

Gijsbrecht van der Hoolck was meermalen burgemeester in zijne vaderstad Utrecht en sedert 1644 lid der Staten-Generaal. Hij stierf den 25sten Sept. 1680.

VANDEN RAEDSHEER KERCKHOVEN [1]).

Een kerck gelegen in een kerckhof is goed werck
En is 't gebruijck in allen lande,
Maer raedt eens, luyden van verstande,
Hoe hier een kerckhof is gelegen in een' kerck.
eod.

VANDEN H.R VAN RENSWOUDE IN 'TLEVEN [2]).

Hier light Renswoude; neen, ick heb maer willen seggen,
Hier sal hij liggen als 'tbehoort.
Dan, soo hij sijn musijck langh hoort,
(Lang moet' hijs' hooren noch) hij salder niet haest leggen.
eod.

NOCH VAN IOFF.W TROMP.

Tromps brave Margariet legt hier in d'aerde.
Neemt tot getuijghe van haer hooge waerde,
Dat noyt gehoort is over Man of Vrouw
Van soo gemeenen ongemeenen rouw.
12. Oct.

NOCH.

Hier light de groote Tromp en Margariet sijn kind,
Elck voll van eigen eer, gepresen en bemint.
Wij moeten swijgen: maer, o Hemel, laet mij seggen,
Most sulcken kind soo vroegh bij sulcken vader leggen?
eod.

OP ALL DIT NACHT-GERIJM [3]).

Terwijl 't de dood all om verkerft,
En d'een vast na den and'ren sterft,
En ick, half sieck, en sonder slapen,
Blijff in dit Bedde leggen gapen,

---

1) Ook in afschrift van andere hand, met den titel: *Tot het graf van een genaemt Kerckhoven.*

Mr. Willem van den Kerckhoven werd in 1675 lid van het Hof van Holland; hij stierf den 5den Oct. 1680.

2) Ook in afschriften van andere hand; boven één daarvan schreef H.: *Tot het Graf vande H.r van Renswoude noch in 't leven.*

Johan van Reede, heer van Renswoude (1593—1682) was meermalen gezant, o. a. in 1644 in Engeland, waar Karel I hem tot baron verhief. Hij was afgevaardigde ter Staten-Generaal en een tegenstander van De Witt. In 1671 legde hij het voorzitterschap van dat college neder, maar nam het in 1674 weer op. Hij was gehuwd met Jacoha van Reede.

3) Ook in afschriften van andere hand; boven het eene schreef H.: *Op veel Nacht-gerijms*, boven een ander: *Op mijn Nacht-gerijm.*

Wat kan ick beter doen als beide te gelijck,
Wat dichts besteden en wat plichts aen vrienden-Lijck?
Waer sal de laeste penn in 'teinde toch toe strecken
Als tot Graf-schrijverij van Wijsen en van Gecken?

eod.

OP DE DOOD VAN IOFF.W CATHARINE ZUERIUS, GESTORVEN 10.en OCTO. 1680 [1]).

Hier light Moey Catharijn: wat hoefter meer geschreven?
Want, als ick 't seggen derv,
Wat heefts' in Tachentich en drij jaer toe bedreven
Als datse leurd' en seurd' en controlleurd' en sterf.

eod.

OP HET GRAF VAN VROUW WALBURGH VAN TRELLO WEDUWE VAN SANTEN [2]).

Vier min als hondert Iaer heeft Nederland sien blincken
In 'tgheen hier onder light en eens heeft moeten sincken,
De welgeboren ziel die uijt Gods handen quam
Met Walburg, laeste spruijt van Trellos ouden stam.
In hoe aensienlijcke bevallicheit van leden
Die Ziel gelegert was, en hoe Verstand en Reden
Met minnelycken ernst en wijse Vrolickheit
Dien langen levens loop geciert heeft en beleidt,
Waer hier te laet gemelt: dat helder heeft gebleken
Een hondert jaer min vier kan heel de wereld spreken:
Van sulcke dooden drijft het lieffelijck gerucht
Als witte Lelien en Roosen door de Lucht.

14. Oct.

OP DE DOOT VANDE WEDUWVROUWE TROMP [3]).

De Vader lang in 't Graf, de Dochter aen sijn zij,
Eer 't oyt de Moeder wist, viel in haer slaep daerbij!
Wat dé de Wedu-vrouw? sij volgd in weinigh' uren;
't Geselschap was te goed, sij koster niet van duren.

17. Oct.

---

[1]) Catharina Zuerius, eene dochter van Jacob Zuerius († 1629), lid van den raad van Brabant, en Catharina Hoefnagel, eene zuster van H.'s moeder, stierf ongehuwd te Breda. Zij was in de 80 jaar geworden (*Dagb.*, 84).

[2]) Zie dl. IV, blz. 2, Noot 4. De jaartallen daar moeten dus veranderd worden in 1584—1680.

[3]) Den 12den Oct stierf Cornelia Berckhout, de derde vrouw van Marten Harpertsz. Tromp en stiefmoeder van Margaretha Tromp (zie blz. 246).

TOT HET GRAF VANDEN H.E DAVID RIJCKAERT [1]).

Hier light een vrijer die een rijckaert was en hiet.
De vrienden klagen, die daer sitten in 't verdriet
Van deelen. Hij was wel een soet man voor sijn' erven,
Dan dat hij wat te lang gefutselt heeft met sterven.
Nu derfter niemand niet eens krijten onder haer,
Om ofmen dencken moght dat het van blijschap waer.
19. Oct.

AEN EEN LASTIGH VERVOLGHER OM VOORSPRAECK [2]).

Dirck, scheidtg'er noch niet uijt? ick ben u moe gehoort
Dit liedje singen: Heer, het kost u maer een Woord,
Als 't uw believen waer: dat kont ghij mij licht leenen
Tot mijn bevoordering by desen en by geenen.
Dus rekent ghij alleen; maer, Vriend, eer ghij begost,
Hadt ghij te cijfferen wat mij dat een Woord kost.
Het maeckt mij Schuldenaer van Crediteur te werden;
En ick soeck schuldeloos mijn leven uijt te herden.
Spaer ick mij voor mijn self, bedenckt wat helpt het nu,
Als ick blijf sonder schuld voor mij, en Borgh voor u?

TOT HET GRAF VAN IOFF. ELEONORA PERGENS [3]).

Daer light een vrijster hier ter plaets
Die ons berichte met meer praets
Dan w' altemets heel geerne hoorden.
Van moij Maseurtje Magdaleen
Had men 't wel eens soo lief geleen;
Want schoon verschoont licht heel wat woorden.
Hier ist in 't eind gegaen als 'thoorden,

---

1) Ook in afschriften van andere hand, boven één daarvan schreef H.: *Tot het graf van een rijcke Peet-oom*, boven een ander: *Grafschrift.*

David Ryckaert was een oom van Susanna Ryckaert, de vrouw van H.'s oudsten zoon, Constantyn. Hij was den 17den Oct. gestorven (*Dagb.*, 84).

vs. 1 *een rijckaert was en* 1 afschr.: *soo rijck was als hij* — vs. 2 *die daer* 1 afschr.: *daer sij* In plaats van vs. 5 en 6 schreef H. nog onder het versje: *Nu laeter niemand niet een traentje, dat ick weet, Om of men dencken moght datmer van lacchen kreet.* Zij komen voor in 1 der afschriften.

2) Het vers is niet gedateerd.

3) Ook in afschrift van andere hand.

Eleonora Pergens was de oudste dochter van Jan Pergens en eene zuster van Maria Magdalena (zie blz. 99). Zij werd den 12den Nov. te Amsterdam begraven (vgl. *Journalen van Constantyn Huygens Jr.* in *de Werken v. h. Hist. Gen., Nieuwe Serie,* N⁰. 46, blz. 61.)

vs. 7 afschr.: *In 't eind is 't hier*

Te weten als de kelder-kraen,
Die 't seerste loopt, heeft eerst gedaen.

6. Nou. prompt.

OP HET GRAF VAN EEN KLAPPEIJ.

Hier heefts' in 't end begost te swijgen,
Daer toese noijt en was te krijgen,
Trijn, klock en klepel vande buert:
'tHeeft, God danck, all een' weeck geduert.
Lang sal de wereld moeten dueren
Soo Trijn met swijgen uyt moet suren
Soo veel sij levend heeft geklapt.
Gaet soetjens die hier over stapt
Om of sij weer eens wacker wierde
En op een' niewen kerfstock tierde.
Ons kost niet vreeslickers geschien,
Haer man en mij, als dat te sien.

7. Nou [1].

OP HET SCHUIJLENDE GEBOUW VANDEN H.R VAN BEUNINGEN [2].

Het beste Huijs dat inden Haghe
De beste kenners best behaghe,
Is Beuninghens. Wat een verdriet!
Waer staet dat Huijs? men weet het niet.
Maer lett op Beuninghens mijsteri,
Hij houdt van *Esse, non videri*:
Dat is soo veel, in mijn Latijn,

---

[1]) Tusschen dit en het volgende versje valt een gedicht, dat H. in zijn *Cluys-werck* inlaschte (zie aldaar vs. 263—305); het werd den 18den Nov. geschreven.

[2]) Ook in afschriften van andere hand.

Het versje is, zonder titel en datum, gedrukt bij De Riemer, *Beschryving van 's Graven-hage*, I, 755, en bij W. P. van Stockum, *'s Gravenhage in den loop der tijden .... 's Gravenhage, W. P. van Stockum*, 1889, II, 152. De naam van den dichter wordt daar niet genoemd.

Van Beuningen bouwde zijn huis in de straat Blyenburg op „een zeer afgelege en te dien tyde niet zigtbaare, en zelfs eenigzins afzienlyke plaats, als gelegen agter geringe huisjes en gebouwtjes, tusschen welke men met een steegje dit huis begaan moest, en boven dien aan 't alleruiterste van den Hage, dewyl het met zynen tuin uitkomt op de Princesse-gragt tegen over de Koekamp." Het huis was niet diep, maar zeer breed, had een prachtigen tuin, „en vertoont zich van de tuinzyde als een groot Paleis, niet juist uitmuntende in pragt, maar in een zeer aangenaame en pryswaardige netheid. Alle welke omstandigheden zeker Digter van dien tyd bewogen daar op te maken dit .... versje." — Vgl. ook dl. VII, 304. — Het huis heeft later aan de Oost-Indische Compagnie toebehoord.

vs. 1 en 2 De Riemer: *Het schoonste huis van 's Gravenhage. Der bester kenners zelfs behagen* — vs. 4 *dat* De R.: *het* — *weet* De R.: *ziet*

Als zijn, en ongesien te zijn.
Den Haegh mach ondertuschen roemen,
Daer is in Holland niet een stadt,
(Soo 'k alles bij sijn' naem magh noemen)
Met sulcken schoonen achtergat.

22. Nou.

AEN EEN EDEL EDELMAN [1]).

't Oud Edel Huijs van uw' Geboort,
Daer van men soo veel' wondren hoort,
En daer wij soo veel groots af lesen,
Prijs ick, en heb't altoos gepresen,
Niet minder als 't prijs-waerdigh is:
Maer, Heer, in een' saeck tast ghij mis,
Gelooft ghij dat ick u oock pryse
Om die vernuftighe, die wijse,
Die strydbare Voorouderen,
Dier waerde noijt verouderen
Noijt vande Tong geraken sal?
Weet, dat het eigen welgevall
Dat gh' in mijn' oogen hebt gewonnen,
Eerst van uw selven heeft begonnen.
U lov' en prijs ick, u alleen,
Uw in soo wel gemaeckte le'en
Noch Edeler gestel van binnen,
Uw' door en door geweickte sinnen
In alles wat de Menschlickheit
Van 't Beestelijck best onderscheidt,
Uw wijse will, uw' soete zeden,
U doen en laten, sonder reden
Noijt of gelaten of gedaen,
Uw moedighe ten stryde gaen,
Soo 's Vaderlands of eigen eere
Met eeren toelaet' of begeere;
In die quartieren is het, vrind,
Dat ick uw' vollen Adel vind.
Soo ick hem daer oock niet en vonde,

---

vs. 8 *ongesien* De R.: *niet gezien* — vs. 10 De R.: *In Holland is niet eene stad* — vs. 11 *'k* afschriften: *m'* — *bij* De R.: *met*

[1]) Ook in 2 afschriften van andere hand.

Bij het vers in marg.: Nam quid imaginibus, quid avitis fulta triumphis
Atria? quid pleni numeroso Consule Fasti
Profuerint, cui vita labat? perit omnis in illo
Nobilitas, cuius laus est in origine solâ. Lucan.

vs. 25 *Soo 's* afschr.: *Soo 't 's*

Lydt dat ick 't spreeck' met vollen monde,
Al kend' ick u van Ed'len aerd,
'Ksou seggen dat ghij 't niet en waert.
Maer, komt men u oijt na te geven,
Als waert ghij niet van d'echtste Neven,
In spijt van alle die het spijt',
Ick sal bewijsen dat ghij 'tzijt.

22. Nou.

BOEREN-BEGRAEFFENIS [1]).

Ter naeste wooningh aen sijn land,
Verhaelt een Boer van S Gravesand,
Lagh ouwe Petemeu op 'tsterven,
En schickte tydlick met haer' Erven,
Hoe datmen staetigh inden rouw
Haer Lijck ter kercke voeren sou.
Met Knollen, zei sij (dat zijn Paerden,
In Boeren tael, van geener waerden)
En will ick niet ter aerde gaen:
De Kist sal op een waghen staen
Getrocken van twee moije Meeren;
Dan jy luij in je swarte kleeren
Ordentelick, soo vrouw als man,
Met vijf ses wagens achter an.
Dit dus besluijtende met stichtelijck verblijen,
Heer, sprack sij, die dat eens de Laen af moght sien rijen!

Nou.

REDELYCKE DANCK [2]).

Dirck danckte mij voor moeyt en kost
Die hij mij t'samen had gekost
Om uijt syn' leegh verloopen saken
Aen een goed vett beroep te raken,
En seij, mij dunckt met goed bescheed,
Heer, 'tis mij lief en 'tis mij leed.

26. Nou.

IANS ONFRANSCH [3]).

Ian spreeckt gedurigh Frans, dat waer wel, sprack hij fijn Frans,
Maer dat waer op sijn Frans gesproken, niet op sijn Frans.

eod.

---

[1]) Het versje staat onder dat op Van Beuningen's huis (vgl. blz. 250). Ook in afschriften van andere hand.

vs. 11 *moije* afschr.: *jonge*

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

[3]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

VAST BESLUYT [1]).

Moye Ael verthoond' haer Man een kistie vol presenten
Dats' even soo ontfing van eenen van haer' venten
Die hij wel lijden moght
Dat Ael niet en besocht.
Hij trock sijn schouderen, en seij, Wel, liefste Vrouwtje,
Ick sie wel dat ghij 't vast all slaet in 'tbeste Vouwtje;
Maer reken ick dit goed van 'tminste tot het meest,
Soo is die vent een geck, of ick een Horenbeest.

29. Nou.

GRAFSCHRIFT VAN CAREL VANDEN BUSCHE [2]).

Hier light mijn Hovenier, daer valt niet af te seggen
Als dat hij Carel hiet, en dat hij stram en oud
Soo lang Voorburgher aerd doorwroet heeft en doorklouwt,
Dat hijder bij en in heeft moeten blijven leggen.

eod.

ONTAEL [3]).

Ick droomde dat ick lagh en liep.
Siet, wat een kluchtigh seggen
Van slaep, van loop, van leggen:
Ick lagh, en liep, en lagh, en sliep.

ult. (30) Nou.

AMSTERDAMSCHE BEURS [4]).

In 't Heeren logement daer Dirck den honger leidde
Vraegd' yemant hem van waer hij quam.
Dirck gaf hem kort bericht, en zeide,
Van 't marm're Mieren-nest, de Beurs van Amsterdam.

22. Dec.

IAN ONTDECKT [5]).

Ian dingt een halv' uer lang, en scheidter dan noch uijt.
Hy will maer seven duijts aen 'tWitte Brood besteden.
Een stuijver is de prijs van over lang geleden.
Nu weet ick wat Ian is, en kenn hem op een' Duijt.

24. Dec.

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Besluyt.*

2) Van den Busche — H. noemt hem „hortulanus meus" — was den 28sten Sept. gestorven (*Dagb.*, 84).

3) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Mis-tael.*

4) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

5) Den titel schreef H. boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Ian bekent.*

SCHOONE ONPARTIJDICHEIT [1]).

Daer leeft een Raedsheer, (kwill niet seggen in wat land)
Die sich de vrijheit geeft van gift en gaev t'ontfangen
Eerst van den Impetrant,
En laet de saeck dan hangen
Tot dat Partije komt en schenckt hem even veel;
Lett wel, pas even veel: want, seght hij, sou dit slechter
Of beter zijn als dit, ick soud' om 'tminste scheel
Mij selfs veroordeelen als een partydigh Rechter.

26. Dec.

STRAF-WISSEL [2]).

Daer moet een Graef gehangen zijn
En aenstonds na die korte pijn
Des Graven lijf gehackt in vieren.
Maer noch en salter soo niet gaen;
De Coningh is soo goedertieren,
Hy heeft hem 's lijfs gená gedaen,
En inde plaets van vier quartieren
En salm' hem maer den Kopp af slaen.

eod.

MISVERSTAND.

Mijn Iongen werdt'er stout op,
Als ick hem heet, stoockt Hout op;
Hij stoockt en blijft aen 'tstoken
Als soum'er brae'n en koocken,
En vatt niet in syn domme kop,
Of ick segh, Hout op, of houdt op.

eod. 26. Dec.

MODE DWANG [3]).

Der Vrouwen staerten die de Cameren benauwen
Zijn niet van haer vernuft: sij hebben 't van de Pauwen.
Maer, lieve Iofferen, ghij zijt maer halver weegh,
En, wilt ghij Beestigh zijn, soo werdt het eens ter deegh.
Weet, dat de Pauwe staert noyt cierlycker noch fraeyer
Noch trotser werdt gesien dan als hij als een waeijer
Met all sijn oogen en sijn' veeren overend

---

[1]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Onpartydigheit.*

vs. 7 *dit* afschriften: *dat*

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Lyfs genade.*

vs. 8 *En salm'* 1 afschr.: *Sal men*

[3]) Ook in afschriften van andere hand, boven één daarvan schreef H. als titel: *Jock.*

In 'tronde staet gespreyt: maeckt u dat oock gewent
Soo thoont gh' ons zeffens twee schoon' Oogen en twee billen.
Roept niet te spijtigh, Foeij, dat sullen wij noijt willen:
Want, soo 't de Mode maer eens te Parijs gebiedt,
Uw' staerten moeten op, soo goed en zijt ghij niet.

1. Ianuar.

Op een Comeet vijf sess en komt het hier niet aen.
Ons Haegsche Iofferen die 'k met haer staert belaen
De vloeren veeghen sie, heb ick lang soo geheeten,
Maer moest mijn' gissing noch een toontjen hooger gaen,
Ick hiet Swart-staerten en quaedaerdighe Cometen.

3. Ian.

VAN ANNE [1]).

Mans, hebt ghij mij niet lief, segt Anne met goed oordeel,
Ick denck niet als aen uw en aen mijn eigen voordeel.

13. Ian.

GOE COMETEN [2]).

Wat lightgh' en quelt mij vroegh en laet
Met praetjens van Cometen?
Ick houw meer van Comedi-praet,
En noch meer van Com eten.

18. Ian.

VAN IJEMAND [3]).

Hoe 't elders gaet of niet en gaet
Laet . . . . . . niet beven;
Beduijdt de Staert-Sterr niet als quaed,
Hij sal gewis lang leven.

eod.

CLAES VERLEGEN [4]).

Claes heeft geen wesen van het groot Comeet-werck. Weetje
Waerom hij dan soo staet en sterrooght inde locht?
Hij hoopt al op een klein particulier Comeetje,
Dat hem sijn boose Trijn eens veegh verklaeren moght.

19. Ian.

---

vs. 9 *thoont gh' ons* 1 afschr.: *sien wij*

[1]) De titel staat boven een afschr. van andere hand.

[2]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Aen ijemand.*

[3]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Pier ongedreight*

vs. 2 De stippeltjes staan in het HS.; afschr.: *boose Pier*

[4]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Van Claes en sijn Wijf*

vs. 1 *Comeet-werck* afschr.: *Comeet licht*

PIJGMAEI EX INDIA REGULI EPITAPHIUM [1]).

Indus Arausiaei bipedalis Regulus hospes
Principis e rhedâ dum salit, interijt.
Felices Reges! Si tantum Regulus iste,
Cujus portendat fata Cometa, foret.
Sed vereor, cum longa adeo sit cauda Cometae,
Ne tanto Augurio sit nimis Iste brevis.
Hic Jacet. *Hoc satis est, addendo plura, pusillo*
Funere majorem ne faciam Titulum.
vel sic:
Funeris hic Titulus Funere major erit.
Romane.

27. IAN. 1681 [2]).

Pi breue producis? quid agis, Romane, pusillo in
Funere Spondaeos ipsos, tam pro tenui re
Correptos melius, curtos mutilosque dedisses.
Tolle soloecismum; ne mox patiare, quod absit,
Versibus his aliquem subscribere,
Non Romane.

---

1) Het HS. is bij de Korenbloemen. Bij de Fransche gedichten is ook nog een Fransch versje van R. van Wesel op hetzelfde onderwerp, met den titel: *Epitaphe.* Deze twee zijn met een Nederlandsch gedicht van Van Wesel: *Graf-schrift, Van het zoo genoemde Oost-Indische Coninghje*, met de onderteekening Romane, in 1681 in plano uitgegeven *In 's Gravenhage, Voor Johannes Tongerloo, Boeckverkooper inde Veen-straet.*

Romanus of Roemer van Wesel, zoon van Dominicus Boot van Wesel en van Anna Roemers, werd den 27sten Febr. 1625 geboren (vgl. Oud-Holland, 1885, blz. 165). Hij studeerde in de rechten en vestigde zich als advokaat in Den Haag. In 1655 trouwde hij te Delft Maria van Nerven; uit zijn huwelijk werden vier dochters en één zoon geboren (vgl. Balen, *Beschryvinge der Stad Dordrecht*, blz. 1272). Hij leefde nog in 1693. (Vgl C. W. Bruinvis in *Oud-Holland*, 1898, blz. 64.) Van Wesel is in deze jaren zeer bevriend geweest met H., zooals uit verscheidene gedichten van hem onder H.'s papieren blijkt. Het is alleen vreemd, dat beide mannen niet vroeger met elkander in aanraking zijn gekomen.

Van Wesel heeft verzen geschreven — een paar zijn opgenomen in den *Bloemkrans van verscheiden gedichten* (1659), anderen zijn afzonderlijk gedrukt (vgl. L. D. Petit, *Bibliotheek van Nederl. Pamfletten*, N⁰. 3429, en P. A. Tiele, *Bibl. v. Nederl. Pamfl.*, N⁰. 6829 en 7106 — en had zekeren naam in Den Haag. Vollenhove schrijft den 20sten Febr. 1679 aan Brandt over hem (vgl. Johan de Haes, *Het leven van Geeraert Brandt*, 1740, blz. 195): „Hy dreigt de werkjes van beide die zusters (Anna en Tesselschade Visscher) eens teffens met de zyne uit te geven, en wort hier in onzen Haag al voor een fraai poëet gehouden. Nochtans dunkt my niet, dat hy recht verlicht is, of de beste dromen op Parnas gedroomt heeft ...... Hy noemt zyn' dichtlust een erfziekte, van zyn geslachte en moeder hem aangeërft: maar zeker het is jammer, dat geesten van die afkomst den rechten weg niet kennen, en niet gezonder, op dat ik zo spreke, aan dit evel ziek zyn."

2) Het HS. is bij de Korenbloemen. Ook in klad, met den titel: *Ad Romerum van Wesel, qui voce Epitaphio in fine versus Elegiae usus erat*, en den datum 27. Ian. — Van Wesel heeft dus den versregel veranderd.

Pi *breve productum, cum me Vir Magne moneres* [1],
De ta *correpto, longa sit illa licet*
Sijllaba, nil scribis, Ceu quod Tua lijncea fallit
Lumina, ceu nostrae des id Amicitiae.
Si non vidisti, Romanum Graeca fefellit
Dictio: quid mirum? fallit et Hugenium.
Vidi, correxi, delevi proque Pelasgâ
Romanam vocem carmine substitui.
Ne non Romane *subscribat versibus istis,*
Qui candore pari non sit ut Hvgenivs.

Romane.

POSTRIDIE [2].

Incidis in Scijllam ereptus, Romane, Charijbdi,
Inque breui PI semel lapsus nunc laberis in TA.
Non igitur, Non Romane, velut ante, minabar,
Versibus his pergo subscribere, sed

Non Graece.

28. Ian.

GRAFSCHRIFT, VAN SYN HOOGHEITS DWERGH [3].

't Oost Indisch Mannetje van Coninglijcken naem,
Der Princen Hoogheit, om sijn laegheit, aengenaem,
Sprong in sijn' Dood, uijt vrees van aen sijn' Dood te raecken.
Verblijdt u, Coninghen: Soo de Comeet haer blaecken
Alleen de kleine dreight, soo gaen de groote vrij:
Doch, dat soo langen Staert soo fell verschenen zij
Om in de Wereld niet als Menschjes te verschricken
Van anderhalf voet hoogh, is qualijck in te schicken.
Nu, 't Bloedjen is om hals, en light hier in sijn Kist.
Het Graffschrift wierd te lang, als icker meer af wist
Van 't mijne by te doen, als dat hij leefde, en doot is,
Soo 't niet alreede, naer sijn Rompie, wat te groot is.

Semi Romane. 29. Ian.

AD R. WESELIUM, LAUDEM EPIGRAMMATIS SUI MIHI ADSCRIBENTEM [4].

Romanum est, propriâ laudem virtute mereri,
Romanum, meritam inuentis admittere laudem:
Sed meritâ semet spoliare, ut gaudeat alter
Immeritâ, plus quam Batavum, plus quam Romanum est.

3. Feb.

---

[1]) Het HS. is bij de Korenbloemen.

[2]) In 3 HSS., bij de Korenbloemen; één daarvan is het klad met den datum. Onder het versje staat: Πατρόκλοιο τάφου μνῆμ' ἔμμεναι. Hom. Il. ψ. vs. 618.
vs. 2 *lapsus* klad: *monitus*

[3]) Boven een afschrift van andere hand schreef H. als titel: *Grafschrift van Sijn' Hoogh.ts Indiaensch Mannetje.* Zie blz. 256.

[4]) Het HS. is bij de Korenbloemen.

NOOD-WEER [1]).

De Vensters die daer gins en weer
Aen onse Gevel-muren draeijen,
En zijn niet om se te verfraeijen:
Sy dienen maer tot tegenweer,
Dat soud een blinde Boer wel raeijen,
Van boose Menschen en quaed Weer.

13. Feb.

AD . . . . . [2]).

Regibus infesti portentum sideris unus-
Quisque sibi intentum qui timet esse, tremat.
Tu gaude . . . . . mali malus ominis augur,
Te procul a vitae fine Cometa docet.

Feb.

OP EEN HOERS GRAF.

Hier light de vuijle Neel, en komtse niet te naer,
Sy stinckt noch min noch meer als ofse levend waer.

1. Apr.

TESSELSCHADES WIJS ONDERWIJS. 1637 [3]).

De kloecke Tesselscha, die 'k noijt en kan vergeten,
Heeftm' haer' vertroosting eens soo geestigh toegemeten,
Dat vriend en Vreemdeling bekennen, wie het hoort,
Dat noijt soo stercken sin geschroeft stack in een Woord.
Sij sagh mij quijnen in een diepen rouw, met reden:
Daer noch mijn oude Hert kan suchten aen besteden.
Sij raedde, wild' ick eens ten kortsten zijn verlicht,
Dat ick mijn' klachten heel uijt rijmen soud' in Dicht.
Dus seid sij 't, (hoort, en leert soo spreken, Mans, van Vrouwen)
Heer, stelt uw leed te boeck, soo hoeft ghy 't niet
[t'onthouwen.

Hag. 7. Apr.

---

1) Ook in afschr. van andere hand.
vs. 4 *tot* afschr.: *om*

2) De stippeltjes in den titel en in vs. 3 staan in het HS.
vs. 3 *malus* eerst: *bonus*

3) Ook in afschriften van andere hand.
Na den dood van Sterre (10 Mei 1637) zond Tesselschade een troostdicht aan H., dat verloren is gegaan. Maar in een brief aan Hooft, van 2 Nov. 1637 (vgl. Hooft's *Brieven*, III, 237), maakt H. melding van één versregel uit dat gedicht, die luidde:

Hy stell' sijn leed te boeck, soo heeft hy 't niet t'onthouden.

vs. 9 *van* afschr.: *en*

A UN MESCHANT ESCRIVAIN [1]).

Femme en trauail d'enfant n'eut jamais tant de peine,
Que l'on t'en dit avoir en si mal escriuant.
Ceste comparaison est reguliere et pleine,
Car tout ce que tu fais n'est que trauail d'enfant.
Hofw. 20. Apr.

DEPOSITIS PER VIAM PALLIO GLADIOQUE [2]).

Quid facias pannis, qui jam tot es obrutus annis?
Sufficit hoc γῆρας fortiter usque geras.
Dicendus vere primo juuenescere Vere,
Donec idem facies quod facit haec facies.
At nec opus certe Gladio est, quo semper inerte,
Dum volo pace frui, lentus ad arma fui.
Nec, senio ut praestat, quantum mihi vivere restat,
Sanguinis, ut spero, aut litis amator ero.
Hofw. 20. Apr.

Der Pacht'ren misgewassies [3])
Zijn dickmael wissiewassies.

OP HET HAEGSCHE SCHAVOT [4]).

Een vreemd Heer sagh dit dingh staen stincken in den Haghe,
Daer ick soo lang vergeefs 'tvernielen af bejaghe,
En, hoorende 't gesagh van Hollands Roll en Raed,
Door wien hier 'taller vuijlst in 't aller schoonste staet,
Oh, sprack hij, eigenaers van Huijsen, Geld en Landen,
Hangt uwe welvaert aen soo sobere verstanden?
Hofw. 20. April.

COMETEN-WERCK [5]).

Men stooft mij 't hoofd soo warm met vragen en hervragen,
Dat mij mijn' vraghers lust met vragen te verjagen.

---

[1]) In 2 HSS.

[2]) Het HS. is bij de Fransche gedichten. Onder het versje schreef H.: Plus de rime que de raison.

[3]) Het versje is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als de 2 vorige verzen bij de Fransche gedichten.

[4]) Eerst in 1717 is het vaste schavot, dat op het Groene zoodje stond, weggebroken; H. heeft er altijd zeer voor geijverd en o. a. in een brief aan den Prins van 2 Juli 1674 (*Lettres françaises*) zeer op het verwijderen van het schavot aangedrongen. Zie ook dl. VII, 216, en dl. VIII, 52, 63.

[5]) Ook in 2 afschriften van andere hand, het eene met den titel: *Cometerij*. „Tot verwondering en verschricking van gants Europa vertoonde sigh in 't laetste van dit Jaer (1680) een geweldige Comeet-Sterre" (*Hollandse Mercurius*, van het jaar 1680, blz. 215). De komeet werd van 15 Nov. 1680 tot 6 Febr. 1681 gezien; zie de beschrijving en het prentje, t. a. p., 216—219. Natuurlijk was het verschijnsel eene aanleiding tot het schrijven van eenige pamfletten.

Ick vraegh, waer hoort sy thuijs die vreeslicke Comeet,
Daer elck soo veel af snapt en elck soo weinigh weet?
Sy wandelt om en om: wie dreight sij meer of minder?
Een Coningh sterft in 'tOost: daer over treurt men ginder,
In 't Zuyden lachtm'er om: dat is des werelds schael,
En 't Hemel-teecken goed noch quaed voor altemael,
Maer even soet voor een als droevigh voor een' andren.
Ia, maer Cometen volght een wonderlijck verandren.
Wat ongehoorder saeck! all ofmen dagh voor dagh
All om in alles geen' veranderingh en sagh.
Is dat Cometen werck, en hoefter niewe lichten,
Om ons' onkunde van die waerheit te berichten,
Dat geen dingh staende blijft, maer dat de tyd om gaet
Als 'tmoije Curieus der kinderen op Straet?
En vinden w' onse Kaers soo aen die Toorts ontsteken,
Dat w' op het onvoorsienst tael van Propheten spreken,
En Evangeli-wijs verkondigen voor wis
Hoe 't in den hoogen Raed van Gods geheimen is,
Op wie d'Almachtighe sijn pezen heeft gespannen,
Wat Grooten sijn' Comeet kömt croonen of verbannen,
Op welcke Coningen sij siet of niet en siet,
Welck Land in hooger macht sal op gaen, welck te niet?
Elendigh stof en slyck, wat maeckt u soo baldadigh?
Vergrijpt men sich soo hoogh, en blijft God noch genadigh?
Lydt, weecke Schepselen, alree te swaer gelaen
Om last van meerder wicht te derven ondergaen,
Lydt dat ick u en mij verleere God te tergen
En in 't toekomstige, van Heden af tot Mergen,
Waerseggers ydel ampt te roemen uijt een Vier
Van onbegrepen Stof en ongewoone Swier.
Hoe doop ick dan dat Vier? keur ick het voor een Doe-niet?
Neen, neen; mijn voet en past in soo verkeerden Schoe niet.
Ick laet moedwillighe, die 'ck, als den Hemel spreeckt,
Haer' ooren stoppen sie, tot dat hij straft en wreeckt,
Syn' hooghe wonderen, sijn donderen, sijn' slagen
Van Vlammen uijt de Wolck, wanachtelyck verdragen:
Mijn' ziele beefter af, ick schrick voor Son en Maen,
Soo still, so dagelyx, soo zedigh als sij gaen:
Voor 't machtigh Sterren-Heir staen ick niet min verslagen,
Soo dickmaels als 't mijn Oogh te middernacht siet dagen.
Waer in ontroer ick mij? In d' eindeloose Macht
Die dit geweldigh IJet uijt Niet in wesen bracht.
Heer, segg ick, eewigh Heer en Schepper en Behoeder

Bij vs. 20 in het afschr. in marg.; Rom. 11. 34.
vs. 28 *meerder wicht* afschr.: *meer gewicht*

Van soo veel' wonderen, die Ghij tot min als poeder
Kont maelen door het Woord daeruijt sij zijn ontstaen,
Soud' ick mij konnen niet ter herten laeten gaen,
Wie Ghij zijt, en wat Ick, niet zitteren en beven
Voor die mij Lijf en ziel genadigh heeft gegeven,
En ongenadigh, maer altoos gerechtigh, kan
Ontdoen, nu, nu, terwijl ick stae en spreecker van?
Ick doe het, groote God; maer, wel moet ick het uijten,
Ick doe 't gebreckelijck, ick doe 't niet sonder muijten
En woelen tegens dijn' Bevelen nacht en dagh.
'k Sie't aen de niewe Roe, die Ghij ons, sonder slagh,
Alleen verschijnen doet; en soo dan leer ick weten
Wat het bedieden is van grillighe Cometen.
Wat dan? vrees ick se? neen. Veracht ickse? noch min:
De vrees waer Goddeloos, 'tverachten sonder sin:
Ick vreesde Goddeloos wat God verbiedt te vreesen:
Veel Goddelooser noch socht ick'er in te lesen
Dat daer niet in en staet, waer Gods besluijten gaen,
Wie sijn' almachticheit wil vallen doen, wie staen,
En klapte soo quanswijs uijt Gods geheimenissen
Tot Bullebacken van d'eenvoudigste Gewissen,
En snoerde Kind'ren en Ouw' Wijven aen dien klapp,
En maeckten onbeschaemt van Droomen Wetenschap:
'k Verachte Goddeloos het Hemelsche verschijnen
Van wat d'Almachtighe doet blaecken en verdwijnen
't Zij in een niewe Vorm gegoten, of wel eer
Ontstaen in 't eerst gedrang van Millioenen meer.
Verr van verachten, verr; ick eer all' de bewijsen
Van d'onbepaelde Macht, ick helps' oneindigh prijsen
Oneindigh loven en oneindigh gade slaen
Maer sonder hooger als mijn Vlercken op te gaen.
Daer staeckt haer self mijn' vlucht, mijn weet-lust en mijn' driften
Om all 'twaerachtige van alles uijt te ziften
Dat maer waer-achtigh zij: Als, of een' Staert-Sterr schijn'
Om bode van verdriet of van geluck te zijn:
(Dat vonnis self en is bij mij noch niet besloten;
Elck strijck' het naer sijn' sin, of laet'er ons om loten,
Want op de meeste stemm en slaen ick hier geen acht)
Ick wacht op voll bericht wanneer mijn ziel gebracht
Daer Hij woont diese schiep, sal in sijn licht den sijnen
Doen schijnen alle licht en allen mist verdwijnen.
Uyt is 't, mijn' Vrageren, ick meen ghij mij verstaet,
Is het bewijs niet goed, 't aenwijsen is niet quaed.

Bij vs. 47 in het afschr. in marg.: Ps. 90. — vs. 61: Ierem. 10. 2.

Ick ben u moe bericht, weest ghij 't van mij te vragen,
Hier kan het einde zijn van u en mij te plagen.
20. Apr.

WAERSCHOUWING.

Vriend, wilt ghij Dichten, weet, dat ghij aen uwe Reden
Deselve moeyt als aen uw Rijmen moet besteden.
Als voor uw Regelen soo houdt u altyd bang
Dat geene hier te kort en valle, daer te lang.
Noch isser onderscheit, en, weghen wij 't ter degen,
Daer is veel min aen 't eerst als aen het laest gelegen.
Hofw. 21. Apr.

IAN À LA MODE.

Ian is sijn ambacht moe gedaen,
En is vrij wijser als voor desen:
Hij will niet langer Kapstock wesen,
Maer liever sonder Mantel gaen.
26. Apr.

CUM VILI MUNUSCULO GRANDE VOTUM [1]).

Ecce tener nostrâ tibi raptus ab Arbore Caudex,
Cuius tu patulo recubans sub tegmine, Fagel
Maxime, Castaneam semper felicibus annis
Tot voveo carpas, quot te Res Patria tanto
Usus habet; certe quot, adhuc vernante Senectâ,
Hugenium superesse Dei clementia passa est.
Hofwijck 27. Apr.

CORT EN GOED [2]).

Constantinopolen, nauw langer Stadt als 'twoord,
Ben ick, als ick 't begin te hooren, moe gehoort.
Wat hoefter voor ijet Een soo menigh' Tonge-bochten,
Als of wij moeyte en last voor tyd-verdrijven sochten?
Ick eer mijn' moeder-tael voor andren, om haer Deughd,
Hoe min sij letter-lymt, hoe meer sij by mij deught.
Ick gunn Amstelredam noch eens soo groot te groeijen,
Maer, waer haer naem een stipp, hij sou mij min vermoeyen.
Veel beter waer ick C. gedoopt als Constantin,
'k Ben geen' twee lett'ren waerd, quell ick het volck met 10.
2. Maij.

---

[1]) Het versje is zeker gericht aan Gaspar Fagel (1629—1688), die in 1670 griffier der Staten-Generaal en in 1672 raadpensionaris werd.

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Mismoeyte.*

DUYTSCH VERDEDIGHT [1]).

Wat sotter seggen is 't, dat onse Moeder-spraeck
Als t' enckel-sijlbigh, oor en monden moede maeck!
Als of het langste woord voor 't oor en uyt den monde
Niet uijt de Koppel van een-sijlbicheit bestonde:
Wat dunckt ons, rolt dit niet als een rond effen woord?
Men hoeft niet na te doen al wat men siet en hoort.

eod.

ONKUNDE [2]).

Ian stond na Bommel op te zeilen:
De schipper zei, 't en kost niet feilen,
Hy souder haest zijn met gemack,
'tWas all gezeilt van rack tot Rack.
(Wat wasser stilt' op 's Heeren straeten,
Als wijfs en Gecken niet en praetten!)
Is 't all gezeilt, sprack malle Ian,
Soo zijn w'er dan, strijck en legh an.

3. Maij.

AU S.R VAN WESEL.

Tu fais des vers François; ie ne t'en blasme point:
Mais si tu ne sçais pas la langue au dernier point,
Garde que des censeurs de race Gallicane
Ne viennent à tourner ton Romane en Don Asne.

3. Maij.

AEN KLEINE VOGELTJENS DIE BUIJTEN TUSCHEN MIJNE VENSTER-RAMEN IN QUAMEN NESTELEN.

Komt in, onnooseltjens; u is niet op te leggen,
Waerom m' u leven en Huijsvesting soud ontseggen.
Ick leve kinderloos, brengt of broeyt d' uw hierin,
Mijn Cluijs is ruijm genoegh voor u en all 'tgesinn.
Ick segg 't u beck aen beck, (want ghij en kont niet lesen)
Dat Hofwijck is voor mij, sal voor u Stoorwijck wesen.

Hofw. 4. Maij.

LACCHEN ONGERIJMT.

Waerom gebreeckter Rijm op lacchen? 'tis gewis
Om datter niets ter werld soo soet als lacchen is.

Ibid. 4. Maij.

---

[1]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Voor ons Nederlandsch.*

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Ians begrip.*

SUR LE TOMBEAU DU S.^{R} DE MAROLLES ABBÉ DE VILLELOIN [1]).

Dieu le traduise au Ciel, l'infini Traducteur,
Mais je seray trompé s'il n'y trouue à redire:
Sans doubte le bon homme ij tiendra son malheur,
S'il n'ij rencontre point de liures à traduire.

16. Maij.

OP DE 60.e VERJAERING VANDEN HEER VAN BEUNINGEN 17.^{en} MAIJ 1681 [2]).

Sess Cruijskens op uw' kerf, en noch al ongetrouwt!
Wel, wijse Beuninghen, wie hadd' u dat vertrouwt?
Soo wijs, en soo, niet Wijfs? en sou niet, op uw sterven,
Een jong soet Beuningkie 'tschoon Achtergat beërven?
Wat praet ick van 't niet Wijfs? ick hael 'twoord in mijn' keel:
Hij waer lang Wijfs genoegh, waer hij 't niet wat te veel:
De Vrijer heeft het vanden Schipper leeren schrijven,
In elcke Haven een; dat's, in een paer, twee Wijven.
Maer van veel schrijven werdt een kloecke hand wel moe.
Soo dat gebeuren moght, daer is remedi toe:
Hoort hoe, van Beuningen, het is een kort' Histori;
Krijght maer victori, eerst op u, dan op Victori.
Is niet victori op victori een' Recept
Soo goed als ghij der oijt een' ingenomen hebt?

LUYTHANDEL.

Luijtslagers, bars geslacht, die maer u selfs behaegt
En my en kundiger ons' ooren light en plaeght,
Wel hebt ghij Slagers naem verdient en wel bekomen.
'Ksie op mijn' arme Luyt met schrick uw' vuijsten komen.
Maer, wilt gh' een less van mij verstaen,
Ick sal uw' handen leeren gaen,
Als handen die maer dunne darmen
Met Vingeren, en niet met armen,
Te roeren hebben, en 't geluijd
Te locken uijt een' stomme Luijt.
Ghij kunt u beter niet besinnen,
Als letten op der Vrouwen Spinnen:
Haer' rechter Hand doet al 'tgeweld
Dat heel het werck te wercke stelt.
Maer 'tWiel hard om en om te slingren

---

[1]) Michel de Marolles (zie dl. VII, 10) was den 6den Maart gestorven.
vs. 3 *tiendra*? Het woord is zeer onduidelijk geschreven.

[2]) Zie blz. 250. Het huwelijk met Victoria Bartolotti van den Heuvel had eerst den 12den Juni 1686 plaats. Zie over Van Beuningen's „engagementen" met een paar dames, Fruin's Aanteekeningen op Droste's *Overblyfsels van geheugchenis*, blz. 427, 428.

En doet niet goeds: het zijn de ving'ren
En 'twerck van d' ander hand om hoog
Daer aen gedurigh spinsters oogh
Met alle aendachticheit moet kleven,
En, naer haer sacht en spoedigh leven
Moet dan de Wiel-hand oock, wel trecken, maer niet slaen.
Kort om, Eenpaericheit, daerop komt alles aen.
Luytslagers, sonder uw' vernuften veel te slijpen,
Ick weet ghij lichtelyck mijn meening sult begrijpen,
En handelen uw' Luijt, rein-snaerigh opgestelt,
Als of 't een Ioffer waer, met vriendschap, geen geweld.

28. Maij.

OUDER EN OUDER [1]).

Ick word niet oud, dat's wel gewiss:
Men kan niet worden datmen is:
Maer ouder word ick alle uren,
En dat's geen nood, wil 't maer wat duren.

29. Maij.

MAEN [2]).

De pleckjens die wij inde Maen sien,
Sien ick voor Iuffer-mouches aen,
En dat voeght de Goddin Diaen,
Want seker, s' is een Vrouw van aensien.

eod.

DIRCK AEN 'T PODAGRA [3]).

Ick meende, Dirck was heel bekomen
Van sijn elendigh Gichten-wee:
Maer is soo verr noch niet gekomen,
Dat scheelt noch wel een voet of twee.

30. Maij.

ARME DIRCK [4]).

Dirck werdt als een rijck man gepresen:
Maer hij ontkent het even stijf;
Rijck? seght hij, Volck, hoe kan ick 't wesen?
'kSlaep noch maer bij mijn eerste Wijf.

ult. (31) Maij.

---

[1]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand; boven een ander afschr. staat: *Van mij.*

[2]) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Maens plecken.*

[3]) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 1 *was* afschr.: *waer*

[4]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Claesens rekening.*

vs. 1 *Dirck* 1 afschr.: *Claes*

OP HET GRAF VAN M.R PIETER DE VOIS, DE BLINDE [1]).

Lagh aller Meester hier soo doof niet als hij blind was,
Hij beter Orgelist van dat hij schier een kind was
Dan die m'er nu toe kiest, Hij spronghe wel uijt het Graf,
En joegh de brodders van sijn heerlijck Orgel af.

1. Iun.

CAERTSPEL [2]).

El Hombre, 'tSpaensche Spel, de Man in duijtsche woorden,
Bekoort ons Vrouvolck meer dan haer oijt spel bekoorden,
En de getrouwde meest: daer is een reden van;
Is 't kolfje na haer hand, sy spelen geern de man.

2. Iun.

AUDITORI ἀμούσῳ [3]).

Ey, Oor-deel-loose Vriend, verlost mij van uw byzijn;
Wij sullen bey gerust, en beide dobbel blij zijn;
Ghij, die mij ongenucht, ick, die u schade bie,
U, die mij noode hoort, ick die u nooder sie.

30. Sept.

LYNDRAEIJER.

'K Sie aen de Scheveningher Brugg
Een' averechtsen handel drijven.
Siet hoe de neering kan beklyven,
En wat de goe man kan bedrijven,
Het gaet, als hadd hij schier twee lijven,
Hy spoedt, en gaet gestaeg te rugg.

28. Oct.

IN OBITUM NICOLAI HEINSII τοῦ πάνυ [4]).

Carceris angusti lentâ nece pressus, ad Astra
Exilijt magni spiritus Heinsiadae.
Heu, docti Veteres! quam vobis reddere vitam
Vidimus, in vivis desijt esse manus.
Plus, Charites vero, et Musae lugete Latinae;
Nullo non longe justior iste dolor.
Quod si, inter Patriae Vatum lamenta, vicissim
Poscitis officio fungar ut ipse pari,
Addo nihil praeter lachrimas, male idoneus auctor,
Qui tanto valeam funere digna loqui.

28. Oct.

1) Boven een afschrift van andere hand schreef H. den titel: *Op het graf van blinde Mr. Pieter de Vois, uytnemend Orgelist.* — Vgl. dl. IV, 260.

2) De titel staat boven een afschr. van andere hand.

3) Boven een afschr. van andere hand schreef H. den titel: *Auditori imperito.*

4) In 3 HSS., 1 daarvan is het klad en heeft den datum. Heinsius was den 7den Oct. gestorven.

EPITAPHIUM [1]).

Heinsius hic situs est. Uter Heinsius, inquis? Uterque.
Ille Pater, Pater et Filius iste fuit.

IN EUNDEM [2]).

Tacete Musae, et omnis eruditior
Pindi clientum turba, ad hanc cladem, tace.
Alibi canoris esse, si libet, licet,
Alibi disertis: solus hic regnet stupor,
Et horridum suspirijs silentium,
Et vim dolendi ipsam ipse suffocans dolor.
Qui nempe verbis posset aut flendo loqui,
Iniquus omnis, indecens, iniurius,
Indignus esset Heinsio luctus meo.

6. Nou.

GALLORUM STATUS.

Τὸ, Stare, Galli nesciunt,
Quia stare Galli nesciunt.

eod.

AD SEXTUM.

Pondera, Mensuras, Numeros, quibus omnia constant,
Sollicitâ seruas, Sexte, notata manu.
Ponderis interea, qui tot sine pondere verba
Spargis, quae tibi sit cura, parum video.
Mensurae prope nec nomen meminisse videris,
Tam sine mensura Scriptor et ardelio es.
Quid tibi cum numeris porro, de plebe Poeta,
In numeris peccans versibus innumeris?
Pondera, Mensuram, Numerum ut serues ad amussim,
Nil te Sexte velim scribere, pauca loqui.

8. Nou.

Collegae; quos, si sinitis, compello, Sodales [3]);
Consulis ornati nomine quisque boni;

---

[1]) Ook in klad. Het versje heeft geen datum, maar staat tusschen het vorige en het volgende vers.

[2]) Het versje is in plano gedrukt met den titel *Epitaphium Nicolai Heinsii*, *τοῦ πάνυ*; daaronder staat eene vertaling met den titel *Het selve* en de onderteekening: Romane (R. van Wesel). Ook is het gedrukt bij Santenius, *Deliciae poëticae*, 51, met den titel: *D. M. Nicolai Heinsii.*

Een ander HS. van het versje was gevoegd bij een brief van H. aan Graevius van 13 Nov. 1681. (Vgl. *Catal. der Huygens-tentoonst.*, N⁰. 312*a*.)

vs. 2 *hanc cladem* plano en Sant.: *hunc Tumulum*

[3]) vs. 1 *quos, si sinitis* eerst: *nisi sic melius* dan: *quos, si fas est*

Nil aliena juuant: ipsi bona nomina simus:
Quisque bono tribuet nomine cuique suum.

10. Nou.

A SON ALTESSE SUR LA 32.e ANNÉE DE SON AAGE [1]).

Ie prie, Monseigneur, que le Ciel, de sa grace
Tousiours et vos souhaits et nos voeux exauçant,
Trois fois à trente et deux nouueau Eere vous fasse,
Et qu'une des trois fois soit celle d'à present.
Si trente et deux trois fois font quatre vingts et seize,
Vivant quatre ans de plus, vous irez à vostre aise,
Où si ie veux monter de l'estage où ie suis,
Pour acheuer mon siecle, il m'en faut quatre et dix.
C'est beaucoup demander; mais, dire si ie l'ose,
Encor pour nostre bien sera ce peu de chose;
Et ce n'est pas chercher trop loin dans l'avenir
Des jours que l'on voudroit ne veoir jamais finir.

14. Nou.

ARGENTORATUM [2]).

Argentoratum vale et Argentina; novo me
Nomine et aurato, quae cepit, Gallia fecit
Magnificam: vile argentum est; meliore metallo,
Quam fueram Germana, palam mihi Gallica plaudo.
Restat ut experiar, felicius Argentina
Libera, an aurata, et porro non libera, vivam.

14. Nou.

Gallae petaci Gellius, Conjux, ait,
Quidquid petiueris dabo, tace modo.
Da tu, tacebo, dicis? at jam non taces.

16. Nou.

Gellius uxori nummos ait usque petenti,
Si potis est, taceas, quot petis usque dabo.
Illa, Age da, taceo, et quoties dabis cumque tacebo:
Ille, nihil, mulier, debeo, jam loqueris.

17. Nou.

IN OBITUM STRATENIJ [3]).

Quem Medicina sibi promiserat immortalem,
Mortalem Stratium mors improuisa probauit.

---

vs. 4 *tribuet* eerst: *reddet*

[1]) Willem III was den 14den Nov. 1650 geboren.

[2]) Op verraderlijke wijze had Lodewijk XIV zich den 30sten Sept. van Straatsburg meester gemaakt.

[3]) In 3 HSS.; 2 daarvan zijn bij de Korenbloemen. 1 HS. heeft den datum 18. Nou. Zie over Willem Verstraten, dl. VI, 234. Den 16den Nov. was hij dood in zijn bed gevonden (*Dagb.*, 85).

vs. 2 *Stratium* 2 HSS. eerst: *medicum*

De vigili vero quum desperaret, inermem
In somnis aggressa virum satis improba fassa est.

17. Nou.

EPITAPHIUM [1]).

Aetate, dignitate, et obseruantiâ
Stratenus Archiater senex hic est situs.
Quaeri videtur posse, causa plurium
Vitarum an haec futura mors, quam mortium.

eod.

Cy gist, tout embaumé de son vivant, le Corps [2])
Du plus vieux Medecin des Provinces Unies.
Sçauoir, si ceste Mort causera plus de Morts
Qu'elle ne sauuera de Vies.

18. Nou.

GRAFSCHRIFT [3]).

Hier light Verstraten t'huijs, die arme rijcke Man,
Ey lacij, daer hy niet meer Gelds verdienen kan.
Dit lichaem had hy soo doorbalsemt met sijn' Pillen,
Dat te bedencken staet of 't wel sal rotten willen.
'K meen dat het droogen sal, gelyck het had begost,
Doen hij, schier Negentich, noch slaefden om den kost.
Sijn' Erven laet hij maer wat Gouds tot haer verdoen, en
Een kael kort Manteltje, met een paer oude Schoenen.
Sy nemen 't soo voor lief; 'tis 't waerdighe Gewaed
Daer in hy 't. gulde slijck vergaerde langs de Straet.
Hoort, Erven; voelt hij noch in d'aerde wat mishagen,
'T is, dat hij onvernoeght in sijn' te korte dagen,
Wat meer tyds had gewenscht om t' uwer volle baet
Soo lang te ploegen, dat uw' kaele Beurs in Staet
Van onverlegene gerusticheit gestelt waer,
En all datgh' in sijn' Cas soudt vinden, goed geel Geld waer;
Soo dat ghij nemmermeer den kommer uijt soudt staen,
Van 'teen aen 't ander Brood, als Grootvaer heeft gedaen.
Maer dat's mis. Gaet ghij niet, om sijn' verwarde Boecken
Een Beneficitje van Inventaris soecken?

19. Nou.

---

1) vs. 4 *quam* eerst: *an*

2) Ook in klad, met den datum. Beide HSS. zijn bij de Korenbloemen.

3) Ook in klad, dat den datum heeft. De 10 eerste regels werden den 18den Nov. geschreven. De Nederlandsche versjes op Van der Straten komen ook voor in afschr. van andere hand, het eerste met den titel: *Op de Doodt van Doctor vander Straten*, de andere met: *Noch*.

vs. 1 *die* klad: *den* — vs. 17 *Soo dat ghij* klad: *Om emmers* — *soudt* klad: *te* — vs. 19 *niet* klad: *nu*

NOCH [1]).

Verstraten light hier in een' dicke diere kist:
Wat sagh hij suer en scheel, Verstraeten, als hy 'twist.

eod.

NOCH [2]).

Verstraten, die eens sterven most,
Spijt all sijn' Apothekers kost,
In vijf sess uren tyds verlost,
Had schier gedaen eer hij begost.
De reden was, hy nam de Post,
En stierf soo haestigh als hij kost,
Om dat lang sterven te veel kost.
Hoe veel toch? vraeght het aen sijn' Erven,
Die sullen 't weten aen sijn' Kerven,
Daer by sij meer Visiten erven,
In Geld en Land en Huijs en Erven
Dan s' opentlijck bekennen derven:
En soud' hy 't dan daer niet verkerven,
En die beroijde luij bederven
Met al te kostelick te sterven?

21. Nou.

Morte mori lentâ, non auferri violentâ [3]),
Optimus est hominum transitus ad Dominum.

23. Nou. extempore.

NOCH [4]).

De Medicijn' had voor den ouden Vander Straten
Door kracht van Pillen noijt te willen sterven laten.
De dood, die beter wist, heeft onvoorsiens, en ras
Bewesen, dat hij niet onsterffelijck en was.
Doch hoes' hem heeft ontsien, met bey sijn' oogen open,
Heeft de Prij wel bekent, stillswijgens ingeslopen,
Daer sij hem weereloos in 'tdoncker vanden nacht
Verraedlijck in sijn' slaep om 'tleven heeft gebracht.

26. Nou.

---

[1]) Ook in klad, dat den datum heeft.
vs. 1 *dicke* klad: *Eicken*

[2]) Ook in klad, dat den datum heeft.
vs. 8 *het* klad: *dat* — vs. 9 *sullen* klad: *konnen* — vs. 13 *'t* niet in het HS., maar in het klad.

[3]) In 2 HSS., één daarvan is bij de Korenbloemen.

[4]) Ook in klad, dat den datum heeft.
vs. 2 *kracht van Pillen* klad: *Pillegiften* — vs. 7 *'tdoncker* klad: *'t midden*

NOCH [1]).

De Dood had menigh jaer geloert op Vander Straten,
Maer hem noijt aengetast. Dat heeft sij niet gelaten
Uijt mededoogen; neen, soo goed en is sij niet:
'T en was niet als uijt schrick dats' hem met vreden liet.
Schrick van sijn' Pillen? neen; van alle bitterheden
Is sij de bitterste: Daer was een' stercker reden,
Waerom sij voorden Man gebeeft heeft en geswicht,
Sy schrickte voorden blick van sijn verwart Gesicht,
Daer tegens sij niet wist waer henen sich te keeren,
Om seker en gewiss den Doctor t'overheeren:
Op 't eind is haer de komst in 'tdoncker eens geluckt,
En s' heeft hem slapende ter Wereld uijt geruckt.

2. Dec.

HEMELHOOGHDE [2]).

Siet waer de Wiskonst gaet van hooge Hemel-wijsen,
Sij seggen (dat waer niet; sij seggen en bewijsen)
Stelt grof Geschutt in 'tlood en schiet reght opwaert aen;
Twaelf hondert duysend jaer most sulcken Cogel gaen,
Met all de snelte die hem 't swarte Kruijd kan geven,
Eer hij tot maer ontrent de Sterren waer gedreven.
Is dan van hier tot daer de halve Middelijn
Van dat oneindigh rond; wat moet de heele zijn!
Telt mijlen dien het lust; u sal de macht ontbreken
Om t'eenen adem all 'tgecijffert uijt te spreken.
Uijt spreken is het minst, 't uijt dencken geeft een schrick,
En doet mij roepen, Heer, wat zijt ghij, en wat ick!

3. Dec.

AENDEN HEERE VAN RENSWOUDE [3]).

Geluck, Heer van Renswouw: 't is yeder niet gegeven
Syn' Tweeling, en daertoe sijn' Doctor t'overleven.
Na die victori, denckt, wat souder tegenstaen,
Waerom ghij niet uw' Eew ten einden uijt soudt gaen.
Al is de Doctor wegh, ghij sult hem niet eens missen:
Ghij kent de rechte kunst; de sijn' en was maer gissen:
Siet, all sijn Pille gift, wat is 't hem nutt geweest,
Daer hij light en vergaet, en ghij dit staet en leest.

5. Dec.

---

1) Ook in klad, dat den datum heeft.
2) Boven een afschr. van andere hand schreef H. den titel: *Wisse Wonder.*
3) In 3 HSS.; één daarvan is het klad.
Zie blz. 247.
vs. 1 *Geluck, Heer van Renswoude* 2 HSS.: *Renswoude, veel gelucks*

NOCH (GRAFSCHRIFT) [1].

Eens is Verstraten dood: O die hem by sijn leven
Twee drij Visitjens loon mooght schuldigh zijn gebleven:
Gaet haestigh en betaelt sijn arme kindskind af,
Soo gh' hem sijn volle rust wilt gunnen in sijn Graf.

6. Dec.

NOCH [2].

Wat was 't een schrick op Straet, Verstraten te sien loopen,
In een Fluweelen Rock met louter Goude Knoopen?
'tSchijnt datter niemand op de rechte reden docht,
Die den door-zuijnighen Doctoor aen 't proncken brocht.
Eens had de goede Man sijn hert verkrachten willen
Ter eeren vande Konst en all sijn' gulde Pillen,
En ter gedachtenis van dat hem in sijn' Cas
Dat Bitter heilighe soo soet'en Bitter was.

eod.

NOCH [3].

Met all' sijn' Haegsche winst heeft goede Vander Straten
Syn afgeslooft gebeent naer Uytrecht voeren laten:
Waer 't moghelijck geweest, hoe geern' had hij die Vracht
Op sijn' ouw' voeten noch gespaert, gelyck hij placht.

eod.

NOCH [4].

Ick vraegden in mijn' Droom den dooden Vander Straten,
Die d'ommeloop van 'tBloed noijt wilde leeren laten,
Waerom hy niet en leefd', en of hij nu het Bloed
Dat, gaende, leven doet,
Still staende, niet en vond gestorven in sijn' Vaten?
Hem luste niet te praten:
Maer, naer ick mercken kost, 'tbleeck aensicht bloosde wat,
Daer uijt ick schier besloot dat hij 't eens had gevatt.
'T was jammer dat het als een Vogel opden Boom was,
En dat het maer een Droom was.

7. Dec.

NOCH [5].

Den ommeloop van 't Bloed heeft die Bloed, vander Straten,
Sijn' steeghe herssenen noijt overstrijden laten.

---

[1]) Ook in klad, dat den datum heeft.
[2]) Ook in klad, dat den datum heeft.
vs. 3 *rechte reden docht* klad eerst: *reden heeft gedocht*
[3]) Ook in klad, dat den datum heeft.
vs. 4 *sijn' ouw'* klad: *bey sijn*
[4]) Ook in klad, dat den datum heeft.
[5]) Ook in klad, dat den datum heeft.

Maer, Borghers vanden Haegh,
Ghij die hem alle daegh
En altyd even graegh
Door dick en dun gekropen
Beslijckt saeght en bedropen
Visiten doen met hoopen,
Geeft antwoord op mijn' vraegh,
Hebt gh' oyt Doctoren Bloed meer om end om sien loopen?

7. Dec.

NOCH [1]).

De Doctor Vander Straten
Heeft eens de werld verlaten;
Staet te bedencken of dit droevighe gevall
Meer dooden geven, of meer levens berghen sal.

7. Dec.

NOCH [2]).

Ongeerne quam ick te vernemen,
Dat m' uijt dit Spel van Pen en Int
Een averechts besluijt wouw nemen,
Als of ick niet Verstraetens Vrind
En hij de mijne lang geweest waer.
De Man was Neerstigh, Rijck en Deun,
Daer in dooroefen ick mijn geest maer,
Heel sonder argh, en om den Deun.

7. Dec.

NIEWEN ADEL [3]).

Heb ick een woord in 't vat
Diep inde tachtich jaer,
Ick weet by wien en waer
Het diende wel gevatt.
't Gaet vinnigh; maer 'tis waer, dat niewen Adel huijden
Geen grooter vijanden en heeft als oude luyden.

15. Dec.

AENDEN HEERE VAN RENSWOUDE [4]).

De Kunst daer ick af spreeck, is, jae, uw' eighen kunst,
En wel te recht, Mijn Heer, heb ick s' u toegeschreven.

---

vs. 5 en 7 in het klad in omgekeerde volgorde. vs. 6 niet in het klad.

1) Ook in klad, dat den datum heeft.

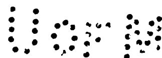
vs. 3 *dit* klad: *dat* — vs. 4 *dooden* klad eerst: *lijcken*

2) Ook in klad met den datum, en in afschrift van andere hand met den titel: *Op de voorschreve Veersen op de Dood van Dr. Verstraten.*

3) Ook in 2 afschriften van andere hand.

vs. 1 en 2 in die afschriften in omgekeerde volgorde.

4) H. beantwoordde met dit vers een versje, dat Renswoude den 15den Dec. aan hem richtte; het HS. er van is bij de Korenbloemen.

Sou s' u niet eigen zijn? ghij hebtse van Gods gunst.
Hoort een niet eigen toe dat God hem heeft gegeven?

Ia dobbel is uw' Gaef: Eerst die van goe' geboort
En kloecke Leden, om veel' Iaeren uijt te herden;
En dan een' tweede, die voor all daer by behoort,
Om lang te leven, en niet levens moe te werden.

God die die Leden gaf, heeft u daer toe vergunt
De kunst van wijsselijck daer mé te konnen omgaen;
Soo datgh', oud wewenaer, als een jong vrijer, kunt
Recht op de Beenen staen, daer uws gelycke krom gaen.

Dat luckt' uw Tweeling niet, die noijt niet op en hiel
Van sijn oud Ingewand met Aloë te villen,
En doch wel blycken liet, als hij u eerst ontviel,
Wat gulde middelmaet vermagh by gulde Pillen.

Lang gae die Kunst in swang, en Dies' u heeft geleert
Gunn' s' u soo matelijck, soo vast, soo lang te pleghen,
Tot dat Hij U, tot Hem aendachtelick bekeert,
Daer haele, daermen niet en gaet als door syn' weghen:

Soo hael', als Hij, eilaes, hem niet gehaelt en heeft,
Die 'kwenschte niet in 't Graf soo schielijck had sien delven;
En nu wij, Ghij en ick, soo na zijn afgeleeft,
Bidd ick het af voor u, en hoop 't af voor mijn selven.

16. Dec.

Ick weet niet of dit soo best sal te vatten zijn [1]),
Dus heb ick 't eens gerijmt in Monicken Latijn:
Morte mori lentâ, non auferri violentâ,
Optimus est hominum transitus ad Dominum.

eod.

DOCTOR DIRCK.

Dirck sijn Heer vader was niet als een Apotheker,
En leefden, seght hij, sess of acht en tachtich jaer.
Nu ick een Doctor ben, en soon van sulcken Vaer,
Ick leev er op het minst wel hondert, dat is seker.

17. Dec.

IEROENS COORTS [2]).

Ick heb een' koude Coorts voormiddaghs, na den noen
Een heete, datser twee; soo rekent Boer Ieroen;

---

1) Zie ook blz. 270.

2) Ook in afschr. van andere hand.

En 'tis een' enkele. Maer, seght hij, sonder vreesen,
Ick sal van bey genesen,
't En kan niet anders zijn,
De Doctor heeft het mij versekert in Latijn.

22. Dec.

DAMES DAGHWERCK [1]).

Of 't wel of qualijck gae met de Gemeene saeck,
Ons' Haegsche Iofferen versuijmen geen vermaeck:
Sy smooren alle sorgh met leckere remedien,
Slaep, Chocolaet, Goed chier, Té, Coets, Caert en Comedien.
'k Wouw dat mij een wijs man met reden deed' verstaen
Of 't onverstandigh is, of wijsselyck gedaen:
Mijn' arme nedrigheit gaet verder niet als vraghen:
Ick derv' er 'tsoete volcks goe' gratie niet aen waghen.
Ick haer ontstellen, ick haer stooren, verr van daer;
'Kwensch haer een saligh en vol-Hombrigh niewe jaer.

Gano.

'S NACHTS [2]).

Luydt dit wat Middernachtigh,
Ick schrijf het los en jachtigh
Myn' oogen qualyck machtigh,
Soo 1600 pas begost en 82.

1. Ian.

VOOR R. VAN WESEL, AEN SYN' HOOGHEIT [3]).

Bij de genade Gods, zijt Ghij, Genadigh Heer,
Dat Ghij lang wesen moet: by die genade, en weer
Bij d' Uwe, zijn mijn Soon en ick uw' gunstgenooten.
Ick derve dat geluck met woorden niet begrooten;
't Souw maer verkleinen zijn all wat ick seggen dorst.
Dit derv' ick nu alleen: *Lof en danck, groote Vorst.*
Ick hoop mijn Vendrigh sal, magh hij 't de zee ontleggen,
Sijn eewigh' eighen danck ootmoedigh komen seggen,
En quijten sich te land, als 't aenden man sal gaen,
Soo 'k wensche dat hij reeds te water hebb' gedaen.

7. Ian.

---

vs. 6 *in* afschr.: *in 't*

[1]) Boven één der afschriften van andere hand schreef H.: *Dames daghwerck. Niewejaer.*

vs. 3 *met* afschr.: *in* — vs. 9 en 10 komen in 1 afschr. niet voor.

[2]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

[3]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. den titel schreef: *Aen Syne Hoogh.t Voor R. van Wesel, voor sijn Soon, te water uijt.*

Het versje is afgedrukt in de *Versl. en Meded. der Kon. Akad. v. Wetensch. 2de reeks*, VIII, 1878, blz. 79, met den titel: *Aen sijn Hooght. Voor R. van Wesel. Voor sijn soon te water uyt.* — Zie blz. 276.

De Cicerone meo melius qui posset Erasmo [1])
Scribere, qui melius dicere, nemo fuit.
Ergo quis hic furor, hoc odium est, haec vana simultas,
Quae magnos irae diuidit umbra viros?
Quaere cui justum moneas, fortissime, Bellum,
Non est, non hostem vincere, Caesareum.
Unanimes estis: libeat concordibus esse,
Utri sit Cicero charior huic an huic.
Quaeritur, ergo viri fratres, laudabilis isthaec
Inuidia est, vinci et vincere utrumque juuet.

Qui de nil merito sic insaniuit Erasmo,
Quid non dicturus, si meruisset, erat?

AD IUVENEM DOCT. MED.

Doctor es et Medicus: mallem si doctior esses,
Ad titulos solum desit Iota tuos.

9. Ian.

Hoc scite, Amici, quas ego tot versuum [2])
Nugas canoras futilesque protuli,
In lectulo plerasque productas meo,
Insomniam quo fallerem molestulam,
Et cogitatiunculas misere graues.
Proinde qualis iste cumque sit labor,
. . . .
Supina, juri ignota, diligentia est.

VOOR VAN WESEL, AEN SYNE HOOGHEIT [3]).

Uyt onverdiende gunst, als ick werd' onderrecht,
Hebt ghij mij onverdocht een' weldaed toegeseght:
Doorluchtigh Heer en Vorst, o brave Willem Hendrich,
Maeckt van een woord een werck, ick sie mijn' soon haest vendrich.
'Kben wat te haestigen vervolger inder daed;

---

[1]) Dit en het volgende versje zijn niet gedateerd, maar staan op hetzelfde blad als *Ad Iuvenem Doct. med.*

[2]) Het versje staat op hetzelfde blad als de beide vorigen; het heeft geen datum.
vs. 5 *misere* eerst: *animo* — Onder vs. 6 is ruimte voor een regel opengelaten.

[3]) In 2 HSS., het eene met den titel: *Pro Romano Weselio ad Principem.* Beide HSS. zijn ongedateerd, maar het ééne, dat bij de Lat. gedichten is, staat op hetzelfde blad als de 4 vorige versjes. Ook in afschriften van andere hand.

Het versje is afgedrukt in de *Versl. en Meded. der Kon. Akad. v. Wetensch. Afd. Letterk. 2de Reeks*, VIII, 1878, blz. 79.

Lambertus Dominicus van Wesel was de eenige zoon van Romanus (zie blz. 256). Hij was blijkbaar militair, maar schijnt zich niet goed te hebben gedragen. Althans in 1686 onderhandelde de vader met de burgemeesters van Alkmaar over zijn zoon, die daar gevangen zat wegens schulden. (Vgl. C. W. Bruinvis in *Oud-Holland*, 1898, blz. 64).

vs. 1 *werd'* 1 HS.: *ben* — vs. 2 *onverdocht* 1 HS.: *onverwacht*

Want ghij hebt tyds genoegh (God gunn' 't ons) te beleven
Om noch veel dusenden van vendelen te geven;
Maer by u heb ick niet als een oud Advocaet;
En sonder hulp te Hoof, men weet wel hoe dat gaet.

EL HOMBRE [1]).

Het Hombre-spel bij daegh daer houdt Truy machtigh van,
Want sy speelt geern de Man.
In 't Hombre-spel bij nacht gaet sij noch wel soo vast,
Want sij kan 't bij den tast.

10. Ian.

AENDEN ADVOCAET R. VAN WESEL, MET MIJNE COREN-BLOEMEN [2]).

Ontrent mijn honderste, op vijftien Iaeren naer,
Schenck ick u dees', als ick, verlepten Niewe Iaer.
Verschrickt u 'tlompe Block, laet het een legger wesen,
Om hier en daer somtyds een' blauw Blom uijt te lesen.
Dat swaer om trecken is, werdt, pluijsende, niet swaer:
Een Paerd-Staert volght de hand, en licht, maer haer voor haer.
Komt voorts de Gift wat laet, misduydt de lange wijl niet,
Aen luijden van mijn' slagh misstaet den Ouden Stijl niet.

$\frac{1}{11}$ Ianuar.

AENDEN ADVOCAET VAN WESEL [3]).

Hard snuijten, daer de neus af bloedt,
En doet den snuijter niet veel goed.
Deun verghen werdt gelijck als tergen.
Men springt niet over dal en bergen.
Een gaet veel verder voet voor voet
Dan die te wijde schreden doet.

Saluo meliore.

11. Ian.

BEROYDE IONCKER [4]).

Na ick 't begrijpen kan, is onse Ioncker Ian
Niet anders als een half geluckigh Edelman;
Om een swaer ongemack dat hem benauwt, te weten
Veel *qualiteten*, en niet veel, en *qualic t'eten*.

17. Ian.

---

1) Ook in klad, dat titel en datum heeft.
vs. 1 *Truy* klad: *Neel* — vs. 2 klad: *Al Hombre by der nacht gaets' emmers wel soo vast*

2) vs. 5 *trecken*? Het woord is onduidelijk.

3) Ook in 2 afschriften van andere hand; boven het eene schreef H.: *Aen een' vriend, tot maetiger spoed*, boven het andere: *Aen een overhaestigh vervolger*.
vs. 3 *Deun* afschr.: *Dan*

4) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschrift: *Armen Adel.*

AEN DEN HEERE VAN RENSWOUDE [1]).

Gaet de lang levens kunst ten eind', oud Heer en Vriend,
Daer gh' u soo menigh jaer soo wel af hebt gedient;
U staet een' betere van ouds in 'thert geschreven
Van geern en wel bereidt in 'teewigh te gaen leven.
Zeid' ick dat ghij die nu door en door leeren most,
Ick leerd' u dat ghij lang geleert hebt en gekost.
Ontleeft maer soo ghij leefd', als in Gods wegh bedreven;
Lang en wel leven kan niet als wel sterven geven.
Vaert wel in eewicheit; ick volgh u op den voet,
God ghev' mij hem soo wel te volgen als ghij doet.

21. Ian.

IOANNIS DE REEDE RENSWOUDIJ V. N. LONGO MORTALIS VITAE AD AETERNAM CURSU PIJSSIME DEFUNCTI EPITAPHIUM [2]).

Reedius hic situs est, quam claro nobilis ortu,
Tam Patrij longâ laude Ministerij:
Decrepitos inter Iuuenis, vivace senectâ,
Quemque diu Proavum nemo putasset Avum:
Consilij nec morosi, nec praepetis, aeque
Sedato ad levia et maxima quaeque gradu:
Omni Fortunae molimine major, eâdem
Fronte diem sudum et nubila nigra ferens:
Omnia quod superat, tantâ cum laude peractis
Ultima praefulsit pulchrior una dies.
Si locus est votis, tales tibi, Patria, multos
Vivere sic Iuuenes opto, morique Senes.

27. Ian.

NEEL MET KIND.

Neel wist niet waer sij 'thad, om sek're niewicheden
Dies' onlangs onvoorsiens gewaer wierd in haer' leden.
Sints voelt sij datter wat van binnen light en leeft:
Sy wist niet waer sy 't had, nu weet sij waer sij 't heeft.

2. Feb.

AEN JONGHEN DOCTOR IAN.

Welck' waeren beter doodt, of alle de Doctoren,
Of all' de Honden, Ian? Ghij hebt u niet te stooren,

---

1) In 2 HSS.; de titel van het eene is: *Aenden selven Heere seer kranck te bedde.* Onder het versje staat daar: Obijt 7°. Febr. 1682. Ook in afschr. van andere hand; H. voegde daar aan den titel het woord *stervende* toe.

2) Ook in klad, met den datum. Onder het vers staat daar: Obijt 17. Feb. 82.

vs. 9 *Omnia quod superat* klad eerst: *Quod magis, Hospes, ames* — vs. 12 *Vivere sic* klad eerst eveneens, dan: *Esse simul*

Al zijt ghij nu Doctoor,
Ick stell het ernstigh voor.
Hoort na mijn overleggen,
Ick derv' u rond uijt seggen,
'K waer liever t'eener tyd
All' de Doctoren quijt.
Want, waerender geen' meer, met kennisse van saken
Waer van een eerlyck man noch een Doctoor te maken.
Maer, als men niet meer honden vond,
Wie maeckt' ons weer een' niewen Hond?

5. Feb.

AEN ROEMER VAN WESEL [1]).

Ghij zijt geen eenigh kint, verstaet, van Anna Roemers.
Uw' Moeder was het noch van veel meer brave Roemers.

eod.

AENDEN SELVEN [2]).

Romane, 'tis misluckt, uw Grafdicht voorden nood
Kond' uw' oud' Advocaet niet vrijen vande dood:
'T en gaet niet altoos vast, al is 't een' oud' histori,
Dat dignum laude virum de Musa vetat mori.

eod.

WEER AEN [3]).

Als waer het niet genoegh dat Wind en Zee als doll
Ons' dijcken over roll',
En woed' in onse Polders
Tot boven alle Solders,
Wij schreijense voort voll.
Maer wat kan schreijen helpen
Om overloop te stelpen
Of Breucken te beslaen?
Men moeter anders aen.
Verslagen Ingelanden
Wy hebben hert en handen
En een genadigh Heer,

---

1) Het versje is doorgeschrapt.

2) Ook in afschriften van andere hand; boven één schreef H.: *Op R. van Wesels Grafdicht van den H.r van Renswoude*, boven een ander: *Aen R. van Wesel op de dood van* enz. — H. schreef eerst: *Romane, 'tis misluckt, al is 't een' oud' histori*, en liet daarop vs. 4 volgen.

3) Ook in 2 afschriften van andere hand met den titel: *Op den Vloed van* 26. *Jan. Weer aen.*

Den 26sten Jan. braken verscheidene dijken op Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland en in Staats-Vlaanderen door. In Rotterdam, Dordrecht en Den Briel werd schade aangericht door het hooge water (vgl. *Hollandse Mercurius*, voor 1682, blz. 1—8).

Komt, stellenw' ons ter weer
Als doe wij water waeren
En banden alle baeren
Met yver en geweldt
Uyt ons bedijckte veld.
Laet ons eendrachtigh poogen
Dat veld noch eens te droogen.
Vrouw' voeten na de Kerck,
Mans handen aen het werck.
Siet niet malkandren bang aen,
Men moet dien ouden gang gaen,
God zegent moeyt en kunst,
Noijt wanhoop met sijn' gunst.

6. Feb.

Quaerentibus, quod saepe agunt, Amiculis,
Religio quid Romana sit; respondeo,
Fucata nugis nuda quondam Veritas.

11. Feb.

STILTE EN SNEEW OP STORM EN HOOGEN VLOED.

De Lucht is uijt gebuijt: Hem laet ons eewigh loven,
Soo toornigh en soo goed,
Die dese wondren doet,
En levert ons van boven
In plaets van woesten storm en sout nats overvloed,
Tot niew vertroosting, still, droogh water, witt en soet.

15. Feb.

AENDEN HEERE ADVOCAET ROMANUS VAN WESEL [1]).

Romane, vriend van ouds; wij hebben veel' gedachten
Gewisselt onder ons, daerom wij t'samen lachten,
En scheijend'er niet uijt, soo 't God gevalt en u:
Eens laet ons, niet suer sien, maer eens, niet lacchen, nu.
Ick draghe wat in 't hoofd; daer moet ick af geleggen:
Schrickt voor het baeren niet; mijn baeren sal maer seggen,
En zedigh seggen zijn, en vragen, hier en daer,
Na wie, wat, en waerom, en sints wanneer, en waer.
Wat schort u aen de Kerck daerin ick ben geboren?
Hoe treedt ghij'r niet eens in? wat meentgh'er in te hooren,
Wat vreest gh'er in te sien? Men preeckter onsen God,
Dat's uwen God en mijn; men leert'er sijn Gebod;

---

[1]) Ook in klad, met den titel: *De H.r van Zuijlichem aenden Heere* enz. Boven het klad staat Febr. 1682, onder aan: initio Martij.

Bij vs. 12 in het klad in marg.: 10. Praecept.

In Waerheit en in Geest aenbidt m'er hem alleen, en
Die eer en lydt m'er Hem geen' Schepselen t'ontleenen,
Veel min haer' Schepselen, al waer 't Sijn eigen Beeld;
Men eert Hem in een' Tael die niemand en verveelt,
Die allen eighen is, en niemant hoeft te leeren;
Men straft'er, Sijnen naem onwettigh te besweeren;
Men viert'er sijnen, van de seven eenen, dagh;
Men leerter Kinderen der Ouderen ontsagh;
Men strafter Bloed en Moort, ontucht van Hoererijen,
Diefstall, en logentael, en slim geraegh benijen
Van 's Evennaestens Haef: Men leest'er overluijt
Daer all de Christenheit all haer Geloof in sluijt,
Van Vader, Soon en Geest. Aendachtige Gebeden
Bevestichtm'er met Een, dat uijt geen' Menschen reden
Te voorschijn is gebracht; maer uijt den diepen grond
Van Gods doorwijsheit, en door sijnen eigen mond.
Men sluijt'er 't heiligh werck met Lof en Danck-Gesangen
Des Conings na Gods hert, in blyden tijd en bangen
Al even troostigh, en altoos gevoeghelyck;
En dit uijt aller hert en monden te gelijck.
Dus houdt men daglijx huijs in Gods huijs. Hier is vragen
Mijn beurt weer op een niew: Waer hebt ghij van te klagen,
Wat heb ick u verhaelt dat buijten-sporigh is,
Wat feilter aen, waer in ontstelt sich uw Gewiss?
Is 't niet ael-oude Plicht dien gh'ons hoort en siet pleghen,
Is 't ergens uijt den wegh van Gods bepaelde weghen?
Siet hoe wij verder gaen: Doe de Verlosser quam,
En aller schuld, alleen onschuldigh, op sich nam,
Keurd' hij die plichten af, beschreef hij niewe wetten,
Om de Godsdiensticheit van d'oude te verpletten?
In geenen deel': Hij stijfde en sterckte d'oude Wijs,
Als 't op een scheiden ging, met hechter onderwijs.
Soo is Inlijving Doop geworden, sonder snijen;
Soo 't bitter Pascha ter geheughenis van 't Lijen
Van Israëls geslacht, verschapen in een' Feest
Daer van Hij, sterven gaend', insteller is geweest,
Om ons domm ongevoel en achteloos vergeten
Te weeren uijt het hert, wanneer wij daer geseten
Als sijn' elf Leerlingen met Hem den laesten nacht
Sijns lijdens teeckenen ter Tafel sien gebracht.
Hier, dunckt mij, rimpelt ghij het voorhoofd meer als voren;
Waerom, begrijp ick niet: ick doen u toch niet hooren

Bij vs. 23 in marg.: Symbol.

vs. 32 *monden* klad: *keelen* — vs. 33 *Hier* klad: *Dus* — vs. 39 *Siet hoe wij verder gaen* klad: *Ick kom u naerder bij* — vs. 42 *verpletten* klad: *versetten*

Als wat ghij dickmaels leest in 't Goeder-tyding-Boeck,
Daer ghij uw eewigh heil, en ick het mijn in soeck.
Ick melde wat daer staet; wat kand'er aen gebreken?
Soo lang ick God na spreeck, kan ick mij niet verspreken:
Heb ick 'er Iota van of Iota by gedaen?
Den vloeck die daer toe staet hop' ick altoos t'ontgaen.
Van waer beginnen wij? Van doe daer Menschen waeren
Dien 't God behaegden uijt sijn' Schepselen te spaeren,
En noemden, onder all, Syn Erfdeel en sijn Volck,
En thoond' haer door den damp van een' onheldre wolck
Van grove Plechtigheen, van smeerigh' Altaer-vieren,
Van 'tslachten sonder end van schuldeloose Dieren,
Wat Heil aenstaende was. Moetm' op het oudste staen,
'K weet verder niet te rugg als tot de Wiegh te gaen.
Is 't van te verr gehaelt; wij konnen 't laten vaeren;
En springen over heen soo menigh duijsent Iaeren,
Tot daer de Silo quam, en klaerden ons de lucht,
Daer na 't heel Schepsel in dien doncker had gesucht.
Dat was de tweede Wiegh (Wiegh maghmen qualick seggen,
Daer Hij van boven in de Stall-Cribb quam te leggen)
De Waerheits waere Wiegh, van waer wij uijt den nacht
Van alle swijmeling tot Kennis zijn gebracht,
Tot Hoop, Geloof en Liefd', en alle ziele-zeden,
Daer van Hij ons het pad soo heiligh voorgetreden,
Soo vriendlyck heeft bepreeckt: Doet, zeid' hij met gemoe,
En kinder-tuchts-gewijs, doet als ick segg en doe.
Aen dese Hoofdless is 't, Romane, dat wij kleven,
Wij lydender geen' meer, of over of beneven,
Niet vanden wijsten mensch: jae, waer het Eng'len spraeck,
Die uijt den Hemel klonck en door de Wolcken braeck,
Wij gaven geen gehoor. Is 't anders by uluijden,
En staen uw' ooren op voor andere geluijden,
En wilt ghij Mis doen en Misdoen, van die less af,
Die ons de Wijse alleen wijs en Wettgever gaf;
En wilt ghij in een' Kerck aen meer aenbidlickheden
Als die 't alleenigh is uws herten drift besteden;
En wilt ghij doode li'en toeroepen inden nood,
En wilt ghij Schepperen sien scheppen uijt uw Brood,
Door Schepperen als ghij; En wilt ghij met de gasten
Van sulcken Schepper, die alleenigh eet, staen vasten;
En wilt ghij konstigh Hout, of kostelicker Steen
Eer bieden, soo ghij weet dat niet als blinde de'en;

---

vs. 73 *Dat* klad: *Dit* — vs. 85 *geen gehoor* klad: *se geen plaets* — vs. 86 *andere geluijden* klad: *and're bij-geluijden* — vs. 87 *less* klad: *wett* — vs. 93 *Schepperen* klad: *schepselen* — vs. 96 *niet* klad: *noyt*

En wilt ghij letter-loose in een' van d'oude spraecken
Sien sitten prevelen als oftse God aenspraecken,
En spreken ofse niet en spraecken, haer geluijd
Verstaende min noch meer als 'thaer' een houte Luijt;
En wilt ghij zielen uijt haer' lichaemen gescheiden,
En wel gescheiden, eerst ten Viere sien geleiden,
Ten Viere (helpt mij toch vernemen, waer ontrent)
Lang na de tweede Wiegh ter Wereld onbekent;
En lust u Weduwen na Roomen te sien loopen,
Om Mans te redderen, en uijt dien brand te koopen,
Of daertoe 's Heeren Bloed niet Munts genoegh en was;
Wiltgh' in dat Roomen uijt die grondeloose Cass
Van aller Heiligen verdiensten sien bestellen
Soo veel schats als ghij nauw in Cijffer uijt soudt tellen,
Om zielen by den hoop te lossen uijt die vlam;
(De scherpste vond die oijt uijt Roomsche sinnen quam)
En wilt ghij voort dat Hof, die Hutte van S.t Pieter,
(Want alles oyt gehoort en ongehoort geschiedt'er)
Doorwandelen met lust en lof van 't hoogh beleid
Van die almogende en onfeilbaer' Heiligheit;
En lust u sijnen voet eerbiedelyck te kussen
Dien ghij en ick wel weet wat Menschlickheit op 't Cussen,
Stadhouders Cussen met drij Croonen, heeft gebracht;
En smaeckt u Bisdoms eerst, dan Pausdoms hoogste pracht,
Bij d'arme Vischerij van aengewonnen menschen
In des mans heiligh nett, van dien ick wel moght wenschen
In 't seker te verstaen of hij oijt Roomen sagh,
En wat hem duncken sou, soo hij maer eenen dagh
Sijn Nazaet quaem te sien, en welck van die vier voeten,
Als sij den anderen bij ongevall ontmoetten,
In alle redlickheit de voor-kuss hooren sou,
Het niew' of 't oude paer, daer ick het meest mé houw;
En blijft ghij steeds gereed met ootmoed af te wachten,
Daer onlangs Coninghen (daer doen 't er noch) om lachten
Dat dese Iupiter sijn Blixems ongenae
Tot uw' Gemoedren toe in Ban en Boete slae,
En laet' u weten, God heeft Vleesch en Visch geschapen
Tot aller vrij genot: maer wacht u te vergapen
Aen wat ick, mijner macht, en Ick als Ick verbie,
Ick die van desen topp all' hoogten oversie:
Ick die op Croonen treede, en vreemde Coninghrijcken
Aen Vrienden omme deel, en met een' lijn te strijcken
Der Wereld halve rond in noch twee helften scheij,

vs. 106 *dien* klad: *den* — vs. 117 *eerbiedelyck* and. lez. in het klad: *Gods-diensts gelyck* — vs. 124 *soo* klad: *als* — vs. 130 *om* klad: *mé*

En yeder die 't mij lust sijn vierendeel bescheij;
Spreeckt uijt, Romane Vriend (want ick word moe van vraeghen)
Staet all dat Roomsche Niew gevest in uw behagen,
En siet ghij liever 't volck, gebannen uijt het licht
Van 's Vaders laesten Will, op goed geloof bericht
Van watmen daer in vindt en niet en vindt geschreven,
(Het groot Bericht van wel gelooven en wel leven)
Dan datter ijeder in vertrooste syn Gewiss,
En werd'er wijs uijt, als, daer uijt, sijn Leeraer is;
'Ksie 't met goed' oogen aen; maer oogen van medoogen;
Soo gh' anders van mij wacht, soo houdt u voor bedrogen;
Ick haet de dolinge, maer den verdoolden niet.
Waer in misdoet hij mij, die niet soo verr en siet
Als ick vermeen te sien? droegh ick hem een quaed hert toe,
Ick doolde nevens hem: mij dunckt daer hoort geen' smert toe
Van Galgh of Tackeboss: soud' ick een Indiaen
Der Christenen Geloof met Stocken doen verstaen,
Of voeren hem te Vier? Romane, soudt ghij 't waghen,
En liever uws Gelyck verworghen als beklaghen,
En met bewegingen van minnelyck bescheid
Geleiden uijt den damp van sijn' onkundicheit?
'k Vertrouwt u niet meer toe als ick 't mij selfs vertrouwde.
  Maer lett op een Verding dat ick gerechtigh houde,
En uwe reden vergh: Daer ick u vredelijck
Heel Roomens winckel gunn, met all 't onredelijck
Dat icker in bekeur; min zijt ghij mij niet schuldigh,
Dan dat ghij, even soo bescheiden en geduldigh,
Mijn' klocken luijden hoort, en vuijlen laster weert
Van ketter-niewicheit, daer mé men ons besmeert.
Hoe t'onrecht dat geschiet, hoev' ick u niet te seggen:
Neemt maer de moeyt noch eens van met mij t'overleggen,
Of ick u ijet als oud te voren heb gestelt,
Yet jonger als de Werld, van daermen Eewen telt;
En ofmen duchten kan, dat sich de Kerck bedrieghe
Die op de gronden stae van d'een' en d'ander Wieghe;
En of niet dat verwijt een' and're beter past,
Die niet kan roemen als, *Dus is 't*, en niet, *Dus was 't.*
  Komt, sien w'eens achter uijt: Ghij die ons derft verdoemen
Van jonge ketterij, wat oudheit kont ghij noemen
Daer op te bouwen zij? van sommigh Iaer en dagh
Sints datmen God en Mensch ten Hemel rijsen sagh?
'T is waer, het versch ontsagh van sijnen mond en wercken
Hiel 'twispelturighe wat tyds uijt meeste Kercken;

---

vs. 141 *word* klad: *ben* — vs. 142 *dat* klad: *dit* — vs. 152 *verr* klad eerst: *klaer*

Maer listich dronger sich waenwijse moedwill in,
Met bij-plicht over hoop van menschelick versinn.
Hoe veel die Snee-ball heeft in 't rollen toegenomen,
En wat'er feil op feil, mis op mis is gekomen,
Lust mij niet te verslaen; 't is pijn noch penne waerd.
Een' Eew twee drij voor d'ons' heeft sich geopenbaert,
Hoe vuijl' en vuijler vleck Godsdienstige gemoed'ren
Van veel' geargerde, vrome en bedroefde Broedren
Ter herten quam te gaen, en hoe de walgh haer stack
Van watter overschoot en watter aen gebrack,
Om 's Heeren heiligh Huijs, onkenbaer overwassen,
Te helpen suijveren, te wijen en te wassen.
God zegende de sorgh: en, naer soo smallen scheur,
Gingh voorts een' Venster op, en voorts een' wijder Deur,
Daer in de Waerheit stond en blonck voor aller oogen,
De vodden uijt geschudt, en 't masker af getogen;
En in haer effen, oud, eenvoudighe gewaed
Bestond te wandelen van huijs in huijs, van Straet
In Straet, van Stadt in Stadt, en wijde en wijder landen:
Daer s'alle poppegoed uijt Kerck en Chooren banden,
En ijeder een haer woord in sijn' Tael preeckte en las,
En alles wierd als 'tis; en alles is als 't was.
Hoe haer het werck bequam, die 't aller eerst aenvongen,
En wat'er hoofden op Schavotten zijn gesprongen,
En wat'er Vier en Hout en Mutsaert wierd verstoockt,
En wat all Christen bloed verbraden of verkoockt;
Dat zeer en roer ick niet: God, hope ick, sal 't vergeven
En ons dien grouwel meer niet lijden te beleven.
  Laet ons af rekenen, Romane, Niew en Oud,
Welck en wien 't eigen zij. Is Roomen wel soo stout,
Dats' and'ren, en soo dom, dats' oock haer selfs bedrieghe
En keure 'trechte Oud verr na de laeste wieghe,
Van doe de Mist op stond, en tot der Eewen straf
De niew' onsuijv're lucht de suijvere vergaf?
Ghij seght, was ons Oud Niew, doe 't Pauselijck gebaert is,
Denckt, naer soo menigh jaer, of 't nu niet wel bejaert is.
O neen, Romane, neen; die cijffering gaet mis;
Een ding en is noijt oud dat t'elcken niewer is:
Gaet telt de lyst eens op van all' de versche vonden
Die u, jaer uijt jaer in, van Roomen zijn gesonden:
Valt ghij van daegh aen 't werck, en raeckt'er merghen deur,
'T sal kloeck gerekent zijn: noch sie 'ck u in den keur
Verwerren van die vodd op vodd gelapte vodden.

---

vs. 186 *wat'er* klad: *waer toe*

Soo gaet het daer men, eens versuft, begint te brodden,
Soo gaet het daermen eens de breedte van een' duijm
Derft slibberen van 't pad, en weyen voorts in 'truijm.
Somt dan eens op en siet, wat niew op niew voor oud is;
En denckter nog eens by, of Roomen wel soo stout is,
Dat het vergeten derv' hoe droeffelick belendt
De Knecht die 's Meesters will te buijten gaet, en kent.
Die less en houd' ick u alleen niet voorgeschreven:
Wij zijn soo Menschelick als Menschen ergens leven,
Soo dertel en soo wild, soo sondigh en soo sott,
En aller mogelijck strafschuldigste voor God:
Maer aen 'thoogh heilighe van sijne Kerck-bevelen
De domme hand te slaen, en brock'len een in velen,
Of kneeden veele in een; God weere dat sich een
Of velen onder ons soo verr te buijten treen
En Hem vermeesteren: sien wij niet byder straten
Met eer en diep ontsach op Overheits Placcaten,
En waerder ijemant oijt, niet razende, soo koen
Die sich dorst onderstaen daer aen of af te doen?
En speelden wij met God, en dorsten wij sijn' wetten
Vervormen, en van 't ons' daer op of bij te setten?
En quam oijt kinderen van reden in den sin
Des vaders oud bestier in sijn gelieft gesin,
Van doem' haer in de luer en inde Wiegh met suijgen
De ziel in 't lichaem hiel, te kreucken of te buijgen,
Naer 't haer' waenwijsighe baldadicheit beviel?
Ick ken geen' Vader, die sijn' gramschap wederhiel,
Als 't hem te voren quam: en kostmen sich van boven
Van aller Vaderen Grootvader min beloven?
Romane, ick scheider af; veel wijder aen te gaen,
Waer' uw bescheidenheit veel ongelijcks gedaen,
En, sien ick achter om, hier zijn alreeds meer woorden,
Dan 't voegde dat ick sprack, en nood was dat ghij hoorden.
Lett waer ick heb begost, en waer ick einden sal:
Wat schort'er aen een' Kerck die God volght? daer is 't all.
De ziel die 'tscheijden uijt haer vlees-huijs voelt genaken,
(Lang heeft de mijn' geleert die rekening te maeken)
Scheidt noode spraeckeloos, soo lang de Tonghe leeft,
En onbelemmerde geluijden van haer geeft,
Om andere met haer ten Hemel te verwecken:
Maer 'tluckt niet ijeder een soo stevigh te vertrecken.
Of 't mij misluckte, Vriend; hier hebt ghij, voor uw deel,

vs. 228 *pad* klad: *spoor* — vs. 232 *will* klad: *wegh* — vs. 243 *razende* klad: *sinneloos* — vs. 255 *wijder* klad: *breeder* — vs. 261 *De* klad: *Een* — vs. 265 *te verwecken* klad: *op te wecken*

Wat voorraeds uijt mijn' Penn, in plaets van uijt mijn' keel,
En machteloose Long. Als ick, eer lang, niet wesen,
Dat's bij God wesen, sal, soo ghij den dooden lesen
En hooren spreecken wilt van onder uijt sijn Graf,
Gedenckt'er sijner bij die 't u van herten gaf.

Initio Martij [1]).

WATERSCHADE.

Wien lust sijn' herssenen te slijpen
Om dit schoon Raedsel te begrijpen?
Mijn Pachter klaeght, en is niet geck,
Van overvloed en van gebreck.

6. Mart.

WAERSCHOUWING AEN EEN' VRIEND.

Brenght gh' een goed woord bij in 'tgepraet,
Ghij lachter om met wijde kaken.
Wist ghij hoe qualick dat dat staet
U sotheid soud u wijser maken.
Behaeght gh'u selfs in uwen vond
Laet dat niet blijcken uijt uw' mond.
't Is 'tonderwijs van oude wijsen,
Den Aessem stinckt van eigen prijsen.
Wacht dat het d'een of d'ander doet,
Uw goed woord werdt wel eens soo goed.

8. Mart.

OP HET GRAF VAN HEER IOHAN VAN REEDE VAN RENSWOUDE DEN LANGEN LOOP SIJNES STERFELIJCKEN LEVENS NAER HET EEWIGE SEER GODSAELIGHLIJCK AFGELEGHT HEBBENDE [2]).

Van Reede rust hier in, soo Edel van Geslacht
Als om lang trouwen dienst den Lande in hooger acht:
Die stock-oud, kloeck en jongh tot naer bij aen sijn' dood was,
Geen Grootevaer gelijck doen hij 't al Overgroot was:
Noch moeyelijck, noch traegh, noch schielijck van beraed,
In klein en groot belangh eenpaerigh van gelaet:
Hoe de Fortune woelde, en of 't soet weer moght wesen,
Of Storm en inden Wind, altoos gelijck van wesen:
Dit's meer, na soo veel wel beleefde dagen, Een,
Een leste was 't die all' de vorighe overscheen.
Indien ick wenschen magh; God gaev' datw' in ons' dagen
Veel oude lien soo jong en soo kloeck sterven saghen.

17. Mart.

---

[1]) Het net heeft: Martio.

[2]) In 3 HSS., één daarvan is bij de Lat. gedichten; 2 hebben den datum. In den titel van 1 HS. staat in plaats van *Heer Iohan*: *Baron*.

In marg.: Uijt mijn Latijnsch. — Zie blz. 278.

MAEY [1]).

Een' schoon Sottin is moïje Maeij,
Dat's foey en fraeij.

18. Mart.

IN ROMERIJ VISCHER EMBLEMATA VERNACULA ROMANI WESELIJ DISTICHIS LATINIS AUCTA [2]).

Romani Patris autographum, quod Filia quondam
Ornauit caelo et versibus Anna suis,
Romane Romanus item, par unus utrisque,
Illustrat calamo nobiliore Nepos.
Munus ama, lector, quod nec dubitabis amandum,
Si memor es quanti et quanta sit ista Trias.

20. Mart.

EPISTRE D'IMPORTANCE [3]).

Madame,
Ie trouue que la Catherine
Me faict visage de chagrine,
Depuis que vostre beau Portraict
Que l'excellente Soeur a faict,
Est devenu de mon partage,
Sans qu'elle aijt tasté du pottage,
Croijant l'auoir trop merité,
De droit ou de ciuilité,
Par sa belle voix argentine.
Voijez, Madame, qu'elle est fine:
Elle propose, sans pitié,
Que ie vous fende par moitié,
(I'entens, notez, en effigie)
Pour faire piece mipartie,
Et qu'en ceste dissection
Chascun prenne sa portion:
Car la Peinture estant donnée
Pour un Concert d'apresdinée,
Où chascun a faict de son mieux,

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

2) Van Wesel wilde dus de *Sinne- en Minnepoppen* (1614) van zijn grootvader Roemer Visscher op nieuw uitgeven, vermeerderd met Latijnsche versjes van hem zelven. Het boekje schijnt echter niet gedrukt te zijn.

Onder het versje staat: Emblemata vestra si quando editurus es, cum non ero, habe in antesensum quod de meo perscribas, si tanti videbitur.

3) Vermoedelijk is het vers gericht aan Mevr. van Wassenaar Sterrenburg en doelt het op een portret door Jeanne van Aerssen geschilderd. Zie blz. 97.

Het gedicht is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als het volgende.

Elle appartient, dit elle, à deux.
Et j'ij consentirois, peut estre,
Si j'en pouuois estre le maistre,
Et vous decoupper de travers,
Comme on taille les saules verds:
Car m'appliquant pour ma conqueste
Tout l'adorable; c'est la Teste,
La Gorge, les Mains et les Bras,
Ie luij quitterois tout le bas.
Non pas que ie vous imagine
Moins divine en ce qu'on devine,
Qu'en ce qui paroist à nos ijeux:
Mais, comme ie suis curieux
De veoir les choses en nature,
Ie n'aijme point la couuerture,
Ni les plus precieux habits
Sur des beautez de plus grand prix:
Sans plus railler, ie tiens, Madame,
L'Anatomie trop infame,
Qui vous mettroit en deux morceaux,
Comme on traicte les Artichaux:
Et tout pour peu de froide mine
D'une chagrine Catherine.
Laissons donc là tout le passé;
Nous l'aurons à meilleur marché:
Faictes luij seulement la grace
D'un Bijou qui la satisfasse,
Bijou de deux ou trois cent Souls:
Elle receura bien de vous
Toute marque de bienvueillance:
Et moij j'en feraij la depense,
Quoij que peu chargé de Ducats.
Car, au moins, vous ne serez pas
Ni fendue ni mipartie,
I'entens tousiours, en effigie.

Faict à la Haije, en bell' humeur;
Sans que vous en fassiez rumeur:
Car c'est sur peine de la vie
Que ie deffens que l'on publie,
Ou que l'on recite par coeur,
Par devant quelque bon Rimeur,
Au grand decrij de mon honneur,
Ces auortons de Poesie,
Que je n'aurois jamais finis,
Si ie ne vous l'avoij promis.

En vreest dan niet, Me Vrouw; Caet mogh'er over grommen [1]),
Soo lang haer grommen lust: Sy sal noyt half bekommen
'tGheen ick Geheel besitt. Ja met veel minder spijt
Raeckt' ick u heel end' all uyt mijn' bewaering quijt,
Dan dat ick u, eilaes, gescheurt sagh of gespleten,
In Schilderij, te weten.
Want aen het doode Beeld saegh ick 't met groot verdriet:
Aen 't Levende, Me Vrouw, rond uijt geseght, gansch niet.
Mart.

Neel is een' moije Weew, en noch een man wel waerdigh [2]),
En tot een waerdigh Man (sij seght het self) wel vaerdigh.
Waerom en neemtser geen? ick weet niet: maer 'tgaet vast,
Dat Neel gedurigh op haer Voor-deel sitt en past.
13. Apr.

NOCH [3]).

Neel is noch Iong en Schoon en Rijck, en drinckt en eet wel,
En noch en is 't geen deegh met Neel: hoe soo? ije weet wel.
eod.

LICHTE STUDENT [4]).

Men vraegd' een wild student Theologant tot Leiden,
Hoe 't met syn' studie gingh, en of hij tuschen beiden
In Patribus oock wat geoeffent werd? niet seer,
Zeid' hij, in Patribus; in Matribus wat meer.
ult. (30) Apr.

Wat souden jonge lien haer selven min verquisten,
Indien de Meissiens maer door kleine gaetjens pisten!
eod.

DE MAD.LE DE BREDERODE [5]).

Elle est toute bon mot, toute pointe d'esprit,
En mesme extremité forte, subtile et belle.
N'en allons pas cercher de bouche ou par escrit;
Qui cherche le beau mot n'a qu'à lire la frelle.
ult. (30) Apr.

---

1) Het HS. is bij de Fransche gedichten; zie de vorige noot.
2) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Van Truij.*
vs. 1 en 4 *Neel* afschr.: *Truij*
3) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.
vs. 1 en 2 *Neel* afschr.: *Truij*
4) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.
5) Het versje is bij de Korenbloemen.

AEN NEEL [1]).

Dirck taste in Neelens hals; daer niet veel puijcks te vangen
Noch te verhandlen was: Sij riep, *Foeij, laet dat staen*;
Dirck, maeckjet mij te bont, 'k salj' op ije backhuijs slaen.
Slaen, seid' hij op mijn' wangen,
Beij rond en stijfjes, als uw' sackjens niet en staen,
Dat waer geen Recht gedaen:
I'hebt niet te seggen, Neel, als, *Foeij, en laet dat hangen.*

2. Maij.

GICHTIGH.

Ick hoop nu haest te raken uyt d'elende,
Ick ben al schier op twee voet naer ten ende.

2. Maij.

EMILIO ALTIERI FATTO PAPA CLEMENTE [2]).

Adoraterni, sù, Romana gente,
Fatto subitamente
In un sol giorno d'hieri,
Di Cardinal e Peccatore Altieri
Humile Pescator, Santo e Clemente.

2. Maij.

CAERT-SPEL.

'K houw veel van alle ding sijn' eigen naem te geven.
De Caert hangt ergens uijt, ick weet niet in wat hoeck.
En onder aen het Berd staet met verstand geschreven,
In 't ongebonde luij haer ongebonde Boeck.

5. Maij.

CAERT-SPEL.

Ick ghiss wel, zeid' een Boer, hoe 't met de Vrouwluij staet,
De vrouwluij inden Haegh, die niet en doen als troeven:
De Caerten seggen 'tself, datm'er maer om en gaet
Met lichte Vrouwen en met Heeren en met Boeven.

eod.

---

[1]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.
Onder het versje staat: Die de Schoen past, magh hem aentrecken.
vs. 5 *sackjens* het HS. heeft: *sackjen*

[2]) Bij de Fransche gedichten. Ook in klad, dat den datum heeft.
Emilio Altieri (1590—1676) was in 1670 tot Paus gekozen en had den naam Clemens X aangenomen. In 1676 werd hij opgevolgd door Innocentius XI.
vs. 5 *Humile Pescator* klad: *Pescator d'huomini*

AEN R. VAN WESEL OP SIJN' DOORLUCHTIGEN INT-POT AEN MIJ VEREERT [1]).

Ick sie, ghij maeckte geern een goed Paerd van een' Esel,
En 't schort meer aende macht als aende drift, van Wesel,
Van uw' goed-aerdicheit: maer hoort, beleefde vrind;
'T en baett Glas noch Crijstal: daer wordt niet uijt geschreven
Als datm'er eerst in goot: kan 't klaere Vat meer geven
Als daer 't af swanger is? siet wat gh'u onderwindt;
Swart Marmer is niet min doorluchtigh als mijn Int.

6. May.

Soo veel, ick mercken kan, treckt gh'u den schoen niet aen [2]):
Ick denck, hij past u niet, of will het emmers hopen:
Maer, wilt gh' all argewaen
Van kaeckelaers ontgaen,
Heet het haer lieghen, Truij, en doet uw' winckel open.
Of staet het u niet aen
Dat alle man het sagh,
Ick weeter een voldaen,
Als hij 'tmaer voelen magh.
Maer, soo ghij noch gesicht noch handgreep wilt verwachten,
Neemt het niet qualick, moer, wij krijgen quae gedachten,
Want wilt ghij geen van beiden doen,
Voor seker raeckt ghij aen den Schoen,
En alle menschen sullen seggen,
De moije weew kan 't niet ontleggen.
Gaet uw' saeck wijslijck overslaen,
Ick meen ghij hebt mij wel verstaen.

7. Maij.

NACHTLESS [3]).

Die light en steent aen heete Gichten,
En soeckt sijn lyden te verlichten,
Vall' maer aen Rijmen en aen Dichten,
Of, is het mogelyck, in slaep.
Sijn' pijnen sullen soo veel min zijn,
En beter salt hem, in mijn sin, zijn
Als dat hij daer, och armen, in sijn'
Elende, ledigh legg' en gaep.

7. Maij.

---

[1]) Het versje bestaat alleen in afschrift van andere hand; het is niet gedateerd. Het is gedrukt bij Schinkel, *Geschied- en letterkundige Bijdragen*, blz. 37, en heeft daar den datum.

[2]) Het versje slaat waarschijnlijk op dat: *Aen Neel* (blz. 291).

[3]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.
vs. 3 *aen* — *aen* afschr.: *aen 't* — *aen 't*

BOEREN BIJBEL [1]).

Kees Louwen seght, soo Trijn mijn even naesten is,
So lev' ick naerde Schrift, als elck in sijn gewis
Daer naer betaemt te leven,
Gelyck 'er staet geschreven,
(Ick weet het niet soo nauw) Capittel thien of elf;
Want ick heb Trijn soo lief, ten minsten, als mijn self.

8. Maij.

Ma Goutte n'est pas tant extreme [2])
Que je m'en plaigne en general.
Car ie me porte bien moij mesme,
Mais mes deux pieds me portent mal.

8. May.

DE LA DEPENDENCE.

Tu couures ta Gorge d'Ivoire,
A dessein de nous faire croire
Que tes miserables Tettons
Sont fermes et ronds pelottons.
Mais, en considerant ton aage,
Nous nous en formons une image
De ces Boursses qui font pitié,
Vuides d'Escus plus qu'à moitié.
Que si telle est ton infortune,
Cache ce qui nous importune,
Et nous aijmerons le secret
Dont tu crois que l'on aijt regret.
Car sache, que parmi les hommes
De toutes les plus belles Pommes
Les plus fins et mieux entendus
Ne goustent pas les Cas pendus.
Voire, tant sont ces fruits infames,
Qu'on nous dit que parmi les dames,
Comme chascune entend son cas,
La plus part ne les aijment pas.

10.e Maij.

---

1) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

2) In 2 HSS., 1 met den datum 9 Maij, en ook in een brief aan Don Emanuel de Lira van 18 Mei (*Lettres françaises*).

vs. 1 *Ma Goutte* brief: *Que mon mal* — vs. 2 *Que je m'en plaigne en* 1 HS.: *Que le mal en soit* brief: *Qu'il me tourmente*

OP EEN CONTREFEITSEL [1]).

Maeij gaf haer self te pand,
In schilderij, te weten:
Daer had se toe geseten
Voor Claes haer trouw Galant.
Die 'tstuckje quamen kijcken
Verklaerden eenerhand,
't Kost beter niet gelycken.
Claes zeij, Gemannen gh' hebt gelijck
En hebt het goed te weten;
Maey heefter toe geseten;
'T is reden dat het wel gelijck':
Maer, magh ick oock wat seggen,
't Geleeck mij wel soo wel, wouw Maeij 'er eens toe leggen.

12. Maij.

CONTREFEITSELS GEWISSELT.

Ghij schenckt m'uw schoone Self, ick u mijn leelijck mij:
'T is evenwel kamp op, en elck al even blij:
De reden is mijns Oordeels,
Ghij houdt dat ghij mij geeft; ick krijgh; wie heeft meer voordeels?

eod.

AEN IJEMAND.

Ghij klaegt, ick sie te nauw, wanneer van uw gedicht
Komt te verschijnen voor mijn al te vies gesicht;
Goe Reden en goed Rijm soo nett aen een te rijghen,
Is, segt ghij, wat te hard en altyd niet te krijgen.
Kont ghy 't niet krijgen, vriend, wie dwingt u? laet het staen;
'T is beter ijet heel niet, als yet niet heel gedaen.

eod.

A MAD.LE H. DE BREDERODE.

La Souueraine de Viane
Est requise par un vieux Asne
De vouloir encor l'honorer,
Auant que de se retirer,
D'une visite charitable;
Luij mesme n'estant pas capable
De sortir de son Cabinet,
Qu'elle trouuera propre et net,
Meublé de Bijoux d'importance
Et dont je croij que l'abondance
Luij semblera de quelque prix.

---

1) Ook in afschriften van andere hand.
vs. 8 *Gemannen* afschriften: *Volck*

Adieu, Souueraine; Ie suis
Et tant que je seraij en estre
Tousiours vous me verrez paroistre,
Moins de la bouche que du coeur
Vostre tres humble seruiteur
Z.
Dont le mal n'est pas tout extreme,
Qu'il le tourmente en general,
Car il se porte bien luij mesme,
Mais ses deux pieds le portent mal.

I'aij mal escrit;
Mais c'est au lict.

13. Maij.

Claes heeft een kostlyck wijf, en kostelijcke Boecken [1]),
Daer in hy en sijn wijf pas even veel verstaen.
Tot dat wijfs onderhout moet Claes financie soecken;
En daerom houdt voor eerst de schoone Boeck-Cass aen.
Wat is daeraen misdaen, wat valter op te spotten?
Al soo wel eet het Wijf de Boecken, als de Motten.

A MADEM.LE LA COMTESSE DE BREDERODE [2]).

On m'impute un beau mot que je n'aij point produit,
Et, Belle, vous sçauez que l'histoire en est fausse:
Vous l'auez si bien dit
Que je l'aij mal escrit,
Et, tesmoin le Heros (Dieu le garde et l'exauce)
Qui premier me l'apprit,
Le bon plat est de vous, de moij la sotte sauce.

May.

---

[1]) Het versje komt voor in een brief aan Don Emanuel de Lira van 18 Mei (*Lettres françaises*) en is gedrukt in Fruin's *Aanteekeningen op Droste*, blz. 514.

Het versje doelt op François Villers Zoete van Lake, heer van Potshoek, die in 1678 gehuwd was met Henriette van Aerssen van Sommelsdijk. Hij had zijne fraaie bibliotheek verkocht.

[2]) Dit HS. is bij de Korenbloemen; een ander, dat den datum 11 Apr. heeft, is bij de Fransche gedichten. Ook komt het versje voor in een brief aan Don Emanuel de Lira van 18 Mei. Het versje is gedrukt bij Fruin, t. a. p., 515.

Toen het vorige versje met H.'s naam de rondte deed, schreef hij dit aan de Gravin van Brederode, die de aardigheid bedacht had.

vs. 1 *beau* 1 HS.: *bon* — vs. 2 *Belle* 1 HS.: *Beauté* — vs. 3 *si bien dit* 1 HS.: *dit si bien* — vs. 5 en 6 niet in het and. HS. — In den bovengenoemden brief leest men in plaats van vs. 3—7:

Tesmoin le grand Heros, (Dieu le garde et l'exauce)
Vous l'auez dit si bien, qui premier me l'apprit,
De vous est le bon plat, de moij la sotte sauce.

In plaats van *qui premier me l'apprit* eerst: *que ie l'aij mal escrit*

Quaeris nostro Patri Petro [1])
Epitaphium absque Metro?
Potes dicere, si velis,
Pater noster est in Coelis.

AEN MOIJE AELTJE.

Foeij, Aeltje, siet niet suer, dit moetje van mij weten,
Daer is een regel op, en die en gaet noyt mis:
Weest moij en over-moij bij all dat moij kan heeten,
Daer is noijt Meisje moij dat gheen soet meisjen is.
En willje, moij of niet, moij heeten, hoor ick eisch je
Niet als die kleine kunst, weest niet als een soet meisje.

16. Maij.

HAEGSCHE KINTSHEIT [2]).

Wij hebben eens gekoott, geknickert en getolt,
En 'tsoudt hem soo wel doen, indien wij 'twel versinnen:
Maer siet den Haegh eens aen, daer wordt soo mal geholt,
Als of men 'tkinder-werck van niew af wouw beginnen:
Iae 'twerck van kinderen die niet en konnen gaen.
Peinst ijemand hoe ick 't meen, 'ten kost hem niet veel vragens:
'tVolck heeft geen beenen meer, en de Voorhoutsche baen
Berst schier van luije weeld en dertle Rollewagens.

18. Maij.

BRUIJLOFTS GEDICHT [3]).

Een' Stadt-deur hoog en swaer plat op der aerd gelegen
Is maer met Mannen macht te tillen of bewegen:
Maer als sij hangt en draeyt op haer' gesmeerde spill,
Kans' yeder met een' hand beroeren soo hij will.
Dit troostelyck Morael bedocht ons korte Grietje
Does' eerst te bedd ghingh met haer Bruijdegom klein Pietje,

---

[1]) Het versje komt voor in den brief aan Emanuel de Lira van 18 Mei 1682 en wordt voorafgegaan door de woorden: Il mourut dernierement icij un Organiste, qui, je croij, vous a bien serui de fois, en su Capella Catholica. Son nom estoit Pieter Pater. et voijci pour son tombeau. — Zie ook blz. 175.

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Koets-mal.*

vs. 3 *geholt* afschr.: *gerolt*

[3]) Van dit vers komen in H.'s handschrift slechts voor vs. 1—9 en 13—17. Deze regels hebben den datum. Ook in 2 afschriften van andere hand, met den titel: *Het 's anderdaeghsche Bruijloft-lied Van lange Piet En korte Griet, Die 't niet en lust die sing' het niet.*

vs. 2 *maer* afschr.: *nauw* — vs. 3 *gesmeerde* afschr.; *geladde* — vs. 4 *yeder met een* afschr.: *oock een' vrouwen* — *hij* afschr.: *sij* — vs. 5 *bedocht ons* afschr.: *versinde* vs. 6 *Does' eerst* afschr.: *Eer sij*

Dat's lange Pier, om jock met sulcken naem bekleet,
Gelijkm' een schoonen Hengst wel een moij Paerdjen heet.
Speelnooten, Man en Maeghd, 't sal oock uw' beurt eens werden,
Denckt dan aen Grietjes less: en wenscht nu neffens mij
Dat 't hier Eendrachtigheit oneindelijck mogh' herden,
En dit oneffen Paer noijt in 't oneffen zij.
Geluck dan Reus en Dwergh, Ell en Spell, Lijf en Lijfje,
Geluck in hoogh en laegh soo veel ick wenschen kan,
Alleen beklaegh ick u, Heer Bruydegom, groot Man,
Dat ghij meest liggen sult ter knie toe sonder Wijfje.
Ghij Bruijdje, korte knoop, naer ick 't begrijpen kan,
Zijt aenden besten koop: want, soo ghij quaemt te leggen
(Als sommige gebeurt) ter knie toe sonder man,
Daer 't volck soo praetigh is, wat vielder niet te seggen?
Oock als ick duijm voor duijm, tot twee of drij dozijn,
Bereken, en besteck van stuckje maeck tot beetje,
En wat een Schepseltje uw Bruijgom dan most zijn,
En wat elck edel lid sou wesen voor een leedje;
Wegh met het Poppegoed, wegh, segg ick, verr van hier,
En hoort, ghij lange mans, en hoort, ghij korte vrouwen,
Natur' haer' eigen wijz is 't voegelijxt bestier,
All die sich daer na schickt en raeckt aen geen berouwen.
En, heb ick wat geloofs, (mijn leven is haest uijt,
Mij dunckt het komt mij toe) in all mijn' lange daghen
Sagh ick noijt Bruijgom droef om al te korte Bruijd,
Noijt hoord' ick korte Bruijd van langen Bruijgom klagen.
Dus, Grietje, leeft gerust, derft dat ghij gistren dorst,
Wat magh ick prevelen! mijn preken is ten ende,
En vragen nu mijn beurt: kom Griet, spreeckt uijt de borst,
Hoe vaert ghij bij de lengd', is 't niet een swaer' elende?

Sluijt dit in uw custodie
Want *satis est pro hodie.*

(18. Maij.)

PRESENT D'UNE BIBLE DORÉE.

Peut estre estimez vous que ce que je vous donne
N'est qu'un joli Bijou: mais c'est un grand thresor;
Tonne d'Or en effet, mais qui, pleine, resonne,
Sous couuercle doré tout le dedans est d'or.

18. Maij.

---

vs. 7 *om jock* afschr.: *geseght* — vs. 8 *schoonen* afschr.: *kloecken* — vs. 13, 14 afschr.: *Geluck dan, Hoogh en Laegh, langh Lijf en korte Lijfje, Onscheidelijck geluck soo lang ick wenschen kan* — vs. 15 *Heer* afschr.: *goe* — vs. 16 *sult* afschr.: *moet* — vs. 23 *dan most* afschr.: *soude*

Spreeckt Truij van Trouwen aen, strax valt sij op haer platt,
En schreewter overluij af,
Br. heen, 'Khebb'er den Br. af.
Dat en geloov ick niet; maer heel wat anders; Wat?
Dat Truy 'er niet den Br. af heeft, maer geern af hadd.

23. Maij.

Frans, trouwje moije Leen, die 't hoofd soo zedigh staet,
Als ofs' een Klopje waer? jij hebter vrij een' koop an;
'Kweet datse nacht om nacht goeds moeds te bedde gaet
('Kderf 't qualick seggen) met een Rotterdammer Koopman.
Maer, Frans, siet niet soo nauw: de Koopman is beleeft,
En in heel Rotterdam weet icker geen bequamer
Tot soete danckbaerheit: soo gh' hem goe' woorden geeft,
Ghij sult hem welkom sijn tot in sijn' beste Camer.

24. Maij.

OP HET ROEYEN VAN MYNE MASTBOOMEN OP HOFWIJCK [1]).

Bredasche mannetjes, danck hebt voor uw schoon groen.
Jong hebt ghy 't my gegunt, jong had ick het van doen.
De Reden en de Tijd segt dat wij scheiden moeten:
'k Sie 't aen uw Toppen oock: ghy krimpt van koude voeten.
'k Gae stellen daer ghij stond trouw Hollands draegbaer hout,
Daer vrucht af komen sal, en vreugd, van jong en oud.
Beleev ick 't voordeel niet ('k sal't niet beleven kunnen)
Hoe kan ick 't beter als mijn' lieve kind'ren gunnen?
Alleen wensch ick mij toe noch soo lang laer en dagh,
Dat ick haer Hofwijck schoon en vruchtbaer lev'ren magh.

24. Maij.

NOCH [2]).

Dit groene Noordsch gewas
Dat Hofwijcks luyster was
In alle kijckers oogen
Is langer niet te doogen.
Wie had dat oyt gelooft,
't Groeyt Hofwijck over 't hoofd.
De boompjes stonden prachtigh,
Maer wierden mij te machtigh;

---

[1]) Afgedrukt bij A. D. Schinkel, *Geschied- en Letterkundige Bijdragen*, 36, en bij Jorissen, *Constantin Huygens*, 399. In HS. bestaan slechts de 4 laatste regels — zij zijn bij Schinkel weggelaten — met den datum 24 Mei. Bij Jorissen is de datum: 4 May. Er is een afschr. van andere hand.

vs. 2 *gegunt* afschr.: *vergunt*

[2]) Afgedrukt bij Jorissen, t. a. p., 400.

Het HS. is niet gevonden, wel een afschrift van andere hand; het vers is niet gedateerd.

Haer schaduw had ick lief,
Maer haett haer ongerief;
Haer vruchteloose toppen
Verdropen blad en knoppen;
Haer' wortelen geweld
Vernielden all het veld,
Dat schier, half uytgegeten,
Sijn weelde had vergeten.
Komt Planters overluyd
Spreeck elck sijn Vonnis uyt;
Kunt ghy 't my niet vergeven,
Dat ick noch by mijn leven
Mijn erfie suyver maeck
En vrucht soeck by vermaeck,
En sorg voor mijner erven
Lang wel-zijn na mijn sterven?
Is 't niet de beste kans,
By dat ick veel goed lands
Liet dorren en verquynen
En in den grond verdwijnen?
'k Weet een gelyckenis
Die hier niet qualick pasten:
Zee-luy zijn kloecke gasten,
Als geen meer hoop en is
Tot haer behoudenis
Van volck en schip en lasten,
Dan kerven sij haer masten.
Liet ick de mijne staen,
Arm Hofwijck sou vergaen.

NACHT-WERCK [1]).

Terwijl ick legh en geew
En niet van Gicht en schreew,
Vereer ick dit ons' Eew,
En Truij de frische Weew;
'Kwou datse quaed wouw wesen,
Als s'alles had doorlesen,
Soo moghtse goede lien
Haer onschuld laten sien.

25. Maij.

Ayons souuent quelque bon mot [2]),
Que la bell' humeur vous exprime,

[1]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Op 't selve aen Truij. Nacht Werck.*

[2]) Het HS. is bij de Korenbloemen.

Il viendra tousiours quelque sot,
Qui vous le gaste en rime.

25. Maij.

MEMENTO [1]).

Strateno morto
Fu'l primo in porto:
Renswouda è ito,
Che l'hà seguito:
Del vecchio Trio
Resto sol' io,
Sento ch'il Ciel m'addita
Quanta m'auanza, e quanto breue vita.

25. Maij.

MAEGH-SORGH [2]).

Schaft mij geen' Hammen op; de beste van Westphalen
En zijn geen' leckernij om mijn' maegh op t'onthalen;
Of-levertse mij morw als Boter op den Diss,
Ick magh gheen' Ham, indien 't geen' Boter-ham en is,
En Bot'rham, moet ghij weten,
Is van mijn leckerst eten.

5. Iun.

STATERA.

Non doleo, si quando mali quid sentio, quantum
Gaudeo non plecti me grauiore malo.
Quippe nihil patior, nil me fateor passurum
Tam graue, quin grauius promeruisse sciam.
Sin mala sic nondum supero; bona protinus illis
Confero quot Martis dant mihi fata frui.
Haec bene si reputo, sum, vel me judice, dignus,
Qui, male parua ferens, maxima saepe feram.

1. Iul.

Si, qui taille en plein drap et bastit reglement [3]),
Se flatte de l'honneur d'un parfaict bastiment,
Quelle approbation n'a-il pas meritée,
Qui dans ce bel endroit de grand coeur entreprit
De metamorphoser un si mal taillé
En un si bel habit.

24. Iul.

---

[1]) Het HS. is bij de Fransche gedichten.
Zie blz. 268 en 278.

[2]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand; boven een ander afschr. staat: *Hammen*.

[3]) vs. 5 *un si mal taillé* eerst: *en un si bel habit* — vs. 6 eerst: *L'irregularité de cotte mal taillée.*

SUR DES TABLETTES À MIROIR.

Mon Marchand m'a mal satisfaict
Si dedans le petit pacquet
De ces miserables Tablettes,
Vous n'apprenez quelle vous estes.
Et si vous n'y trouuez tout faict,
Sans main de Peintres ni Poetes,
Vostre tres-excellent Portraict.

25. Iul.

AUTRE.

S'il est vraij que tout homme s'aijme,
Vous deuez aijmer ce present,
Car en l'ouurant, tout à l'instant
Vous ij rencontrerez vous mesme.

eod.

BREVIUS [1]).

Een Ioffer vraegde Dirck, hoe 't Dorp hiet tusschen beiden
Den Leidschen Dam en Leiden.
't Heet als die dingen van gebruyck
Dat ghy draegt, zeid hy, voor uw Buyck.
Wegh met die ongeschickte woorden,
Antwoorde een Domine die 't hoorden.
Heer, sprack Dirck, wat's er aen miszeit,
Is 't niet Voorschoten dat daer leit.

28. Iul.

CONTRE LES BOUTS RIMEZ [2]).

Le jeu des Bouts rimez, exercice des foux,
Que vous trouuez si doux
Est si peu de nos gousts
Que nous en sommes souls,
Autant que de vieux choux
De puces et de poux
Dessus nous et dessous,
Et nous escrions tous,
Morbleu, quand verrons nous
Le bout de tant de Bouts?

---

[1]) Afgedrukt bij Schinkel, *Nadere bijzonderheden betrekkelijk C. H.*, I, 73. Het HS. is niet gevonden; het versje was geschreven op hetzelfde blad, waarop het *Casueel Voorval* stond, dat in de *Koddige en Ernstige Opschriften*, dl. II, 1683, blz. 233, is opgenomen. H. verkortte dus het verhaal.

[2]) Het HS. heeft alleen het jaartal.

OP HET OVERLYDEN VAN DEN HEERE D. DE LEIDA VAN LEEWEN [1]).

Soo soud' een' Keers uijt gaen, niet van gepijnight Was,
Niet van gesmolten Smeer, maer van het best Gewas
Van Oostersch Indien, en uijt de groene kraenen
Van 't kruydigste Geboomt sijn' kostelycke Traenen,
Van Noot en Nagelen en edeler Canneel,
En uijt die Balsamen een aengenaem Geheel
Te samen ingekneedt: soo brandde die ten ende
Met all den selven geur daeraen mense doorkende
Soo langs' in 't branden was; soo gafs' haer Vlammen op,
Noch liefflijck inde pijp tot op den laesten drop.
  Soo gingh *van Leewen* uijt met all den drang van deugden
Daer van hij swanger was, die 'tVaderland verheugden,
En 's Lands bekommering, en aller Wed'wen pijn,
En aller Weesen leed het sijne deden zijn.
Soo drijft haer goede reuck tot door de droeve Wolcken
Van Neerlands niewen rouw, tot d'overzeesche volcken
En Hof en Coningen, gevoeligh van 'tverlies
Van dienstiger lands-spruijt als lang in Holland wies.
  Meer swijgh ick: 'tmoght hem noch verveelen onder d'aerde;
Soo wangevoeligh was sijn vroom Hert van sijn' waerde.

TROOST.

Belieft den Heere mij te plagen,
Mijn' vrienden staen bedruckt en sien 't,
Maer ick, mijns selven naeste vriend,
Verheughe mij in lichter plagen
Dan ick tot nu toe heb verdient.

28. Aug.

DE ARTE SENESCENDI.

Si dubitas, male sana, an longam sobrie vitam
  Vita det, exemplo disce, Iuuenta, meo.
Septimus illuxit mihi et octogesimus annus,
  Nec caput hoc nutat, nec tremit ista manus.
Elige, quisquis es, aut properâ miser esse senectâ,
  Aut sero nostrâ sobrius arte mori.

19. Sept.

---

[1]) Het vers heeft geen datum, maar gaat aan het volgende vooraf. Ook in afschrift van andere hand.

Dirk van Leyden van Leeuwen (1618—1682) was burgemeester van Leiden en werd in 1678 als gezant naar Engeland gezonden. Hij was zeer met H. bevriend. Van Leeuwen was den 23sten Mei gestorven (*Dagb.*, 85).

Bij vs. 3 is in het afschr. door H. in marg. geschreven: Sulcken kaers is mij uijt Indien gebracht.

IN LANGUIDULA VIRGILIJ A ME OLIM EXCERPTA [1]).

Infima Virgilij summis praestare fatemur.
Virgilium conferre tamen si Virgilio fas,
Haec vide, et e multis horum potuisse pigere
Divinum concede virum, cum saeva supremo
Immortale rogo Carmen sententia vovit.
Hos aliquis mihi de tam pulchro corpore naevos
Rade: triumphabit, nec erit minor illa Maronis
Gloria. Ne faxis, nugor temerarie, nugor
Stulte. cave tentes quod vel voluisse profanum est.

In Vitaulio 20. Sept.

Imbellem populum de te nil tale merentem [2])
Opprimis hostili, magne Monarcha, manu?
Ecce tuis quantum cedat laus ista triumphis,
Quanto parum graui musca Elephante minor.
At, nisi deliros inter, quis credere possit
Esse tibi placitum tam puerile nefas?

Heu! potin' ut credam tantam de pectore diuo
Barbariem nasci, tam puerile nefas

* * *

MYN GECKIES GRAFSCHRIFT [3]).

Dit is mijn Hondjes Graf:
Ick segger niet meer af,
Als dat ick wenschten (en de Werld waer niet bedurven)
Dat mijn klein Geckje leefde en all' de groote sturven.

Hofw. 25. Oct.

NOCH [4]).

Klein Geckje light hier in: wat gaev' ick groote Gecken,
Waer 't doenlijck, om het uijt den dooden op te wecken!
Want van de grooten is 'tgetal oneindelijck;
Maer, mijn schoon Geckje lief, waer vind' ick uws gelijck?

Hofw. 26. Oct.

---

[1]) Ook in klad met den titel: *In aliquot Virgilij languores.* — Zie blz. 43.
vs. 1 *praestare* and. lez. in het klad: *extare* — vs. 3 *potuisse pigere* and. lez. in het klad: *taedere putemus* — *pigere* and. lez. in het klad: *pudere* — vs. 4 *concede* met het klad; het net heeft: *potuisse* — vs. 7 *illa* klad: *ista* — vs. 8 *Ne faxis* klad: *Tolle manum* — vs. 9 *profanum* klad: *nefandum* and. lez.: *pudendum* en als boven.

[2]) Dit versje en het volgende fragment staan op hetzelfde blad als het klad van het vorige versje.
vs. 2 *hostili* — *manu* eerst: *indignis* — *modis* — vs 3 *Ecce* and. lez.: *Disce* — *cedat laus ista* and. lez.: *laus haec indigna*

[3]) Ook in afschrift van andere hand met den titel: *Mijn Hond Geckies Grafschrift.*

[4]) De titel staat boven een afschrift van andere hand.

EUCHARISTIA [1]).

Wy sien 't geschreven staen, hoe 't ons de Heer gebode;
Moedwilligh Pausdom, derft ghij 't sus doen daer hij 't soo dé!
Octob.

EPITAPHIUM CATELLI MEI [2]).

Stultulus hic situs est: O, si per fata liceret,
Quot stultis ego te, Stultule, non redimam!
Stultorum bipedum est immanis copia; qui sit
Par tibi, quadrupedem, stultule, ubi inveniam?
Hofw. 26. Oct.

ORANGE SOUS CHALON ET NASSAU [3]).

Pauure Principauté, tant jouée à la paume,
Que n'as tu point souffert
Sous Iean, Louïs, Guillaume,
Iean deux et Philibert!
Combien t'a balotté l'iniquité des hommes
Sous sept Princes de plus, jusqu'au siecle ou nous sommes!
Ie ne sçaij d'où ce nom d'Orange t'est venu;
Celuij d'Orage, helas! t'auroit mieux conuenu.
21. Nou.

DE LA DAME D'HERWIJNEN [4]).

Que pouroij-j'esperer d'une amie incertaine,
S'il estoit question seulement de mon bien,
Puis que dans son esprit la raison mesme est vaine
Qui touche egalement son profit et le mien?
23. Nou.

---

[1]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Pausen Mis*; boven een ander afschr. staat: *Roomsche Mis.*

Het versje staat op hetzelfde blad als de beide vorige.

vs. 2 *Pausdom* 1 afschr.: *Roomen* — *hij 't* 1 afschr.: *God*

[2]) Zie blz. 303.

vs. 3 *immanis* eerst: *nimirum*

[3]) Waarschijnlijk schreef H. dit versje naar aanleiding van het bezetten van Orange door Fransche troepen. Van 1660—1665 had Lodewijk XIV het vorstendom bezet gehouden, daarna van 1672—1678, en den 14den Aug. 1682 kwamen weder Fransche troepen, die de muren van het stadje sloopten. (Vgl. E. Arnaud, *Histoire des Protestants de Provence, du Comtat Venaissin et de la Principauté d'Orange... Paris...* 1884, II, 307.)

[4]) De bezittingen van de vrouw van Herwijnen lagen bij Zuilichem en er was quaestie van bedijking. (Vgl. een brief van H. van 9 Oct. aan Mad.le de Brederode; *Lettres françaises.*)

vs. 4 *profit et* eerst: *bien comme*

Trouwt Leen alleen
Soo licht daer heen,
En seght haer' besten vriend van allen Ba noch Boe,
Sij doet sich ongelijck, hem leed, en vriendschap toe.

16.⁰ Dec.

OP SEKERE BRUIJLOFT [1]).

Bedenck ick alle Voor en Tegen, Licht en Swaer,
Ick vind dit Houwelijck vol moije dingen: Maer.

eod.

EEN HALVE MAEGDS BIECHT [2]).

Een Maegd te zijn,
Is kleine pijn,
Maer 'tvalt seer lastigh om verdouwen,
Geen Maegd te zijn en niet te trouwen.

eod.

KINDER RYM AEN MYN DERDE SOONS SOONTJE [3]).

Beminde Constantijntje,
Mijn rijmende Cosijntje,
Hier komt de Letter-Koeck,
Daer ick vast Geld toe soeck,
En qualick weet te vinden.
Woudt ghij mij dan verbinden
Aen noch een hondert jaer?
Denckt wat een Somm het waer,
En waer ick dan sou halen
Om die mé te betalen!
Uw excellente Brief
Was mij seer waerd en lief,
En daer op, liefste neefje,
Send ick u weer dit *schreefje*:
Dit *schrifje*, meen ick: maer
Dan waer het Rijm niet klaer,
En ghij soudt met mij lacchen,
Dat will ick niet verwachten.
Al weer mis: dit gerijm
Helpt mij mijn hoofd in swijm;

---

[1]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

[2]) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

vs. 3 *seer* afschr.: *wat*

[3]) Ook in afschrift van andere hand, dat den titel heeft.

Het versje is afgedrukt bij A. D. Schinkel, *Nadere bijzonderheden betrekkelijk Constantin Huygens*, I, 72. Het is gericht tot Constantyn H. (1675—1739), den oudsten zoon van Lodewijk H. en Jacoba Teding van Berkhout.

't Is tyd dat icker uijt scheij,
Gelijck een arme Guijt seij,
Die sonder eten sat
Om dat hij 't niet en had.
Hier mede, soet Poeetje,
Geniet dit lecker beetje,
En menighmael hier naer
Een saligh Niewe jaer.
Geschreven inden Haghe
Niet merghen, maer van daghe,
Voor middagh, niet daer na,
Bij mij
Groote papa.

1. Ian.

AEN ANNE.

Moije Anne, en belgt u niet; daer is een soet secreet,
Dat gheen geboren mensch, als ghij en ick, en weet:
Hoort toe, daer is noch arg noch argwaen uijt te rapen;
Ick segg 't, niet onbeschaemt, maer onbeschroomt en vrij:
Noijt hebben ghij en ick malkanderen beslapen.
Wie weet dat sekerlijck, Moye Anne, als ick en ghij?

22. Ian.

AEN YEMAND.

Ghij seidt daer een goed woord, maer ghij benaemt u d'eer.
Doe ghij der self om loeght en was 'tgeen goed woord meer.

19. Feb.

DROOM [1]).

Een ketter, rieper een, een ketter inde Stadt:
Een ander, Mutsaerden, een Ketter. vatt hem, vatt:
Dat groeijende gerucht drong soo dicht voor mijn scheenen,
Schoon 't op een ander sloegh, dat ick begost te meenen
Of het mij meenen moght; siet een onpluijs gemoed
Wat het in 's menschen hert schrick en ontroering doet.
'K was soo niet uytgedroomt of wenschte te beginnen:
Maer 'tschielijcke gevaer ontwerde soo mijn' sinnen,
Dat het mij waken deed' en wenden over zij,
Daer ick twee lakens vond, een op, een onder mij,
En sprack gerustelijck, Verr uijt mijn hert, niew Romen,
Ick bender noijt geweest en schick'er noijt te komen.

20. Feb.

---

[1]) De titel staat boven een afschr. van andere hand.

VOOR VAN WESEL [1]).

Soo grooten schuldenaer staet mij niet toe te manen,
Lydt maer, doorluchtigh Vorst, dat ick u mogh' vermanen,
Dat eens Renswoude leefd', en ick lev' en mijn soon,
Die op uw' gunste hoopt: meer heb ick hem verboon.
11. Mart.

TOT VERTROOSTING VANDEN HEERE VAN SWIETEN OVER HET VERLIES VAN SIJN SOON SPREKENDE GESTURVEN .... MAIJ 1683 [2]).

Ia vader, zeid' het kind, en gaf den Heer sijn' ziel.
Nu ist die vaders beurt oock met deselve woorden
Syn' ziel te troosten die hy van sijn soontjen hoorden,
la vader, het zij soo, dewijl 't u soo geviel.
19. Maij.

IN D. IO. COSTIJ DE CHORAEIS POEMA VERNACULUM [3]).

Quaeritis, ignari, quid amoeni Carminis arte
Serius et ludens Costius auctor agat?
Cum ratione ubi sit fas insanire, quod ipsum
Est sapere, insanos cum ratione decet.
4. Iun.

LIBRO GROTIJ DE IURE BELLI ET PACIS INSCRIPTUM.

Excelse Groti, summe vir, meus stupor
Et uniuersi, quando te talem voco,
Dixisse credor maxima et dixi nihil.
8. Iun.

AEN EEN PEDANT.

Meent ghij uw' sotternij met goed Latijn te decken
En all' uw' ydelheit met ydler woorden schijn?
Dirck, lett op wat ick segg; heel Roomen was voll gecken,
En 'kweet niet beter of sij spraken goed Latijn.
14. Iunij.

---

[1]) Afgedrukt in de *Versl. en Meded. der Kon. Akad. van Wetensch.*, *Afd. Letterk.*, *2de reeks*, 1878, blz. 79. — Zie blz. 275, 276.

[2]) In den titel is vóór *Maij* eene ruimte open gelaten. Ook in afschriften van andere hand.

Waarschijnlijk is het versje gericht aan Dr. Gerard Bicker van Swieten. Hij werd den 23sten Sept. 1652 op 20jarigen leeftijd als jurist te Leiden ingeschreven, was van 1667 tot 1669 commissaris van kleine zaken in zijne geboortestad Amsterdam en werd den 15den Maart 1669 benoemd tot rekenmeester in de Graaflijkheids Rekenkamer van Holland. (Vgl. Wagenaar, *Amsterdam*, XIII, 83.)

Bij vs. 4 in marg.: Luc. 10. 21.

vs. 2 *die* afschr.: *de*

[3]) Van Costius is niets anders bekend dan dat hij een lofdicht heeft geschreven op de *Korenbloemen* (1672).

vs. 1 *ignari* and. lez.: *insani*

ANNES BERICHT [1]).

Bruijn Anna tuymelde, in 't omslaen van een' Slé,
Met haer portael om hoogh en all' haer' Rocken mé:
Elck had haer' Broeck gesien, en wister af te zeggen,
Het was een' geele Broeck; dat kan ick wederleggen,
Zeijd' Anne, al scheen het soo, ghij lieght het evenwel,
Dat geele was mijn vell.

eod.

CLUYS-WERCK [2]).

Is 't ernst, geleerde Vriend, en kan 't uw' sorge raecken,
Hoe 't hier mijn' eensaemheit en ick te zamen maecken,
En waerom ick mijn Huijs van Kind'ren en kinds kind
T' ontruijmen heb bestaen en haer schier als ontMint:
Ick will u rekening van seggen, doen en dencken,
Met allen omstand doen, wilt ghij m' een oore schencken;
Twee, meen ick; dat de schael van uw goed Oordeel, nett
En onpartydigh in haer waterpas gesett,
Gestadigh hangen blijv' soo lang ghij aen mijn' Reden
Uw' Stilt' en uw Geduld en Aendacht sult besteden.
Ick leefde rustelijck met Kind'ren en kinds kind,
Noijt tegens dit of die versuft of ongesint,
Altoos gereckelyck, noijt vies of kies van eten,
Van dranck noyt onvernoeght, dat ouw' lien werdt verweten,
(Niet altoos wel aen all') als dorre Tong en maegh
Vergeefs de smaecken soeckt, die elck all even graegh
In alle Vochten vond in beider vroegen morgen;
Ick weet den Hemel danck, de minste van mijn' Sorgen
Is kelder-sorgh geweest, en Keucken-angst: aen all

1) Een afschr. van andere hand heeft den titel: *Van Anne.*

2) Zie over de uitgaven, de Inleiding, blz. XXIV en XXV. Het HS. van het gedicht is bij de Korenbloemen; een afschrift van andere hand is in het bezit van den Heer W. J. Huygens te 's Gravenhage. (Zie N°. 307 van den *Catal. der Huygens-tentoonstelling.*) Naar dat afschrift heeft Jonckbloet het gedicht uitgegeven. Een ander afschrift is bij de Korenbloemen.

Vgl. over de aanleiding tot het schrijven van het gedicht, blz. 245.

Den 16den Juni 1683 werd het *Cluys-werck* voltooid; dat het niet lang onder handen geweest is, meen ik te mogen opmaken uit het feit, dat een fragment er van, vs. 61—75, geschreven staat op hetzelfde blad als het versje *Libro Grotij de Iure Belli et Pacis inscriptum* (zie blz. 307) van 8 Juni. In marg. bij vs. 304 staat de datum: 18. Nou. 1680, maar dit is blijkbaar de dag, waarop het ingelaschte gedicht, vs. 263—305, werd geschreven; dat blijkt duidelijk uit de voorafgaande versregels 259—263.

H. schreef dus het *Cluys-werck* op 86jarigen leeftijd. Dat is niet in overeenstemming met vs. 413, *Twee Oogen veel geverght in* 84. *jaeren*, maar het jaartal onder het gedicht is duidelijk en H. heeft zich dus in dien versregel vergist.

vs. 18 *weet* Jonckbl.: *weet 't*

Wat anderen gevalt bind ick mijn welgevall.
Soo hiel ick mij als Gast van mijn geliefste Vrienden
Die nemmermeer van mij als danck en gunst verdienden.
Haer toekruijt was de Spijs daer mijn Tong meest naer hong,
Der oudren onderhout, en van haer lieve Iong
'tRijp-sinnighe geklapp, uijt een der schoonste Monden
Die oyt mijn' Ooghen (lett, Groot-vaders ooghen) vonden.
Van 't mijne deild' ick om, en meldde nu en dan
Dat mijn' toehoorderen te stade komen kan.
Dit wenscht' ick jonge lien wat meer ter herten namen
Dan ick 't behertight heb. Men vind niet all bij namen
In alle Schrijveren 'tomstandigste bericht
Van all dat ouderen haer ooren, haer gesicht,
Van haer' onmondighe tot haer' bejaerde jaeren
Hier opentlyck, daer in 'tgeheim is wedervaeren.
Veel' oude brengen daer een kennis in haer Graf
Daer voor een nasaet wel een dusend dancken gaf,
Als s' achterhaelbaer was: wat heb ick wel vergeten
Met vragen t' onderstaen, wat heeft hij wel geweten,
Die dertich jaeren schier mijn wijse Vader was,
En om de zeventich en vier, mij noch te ras,
Ter tyd uyt wierd geruckt! wat heb ick sien geschieden
Dat ick mijn' kinderen verr beter kost bedieden
Dan 'thaer uyt yemands Mond of Pen gebeuren kan,
En, sochten sij 't, hoe geern queet icker mij niet van?
Als lust van Tafelen en Praet-lust moede waeren,
Brocht ick mijn poppegoed van Vijfderhande snaeren
Bij beurten voorden dagh; hoe 'tslecht of goed moght zijn,
't En was geen Backers deegh, 'twas Huijs-back, en heel mijn.
Bij wijlen was 'tGesicht de besighst onser sinnen,
Pen en Pinceelen-konst, die w' elck om 't zeerst beminnen,
In Doecken of Papier elck na sijn eigen aerdt
In Kass of Cabinet ordentelijck vergaert.
Doo Luyden nu en dan, die uyt haer Graven spraken
(Haer' Boecken) quamen oock ons' herssenen vermaecken.
Wat vande levende veel tijds te voorschijn quam,
Verheugden ons veeltyds of maeckten ons wat gram.
Wel magh ick spreken van vergrammen of verblyden,
Want, Kostelijck Papier, wat hebt gh' al niet te lyden!
Voorts trock een yeder daer den oorber of de lust
Sijn' sinnen henen trock, den Arbeid of de Rust.
De Fruijthof stond er bij, de Blomhof met sijn' paden,
Daer door dan Vader en dan Soon vermaecklijck traden

vs. 61—75 komen ook afzonderlijk voor, zie blz. 308, Noot. — vs 61 *stond er bij* fragm.: *was nabij* — *met* fragm.: *en*

Elck na sijn Hoofs beroep, en raeckten schier geen' Straet
Om metter vaert te zijn daer beider Haring braedt.
In Coetshuijs en in Stall had yeder in 't voorby gaen
Daer van dien 't werck daer is bevolen geerne vrij gaen,
Een oogh dat Paerden mest, en Wielen en Gespan
En Tuijghen onversuijmt en roestloos houden kan.
Soo wel gepaerde lien en kosten geen van beiden
Met reden, soo het scheen, wel zijn gesint te scheiden.
Den jongeren nochtans quam die gesintheit aen:
Men zeide, wild' ick haer van mijn bewind ontslaen,
Men souder mij op 't minst gelijcken danck voor geven
Als voor het lang en soet met mij vergunde Leven.
Wat vader was ick, om mijn' Kind'ren af te slaen?
Soud ickse niet soo geern in vrede laten gaen
Als ick se geern behiel, die altoos heb betracht en
Altoos daer op gestaen, Geen' vrienden te verkrachten,
Geen' Gasten gaens gesint: doch willigh' in 't Gelach
Te houden in mijn Cier al wat ick houden magh?
En kan ick 't soo wel doen en laten bij de vremden,
En niet bij kinderen, mij naerder als mijn' Hemden?
Sy sochten Vrijheit en Gesagh aen eigen Diss
Lang meerder-jaerighe: dat kan haer mijn gewiss
Ten goede duijden, en wie en waerom ten quade?
Die 't best begrijpen will, gae met sijn hert te rade.
Mij steeckt maer eene doorn, die 'k wouw mij niet en stack:
Ick hoor mijn' Kinderen berispen met gemack,
Als leeghe praters doen, altoos met volle kaecken
Door en door zifteren van anderlieden saken;
Men scheldt haer ongevoel, en datse sonder stryd
Den korten uytslagh van mijn afgeloopen tyd
En d'aller uren mij aenstaende uer van scheiden
Onmachtigh zijn geweest met eeren uijt te beiden.
Dit luydt als of daer Stadt en Land verloopen waer,
En of ter wereld d' een den and'ren noyt hier naer
Sien of ontmoeten sou: maer hoort, besorgde vrinden,
Niet heel een straete weeghs en isser scheid te vinden
Van 't oud' aen 't niewe huijs, wij sien en hooren schier
Malkanders allerminst bewegen of getier,
En, waeren w' in Parijs, wij hieten naeste Buren.
God gev' het wederzyds geluckelick te duren.
Maer, hoe bekomt het mij? Hier wacht ghij mijn bescheid.
Ick blyv een Cluijsenaer, daer med' is 't al geseit,

---

vs. 67 en 68 niet in het fragm. — vs. 69 *kosten* fr.: *mosten* — vs. 70 *wel zijn gesint* fr.: *gesint te zijn* — vs. 71 fragm.: *Den jongen evenwel* — vs. 74 *met mij vergunde* fragm.: *by mij genoten*

Een Zeewsche Stelle-man. Is mijn' Stell sonder Schapen,
Mijn Schepper zij gelooft; sijn' hand heeft mij geschapen
Met een' Gevoeghlickheit, die alle bochten lydt,
En, als in alle soet, in alle bitter bijtt.
'T en waere soo geweest, hoe hadd ick soo 'tlangh leven
Door soo veel gins en weers *Standvastelijck* gedreven?
Hoe hadd ick mij soo licht gewendt, soo veel gewent?
Best sal hij mij verstaen die Hof en Leger kent.
Dus loopt d' Histori van mijn eenigh tydverdrijven:
Verstaet, mijn eensame; want, als ick 'tall moet schrijven,
Naer mij het hoofd om loopt, ben ick geen man van een,
En geen groot enckel self en stelde mij te vreen.
Mijn' eerste bezigheit is Bid-werck, vroegh en spade,
Altoos met lof en danck en altoos om genade.
De dagen die ick soo toe sluijt en open doe
Vertrouw ick dat mij Gods altoos verdiende Roe
Te lichter vallen sal, of dat ick haere slagen
Ootmoedigher, en soo *Standvastiger* sal dragen.
En hoe draeghsamen last sien ick mij te gemoet,
Soo maer de Heer met mij na sijn' gewoonte doet!
Den Nacht besnijd' ick mij soo verr Natuer kan lijden:
Mijn' stilste, dunckt mij, zijn mijn' kostelixte tyden,
En soo veel als daer van tot Slapens oorber schort,
Soo veel blijckt dat ick mij mijn eigen leven kort.
't Is waer, ick droom, en veel; dat 's doof en blindling leven,
En, kost ick mij die grill van droom op droom ontgeven
Ick sprack van voller rust in 'topstaen dan ick doe.
Maar droome-dwaelerij maeckt mij het hoofd meer moe
Dan all de besicheit die ick by daegh besweete,
En beij zijn ydelheit, soo dese die ick wete,
Als die ick best vermeen te weten in den droom,
Tot dat de Reden in 'tontslapen weder kom'.
Soo volgen moeyt op moeyt, en Niet op Niet in 'tronde,
En altoos Ydelheit op Ydelheit, of Sonde.
Een weldaed heb ick doch daer tegen in mijn Macht:
Myn' Oogen keuren niet of 't Middagh is, of Nacht.
Sij sluijten vredelijck, als 'tmij begint te lusten
Of dient te lusten om voordachtelijck te rusten,
Van waken nu en dan, van lesen meestendeel;
Sij doen gehoorsaemlijck, soo kort als ick 'tbeveel,
Soo lang als ick 'tbehoef, haer werck van mij t' erfrissen:
Ick kan op 't ingespan van Coets en paerden gissen,
Dat beide te gelijck verschijnen uijt mijn' Stall
Pas als ick uyt de rust reis-vaerdigh wesen sal.

Bij vs. 122 in marg.: Constanter.

Soo slaep ick, en soo niet, naer 't pas geeft. Meest den morgen
Bested' ick aenden plicht van Hoofsen Raed en sorgen;
Voor 't eerste aen 'tgehoor van Rijck en Arm, wie 'tzij
Die 's Princen Recht of Gunst bejagen will' door mij:
Dan in de tsamen-komst van meer en wijser lieden
Die, neffens mij, syn' Haef bestieren, en gebieden
En straffen uijt sijn' naem, en cijfferen hem toe
Wat recht en redlickheit bevelen datmen 't doe.
Twee uren draeijt dat Rad voor noen, en na twee and're,
Ten zij de bijkomst van hem selver ijet verand're;
Want als 'them dienstigh dunckt dat hyder by verschijn'
En will syn eigen Raed en Rekenmeester zyn,
Soo doet hij 'tmeesterlyck, en met soo scherpe sinnen
Dat niemant dencken derv' om tweemael te beginnen
Daer hy 't gelaten heeft. Soo kerft hij spoedigh af
Met snelle vonnissen van toegift of van straf
Een lang gegaerde lijst van ongedane saken,
Daer, sonder sijn gesagh, niet door en was te raken,
Maer daer de macht met will en Reden gaet verselt,
Werdt veel oneffens licht naer 't waterpas gevelt.
T'huijs ben ick wederom: daer vind ick spraeck noch spreker
Die spraeck te voeren heeft: dat 's klein' genucht, voorseker;
Maer 'tis oock klein gerucht; en stilt' houd' ick in acht
Die mijn' Gedachten noo verstoort sie of verkracht,
En daer ick niets van waerd' en wacht te konnen hooren,
Is swijgen mij een lust en Balsam voor mijn' Ooren.
Iae 'tzedigh swijgen van mijn beider-soorts Gesin
Is van de gaven een' die 'k meest in haer bemin.
Kort en besnoeijt bericht gedoogh ick op mijn' vragen,
Antwoord: maer antiwoord en will ick geen verdraghen.
Daer is een' enckle Veer in 't Uerwerck, die alleen
De rader-wercken drijft: een wight, en anders geen
Dat van om hoogh af hangt, en roert die groote wielen
Die 'tslibbren vanden Tyd kort volgen op sijn' hielen.
Een Hoofd heeft Scheppers hand op yeder lijf gestelt,
En in dat enckele bestaet macht en geweld
Van all dat onder haer moet wercken en moet leven;
Dat werck moet stevigh gaen; ten lydt geen wederstreven,
En 'tminste datter aen die gangen werdt geroert,
Soo werden Lijf en Le'en, Huijs, Stad en kerck ontroert.
Tot mijnent weet ick die wanorder te vermijden,
Door niet gemeensaems van mijn' Dienstige te lyden,
Geen' weerspraeck, geen bedill. Maer soo sacht en gedwee

---

vs. 156 *'t* niet in het afschr. — vs. 168 *licht* Jonckbl.: *slicht* — vs. 185 *dat* Jonckbl.: *wat*

Houd ick dien teugel op, als of ick 't niet en de'e.
Oock, siende mij ontsien, ontsien ick mij te minder
Het niewe vande Straet of Staten hier en ginder
Te hooren opperen door een Bedientes mond,
Dien 't sonder mijn gedoogh niet voeghelyck en stond:
Want (segg ick tegens mij) wat heeftse toch bedreven,
Die minder menschlickheit, daer om sij slavigh leven,
En mij bedienen moet? en waerom ick niet haer?
Heeft haer' voorouderen van over menigh jaer
Gemeen' of eigen ramp soo heftigh overloopen
Dat het kinds kinderen als met den hals bekoopen
En slaven onder mijn' bevelen moeten zijn,
Dier Bloed ontwijffelick soo goed is als het mijn,
Kan ick daermede min als medelyden hebben,
En denckende rond om aen 's Werelds vloed en Ebben,
Beduchten dat de kans kan keeren alle dagh,
En sij haest dat ick ben, ick dat sij werden magh?
  Vraegh' niemant, hoe ick mij in d' Eenigheit geneere
Die in sulck onderhout mijn eenigheit verteere,
Verheere, zeid ick best, en haer' onlusten breeck.
Vereisch ick onderwyl dat ijemant met mij spreeck',
Daertoe is raed op raed: gebreeckt my spraeck van waerde
'Kvind licht een wijser man, die 't levend veel vergaerde
En stervend achter liet: die doen ick mij een knecht
Voorlesen, die een' Tael of anderhalf niet recht,
Niet slecht, maer lydelijck, ten mond' uijt weet te voeren.
Soo voel ick t' eener tyd twee vreugden in mij roeren,
Van Smaeck en van Gehoor, soo koester ick mijn Vlees
Met wat ter Maghe gaet, mijn Geest met wat ick lees.
Verr van de rasernij van woeste Gasterijen
Daer ick een soet geluijd de Tafel niet verblijen,
Maer menschen strijden sie, in beestighe genucht,
Of 'tdroncken winnen sal of 't nuchtere gerucht.
Men kan 't Canarien vergeven, soete dieren,
Die tegens all getier weer tier en tierelieren,
Maer menschen die tot all het best geschapen zijn,
Soo verr vervoert te sien van onkund en van wijn!
  Is 't u niet lastelyck den staet van mijn' Gerechten
Te hooren overslaen; kort kan ick u berechten:
De gansche Kokerij gaet in drij schotelen
Daer med' ick rijckelijck te vergenoegen ben.
Ick noemse schotelen, dat luijdt wat stijf in d' ooren:
Maer in gewicht en form en zyn 't maer drij Tailllooren.
(Soo, Tafel-borden, 'twoord van 'toude Holland was,

---

vs. 235 *Holland* Jonckbl.: *Hollands*

Men atter, licht, uijt hout, dat komt niet meer te pas)
Drij bastard schoteltjens: wat kanmen daerin laden?
(Noch nauwer Rekening!) ghij hadt het licht te raden,
Waer 't u nadencken waerd: ontrent een achtendeel
Van 'tgheen sess hechte lien vereischen door haer' keel.
Die dat in drijen deelt, en hoeft geen onderrechten
Van 't meer of mindere gewicht van mijn' Gerechten.
Ten kortsten, 'tis mijn deel, ick heb het self bepaelt,
Wel hem die 'twel geniett, wel magh en wel betaelt.
En wisten woester lien hoe soet is dat genoegen,
Sij volgden mijn besteck; en wilden sij sich voegen,
Mijn' vrienden, na mijn keur, en droegen sorgh voor mij,
Sy hielden mij verschoont van all' haer' Gasterij.
Eens heb ick mijn Geweer daer tegen derven trecken
En aen een' vriend getracht Rijm-ernstelick t' ontdecken
Hoe nood' ick noodigers ontrent mij komen sagh,
Hoe geern' ick mij besloot in 't matelyck Gelagh
Van mijn eenhuijslickheit, en hoe 't mij overlasten,
Veel danckerijs te doen voor ijemand te vergasten,
Die mij beleefder hadd gelaten in mijn Pas
Als mij sijn schuldenaer gemaeckt, die 't niet en was,
Noch werden wouw voor Niet: Niet noem ick Mondiens maten,
Die hij en ick bij mij, soo licht als t' sijnent aten.
Een witt Papiertie wierd aen dat schoon Dicht verquist,
Soo 't niet half waerdigh was: en evenwel, hier is 't.
Mij luster mij op niews de moeijt niet af te geven;
Soo veel ick heugen kan, dit stond 'er in geschreven.
Mijn' Maeltyd is, twee sneden Brood,
Meer naerde middelmaet als groot,
Met soo veel Spijs daer toe als Maghen,
Onsiecke Magen, licht verdragen.
Spijs uijtter zee, spijs uijt de Wey,
Spijs uyt den Hof, spijs uijt de Hey,
Spys na mijn' eigen Tong gekoren,
Spijs toegespijst met haer behooren.
Drij togen Bier, twee droncken Wijn,
Daer kan ick mé verzadight zijn.
Sommeer ick all dit natt en drooghe,
Het is soo kleinen hoop in 'tooghe,
Dat, als 'tmij ijemand schencken wouw,
My dunckt ick lang bedencken souw,
Eer icker danck voor wilde seggen.
Laet ons nu t' samen overleggen,
Gastvrije vriend, diens ick beken

vs. 245 *woester* Jonckbl. en afschr.: *woeste*

Dat ick de gunst niet waerdigh ben,
Wat al dancks ick u heb te weten
Van dat ick niet t' huijs heb gegeten:
Dat is, bij u versaedt mijn' Maegh,
Als aen mijn' Tafel alle daegh.
Noch gaet die danck maer halver weghe,
Quijt ick mij alles dings ter deghe,
Ick moet u hondert streken doen
Met Hoed en Hand, en Been en Schoen.
De somm nochtans daer van wij zeiden
Is soo gering voor een van beiden,
En, 'tzij van d' uw' of vande mijn',
Het sou soo slecht'en Schotel zijn,
Dat ick de danck-moeijt houw verloren,
Soo uijt mijn' Mond, als in uw' Ooren,
En dat wij beter onsen lust
Voldeden ijeder in sijn' rust.
Ick weet niet hoe 't bij u gestelt is,
Maer, naer 't hier boven opgetelt is,
'Kmaeck t' uwent, en t' huijs oock goed cier:
Dan t' uwent valt het mij te dier.
Wilt ghij dan Gast-vrij wesen, zijt het,
En, als ick 't oock will wesen, lijdt het,
Soo blyven wij van Gasterij
Ick vrij als ick, ghij vrij als ghij.
Die reden is bij mij noch in haer volle wesen,
Doch laet mijn' Vrijheit sich somtyds wel eens belesen
En werd ick wel een Gast van Vrienden of van Vrind
Die wat genoegens in mijn slechte bijzijn vind'
En wat misnoegens trock uyt lange weigeringen,
En 't niet gemunt en hebb' op mij te willen dwingen
Tot wat hem smaeckelyck magh wesen, en mij niet.
Ick spreeck van druijve-cier, dat vrolicke verdriet,
Daer med' ick mijn gedult soo jammerlijck sie tergen,
Als 'tmaer de luyden lust die 'tgene sij mij vergen
Haer selven te gevall betrachten, met wat schijns
Van groote vriendschap vast te maken met veel wijns.
Verr zijn die vrienden van haer opset, soo se droomen
Dat ick haer' Glasen houw' soo uijt haer' Hert te komen,
Als uijt haer' Kelders, uijt haer' Handen, uijt haer Mond;
Sy weten voor de hand dat mij geen Wyn en mondt,
En dat ick niets verstae van drincken sonder dorsten.
Noch vallens' op mij aen, en als uijt loutre borsten

Bij vs. 304 in marg.: 18. Nou. 1680 (zie blz. 308).
vs. 307 *een* afschr.: *eens*

Van vriendschap brengen mij een' hooghe Rhijnsche Fluijt,
En veegense, byloo, tot op den nagel uijt.
Ben ick niet wel getoeft met wat sij selver swelgen,
En ick magh, noch vermagh? Sy moeten 't haer niet belghen,
Wat schort haer? dorst op dorst, geboett met Wijn op Wijn,
Die van haer' Rekening gebracht werdt op de mijn:
De grond van 't kunstjen is, men soeckt wat schijns van reden
Om van een ledigh Glas weer aen een voll te reeden,
En dat druijpt op mijn' kapp. Sij hebbender noch een
Van vochte Goochlerij, doch 'tbeste noch van tween;
Ick sies' haer suijperij Gesontheits-wijse doopen,
En, dat een Pinte was, tot Kannen gaen en Stoopen:
Dat geldt dan Coningen en Vorsten sonder end,
En Staet en Potentaet, en Vrijsters, of bekent,
Of onder blinden naem, en Hanskens inde Kelder,
En all wat denckbaer is, spijt Switzer en spijt Gelder.
Want drinckbaer is het all, en yeder soo gesond
Die soo bedroncken werdt als beij syn' Katt en Hond.
Van die bedronckene geraeck ick oock bij wijlen
't Getal te meerderen, naer dat goe drinckers ijlen
Om haestigh voll te zijn en met een' dobble tong
En wanckelend gebeent, bejockt van oud en jong.
Mijn' koudste kleederen en raeckt dat niet: laet loopen
De kraen van Baccharach, van Hochem, en met hoopen
Van allerhande druijf, totdatmen 's anderdaegh
Veel' al te sondighe Gesontheden beklaegh':
Ick gunt haer dien het lust, mits men mij niet en quelle
Met mé-doen, eijgentlijck haer Hemel en mijn' Helle.
  Dit 's lang getafelpraet; ick waerder geern eens uijt,
En haest voor u en mij te raecken aen Besluijt:
Maer op de grootste vraegh sien ick in uw' gedachten
Dat ghij oock meer berichts van mijn beleid wilt wachten;
Ghy vraeght, waer blyft de tyd, naer alles is geschiet
Wat ghij tot noch toe hoort, die soo ruijm over schiet.
Hoe dan voort, Cluijsenaer? Ick will soo geerne heeten,
Al is 't een' ruijmer Cluijs, daer in ick ben geseten
Als die men, giss ick, inde wildernissen vinn',
Dat ruijm en doet geen zeer; dat vanden Tyd noch min.
Zeer deden sij mij beij, waer ick met mij verlegen,
En kond ick ledigh zijn: maer wilt ghij overwegen
Wat ick ter handen treck, en noch meer trecken sou,
(Want meest is 't met geweld dat ick mij wederhouw)
Ghij keerde 'tblaedjen om, en hielpt mij licht beklagen

vs. 329 *schijns* Jonckbl.: *schyn* — vs. 334 *en* afschr.: *tot* — vs. 344 *bejockt* (?) (het HS. heeft: *bejock*) Jonckbl. en afschr.: *bey Jock*

Den snellen ommeloop van Avonden en daghen.
Wel meld' ick Avonden: nam ick die niet te baet
Soo dat het meerendeels naer Middernacht toe gaet,
Ick vond' mij eng ge-uert. Hoe is dat? sult ghij meenen.
'tZijn doode Menschen, dien ick 't wijten magh; niet eenen,
Maer thienen, vijftighen, ja vele honderden,
En, dat een botten Boer wel meest verwonderden,
't Zijn menschen sonder ziel en lijf, die met mij spreken,
Als mij het hooren lust, 'tzijn Wijsen die mij preken,
't Zijn Sotten die mij vreugd aendoen en vrolickheit,
't Zijn oude hoofden die mij 'taller naest bescheid
Van d' oudste eewen af ordentelijck verthoonen,
't Zijn Konstenaers die 'k niet en hoeve te verschoonen.
Ick vraeghe met gebied, sy doen mij rekenschap
Van 'tinnerlijcke mergh van all' haer wetenschap.
Die Lijcken houd ick staen gesloten in een Kerckhof.
Dat Kerckhof is de Sael daer ick het meeste werck of
Van all' mijn Salen maeck, die op haer' schoonsten dagh
Niet schoons en dragen als geweven woll en rach.
  Ontrent die dooden dan (ghij weet, ick meen mijn' Boecken)
Ben ick gedurigh of te vinden, of te soecken,
En voelder mij nu eerst soo yverigh aen vast.
Als hadd icker mijn lang, lang leven na gevast.
Nu is 't waer, tyds genoegh heb icker bij versleten,
Waer ick niet bott geweest, ick hoorde wat te weten,
Maer vinde dat ick pas een dingh te deghe weet,
Dat 's dat ick mij te deegh een' ouden weet-niet heet.
Vraegt niet hoe ick het weet: 'khoeft maer mij selfs te vragen:
Goed' eters hongeren; maer niet met volle maghen.
Vond' ick mij wel vervult, ick hongerde niet meer.
Maer als ick mij door all het Wetelycke keer,
En tast wat icker van tot mijnent vind in lading,
Oh armen! 'tis een Niets, en alles werdt mijn' gading.
En even alsm' eertijds te Roomen heeft geseght,
De Wereld is mij recht een Twijffelick Gerecht;
'K waer geeren allom aen, en weet niet waer beginnen.
Denckt of ick hals-werck heb en oeffening van Sinnen,
En of mij snippering van uren overschiet,
En of mij volck gebreeckt, dat mij als in 't verdriet
Van ydel' Eenicheit kom' troosten, met der Wijven
Onverandwoordelijck bejagh van *Tyd verdrijven.*
  Dus las ick Dagh en Nacht, eer ick mij hadd versaedt,
En meerder niet en moght; maer dat heeft oock sijn' maet;

---

vs. 381 *Lijcken* Jonckbl. en afschr.: *luyden* — vs. 384 *woll en* Jonckbl.: *wollen* — vs. 395 *Vond'* Jonckbl. en afschr.: *Voeld'* — vs. 404 *gebreeckt* afschr.: *ontbreeckt*

En onvoorsichtigh waer't, te willen dobbel quaed doen
Om een goed enckele; men moet Natures raed doen.
Daer moet geslapen zijn, of hoofden rollen mis.
Een ander sorgelixt van mijn' twee quaden is,
Twee Oogen veel geverght in 84. jaeren,
Seght alle red'lickheit, is 't wel tijd wel te spaeren,
En ick en spaerse niet; waer will dat henen gaen?
Waer 't niet om bey voor mij te willen sien vergaen?
God keer' het ongevall, en laet sich maer gevallen
Dat mij een half Gehoor van jongs af zij ontvallen,
Soo menighmael betreurt, en zij mij noijt soo straff
Dat ick de rest niet heel sou voeren in mijn Graf.
  Helpt mij God loven nu, en siet hoe goedertieren
Hij aen een Oor vergunt waer med' een Oogh te vieren.
Want oock van overlang heeft onvoorsien geweld
Bey vlies en watering van 'trechter meest ontstelt.
Die dobble geesseling van twee soo swaere slagen
Heb ick ootmoedelijck, als van die hand, gedragen,
En sonder schroom vertrouwt, Hij kost mij soo met een
Behouden, als met meer, die Schepper is van tween.
Wij zijn maer met een Hoofd, maer met een Hert geboren,
Gebreeckter een van twee, 'theel maecksel gaet verloren,
Maer sien wij op de macht van dijne wijsheit, Heer,
Daer ghij elck een besorght en hoeft geen voorraed meer.
  Valt my dan 'tLesen bang, ick weet mij te verpoosen
Met niew vermaeck, van geur als Lelien en Roosen,
Danck hebben sij, door wien ick pas vijf jaerigh kind
In d' eerste papp-pott wierd met soet geluijd geMint.
Soet' Ouders, die verstond hoe goed voor alle dingen
Den Heere lofsang is aendachtelijck te singen,
En geen onorden self te brengen in sijn Kerck,
All om d'onkundighen haer onbeschaemde werck.
Ick hebber boven u geen' Meester toe versleten,
't Geen icker eerst af wist heb ick door u geweten,
En u vermaeckte 'twel geluckte kinds-gesangh
Met meerder moeijte niet als van sess weken lang;
Tot d' Engelsche viool noch andere sess weken,
Doe quam de Luijt; daer viel wat langer mé te spreken
Voor korte vingeren op sterck en stracker snaer:
Van seven duerde dat tot aen mijn negenst Iaer,
Uyt was de leererij, en ick swom sonder biesen
Op eigen houtje, schip en goed, winst en verliesen.
Waer toe 't gekomen is, en hoe die Ball van Snee

---

vs. 415 *spaerse* Jonckbl.: *spaerde* — vs. 427 *kost* afschr.: *heeft* — vs. 438 *Den Heere* afschr.: *Des Heeren* — vs. 441 *boven* eerst: *neffens*

In 'trollen is gegroeijt, brengt d' ondervinding mé.
Een Boogh, een Vinger-werck en kost mij niet versaden,
Myn' heete Toon-lust most in wijder weelde baden,
Clavier op IJser en op Coper-draed, op Tinn
Tot Pypen uijtgesmeedt, dat wonderlick versin,
Theorbes lang gedarmt, en uijt der Mooren landen
Gitarre, bastard Luijt, vermanden ick met handen
Die 'k alles machtigh vond, na dat het jong gewricht
Luijt-machtig was gemaeckt, daer 't altemael voor swicht.
Noch bleef ick niet voldaen: 'tverveelde mij Copije
Van mijns gelyck te zijn; en, als ick 't recht belye,
Ick hiel mijn' hand te goed, en mijn versin te sterck
Om niet als Aep te zijn van ander luijden werck.
Soo volgde drift op drift, soo baerden vonden vonden,
Soo pluckt' ik vruchten uijt mijn' vijfderhande gronden,
En hebber sachtjens soo mijn' schure mé gevult,
Dat, klaegd' ick van gebreck, het waer mijn' eigen schuld.
Wat isser? 'kstaeder meer beschaemt in als verwondert,
Den hoop is weinigh min als by drij mael drij hondert.
Telt daer de besigheit van mijnen Hof-dienst toe,
Die 'k bij de zestigh jaer betracht heb en noch doe,
Telt Nederlandsch Gedicht ontrent de dertich Boecken,
(Behalven datter light en schimmelt in vel' hoecken)
Telt een Latijnsch dozijn van over lang in 'tlicht,
En denckt of ick Gehoor en Handen en Gesicht
Gespaert heb, om ijets meer van waerden uijt te rechten,
Dan ick betrachten sie by veel' onnutter knechten
Die 'ck tuschen Spel en Wijn, all' eer en deugd te spijt,
Sie slijten, en, het best van all, haer' besten tyd.
Rest mij wat levens meer, wat sal ick noch beleven?
'K Sie jonge rappe luij haer selven overgeven
Tot vrouwen ijdelheit, en in een luij Voorhout
Haer' Lenden slepen doen, als warense stock oud.
Men namse van de Ploegh wel eer, de grootste Mannen,
Als Roomen all sijn' kracht te veld' had in te spannen,
Sulck Landvolck dienter tot des Vaderlands gebied,
Vergulde Ploegen, noch Voorhoutsche Ploegers niet.
Waer ben ick? uijt mijn pad: dat 's een van mijn' gebreken,
Mijn selven, witt en doel, uijt yver t' overspreken.
Best keeren wij na Huijs; daer moet ghij noch eens aen;
Eerst hebt ghij 'tbinnenste van all mijn doen verstaen.
Dus luijdt het buijten-werck: Aensprekers inden morgen
Moet ick ter taele staen, en deelen in haer' sorgen,

---

vs. 463 *en mijn versin* eerst: *en voelde mij* Jonckbl. en afschr.: *ja voelde my*

En helpense te recht soo veel Recht lijden magh:
Daer aen gaet meerendeels de vroeghste halve dagh,
Somwijl oock bij gevolgh een deel der Avond uren.
All 'toverighe gaet te sleet, bij aventuren,
Na 't mij of vrienden lust, 'kmeen vrienden van Nanoen,
Die mij om mij alleen de soete vriendschap doen
Van haer lief onderhoud: die besigh ick tot voordeel
Van mijn' onkunde, naer een ijeders kund' en oordeel
In eigen handel van bewind en van beroep.
Daer zijnder die ick self somwijlen bij mij roep,
En noodese te gast, te weten beid' haer' ooren,
Om wat ick by gevall gebaert hebb t' overhooren,
En na haer wetenschap doorkeuren met geduld,
En geven mij hier eens wat eer, en daer wat schuld.
Hoe soet is mij die slagh van med' en tegenspreken,
En hoe veel vind ick mij van soo soet volck gebreken!
Daer tegen, wat zijns' ons tot quelling, leed en pijn
Die by geboorte van ons gilde niet en zijn!
En hoe klein is 'tgetal van diemen met twee ooren,
'Ksegg ooren van begrip, begaeft vindt en geboren!
Ey lieve; belght u niet dien 't schijnt ick bij gevall
Met sulcken toenaem tot uw oneer overvall.
De kloeckste van verstand, lett wel, de meeste kloecken,
Ia de Staet-kundighste, door eigen aerd, of Boecken,
Heb ick in 'tongevoel, gelijck als blinde lien
Van verwen, tuschen goed en quaed geluyd gesien.
Ick heet het een geheim, dewijl mij wijser monden
Bekennen dat sij 't niet en weten te doorgronden.
Soud ick mijn' moeyte dan aen luyden van dien slagh
Op dringen, die ick doof en ongevoeligh sagh
Van stemm en Snaeren toon? te weten, soud ick preken
Voor menschen die mij maer en sien en hooren spreken,
En hebben vande Tael geen' kennis die ick spreeck?
Ick haet het, als sij mij, die 'k maer het hoofd en breeck
Als ick mijn selven doe. Best laetenw' ons met vreden.
En ghij, oor-kundighe, weest welkom, dien ick reden
Van doen en laten geef, als die alleen kont sien
Waer ick der meesteren of prijs of straf verdien.
  Siet wat al bezigheit, en of ick oyt verlegen
Om tijdverdrijf kan zijn, daer soo veel soete wegen
Van oeffning open staen, niet van gehoor alleen
Maer voor goed' ooghen oock. Hier weet ghij wat ick meen,
En watter voorraeds is gestapelt in mijn' muren,

---

vs. 495 *magh* HS., Jonckbl. en afschr.: *kan* — vs. 502 *kund'* Jonckbl en afschr.: *hand* — vs. 511 *leed en* afschr.: *en tot*

Om kloecke kijckers haer' begeerte sommigh' uren
Te konnen mé voldoen, en wat een' ruijme baen
Van onderhoud het is om wandelen te gaen.
Komt binnen, wandelaers: om geen' geringhe reden
En gunn' ik u mijn Huijs door en doorheen te treden.
Ick vind mijn voordeel in uw oordeel vande Kunst,
En uw vermaeck en 't mijn zijn wederzijdsche gunst.
Behalven een' die 'k u besoeck hebb danck te weten,
Dat 's dat ick met mijn tuijgh van ouden tyd beseten
Als niewe kennis maeck, en 'tgeen ick bij gewoont
Heb overloopen en onachtsaem bijgewoont
Aendachtigh insien leer, en watter voor of tegen
Op 't een en 't ander valt bestendigh t' overwegen,
En by so nauwen keur van 'teen tot ander Lidt
Besluijten wat ick slechts en wat ick goeds besitt.
Gebreeckt mij noch wat spels; ick weet het op te halen
Van uijt mijn' eerste Ieugd: 'ksal na mijn' draeij-banck talen,
Mijn Ambacht lang gepleegt en yverigh bemint,
Maer inden drang gesmoort van hooger onderwint.
Verroeste Beitelen en Gudsen en Formdoren
Sal ick op helderen, en drijvens' als te vooren
Op 'tsnelste van haer Snê; en leveren noch waer
Van ouden Voet en Hand, of 't van twee jonghe waer.
Volght endelick het werck van geen werck, leeghe treden
Van stille wandeling, gevoet-rept, of gereden.
Die mij, Waer heenen? vraegt, bericht ick, Waer niet heen?
Soo voll Waer-heenen is den Haegh in all' sijn' leen,
In all' sijn' verr en bij beroemd' omstandigheden,
Soo swaer om kiesen is 't waer 'tschoon weer te besteden.
Ten Westen Westland in, ten Oosten na 'tgeboomt,
Daer alle vremdeling sich inbeeldt dat hy droomt,
En wandelt soo verheugt in 't heerlijcke vermaken,
Dat hij der in verwert en wenschte niet t' ontwaken:
Ten Noorden Zeewaert aen, langs heen mijn' Steene Straet,
Mijn' Straet; gedenckt het, Haegh, en wie daer over gaet,
Hoe 'ck tegen wind en stroom dien toegang heb gedreven,
Die nu met reden heet de schoonste van uw' Dreven,
Wat ick lang tegenspraecks en jocks heb uijt gestaen,
Eer men mijn seggen of mijn schrijven wouw verstaen.
Ten Zuijden noch een Straet, die uyt de mijn' geboren
In plaets van al te droogh' en en al te natte sporen
De Delftsche Reiseren sijn' steenen rugge leent.
Bij mij is 't alle daegh soo verre niet gemeent:
Een' soeter wandeling, een' eigener, een' liever

vs. 545 *besoeck* eerst: *alleen* — vs. 575 *jocks* Jonckbl. en afschr.: *jock*

Lacht mij van nabij toe, en kittelt mijnen ijever,
Hofwijcker Heerlickeit, het prachtige Casteel,
De woeste wildernis van eicken, hoogh en veel,
De Masten steil en recht, om schepen uijt te rusten,
De levende Rivier langs mijn' bevaren kusten,
Mijn'. dobble wederzyds gestichte water-Cluijs,
Mijn' Vischmarckt sonder geld, mijn Nachtegael-gedruijs,
Die locken mij slincks om, die helpen mij lang leven,
En van soo grooten gunst alleen Hem d' eere geven
Die mij beleven laet in desen Avondstond
't Geen ick all over Noen mijns Ouderdoms bestond.
  Uijt is 'tverdedighen van mijn' beklaegde dagen,
Die 'k den onkundighen verdrietigh dunck te dragen,
En soo draegh als ick wensch mijn' vrienden, elck in 'tzijn,
Van 'tgheen den Hemel geeft verdrageren te zijn.
  Maer, hoor ick, Eenicheit vergalt all dat vermaken,
Want, segtmen, Eenicheit is Armoe. Die soo spraken
En hebben niet verstaen hoe wel een besigh man
Die Armoe rijckelijck te boven komen kan.
En dat d' Eensame, met sijn selven niet verlegen
Een' besigh' Eensaemheit houdt voor een' soeten zegen.
Kort om, mijn' vrienden, en all' die ick daer voor ken,
Ick bidd u, weest te vre'en, dewijl ick 'tselver ben,
En soo ben, soo verwent, verweent, moght ick wel seggen,
Dat mij groot ongelyck te voren dunckt te leggen,
Die dese rust ontrust. Soo veel is Vrijheid waerd,
En stilt', en 'thoogh gesagh in als, en eigen haerd.

Hag. 16. Iunij.

AEN W. HEEMSKERK [1]).

Dit oneffene Gedicht
Komt van midden uijt de Gicht,
Die ick draegh en veele dagen
Tot in 'tbedd toe heb gedragen.
Denckt nu eens, bescheiden vriend,
Of het u oock langer dient,
Tijd en moeyt aen mij te spillen.
Siet mijn' Gicht is erffelijck
En die, na sij seggen willen,
Maeckt een schier onsterffelijck.

1. Sept.

---

vs. 585 *Masten* eerst: *dennen* — vs. 605 tot het einde komt ook voor op den omslag van het gedicht. — vs. 606 *ongelyck* omslag: *achterdeel* — *dunckt* omsl.: *komt* — vs. 608 *Die* omsl.: *Wie* — *'thoogh gesagh in als* omsl.: *opperste gesagh alleen*

[1]) Ook in afschrift van andere hand; daar volgt echter dit versje op het volgende. In marg. van het HS. staat: Mijn Heer Heemskerck. — Zie blz. 163.

AEN HEM SELF [1]).

Mergen hoop ick te verjaeren.
Leert u selven eens bedaeren,
En die lang te milde hand,
Die mij met soo menigh pand
Van uw vriendschap heeft beschoncken:
Laetse best gaen elders proncken
Met de klaere kostlijckheit
Van haer aerdighe beleidt,
Sonder meer aen mij te dencken.
Ick van leven, ghij van schencken,
Moeten eens ten einde zijn.
Kont ghij echter sonder pijn
D'oude schenck-sucht niet bedwingen;
Laet ons wisselen van dingen.
Houdt uw schatten: 'k eische niet
Als het Stiftien dat ghij siet,
Eertyds uijt uw hand gekomen:
Magh ick het noch eens bekomen
Met een puntjen aen een end
Beter dan het ghen' ick send,
'K sal de vriendschap hooger achten
Als all die ick meer moght wachten.
Waerde vriend, maer siet u voor,
Leent ghij mij een gunstigh oor,
'K schijn beleefdelijck te spreken,
Is 'tniet dat ick u verras,
'tZijn licht Haegsch' en Hoofsche streken,
'Keisch u diamant voor Glas.

1.° quasi 3.° Sept.

MIJN HEER HEEMSKERCK [2]).

Denck aen 'tende, woudt ghij seggen.
Siet hoe heeft uw' eigen Pen
Weten u het woord t'ontleggen,
En doen seggen wat ick ben.
Denck in 't end, hebt ghij geschreven,
En dat 's een soo goed gebod
Als, ghij zijt ten end' van leven,

[1]) Ook in afschrift van andere hand; zie de vorige noot. Het afschr. heeft den titel: *Aen den selven*, en den datum: 3. Septemb.

[2]) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. zelf den titel schreef: *Aenden H.e Wilhem van Heemskerck schrijvend op een Glas mij vereert.*

vs. 3 *Weten* afschr.: *Geweten* (de verandering is door H. zelf aangebracht).

Denckt in 't ende maer aen God.
Moet ick echter weer gedulden,
Dat gh' op alle d' oude schuld,
Die ick niet en kost verschulden
Dese niewe noch toe vult,
Laet het, in Gods name, wesen,
Naer uw' eigen goeden sin,
En, gelyck ghij mij doet lesen,
Aen mijn Ende niet, maer *In*.
Weest mij niet meer mild en strijdigh,
Een mael danck voor all 'twel-eer,
Meer en is aen mij niet tijdigh:
Die ten end' is, is niet meer.

6. Sept. quartâ matutina, in lectulo.

Is dit niet min als nett,
Ick schrijv het in de luren
Des mergens om vier uren
Gelegen in mijn Bedd
Op eenen elleboogh,
Met een half open oogh.

Ten 4.en uren smergens 6en Sept.

AENDEN SELVEN STEEN-SIECK [1]).

Hoe Heer, beschickt ghij mij drij steenen,
Daer ick maer eenen heb geeist?
Die soo veel quellings lydt van eenen,
Is 't moglijck dat gh' aen and're peist?
Eilaes Ick derv 'er niet aen dencken:
Hebt ghij soo swaeren pack gelaen?
Moght icker u drij duijsent schencken,
Mits ghij dien eenen moght ontgaen!

Eâdem.

SCHOON BEWIJS.

Dirck vraegt aen alle liên die m' Edeluyden noemt,
Of 't mancken Adel is daer hij sich af beroemt:
Alsoo sijn' Grootemoer, van over hondert jaeren,
En 's Princen Grootemoer twee volle Grootmoers waeren.

6. Sept.

vs. 10 *gh' op alle* afschr.: *ghij op all'*

[1]) Ook in afschriften van andere hand, het eene met bovenstaanden titel; boven een ander schreef H.: *Aenden selven steen-pijnich*. Het HS. heeft als opschrift: *P. D.*

GICHTIGHE PIER.

Pier lagh in 't Bed en steend': (hij hadder geld en goed na,
Om diep te deelen in 't Gebreck van rijcke liên):
Ick vraegd' hem hoe hij voer: Haest, seid' hij, sal men 't sien;
Ick ben al halver weegh genesen, op twee voet na.

7. Sept.

COUDE RIMÉ.

Quoij qu'un plat de Pois, de Chou, de
Febues, d'Herbes et de Ris
Soit un Mets de peu de prix,
I'aij trouué ma rime en Oude.

8. Sept.

Si Dieu te taste vers le coude,
Louïs quatorze, qui nous as
Tant faict d'outrage de ce Bras,
Die all de wereld maeckt soo moede;
Escoutte; ne t'en mocque pas,
Hij sal eens komen met sijn' roede.

eod.

Quoy, Dames, vous pissez, dis-je un jour, comme nous!
Point, point, respondirent les Belles,
Vous n'estes que des foux,
Ce ne sommes pas nous, ce sont nos demoiselles.

eod.

EPITAPHES POUR ET CONTRE [1]).

Cij repose le grand Colbert,
Priué de vie: ha, Ciel! pourquoij l'as tu souffert?
Iamais ne fut Ministre en France
Plus digne de plus grand loijer,
Ni qui fist à son Roij plus beau fonds de Finance,
Ni qui le conduisit à le mieux emploijer.

eod. 8. Sept.

Cy gist le grand fourbe Colbert.
France, voijlà ton Peuple et sa boursse à couuert;
Il n'en chevira plus, l'infame.
S'il eust pû ramasser et loger en ce lieu
Tout l'or qu'il a volé, le sainct homme de Dieu,
Eust il pour son Tombeau l'Eglize Nostre Dame,
La route en creveroit. Qui prie pour son ame?

9. Sept.

[1]) Colbert was den 6den Sept. gestorven.

Cy gist Colbert en fin
L'industrieux, le fin.
Iamais ne vit on homme,
Iamais Ministre, en somme,
Pour bien ou mal qu'il fit
Plus generalement ni loué ni maudit.

eod.

COLBERT.

Dans la Vie où nous sommes
Dieu ne sçauroit complaire à toute sorte d'hommes.
Qu'a-t-on voulu de moij?
Aij-ie pu contenter tout le monde et mon Roij?

eod. 9. Sept.

POUR DES CHARITEZ RECEUES DURANT MA GOUTTE. A MESDEMOISELLES DE BOETZELAER ET DE CASEMBROOT [1]).

Beautez, faisant veoir que vous estes
Nobles, ciuiles et discretes,
Daignant, sans bien sçauoir pour quoy,
Vous souuenir un peu de moij,
Voijez vous bien ce que vous faictes?
Vos Amans logent dans vos coeurs;
Mais au plus fort de mes douleurs,
Ce que j'oppose à leurs conquestes,
Ie loge dans vos belles testes.
Par mon deportement si doux
Ne faictes vous point de jaloux?
Mais ie suis, depuis trois journées
A quatre vingts et sept années,
Si vous vous en rendez tesmoins
Peut estre m'en craindront ils moins.
En fin ma conscience est bonne,
Ie ne pretens rien sur personne,
Ni leur enuie leurs beaux jours,
Pourveu que vous m'aymiez tousiours.

10. Sept.

SUR MON OREILLE.

Que ce Mignon, quand je sommeille,
Flatte ma joue et mon oreille!
Le plus beau bras en m'embrassant
Ne seroit pas si rauissant.

---

1) Anna (1661–1720) en Maria van Boetzelaer (1663—1714) waren dochters van Philip Jacob v. B. en van Jacoba Margaretha barones van Hardenbroek. Maria is later gehuwd geweest met den Zweedschen generaal Lamoraal baron van der Noot. Beide dames waren zeer muziekaal.

Si j'aij vescu dedans un aage
Où je m'ij plaisoij dauantage,
Beaux Bras ne vous ij trompez pas,
Ie n'aijme plus vos embaras.

eod.

DE GLAUDE.

Deux voijelles font peur à Glaude au mot de Vie,
Pour le cacophonon qu'il trouue là dedans:
Si le fou comprenoit que c'est cacophonie,
Il nous espargneroit tous ses comptes pedans.

eod. 10.⁰

RAILLERIE [1]).

Il faut sçauoir du Grec et non moins du Latin
Pour entendre le fin
Et l'etijmologie
De la cacophonie,
Et que proprement c'est
Le ton puant d'un Pet.

eod.

HELENES KEUR.

Helene wierd gevrijt, de soete wijse Helene,
Van een land-Ioncker, lomp en loom en rijck met eene:
Wegh, zeise, gulden Uijl; 'kheb sulck slagh niet gebreck;
Ick wacht een waerdigh man, en niet een edle Geck.

10. Sept.

COMPLIMENT D' À TABLE EN SONGE.

Faictes largesse ailleurs ou charité, Madame,
Suiuant les mouuemens des bontez de vostre ame:
Ie suis trop satisfaict d'une mie de pain
Du bout des petits doigts d'une si belle main.

12. Sept.

ENIGME [2]).

Vos ordres . . . . si doux et si puissans,
Produisent un effet, qu'on a peine à comprendre.
Si vous ne l'expliquez comment peut on entendre
Qu'en mesme temps d'un don je fasse deux presens?

Currere per chordas solitum perrepere chordas
Chiragra Hugenium non sinit, haec podagra est.

Hofwijck. ἐν ἀκμῇ τοῦ παροξυσμοῦ. Sept.

---

[1]) Bij vs. 6 in marg.: Quasi a κακκοφωνία.

[2]) Het versje is niet gedateerd.

vs. 1 De stippeltjes staan in het HS.

AD SERENISSIMUM REGEM POLONIAE [1]).

Auguste vindex Imperj laborantis,
De faece fortis barbara triumphator,
Perseu Polone virgini expositae dudum
Monstris Viennae, gloriose de Coelo
Exorte liberator, o in extremis
Adjutor opportune; qui tibi tantâ
Virtute dignas et fide referat grates,
Sub Christiano Sole vel solo nemo est.
Conabimur laeti tamen libentesque
Illustre factum Laudibusque Laurisque,
Quot Christiani ubique vivimus, grati
Aeternitati consecrare praecones.
Quod si quis hoc gaudere gaudium nolit,
Sed publicâ lugere laetitiâ solus,
Quam Christianus ille debeat credi,
Si cogimur tacere, posteri dicent.

Hoe komen wij soo blind elck in sijn' eigen saecken [2]),
Hoe prijsen w' elck syn doen terwijl het wijsen laecken?
De reden is, wij staen ons selven wat te naer
Om rechteren te zijn van elck sijn werck of waer.
Daer hoort wat afstands toe:

KEUR.

Siet hoe Nature dempt der menschen hoogh vermoeijen
En ijeder een vermaent sijn selven te verfoeijen.
Veel lieffelycker is om riecken, dat ick weet,
Een Boeren volle Stall van Peerden en van Koeijen,
Als d'allerschoonste dame haer adelijck secreet.

28. Sept.

ADVENIAT REGNUM TUUM, FIAT VOLUNTAS TUA IN TERRA SICUT IN COELIS [3]).

Dan komt des Heeren Rijck, wanneer sijn will Beneden
Als Boven werdt betracht; soo luijden ons' Gebeden,

---

[1]) Het vers is niet gedateerd en onderteekend: Batavi.
Den 12den Sept. had Koning Johan Sobieski de Turken voor Weenen geslagen.
Onder het gedicht staat: Victoriae vel praecipuum fructum, non in praesenti tantum gloria et commodo, sed in ipsa spe sempiternae laudis, magnanimi Reges posuerunt. P. Iovius Hist. l. 1.

[2]) Het fragment is niet gedateerd.

[3]) Ook in afschr. van andere hand; aan den titel is daar nog toegevoegd: *Tegen het Misdoen.*

En d'uwe, Roomen, oock: maer hebt ghij 't wel gevatt,
Als hij beveelt, Doet dit, en ghij seght, neen, doet dat?
Sijn will te niet te doen, en houden d'onse in waerde,
Is sijn Rijck langs dien wegh te brengen op der Aerde.

ult. (30) Sept.

GENESENDE VAN GICHT.

Ick voel by na waerom mijn hand soo langsaem heelt;
't Schijnt dat God seggen will, 'T is lang genoegh gespeelt.

eod.

A UNE DUCHESSE [1]).

Hastez vous lentement, mon illustre escoliere,
A deuenir sçauante autant et plus que moij.
Ce n'est pas, qu' à vous veoir me laisser en arriere
Ie ne fusse raui des fruits de mon emploij:
Mais ne voijez vous pas, que par ce trop d'adresse
Vous pouriez deuenir, malgré vous, ma Maistresse,
Et que mal s'accommode auec vostre grandeur
Que je soij vostre Maistre ou vostre seruiteur?

5. Oct.

(NAAR MARTIALIS) [2]).

Terwijl mijn kakelaer, mijn kluchtige Barbier
Mijn Backhuijs staet en schrapt, van hier daer, van daer hier,
Verslyt hij soo veel tyds dat eer d'een zij gedaen is
Aen d'andere weerom een niewe Baerd aen 'tgaen is.

GELD.

Wij hoeven niet veel Boecken,
Om vanden naem van, Geld,
Den oorsprong verr te soecken:
Geld is in 't kort Geweld,
Als of wij zeiden G'weld.

17. Oct.

OP HET GELUCKIGH HOUWELYCK VANDEN HEERE .... VOLLENHOVE MET IOFF.W CATHARINA ROOSENBOOM [3]).

Daer was noijt voller Grond van Bloemen en schoon Lof,
Als Vollenhovens Hof.

Bij vs. 5 in marg.: Facite hoc. Luc. 22. 19.

[1]) H. schreef het versje den 12den Sept., maar veranderde later de beide laatste regels, die eerst luidden: *Et que, sans interest de toute la grandeur, Mieux me sieroit le nom de vostre seruiteur.*

[2]) Boven het versje, dat niet gedateerd is, staat het epigram van Martialis (VII, 83), *Eutrapelus*, caet.

[3]) In den titel is achter *Heere* eene ruimte open gelaten.

Wy kennen uyt sijn mond de waerde van sijn' Roosen
Daerby wel andre bloosen,
Maer 'tis van schaemte meest. Noch was hij niet te vreên;
Hem schortte daer alleen
Alleen een Boomken bij, daer Roosen en daer Blaeren,
Geen Doornen aen en waeren.
Dat wondre Plantien is, door sijner Roosen kracht,
Gevallen in syn' macht.
Looft, Dichters, syn geluck, wistgh' oijt uw' beste pennen
Aen lofdicht te gewennen,
Of, wilt ghij wijser zijn, wacht dat hy 'tselver doet:
Wij sullen 't noijt soo soet,
Soo Roosenboomigh, noch soo Vollenhovigh krijgen:
Ten minsten moet ick swijgen.

1. Nov. un(o) spir(itu).

VAN 'TSELVE [1]).

Daer is voortaen geen sien na
De Rosa Catharina:
Sy hoorde tot den lof
Van Vollenhovens Hof,
Bij d'aller schoonste op Die na.

2. Nou.

SUR MA GOUTTE [2]).

Par l'embaras d'un doigt, que la Goutte a noué,
Le doigt de Dieu m'apprend que c'est assez joué.

7. Nou.

CHIRAGRA [3]).

Vitiauit aegrum Chiragrae Digitum Dolor.
Quid pharmacis nugamur, arte Chiragram
Domituri? in ipsa est Chiragra Digitus Dei.

eod.

Het vers is gedrukt in de *Bruylofts dichten op het Huwelijk van den Heere Joannes Vollenhove, Dr. der H. Theologye, en predikant in 's Gravenhage, en Joffrou Katharina Rooseboom, getrout den* VII *van Slagtmaent* 1683. *In 's Gravenhage. By Hendrik Zwart en Martinus Steen*, blz. 3.

Catharina Rozeboom was de tweede vrouw van Vollenhove. Volgens het bruiloftsvers van Brandt (*Poëzy*, 1688, blz. 348) was zij eene kleindochter van Simon Stevin.

[1]) Aan de versjes is een briefje in het Latijn toegevoegd. Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand.

vs. 2 *Rosa* eerst: *Roose*

[2]) Het HS. is bij de Korenbloemen.

[3]) In 2 HSS., (1 bij de Korenbloemen), het eene met den titel, het andere met den datum.

OP MIJN GICHT [1]).

Wat magh ick plaesteren, wat magh ick neerstigh wesen
Om met mijn' vingeren een vinger te genesen
Die de Gicht heeft verleemt? Hij tast geweldigh mis,
Die niet en voelt dat self de Gicht Gods vinger is.

eod.

EX CICERONE [2]).

Tot dese Timmeringh heeft mij veel meer bewogen
De lange tijd die 'ck niet als die 'ck sal leven mogen.

9. Nou.

OP EEN STICHTELYCK GEDICHT VAN IOFF.W GEERTRUYD GORDON, GESEGT GRAEUW, DOOR HAER SELF GESCHREVEN ENDE GELIJST MET CIERADEN UYT HET SELVE PAPIER GESNEDEN [3]).

Dit's kloecke Gordons kind, dat sich in Rijm liet hooren
Met als 't ter Wereld quam: onstelter u niet af,
Daer is meer wonders aen; 'tis uijt haer hoofd geboren,
Met kleeren al geciert die sy 't kind nam en gaf,
Doorluchte kleeren, en die niemand na kan naijen:
Soo 't in uw macht is, spreeckt, Geleerde, wat ghij vindt
Dat meesten luijster geeft (mij valt het hard om raeyen)
'tKind aen de Kleeren of de Kleeren aen het kind.

12. Nou.

MET MIJN' CORENBLOEMEN AEN IOFF. SPLINTERS [4]).

Lust u wat lesens, neemt dit pack,
En, kont ghij, draeght het in uw' sack:
Maer siet toe: hebt ghij 't noijt geweten,

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Vinger-Gicht.*

2) In marg.: Ad locum hunc aedificandum caet.

3) Het versje komt ook voor in een brief, den 16den Nov. aan haar geschreven (*Lettres françaises*).

Geertruyd Gordon, in 1650 geb. te Bergen op Zoom, was gehuwd met haar neef Paschasius de Graeuw, schepen van Hulster-ambacht. In 1686 en in 1710 heeft zij gedichten uitgegeven.

vs. 4 *al geciert* brief: *opgeciert*

4) Juffrouw Splinters was eene vriendin van Jacoba Victoria Bartolotti. (Vgl. *Journalen van Constantyn Huygens Jr.* in de *Werken van het Hist. Genootsch. Nieuwe Serie*, N°. 23, blz. 504; N°. 46, blz. 61.) Zij werd de „Courant vanden Haegh" genoemd (t. a. p., N°. 25, blz. 290) en op haar gedrag was wel wat aan te merken. Zie ook blz. 336.

Soo doende sult ghij 't niet vergeten,
Hoe een wijs man verstandigh sprack:
Een groot Boeck een groot ongemack.

27. Nou.

EEN ANDER AEN IOFF.W FERIJN [1]).

Ick lever u een kind daervan ick ben gelegen.
Denckt of het beter sal geseght zijn of geswegen,
En of het u wel is te raden dat het blijck'
Dat gh' een kind van mij draegt ook staend' uw houwelijck.

eod.

TEGEN CATHRIJN [2]).

Cathrijn will niet waschen als s' aen Tafel gaet;
En spreecktm'er wat tegen, sij segt, en wordt quaed,
Mijn' handen zijn schoon, en wat soud' haer gebreken?
Ick houwse den heelen nacht onder mijn' deken.
Iae, onder uw' deken? eij wat ghij toch segt!
Daer houdt s'oock uw meid, daer houdt s'oock uw knecht:
Maer eers' u bedienen, die suyvere menschen,
Soudt ghij se niet wel wat suyverer wenschen
Dan eer sij ter degen gewaschen zijn?
En weten wij niet alle dingen, Cathrijn?

1. Dec.

POUR UN YVROGNE [3]).

Par ton pied, que la Goutte a presque ruiné,
La main de Dieu t'apprend que c'est trop chopiné.

3. Dec.

---

[1]) Het versje is gedrukt bij Schinkel, *Bijdrage tot de kennis van het karakter van C. H.*, 101, Noot. — Een tweede HS. bevindt zich in een exemplaar der *Korenbloemen* (1672) in het bezit van den Heer J. H. W. Unger te Rotterdam; het heeft tot titel: *Aen Ioffrouw Catharina Henny gen.t Ferijn*, en den datum: 15 April. 1684.

Catharina de Hennin is gehuwd geweest met Paulus Ferrijn en na zijn dood hertrouwd met Leonard van Heylmann. (Vgl. J. C. van der Muelen, *De registers der graven in de Kloosterkerk te 's Gravenhage*, 1887, blz. 107.) Ook haar goede naam was niet ongerept (vgl. de *Journalen van Constantyn Huygens Jr.*, N°. 46, blz. 74).

vs. 2 *Denckt of het* 1 HS.: *Bedenckt of 't*

[2]) In 2 HSS., het eene met den datum 7 Nov. Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Van Cathrijn.*

vs. 1 *will niet waschen* and. HS.: *wascht geen' handen* — *aen Tafel* and. HS.: *eten* — vs. 5 *eij wat ghij toch segt* and. HS.: *heb ick haer gesegt* 1 afschr.: *heeft yemand geseght* — vs. 6 and. HS.: *Daer houden haer' handen uw' Meid en uw Kneght* — vs. 9 *Dan* and. HS.: *Als*

[3]) Het HS. is bij de Korenbloemen.

AEN BRUIJNESTEIN [1]).

Waer sagh men voor 't Vaderland heerlijcker strijden?
Heer Perseu, heer Doctor, heer Schepen, heer Vriend,
Laet lacchen en praten all' dies' u benijden;
De schoonste van Scheveling hebt ghij verdient.

4. Dec.

Wat sien wij al wonderen in onse daghen [2]),
Wat werden der groote Monsters verslaghen!
Door een Coningh van Polen een groote Vizier,
Door een helt uijt den Snuijter een groote Vis hier!
De keur is soo swaer datter over gewedt is,
Of Weenen of Schevening braver ontsett is.

6. Dec.

Denckt, jonge Luijden, altijd [3]).
Op 't kostelijxt van al, Tyd.

5. Ian.

IN VITAM PHILIPPI SIDNAEI AB OBSCURO FONCKIO GREVILLIO DOMINO BROOKIO DESCRIPTAM [4]).

Quid passim velit iste sibi, quid non velit auctor,
Nescio, et ambiguum est an satis ipse sciat.

9. Ian.

---

[1]) Het versje is, evenals het volgende, geschreven naar aanleiding van *De schoonste, of het ontzet van Schevening; Bly-spel.* (Vignet) *In 's Gravenhage, By Gysbregt Gazinet, Boekverkooper,* enz , 1717. Volgens de voorrede was Buysero de schrijver; uit het versje van H. blijkt, dat dit niet het geval is.

Johan Bruynestein was in 1671 te Harderwijk in de medicijnen gepromoveerd en werd heelmeester van Willem III (vgl. Dr. R. Krul, *Haagsche doctoren, chirurgen en apothekers in den ouden tijd,* blz. 65). In 1683 en 1684 was hij schepen van 's Gravenhage; in het laatst genoemde jaar stierf hij. In de Journalen van Const. Huygens, den zoon, wordt zijn naam dikwijls genoemd.

[2]) Vóór het blijspel (1717) en ook in de *Koddige en Ernstige Opschriften,* III, 1685, blz. 2, leest men: *Op de verlossing van Schevening. Alwaar een groote Visch tusschen de banken op het droge geraakt, door eenen Haagzen Perseus overwonnen en gedood wierd.*

Wat hoort men al wonders in onze dagen!
Wat worden 'er groote Monsters verslagen!
De Koning van Polen, den grooten Vizier,
De Helt uit de Snuyter, den grooten Vis hier.
Zo dat'er met reden om veele gewed is,
Wat beter, of Weenen, of Schev'ling ontzet is?
Heer Perseus, Heer Doctor, Heer Schepen, en Vrient,
Dat is eerst recht voor 't Vaderland stryen,
Dies laatze vry lacchen al die u benyen.
De schoonste van Scheveling hebt gy verdient.

vs. 4 *Snuijter* eerst: *Haegh*

[3]) Het HS. is bij de Lat. gedichten.

[4]) In 3 HSS., waarvan 1 bij de Korenbloemen. 2 HSS. hebben den titel: *In obscurum scriptorem.*

GRAFSCHRIFTEN VAN CASPAR NETSCHER, VERMAERT SCHILDER [1]).

De konstighe Netscher light hier en droogt:
Lang had hem de Dood scheel en spijtigh beooght,
Als siende sijn' neering de haere bederven,
En all wien hij wilde beletten te sterven.
Soo heefts' hem in 't end uijt het leven geruckt,
Om alleen baes te blijven: maer 'tis haer misluckt:
Wien hij 't vaste wesen eens heeft gegeven,
Kan sij niet verbieden veele eewen te leven.
'T is op vell, vleesch en Bloed dat haer moorden wat geldt:
Maer syn' kostelycke Olie is uijt haer geweld.

16. Ian.

Dit's Netschars leste Bedd: met reden seghtm'er van [2])
'T Was een uytnemend Man.
Hy wist een Aensicht uijt den Aensicht af te nemen,
En met den eersten treck naer 't Levend soo doen sweemen,
En met den lesten soo volvoeren, man en vrouw,
Dat ijeder wachte wie van tween eerst spreken sou.

eod.

Vraeght ghij wat Netscher was die hier light onder d'Aerde [3]),
Vraeght het de Tronien van sijn handwerck en haer waerde.
Sy konden 't u doen sien, en hooren doen met een;
Maer s' hebben een gebreck, haer schort de spraeck alleen.

eod.

Hier onder light en rust de groote Netscher [4]),
Hoe meerder Constenaer, hoe minder Swetscher.

De kloecke Netscher light en rust hier in sijn' kist [5]),
Soo lang hij schilderde wierd Holbeen niet gemist.

Sir Fulke Greville, lord Brooke (1554—1628) was een schoolkameraad en vertrouwde vriend van den dichter en krijgsman Sir Philip Sidney (1554—1586). Greville werd in 1577 een gunsteling van Elizabeth, die hem niet toestond deel te nemen aan den oorlog in de Nederlanden, waarin zijn vriend sneuvelde, en aan het bestrijden der Armada. Greville heeft gedichten en een paar treurspelen geschreven. In 1652 werd zijn boek, *The life of the renowned Sir Philip Sidney* uitgegeven.

[1]) Het versje is afgedrukt bij Dr. N. Beets, *Nieuwe verscheidenheden meest op letterkundig gebied. 2de stuk. Haarlem*, *De Erven F. Bohn*, 1890, blz. 167.

Netscher, die in 1639 te Heidelberg was geboren, heeft bijna zijn geheele leven in ons land gewoond en is den 15den Jan. 1684 in Den Haag gestorven.

[2]) Afgedrukt t. a. p.

[3]) Afgedrukt t. a. p.

[4]) Afgedrukt t. a. p., blz. 168.

Het versje is niet gedateerd, maar staat onder het vorige.

[5]) Afgedrukt t. a. p.

Het versje is niet gedateerd, maar staat op hetzelfde blad als de vorige.

EPITAPHIUM CASPARI NETSCHER [1]).

Netschar in hoc tumulo est; cui qui se contulit inter
Pictores, oleum perdidit atque operam.

PSAL. 133.

Quam grata fratrum gratia et concordia est!
Est instar illa Balsami quod a sacro
Capite Aaronis, irrigans barbam viri,
Vestis sacratae stillat usque ad fimbriam,
Est roris instar qui superne, e montibus
Hermonis et Sionis, in vallem fluit.
Ubicumque salva Pax, ibi salus Dei est,
Ibique viva perennat usque in saeculum.

28. Feb.

AD ILLUSTREM KINSCHOTIUM [2]).

His Tripes Unipedem solatur Amicus Amicum,
Et quantâ meruit laude sub Astra vehit,
Quod male decumbens, etiam dum Tibia fracta est,
Impiger et nihilo secius usque canat.
Nempe, quis est qui non, sic semper Apolline fausto,
Interdum tripes aut unipes esse velit?

IIX. Kal. Apr. (25 Maart).

EPITAPHIUM IOANNIS SWEELING ORGANISTAE SUMMI [3]).

Divinis manibus (non Manibus) hoc Swelingi
Omnis ubique, omnis Gens philomusa dicat.
Quantus erat, frustra conemur dicere: solus
Debuit et potuit se canere, et cecinit.

26. Mart.

VAN BRUIJN EN IAN [4]).

Ian moette Bruijn op straet, en seid' hem in sijn beck,
Hoe kom' ick aen 'tgeluck? dit is den eerste Geck
Die 'ck desen mergen sie. Neen; ick betrouw mijn' Oogen,
Sprack Bruijn al metter vaert; Ghij liegt de grootste logen

---

[1]) Afgedrukt t. a. p.
In 3 HSS., 1 daarvan bij de Korenbloemen. 1 HS. heeft slechts den titel; het versje staat tusschen gedichten van 9 Jan. en 26 Maart.
vs. 1 *se contulit* 1 HS.: *componeret*

[2]) Zie blz. 151.

[3]) Voor Jan Pietersz. Sweelinck (1562—1621), den beroemden musicus, had H. eens als kleine jongen op de viool gespeeld (vgl. *Bijdragen en Meded. van het Hist. Gen.*, dl. XVIII, 1896, blz. 23).

[4]) Boven een afschr. van andere hand schreef H.: *Snell bericht.*

Die 'ck desen mergen hoord', uw kraegh staet al te nett,
Ghij hebtse niet als voor een Spiegel soo gesett.

26. Mart.

Men dreigt van Beuningen (ick voel mijn haer geresen) [1])
Syn' kostelycken hals. God weer' 'tboos onderwind:
Maer, of 't hem over quam, wat dunckt u, Splinters kind,
Wie sou van drijen een de naeste weduw wesen?

eod.

LOGENAERS GRAFSCHRIFT [2]).

Hier is in 't einde komen leggen
De waer' onwaerheitsegger Piet;
Daer van men eens voor waer magh seggen
Hier light hij, en hier lieght hij niet.
Maer, riep hij 't uijt het Graf na boven,
Noch soud' ick 't vreesen te gelooven.

27. Mart.

NOCH OP NETSCHAR [3]).

Light Netschar inden Haegh, en onder eenen Steen?
Voor sulcken dood' als Hij is een soo veel als geen.
Daer hoorter veel voor hem in Oost en West te leggen,
Van all die, met mij, weet, hoe veel sijn' waerde woegh,
Bij duijsend andere, sal geerne met mij seggen,
Eerschriften sonder eind en zijn hem niet genoegh.

30. Mart.

TRUIJS DEVOTIE [4]).

Truij bidt sonder ophouden, Heer, wilt mij haest aen een man
[helpen raecken,
Indien 'tmij zaligh is:
Dan trouwens 'tis gewis,
Wanneer het u maer en belieft, soo kunt ghij 't mij haest
[zaligh maecken.

2. Apr.

---

vs. 5 *uw kraegh staet all te nett* afschr.: *want soo 'k er wel op lett* — vs. 6 afschr.: *Uw' kraegh staet al te nett.*

1) Het versje is doorgeschrapt.

Men vertelde, dat Joan van Bankhem, vroeger baljuw van Den Haag, zijn zoon en Samuel Bosch een aanslag hadden gesmeed tegen het leven van Van Beuningen. Den 24sten Maart werd de stad Amsterdam door de Staten van Holland gemachtigd vrijstelling van straf te verleenen aan hen, die dien aanslag aan het licht brachten.

vs. 3 Splinters, zie blz. 331.

2) Ook in afschr. van andere hand, waarboven H. schreef: *Grafschrift.*

vs. 5 *het* afschr.: *sijn*

3) Afgedrukt bij Dr. N. Beets, t. a. p. Onder het versje staat: jacere Uno non potuit tanta ruina loco.

4) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

VASTE REKENING [1]).

Doe 'k 84. was, kost ick mij licht verschrijven,
En met de 4. voord' 8. een' sotte kunst bedrijven,
En maecken gecken wijs,
'Kwas heel jong en heel grijs.
Nu 'k 88. ben, geld geen 8. logenachtich,
Want 8. voor, of 8. na, 'k blijv altoos 88.

eod. 2.°

IANS ARGHJE [2]).

Ian sprack wiskonstelyck, (wie soud't van Ian verwachten?)
Ick vraeghd', hoe laet het was. 'tis, zeid' hij, naer mijn sin,
Elf, op drij vierendeel en vier halv' uren min:
En 'twas 't quartier voor Achten.
Ian sagh suer en ick lachten.

(2.) Apr [3]).

AEN 'S HEEREN AVONTMAEL [4]).

Ick ben niet waerdigh Heer dat ick hier aen verschijn',
Maer ick verschijner om 't al waerdiger te zijn.
En saet hier niemand, als die 'twaerd waer heel ter deegh,
Dijn' Tafel, goede God, stond gasteloos en leegh,

eod. 2.°

GOED BESCHEID [5]).

Ian soo voll herssens als gaen in een' mostaerd-lepel,
Berichte mij seer kloeck. Ick riep, wat heeft de klock.
Niet, zeid' hij, dat ick weet, als een' metalen rock,
En dan een' ys'ren klepel.

3. Apr.

INTER AMICOS CAUTIO [6]).

Quod, cogitans, cogitans facis, quod lugubres
Autoritate vertis in lugubres tuâ,

---

1) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Onbelogen ouderdom.*

2) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Malle waerheit.*

3) Onder het versje staat 3. Apr., maar het volgende is den 2den geschreven.

4) Onder het versje staat: P. du Moulin fils. C'est à cause que j'en suis indigne qu'il m'en faut approcher, afin que j'en deuienne digne.

5) Den titel schreef H. boven een afschr. van andere hand, boven een ander afschr.: *Ians arghje.*

6) In marg. van den titel staat: *Ad Kinschotium.*

vs. 1 Boven het eerste *cogitans* staan de teekens — ◡ —, boven het tweede ◡ ◡ —. Boven de 1ste lettergreep van *lugubres* in vs. 1 staat het teeken —, boven de beide eerste lettergrepen van dat woord in vs. 2 staan de teekens ◡ ◡.

Dubitare noli pace quin fiat meâ.
Piget immorari friuolis ineptijs,
Nec φροντὶς Ἱπποκλέιδει σοφοῦ σοφὰ
An longa prodat an brevis locutio.
At Priscianos tu et Poetrias caue
Picas: acerba natio et morosula est,
Quaeque excitare in simpulo fluctus amat,
Et Patriae res turbidas patientius
Quam quid soloeci in syllabae mendo ferat.
Caue a Scholarum dente, et unguibus nigro
Thetâ superbum stigma diligentibus.
Ego usque cum crabronibus satius putem
Pugnare, quam cum literatis bestiis.

6. April [1]).

Hier light een dood man in, die, levend, Netschar hiet,
'Kzei wat hij waerdigh was: maer wie en weet het niet.

9. Apr.

TRUIJS VERKLAERING [2]).

Truy had wat Gelds verspeelt: dat stond Papa niet aen.
Als m' in 't geselschap is, zey Truij, moet dat soo gaen,
En elck als andre doen. Soo? sprack Papa, en brocht' her
Wat straffer te gemoed, Wel toch, mijn' lieve Dochter
Of gh' in een Hoerhuijs quaemt, wat soudt ghij daer bestaen?
In 'thoeren-huijs, Papa, daer hoop ick niet te komen,
Maer, of het soo geviel, op 't aller argst genomen,
Vond icker hupse luij, verlegen om een soen,
Mij dunckt ick soud' al mé als and're moeten doen.

eod.

AEN MIJN' KINDEREN [3]).

Hoe dat ick langer lev', hoe dat ick meerder weet
Hoe veel ick minder weet dan ick behoor te weten.
O lange levens wijl onachtsaemlyck besteedt,
Wat heb ick honger nu 'k niet meer sal mogen eten!
Siet op mij, kinderen, en leert hoe 'tswaerste leed
Van alle leeden is, dat *Spae-berouwen* heet.

---

vs. 4 eerst: *Fugio immorari tam futili....*

Bij vs. 13 staat in marg. de letter Θ.

[1]) De datum van het versje was eerst: 27. Mart.

[2]) H. schreef den titel boven een afschrift van andere hand, boven een ander afschr.: *Neels klaer bericht.*

vs. 2 *moet* 1 afschr.: *will* — vs. 7 *of het* 1 afschr.: *zeis', of 't* — *op 't aller* 1 afschr.: *sprack Truij, op 't*

[3]) Ook in afschriften van andere hand.

Ia, jonge lien, lett altyd
Op 't kostelyxt van al, Tyd.

eod.

VAN SPRONSSEN.

Om Dirck, smoordroncken Dirck, te krijgen uijt een spoor
Daer hij lagh overbraeckt van achteren tot voor,
Op, Varcken, seid' hem Ian, of strax doen ick u halen
Op ginssen Molen, daer Papier-papp wordt gemalen
Van vodden soo als ghij: op segg ick, en van hier,
Of morgen zyt gh' al vroegh niet min als grauw Papier,
En sal ick 's anderdaeghs, vind ick mij wat verlegen
Mijn Poort aen u gaen vegen.
Op vloogh Dirck, en verdween: 'tVervall docht hem te wreedt,
Van Kelder-meester tot Vergulder in 't Secreet.

16. Apr.

KORTER.

Droncke Dirck lagh in 't spoor in sijn eigen vuijl,
Op, op, riep hem Spronssen, jou schendigen uijl,
Of men salje strack op die Papier-molen halen
En met d'andere vodden laten vermalen.
Op, op, droncken varcken, en packje van hier,
Of merghen voor noen benj' al graeuw Papier,
En komt het mij 's anderdaeghs eens gelegen,
'S anderdaegs sal ick mijn gat an je veghen.

17. Apr.

MISHANGEN [1]).

Malle Dirck wouw sijn selven verhangen, och armen.
Ick tradt er na toe om te sien hoe het gingh,
Daer ick sagh dat de Geck aen syn oxcelen hingh.
'K seij, had ick een roede ick soud' u verwarmen,
Ghij hanght daer soo kouwelijck, dat het mij deert,
En van wie hebt ghij toch dit niew hangen geleert?
Woudt ghij hangen met eeren als andre rabauwen,
Soo moet ghij uw keel met een touwtje benauwen.
Dat heb ick alreed' eens geproeft, seij de guijt;
Maer het deed mij wat seer en ick scheijde der uijt.

20. Apr.

---

vs. 7 *lett* 1 afschr.: *stelt* — 1 afschr.: *Spaert, Jonge lieden, altijd* — vs. 8 *Op 't* 1 afschr.: *Het*

[1]) Dit en de 3 volgende versjes zijn door andere hand geschreven, maar op hetzelfde blad schreef H. eigenhandig een paar andere rijmpjes. Den titel schreef H. boven een ander afschrift.

vs. 8 *moet* 1 afschr.: *moest*

Door het lange verloop van soo menighe jaeren [1])
Houdt mij de Wereld een weinigh ervaren,
En, bedriegh ick mij niet, sij en hoort mij niet noo:
Bij mijne drij Sonen, wie soud' het gelooven?
Preeck ick gedurigh als onder de dooven,
En alle mijn preken en geldt niet een stroo.

Is haere wijsheit soo jongh soo geresen,
Dat 'er de mijne verr onder leijt,
Amen, o Heere God, laet het soo wesen,
Ick danck'er u voor inder eewigheit.

Gunt haer toch maer datse noijt en beklagen,
Datse te weinigh acht hebben geslaghen
Als wij te samen hebben beleeft
Op 't gheen den oudsten haer voorgepreeckt heeft.

21. Apr.

ADEL [2]).

Leert, blinde menschen, en onthoudt dit voor gewis
Dat meesten adel niet als ouden rijckdom is.

eod.

TAPIJTEN.

Wat lightgh' en koopt niew Goed tot decksel van uw' mueren?
Beveelt dat proncken aen uw' burgerlijcxste bueren:
Tapijten zijn niet waerd die niet heel oud en fijn
In Over-vaderen gebruijck verschoten zijn.

eod.

Non indigere summa et una opulentia est.

Non indigentem divitem solum voco.

21. Ap.

PILLEGIFTE [3]).

Susanneke, van daegh mijn aengedoopte Peet,
Die daer af, noch van mij, noch van u niet en weet,
Soet schepseltie, mijn eerst' en liefste kinds kinds kintie,
Gebruijckt dit Meubeltje met vreugd in uw Gesintie;

---

[1]) Zie de vorige noot.

[2]) Bij vs. 2 in marg. van een afschr.: Ambros.

vs. 1 *blinde menschen* 1 afschr.: *goede lieden* — vs. 2 *meesten* 1 afschr.: *niewen*

[3]) Naar het HS., dat vroeger in het bezit was van den Heer J. N. Scheltema te Amsterdam. Bij vs. 1 staat in marg. de datum: 12 Apr., evenals bij het klad, dat onder het versje ook een datum heeft en tot titel: *Pillegiftje.*

De tweede dochter van Philips Doublet (1633—1707) en H.'s dochter Susanna (1637—1725), Constantia Theodora Doublet (1665—1720), huwde den 1sten April 1683 met Martinus Hoeufft († 1720). Den 10den Maart 1684 werd aan dit echtpaar een meisje geboren, dat Susanna werd gedoopt en in 1725 ongehuwd is overleden.

vs. 2 *af* klad: *van*

En, vraegt ghij metter tijd van wie 't is en van waer,
Onthoudt, het quam u thuijs van Over-Grootevaer,
Niet verr van uw beghintje
Oud acht en tachtich jaer.

25. Apr.

REVERENDO DOCT.MOQUE VIRO D. SAMUELI GRUTERO [1]).

Corporis atque animi quod me medicamine, Phoebo
Et Medico comite et Vate, benignus adis,
Non merui, Vir amice, tuae tam nobile curae,
Tam propere oblatae pignus amicitiae.
Nec distinguo etenim, saner te Hippocrate, an idem
Regnet in articulis et furat usque dolor.
Te video, Grutere; eadem tibi gratia nempe
Vel non extincta debita de Podagra est.
Specto Voluntatem; quâ me, confido, Valete
Pharmaca, jam velles dicere, Convalui.
Quae sint cumque futura θεοῦ ἐν γούνασι κεῖται:
Tu tibi devinctum crede, et ama Hugenium.

13. Maij.

IN REIPUBLICAE CONSILIA LIBELLIS VULGATA [2]).

Patria, Patria, quo ferimur? quo Publica fit Res
Publica concilio aut fructu, aut mercede pudendâ?
Viximus arcani, unanimâ in virtute, tenaces:
Vicimus hac arte et vulgo procul; ardua cauti
Fecimus, atque improuisis confecimus armis
. . . . nunc est in plebe senatus.

Sic vivunt homines; est nausea deliciarum [3]),
Fitque bonum lautis vile, quod assiduum est.
Aspice Vitauly felicis gloria Villae
An fastidiri an digna sit et domino.
Si nihili est toties hominum nova turba novorum,
Tota novis toties piscibus ipsa nova est.

---

[1]) Samuel Gruter, geb. te Delft, werd den 14den Juli 1651 op 16jarigen leeftijd als student te Leiden ingeschreven. Hij studeerde in de theologie en was van 1667—1700 predikant te Haarlem, waar hij bekend was om zijne Prinsgezindheid. In 1705 is hij gestorven.

[2]) Het versje heeft alleen het jaartal.

Bij vs. 1 in marg.: Ierem. 22. 29. — Onder het versje: Pro Curia inversique mores! Hor. l. 3. Od. 5.

vs. 6 De stippeltjes staan in het HS.

[3]) Het vers is ongedateerd. Een klein Lat. briefje is er aan toegevoegd.

vs. 1 *est* eerst: *fit* — vs. 3 *Aspice* eerst: *En age* — vs. 4 *An* eerst: *Et* — vs. 6 *ipsa* eerst: *una*

Ante fores spectat septem sine fine quotannas
Millenas decies currere nempe rates.
Laudo equidem tot mille modos, quibus area vestri
Inter vicinas plurima splendet agri.

Agri cultores, socij, fratres et amici,
Quos beat in sacro florum ministerio,
Non fuit Alcinoi quondam sublimior horti
Gloria et Hesperidum fabula tota minor.
At, miseri possessores, aduertite quam sint

Optima gaudendi gaudia paene nihil.
Ipsa rei sensum perimit secura fruendi
Copia, et assueti nescia longa dies.
Segnius irritare animos detrita voluptas,
Segnius aspectum non nova quaeque solent.

WEER [1]).

't Was boos en bijster weer,
Als ick mijn Thuijnman vraegde,
Hoe hem dat weer behaegde:
Behagen, zei de Geck, mijn Heer,
'Khad liever geen als sulcken weer.

Iulio.

GRAFSCHRIFT [2]).

Hier in light vander Stael:
Van sulcken ander stael
En hoordemen noijt spreken.
Veel hebben wat gebreken
En een en ander quael:
Dit stael had s' altemael.

13. Aug.

vs. 7 *sine fine* eerst: *jucunda* — vs. 12 *beat in sacro* eerst: *regit in sancto* dan, in plaats van *regit*: *amat*

[1]) Een afschr. van andere hand heeft tot titel: *Quaed Weer.*

[2]) Van der Stael was burgemeester van Gorcum en verzette zich den 28sten April 1684 tegen den drossaard Lodewyk Huygens, bij het aanstellen van officieren van de burgerij. Daar de drossaard de vroedschap op een ander uur bijeengeroepen had dan de burgemeesters, wilde Van der Stael zijn naam geschrapt zien van de aanstelling, „en vatte 't Geschrift, 't welck een der Vroetschappen nam .... waer uyt dan verder eenige moeijlijckheden ontstonden, soo ver, dat de Hoet en Paruyck desen Burgemeester van 't Hooft vielen" (*Hollandse Mercurius van het jaer* 1684, blz. 257—259). De Staten van Holland lieten de zaak onderzoeken en in Mei 1686 besliste de Prins in het voordeel van den drossaard (Wagenaar, XV, 258). Van der Stael is in 1689 als burgemeester van Gorcum afgezet en uit de stad verbannen (vgl. *Journalen van Constantyn Huygens Jr.* in de *Werken v. h. Hist. Gen. Nieuwe Reeks*, N⁰. 23, blz. 207).

GELUCK IN ONGELUCK [1]).

Trijn tuijmelde van 't Paerd, en 'tscheen wel aen haer rocken
Dat vrienden hulp gebrack, dies' haer wat over trocken.
Een vrijer, die het sagh en reed er dichts ontrent,
Sprongh uijt sijn zael, en hielp de Ioffer overend.
Danck, zei sij, trouwe vriend, ghij komt mij wel gelegen;
Maer seght de waerheit eens; ging dat daer al te deghen,
En hebt ghij niet gesien dat niet gesien en dient?
Waer breecktgh' uw hoofd toch mé, malloote, sprack die vriend;
Weet maer den Hemel danck dat ghij 't met heele beenen
En armen zijt ontgaen: wat moghen meisjes meenen?
'K heb u niet afgesien; die saeck en lydt geen last:
Al dat ick heb gesien staet noch al even vast.

4. Sept. Rhedâ vectus.

MILDE LEEN [2]).

Leen leend' haer dochter Leen,
En weigerdes' aen geen,
Soo sij voorheen begost:
Geluckigh, zei se, docht her,
Die met maer eene dochter
Veel swagers maken kost.

23. Sept.

OP DEN IJ-STROOM VAN WIJLEN JOANNES ANTONIDES [3]).

Sy hadden tijds genoeg, en t' over, dien voor dezen
Haer Penne tot den topp van eere was gerezen.
Maer (wie kan 't sonder schrik, wie melden sonder zucht?)
Een jong Antonides gelagh van dese vrucht.
Dood, waert ghy doot geweest doen hy begost te leven,
Wat hadd die Lente een Herfst van wonderen gegeven!

GRAFSCHRIFT [4]).

Die op Antonides gebeent hier onder treedt
En oijt ontydigh Lijck met oogh en hert bekreett,

---

[1]) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.

vs. 8 *die* 1 afschr.: *de*

[2]) Ook in afschr. van andere hand.

vs. 3 *Soo sij voorheen* afschr.: *Naer sij 't eens had*

[3]) Het versje is gedrukt vóór den *IJstroom* in de uitgave van 1685 (zie de volg. noot). Het HS. is niet gevonden.

[4]) Gedrukt bij de *Lyk- en Grafdichten* (blz 7) achter de *Gedichten van J. Antonides vander Goes*. (Vignet, *t' Amsterdam*, *By Jan Rieuwertsz*, *Pieter Arentsz.*, *en Albert Magnus*, *Boekverkoopers*, 1685.

Aan het HS. is een briefje „Aen den Vader Antoni Iansen vander Goes" toegevoegd. Antonides was den 18den Sept. op 37jarigen leeftijd gestorven.

Ghij hebt hem noijt gekent of ghij moet met mij seggen,
Oh! edel' Hand en Hoofd, zijt ghij soo vroegh gaen leggen?

23. Sept.

AENDEN BURGEMEESTER VAN CLEEF, OP SIJN STIJL.
31. OCT. 1684.

Heer Pieter van Cleef,
Als ick soo lang leev
Dat ghij mij dese naering
Van tweedaegschen Haering
Noch eens gunnen meught,
Het sal mij tot vreughd,
Uw gedijen tot schaden,
Maer weest niet beladen,
Ghij wint een heel jaer
Van dat groote gevaer,
Want ick ben waerachtich
In de 89.
Weest gedanckt en gepresen
Van soo veel tot desen
Geschoncken vis,
Meer isser geen sien naer,
Dan houdt voor gewis
Dat Zuijlichem is
Uw ootmoedighe dienaer.

AEN MIJN' KINDER OP MIJN 89.e VERJAERING [1]).

Op twaelf na hondert jaer! 'ken kan't mij niet vergeven,
Ick laet de wereld staen, die mij met dit taey leven
All' overleven siet wat menigh jaer naer mij
Aen 'tleven is geraeckt. En, kindren, wat denckt ghij,
Die 'k in de kintsheit houw; daer ghij al selver Oud'ren
En Over-oudren zijt? Gaet alle mensch veroudren
Op een naer? Weest gerust, met noch een kort geduld;
De dagh staet voor de Deur, dat gh' u ontvadert sult
En vrije luijden sien: daer help ick u bij hopen
Dat uwe levens voll de mijne sal beloopen,
Soo dat ghij in witt Haer, en witter dan ick droegh,
Mooght seggen, als ick segg, Komt, Heere, 'tis genoegh.

In ons Iacht 7.en Nov. op reise naer de
Vischerij pacht tot G. Bergh.

---

[1]) Naar het facsimile in Jorissen, *Constantin Huygens*; het versje is afgedrukt t. a. p., blz. 401. Het HS. is niet gevonden.

vs. 6 *mensch* eerst: *ding* — vs. 7 *een* eerst: *mij*

PROPHETYE [1]).

Claer quelden haer' Doctoor, hij soud' en most haer seggen
En in haer water sien waer af sij soud geleggen,
Waer 't van een soon of niet: de doctor had gelijck,
En zeid, in 'twater waer die kunst onmogelijck,
Maer wouws' eens ongekleed verschijnen voor sijn' oogen,
Hij soud' haer lichtelick wat sekers seggen mogen.
(Hij wouwse quijt zijn; maer hij wierd by 'twoord gevatt)
Kom, zeis' en schudd haer uijt; gebreeckter niet als dat?
Besiet mij vrij rondom. Wel, sprack hij, sonder liegen,
Van achter twijffel ick of ick mij kost bedriegen
Als ick een knechtje zeij, soo blind is mij die zij,
En al dat icker lees spelt Hij. soo wel als Sij,
Maer, sien ick u van voor, om u recht uijt te spreken,
'Ksie daer voor seker een volkomen meissiens teecken.
Bey wierd waer: de Sottin gelagh op eenen dagh
Van een paer schepseltiens, elck van verscheide slagh.

27. Nou.

DE LITE INTER VAN SANTEN ET FRATRIS VIDUAM [2]).

Quid in Iacobi sit bonis hic quaeritur:
Parum Ioannes asserit, Croijé satis;
Nisi fraude factum quod satis sit non satis.
De Iure quando nulla disceptatio est
Soluit probata quaestionem Veritas.

27. Nov

IAEPS KEUR [3]).

Dirck heeft een' stall voll vuijle koeyen,
En kander sich niet bij vermoeyen,
Met soo gedurighen genucht
Bewandelt hy die soete Lucht,
Maer derfter ons wel bij verklaeren,
Als all' sijn Koeijen Ioffers waeren,
Hij wierd de wandeling haest moe,
En vielder wat te neuswijs toe.

7. Dec.

---

1) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.
vs. 4 *waer* afschr.: *was*

2) Het is niet duidelijk, waarop dit versje doelt. De Delftsche familie Van Santen was met H. bevriend (vgl. dl. IV, 2). Een Croyé wordt in 1649 genoemd in het gevolg van den Prins. (Brief van 21 Aug. 1649 van H. aan Amalia van Solms, in het Rijksarchief.)

3) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand.
vs. 1 *Dirck* afschr.: *Iaep*

TANG. EX MEO LATINO [1]).

Wie met de Vier-tang eerst de kolen heeft gevatt
En heb ick niet gelesen:
Een ding moet seker wesen,
Dat hij geen vingeren van yser heeft gehadt.

24. Dec.

AD ACADEMIAM [2]).

Parce tibi et lachrimis; licet has in funere tanto
Officij partes novimus esse tui:
En intellexti, mea Leida, superstite totum
Spanhemio Hulsiadem non potuisse mori.

24. Mart.

MASTELUIJN.

Tom is geneight
To studie at night,
Most of his cares
Zijn by de kaers.

21. Apr.

AEN EEN MOEDER [3]).

Uw eenigh Soontjen is soo wacker als een Rattje;
Met reden hebt ghij 'tlief, soo schoon, soo wel gesint,
Soo geestigh en soo kloeck: maer siet wat toe, 'tontspattje,
Een willigh scheelt seer veel van een moedwilligh kind.

eod.

DIRCKS ONGESINTHEIT [4]).

Dirck is niet wel gesint, niet na het weer of wind is;
Maer heeft een boos Gezinn van trouwelooze Knechts,
En dan sijn Meiden doen min wel als averechts.
Hoe waer hij wel gesint, die soo niet wel gezint is.

eod.

VAN VIER BLAUWE SCHEENEN [5]).

Den Haegh wordt maer een Dorp geheeten; niettemin
Hij heeft een groot gerief: men kander altijd in.

---

1) Zie blz. 74, *Forceps*.

2) Anthonius Hulsius (1615—1685) werd in 1644 predikant bij de Waalsche gemeente te Breda, in 1668 regent van het Staten College te Leiden en in 1676 professor in de theologie. Hij stierf in Febr. 1685. — Zie over Spanheim, blz. 110.

Onder het versje staat: Ad calcem orationis.

vs. 2 *partes* eerst: *in primis*

3) Boven een afschr. van andere hand schreef H. den titel: *Aen een na-vriend.*

4) H. schreef den titel boven een afschr. van andere hand. Boven een ander afschr. staat: *Dirck quaelick gesint.*

5) Zie over het buiten Sion, dl. V, 126.

Schoon Sion, seghtm', is voll van allerleij vermaken,
Maer 'theeft een ongemack; daer's qualijck in te raken;
Ia, als men 't seggen magh,
T en laet sich niet genaken.
De Delftsche vrienden, schijnt, zijn oock van sulcken slagh;
Men soecktser niet bij nacht, en vindtser noijt bij dagh.

25. Iun.

DE DOLENDA MORTE REM LIMBORGI FISCI NOSTRI IN CIVILIBUS CAUSSIS PATRONI PRAESTANTISSIMI [1]).

Invida Mors circumspectans quo vulnere posset
Praecipuo sacris Legibus esse nocens;
Limburgum ferijt, Fisci decus, et corijphaeum
Hollandi, linguâ mente manuque, Fori.
Hei mihi, quum coecam toties errare dolemus,
Hic, non coeca semel, Rem quod acu tetigit!

Nocte 21. Sept.

De Moordenaer, gevatt, beschuldight, overstreden [2])
En tot de straf gedoemt, sitt, onder de Gebeden
Van wijse troosteren, den oogenblick en wacht
Die hem schavottelijck, gehangen of geslacht,
Door de verdiende pijn, de korte pijn, ten ende
Van boose dagen, in sijn eewigh wel-zijn sende.

* * *

De Wereld enckel, is tot noch toe 'thoogste schoon [3])
Daer de Nature Gods almoghen in verthoon.
Wat dunckt u, Leseren, wanneer een schrijver quame
Die dat, nu enckele, te dubblen ondername,
Te dubblen drij, viervout, en soo voort sonder end;
Waer sulck een Schrijver niet voor allen waerd gekent?
Komt kent dan Leewenhoeck, en sijn kloeck onderrichten
Ghij sulter niet alleen uw oogh by sien verlichten
Door Glasen Wondertjens, maer all uw' sinnen toe

* * *

OP HET CONTERFEITZEL VAN IAN VAN CALCARS GEBOORTESTAD, DOOR HEM ZELFS GEDAEN, EN MEESTERLYCK GECOPIEERT DOOR IOFF. IEANNE VAN AARSSEN [4]).

Een grote Titiaan (Arezzo moet het horen)
En was 't niet langh alleen: een twede wierd geboren

---

[1]) Rem van Limborch (1625—1685) was advokaat-fiskaal en procureur-generaal der domeinen van Holland. Hij was den 31sten Maart gestorven.

[2]) Het fragment is niet gedateerd.

[3]) Het fragment is niet gedateerd.
Zie ook blz. 348.

[4]) Het vers is alleen bekend in een afschrift, dat het eigendom is der firma Frederik

In zyn gezegend' eeuw, in Hoogh-duits laaghste land:
En die het niet en wist nam beide voor een hand:
Ia scherp Italien en kost niet onderscheiden
Van beider wonderen, welck wiens was van haar beiden.
By honderd jaren heeft die twe-stryd vast gestaan;
Men vraaghde dagelycks, of Calcar Titiaan,
Of deze Calcar was. Nu valt het scheel in dryen:
Een Titiane komt, en treedt met beid' aen 't stryen;
En strydt met een Pinceel haar beide zo gelyck,
Dat die suff in de keur, suft, en heeft groot gelyck:
Ia, quamens' uit het graf, daar in zy beide leggen,
Zy suffen even zeer, en zouden moeten zeggen,
Welck is van Aerssens, welck is ons werck van weleer?
En ick zouw zeggen, hoort: in Aarssens hand is d'eer
Van alle handen: keert te rust, en scheidt verwondert;
Ghy waart maar jeder een groot meester, en zy honderd.

OP DE PRINT VAN ANT. LEEWENHOECK [1]).

Daer leeft een aerdigh Man, een vaerdigh man, en gauw,
Die wisse wondren teelt, en heeft natur' in 'tnauw,
Doorkruijpt all haer geheim, en opent all' haer' sloten:
Syn' Glase Sleuteltjens en isser geen ontsloten,
Noch kan ontschieten. Dit's die dappre man niet, maer
Siet scherp toe, die hem soeckt, 'tgelyckt hem op een haer.

29. Ian.

VAN TIENTIEN HUIJGENS [2]).

Mij dunckt, ghij zijt half geck, hoord' een soon van vier jaeren
Sijn vaer hem seggen (bey mijn Kind en Kindskind waeren).
Half geck, sei 't Iongetje, niet Iongeties gewijs,
Ben ick half geck Papa, soo ben ick oock half wijs.

eod.

AEN CLAES.

Wat soudt u scheelen, Claes, (of hebt ghij 't noijt gelesen?)
Of een half wijse man of een half geck te wesen?

eod.

Muller en Co. te Amsterdam. (Zie *Catalog. der Huygens-tentoonst.*, N⁰. 323.) Het heeft jaartal noch datum, maar de onderteekening: Constanter.

Zie over Jeanne van Aerssen, blz. 97, en over Jan van Calcar, dl. III, 143.

[1]) Het versje is gedrukt onder een portret van Ant. van Leeuwenhoek (1632—1723), den beroemden natuurkundige. Het portret was in 1686 door Verkolje vervaardigd (vgl. F. Muller, *Beschrijvende catalogus van portretten*, N⁰. 3161, en *Catalogus der Huygens-tentoonstelling*, N⁰. 409).

vs. 4 *ontsloten* prent: *ontschoten* — vs. 6 *op een haer* eerst: *of hij 'twaer* als onder de prent.

[2]) Of de zoon van Constantyn H. Jr. (zie blz. 219), of die van Lodewijk H. (zie blz. 305).

TO THE PRINCESSE ROYAL, UPON HER STUDIOUS AND STEDFAST APPLICATION TO THE PERUSING OF BEST AUTHORS [1]).

I stood amazed at your high perfections,
And at your conquest of all hearts affections.
The cause I did not see, but, Madam, now I doe:
't Is Nature workes in you those wonders: but you too.
Feb.

't Gerijm van seventhien in een Gerijm te rijgen [2]),
En daer een beter uijt als seventhien te krijgen:
Soo sinnelijck een werck
Was noodigh inde Kerck.
Wien moetmen van achtien den meesten danck toe wijsen?
Sijn seventhiend' aen elck; maer seventhien aen Ghijsen.

AENDEN RAED. EXCUSE ALVO SOLUTIORE [3]).

Ick blijv uijt mijn beroep, en houw mij van op Straet:
Mijn' Camer dient mij best, al wordt myn' quaele sachter:
Daer is geen gecken met soo slibberigen quaed.
Ick vrees niet, wat my voor moght komen; maer, wat achter.
13. Feb.

IN EFFIGIEM EX ARTE QUAM NIGRAM VOCANT [4]).

Aut penicillo Pictor, aut Sculptor stilo
Exercet Artem, quâ sumus bis, qui sumus,
Et aere fuso vivimus perennius:

---

1) Het versje is bij de Korenbloemen.

Macaulay (IV, 52) zegt van de echtgenoote van Willem III: She took much pleasure in the lighter kinds of literature, and did something towards bringing books into fashion among ladies of quality.

2) Alleen in 2 afschriften van andere hand. Het vers is niet gedateerd.

Het versje is gedrukt vóór *Den Hoonig-raat der Psalm-dichten*, *ofte Davids Psalmen Met d' andere Lof-sangen*, *Op Sang-maate gestelt door verscheide Autheuren. Zynde een versaameling uit de seeventien berijmde Psalm-boeken van P: Dathenus. Ph.: de Marnix. A: de Hubert. D: Camphuisen. H: Geldorpius. J: Revius. C: Boey. Ch: van Heule. J: Westerbaen. H: Bruno. J: Clercquius. H: Celosse. D: van Disselburg. J: Six. S: van Huls. J: Oudaan. en J: Roldanus. Door Hendrik Ghysen. Geheel op nooten*, *en op een sleutel gestelt*, *naukeurig gecorrigeert*, *en van fouten gesuivert. t'Amsterdam. By Gerardus Borstius*, *Boekverkooper*, enz., 1686. *Met privilegie.*

Hendrik Ghysen was goudsmit en voorzanger in de Amstelkerk te Amsterdam.

In den bovengenoemden bundel werd H.'s versje op denzelfden trant beantwoord door B. Bekker.

vs. 3 *sinnelijck* Ghys.: *keurelyck* — vs. 6 Ghys.: *Aen seventhien voor 't Werck*, *of voor de Keur aen Ghysen?*

3) vs 3 *quaed* eerst: *staet*

4) vs. 2 *qui* eerst: *quod* — vs. 3 *perennius* and. lez.: *constantius*

Nec Penicillo hic, nec Stilo, artifex nouus
Idem peregit. ecce spirat ut loqui
Imago muta gestiat. quid relliquum est?
Nisi ut sinistrâ ac dextrâ mutili manu
Vel solâ agamus voce, vel nutu deos.

17. Feb.

IN EFFIGIEM MEAM.

Hugenius Constantinus Zulichemius hic est:
Magna vides, Lector, nomina, rem nihili.

eod.

REIPUBLICAE CHRISTIANAE CRISIS [1]).

Soo lang de groote stadt aen welckers ouden naem
De mijne wat gelijckt, soo machtigh, soo bequaem,
Soo vinnigh wesen sal om Gods volck te vernielen:
Soo lang een andere, die aller Christnen zielen
Den hoofdnaem voeren derft, all evennaestens goed
Het haere noemen sal, en rooven, soo sy doet,
Wat sij bereicken kan, en slaen daer in, niet handen,
Maer Draecken klauwen, en verwoedde Tijger tanden;
Soo lang die dertle twee vrij en alleen begaen,
En kan geen Christen hert gerust te bedde gaen.

22. Feb.

EUROPA IN RUST [2]).

'T en is een groot geheim; ick segg 't een ijegelijck:
'K sagh heel Europa in rust van vreugd en weelde danssen;
Bleef ijeder met het sijn' te vreden: namentlijck,
Daer mosten in de Werld noch Turcken zijn, noch Franssen.

24. Feb.

TO HER ROYAL HIGHNESS [3]).

I see 't, and cannot leaue to take it for a Fable,
That anij Roijall inspiration should be able
To make one of the dullest of all mortall men
Become an English Poët at fourescore and ten.

---

1) Aan den oorlog tusschen keizer Leopold I tegen de Turken kwam eerst in 1699 een einde. En Lodewijk XIV had den korten tijd van vrede gebruikt, om Straatsburg en Luxemburg te nemen en aanspraken te doen gelden op de Palts. Willem III bracht in 1686 het verbond van Augsburg tot stand, om de aanmatiging van den Franschen koning tegen te gaan.

vs. 4 *andere* eerst: *grootere*

2) Ook in afschr. van andere hand met den titel.

3) Het HS. is bij de Lat. gedichten.

Bee 't a fable or a truth, great Princess, doe not fear
To haue mij bubling Muse perpetually at your eare:
This trouble is your last: or (as once more you haue seen)
I'll be content to run the fortune of your skreen.

5. Mart.

IOOCKSEL GENESEN. VOOR ME VROUW BR. [1])

Mij dunckt, ick wist wel wat ick dee,
Doe 'k Neel versocht mij te genesen.
Hoe kost ick eer van 't Weewen Wee,
Als door een' Weew geholpen wesen?

7. Mart.

AEN HAER SELF.

Neel, zijt ghij Weew en wilt ghij 't blyven,
Soo moet ick u nu mé gerijven.
Hoort toe, het is uw eigen raed,
Dien ick u eewigh danck sal weten:
U is niet nutter inder daed,
Als altemet eens wat te sweeten.

eod.

DE WAERE WAERDE VANDEN HEER ENDE VROUWE VAN ROOSENDAEL [2]).

Prijst Peerel Paeren, prijst gepaerde Diamanten,
Soo puijck, soo suijver, soo volmaeckt aen alle kanten
Dat s' alle Kenners keur voor voll Orientael,
Sij zijn niet noemens waerd bij 't Paer van Roosendael.

10. Mart.

OVERLYDEN [3]).

Die overlydt, is over lyden;
En vreest men noch voor overlyden?

Mart.

---

[1]) Naast het versje staat met potlood een recept geschreven. Ook in afschr. van andere hand met den titel: *Ioocsel genesen. Voor Me vrouw Brasser.* — Zie blz. 108.

[2]) Aan het versje is een briefje toegevoegd, den 25sten Maart geschreven Aende vrouw van Roosendael.

Johan baron van Arnhem (1636—1716) was in 1667 gehuwd met zijne nicht Johanna Margaretha van Arnhem (1636—1720), die de heerlijkheid Rozendaal bij Velp bezat. Het echtpaar stond zeer in de gunst bij de echtgenoote van Willem III. Johan van Arnhem heeft verschillende hooge betrekkingen bekleed, theologische werken en gedichten geschreven en Rozendaal zeer verfraaid. — Zie ook blz. 177 en 237.

[3]) Zie ook blz. 159.

WITH THE BOOK OF DU FOUR, OF CAVÉ, THÉ AND CHOCOLATE [1]).

Here are the grounds of three East and West Indian potions
If you'l examine them in their orig'nal notions
And use 'hem accordinglij, you maij be sure, theij raine
Such showers of wit and sence even in a Roijall braine,
That anij China skreen wher'ever it laijth or stands
Will stand immortallij safe and whole in your hands.

Your R. High.es most humble upstart
mushrom English Poet. 18. Mart.

An Elzabeth was Queen, (I'll alter but a letter) [2]),
God give our Marie a Crown, sh'ill prooue an Elzabetter.

19. Mart.

't Is wederzijds gelyck gebreck,
Half wijs te wesen of half geck.

3. Apr.

AENDEN HEERE COENRAED VAN BEUNINGEN EN IUFFROUW IACOBA VICTORIA BARTOLOTTI VANDEN HEUVEL ONDERTROUWDE [3]).

't Is wel, 't is koen beraedt, Heer Coenraed; lange liefde
Te sluijten met een slot dat geen ontsluijten kent;
Noch braver is 't van u, dat het u eens beliefde,
(Victoria de fiere) eens met een vrolijck end
Heel onvictorijet en wel overmant te wesen.
Bij God en menschen is de saeck lief en gepresen;
Maer, Vrienden, onder ons; vergunt ghij mij een' vraegh
Die ick vertrouwen derv dat u niet en mishaegh?
Eij stelt ons eens gerust; uijt all' uw' spade soenties
Wat Iongs belooftg' ons van Victorities of Coenties?

Pijn-Dichtje midden inden Nacht
Van middel-Maijmaend voortgebracht,
't Iaer 1686;
Meer was de kreupele niet maghtigh.

---

1) Het HS. is bij de Lat. gedichten.

Philippe Sylvestre Dufour (1622—1687), drogist te Lyon, was een verzamelaar van oudheden en medailles en had omgang met bekende geleerden. In 1671 gaf hij te Lyon een boekje uit met den titel: *De l'Usage du Café, du Thé et du Chocolat*, dat in 1684 te Lyon en in 1685 in Den Haag herdrukt werd als: *Traités nouveaux et curieux du Café, du Thé et du Chocolat.*

2) Bij de Lat. gedichten.

3) Alleen in 2 afschriften van andere hand. — Zie blz. 264.

Het huwelijk had den 12den Juni plaats.

vs. 3 *beliefde* 1 afschr.: *geliefde*

DE L'ITALIEN DE GUARINI [1]).

Thijrsis eut une Rose en don de sa Cloris,
Une Rose, ie croij, cuellie en Paradis:
Et comme elle en rougit, ce ne fut autre chose
Qu'une Rosé donnant, ce sembloit, une Rose.
Le Berger ne pouuant si bien s'en rejouïr
Qu'il ne poussast du coeur un amoureux soupir,
Dieux, dit il, fust il vraij, que digne ie me visse
De recevoir en don la Rose donatrice!

22. Maij noctu.

HET SELVE [2]).

Tijs wierd een' versche Roos geschoncken van sijn Lijs,
Een Roos, geloov ick schier, gepluckt in 't Paradijs:
In 't schencken kreegh'er Lijs soo vriendelijcken bloos af,
Dat anders niet en scheen, als dat een Roos een' Roos gaf.
Doe suchte Tijsie en sprack, oh, Lijsie, wierd het waer,
Dat ick het schenckend Roosie eens waerd gevonden waer.

eâdem.

OP GESONDEN HIPPOCRAS DOOR IOFF.W WIERTS ONDERTROUWDE BRUIJD [3]).

Bruijds Traenen! hoe gaet dit? geschiedt de Bruijd geweld?
Hoe is sij dus ontstelt?
Hoort Wiertske, lieve Bruijd, ick heb veel' Bruijds sien krijten,
Men sal 't u niet verwijten;
Doet vrij als all' de rest; want naer mij seer wel heught,
Sy kreeten all' van vreughd.
Oock dunckt mij dat ick 't u niet hoeve te vermanen,
Dit zijn geen bitt're Traenen.
Een Traentjen Hijpocrijts geloov ick eertijds was,
Dat nu heet Hypocras.

---

[1]) Het versje komt alleen voor in 4 afschriften van andere hand; één daarvan is bij de *Lettres françaises* en heeft den datum. In een paar afschriften bracht H. verbeteringen aan. — Zie dl. VI, 224.

vs. 5 *ne* 1 afschr.: *n'en* — *s'èn* 1 afschr.: *se*.

[2]) Slechts in 4 afschriften van andere hand, één daarvan, met den datum, bij de *Lettres françaises*. In een paar afschr. bracht H. veranderingen aan.

vs. 1 *geschoncken* 1 afschr.: *gegeven* — vs. 3 één afschr.: *En Lijs, in 't geven, kreegh daer sulcken soeten bloos af* — vs. 4 *anders niet en* 1 afschr.: *het niet anders* — vs. 6 *schenckend* 1 afschr.: *gevend*

[3]) In 2 afschriften van andere hand; in het ééne is door H. zelf eene verandering aangebracht. Het versje is niet gedateerd.

Juflr. Wierts was waarschijnlijk eene dochter van H.s collega, den raad en rekenmeester van den Prins (vgl. blz. 137 en 165).

Veut on sçauoir à quoy dans mon lict je m'amuse [1]):
Tant que peut un Goutteus, je m'amuse à ma Muse.
4. Iun. noctu.

SUR LE CABINET DES PIECES DE L'ESCRAN [2]).

Qu' est ce que ne promet ceste estrange Princesse,
Au mestier de gaigner l'aveu de tous les coeurs,
Que n'attendons nous point d'une si fine adresse
Qui sçait faire adorer iusques à ses erreurs.
3. Iul.

Dit is het heele Beeld van Vollenhove niet [3]):
Het beste deel dat noijt in Holland sal verdwijnen
Is 'tgeen men bij 'tgehoor van sijn welspreken siet.
Wie weet of oyt op Stoel de weergae sal verschijnen?
ult. (30) Sept.

Labore partis Euclio graui et longo [4]),
Et usque longo quae labore corradit
Uti frui non audet: ambigas, istae
Opesne sint an occupata paupertas.

GRAFSCHRIFT.

Iob, die men hier begraven heeft,
Had heel kort en heel lang geleeft:
Het luijdt heel vreemd, maer 'tis heel waer;
Iob was een dwergh van tachtigh jaer.
15. Novemb.

Quid mihi vobiscum est, lapides Oriente petiti [5]),
Barbarici quondam viscera dura soli.
Splendetis quantum potis est fulgore corusco,
Et multo sanctum cingitis igne caput.
Sed caput hoc pridem radio meliore coruscum est,
Et propriae cingunt tempora diua faces.

---

1) Het HS. is bij de Korenbloemen.

2) Het HS. is bij de Lat. gedichten.

Mary hield veel van Chineesch porselein. Later vormde zij te Hampton eene groote collectie daarvan en bracht deze liefhebberij in Engeland zoozeer in de mode, dat „in a few years almost every great house in the kingdom contained a museum of these grotesque baubles" (Macaulay, IV, 56). Den 21sten Sept. schreef H. een brief aan de Prinses over dat Chineesche porselein.

3) Het HS. is bij de Lat. gedichten. — Zie blz. 355.

4) Het versje is niet gedateerd.

5) Het versje is niet gedateerd.

vs. 2 *viscera dura* eerst: *pars preciosa*

Olim virgo fuit virguncula: quâ ratione [1])
Magna minus parvâ virgine nomen habet?
Nescio Grammaticos quae tandem inscitia vexet:
Maius majori nomine diminuunt.

Nunc age Vitauly videamus grande pusilli [2])
Praediolum, et quot non dotibus emineat.
Si quid agreste petii, quercu multiplice Sylva
Glandiferâ nubes mox aditura tumet.
Si cui de cura meliore domestica rident,
Arrident Flore et Floribus areolae;
En Trias Hortorum, cui se non praeferat ulla,
Non temere Hortorum conferat ulla trias.
Scita Domus sequitur velut . . . . . .
In medijs Musae est posta perennis aquis.
Hic ibi spectanti quantum non Milvus oberret,
Ante oculos late jugera mille virent.

Tota Volenhovj non haec, spectator, imago est [3]):
Pars potior grandi splendet in eloquio.
Illam nulla dies Batauis eraserit, illi
Forte parem Templis vix dabit ulla dies.

29. Dec.

A SON ALTESSE ROYALE MADAME [4]).

L'infame masse de Papier
Que, peu devant hier,
Vous eutes la bonté, Princesse,
De receuoir parmi la presse
D'une armée d'honestes gens,
Hommes solides et sçauans,
Qui dans vos petites demeures

---

[1]) Het versje is niet gedateerd.

[2]) Het vers is niet gedateerd.

vs. 9 De stippeltjes staan in het HS. — vs. 10 *posta* (?) Het woord is zeer onduidelijk. — vs. 11 *ibi* (?) Het woord is onduidelijk.

[3]) In 3 HSS. Het versje is gedrukt in *J. Vollenhoven. Kruistriomf en gezangen. Gedruckt bij M. Gaillard.* 1750, met den titel: *In effigiem Joannis Vollenhovii.* Zie ook blz. 354.

vs. 2 *grandi splendet in eloquio* 1 HS : *solis auribus exposita est* een ander HS.: *solis auribus excipitur* and. lezingen voor *excipitur*: *aspicitur* en *inspicitur* — vs. 3 *Batauis* 2 HSS.: *nobis* and. lez.: *animis* — *eraserit* 1 HS.: *expunxerit* — vs. 4 *Templis vix* 1 HS.: *Patriae non* een ander: *nobis non*

[4]) In 2 HSS.; 1 daarvan is in een exemplaar der *Korenbloemen*, 1672, in de Bibl. der Kon. Akad. Het vers is afgedrukt in *Oud-Holland*, I, 1883, blz. 237.

In marg.: Dans le volume de mes Poesies Flamendes.

Vous regalent aux belles heures
Derobbées à ce tracas
Que vous souffrez et n'aijmez pas,
D'une infinité de causeuses;
Ces mesmes fueilles trop heureuses,
Reuienent encor ceste fois
Vous diuertir en leur patois.
Accoustumée que vous estes
De longue main à leurs sornettes,
I'espere que dans les habits,
Que vous voijez qu'elles ont pris,
Vous resoudrez à leur permettre
D'entrer en Cour, et d'ij parestre
Parmi les Foux de leur mestier.
C'est de quoij vous prie l'Ouurier,
Non pas l'Auteur, mais le Libraire:
Car l'autre n'a plus qu'à se taire,
Apres tant d'effroijable bruit
Dont il vous lasse par escrit.
Pardon de grace! Ame Roijale,
Qui ne connaissez point d'égale;
Ie promets de m'en corriger,
Sans plus souuent vous outrager.
Si ie vous manque de parole,
Que vostre deplaisir m'enrole
Au nombre des plus malheureux:
Ie veux souffrir tout auec eux,
Quand vous voudriez pour ma ruine
Me traicter en Escran de Chine.

La veille de l'An (31 Dec.)

LA BELLE NUIT DE SON ALTESSE ROYALE MADAME [1]).

Ce Salon enchanté, ceste illustre Machine,
Où le Soleil pouuoit apprendre sa leçon,
Si, pour n'estre ébloui d'une splendeur plus fine,
Il ne se fust caché le soir en sa Maison:

---

vs. 21 *les* 1 HS.: *des* — vs. 30 *souuent* 1 HS.: *ainsi* — vs. 31 *de* 1 HS.: *la*

[1]) Aan het vers is het volgende briefje toegevoegd:

„Ce n'est icij, Madame, qu'un morceau de Poeme qui devoit seruir d'entrée à un plus grand Recit, dans lequel on verroit au sujet de vostre personne Roijale un grand nombre de ces veritez que V. A. a tant de peine à se laisser dire. Mais en somme c'est tout ce que le Cofti (?) a pu gaigner sur la Goutte, se diuertissant aux depens d'un malade de 90. Ans, comme il ne paroit que trop dans l'abrupte et precipitée conclusion. V. A. ne devoit jamais avoir veu la bagatelle, mais il m'a falu obeir.

Où les Peintres fameux des Triomphes d'Orange,
De Henri l'invincible, en si noble clarté
Semblerent acquerir encor plus de louänge,
Du glorieux trauail, qu'ils n'auoyent merité,

Qu'en croijez vous, Beautez? fut ce la force unie
Des raijons de vos yeux, qui causa tant de jour?
Et de vos Soupirans l'idolatre manie
Oseroit elle bien vous en faire la Cour?

Ne vous en flattez point, Ieunesse; au grand prodige,
De veoir luire à minuit un Midi tres-parfaict,
Vous n'auez point de part: la verité m'oblige
De vous apprendre au vraij, qu'un seul Astre l'a faict:

Bel Astre d'outre Mer, nouueau grand luminaire,
Qui dore nos costeaux et faict rire nos Bois,
Tout lumiere et d'esclat, pour plus d'un Hemisphere
Marie, digne Enfant Fille et Niepce de Roix.

Le precieux depost de la belle Albionne,
Rose du grand Iardin des Roses et des Lis,
Où la Mere Amphitrite en ses bras environne
Trois Empires sur Mer richement etablis.

L'aijmable rejeton de l'heureuse Bretagne,
Qui, pour l'avoir produit eust bien acquis le droit
Du surnom de la Grande et de la Sans-compagne,
Si desjà de tout siecle elle ne le portoit.

Seigneur, benis ton peuple, acheve ton Ouurage,
A quoij c'est par toy seul que nous nous attendons:
Puis que le beau Rosier est en nostre heritage,
Faij nous en veoir, de grace, éclorre des Boutons!

Ie finis malgré moij: souffrez que ie me taise,
Qui conque me lisez: Tout ce que j'aij produit,
Ne sont que des sursauts d'entre la gesne et l'aise,
Reveries en fin d'une Goutteuse nuict.

Ianuario.

SUR LE BEAU RECIT DE MAD. DE VILLERETS DE SA MIRACULEUSE EVASION [1]).

Confessez moy, Cousine, où se trouue l'Auteur
Qui vous a composé ceste si noble Histoire:

---

vs. 31 *en nostre heritage* eerst: *de nostre partage*

[1]) Mad.e de Villerets was eene dochter van François Caron en Constancia Boudaen (zie dl. V, 125). De familie Caron, die jaren lang in Frankrijk had gewoond, was

(Car qu'elle soit de vous, marchant de tell' hauteur,
Ie demande pardon si j'aij peine à le croire.)
5 Adressez moij, de grace, à cest homme excellent,
Qu'il m'aijde à bien louër vostre ouurage admirable,
Car si je n'ij mettois que mon pauure talent,
I'avouë que jamais ie n'en serois capable.

Noctu 11. Feb.

Was Elzabet of great renowne [1]),
God bless our Marie with a Crowne,
Bij two more and one letter
Sh'll proue an Elzabetter.

Mart.

achteruitgegaan; na de herroeping van het Edict van Nantes vluchtten vele harer leden naar Holland. Mad.e de Villerets kwam er omstreeks in Oct. 1686 aan (zie Fruin's *Aanteekeningen* op Droste, blz. 330). Zij is in het testament van Christiaan Huygens bedacht (zie Schinkel, *Nadere bijzonderheden*, 60) en zijn vader was zeer vriendelijk voor de verre bloedverwante (vgl. Fruin, t. a. p., 332).

[1]) In 2 HSS.; 1 daarvan is bij de Fransche, 1 bij de Lat. gedichten; het laatste is gedateerd: Iun. 1686. Zie ook blz. 352.

In 1 HS. komt vs. 3 niet voor, maar is achter vs. 1 de regel ingelascht: *I'll alter but a Letter:*

BIJLAGE.

LOFDICHTEN, ENZ. VAN DE KORENBLOEMEN (1672).

Na eene fraaie titelprent van Romein de Hooghe, den titel en den inhoud der boeken van dl. I volgt het vers van H., *Op de Titel-print* (dl. VI, 114). Dan het bekende portret van H.: Netscher Pinx. A. Blotelingh sculp., en daartegenover dit versje:

IN EXACTISSIMAM EFFIGIEM VIRI ILLUSTRIS CONSTANTINI HUGENII ZULICHEMII POËMATIS EJUS VERNACULIS PRAEFIXAM [1]).

Hinc patris Hugenii par vivae spirat imago:
  Hinc spirat Clariis pagina foeta modis.
Ambiguam pictura facit cum carmine palmam;
  Gloria, nec dicas, haec sit an illa prior.
Vsque adeo dextrâ sibi Pallade reddidit omnem
  Haec Phoebum effigies, hic Helicona liber.

Nicolaus Heinsius D. F.

Onder de opdracht: *Aen mijne lieve dry overige Sonen* (dl. VI, 314) zijn aan de citaten nog deze toegevoegd:

Effinge aliquid et excude quod sit perpetuo tuum, nam reliqua rerum tuarum post te alium atque alium dominum sortientur. Hoc nunquam tuum desinet esse, si semel coeperit. Plin. sec.

Quatenus nobis denegatum diu vivere, relinquamus aliquid quo nos vixisse testemur. Id.

Forsitan hoc studium possit furor esse videri;
  Sed quiddam furor hic utilitatis habet. Ovid.

---

[1]) Het versje is ook gedrukt in Santenii *Deliciae Poëticae*, blz. 353, met den titel: *In effigiem Constantini Hvgenii Zvlichemii*, en het jaartal 1672.

Behalve de lofdichten, die ook in de uitgave van 1658 zijn opgenomen (dl. VI, 315—327), vindt men nog de volgende:

OP DE KOREN-BLOEMEN: NEDERLANTSCHE GEDICHTEN VAN DEN HEERE VAN ZUILICHEM, ETC. [1])

Hier rijst de Sang-kunst in den top,
De Sang-bergh selfs veel hoger op;
Men twijffelt, of Apol sijn snaren
Sou durven met den Ridder paren;
Dit 's vast, hier paart in eenen Man
Al wat een Dichter maken kan,
Wiens dicht geschept uyt Echte vlieten,
Geen eeuw de verw sal doen verschieten.
Slaat, Leser, 't Oogh op dese blaan,
En laat daar op uw' aandacht gaan,
En segt gy niet, in dese *bloemen*,
Is al wat waardich is te roemen?
De *bloem*, de room, het mergh, het zap
Van aardicheen, en wetenschap,
De kern, het pit, (en noyt volpresen)
Van al dat ergens is te lesen?
Vernuft, en sin, en konst en taal,
Is in dit schrift, kort, altemaal,
Wat ziel voldeedt, wat Oogh en Ooren
Van Letterlieden kon bekooren.
En niemandt vrees te zijn *versnelt*,
Als wies'er onkruydt op dit velt,
Neen, 't zijn gesonde *Koren-airen*,
Die nimmer Maagh of Hert beswaren.
Al seyden wy tot Schrijvers lof,
Die vroom wil zijn, besoeck ons Hof.
Hy twijffelt niet, die d'eerste sangen
Maar van sijn boeck heeft aangevangen.
Doch 'k laat het werck in sijn geheel,
De roem daar van was my te veel,
Licht poogde dat een beter veder,
Doch legt oock gy de pen vry neder
Die al te ydelijck gelooft,
Dat gy om dit vergoden hooft
Een bladt, of Lovertjen soud hechten,
Schey uyt, schey uyt, verwaande en slechte,
Dit is een *Man* van wonderheen,
En sal ick 't seggen soo ick 't meen?

---

[1]) Zie dl. VII, 327.

Dien ***Man*** sal niemand licht volprijsen
't Zy dat men sagh de dooden rijsen
Van hun doodtbussen, worm, en stof,
De Catsen, Heinsen, rijck van lof,
De Hoofden, Grooten, en van Baerlen,
En soo d'er meer noch sulcke paerlen
Nu blincken in de kerck van Eer;
Doch alderbest sal desen *Heer*
Met een penceel van soo veel talen
Sich selfs noch na het leven malen.
Soo blijve dese Poësy
Onsterffelijck, en in waardy,
Soo moete noyt dees' Inkt verbleken,
Soo langh men Rooms of Griecx sal spreken,
Of eenigh ander konstigh woordt
In heel Europa werdt gehoort,
Ja ergens letter ongeschonden
In Boekery sal zijn gevonden.
My dunckt ick spreeck *Orakel sangh*,
Wat Dicht versmolt, dit leefde langh,
De Hemel wil ons gunstigh geven
Dat oock de ***Maker*** langh magh leven.

S. Simonides.

AEN DEN HEER VAN ZUILICHEM, OP DEN TWEEDEN DRUK VAN SIJN ED^{ts} KORENBLOEMEN. MONUMENTUM AERE PERENNIUS. [1]

O Neêrlants eeuwige eer, die ons in Neêrlantsch Dicht
Laet hooren gantsch Europe en 't puik van zoo veel talen,
Zoo moet geen tael noch tijd uw' grooten naem bepalen,
Als ik eerbiedighlijk my blint zie aen uw licht.
Mijn zang weide in uw' lof: maer al de zangbergh zwicht
En zwijght, of zweet vergeefs, verduistert door die stralen.
Apelles kunstpenseel kon Alexander malen,
Maer geen' Apollo met zijn hemelsch aengezicht.
O ledigheit, vol werx! ô eedle Korenbloemen!
Geen graen is by uw deught op eenen dagh te noemen.
Gy rijst alleen, gelijk de Fenix uit zijn vlam.
Een Maro wint het; en men vint geen twee Homeeren.
Dies zal mijn Dicht u best, ô Fenix Dichter, eeren,
Als gy der Steden Stadt, uw stemmend Amsterdam.

J. Vollenhove.

---

[1]) Ook gedrukt in *J. Vollenhoves Poëzy. Te Amsterdam, By Henrik Boom en de weduwe van Dirk Boom, Boekverkoopers*, 1686, blz. 473.

vs. 5 *Mijn zang weide in uw' lof: maer* Poëzy: *Ik hef geen lofdicht aan: want*

KLINCKERT OP DE VERMEERDERDE KOOREN-BLOEMEN VAN DEN HEERE CONSTANTYN HUYGENS RIDDER, HEERE VAN ZUYLICHEM, ETC. [1])

Hic meret aera liber Sosiis, hic et mare transit
Et longum noto Scriptori prorogat aevum.

Men spreeck' my niet van Lely off van Roos,
Van Violet, off lieffelijcker geuren;
Van Purperbruyn off andre Tulps-coleuren,
Die d'allersneëghste Puyck Bloemist verkoos;
Men spreeck' my niet van 't blanck en van 't gebloos
Van Hyacinth, Narciss' off and're keuren,
Die Proserpijn' op Henna mochten beuren,
Want all die bloemcieraedjen sijn te broos.
Maer soo men my met bloemen will vermaecken,
Men geev' mijn ooge bloemen voll van saecken,
En saecken voll van Bloem, als Constantyn,
Wiens onweërgaedelijcke Kooren-bloemen
Ick boven d'aller-edelste sall roemen,
Om dat het duerb're Wijsheyts Bloemen sijn.

OP DE SELVE.

Won eertijts Keyser Constantyn
Door winst van Landt, van Stadt, van Slooten,
Dien schoonen eernaem van den Grooten,
Die eeuwighduerende zall zijn,
Soo magh men Huygens, sijn Genant,
(Wiens Vaerzen voll van wijse woorden
Soo menigh Stadt en Landt bekoorden
Door soet geweldt van schoonen trant)
Oock, om dit Puyck van Kooren-bloemen,
Een staeltjen van sijn grooten Geest,
En wat noch grooter is geweest,
In zulcken grooten Man te roemen,
Wel Constantyn den Grooten noemen.

NOCH.

Waerom mocht d'Heer van Zuylichem
Dit Werck van soo veel konst en klem,
Dit Werck soo schoon door een geweven,
De naem van Kooren-bloemen geven?
Ick sie 'er wel een hoopen blaen
Van veelerley coleuren staen:
Maer (is dit mangel oock te doemen?)
Ick zie 'er noch geen Blaeuwe Bloemen.

[1]) Vgl. blz. 307.

NOCH.

Indien dat Huygens Kooren-bloemen
Soo schoon, soo nut, soo swaer gelae'n
Van vruchten, noyt genoegh te roemen,
Op dees' Papieren Acker staen,
Voor ellick die s' er aff will lesen;
Wat moet sijn Kooren dan niet wesen!

J. Costius.

OP DEN TWEEDEN DRUK DER KORENBLOEMEN, VAN DEN EDELEN GESTRENGEN HEER KONSTANTYN HUYGENS, RIDDER, HEER VAN ZUILICHEM ETC. EN SEKRETARIS VAN ZIJN HOOGHEIT DEN HEERE PRINCE VAN ORANJEN ETC. [1])

Wij zullen dan dien onwaerdeerbren schat,
Op nieuw verrijkt met keur van dichtjuweelen,
De werrelt afgemaelt op ijder blad,
Weêr zien in 't licht? en in dien rijkdom deelen!
De faem droeg lang den lof van Konstantijn
Den aerdkloot om; zij leeft op alle tongen:
Van haer gewaegt de Tiber, Teems en Rijn,
En Seine, die van Hem voorbij gezongen,
Een Vaster zwier van dichten heeft geleert.
Maer welk een land zou Huigens naem niet hooren,
Die nooit genoeg gelezen, en geëert,
Spreekt overal gelijk een ingebooren.
Noch is dat voor zijn glory te gering,
Al zingt hij nae elks wensch in alle taelen,
Al smaekt hij elk in zijn bespiegeling.
Het lust hem meê d' aeloutheit t' achterhaelen,
De Grieken nae te stappen op hun trant,
En Martiael te wekken uit zijn asschen.
Mij dunkt ik zie de trekken van zijn hant,
Een snelheit, en gedachten die hem passen.
Hier vloeit een zee van wijsheit overal.
Hier springt een bron met overvloet van straelen,
En bruischt gelijk een steile waterval,
Die 't aengezicht der omgelege dalen
Opheldert, en den blijden akker voed

[1]) Naar het HS. in de Bibl. der Kon. Akad. Den 25sten Mei 1672 zond Antonides zijn gedicht aan H. toe met een begeleidend schrijven. Het vers is ook opgenomen in Antonides' *Gedichten*, 1705, II, 222.

In K. b. staat in plaats van: *en Sekretaris*, in den titel: *Eerste ende Presiderende Raed*

vs. 5 *lof* Ged.: *naem*

Met levend kristalijn en zilvre stroomen.
Hier 's Nektar voor 't aendachtige gemoet,
Uit 's werrelts mist ten hemel ingenomen.
O bloempriëel, zoo konstig geschakeert,
Hoe wensche ik weêr uw perken in te treden!
Het heugt u, hoe ik u heb gewaerdeert,
En nedrig, en verwondert aengebeden.
O Rijkdom van orakels, vol van geest,
En Pinxtervier, hoe zal de naneef hooren,
En hoe zal hij gelooven, die u leest,
Dat gij zijt in 't gewoel van 't hof gebooren?
In 't barnen van den krijg, en 't oorlogsvelt,
In 'tbarsten van granaten en kortouwen,
In 't dreigen van het Arragons gewelt,
En menigmael in andere landsdouwen
Uitheemsch, en ver van uw bekende lucht.
Noch komt gij u zoo heerelijk vertoonen,
En drijft zoo wijt op wieken van 'tgerucht,
't Geen met onsterflijke eer uw dienst zal kroonen,
Dat zelf de Nijt, maer tot haer hertenleet
En bittre smart, het kostelijke leven
Van Konstantijn moet achten wel besteet,
Al had hij niet als zulk een werk geschreven.

I. Antonides Vander Goes.

De inhoud van deel I is als volgt:

Boek I *Bibel-stof en Gods-dienst* (= K. a., I en V).
„ II *'t Kostelick Mal, ende 't Voor-hout van 's Gravenhage* (= K. a., II).
„ III *Zede-printen ende Stede-stemmen* (= K. a., III).
„ IV *Dagh-werck* (= K. a., VI).
„ V *Euphrasia. Oogen-troost* (= K. a., VII).
„ VI *Vitaulium. Hofwyck* (= K. a., VIII).
„ VII *De Zee-straet van 's Graven-hage op Scheveningh.* De lofdichten en bijlagen der afzonderlijke uitgave (vgl. dl. VII, 325) zijn hierbij afgedrukt.
„ VIII *Mengelingh* (= K. a., IV en XVIIa).
„ IX *Mengelingh.*
„ X *Tryntje Cornelis klucht* (= K. a. XIX).
„ XI *Spaensche Wysheit, Vertaelde Spreeckwoorden* (= K. a., XVIII).

Het 2de deel heeft tot titel: *Koren-bloemen. Nederlandsche Gedichten Van den Heere van Zuylichem. Tweede deel. In* XVI. *Boecken. Nota*

leges quaedam, sed limâ rasa recenti; Pars nova major erit, Lector, utrique fave. Mart. 10. 2. (Vignet) *t'Amstelredam, By Johannes van Ravesteyn, Boeckverkooper, en Ordinaris Drucker deser Stede*, 1672.

Het deel heeft den volgenden inhoud:

Boek	XII	*Sneldicht. Menschen* (= K. a., XIII). Vooraf gaan de aanhalingen, het versje en het Aan den Leser, die in K. a. vóór b. IX worden gevonden (vgl. dl. VI, 337).
„	XIII	*Sneldicht. Dingen* (= K. a. XIV. Er zijn 21 nieuwe versjes aan toegevoegd).
„	XIV	*Sneldicht. Uyt Engelsch OnDicht.* *Uyt Spaensch OnDicht* (= K. a., XV).
„	XV	*Sneldicht. Uyt Hooghduytsch OnDicht* (= K. a., XVI).
„	XVI	*Sneldicht* (= K. a., IX). Het voorwerk van K. a. (vgl. dl. VI, 336, 337) is echter gevoegd bij boek XII.
„	XVII	*Sneldicht* (= K. a., X).
„	XVIII	„ (= K. a., XI).
„	XIX	„ (= K. a., XII).
„	XX	„ bevat 180 versjes.
„	XXI	„ „ 180 „
„	XXII	„ „ 186 „
„	XXIII	„ „ 179 „
„	XXIV	„ „ 195 „
„	XXV	„ „ 217 „
„	XXVI	„ „ 227 „
„	XXVII	*Vertalingen* (= K. a., XVIIb). Hierbij zijn ook de vertalingen naar de *Pastor fido* (K. a., IV) en enkele latere gedichten.

REGISTER[1]).

1671.

[1]) De eigennamen zijn gespatieerd gezet, de beginregels der gedichten zonder opschrift cursief. De haakjes ( ) duiden aan, dat een gedicht in het HS. een opschrift mist, doch dat dit er door den bewerker boven is geplaatst. De gedichten, die niet van Huygens zijn worden aangeduid door de haakjes [ ].

1672.

1673.

Blz.

1677.

Blz.

1682.

